

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN QVARTVM

MDCCCCXXII—XXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVNVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN QVARTVM

COLLECTIONIS CASINENSIS
SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI
PARS ALTERA

MDCCCCXXII—XXIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

I. DE COLLECTIONE CASINENSI

Collectionis quam appellauit Casinensem [C], codices sunt duo, Vaticanus 1319 [V] et Casinensis 2 [M], ex uno exemplari deriuati interque se simillimi. insunt collectioni primo eadem quæ insunt Collectioni quam Friderici Maassen exemplum [Gesch. d. Quellen d. canon. Rechts 1 721] secutus dixi Turonensem [T], præter ep. 23 quæ in C accessit. accurate hanc Collectionis C partem descripsi in Dissertationibus Academiae Bauaricæ [DAB] uol. XXX 8 [*Neue Actenstücke zum ephesinischen Concil von 431*], iterum de ea agendum erit in uoluminis III præfatione. in usum huius uoluminis, cuius marginibus si quo loco epistula quæ collectioni C inest, adfertur, numeri collectionis totius appingi debebant, sufficet breuis epistularum et gestorum enumeratio; adscripsi numeros Collectionis Vaticanæ Græcæ [V], quam edam uolumine 1, et si quæ epistolæ in hoc uolumine IIII adlatæ aut commemoratæ sunt, paginas editionum Labbeanæ et Mansianæ.

1. epistula Cyrilli ad monachos. *Venerunt quidem.* V 1.
2. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Viri reuerendi.* V 2.
3. ep. Nestorii ad Cyrillum. *Nihil mansuetudine.* V 3.
4. ep. Cyrilli ad eos qui in scripto eum accusauerant etc. *Quia mihi.* V 21.
5. Contestatio . . . quia sectator esset Nestorius Pauli Samosateni. *Coniuro accipientem.* V 18.
6. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Oblocuntur quidem.* V 4.
7. ep. Nestorii ad Cyrillum. *Iniurias quidem.* V 5. L III 322 = M IIII 892.
8. ep. Cyrilli ad Nestorium. *Saluatore nostro.* V 6. L III 395 = M IIII 1068.
9. ep. Cyrilli ad clerum et populum Constantinopoleos. *Vix quidem aliquando.* V 24.
10. ep. Cælestini ad Nestorium. *Aliquantis diebus.* V 10. L III 354 = M IIII 1025.
11. ep. Cælestini ad clerum et populum Constantinopolitanum. *Ad eos.* V 11.
12. ep. Cælestini ad Cyrillum. *Tristitiæ nostræ.* V 9.
13. ep. Cælestini ad Iohannem Antiochenum etc. *Optaremus quidem.* V 12.
14. ep. Cyrilli ad Acacium Berœensem. *Qui uehementer.* V 16.
15. ep. Acacii Berœensis ad Cyrillum. *Legi litteras.* V 17.
16. ep. Cyrilli ad Iohannem Antiochenum. *Cognouit omnino.* V 13.
17. ep. Cyrilli ad Iuuenalem. *Optabam quidem.* V 15.

18. ep. Cyrilli ad quendam zelotem. *Nouimus tuæ.* V 20.
19. ep. Iohannis Antiocheni ad Nestorium. *Meam intentionem.* V 14. L III 387 = M III 1061.
20. sacra imperatoris ad Cyrillum. *Curæ multæ.* V 8.
21. ep. Iohannis Antiocheni ad Cyrillum. *Neque mediocriter.* V 30. L III 443 = M III 1121.
22. sacra imperatoris qua episcopi ad concilium uocantur. *Pendet in dei cultura.* V 25. L III 435 = M III 1112.
23. sacra imperatoris per Candidianum ad concilium transmissa. *Omnium quidem.* deest in T. V 31. L III 442 = M III 1124.
24. gesta concilii de depositione Nestorii. V 33—61. L III 446 = M III 1124.
25. sententia prolata a concilio contra Nestorium. *Super alia.* V 62.
26. damnatio missa in faciem ei. *Cognoscas temet ipsum.* V 63.
27. definitio a concilio prolata. de hac definitione in uol. III accuratius agendum erit.
28. epistula ad clericos et œconomos ecclesiæ Constantinopoleos. *Cognoscat uestra.* V 65.
29. ep. Cyrilli ad clerum et populum Alexandrinum. *Licet latius.* V 28.
30. relatio concilii ad imperatores de damnatione Nestorii. *A progenitoribus.* V 81.
31. ep. Cyrilli ad Comarionem Potamonem etc. *Sperabamus uenientem.* V 67.
32. ep. Cyrilli ad patres monachorum. *Dominus noster.* V 68.
33. episcoporum qui inuenti sunt Constantinopolim, commonitorium. *Congregata sancta synodus.* V 66.
34. rescriptum imperiale missum per Palladium magistrianum. *Magni centissimo comite.* V 83. L III 704 = M III 1377.
35. gesta concilii sub præsentia legatorum Romanorum. V 106.
36. ep. concilii ad clerum et populum Constantinopolitanum de depositione Nestorii. *Venimus ad nuntium.* V 85.
37. ep. cleri Constantinopolitani ad concilium. *Semper et a iuuentute.* V 86.
38. ep. concilii ad imperatores. *Vestra quidem potestas pietatem.* V 84.
39. gesta concilii de libellis a Cyrillo et Memnone oblatis et de depositione Iohannis Antiocheni atque relatio concilii ad imperatores de Orientalibus. V 87—90. 92.
40. sacra ad concilium directa per Iohannem comitem largitionum. *Quantum circa pietatem.* V 93. L III 721 = M III 1396.
41. relatio concilii ad sacra prædicta. *Christo amabile.* V 94.
42. ep. Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum. *Turbatum nimis.* V 100.
43. ep. Memnonis ad clerum Constantinopoleos. *Quanta propter.* V 101.
44. ep. concilii ad imperatores. *Vestra quidem potentia non despexit.* V 102.
45. ep. concilii ad clerum Constantinopolitanum. *In tanta fluctuatione.* V 105.
46. gesta concilii d. 22. m. Iul. 431. A 73—79 cf. DAB 28 sq.
47. ep. episcoporum qui inuenti sunt in Constantinopolim, ad concilium. *Oportebat quidem.* V 98.
48. preces cleri Constantinopoleos pro concilio. *Scientes uestram pietatem.* V 103.
49. ep. Cyrilli ad Theopemptum Potamonem Danielem. *Plurimæ contra nos.* V 104.
50. sermo Cyrilli dictus in maiore ecclesia quæ uocatur Maria. *Diues est.* deest in collectionibus Græcis.
51. sermo eiusdem in Iohannis euangelistæ basilica. *Sanctorum quidem.* V 76.

52. sermo eiusdem contra Iohannem Antiochenum. *Caritatis in deum.* V 78.
53. sermo eiusdem. *Oportebat quidem.* V 75.
54. sermo eiusdem. *Qui sacras respiciunt.* V 77.
55. sermo eiusdem. *Beatus propheta David.* V 79.
56. sermo Theodoti Ancyrorum dictus die natiuitatis saluatoris. *Clara et inæstimabilis.* V 73.
57. sermo Theodoti in natiuitate saluatoris. *Clara præsentis.* V 72.
58. omelia Regini episcopi Constantiæ Cypri. *Mihi quidem tacere.* V 70.
59. ep. concilii ad Cælestinum. *Tuæ quidem sanctitatis.* V 82.
60. mandatum a concilio his qui sunt missi Constantinopolim episcopis. *Iussi a piissimis.* V 95.
61. relatio synodi ad imperatorem missa per supra dictos episcopos. *Omnia quidem uestri.* V 108.
62. mandatum ab Orientalibus his qui missi sunt Constantinopolim. *Quoniam ecclesiastici.* V 96.
63. ep. concilii ad imperatores. *Circa pietatem.* V 107.
64. commonitorium concilii ad clerum Constantinopoleos. *Necamur æstibus.* deest in collectionibus Græcis.
- 64^a. narratio ordinationis Maximiani. *Euntibus Constantinopolim.* V 109.
65. ep. Maximiani ad Cyrillum. *Completum est desiderium.* V 114.
66. ep. Cyrilli ad Iuuenalem Flauianum etc. *Satisfactum est nobis.* A 90; cf. DAB p. 52.
67. sanctio imperialis ad Isidorum præf. præt. et cons. *Licet circa.* V 110.
68. lex sacra contra Nestorium. *Debita a nobis.* edictum præf. præt. *Nihil ita carum.* V 111. 112. L III 1211 = M V 416.
69. sacra ad Cyrillum et Iohannem. *Intentio nobis.* V 120. L III 1082 = M V 277.
70. libellus datus Cyrillo a Paulo Emeseno. *Piissimi atque uictores.* V 122. L III 1090 = M V 288.
71. ep. Iohannis Antiocheni ad Cyrillum. *Dudum per sanctionem.* V 123. L III 1091 = M V 289.
72. ep. Cyrilli ad Iohannem Antiochenum. *Exultent cæli.* V 127. L III 1106 = M V 301.
73. omelia Cyrilli dicta Farmuthii uicesima octaua indictione prima [d. 23. m. Apr. 433]. *Eos qui cum pietate.* extat in cod. Vaticano 504.
74. ep. Cyrilli ad Maximianum. *Non erat dubium.* V 131.
75. commonitorium Cyrilli ad Eulogium. *Reprehendunt quidam.* V 132. L III 1147 = M V 344.
76. ep. Cyrilli ad Acacium. *Causa quidem dulcis.* V 128. L III 1111 = M V 309.

Hæc omnia, præter ep. 23, collector C non ipse uertit, sed antiquam uersionem cuius uetustissimum et optimum exemplar est codex Parisinus 1572, multifariam correxit, eo imprimis consilio ut uersio ad Græca uerba propius accederet; sine dubio codicibus Græcis usus est. epistolæ 76 subscripsit *emendauit et d. stinxi interpretationem sancte synodi, deo gratias.* secuntur sine interuallo numerisque continuatis ea quæ in hoc uolumine edita sunt, quorum tamen maximam partem unus codex Casinensis 2 seruauit; nam codex Vaticanus in fine fol. 91^u [*extra sacerdotalem ordinem constituti sed quoniam p. 35, 1*] deficit, ceteris foliis euulsis nescio an a pio aliquo homine qui tot Nestoriani erroris documenta conseruari noluit.

Denique secuntur in utroque codice, initio tamen in codice Vaticano 1319 propter folia euulsa amisso, conscripta ab aliis, sed eiusdem cuius ea quæ præcedunt, ætatis librariis gesta concilii Chalcedonensis secundum uersionem Rustici, si contentum spectas; si ipsa uerba earum partium quæ a Rustico non additæ, sed ex uersione antiqua desumptæ et correctæ sunt, cum ceteris siue antiquæ siue Rustici uersionis codicibus comparaueris, inuenies codicem Casinensem antiquam uersionem retinere fere integram, Vaticanum eam per rasuras et correcturas in Rustici textum quem olim præbuit, denuo introduxisse.

At de hac codicum parte in tomo II accuratius erit agendum; nunc imprimis notandum est epistulas partis alterius [77—312] ab eodem homine esse collectas et translatas, qui epistularum partis prioris [1—76] uersionem emendauit. ubi in Irenæi Tragœdia, unde plurima desumpsit, inuenit constitutionem contra Nestorianos unde excerpta est lex Theodos. 16, 5, 66, animaduertit eam extare in parte priorē [68]; satis habuit initium adferre et adicere *et cetera quæ posita sunt prius* [p. 204, 24]. postpositam epistolæ Acacii Melitinensis se inuenisse eam quam rescripsit Cyrillus, narrat; transcribit prima uerba et adnotat *quam posuimus olim [76] ab alio translata, ut erat* [p. 232, 28]. alia exempla collegi in indice I p. 250 sub titulo Rustici.

Iam quis hic homo fuerit, quærendum est.

2. DE RVSTICO ECCLESIAE ROMANAE DIACONO AVCTORE SYNODICI

Quale opus condere uoluerit auctor collectionis C, ipse prodit p. 236, 28: *synodicum quippe, non apologeticum, solum scripsimus et hic, prout inueniuntur apud diuersos diuersa, absque integrioris inquisitionis præiudicio collocamus.* atqui scripsit hoc synodicum, ut tria capitula quæ damnari iussit Iustinianus imperator, defenderet contra Dioscorianos, qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt [p. 227, 39. 228, 5. 12], nulli rei magis studens quam Theodoretō excusando: cf. p. 203, 4 *ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Theodoretī episcopi integerrime comprehensa sit* et ceteros locos quos in indice IIII p. 262 composui sub Theodoretī titulo. atque tantum huic defendendi studio tribuit, ut sicubi parum ualida ei uidebantur excusationis argumenta, siue aperte siue tecte de epistularum authentia dubitare auderet, ad Irenæi unde eas desumpsit, auctoritatem prouocando suoque ipsius iudicio cohibito; plurimos eiusmodi locos enumerari in indice I p. 251 sub Rustici et Irenæi titulo.

Composuit hoc synodicum Constantinopoli, nam usus est bibliotheca monasterii Accemetarum, inde a schismate Acaciano acerrimorum concilii Chalcedonensis defensorum. ibi se inuenisse dicit codices Isidori Pelusiotæ epistularum [p. 25, 22], epistolam canonicam concilii Epheseni [p. 242, 1], confessionem fidei Acacii Berœensis [p. 243, 34]. similiter in parte priorē plus semel ad Accemetensium codicem prouocari testimonia extant in eis quæ ex collectionis C adnotationibus ad ep. 7. 8. 9. 13. 14. 15. 19. 45 [DAB XXX 8 p. 109. 110. 113] exceperpsi, quarum adnotationum in collectione T nullum apparet uestigium.

Constat etiam de operis tempore: epistolæ quæ ridicule sub Hypatiæ nomine ficta erat [307], se exemplar ante fere annum mortis Iustiniani¹⁾ imperatoris a monacho quodam Alexandrino accepisse narrat collector. scripsit igitur post d. 14. m. Nou. 565, quo die Iustinianus mortuus est.

¹⁾ In codice scriptum est *istiani*; emendatio certa est, præsertim cum a collectore p. 205, 34 Iustiniani tricennalia commemorantur. inepte Lupus correxit *Christiani*.

Denique non neglegendum uidetur huic collectioni inter uersiones Latinas plenissimæ epistularum gestorumque quæ ad concilium Ephesenum pertinent, additam esse uersionem plenissimam gestorum Chalcedonensium. alibi enim nusquam, neque in Latinis neque in Græcis codicibus, hæc duo concilia coniuncta inueniuntur.

Inter eos qui scriptis tria capitula defendebant seque pro concilii Chalcedonensis auctoritate contra Acephalos nimioque Cyrilli studio abreptos pugnare proclamabant, aliquem locum tenet Rusticus a Vigilio papa patris sui fratre inter Romanæ ecclesiæ diaconos receptus sociusque factus infausti itineris Constantinopolitani. primo auunculi assecla etiam zelatus, mox in castra Africanorum transiit, unde papæ propter nimis debile fidei Chalcedonensis tutamen acre bellum mouebatur. denique Vigilius sicut in epistula narrat quam d. 18 m. Mart. 550 ad Valentinianum Tomorum episcopum dedit, eum cum Sebastiano alio diacono Romano Rusticique in pugna pro tribus capitulis sodali a sacra communione suspendit [L V 558 = M VIII 360]; tum litteris quæ sicut prædictæ in Concilii quinti collatione VII lectæ sunt [L V 555 = M VIII 358], canonicam sententiam protulit eumque et Sebastianum de diaconorum ordine eiecit. tribus annis post cum concilii Constantinopolitani decretis scripto contradicerent, Rusticus cum Felice Gillensis monasterii Africæ prouinciæ hegumeno Thebaida in exilium transmissus est [Vict. Tonnon. s. a. 553 Chron. min. 2, 203]. inde eum Constantinopolim rediisse uel ante mortem Iustiniani constat ex duobus subscriptionibus quæ et initio et fine primæ concilii Chalcedonensis actionis in codicibus uersionis a Rustico correctæ leguntur. præsto mihi sunt, quoniam codd. Veronensis 58 et Casin. 2 illis subscriptionibus carent, codd. Montepess. 58 et Vaticanus 1319, quibuscum ea concordant quæ Baluze in Noua Coll. Conc. p. 1027/8 et 1165/6 edidit. primæ igitur actionis titulo adscriptum est:

Explicuerunt quæ ante gesta præmissa sunt. NVNC INCIPIVNT GESTA PRIMA CONCILII CALCEDONENSIS · RVSTICVS EX LATINIS ET GRECIS EXEMPLV̄ [sic] MAXIME ACOEMIT MONAST EMENDAVI. [quæ secuntur, omissa sunt in cod. Vaticano] CONCILII CALCEDONENSIV̄ ACTIO PRIMA IN NOMINE D̄NI N̄RI IH̄V̄ XPI CEPIT EMENDARI D̄ K̄ MAR · X · IND̄ · XII ·

Eiusdem actionis fini subscriptum est in utroque codice et apud Baluzium: EXPLIC̄ PRIMA COGNITIO FINIVIMVS EMENDANTES ET CONF̄F̄ M̄ APRID̄ · AKAL · XGII · FR̄ IIII IND̄ XIII · XV KAL. APRIL · CALCEDONENSIS CONCILII RVSTICVS PER GRATIĀ DI DIAC̄ S̄CÆ ECCLESIAE ROM̄ CONTVLI ANNOTAVI DISTINCTI [sic] D̄O GRATIAS

Quocumque modo alterius subscriptionis litteræ corruptæ emendandæ sunt (*conferentes* agnouit Baluze, in *XGII* nescio an lateat *CCCXCII*, i. e. summa dierum qui inter d. 20. m. Febr. ind. XII et d. 18. m. Mart. ind. XIII elapsi sunt), scriptum extat Rusticum diaconum ecclesiæ Romanæ exemplaribus maxime monasterii Acœmetarum usum primam actionem emendasse, labore cœpto d. 20. m. Febr. indict. XII, finito feria quarta d. 18. m. Mart. ind. XIII. atqui s. VI. d. 18. m. Mart. et in feriam quartam et in ind. XIII bis tantum incidit, a. 520 et 565¹⁾: apparet annum posteriorem a Rustico notatum, indictionem XIII ad annum referendum esse qui inde a d. 1. m. Sept. 564 usque ad d. 31. m. Aug. 565 currebat. quomodo impetrauerit ut exilio liberaretur, diuinari nequit: eum ultimo Iustiniani tempore Constantinopoli in Acœmetarum

¹⁾ Quod Baluze d. 18. m. Mart. anno 550 qui sane indictionis XIII est, in feriam quartam incidisse dixit, errauit: illo anno iste dies feriæ fuit sextæ.

monasterio fuisse codicumque synodaliū [cf. p. 118, 11] perquisitioni et conlationi se dedisse, hoc nullis dubitationibus est obnoxium.

Nolo repetere quæ supra de collectionis Casinensis auctore, de eius intentione, tempore, loco, codicibus exposui; hoc unum addo prorsus eundem morem corrigendi et emendandi in Rustici recensione uersionis gestorum Chalcedonensium atque in collectione Casinensi gestorum Ephesenorum obseruari, si cum uersionibus antiquioribus comparantur: utrobique sententiæ non totæ reformantur ita ut nouum aliquid contexatur, sed uerba et locutiones singulares secundum exemplar Græcum adduntur eliminantur mutantur. neque prætermittendum easdem sermonis proprietates inueniri, e. g. mirum quendam usum præpositionis *circa* in transferenda ea quæ est *κατά*, consuetudinem pro θεοσεβέστατος ponendi *religiosissimum* et similia, quæ aptius in uol. III exponentur. omnibus consideratis necessitate quadam ineuitabili oritur conclusio collectionis Casinensis auctorem qui uersionem gestorum Ephesenorum [1—76] correxit, quæ secuntur [77—312], ipse elegit et transtulit, neminem alium esse nisi Rusticum illum diaconum Romanum, a Vigilio papa a. 550 propter trium capitulorum defensionem depositum, post concilium Constantinopolitanum a. 553 in Thebaidem relegatum, denique ultimis Iustiniani temporibus aliquo certe modo restitutum et Constantinopoli in monasterio Acæmetarum hospitem commoratum. hoc se circa a. 1880 primum coniecisse ipse testatur uir non inter Rossos tantum, sed per totum uirorum doctorum mundum ingenio et doctrina eminens, W. Bolotoff in epistula quam ad I. E. Troicki misit a. 1896, et in duabus notationibus annis ut uidetur, 1884 et 1892 scriptis, quæ post eius mortem in diario ecclesiæ Rossorum orthodoxæ quod Christianskoe čtenie uocabatur, a. 1907 editæ sunt. adiecit eundem esse auctorem illius dialogi contra Acephalos qui Rustici nomine traditus est uno ut uidetur codice mutilo et fœde corrupto; certe qualis in editionibus circumfertur, textus multis locis non intellegitur. ea tamen ex patribus excerpta quæ dialogo cum collectionis Casinensis parte priore communia sunt, inter se simillima esse hoc loco satis habeo testari, plura in uol. III expositurus. denique ut etiam magis huius coniecturæ ueritas eluceat, commemoro uirum doctissimum qui bibliothecæ Vaticanæ hoc tempore summa et scientia et liberalitate præest, Mercati sine ulla Bolotoffii notitia a. 1903 cum C. H. Turner communicasse sibi translatores Isidori epistularum quæ collectioni Casinensi [80] insunt, eundem esse uideri atque Rusticum gestorum Chalcedonensium correctorem [Journ. of Theolog. Studies 6, 73 4].

Synodicum igitur Rusticus composuit ex gestorum Chalcedonensium uersione suppleta et emendata, ex uersione gestorum Ephesenorum itidem correcta, denique ex eis epistulis et gestis quæ a se ipso collecta et translata post Iustiniani mortem gestis Ephesensis adnexuit. diligentia modesta et indefessa de conciliorum memoria singulariter meritis post multa obliuionis sæcula iam suo ipsius operi, monumento uere perenni, communi doctorum opera redditus est.

3. DE IRENAEO RVSTICI AVCTORE

Ex Irenæi Tragœdia maximam eorum quæ hoc uolumine edita sunt, partem a Rustico desumptam esse primo obtutu apparet; si quis plura argumenta desiderauerit, locos in indice I p. 250 sq. inueniet. docte et accurate, ut solet, de homine egit Tillemont [mém. XIII et XV]; quoniam uero his demum temporibus gesta concilii Epheseni alterius innotuerunt per uersionem syriacam quam post alios edidit J. Flemming in Dissertationum Soc. Gotting. noua serie uol. XV 1, et antiquæ hominis memoriæ noua accreuit, denuo de eo agendum esse duxi.

Irenæus comes amicitiam cum Nestorio iniisse uidetur, antequam ille a. 428 thronum Constantinopolitanum ascendit; erat enim pari familiaritate coniunctus etiam cum Theodoreto [cf. illius epistolam 14 inter eas quas Sakkelion in codice Patmiaco inuenit], qui urbem regiam numquam uidit, neque ab hoc sodalicio alienus erat Iohannes episcopus Antiochenus, Nestorii apud Theodorum Mopsuestenum condiscipulus. qui sub finem anni 430, cum a Cyrillo ea accepisset quæ synodi Romana et Alexandrina contra Nestorium decreuerant, non Nestorio tantum, sed Irenæo quoque scripsit [V 14 = L III 387 M III 1061 p. 5, 6 huius uoluminis] de periculo imminente, cuius magnitudinem uir paris Cyrillo astutiæ melius perspexerat quam comministri Constantinopolitani honesta imprudentia. num Irenæus infelix Nestorii consilium quo ab imperatore concilium generale postulabat, probauerit uel adiuuerit, non constat; certo illi, cum post Pascha a. 431 Ephesum proficisceretur, comitem se adiunxit, priuatus quidem, sicut imperator episcopis per Candidianum comitem et ipsum Nestorio fauentem inculcandum esse duxit [V 31 = L III 443 M III 1117], eo magis tamen quamuis opem amico ferendam esse ratus, ita ut Cyrilli et Memnonis dolis atque uolentiis similia opponere non dubitaret [V 84 = L III 749 M III 1425. V 101 = L III 761. 764 M III 1440]. post Palladii magistriani aduentum et discessum qui accidit ultimo mensis Iunii die Kalendisq[ue] Iuliis, episcopi Orientales Irenæum Constantinopolim ad comitatum miserunt, haud paucis litteris instructum [cf. huius uoluminis epp. 98—101]; aliam quam imperatori deferret [ep. 102], Constantinopolim miserunt, postquam pars Cyrillianorum dd. 16. et 17. m. Iulii Cyrillum et Memnonem restituit, Iohannem Antiochenum deposuit. quid in regia urbe apud aulicos et potentes egerit, ipse in epistula ad episcopos Orientales directa [109] lepide narrat. tum eius memoria per aliquantum temporis euanescit, neque tamen dubitari potest quin aliter quam ceteri præter paucos in Nestorii amicitia summo studio omnique opera perstiterit. nam a. 436 Isidoro et Senatore cons. uel eodem tempore uel paulo post quam Nestorius relegationis in Petram condemnatus est ¹⁾, Irenæum *qui maledictum Nestorii cultum* [θηρησείαν] *non solum secutus est, sed et instituit et studuit multas cum eo prouincias, eo quod ipse tali cultura præset, euertere* [ep. 277], eidem pænæ subicere præfecti prætorio ab imperatore iussi sunt. in diuersum abiere amicorum fata: Nestorius Petra in Oasin Ægypti superioris deportatus est, Irenæus a. 443, duodecim annis post illius depositionem elapsis [Acta concilii Epheseni alterius p. 118, 20], non tantum de exilio dimissus et in ecclesiæ pacem receptus, sed etiam a Domno, Iohannis in cathedra Antiochena successore, Tyrionum episcopus ordinatus est [Acta conc. Ephes. alt. p. 118, 19. Rusticus p. 181, 24 huius uoluminis. Theodoret. ep. 110 ²⁾], etsi, dum laicus crat, uxori mortuæ alteram superduserat. hoc tempore, paulo postquam Tyri cathedram occupauit, a Theodoreto ep. 35 accepit. iterum autem tempestati turbarum ecclesiasticarum succubuit, cum

¹⁾ V 109 = L III 1058 M V 256. inscripta est constitutio in codicibus Græcis ἀντίγραφον ἐρμηνείας βασιλικῆς θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἐπαρχὸν πραιτωρίων καὶ ὑπατὸν περὶ τῆς ἕξορίας Νεστορίου, in Collectione et Turonensi et Casinensi *interpretatio sanctionis imp̄ scriptæ ad Isidorum præfectum prætorio et cons̄ ordinarium*. post ipsum Nestorium profligati sunt etiam Nestoriani ea constitutione quæ plene extat in V 111 [L III 1210 = M V 413], in breuius redacta in Theodosiano 16, 5, 66, ubi subscriptum est *dat. III non. Aug. Const(antinopoli) d. n. Th. A. XV et qui f. nuntiat* [435]. subscriptionem falsam esse probatur optima gestorum Ephesenorum memoria; uidetur inserendum esse *p. c.*

²⁾ Eam huius epistolæ partem qua Domno præscribitur quid Constantinopolim rescribendum sit, nomine Domni scriptam et ἔχειροτόνησα ceteraque quæ sub prima persona dicuntur, ad illum, non ad Theodoretum referenda esse primus intellexit Tillemont [mém. 15, 872], hoc tempore probauit W. Boltoff in commentatione felicitatis et uastæ doctrinæ plena quam sub titulo *Theodoretiana* inseruit diario Rossico Christianskoe žtenie 1892 II 58 sq.

Dioscorus Cyrilli successor pacem quam ille a. 433 cum Iohanne Antiocheno fecit, subuertere cœpisset. a. 448 noua constitutio ab imperatore contra Nestorianos edita est [V 138. 139 = L III 1214 M V 417. Acta conc. Ephes. alt. p. 136, 33 sq.], cui adnexum est corollarium quo Irenæus de sede Tyria expellebatur iubebaturque in sola urbe patria — quæ fuerit, nescitur — degere sacerdotis ordine et nomine priuatus. lex proposita est d. 18. m. Apr. a. 448, qui erat dies dominica post Pascha, tam in ecclesia monachorum qui desertum habitabant, quod quinque m. p. ad occidentem ab Alexandriae urbe iuxta uiam Parætoniensem porrigebatur ¹⁾, quam Antiochiæ, ubi illo ipso tempore Theodoretus euangelii Iohannis de Thoma pericopam populo explicans duarum in Christo naturarum doctrinam exponebat [Act. conc. Eph. alt. p. 56, 37 sq. 60, 4 sq. 118, 2 sq. 130, 37 sq. Theodoret. epist. 147 p. 1277. Bolotoff l. c. p. 104]. paulo post cum Cyrrum rediisset, Theodoretus commonitorium ab imperatore ad Zenonem mag. mil. et consulem [448] directum accepit ut se Cyrrum contineret, quia Antiochiam continuo synodos collegisset orthodoxosque perturbasset [Theodoret. ep. 79—82. 87. III. 127. 145. Act. conc. Ephes. alt. p. 114, 33 sq.]; ipse scripsit paucis mensibus post ad Eutrechium præf. præf. [ep. 91]: *καινότατον ὑπομένομεν πρᾶγμα, κατὰ ταῦτὸν ἄγαμοι καὶ δίγαμοι πολεμούμενοι.* eiusdem anni mense Septembri d. 9 Domnus ab imperatore Dioscoro obsecuto [cf. Act. conc. Ephes. p. 138, 11 sq. Theodoret. ep. 110] coactus est in locum Irenæi Photium episcopum Tyri ordinare [Act. conc. Ephes. alt. p. 122, 10]. hoc tempore amicitia quæ olim Irenæum cum Theodoreto uinxerat et cum ille non sine episcopi Cyrrensis summa auctoritate apud Domnum florentis consilio ad cathedram Tyriam euectus esset, denuo e floruerat, dirumpi et magis magisque in discidium abire cœpit; nimis enim diuersa ratione persecutionem episcopi Alexandrini ferebant et pro ea fide quam ueram et ab ecclesia traditam esse putabant, pugnandum esse censebant. Theodoretus enim imperatoris commonitorio obsecutus speciem quidem tranquille in solitudine Cyrrensi sedentis præ se tulit, sed eodem tempore summos Constantinopoli magi-tratus, potentium uxores opulentasque mulieres, episcopos, presbyteros, archimandritas litteris querelarum precumque plenis [ep. 79—82. 87—91. 105. 107—109. III] adire fidemque unius et indiuisi Christi profiteri non intermisit atque uel eo condescendit, ut Dioscoro suam de incarnatione doctrinam exponeret et ad simulatum fauorem prouocaret, quem Cyrillus sibi in ultimis uitæ annis monstrare dignatus esset [ep. 83] ²⁾. cum a Dioscoro episcopum Ægyptium Constantinopolim missum esse audiret [ep. 85 p. 1155. 86 p. 1156], qui episcopos Orientales heterodoxiæ accusaret, Domno persuasit ut et ipse nonnullos episcopos in regiam urbem delegaret, ut illam calumniam refellerent, multisque hanc legationem litteris instruxit [92—96. 99—101. 103. 104. 106]. longe aliter Irenæus: postquam ab imperatore sine iudicio ecclesiastico Tyro eiectus ab ipso Domno, homine debili ac timido, successorem in suum locum ordinatum esse uidit, ecclesiam deserere et in antiqua Nestorii castra redire constituit. neque solus ecclesiæ de qua desperauit, communicare destitit, sed aliis idem ut facerent, persuadebat; certe Aquilinum episcopum Bybli eum sequi maluisse quam in ecclesia permanere constat per concilii Ephesini alterius acta [p. 76, 16 sq.]. at Theodoretum frustra adiit. quo tempore synodum conuocari audiuit, post d. 30. m. Mart. 449, Theodoretus Irenæi epistolæ respondit [ep. 16] acriter eum uituperantis mollique certandi generi illudentis; eum non iam audere

¹⁾ Cf. quæ exposui in appendice libri quem uir d. de Woess de iure asyli hoc ipso tempore in lucem edit.

²⁾ Scripta est a. 448 post primam Dioscori ad Domnum epistolam quæ extat in Actis concilii Epheseni alterius p. 132, 18 sq.

sanctam uirginem et θεοτόκον et ἀνθρωποτόκον appellare¹⁾, sed circumscriptionibus uerum dogma celare; in magistrorum enumeratione eum Diodorum et Theodorum omisisse. tangitur ab Irenæo libellus de incarnatione quem Theodoretus primo Eusebio episcopo Ancyræ [ep. 109], tum episcopo cuidam Timotheo [ep. 130] miserat²⁾. eodem fere tempore scripta est ep. 3; per allegoriam intellectu facilem Irenæus a Theodoretis quæsiuerat utrum honestius esset in hac persecutione de episcopatu decedere an depositionem expectare. paulo post a concilio Epheseno uterque omni communione ecclesiastica priuati sunt [Acta conc. Ephes. alt. p. 74, 6 sq. 108, 13 sq.]. Theodoretus sine mora ex monasterii latebris epistulas scribere, contra iudicii atrocitatem declamare, amicos ut resisterent, hortari cœpit; clericos quosdam ad Leonem papam Romam misit [ep. 113—132]; postquam Marcianus et Pulcheria libertatem agendi et scribendi ei reddidere, synodum qua restitueretur, per amicos potentes ab illis postulauit [ep. 138-140]. cum uel ante iudicium se ipse ab ecclesia alienum fecisset, Irenæus eiusmodi machinationibus despectis id opus aggressus est, quo documentis undique conquisitis ueram et incorruptam memoriam Nestorii eiusque fidelium amicorum, Alexandri Hierapolitani, Eutherii Tyanensis, Meletii Mopsuesteni, Dorothei Marcianupolitani, aliorum [cf. catalogum nr. 279 huius uoluminis] restitueret, ceterorum debilitatem describeret, fraudes detegeret Cyrilli, proderet denique Iohannis Antiocheni et Theodoretis secreta pactione [p. 153, 40] coniuictorum inconstantiam et uarietatem; intentionis summa erat ut suum ipsius consilium ecclesiam deserendi necessarium et pium fuisse probaret. ex libri fine et consilio tempus quo compositum est, definitur neque aliud quo scribi potuerit, inuenitur. inerant non decreta tantum imperatoris [277. 280], quibus a. 436 ipse in exilium missus, Nestorianis nominis Simonianorum nota inflicta erat, sed etiam epistula [287] quam Iohannes Antiochenus ad Proclum Constantinopolitanum quattuor annos post Pauli Emeseni ab Alexandria reditum, i. e. a. 437 direxit, et ne in hac quidem Irenæus finem fecit, sed usque ad id tempus descendit, quo imperator et Proclus Cyrillum ecclesiam controuersia de Diodoro et Theodoro mota amplius turbare uetuerunt [p. 241, 32; cf. Concilstud. 2, 33]. at inde concludere noli exilii Petraei annorum 436—443 otio Irenæum ad opus illud conficiendum usum esse. ut enim de ceteris taceam, quomodo in illa solitudine, libris, facultatibus, amicorum commercio destitutus, tantam epistularum copiam congerere potuerat? neque magis credibile uirum sincerum atque honestum, postquam paci a Iohanne et Cyrillo pactæ se submisit huiusque condescensionis mercedem per Domni Theodoretique beneficium episcopatum Tyrriorum accepit, hanc ipsam pacem omnium fontem malorum proclamasse [cf. e. g. p. 149, 11 sq.] et in Theodoretum inuectum esse. longe alius erat rerum status, cum Dioscorum et Chrysaphium omnia susque deque uertere uidens, ipse grauissima iniuria uiolatus iam a se non impetraret ut eius quem olim pro amico et benefactore non parua æstimatione prosecutus erat, uias atque rationes probaret. accedit quod Marciani temporibus sperare licebat libro in Nestorii gloriam scripto non ea pericula imminere quæ Theodosii constitutiones et Dioscori asseclarum furor ante magnam illam rerum mutationem minabantur, quæ Theodosii de uita excessum secuta est.

Operi titulum dedit Tragœdiam³⁾; in quinque libros diuisit [cf. Ebed Iesu in

¹⁾ Cf. epistulas quas Alexander Hierapolitanus a. 433 scripsit ad Theodoretum [ep. 182 p. 130, 37 sq. ep. 184] et laudem Alexandri quam adicit Irenæus [p. 133, 12].

²⁾ Post Mansium [t. V p. 1040] edidit Schulz t. IIII 1307 sq. codice usus Vindobonensi; extat etiam in codice Basil. III A 4 simul cum epistula ad monachos [Schulz l. c. p. 1291 sq.].

³⁾ Idem nomen olim a Nestorio inscriptum est libro quo causas propter quas concilium Ephesenum conuocatum, et quæ ibi gesta essent, exposuit [cf. quæ ad p. 25, 26 adnotauit], ut se ab eis defenderet qui illud

Assemani Bibl. Orient. III 1 p. 39]. quod unum de primo libro extat testimonium [p. 25, 27] ad res inter Cyrillum et Nestorium atque inter Cyrillum et Cælestinum a. 430 gestas pertinet; ex tertii libri proœmio quod Rusticus exscripsit [168 cf. 177], apparet ibi narrata esse quæ sub finem anni 432 et initio 433 Alexandriae gesta sunt, dum de pace tractabatur. quartus liber [p. 115, 3] ab ea Iohannis Antiocheni epistula incepisse uidetur, quam Rusticus de eius loco exemptam epistolæ quam Cyrillus post pacem Acacio Melitinensi scripsit [76], adnexuit, ut aliquis conexus inter uersionis antiquæ collectionem fieret et eam quam ipse ex Irenæi copiis deriuabat. omnibus computatis elucet Rusticum ex primo tertioque libro paucissima, nonnulla delibasse ex altero, si quidem hunc librum ab Irenæo ipsi concilio destinatum esse recte conicio, plurima uero ex libris quarto et quinto desumpsisse. multa a se omissa esse, maxime ratiocinationes et narrationes quas Irenæus epistulis adlatis interposuit, ipse fatetur; hoc tamen pro certo sumi potest eius synodici partis quæ hoc uolumine continetur, molem maximam ad unum Irenæi opus esse referendam, eis quæ ipse Rusticus siue intermiscuit siue adiecit, facili opera detractis. primo e. g. obtutu suspiceris epistulas Acacii Melitinensis [172] ad Cyrillum et Cyrilli ad clericos suos Constantinopoli consistentes [173] a Rustico aliunde esse desumptas; sed si legeris p. 129, 20. 133, 17 et consideraueris Rusticum, cum in codicibus Dioscorianorum illam Acacii epistolam inuenisset, eam iterum transtulisse [304], in aliam abibis sententiam. Irenæi igitur Tragœdiæ adscribi uelim 77—79. 79 a [præter Rustici adnotationem p. 8, 40]. 81. 82—86. 87—125. 126—160. 161. 162—164. 165—171. 172. 173—180. 181. 182. 183. 183^a p. 133, 10—21. 184. 185. 186. 187—205. 206—235. 236—247. 248. 249. 250—258. 259—261. 262—276. 277—282. 283. 284. 285—288. 289. 290. 290^a p. 212, 31—35. p. 213, 4—8. 291—294. denique ep. 310 etiam apud Irenæum extitisse ex nota marginali apparet, quam quin ipse Rusticus adscripserit, dubitari nequit.

Irenæum quæ attulit, si summam rerum spectas, ex temporum ordine composuisse elucet; hic illic hunc ordinem ei qui rerum conexu postulabatur, postpositum esse per se intellegitur. erat ubi Rusticus texturam operis deleret: sicut epistolam 77 ad initium propriæ collectionis, ita 291—294 uersus finem relegauit. extra seriem positæ sunt 195. 196; etiam minus intellegitur quomodo contigerit ut 224 et 227 in locum non aptum delatæ sint. cetera ad temporum ordinem facili opera rediguntur. quam utilis sit ordo huius synodici ut epistolæ et gesta quæ ad ipsum concilium et negotium Chalcedonense pertinent et a conciliorum editoribus Romanis fæde peruersa et confusa sunt, secundum ueram rerum consequentiam ordinentur, hoc loco exponere nolim; satis habeo ex eis quæ post concilium gesta sunt, raras quæ inueniuntur temporum notationes excerpere.

139 p. 91, 12 *post collectam quæ hoc tempore Cyrrî fieri solet.* ad hanc festiuitatem litteras inuitatorias mittere solebat Theodoretus [cf. ep. 66—68 editionis Schulzianæ et 30. 31 collectionis a Sakkelione editæ]; felici casu accidit ut in eis litteris quibus ab Euphratesiæ iudice ut per mensem festiuum Cyrrensibus iustitium ediceret, rogauit [32 Sakk.], ipsum festum diem accurate notaret: ἐγκαίνια τῶν ἀποστολικῶν καὶ προφητικῶν σηκῶν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Γορπιαίου μηνὸς θεοῦ νεύοντος προσδοκῶμεν

concilii conuocandi consilium non immerito uituperabant. tradit hoc translator Syrus Heraclidis πραγματείας in proœmio p. 4 editionis Bedjanianæ, confirmans catalogum Ebed Iesu Nestorio librum Tragœdiam appellatum adscribentis [Assemani, Bibl. Orient. III 1 p. 36]. quod idem scriptor, ubi de Irenæi opere loquitur [l. c. p. 38 sq.], Tragœdiæ nomen omittit longioremque tituli formam exhibet quæ Græce uersa ita fere se habet περὶ τοῦ κατὰ Νεστορίου διωγμοῦ καὶ πάντων τῶν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πεπραγμένων, inde nihil contra Rustici de Irenæi tragœdia testimonium sequitur.

ἐπιτελέσαι. in alteram igitur partem mensis Septembris a. 432 concilium Antiochiæ habendum edixit Iohannes.

190 p. 137, 18 scribit Alexander Hierapolitanus *biennii tempus est ex quo uniuersa assecutus quæ scripto et absque scripto a contrariis uel a nobis prolata sunt, comprehendit*. temporis spatium computatum est inde ab autumno a. 431, quando concilium Ephesenum dimissum est.

ep. 211 scripta est ab Iohanne Antiocheno, postquam a Tauro præf. præf. atque patricio nuntium de Procli episcopi Constantinopolitani ordinatione accepit. eam factam esse antequam Maximianus sepulturæ traditus sit, qui mortuus est feria quinta hebdomadis maioris [d. 12. m. Apr.] a. 434, tradit Socrates 7, 40. num bene egerim cum sanctum diem qui in ep. 220 commemoratur, ad Pascha illius anni rettuli, iam dubito; at optime in uer a. 434 quadrant quæ subscribit Alexander Hierapolitanus epistolæ 217: *ultra annum iam habeo quod post aduentum Pauli memet ipsum ab Antiocheni communionem seiunxi*, cf. ep. 181 p. 130, 4.

ep. 273 iudex Euphratesiæ ad Titum magistri militum per Orientem uicarium refert sibi litteras quibus Alexandrum, nisi obædierit, Hierapoli expellere iussus est, a. d. XVII Kl. Maias redditas esse. hæc dici notatio non referri potest nisi ad a. 435. nam inter ep. 211 et expulsionem Alexandri haud paucos elapsos esse menses patet neque tamen tot ut duorum annorum spatium impleant. primo enim sacra et litteræ magistri militum contra Alexandrum scriptæ [228. 230. 231] nimio spatio ab eius expulsionem dirimendæ non sunt, deinde, ut ponam has litteras loco non satis apto esse collocatas, ep. 232. 233. 236—238 agitur de Procli synodicis, quas proximo post ordinationem tempore missas esse ueri simile est. quod uero inde ab ep. 276 quæ mense Maio uel Iunio a. 435 posterior esse nequit, series epistularum transilit in a. 436, cui ep. 277. 278 attribuendas esse supra [p. XI] probaui, in eo non est cur hæreatur. Alexandri enim Euphratesiæ metropolitanus eiectio eius partis Tragœdiæ quæ Rustico ad Theodoretum eiusdem prouinciæ episcopi apologiam utilissima et aptissima uidebatur, quasi culmen erat; quis scit an multa quæ in aliis prouinciis a. 435 et 436 acciderunt et ab Irenæo exposita erant, digna esse non censuerit quæ transferret? utut hæc se habent, satis eum habuisse Irenæi exilium tradere et catalogum eorum ex Irenæi opere componere, qui omnia perpeti quam Nestorii damnationi subscribere maluerunt, non minus certum est quam eum in eis excerpendis quæ Irenæus de controuersia propter Diodorum et Theodorum exorta exposuerat, multo breuiorem, ne dicam negligentiosem fuisse quam in eis quæ de Alexandri et Theodoretum controuersis in Tragœdia inuenerat. uidetur ei, aliter quam Facundo, Theodorus minus cordi fuisse quam Theodoretus.

4. DE CETERIS RVSTICI AVCTORIBVS

Vbi Rusticus Irenæi opus inuenerit, non dixit neque sine causa tacuit; periculum enim erat, ne si ubi delitesceret, prodebat, flammis traderetur. coniecerim tamen id quoque in Acœmetarum bibliotheca extitisse et Rusticum cum hoc silentio premeret, hospitibus parcere uoluisset. de ceteris quæ ibi inuenit, non erat cur taceret; sunt hæc:

Isidori Pelusiotæ duo milia epistularum per quingentenas distributæ in codicibus uenustissimis quattuor. ibi legit epistulas quæ Cyrillum satis acriter uituperant, et alia quæ ad concilium Ephesenum pertinere uidebantur [cp. 80, 1—10], sed etiam multo plura quæ cum ad statum ecclesiæ qualis eius ipsius ætate erat, uel nimis quadrare ei uiderentur, mentem profunde commouebant. inde non illa tantum, sed etiam hæc transferre constituit. eisdem Isidori codicibus in Acœmetarum monasterio

adseruatis ante Rusticum Facundus usus est [2, 4]; omnino earum memoriam siue omnium siue maximæ partis inde pendere probabilis coniectura est. certe id codicum genus, quorum antiquissimus et optimus est codex Cryptoferratensis, ad Acœmetarum collectionem redire luculenter demonstraerunt C. H. Turner et Lake [Journ. of Theological Studies 6, 70. 270; inde desumpsi numeros codicis Cryptoferratensis margini adscriptos]. editiones Isidori, malæ ad unum omnes, ex Rustici uersione haud paucis locis emendari possunt; crediderim tamen aliquot ex his correcturis in codicibus Græcis latere nondum collatis, imprimis in Cryptoferratensi.

Epistula canonica concilii Epheseni multifariam tradita est quippe quæ in canonum collectiones recepta sit; hanc prouinciam C. H. Turner utpote eam præclare administranti relinquo.

Confessio fidei Acacii Berœensis, aliunde non nota, sed sine dubio genuina, quo tempore ab homine qui plus centum annos uixit, composita sit, nescitur.

Aliunde arripuit Rusticus codices Dioscorianorum, unde epp. 295—304 et, ni fallor, etiam epistulas duas Cyrilli ad Successum [305. 306] desumpsit. signum illis præposuit *ac* siue *acephali*, quod ex uariis codicis corruptelis facile agnoscitur. Cyrilli epistula ad Dynatum episcopum Nicopoleos Epiri [295] in collectiones Vaticanam [129] et Atheniensem [129] recepta est; ex Vaticana in appendicem collectionis Seguieranæ peruenit. epistolæ Cyrilli ad Acacium [296], ad Lamponem [297], ad Iohannem Antiochenum contra Theodoretum [301] redeunt in codice Vat. 1431, quem re uera Dioscorianorum dicere possis. epistularum ad Successum memoria multiplex est neque hic locus est de ea agendi ¹⁾; hoc unum adnoto uersionis Dionysii Exigui a Rustico nullam rationem haberi sicut ne eius quidem quam ille epistolæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium inter omnes primus confecit ²⁾.

Denique afferenda sunt ineptum illud Nestorianorum recentiorum figmentum [307], quod Rusticus a. 564 a monacho quodam Alexandrino se accepisse narrat, et excerpta pauca ex Cyrilli λόγι προσφωνητικῶι, cuius lectio apud symboli Chalcedonensis defensores satis frequens fuisse uidetur, atque ex epistolæ ad Hebræos commentario. hæc omnia non a Rustico ipso excerpta, sed sicut in aliquo codice conscripta extabant, translata esse per se intellegitur.

DE CODICIBVS ET EDITIONIBVS

Codex Vaticanus 1319 membranaceus scriptus est litteris nitidissimis s. XIII, sicut G. Mercati putat [Journ. of Theolog. Studies 6, 72 ²⁾], in Gallia. accurate codicem descripsit C. H. Turner in diario quod modo commemorauī uol. 6 p. 85 sq. de orthographia recenti non est cur latius agatur; maximam eorum quæ hoc uolumine eduntur partem ex codice euulsam esse supra dixi. quoniam librarius et doctior erat et scribendi magis peritus quam monachus Casinensis qui alterum codicem scripsit, haud paucis locis ueram lectionem unus seruauit, aliis uero corruptelam interpolando etiam peiorem reddidit, cf. p. 4, 35. 12, 13. 21. 17, 2. 20, 26. 26, 14. 32, 39. primus codicem inspexisse uidetur [cf. C. H. Turner l. c. p. 71] Iacobus Sirmund, qui a. 1590—1618 Romæ erat et cardinali Baronio in annalibus conficiendis adsistebat; cum enim a. 1629 Facundum ederet, ad 2, 4 exscripsit locum de Isidori codicibus Acœmetanis [p. 25, 22]. adiciens *ut in ueteri ms adnotatum memini ab antiquo earum interprete*. breui mentione

¹⁾ Edendæ erunt in ultima parte uol. I; recensioem uel nunc confectam apud me habeo.

²⁾ Edetur in uol. V parte altera.

quam apud Ballerinos [Leonis opp. t. III p. 162 edit. Migne] inuenerat, commotus Dominicus Mansi codicem inspexit, indicem prioris partis collectionis confecit erroribus non immunem [t. V p. 465. 466], paucas lectiones uarias editioni Baluzianæ quam haud paucis uitiis typographicis locupletatam tomo V suæ collectionis Conciliorum inseruit, sine certo consilio adscripsit. F. Maassen neque hunc nec codicem Casinensem uidit.

Codex Casinensis 2 membranaceus, Vaticano paulo antiquior, scriptus est sine dubio in ipso cœnobio. bis accurate descriptus est a doctis monachis Casinensibus, primo 1874 in Bibliothecæ Casinensis uolumine i 49sq., deinde his ipsis temporibus [1915] in Catalogi codicum manuscriptorum Casinensium uol. I parte I p. 4sq. scriptura et ipso ductu et notarum multitudine lectu incommoda est; accedit quod librarius litteras nonnullas sæpe omittit uel transponit ita ut immania monstra exoriantur; multas huius generis corruptelas consulto non adnotaui. præterea inter se commutari solent terminationes et nominum et uerborum; omnino tenendum librarium hominem fuisse indoctum neque eorum quæ scripsit, intelligentiæ capacem, quo factum est ut ab interpolando totum se abstineret. orthographia licet a more antiquo minus codice Vaticano recedat, tamen non ea est de qua tam accurate referatur quam de codicibus æui Carolingici uel antiquioris. enumerationi igitur supersedeo scripturæ siue etymologicæ siue phoneticæ uocabulorum quæ cum præfixis in b, d, n terminantibus composita sunt; uarium librarii morem in editione secutus sum quantum potui; nam ut e. g. *inperium inperator* quod haud raro legitur, scriberem, a me non impetraui. notentur tamen 55, 36 *supseptis* [68, 3], 68, 8 *supseptione*, 110, 2 *subsceptibilis* [96, 32. 65, 14], 142, 1 *substollens*. æ œ e, y et i promiscue confunduntur; frequentia sunt incertitudinis uocalium e et i exempla qualia sunt ut de *de* et *di* inter se commutatis taceam, 36, 11 *colligerant*, 50, 17 *religatis*, 51, 15 *quatinus*, 61, 17 *constetit*, 88, 3 *collegentes* etc.; recentissimum est 27, 22 *uendicare*. in *h* ponenda siue omittenda sæpe peccatur: notetur quod semper scribitur *abhominetur* [160, 7. 158, 11. 147, 41. 150, 23. 179, 41], *abhominabiles* [162, 35. 164, 1], *abhominatiōis* [186, 31. 227, 24], sed *ortor* [91, 29. 81, 17. 91, 33 etc.], *ortationibus* [92, 8. 123, 29], *actenus* [51, 22. 151, 3. 152, 16. 182, 39]; præterea adnoto 120, 27 *hunitas*. 125, 22 *huitiles*, 124, 9 *traeretur*. Irenæi nomen rarissime falsa *h* caret [182, 16 *yrineo*, 131, 15 *irieno*]; inueniuntur *hirineus* 69, 16. 93, 6. 106, 25. 108, 32 etc. *hyrineus* 86, 7. 117, 8. 126, 7. 157, 1 etc., *hirieneus* 133, 9. 10. 21. 138, 9. 148, 36. ceterum regnat in hoc nomine scriptura itacissans præter 181, 21 *hreneus*; addo et *beræ* [243, 23], *beræensem* [194, 20. 26. 167, 35. 182, 3] scribi et *berie* [63, 7. 93, 27. 104, 15], semel etiam *hebria* [109, 6] inueniri. aliis itacismi exemplis quæ in indice VIII composui, addas *iohannis* et *heresis*, *hereticus* semper fere posita. quod ad litteras aspiratas attinet, frequentior est scriptura *calcedona calc donam calcidoniam* etc. [71, 32. 104, 11. 125, 24. 73, 30. 76, 12. 75, 28. 80, 3. 106, 40. 162, 29. 194, 9. 81, 11. 85, 24. 64, 26. 128, 6. 205, 38. 228, 6] quam *calchedona* [80, 28. 77, 11] uel *chalcedone* [80, 13]; cf. 88, 5 *cathicumini*, 123, 6 *carmosino*, 52, 18 *karacterem*, 123, 39 *cartam* [124, 10 et sæpius].

Antiquæ scripturæ reliquiæ sunt 210, 27 *quooperatione*, 223, 19 *quoadiuuet*, 233, 1 *quoaptamus* et 212, 3 *quodsustantialem*; inde ortum est 134, 28 *acqu mmodo* pro accommodate. addantur 46, 8 *iniquus* [77, 35], 128, 28 *anticos*, 143, 11 *relicos*. sæculi V orthographiam produnt 123, 30 *scribsit* [123, 33 et sæpius], 123, 31 *scribita*; falso translata est in 123, 30 *abrubta*. neque recenti debentur consuetudini 44, 30 *eufratensie*; 66, 38 *incolomes* [128, 8. 148, 33. 34]; 132, 12. 199, 39 *posquam*; 139, 18 *docmata* [132, 12], sed 134, 17 *zeumate* [134, 30. 135, 15. 138, 28] quod nescio an retinendum fuerit; 138, 12 *ueniuolentie*, 205, 26 *acriuiam*, 228, 3 *acerue*, 202, 21 *coacerbans*, 230, 14 *sibe*; 220, 2

coniuncxit, 90, 35 *seiuncxit*, 133, 21 *subiuncxit*, 50, 6 *extincxit*; quæ scriptura etiam in praua aberrauit, uelut 66, 20 *coniūcserunt* uel 30, 14 *sanczerunt* [49, 1]. retinui licet a grammaticis inuentum sit *oportunus*, sed non recepi *scripulosiorem* [217, 28. 30. 31].

Medii aevi propria sunt x et s confusa: 37, 13 *larixe*, 38, 39 *zoxis*, 72, 24 *uexaniis*, 165, 26 *perpexi*, 215, 7 *credidixe*; 17, 20 *exstimant*, 59, 26 *exindi* [= scindi; 76, 25], 87, 31 *expectaret*; x pro z 37, 9 *anaxarbi*; 129, 16 *aspeserint*, 151, 6 *porresit*, 187, 30 *disisti*, 214, 17 *ausit*, 230, 35 *reuisisse*, 240, 7 *affisus*, 170, 15 *esistat*, 104, 22 *esistimare*, 130, 18 *orthodosorum* [136, 18], 142, 30 *ausilium*, 144, 28 *masimiani*, 182, 16 *alesander*, 212, 7 *alesandrini*, 216, 11 *coniunsit*, 226, 15 *ansiabatur*, 101, 21. 197, 22 *iusta*, 240, 31 *miste*, 79, 13 *misturam*, 200, 5 *permistione*, 91, 18. 101, 11. 126, 17. 221, 7 *estat* [62, 25. 83, 36], 46, 21 *estitit*, 65, 8 *estinguentur*, 83, 12 *estremitatem*, 162, 13 *escusant*, 209, 35 *desteram*, 49, 6 *testus*, 130, 15. 215, 22 *uos*, 146, 41 *ueras*, 149, 1 *res*, 151, 24. 27. 41. 152, 4. 216, 6. 8. 17. 19. 217, 21. 28. 34. 229, 32 *genitris*, 181, 35 *es*, 224, 5 *ses*, 229, 38 *pas*. rarius pro x ponitur ss: 170, 33 *affisserunt*, 210, 15 *aspessimus*, 220, 15 *dissimus* [227, 36], 239, 7 *adfissum* [240, 9], 222, 9 *massimiano*, 73, 13 *iussta*. z pro x ponitur 92, 13 *alezandrie*. c et t etiam in uetustioribus codicibus non discerni constat; adnoto tamen 127, 8 *nuncciiis* [127, 14], 127, 13 *annuncciant*; 130, 16 *prodictionem* [133, 18], 230, 22 *tradictionem*; 171, 12 *prodictoribus*, 200, 32 *p̄factam*, 175, 31 *fanctasiam*. multo sæpius c ante t secundum recentem pronuntiationem omittitur: 132, 17 *cunti* [141, 3. 173, 25. 133, 31. 148, 39. 149, 17. 154, 35 et sæpius], 145 *santissimus* [157, 34. 199, 17], 135, 16 *santitatem* [141, 23. 222, 2], 148, 23 *extinto*, 151, 5 *compuntiue*, 137, 3 *coniuntio*. frequenter ante i mutantur t et s: 178, 15 *coniunsio*, 169, 19 *contensionibus* [180, 36. 191, 40], 174, 15 *intensio* [173, 25], 240, 5 *adsumsionem*, 220, 22 *contensiosus*, 129, 33 *sentensiam* [146, 18. 211, 10], 151, 4 *penitensie* [151, 22. 152, 17], 154, 24 *magnificensia*, 220, 1 *insipiensia*, 205, 34 *attensius* [230, 18], 224, 26 *florensio*; etiam s pro d inuenitur: 185, 37 *gausium*. scripturæ inuersæ exempla sunt 137, 5 *condescentio* [138, 4. 171, 39. 172, 19], 219, 28 *permantio*, 68, 39 *dissentiones*. rarissime inueni z pro t: 46, 1 *melezius*, uel pro c: 37, 22 *euangelize*. cetera pronuntiationis recentis uestigia sunt 63, 36 *subscrisserrunt*, 143, 30 *subscriserunt*; 128, 6 *acquiesens*, 138, 4. 154, 11 *condesentionem*, 174, 8 *reposebant*, 185, 38 *disserem*, 187, 29 *nosset*; 185, 11 *constantia*, 131, 5 *consustantialem*, 182, 12 *demonstrare* [147, 38]; 52, 12 *attenus*, 66, 16 *quollibet*, 210, 25. 222, 27 *mannificentissimo*; 68, 10 *proienitoribus*.

Denique commutatio consonarum tenuium et mediarum nimis frequens est quam ut prætermittatur: 57, 7 *pereglitatur*, 208, 17 *lugrati*, 78, 36 *gubitu*, 116, 39 *agacius*, 86, 11 *adletas*, 160, 28 *adhletarum*, 236, 6 *heredica*, 200, 11 *strepidu*, 185, 26 *beneblaciti*, 159, 5 *multiblicem*, 235, 20 *increbans*; 148, 6 *grecibus* [161, 3], 185, 35 *sacrilecum*, 149, 27 *submercatur*, 152, 14 *fincit*, 154, 32 *roco*, 186, 35 *inuesticase*, 212, 9 *lecuntur*, 243, 36 *acnoscitur*, 243, 18 *cradu*, 240, 17 *ceneratione*, 174, 23 *acripia* [133, 19. 172, 19], 117, 30 *plaspheiam* [228, 20. 231, 8], 211, 32 *amprosii*, 211, 23 *eusepius*, 204, 13 *theosepius*. similiter r et l permutantur: 182, 38 *confrigere* [206, 38], 162, 26 *confrictu* [229, 37. 240, 15], 164, 3 *superfruam*, 229, 37 *fructum*, 234, 34 *ariquando*, 215, 28 *brasphemati*; 179, 13 *luclari*, 189, 10 *cluciant*, 198, 4 *fluensque*, 206, 11 *pulitas*. magis ad litterarum quam ad sonuum confusionem pertinent 142, 33 *anagarbensis* [142, 34. 178, 7], 186, 27 *geugma*. denique adnoto pro *hi* scribi solere *hii*.

Primo codex innotuisse uidetur cardinali Hieronymo Casanate, qui d. 12. m. Iun. 1673 purpuram adeptus est, diem obiit d. 3. m. Mart. 1700. Stephanus enim Baluze [cf. Noua coll. concil. p. 665] cum in ea codicis tum Bellouacensis, nunc Parisini 1456 parte quæ ex collectione Veronensi desumpta est, commonitorium quod a Cælestino

papa legatis ad concilium Ephesenum proficiscentibus datum est, inuenisset, per litteras cardinalem illum rogauit ut in codicibus Vaticanis quæri iuberet instructiones quas Cælestinus se legatis illis dedisse in commonitorio scribit. hæ sane periere neque inueniri poterant, sed d. 26. m. Octobris 1677 cardinalis uiro docto exemplar commonitorii misit descriptum ex cod. Vaticano 1320, recenti eiusdem collectionis Salzburgensis codice, cuius est Bellouacensis [cf. F. Maassen, *Gesch. d. Quell. u. d. Litt. d. canon. Rechts* I 732]. neque his contentus cardinalis ad alias bibliothecas Italiæ scripsit atque etiam, sicut ad Baluzium scripsit d. 14. m. Nou. 1679, in bibliotheca monasterii Casinensis inuestigari mandauit si qui codex qualem Baluze desiderabat, ibi repperiretur. inuentus est codex Casinensis 2, non duo, sicut Baluze scribit, et Romam in palatium apostolicum missus per procuratorem Casinensem Andream Adeodatum, si recta refert Placidus Friderici, bibliothecarius Casinensis [† 1785], ex cuius chartis auctores Bibliothecæ Casinensis [I p. XXI] quædam de codicis fati excerpterunt erroribus non immunia. codicis explorationem cardinalis mandauit homini Belgæ profundæ doctrinæ gloriam magis per amicorum gratiam quam meritis propriis adepti, Christiano Lupo Yprensi ¹⁾, ordinis fratrum eremitarum s. Augustini, professori theologiæ Louaniensi, qui a. 1677 ab illa facultate theologica de quæstione quadam theologiæ moralis ad Innocentium XI Romam missus erat. iste, sicut scribit Baluze, omnia statim edere constituit et a cardinale peruicit ne cui fas esset ista describere aut euulgare se inuito. cum cardinalis illam epistolam alteram ad Baluzium scriberet, Lupus iam in urbe non erat; Roma profectus est d. 31. m. Aug. 1679. domum reuersus statim eorum quæ raptim ex codice transcripserat, editionem confecit; non sine causa codicem describere uel ea quæ omiserat, indicare prætermisit. dum scholia inutilia et inepta uanarum hario-lationum farragine referta conscribit, morte abreptus est d. 8. m. Iul. a. 1681. et editionem ipsam sub titulo *Ad Ephesinum concilium uariorum patrum epistolæ ex manuscripto Cassinensis bibliothecæ codice desumptæ* et scholia quamuis ad finem non perducta in lucem emittenda curauerunt prior et conuentus Augustinianorum Louanensium a. 1682. qui liber cum in Baluzii manus peruenisset, nihil intemptatum reliquit ut compos fieret rerum quæ in codice Casinensi continentur, sed nihil profecit, non propter monachorum pertinacem obstinationem, sicut iratus proclamat, sed quia codex Romæ remanserat. cum enim Mabillon [cf. *iter Ital.* p. 123] mense Nouembri 1685 in ipso cœnobio codicem quæreret, illi dictum est eum Romam fuisse missum postulante procuratore generali, a quo ille Romam reuersus comperit codicem esse in palatio apostolico nec quicquam aliud de eo a quoquam elicere ualuit. quando codex monasterio Casinensi redditus sit, nescitur.

Postquam accuratiorem codicis notitiam adipisci frustra temptauit, Baluze collectionem qualis a Lupo emissa est, nouæ conciliorum collectioni quam a. 1683 edidit, inserere constituit. paucas emendationes, sed notas multas et doctissimas adiecit; tamen Lupi culpa factum est, ut collectionis originem et intentionem non intellexeret et titulo eam instrueret, quo falsius nihil poterat excogitari: *Synodicon aduersus Tragediam Irenæi*.

Plus LXX annis post Dominicus Mansi consilium cepit in monasterium Casinense proficiscendi ut codicem conferret, sed, sicut scribit t. I p. XVI, hac eum molestia leuauit cardinalis Tamburini narrans se antehac codicem sedulo recensuisse atque uariantes totamque eius descriptionem in aduersaria sua redegisse; omnia illa scripta Mansio

¹⁾ Vita eius uel potius panegyricus stilo inepte florido a Ios. Sabatini, bibliothecæ Angelicæ in urbe præfecto, conscriptus præmissus est scholiis et notis ad codicis Casinensis editionem.

commodauit. at ille non dignus erat in quem tale beneficium conferretur. qua enim erat socordia et leuitate, ex chartis commodatis nihil amplius desumpsit nisi tabulam prioris collectionis partis, erroribus, sicut dixi, non immunem [t. V p. 465. 466]; uarias lectiones editioni Baluzianæ quam t. V suæ Conciliorum collectionis inseruit, ex codice Casinensi omnino non addidit. ut culpam teget, Lupi accuratam diligentiam laudibus tulit [t. I p. XVI. t. V p. 731. 732], quas immeritas esse, dum codicis phototypa iterum iterumque tracto, cottidie expertus hoc loco publice testor, ne quis me ex eis refellat quæ Lupo deberi ipse adnotauit. officium enim meum duxi ut quæcumque ille emendauit, quamuis plurima a quouis facile inueniri potuerint, adnotem, sed ingentem multitudinem eorum quæ praeue legit, neglegenter transcripsit, infeliciter correxit, obliuioni tradendam esse censui, ne inutili farragine libri impensas augerem lectorisque patientiam fatigarem.

Tandem a. 1874 monachi Casinenses omnia quæcumque codici insunt, accurate enotarunt [Bibl. Casin. I p. 49 sq.] et ea quæ a Lupo omissa erant, scrupulosa fide, sed non sine bonis emendationibus ediderunt [florileg. Casin. p. 5 sq.]. ipse a. 1912 cœnobium uenerabile adii et totum codicem phototypice expressi, a monachis reuerentissimis et præsertim a uiro doctissimo qui bibliothecæ et tabulario illo tempore præerat, liberaliter exceptus et adiutus, ita ut gratissimo animo memoriam illorum dierum uere beatorum in horum temporum calamitate recolam. præterea gratias ago quam maximas uu. dd. cardinali Ehrle et G. Mercati propter eximiam liberalitatem qua mihi ad omnes bibliothecæ Vaticanæ copias aditum præbuerunt, et uiro honestissimo C. H. Turner qui pro tribus primis huius uoluminis fasciculis sibi transmissis gratias agens emendationes et obseruationes adiunxit, quarum partem maximam probandam ratus inter Corrigenda infra attuli.

Dabam Monachis Bauarorum d. 6. m. Nou. a. h. s. XXII, quo die ante hos octo annos Gerardum filium et huius operis socium speratum decore pro patria mortuum esse certior factus sum.

E. Schwartz

CORRIGENDA

- p. 47, 27 <se> *delendum*
p. 48, 32 l. *quæstiones*
p. 91, 12 *margini adscribantur* d. 14. m. Sept. 432
p. 102, 26 l. <con>placuit
p. 106, 29 *pro et l. ut*
p. 139, 20 *in nota pro 433 l. 432*
p. 142, 37 *in nota marginali l. ep. 22*
p. 152, 7 *bis l. genetrix*
p. 159, 36 *nota marginalis delenda*
p. 163, 24 *ante excommunicationem inserendum <nec>. C. H. T.*
p. 165, 17 *delendum iniusti et 18 pro interram l. iniustitiam C. H. T.*
p. 166, 32 *margini adscribendum 3 Reg. 11, 13. C. H. T.*
p. 166, 7 l. *perstitimus. C. H. T.*
p. 169, 21 *pro forte l. sorti. C. H. T.*
p. 182, 36 *margini adscribendum Ies. 1, 9. C. H. T.*
p. 189, 18 *post delinquat uirgula ponenda et uerba sic enim — fiat parenthesi includenda. C. H. T.*
p. 197, 27 *pro dominum l. deum. C. H. T.*
p. 197, 32 *margini adscribendum Hebr. 12, 2. C. H. T.*
p. 198, 7 *margini adscribendum Ps. 106, 30. C. H. T.*
p. 210, 33 *pro terra l. recta et in nota delendum uti. C. H. T.*
p. 223, 12 l. *Chryseroti.*
-

COLLECTIONIS CASINENSIS
SIVE SYNODICI A RVSTICO DIACONO COMPOSITI
PARS ALTERA

V = Codex Vaticanus 1319 s. XII

M = Codex Casinensis 2 s. XIII

V^c M^c = lectiones ex correctura ortae

Collectiones Graecae

V = Collectio Vaticana

S = Collectio Seguierana

A = Collectio Atheniensis

Cf. quae exposui in Dissertationibus Academiae Bauaricae [DAB] uol. XXX 8 [*Neue Acten
stücke zum ephesinischen Concil von 431*] p. 80sq.

Epistula sancti Iohannis archiepiscopi Antiochiæ ad Orientales episcopos de facta pace ^{Lp 12}
 uniuersalis ecclesiæ, quam beati Cyrilli ad Acacium quæ nominatur epistula nomi- ^{M V 75¹}
 nauit <ad Carrenum> ep. 76, 19

Optinuit pietas, et omnis diaboli abscedat inuidia; [et] optinuit, nullum locum LXXVII [2]
 de cetero ammittens impudenter calumniari temptantibus expositionem fidei ecclesiæ 5
 magistrorum; optinuit sic quatenus pia confessio diuinæ inhumanationis non aliter apud
 nos et aliter alibi suscipi queat. concurrimus enim ad inuicem nos et dominus meus
 deoamicissimus Cyrillus, unam et eandem fidem secundum ueram euangeliorum re-
 gulam conseruantes. nihil enim medium neque dubitate dignum in his quæ ad ep. 72
 nos de fide per epistulam scripsit, exposuit, sed omnia clare atque aperte secundum 10
 nostras propositiones satisfactioni suæ quam nobis direxit, intexuit. facta est igitur,
 propitiante deo, per hæc una communio et concordia omnium totius orbis eccle-
 siarum, neque nobis subdole accedentibus ad ecclesie pacem nec prædicto deoami-
 cissimo uiro contento extraneam nobis cloqui uocem præterquam uult scriptura diuina.
 sic enim pure mundeque ac sine dolo dissoluit dubietatem quæ inter nos erat, ut 15
 nullam relinqueret occasionem his qui contra eum uolunt de diuinis dissentire dogmatibus.

2 Suscipiamus ergo piæ fidei consonantiam et cum hac super ea ecclesiæ pacem,
 non cedentes de reliquo illis qui ex occasione pietatis ut zelotas ac studiosos semet ipsos
 fecte habere desiderant. soluta est enim per gratiam dei uniuersa dubietas et con-
 tradictio de dispensatione domini secundum carnem, et quicumque uolunt conten- 20 Lp 13
 dere, manifesti sunt quia non hoc a principio uindicauerint, sed ecclesiarum dei concor-
 diæ inuiderint. aliqui enim ex ueritate Christum prædicant, aliqui uero ex contentione,
 et scit hoc plus a me religiositas uestra. erant enim et inter aduersarios qui in utram-
 que partem in fidei expositione nutabant, quorum mens quidem ueritati acquiescebat,
 lingua uero et studium his quæ sentiebant, res contrarias intendebant; inimicitiae 25
 3 enim et gratiæ seruiebant, ut nos inuentis occasionibus inpugnarent. omnia hæc
 jam per dei gratiam sunt extincta. quæ enim nos dictauimus, quædam quidem in
 Epheso de recta fide componentes, quædam uero hic, id est in Antiochia tractatu inter
 nos habito, hæc non solum suscepit Cyrillus sanctissimus (episcopus), sed et ymniendo ep. 72, 6

LXXVII *Græce extat in A II 9 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXX 8 p. 68 70]*

2/3 uniuersalis — nominauit *M* cum uniuersali ecclesia et beato cyrillo *V* 2 abeati *M* ad Aca-
 cium *Lupus* adacium *M* 3 ad Carrenum *suppleui* cf. ep. 76, 19 [= L III 1130 = M v 325] 4 et del
 6 magistrorum] προτόνων Γ 13/14 amicissimo *M* 14 diuinam scripturam *V* 17 hæc *V* hæc *M*
 eam *VM* ἐπ' αὐτῆ; Γ 18 ut *V om. M* 19 fecte habere *scripsi* cf. Γ πρόσχημα ἀναδεδέχθαι sic te
 habere *V om. M* dei *Baluze* fidei *VM* τῷ Γ 21 uindicauerunt *M* 22 inuiderunt *M* 23/24 utraque
 parte *VM* 28 tractatu *Lupus* tractant *M* tractantes *V* 29 hæc *M* Γ hoc *V* episcopus Γ *om. VM*

laudauit, uoces nostras sacratissimas nominans et approbans atque confirmans; circa
 MV 752 ab hominibus, ut ita dixerim, periclitatam, secundum ipsa nobiscum, id est cum Orien-
 talibus, assentiens et uerba et sensus et rectæ fidei expositionem, nihil medium neque
 quod uel paruissimam dubitationem facere possit, in suis ad nos litteris interponens, sed
 docens et illos qui adhuc ueritati resistunt, clara uoce confiteri quidem differentiam natu-
 rarum, diuidere uero diuinas uoces similiter ut naturas, confessa utique ab omnibus uni-
 geniti filii dei identitate personæ. et credo, deoamicissimi fratres, cum charta hæc
 fuerit destinata, sicut ipse promisit, his qui ubique sunt in orbe fidelibus, quia his qui-
 dem qui bonæ uoluntatis sunt, satisfiet, confusio uero nascetur incredulis et conuictioni
 ultimæ subiacebunt, (efficiet uero et illud propheticum dictum præsentibus quoque
 Ies. 35, 6 compleri temporibus, quia linguæ mutorum discent loqui diserte), quibus est
 festinatio uel studium, ut abusi occasione uiri sanctissimi, cui facile creditur, et illa
 uniuersa confundant quæcumque ad pia dogmata pertinent, et renouent immundi atque
 polluti Apollinarii impiam hæresim. 15

4 Sed ut non prolixiora dicam, ipsum direxi uobis epistolæ librum in satisfactionis
 quidem similitudine ab illo compositum, a nobis uero cum communionem indubitate
 Lp 14 susceptum; quem, quod est amplius, et ammirati sumus pro rectitudine fidei et adiacet
 uobis, dilectissimi fratres, egere et satisfacere uobismet ipsis et gloriam dare sanctissimo
 deo in eo quod Ægyptus quidem ea quæ Orientis sunt, Oriens uero ea quæ Ægypti sunt, 20
 sapit atque amplectitur. generationibus enim quæ post nos erunt, pia confessio
 transmittetur, quam proprio sanguine ac multis ualde passionibus nostris per gratiam
 dei mundo seruauimus. permansit enim scintilla fidei et, deo donante temporis per-
 mutationem, flammam pietatis erexit, ita ut lumine diuinæ agnitionis exfulgeant tam
 qui illic sunt quam qui hic, immo uero et qui in toto sunt mundo fideles, quibus oratio, 25
 ut arbitror, uotumque ac desiderium fuit unam eandemque inpetrare confessionem,
 5 quæ post desperationem cunctorum mentes erigeret. direxi uero epistolam con-
 ep. 71 iunctis etiam litteris meis quas scripsi ad ipsum religiosissimum episcopum Cyrillum,
 ut agnoscatis quia non turpiter neque seruiliter intellectu pietatis usi ad hanc beatam
 uenimus pactionem. rogo igitur etiam nunc deum, rogo etiam uos ut ei gloriam 30
 detis et laborem nobis nullus de cetero ingerat, quibus decet ut ædificemus, non ut
 ea quæ uolente deo bene sunt placita, peruertamus.

Lp 15 MV 753 Epistula Nestorii, quam direxit sancto Iohanni Antiocheno episcopo de Constantino-
 politana ciuitate, respondens ad eius epistolam quam direxerat ei, antequam cum
 ep. 19
 ep. 8. 10 tertiis litteris beati Cyrilli epistolam sancti Cælestini papæ Romanæ urbis acciperet, 35
 id est antequam fieret sancta synodus Ephesena

LXXVIII[3] 1 Deoamicissimo et sanctissimo comministratori Iohanni Nestorius. Omni de
 Loofs, Nesto-
 riana 183-186 re facilius contra me ab hominibus putabam moueri posse calumniam potius quam

1—3 adfert Cyrillus in ep. 76, 21

34—36 Nestorius epistulas Cyrilli et Cælestini accepit d. 30. m. Nouembr. 430

2 ipsa M	3 periclitatam Lupus periditatum VM	6 restunt M	7 diuinas] τὰς δύο Γ
9 quia Lupus qui VM	10 conuictionis VM	12 discunt M	15 apolinarii V
V om. M	21 amplectitur V conplectitur M	23 mundo seruauimus Γ mundos seruabimus VM	20 quod
27/28 coniunctis VΓ conuinctionis M	28 religiosum cirillum episcopum M	29 intellecto V ^c	
usi Lupus usu VM	beatam Γ beatitudinem M beatitudinis V	33 eplām M	33/34 constan-
tinopolitane M	35 abeati cyrilli M a beato cyrillo V	36 antea quam M	ephesyna V
37/38 omni de re V omnem rem M			

ueluti de pietate fidei recta non saperem, qui usque hactenus propter pugnam quam
 contra uniuersos hæreticos habeo, multa milia hostilitatum contra me delector insurgere.
 ueruntamen et hanc temptationem oportet cum gaudio sustinere, quia et ipsa, si optime
 uigilemus, ad pietatem nobis multam potest conferre fiduciam; hoc uero quod nobis
 2 euenit, et ad illud profecit, ut clareret quantum pro nobis tua religiositas cogitet. ea 5
 enim quæ ad nos nuper scripsistis et ad magnificentissimum Christi amatorem Irinæum
 filium nostrum, insuper et ad deoamicissimos episcopos Musæum et Helladium, sinceram
 circa nos tuæ religiositatis dilectionem clarius prædicauere quam tuba nec non et quanta
 cura sit uobis pro quiete totius uniuersalis ecclesiæ; pro qua et nos habentes præcipuam
 curam, solis nobis contra reliquos uniuersos assumere auctoritatem quodam modo circa 10 Lp 16
 hæc ipsa quæ mota sunt, extremæ dementiæ <et> fraterni odii credimus rem, scientes
 quidem quod sermo quo dicitur theotocos, a multis hæreticis assumatur ut suus, retinentes
 uero quia nonnulli qui hic sunt, hanc uocem sumentes incautius per hoc ipsum in hæreticas
 3 et minime pias cogitationes inciderint et præcipue Arrii et Apollinarii inpiorum. cogno-
 scens igitur ex his quæ scripsistis, ut dixi, tam religiositatis tuæ beniuolentiam circa nos 15
 quam curam pro dei ecclesiis competentem, per has meas litteras causæ quæ mota est,
 certamen soluere festinaui apud amicam deo animam tuam et hoc innotescere interim
 quia et ante tuæ religiositatis litteras, ut ita dixerim, solui et ego ipse, respiciens quia
 oportebat ex deliberatione omnium nostrum consone et unanimiter uocem qua dei
 genetrix nominatur, exponere, non ut uel ad modicum uocis huius a me confessio differre- 20
 tur, sed ut nulli eorum permetteretur occasio, qui quæ dei sunt, minime sapiunt, ut
 4 quasi per hoc nostra sibi rapiens uerba schisma contra ecclesiam faceret. puto enim
 et tuam religiositatem cognouisse quia mox ut uenimus huc, aliquos hic aduersum semet M V 754
 ipsos eorum qui ad ecclesiam pertinent, seditiose dissidentes inuenimus; quorum quidam
 quidem sanctam uirginem theotocon tantummodo nominabant, alii uero hominis gene- 25
 tricem. unde ut utramque partem diligenter colligerem nullamque ouem, quo posset
 perire, despicerem, sicut et ipsum omnium dominum fecisse conspiciamus, Christi eam
 uocauimus genetricem, ut hæc uox utrumque manifeste signaret, id est deum et ho-
 minem circa euangelii uoces uolentibusque concessi ut pie genetricem uel partricem dei
 uirginem nominarent, id est neque circa Apollinarii neque secundum Arrii sensum, sed 30
 nec tamquam diuinitas unigeniti ex sancta uirgine sumpsisset initium, sed propter
 unitionis rationem, quæ facta est ex ipso angeli uocum principio, quas de conceptione Lc. 1, 28
 5 locutus est. quæso igitur, ut quiescentes ab huiusmodi curis de causa præsentis et
 scientes quia per gratiam dei eadem uobis et sapimus semper et sapimus in his quæ
 ad pietatem fidei pertinent, orate consuete, ut et in his ipsis et in omnibus reliquis a 35
 domino Christo inpetremus auxilium et digni efficiamur ut ad inuicem colloquamur. Lp 17
 manifestum est enim quia si nos inuicem uiderimus, dum <deus> nobis hanc ipsam sy-
 nodum donauerit quam speramus, et istud et reliqua quæcumque fieri oportet ad correc-
 tionem generalitatis atque iuuamen, absque scandalo et cum concordia disponemus,
 ut omnia quæ fuerint ordinata ex communi et uniuersali decreto, dignitatem credulitatis 40

1 separem M	5 profecit V proficit M	7 ad V a M	alladium M	10 solis
nobis <i>Loofs</i> soli nobis VM solos nos V ^c	11 et <i>add. Loofs</i>	fraterni VM ^c	fraternitati M	
12 quo M quod V	otheotocos V	16 cōpetentem V competentibus M	17 tuam VM ^c	
uram dō M	18 ut V ad M	post ego iterum <i>scr. dixerim M, sed del.</i>	20 a me V om. M	
20/21 differretur M differretur M ^c differretur V	22 capiens M	24 qui M quæ V	26 ut V om. M	
27 omnium <i>scripsi</i> hominem M om. V	29 uolentibusque V uolentibus M	29 particem M		
30 apollinarii V ut <i>saepe</i>	32 quas V quam M	34 eadem uobis V eandem M	36 colloquamur	
V om. M	37 deus <i>add. Loofs</i>			

accipiant et nulli occasionem contradictionis efficiant, uel si ad hanc omnino sit facilis. de consueta uero Ægypto præsumptione maxime tua religiositas non debet ammirari, dum habeas antiqua huius exempla perplurima; post paululum uero, si deus uoluerit, laudabitur nostrum circa istud quoque consilium.

Omnem quæ tecum est, fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus. in- 5
columnis oransque pro nobis permaneas, omni honore digne et deoamicissime.

6 POST SVBSCRIPTIONEM. Conspiciens**, ut arbitror, contra eos qui occasionem exquirunt, et alio quod amplius expedit, utimur. nam post tuæ religiositatis epistulas in illa doctrina quam publice in ecclesia fecimus, amplius per gratiam dei et clerum et populum et hos qui in imperialibus sunt aulis, attraximus. 10

7 Sermo Nestorii Constantinopolitani tunc episcopi, quem dixit, dum tardius intrasset ad missam eo quod necessitatem passus sit in secretario, ut omni clero concurrenti ad eum multa de dogmate disputaret; qui sic eius magisterium sunt ammirati, ut anathematizarent eos qui ita non saperent

Loofs, Nesto-
riana 314-321
M V 755

Cum diuersis diuersae res expediant super terram et aliis quidem militia prosit, 15
aliis autem fori negotium, aliis uero maritimæ artes, nec non quibusdam terrena exercitia, pietatis agnitio omnibus hominibus simul est utilis, et principibus et sacerdotibus [militi-
Lp 18 bus], potentibus et populis. hæc ipsa uero, id est pietatis agnitio, ut breuiter aliquis dicat (parco enim, quoniam et ego ualde sum fatigatus et uos omnino constricti), consubstantialis est deiloquium trinitatis, unigeniti inhumanatio et diuinæ naturæ ad 20 naturam nostram in utero uirginali unitio ineffabilis duarumque in uno filio contem-
8 platio naturarum. ob hoc uobis frequentius diximus quoniam Christus, id est hoc [est] appellationis nomen, significatiuum est utrorumque, id est dei et hominis, et si dixerit aliquis solum Christum, dixit utrumque, intellectus uero eorum quæ dicuntur, coaptatur ad unamquamque naturam. hinc et beatus euangeliorum conscriptor 25 Matthæus, ad genealogiæ mysterium ueniens, a neutra natura principium generationis exorsus est nisi ab ipso Christo, qui est omnium dominus; oportet uero id ipsum et mani-
Matth. 1, 1 9 festius dicere, ut efficiatur ad perspiciendum cunctis facilius intellectus. Liber inquit, generationis Iesu Christi. non ait neque »liber generationis dei uerbi« neque »liber geneleos hominis«. si enim dixisset »liber generationis hominis«, purum 30 nobis hominem Christum uideretur ostendere; si uero dixisset »liber geneleos dei uerbi«, diuinitatem nobis expertem humanitatis induceret. utrasque igitur naturas in appellatione domini Christi complectitur, ne quid horum sine alio possit intellegi. hinc

Sermonis Nestorii altera extat recensio et uersio a Mario Mercatore confecta in Collectione Palatina 22 [Mar. Merc. ed. Baluzæ p. 87—90]. habitus est d. 7. m. Decembr. 430 teste eodem Mario Mercatore p. 74. 87 Bal., post quem diem ea scripta sunt quæ Nestorius post subscriptionem epistulæ ad Iohannem adiecit. ceterum Iohannes in epistula ad Firmum [79, 2] scribit se a Nestorio duos sermones accepisse, id est hunc et eum quem uno die ante habuit [Mar. Merc. p. 74—87 Bal.].

27—7, 9 iterum translata sunt in epistula Eutherii ad Alexandrum Hierapolitanum [29I].

1 facilius in facilis corr. V   2 consuetuta M   egipto M ex egypto V   7 lucunam
statui supplendo e. g. (pugnæ quæ mox erit)   9 ecclesiam VM   10 in V om. M   aulius M
11 tunc V om. M   dixi M   12 missam V msas M   necessitates possedit M
13 magisterio VM   14 separent M   15 diuersæ res V diuersa hrs M   milia M
16 terna M   17 agatio M   17/18 militibus V et militibus et M, deleui cf. Mar. Merc. regibus
scilicet et sacerdotibus, popularibus ac potentibus   20 unigeniti inhumanatio V humanatio unigeniti M
ad V ad diuinam M   23 est VM del. Lupus   26 matheus V beatus matheus M   30 hominis V
dī hominis M   32 expertem V ex parte M

est quod etiam beatæ sanctæque uirgini aptum est, ut et Christi genetrix nominetur duplici significatione uocabuli, id est dei genetricis et hominis genetricis. quoniam uero conueniens est propter illos qui etiam clariorem de partrice Christi exigunt intellectum, et maxime cum sint ecclesiæ filii, adhuc apud eos uti uocabulo clariore, propterea quæ prius breui appellatione de beata illa et sancta uirgine prædicauimus, hæc etiam nunc manifestioribus nominibus exclamamus, quoniam sancta uirgo et dei genetrix est et hominis genetrix, dei quidem genetrix ideo quia illud templum quod in ea ex spiritu sancto creatum est, deitatem erat unitum, hominis uero genetrix eo quod nostræ naturæ primitias assumpserit deus.

10 Hæc sunt in breui dogmata pietatis, hæc semper memoriter custodite, ubique male hæreticis placita declinantes. non credatis eo quod apud illos consuetum nomen est ut dei genetrix nominetur, sic et ecclesiam dicere theotocon, quia si etiam filii apud nos et apud illos appellatio una est, sed ipsius filiationis inter nos et illos non unus est intellectus. apud illos enim uocabulum filii nomen est solum nudumque illa similitudine quam filius habet ad patrem, apud nos filii appellatio uera est et firma. sic rursus apud illos dominus omnium Christus appellatur deus, quod confitemur et nos; sed apud illos, ut creatus, creditur deus, apud nos uero, sicut eius genitor, increatus. non igitur pro similitudine nominis in eundem deponamur [ab] hæreticis de his quæ loquimur, intellectum, sed deum et hominem, unum filium, fateamur, neque deo in carne conuerso (inmutabile est enim quodcumque diuinum est, et hoc deus Iudæis ostendens inquit: ego sum, ego sum, et non sum mutatus) neque in naturam incorpoream carne translata. non enim erubescit deus quam suscepit naturam, neque confunditur in ipsa regnare. si enim uereretur, eam minime suscepisset; suscipiens uero propter inmensurabilem caritatem, habet inseparabiliter quam suscepit. horum bonum est possidere memoriam semper in Christo, cui gloria in sæcula. amen.

Incipit epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ episcopum

1 Affectus qui secundum deum est, tempore nescit extinguere nec potest quomodo documque corrumpi, unde tuæ religiositatis memores permaneamus, qui paruo quidem tempore in Constantinopolim tuis amicitiiis fruebamur, uirtutis uero tuæ experimentum tempore prolixius sumpsimus. præter alios enim in cohabitationibus es suauis et uidentibus te utilitatem cum suauitate præstas; dum uero humilitatem secteris, excelsas habes cogitationes. sed de his quidem hactenus habes et dictum sit; excedit enim stili epistularis mensuram uirtutum tuarum dinumeratio. quod autem nunc instat, hoc tuæ deoamabilitati significo quoniam per dei gratiam perturbatio quæ erat in Constantinopolim, iam quieuit de quæstione dispensationis piæ susceptione sententiæ, non quod pænitentia uel correctio sit secuta, sed quia sana intellegentia etiam nomen dei genetricis competenter accepit. sapiebat siquidem sic prius sanctissimus episcopus

LXXVIII Theodoret. ep. 112: πρὸ μὲν γὰρ τῆς εἰς Ἐφεσον ἀποδημίας ὁ μακάριος γέγραπεν Ἰωάννης τοῖς περὶ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Εὐθέριον τὸν Τυάνων καὶ Φίρμον τὸν Καισαρείας καὶ Θεόδοτον τὸν Ἀγκύρας, Ἀπολιναρίου διδασκαλίαν τὰ κεφάλαια ταῦτα καλέσας

1 uirginis M	4 adhuc scripsi et hoc VM	clariori V	5 quem M	6 hoc M
7 est V om. M	9 primitias Lupus primitus VM	10 dogmata Lupus dogmate VM		
11 declinantes M om. V	12 di dicere M	si scripsi sic VM	15 filii — firma M uero	
filii appellatio firma est V	16 appellatur M nominatur V	18 ab deleui	20 ostendens iudeis V	
22 deus V iudeus M	23 reueretur M	27 qui V quidem M	28 religiositati M	
30 suauius M	32 habes et M om. V	34 pertinatio M	37 prius Lupus pius VM	

Nestorius, sicut res ipsæ docuerunt, cauebat uero nomen, ueluti dare posset, ut diximus, unde nos sequaces hæretici Apollinarii reprehenderent. quia uero sic et ante sapuerit, inde conicimus, quia et cito consensit. ammonentibus enim nobis, sicut a propriis fit, et ipsum nomen accepit et in duobus sermonibus sanam fidei expositionem et in-
 3 reprehensibilem nobis direxit. transmisit autem nobis et capitula quædam siue 5
 propositiones, quæ circumferuntur in regia ciuitate ad læsionem communis ecclesiæ, tamquam quæ religiosissimi episcopi sint Cyrilli; quæ quidem eius esse non credo eo quod ipsa conpositio ab eius discrepet caractere multumque sint peregrina ab his qui
 Lp 21 piam doctrinam discendo nutriti sunt. consonant enim, magis uero sunt eadem
 M V 757 his propter quæ Apollinarius a Christi est disruptus ecclesia, in unaquaque antiquarum 10
 synodorum esse hæreticus iudicatus, quin etiam condemnatus. intendunt namque ista capitula sicuti licet tibi legenti cognoscere, corpus illud quod deus uerbum de sancta uirgine assumpsit, eiusdem cuius diuinitas, esse naturæ, diuinitate permutationem, sicut nosti, non ualente suscipere. unitionem namque summam et coniunctionem dicere pium est, identitatem uero naturæ dicere nimis illicitum est; quod præsumperunt 15
 quondam Apollinariani et dicere et sapere, licet ipsi quoque qui hoc ad interemptionem reppererunt fidei, suam tamen nuper hanc perfidiam denegabant. at uero eorum qui nunc sunt, quidam hoc ipsum cum fiducia docent atque pernicie, unam dicentes
 4 et eandem <humanitatis> diuinitatisque esse naturam. quod ne patiamur et nos, rogo tuam religiositatem, si hæc capitula in Pontica sunt diocesi uulgata, dignare hæc 20
 ipsa inspicere et cognoscens incongruitatem quæ in eis est, abiura ea apud omnes deo amicissimos episcopos qui eadem sentiunt, innominato auctore seu patre uerborum,
 Ioh. 1, 14 quem neque nouimus neque credimus, si discamus. uerbum enim caro factum est, non permutatione naturæ, absit (inmutabile est enim quod diuinum est), sed quia
 Phil. 2, 6, 7 in forma dei existens, euacuauit semet ipsum, formam serui accipiens, 25
 id est perfectum hominem sumens. inuenies uero in his sapientibus propositionibus siue capitulis et alteras quasdam uocum nouitates, quæ omnino ab ecclesiastico caractere
 5 ac fide quæ in nobis est, aliena sunt. ego quidem hæc uelut in breui capitulo nuntiaui, hoc tantum interim studens, ut ego nota hæc tuæ deoamabilitati tantummodo facerem; tua uero diligentia ubique astruat, ut si illic fuerint ubicumque prolata, minime appro- 30
 bentur, ut fidem paternam seruare incommobilitate ualeamus, quam nos defendere conuenit ac tutari, etiamsi uitam nos oporteat ponere, ualedicentes Apollinarii malæ credulitati.

6 Idem uero Iohannes multis archiepiscoporum legitur scripsisse similia.

79a Sacra Theodosii ad synodum iam collectam per Candidianum comitem domesticorum, 35
 M V 758 quem pro disciplina tunc ad hoc præesse iusserat imperator, nequa in ciuitate perturbatio nasceretur aut ne aliqui episcoporum ante finem causæ recederent; præcepit uero in his imperator qualis deberet audientiae ordo seruari, si omnes iam qui uocati fuerant, conuenissent

ep. 23 [cf. DAB p. 110] Hæc supra iam posita est ante principium gestorum synodaliuni.

3 enim V om. M   4 fit *Lupus* sit M sic V   7 sint V om. M   8 multumque V
 multum M   10 disruptus a xp̄i est V   11 quin etiam *Lupus* qui nec iam VM
 12 illud V om. M   15 nimis M minus V   18 at quæ pernicie V ut que pernicem M   19 huma-
 nitatis diuinitatisque *Lupus* diuinitatis que M diuinitatis V   21 adiura M   24 enim V om. M
 26 hominem sumens perfectum V   29 deoamabilitatis VM corr. V   30 astruunt M
 36 tunc scripsi nunc VM   ciuitatem M

Epistula sanctissimi et beatissimi doctoris ecclesiae Isidori presbyteri et abbatis monasterii circa Pelusium ad archiepiscopum Alexandriae beatissimum Cyrillum Lp 22 M V 758

1 Quid proficit tibi quod ad instar Iohannis in eremum quondam recesseras, quod aliquando magno cum studio expetisti, qui nunc illum Dimam potius æmularis et ad proprias curas iterum repedasti et in eremum perturbaris solusque degens inportunitati subiceris? sub quiescendi enim prætextu mentis uertiginibus atque confusionibus circumferri et sensum replet amentia et quæ olim sunt elaborata, obfuscata et passionibus uictoriam præparat et ex bellatore dediticium facit. nemo autem deo militans implicat se negotiis sæcularibus, ut placeat ei qui eum militare dignatus est, sed fit totus armatus, ad certamen quod principi militiae placuerit, configere præparatus. 10

Eiusdem dogmatica ad Timotheum lectorem

2 Sicut hamum nautæ escis operiunt et pisces inprovidos capiunt, sic nequissimi propugnatores hæresum, suauiloquio malignos sensus suos operientes, inlaqueant simpliciores ad mortem. omni igitur custodia muni cor tuum, ne umquam suscipias unam post incarnationem Christi naturam; alterius enim peremptio est ad unam sensus, aut diuinæ conuersæ aut nostræ imminutæ. hæc est Manitis profunda charybdis, per quam cunctos deponere studuit in gehennam. Isid. ep. 1, 102 [102] Prou. 4, 23 15

Eiusdem Isidori ad [eundem] Cyrillum Alexandriae iam episcopum

3 Assentatio quidem acute non cernit, odium uero ex toto non uidet. si igitur ab utraque pestilentia uis purus existere, noli uiolentas sententias exequi, sed iusto causas committe iudicio, quia et deus, qui omnia nouit, antequam nascantur, descendere et clamorem Sodomorum misericorditer uidere dignatus est, nos docens integerrimæ examinationis exemplum. multi enim te uituperant eorum qui Ephesi conuenerunt, tamquam proprias inimicitias exequaris et non ea quæ sunt Iesu Christi, orthodoxe quæras. »Theophili nepos est«, inquiunt, »et imitatur illius uoluntatem. sicut enim ille eructauit uesaniam manifestam contra deiferum et deoamabilem Iohannem, sic et iste gloriari desiderat, etsi est iudicandorum multa distantia.« Isid. ep. 1, 310 20 [310] Gen. 18, 21 25

Eiusdem ad imperatorem Theodosium ante synodum Ephesenam

M V 759

4 Si quidem tu ipse tempus acceperis, ut assis his quæ in Ephesum iudicanda sunt, bene noui quod ea inculpabilitas subsequatur; si autem populari odio decernendum tradideris, quis ab offensionibus illam synodum liberabit? his autem medicinam præstabis, si tuos feceris a dogmatizando cessare ministros, ad magnum chaos discissos, ut imperatori pareant, deo uero repugnent, ne forte et tuo imperio commotionem Isid. ep. 1, 311 30 [311]

LXXX om. *Lupus*. 1—10. 19. 33. 35 publicatæ sunt a D. Mansi in *Coll. Conc. V 758 sq.*, 11—18. 20—32. 34. 36—49 a monachis Benedictinis in *Bibl. Casin. I floril. p. 7 sq.*, omnes denique a Renato Aigrain in libello *Quarante-neuf lettres de S. Isidore de Péluse Paris 1911. cf. Journ. of Theol. Stud. 6, 70 sq. 270 sq.*

3 alteram uersionem ediderunt Baluze [*Nou. coll. conc. 692*] et Aigrain p. 86 ex *Codice encyclo. tertia habetur apud Pacundum 2, 4*

1 et beatissimi V om. M	pbris M	4 dymani VM	5 degens V de genus M
7 elaborata V et laborata M	8 dediticium M		
14 suspicias M	15 ad unam scripsi secundum Γ ad unum VM	16 aut ¹ V autem M	
mannitis VM			
18 eundem deleui	iam M om. V		
31 offensionibus] προσκομμάτων [σκαμμάτων <i>edd.</i>	liberauit M	32 caus .1/	
32/33 discissos ut] διεστώτας (του)	33 tuo imperio] τῷ (σῷ) κρᾶτει		

superducant, dum contra petram collidunt ecclesiæ suæ infidelitatis machinamenta.
Mt. 16, 18 illa enim firma persistit et neque portæ inferni ei poterunt dominari, sicut eius fundator promisit.

Eiusdem ad Cyrillum episcopum

Isid. ep. 1, 5 Multa quidem scripturarum testimonia, multæ autem paternæ speculationes 5
323 [323] ueracem rationem incarnationis domini sincere declarant, licet nostra mente atque indagatione superius sit mysterium. quod autem uerus et super omnia deus homo sit factus, nec ex eo quod erat, conuersus et quod non erat, assumens, in naturis duabus unus subsistens filius, absque initio et sine fine, recens et sempiternus, nec ipse utique denegabis, plures habens sancti patris nostri magni Athanasii super his assensus, hominis 10 qui diuina ultra naturam penetrauit.

Eiusdem ad eundem Cyrillum

Isid. ep. 1, 6 Oportet te, o ammirabilis, semper non esse uertibilem nec diuina terrore prodentem
324 [324] nec uideri tibi met ipsi contrarium. nam si ea quæ nunc scripsisti, contra illa quæ priora sunt, compares, apparebis aut adulationi subiectus aut minister temporis oportuni 15 et uana quidem gloria superatus, magnorum uero bellatorum [que] sanctorum certamina minime imitatus, qui per omnem uitam in peregrinis affligi sustinuerunt potius quam malam credulitatem uel usque ad auditum suscipere.

Eiusdem sancti Isidori ad eundem beatissimum Cyrillum

Isid. ep. 1, 7 Terrent me exempla scripturæ diuinæ et conpellor scribere quæ oportet. siue 20
370 [370] enim pater sum, sicut ipse dixisti, Heli condemnationem metuo, quoniam peccantes non corripuit filios; siue filius tuus existo, sicut magis noui, eo quod magni illius Marci
1 Reg. 3, 13 habitum gestes, Ionathæ formido uindictam, quia patrem quærentem uentriloquam
1 Paralip. 10, 2. 13 non prohibuit et prior ab eo qui peccauerat, ille qui poterat prohibere, in bello defunctus est. ut igitur et ego non damner et ipse a deo minime iudicaris, depone litigia nec 25 in tuæ iniuriæ ultionem, quæ tibi a mortalibus debetur hominibus, ecclesiam uiuentem decipias et æternam illi dissensionem sub pietatis figmento conponas.

Eiusdem Theodosio diacono

Isid. ep. 1, 8 Sicut dum uirgo adhuc esset natura, partus domini factus est et incarnationis
404 [404] processio diminutionem non fecit castitatis, sic signato sepulcro resurrectio facta est. 30 dei namque inhumanati erant utraque.

5 alteram uersionem ediderunt Baluze Noua coll. conc. p. 693 et Aigrain p. 87 ex codice encyclo

6 alteram uersionem ediderunt Baluze p. 693 et Aigrain p. 85 ex codice encyclo

7 ex alia uersione adfert Facund. 2, 4

.....

1 superdicant M

5 paternæ] πατρικαί [πρακτικαί edd.]

8 in naturis duabus VM et altera uersio ἐκ φύσεων δύοιν Γ

interpolate

9 sempiternus VΓ sempiternus filius M

11 diuinam M

13 ammirabilis M mirabilis V

diuinam M

terrore prodentem scripsi secundum Γ errore

prouentum VM

15 temporis oportuni [εὐκαιρίας pro εὐχερείας] scripsi temporis oportunus VM

16 uana scripsi secundum Γ una MV

separatus M

que deleui

19 Eiusdem ad eundem V

23 quia MΓ qui ad V

24 poterat M potuit V

25/26 nec

in] μή (ε)ς

26 ultione V

28 Eiusdem om. M

29 domini partus V

31 inhumanitati M

9 Eiusdem Isidori ad eundem

M V 760

Non est sanum naturales demonstrationes quærere eorum quæ super naturam sunt. quamuis enim et caro uera factum sit uerbum, non tamen purus homo fuit Christus, sed potius deus inhumanatus, in utrisque naturis unus subsistens filius dei. Isid. ep. 1, 405 [405]

Eiusdem Isidori presbyteri et abbatis ad Hermogenem episcopum 5

10 Virga harundinea, infirmum fundamentum, multarum uoluptatum uoluntas, quæ baculus putatur et sagitta potius inuenitur. neque enim ualet sustinere, immo et omni aura concutitur et contra cedros sæuit extensa. Ægyptus rursus Pharaone militat duce, non quidem iam peregrinis Iacob filiis ædificandarum ciuitatum labores inponens, sed omnes sacratos census hæresis exigens. uidete nequis uos seducat, sed firmum fundamentum stet. deus enim inhumanatus neque uersus est neque confusus neque diuisus, sed unus est sine initio et sempiternus filius et ante incarnationem et post incarnationem, sic a nobis adorandus. Isid. ep. 1, 419 [419]
Ies. 36, 6
Exod. 1, 11
10 Mt. 24, 4

Eiusdem ad Ieracem presbyterum

11 Non mediocriter in ciuitate laudaris, o tu a cuius laude quæ dico, minora sunt uniuersa. principatum namque, pro quo multi certantur et qui desideratur omnino super ceteras dignitates et qui nunc maxime plus quam semper desiderabilis hominibus factus est, qui etiam temptantibus semet ipsum facillime præstat, tu non solum non quæstisti, sed nec uocatus ad hoc obædisti nec cum tibi proponeretur, arripuisti, principatum credens esse præcipuum et decentem optimo uiro, ut possit sibimet ipsi princeps existere, ut animum suum iracundiæ uoluptatibusque præponat. præter hoc autem bene et optime peruidisti integerrimam libertatem inter requies, non inter principatus clarissimos inueniri. multæ namque necessitatis esse consequenter es arbitratus aliis quidem dominari, aliis uero seruire, et his quidem imperare, alteris autem obtemperare, et alios quidem grauare, aliis uero donare, et aliis quidem præesse, aliis autem subiacere, et illos quidem terrere, ab illis uero odiri. arbitratus es igitur hæc non esse illorum qui accipiunt honorem, sed eorum qui subeunt ultionem. illud ergo competentissime refutasti, ad animæ uero diligentiam studium conuertisti. si uero aliqui rectum rerum iudicium non habentes, immo qui et ipsum ratiocinandi animum perdiderunt, culpate te audent, præ omnibus quidem nec sermone habendi sunt digni homines qui illum culpant, qui coronis est dignus; si uero et configere cum talibus oportet, dic eis illud: sane ignorare uidemini quia in tyrannidem uersa est mansuetudinis dignitas. nam si potueritis ostendere antiquum illud pastorale regimen permanere nunc usque, et sic quidem magis iustum est ut laudetis eum qui minorem se tanta re arbitratus effugerit. quodsi dum possit hoc implere, contempsit, non solum non 15 Isid. ep. 3, 223 [1023]

1 Isidori om. I'	5 Isidori -- abbatis om. I'		
6 multarum uoluptatum] πολυδόνητος	7 ualet om. M	8 aula M	cedrus V M
9 iam om. M	10 sacratos] ιερωμένους [έρρωμένους edd.]		11 neque uersus] οὐ(τε) τέτραπται
15 o tu a cuius] ὦ (σύ, ὦ)	a cuius M cuius a V	17 qui V ^c quod F M	desiderabile M
18 factum M	qui F ^c quod V M	temptantibus] πειρώσι [έρῶσι edd.]	
facillime M Γ difficillime V	prestant M	20 decentem scripsi secundum Γ decens V cedens M	
22 preuidisti M	26 terrere] φοβεῖν [φοβεῖσθαι edd.]	28 diligentiam I Γ diligentissime M	
31 homines] ἄνθρωποι pro ἄνθρωπων	34 qui minorem se] τὸν (ἑαυτὸν) ἤττονα	tanta re]	
τοῦ (τοσοῦτου) πράγματος	35 non solum non] μὴ μόνον (μή)		

absoluendus ab accusatione, sed et exigendus est ultionem. si uero in contrarium permutatus est ordo — tunc enim moriebantur pro ouibus pastores, at nunc oues occidunt, non corpora interficientes, nam minus esset forsitan malum, sed animas scandalizantes; et tunc quidem corpus ieiuniis castigabant, nunc autem faciunt exilire deliciis; et tunc quidem dispergebant egentibus propria, nunc autem diripiunt ea quæ pauperum sunt; 5 et tunc quidem uirtutes animi nutriebant, nunc autem uirtutibus studentes exiliant; et tunc quidem castitatem diuinis laudibus dignabantur, nunc uero — sed nihil dicere uolo difficile. nam et ista non tamquam uituperans eos qui talia faciunt, dixi (nec enim quemquam proposui accusare), sed ostendens quantum distat inter antiquum ministerium modernamque tyrannidem. pro qua igitur causa non corona dignos 10 ducitis et magna uoce laudatis eos qui diligunt æquitatem?

Eiusdem ad Dionysium correctorem

Isid. ep. 3, 12 Qui nec gratia nec aduersitate nec munere ducitur ad iniustitiam, hic et optima
315 [1114] iustitiæ regula erit et indeclinabilis eorum quæ in dubitationem ueniunt, iudex.

Eiusdem ad Macarium presbyterum

Isid. ep. 3, 13 Quando pessimi dæmones cum suo militiæ magistro diabolo nihil in suo permiserunt
329 [1128] ordine permanere, sed iniquitate et avaritia saginati et satietatem minime sentientes iniuriæ, ad supremum malorum homines inpulerunt, tunc rex omnium, sermo paternus, horum quidem tyrannidis odiosus, illorum uero miseriis miseratus, humana indutus natura stetit in proelium. tropæa igitur quædam quidem stabant, quædam uero 20 erigebantur; et barbarus quidem cuneus dæmonum cum proprio duce calamitates suas gemebat, natura uero humana recurrebat ad libertatem. propterea et dulciuocus Ps. 95, 1 psalmista canticum nouum liberatis cantare præcipiebat; propheticis namque oculis futura cernebat.

Eiusdem sancti Isidori ad Herminum comitem

Isid. ep. 3, 14 Multi quidem uictores, sortiti fortitudinis uim, clementia seruauere subiectos
370 [1169] et quos inuitos subiecerunt, hos iam uolentibus eis regebant. nam fortitudo quidem ad hoc est apta, ut optineantur quæ antea non possidebantur; mansuetudo uero ut ipsum quod possidetur, melius conseruetur. hi uero qui se illius mansuetissimi magistri esse discipulos gloriantur et regis cælestis milites, eos quos in principio protectores 30 mansuetudine sua optinuerunt uolentibus eis, ipsos superbiæ fastu inuitos expellunt. quos enim <illi> uoluntarie subiectos a principio præbuerunt, hos inuitos quoque propter suam tyrannidem fugant. sicut enim prædones et depopulatores, non sicut pastores circa subiectos se præbent. dicis ergo: quid erit faciendum? nihil aliud nisi ut animi uirtutibus studentes sustineamus diuinum iudicium. 35

1 et om. V 1/2 si — ordo] εἰ — μετακεχώρηκε [μὴ ἀπατείσθω] 4 et tunc quidem corpus — deliciis
dupliciter scripsit V 8 uolo difficile V uero difficile uolo M istam M 10 pro qua igitur
δι' ἧν <οὖν> corona scripsi secundum Γ choro VM
12 Αὐσονίωι Γ 13 ad iniustitiam scripsi secundum Γ ad iustitiam M ad iustitia V, d del.
16 militiæ Aigain milite VM 21 post erigebantur add. Γ τὰ δε ἦν ἐν ἐλπίσι quidem
cuneus Benedictini quidem cunctis M in cunctis quidem V calamitas M 22 et VΓ om. M
23 liberatis MΓ libertatis V
25 sancti om. V 26 seruare M 29 quod possidetur V si detur M melius] ἀμεινον
pro ἀμείνων 30 militis M 31 fastu scripsi secundum Γ pastu VM 32 illi addidi ex Γ

Eiusdem ad Theonem

15 Non uirtus prædicationis tantum, ammirabilis, sed et uita prædicantium prædicationi consonans persuasit hominibus. nam quis credidisset hominibus, si alia dicerent et alia perpetrassent? si enim nunc plures, in fide radicati, propter uitam magistrorum non solum commoti sunt, sed et omni ex parte disrupti, quis a principio, nisi conuersationem dictis consonam cerneret, credidisset? dum certe tunc iuberetur a paternis diis et consuetudinibus abstinere et diuitias atque delicias uoluptatemque odisse, amplecti uero paupertatem et ieiunium atque molestias et ad mortem cottidie præparari. Isid. ep. 3, 317 [1116]

Eiusdem ad Isidorum diaconum

10

16 Animi uirtute nil fortius neque ualidius. hæc enim rerum permutationes arguens, ab eis non patitur argui, sed omnibus his frena competencia inserens, regit aurigæ instar ac trahit quocumque uoluerit. Isid. ep. 3, 318 [1117]

Eiusdem ad Zenonem nauarchum, id est præpositum nauium

17 Quoniam quidem cum uigeret ecclesia et nondum ægrotaret, diuina eam læte charismata circumdabant, diuino spiritu gubernante et eorum qui præerant, unumquemque mouente et cælum ecclesiam faciente, omnibus clarum est. quoniam uero ex quo ægrotat et inpletur seditionibus, abierunt illa omnia et fugerunt, non tantum miraculorum dona diuina (non enim sic esset omnino forsan permalum, si hoc tantummodo esset), sed et uita et uirtus animi, et hoc manifestum est omnibus. ut enim cetera cuncta præteream, ex una re etiam de reliquis designabo. nam pacis quidem nomen ubique est, res uero ipsa nusquam, sed similis est ecclesia mulieri cuidam, quæ dum ab antiqua prosperitate reciderit, sola tamen ei quædam signa remanserint. nam thecas equidem uel arcellas habet ornamentorum, diuitiis uero priuata est, non per eius qui eam fundauit ab initio, neglectum, sed propter illorum malitiam, quibus res ipsæ sunt creditæ. nam quidam quidem uendere, alii autem emere audent sacerdotium; et hi quidem faciunt quæ nec dicere licet, illi uero dicunt quæ uel cogitare nefas est. consequenter igitur minatus est talibus et dominus et sponsus ecclesiæ illud quod discere festinasti, id est ueniet dominus serui illius et diuidet eum partemque ipsius cum infidelibus ponet. sed fabula eis tanta interminatio uidetur talisque sententia abiectissimorum fabulatio deputatur, dum certe iam mundus urgeatur ad finem poenamque parturiat. sed tu, ecclesiæ clarissimum nutrimentum, noli ad illos qui naufragant, aspicere neque fastidiosis compares temet ipsum, sed scientiæ lumen clarius orna, accendens id uitæ uirtutibus, et sustine sponsum, introiturum quidem cum uirginibus animis atque corporibus, ultionem uero exacturum de his qui per quæ perpetrabant, iuiuriauerunt uirginitatis atque sacerdotii dignitatem. Isid. ep. 3, 408 [1206]

18 Bene mihi uidetur Iob celeberrimus definisse sapientiam disciplinamque, dum diceret: ecce pius dei cultus sapientia est, abstinere uero a malis disci- Luc. 12, 46
Mt. 23, 10
Isid. ep. 4, 174 [1217]
Iob 28, 28

2 ammirabilis <i>M</i>	sed <i>cl, om. M</i>	6 cernere <i>V</i>	7 uoluntatemque <i>M</i>	8 adisse <i>M</i>
molestias] ἀηδίαν <i>pro</i> ἀγνεΐαν				
10 diaconem <i>V</i>	11 post uirtute <i>add. ὁ ὁμύνομε Γ</i>		13 ac trahit <i>V</i> attrahit <i>M</i>	
15 læte <i>scripsi</i> <i>sec. Γ</i> lecta <i>VM</i>	17 ecclesia <i>M</i>		faciente <i>V</i> mouente <i>M</i>	19 forsan
omnino <i>V</i>	21 pacis <i>V</i> paucis <i>M</i>	26 autem <i>M</i> uero <i>V</i>	29 festinasti <i>V</i> festinaui <i>M</i>	
32 tu <i>V</i> tue <i>VM</i>	33 sciente <i>M</i>	34 accedens <i>M</i>	introiturum <i>M</i> intraturum <i>V</i>	
35 exacturum <i>V</i> exacturus <i>VM</i>	36 pertrabant <i>M</i>			
18 <i>inscribitur</i> in <i>Γ</i> Μαρίνωτ [<i>sive</i> Μάρωνι] ἐπισκόπωι			38 cultor <i>M</i>	

plina est. in ueritate enim summa sapientia est recta de deo existimatio et diuinissima disciplina optima actio, illa quidem quod diuinum est, recte glorificans, ista uero abstinens se a malis, et hæc quidem per res ipsas prædicans deum, illa uero per opera conplacens. si igitur quisquis a deo diligitur et diligit deum, et sapiens est et disciplinatus et speculatiuam uirtutem habet pariter et actiuam, hanc quidem uelut animam, illam uero sicut corpus, cur superflue philosophari uidemur, conuersionem quidem optimam neglegentes, solum uero diligentissime curantes ut bene loquamur?

M V 760

Eiusdem ad Archibium presbyterum

Isid. ep. 4 19
166 [1225]
Col. 2, 9

Hoc quod ab apostolo dictum est quoniam in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, tu quidem dicis te non intellegere, ego uero arbitror dictum pro essentialiter. non enim diuinitatis operatio quam gignit substantia, templum ipsum inuiolabile gubernabat, sed substantia habens operationum multa milia, non particulare charisma, sed fons, inquit, bonorum, idem qui patri conregnat et eorum quæ ultra mundum sunt, regit imperium et terrena gubernat, inhumanatus est et militaribus armis stetit in prælium, ut et illa decoraret et uictoriam humano generi optineret et pessimos dæmones effugaret et principem eorum nimia elatione distentum dissolueret et multis milibus charismatum repletet ecclesiam. rex, inquit, militiæ suscepit ducatum, non militiæ princeps imperiali ornatus est dignitate; rex in forma serui occultauit in prælio propriam dignitatem, non miles regis sibimet ipsi gloriam diffamauit; rex erat legem ferens, non miles legislatorem se esse præsumens. hoc

enim quod ait ego autem dico uobis, regis fuit; quod uero inquit uolo, mundare, imperatoris; quod autem dixit fiat tibi sicut uis, habentis in potestate quicquid uult; quod uero ait tace, obmutesce, dominantis uox est, et similiter accipienda quæcumque sunt talia, ne singula dinumerans prolongem litteras. si uero passio te perturbat, quæ contra deum quidem præsumpta est, carnem uero attingit, audi apostolorum

summum qui scribit ita: Christo igitur passo pro nobis carne. si igitur cui clauis regni sunt cælorum creditæ, carnem proprie definiit passam, quæ erat susceptibilis passionum (inpassibile namque est quod est diuinum), et si ludæi tamquam qui heredem peremerint, omni tragoedia pertulere maiora, te tamen passio non perturbet, sed ad gratiarum deducat actionem, quia ille rex, ille impassibilis, ille qui obumbrationem

momenti non recepit, dedit propriam carnem et multa ut infirmus homo locutus est, ut ad pugnam malignum prouocans superaret; qui et tropæa clara defigens ascendit in cælos nostræ circumamictus naturæ primitias. si uero homo erat, ut inquit, purus diuina ornatus gratia, propter quam causam dum multos uirorum sanctorum ludæi peremissent, nihil tale sustinuerunt, propter istum uero omnis tragoedia eorum passionibus comparata superatur? sed claret quia illi quidem sancti erant, hic uero unigenitus dei inhumanari dignatus. ob hoc enim eo quod non ab uno merito ad patiendum quæ passi sunt, ducebantur, sed illi quidem serui fuerant, hic autem dominus,

Judæis nata est inremissibilis ultio. dixerunt enim iste est heres custodes uineæ; heredem perimere gestierunt, non uero conseruum; filium patrisfamilias proprium,

9 ab <i>om.</i> <i>M</i>	13 non <i>V</i> in <i>M</i>	fons, inquit — idem] ἡ πηγὴ, (φησί), τῶν ἀγαθῶν, αὐτὸς
[φησί] ὁ	18 est ornatus <i>V</i>	22 habentis <i>Mansi</i> habens <i>VM</i>
25 attingit <i>M</i>	27 regni <i>om.</i> <i>V</i>	creditæ sunt caelorum <i>V</i>
et si] καὶ εἰ [εἰ καὶ <i>edd.</i>]	29 peremerint <i>scripsi secundum</i> Γ punierint <i>VM</i>	28 est namque <i>M</i>
32 malignus <i>M</i>	35 istum <i>VΓ</i> iustum <i>M</i>	37 dei <i>VM</i> υἱός Γ
39 dixerunt <i>VM</i> φησί Γ	40 perimere <i>scripsi secundum</i> Γ punire <i>VM</i>	ab <i>om.</i> <i>M</i>

non unum ex semet ipsis ad filiationis dignitatem sublimatum. nam quomodo post seruos missus legitur filius, quem uereri quoque oportuit? quomodo autem dictus est secundus homo de cælo? quomodo uero deus aduenit, si cooperatus est homini? quomodo uero humiliavit semet ipsum, deo æqualis existens? quo autem modo deus filium misit in similitudinem carnis peccati, aut quomodo non uilescunt incontaminata mysteria, si corpus et sanguis hominis esse uideantur? quomodo autem dixit corpus autem aptasti mihi? uero scriptum est oportet habere et hunc aliquid quod offerat? et illud legimus quia captiuos redemerit sanguine suo uel gloria crucifixerunt? qualiter uero uerbum caro factum est? autem multifarie et multis modis olim locutus patribus in prophetis, nouissime in filio? aut quomodo similiter filius participatus est eorundem? uerum ne uniuersa dinumerantes multitudinem nimiam tuo ingeramus auditui, unum ad quod uniuersa intendunt, dicemus, id est quia illum qui deus erat, humilia loqui et dispensatiuum simul et utile est et nihil inuiolabili naturæ præiudicat, eum uero qui homo est, diuina et supernaturalia quædam loqui summæ præsumptionis est malum. nam regi quidem licet etiam humiliter agere, militi uero uel magistro militiæ non licet imperiales uoces emittere. si igitur deus erat, sicut et re uera erat, inhumanatus, et humilia habent locum; si uero homo erat, excelsa non habent locum.

Eiusdem ad Leontium episcopum

20

20 Veracissime, ut scripsisti, multæ in ecclesiis perturbationes ingressæ sunt; ubi enim pacis nomen, ibi belli uagantur effectus. ista uero contingunt, eo quod multo modo, immo et omnimode peccetur ab eis quibus magistrorum dignitas tradita est. quorum singula omittens, unum scribam, ad quod uniuersa respiciunt, rem honorabilem et magnam et claram et quæ apostolorum concilia tamquam luminaria ubique per totum mundum fecit existere; quod modo confusione neglectum conpleuit ecclesias. quid autem sit hoc, dicam cum fiducia (aliter enim non possum), quia tunc quidem animi uirtutes diligentes ad sacerdotium promouebantur, nunc autem pecunias ambientes; tunc qui fugiebant honorem propter onus officii, nunc qui insiliunt dignitati propter abundantiam deliciarum; tunc qui de paupertate uoluntaria confidebant, nunc autem qui auaritia uoluntaria pecuniis incubant; tunc ante oculos habentes illud diuinum iudicium, nunc uero hi qui nec cogitationem huiusmodi habent; tunc qui uapulare, nunc uero qui cædere sunt parati. et quid oportet plura dicere? recidisse de reliquo dignitas apparet a sacerdotio ad tyrannidem, ab humilitate ad superbiam, a ieiunio ad delicias, a dispensatione ad dominatum; non enim tamquam dispensatores gubernare dignantur, sed tamquam domini superbire. hæc uero non contra omnes dicta sunt, sed contra noxios. sunt enim, sunt qui secundum normam apostolicam uiuunt, erumpere autem uocem non audent; qui quidem ualde circa hoc solum culpabiles sunt, quia effrenatorum multitudinem metuentes, quod ad eos attinet, tantam correctionem neglegunt.

40

1 ad — dignitatem scripsi secundum Γ affiliationis dignitate M a filiationis dignitate V 3 si V sic M] et [h̄ edd.] 4 se M 5 filium V filius non uilescunt M 8/9 scriptum est et illud legimus addidit translator 11 patribus M est pater V 12 nouissime M nouissime uero V 13 numerantes M 14 quia om. M 17 agere Mansi augere VM μετριολογεῖν καὶ μετριοφρονεῖν Γ 22 pacis V paucis M ibi V^c illi VM uagantur scripsi secundum Γ uacantur VM 26 neglectum confusione V 27 possunt M 27/28 uirtutes animi V 29 qui² om. M 33 cedere Γ credere M post recidisse repetit plura M 38 qui] of [et edd.]

Eiusdem sancti Isidori ad Leontium episcopum

Isid. ep. 5, 21
37 [1260]

Si aliquos eorum qui nuper inchoant, malitia optineret, (oportet enim uera dicere) nihil esset dolendum tantopere, dum certe dolendum sit. quoniam uero ad deteriora serpiendo nonnullos qui sunt sacerdotium sortiti, depascitur et, sicut scripsisti, (malorum capitulum et omni luctu onerosius) hoc ipsum satisfactionem subiectis nescio quomodo 5 parit audiant hi qui ista dicunt, ut non ex eis qui male gerunt sacerdotium, uitam propriam metiantur, sed ex dei mandatis. nam cum iudex sit, cui nullus subripere potest, inrationabilem satisfactionem non erit recepturus, sed inquiet: maxime quidem multi sacerdotum bene uixerunt, ad quos uos tota mente oportebat intendere et uitam 10 uestram corrigere; quoniam uero deprehensi estis malitiæ amatores ex eo quod non eis qui optime uiuebant, intendere uoluistis, sed illis potius qui peccabant, et illi quidem dignas commissis pœnas persoluent, et uos uero, quoniam uirtutem quidem exhonorastis, malitiam uero estis amplexi et neque regni desiderium neque gehennæ terror legum uos mearum persuasit esse custodes, ultima tormenta patiemini.

Eiusdem ad Isidorum episcopum

15

Isid. ep. 4, 22
100 [1304]
Rom. 3, 25

Quoniam scripsisti quid sit quod dixit apostolus, id est ad manifestationem iustitiæ suæ, hoc esse inquit quoniam, quando uesana facta est humana natura et intolerabilis erat peccatorum tyrannis eratque sententiæ tempus omnimoda exterminatione damnantis genus humanum (omnis enim medicinæ modus probatus erat inutilis et neque lex neque sermo propheticus superinundantem pestilentiam ualuit mouere), 20 tunc redemptionem unigenitum introduxit, ut haberet gratia rationem. idcirco inquit apostolus ad manifestationem iustitiæ suæ. templum namque oblatum est unum pro omnibus, ultra omnes habens dignitatem, et tunc ira soluta et reconciliatio facta est et aduersitas in amicitiam permutata et pro damnatione filiationis donum, quod naturam excedit, est datum et multa milia circumfluxere donorum, quæ ornauerunt 25 ecclesiam, ut pariter et iustitia ostenderetur et diuinæ bonitatis abundantia manifestissime perclareret.

Eiusdem ad Philetrium

Isid. ep. 5, 23
126 [1392]

Ego quidem quoniam quæ olim fuit ecclesia Christi, et magistros habuit claros et discipulos optimos, nimis integre noui; non enim solum quondam tale aliquid fuit, 30 sed etiam nostris utrumque temporibus. quoniam uero et nunc id fieri impossibile non sit, dubium non est. si enim ea quæ ad doctores attinent, firma subsistant et cessantes a tyrannide paternam moderationem demonstrent, tunc et illud peruidere licebit, quomodo subiecti saluentur; prius uero quam fundamentum recte ponatur, superfluum duco facere de summitate sermonem. non enim uolent illi acquiescere, 35 etiam si multis milibus audiant uicibus, nisi ex rebus ipsis agnouerint. tempus igitur præsens multis consiliis et multa prouidentia indiget; ego uero non difficillimum arbitror

2 eorum qui nuper inchoant] τῶν ἀρχομένων male translatum	3 nichil I' num quid M
esset scripsi secundum Γ enim VM	4 depascitur scripsi sepascitur VM
mentiantur VM	8 potes M
oportebant M	12 dignas om.
18 eratque V erat M	21 unigenitum VMΓ unigenitus V ^c
ιερείον	24 amicitia M
28 Φιλήτριον Γ philatrium VM	31 impossibile om. M
ἀλλὰ δυνατόν Γ	ea quæ] τὰ παρὰ
	37 conciliis M
	7 metiantur I'
	9 uixerunt scripsi dixerunt VM
	et uos uero] καὶ ὑμεῖς (δέ)
	22 templum] ἱερόν I'
	32 post non sit add. ὡς φηί

quod eos oporteat ammoneri, sed illud ambigo quonam modo eis loqui conueniat. noui enim ualde ex his quæ uel præsens per me uel inquirens per alios didici, quoniam multa eos rerum suffugiunt diuinarum, eo quod nolint quæ competunt, agere, non eo quod minime intellegant. ammoneo igitur eos ut si quid cum fiducia dixerò, patienter accipiant, uidentes an a me uera dicantur et si ad hoc dicantur, ut meliores ipsi fiant. etenim propter adulationes quorundam usque ad tantam perturbationem quæ Christianorum sunt, reciderunt. quid ergo fieri oporteat, breuiter dicam et non celabo. si quidem fabulas putant scripturas diuinas, taciturnitati dent operam; si uero re uera responsa cælestia, prius agant et postea prædicent. dum enim tales non sint, os eis diuina lex claudit.

Eiusdem ad Paulum presbyterum et anachoritam

24 Ipsi qui gloriantur se bonitatis et malitiæ arbitros esse, dum par sit eos uictoriæ ^{[sid. ep. 5. 131} calculum dare uirtuti, hoc malitiæ tribuunt, per quæ studiosos exiliantes, peruersos ^[1398] uero fountes, eos qui competenter agere cupiunt, fastidiosiores efficiunt et usque adeo expugnauerunt bonæ fiduciæ uiros, ut pæne omnium nutum quo meliora eliguntur, 15 extinguerent. latrant igitur hi qui canum porcorumque habent uitam, contra eos qui apostolice uiuunt, dumque oporteret eos illos potius æmulari, risus occasionem ponunt illa quæ lamentatione sunt digna, non solum nullum facientes pro uirtute sermonem, sed apud semet ipsos inde potius gloriantur, eo quod studiosos bonorum illa pati faciant quæ digna sunt pessimis, et hoc laudabile æstimant. quis igitur sit qui 20 possit ita habentibus increpare? quis qui corrigere ualeat? quis qui possit arguere? quis qui eorum gloriations extinguat? quis qui supercilium tollat? quis qui moneat non de solo principatu attolli, sed etiam de uirtute? quis qui persuadeat eis quod durissimas subituri sint ultiones? si enim iudex dans in euangeliis responsa fide habetur indignus, quis est cui credere queant latrantemque ipsorum uesaniam et stare 25 nolentem, sed per dies singulos inundantem ualeat cohibere? multi enim temptantes, super quod illis nihil prodesse potuerint, semet ipsos malis plurimis in hoc sæculo confixerunt. quos in futuro quidem maximas suscepturos coronas ego quidem integre noui; gurdiores autem ex his quæ in mundo fiunt, uel ad uirtutem prouocantur uel nequitiam fugiunt. quia igitur ex correptionibus hoc solum remansit, ut qui fiducialiter 30 egerit, mali aliquid patiat in iuste, nihil uero his quos monuerit, prosit, ob hoc plus modo quam olim terribile factum est optima dicere. si uero, ut dicis, nonnulli eorum monitores inquirunt (nec enim omnes in barathrum semet ipsos amandi atque nequitiae totius depositi sunt), audire utique digni sunt quia maxime quidem [dignæ] sunt scripturæ diuinæ quas sequentes quid oporteat, agnoscetis; si uero et indigetis collatione 35

1 quonam *Benedictini* quoniam *VM* eius *M* 2 alios *Benedictini* alias *M* alia *V*
 3 non eo quod] οὐ τῷ [οὕτω *edd.*] 5 et si] καὶ (εἰ) ad hoc dicantur — fiant *M* dicantur —
 fiant ad hoc *V* 8 taciturnitati *V^c* taciturnitatem *M* taciturnitatis *V* 9 agunt *VM*
 10 sint *om. M*
 12 arbitratos *M* 16 estinguere *M* 17 æmulari] *falso transtulit ἀποσοβεῖν* 18 illam *V*
 lamentationem *M* 20 pati faciant] πάσχειν (ποιεῖν) extimant *M* 20/21 qui ita possit *V*
 ita *M* 21 quis qui *V* quisquis *semper M* 23 sudeat *M* 24 sunt *M* iudex *om. M*
 25 cui *scripsi* qui *VM* queat *V* latrantem *V* 27 illius *M* in hoc sæculo *ab trans-*
latore addita 28 quos *V* qua *M* ma ima *M* integre *om. M* 29 quæ *om. M* 29/30 uel
 ad uirtutem — fugiunt] *uertuntur corrupta et ita emendanda καὶ ἐνάγονται εἰς κακίαν [ἀρετὴν *codd.*] καὶ*
*φεύγουσι τὴν ἀρετὴν [κακίαν *codd.*]* 30 correptionibus *scripsi secundum Γ* correption .. bonis *M*
 corruptionum bonis *V* 32 optima dicere *om. M* 33/34 nequitiae totius] πάσης [τῆς *edd.*] κακίας
 34 sunt *scripsi secundum Γ* digne sunt *M om. V* 35 quas *V* quam *M*

fraterna, cessate quæ agitis, agere et tunc quærite monitorem. dum quieueritis enim talia perpetrare dumque uiam paraueritis dicendi quæ optima sunt, securam, tunc monitorem quæ oportet, inquirete; ante uero quam cessetis ab huiusmodi operibus, non quærat quemquam qui optima uobis insinuans recipere pro uice uelit exilium, quia nec inuenietis. hæc autem scribo non tamquam qui in hoc sæculo aliquid uerear 5 pati (multa namque ob hoc, sicut ipse nosti, perpessus sum et dixi ingerenti calumniam: Phil. 1, 29 coronasti non uolens; et mihi enim donauit deus non solum credere in Christo, sed etiam pati pro eo); sed hæc dixi illorum uolens obstruere ora, qui se fingunt quærerere monitorem, non ut ipsi iuuentur, sed ut nobis insidiose præualeant. quia uero non pro terrore hæc scribo, audiant quicumque sunt tales, quoniam uos per ea quæ agitis, etiam subiectos 10 uobis ad nequitiam ducitis et duplicem dabit ultionem, non solum quia incongrue agitis, sed etiam quia supplantatis eos qui saluari forsitan possent, si non scandalizarentur a uobis. quiescite igitur talia perpetrantes, qualia nec aduersarii Christi ad eius blasphemiam nominis perpetrant; extinguite opinionem pessimam quam propter uos plurimi de omnibus habent sacerdotio functis; deponite typhum; abicite supercilium; 15 Gen. 18, 27 recordamini quia terra estis et cinis; intendite quia quod ante modicum coepit, post paululum non erit; recognoscite hos qui meritis meliores sunt uobis; nolite armis sacerdotii contra ipsum sacerdotium præliari; nolite per multas diuitias iniuriare illum qui uoluntariæ magister est paupertatis; nolite commissos uobis sermones euangelicos fabulas arbitrari; non putetis uos absque ultione delinquere neque arbitremini quod <sit> 20 iniusta diuinitas; nolite putare quod actus uestros oculus qui respicit uniuersa, despiciat; nolite iniustitiam pro iustitia deputare; nolite timorem dei despiciere; nolite amatores effugare uirtutum; nolite uniuersæ nequitiae participes enutrire; nolite aspicientes uos docere malitiam; nolite extinguere illorum fiduciam qui diuino zelo sunt præditi; nolite negotiari de calamitatibus alienis; nolite uerbo quod competit, profitentes id exhonorare 25 operibus. sed quid oportet produci sermonem, dum et ista sufficiant eos qui non nimis insensati sunt, penetrare uice sagittæ? unde ab his abstinens, ad orationes me conuertam, et ut hæc efficax res sit, ad diuinitatem clamabo.

Eiusdem ad Theonem episcopum

Isid. ep. 5, 25 Si omnibus manifestum est quia is ad quem pertinet punire iniustos, maiora utique 30
160 [1437] consequenter supplicia soluturus est, si capiatur illa perpetrans quæ ut alios prohiberet, ordinatus est, quid temet ipsum fallis quasi oculum semper uigilem lateas?

Eiusdem ad eundem

Isid. ep. 5, 26 Tibi quidem, ut scribis, nihil ignorare studium est, alio uero forsitan, ne ipse ab
161 [1438] alio nesciatur, mihi uero pro uirtute certari, etiamsi nullus hominum nouerit. quis 35 ergo nostrum magis sana mente regatur, his qui agnoscunt, iudicium relinquatur.

3 tunc monitorem scripsi secundum Γ monitori tunc VM quam uero M 4 insinuans
uobis M 5 quia scripsi quam VM sæculo om. M 10 uos per — quæ V per — que nos M
14/15 extinguite — functis] male uertit σβέσατε τὸ ἐπὶ τῷ προεδρίας ἡξιώσθαι παρὰ τοῦς πολλοῦς οἴημα
15 omnibus M hominibus V typum V tipum M 20 putet M sit addidi
22 nolite iniustitiam — despiciere om. Γ edd. 23 uniuersæ scripsi secundum Γ uniuersos VM
24 malitiam V nequitiam M 24/5 negotiari nolite M 25 id MV^c id quod V 27 uice
sagittæ scripsi secundum Γ uices agite VM ab V et M 28 res] πρῶγμα pro γράμμα
30 is V his M 31 soluturus V^cM si soluturus V capiantur M 32 quid V qui M

Eiusdem ad Alphium episcopum

27 Nimia librorum cupido animabus hominum præsenti se intulit tempore, dico ^{Isid. ep. 5,} autem librorum non talium qui morum doceant castitatem, sed qui auditores ualeant ^{201 [1485]} delectare; non spiritalium, sed sophisticorum; non apostolicorum, sed demosthenicorum; non propheticorum, sed contentiosorum; non talium qui lætificare animam possint, ⁵ sed talium quibus mulceri consuevit auditus; non eorum qui inspirati actu dicentium uiuant, sed eorum qui per eloquentiam mortuis auribus insonent. quid igitur faciendum sit? numquidnam tacendum nihilque dicendum est? sed hoc periculosum constat. sed loquendum est? sed quid quod sermo nihil proficit? sed opera potius sunt ostentanda? et quid quod solum perueniunt ad fauorem? licet ergo sic se habeant ¹⁰ hæc, melius tamen arbitror non audiri dicentem quam damnari tacentem illis domini uerbis quibus ait: quare pecuniam meam nummulariis non dedisti et ego ^{Luc. 19, 23} ueniens exegissem cum usuris? dicat igitur quicumque potuerit, ut contra audientes sermo sit iudici.

Eiusdem ad Arpocratem sophistam

15

28 Noui quoniam multi mihi non erunt credituri, aliqui uero exaggeratiua me usum ^{Isid. ep. 5,} locutione putabunt; uerum quia tu meos mores nosti (alio utique non dixissem; scio ^{223 [1511]} enim multos ex semet ipsis iudicare de aliis), dico igitur quia libentissime accipiam, si in præsenti studens uirtutibus male patiar, quam si pro malitia uel coroner. ut enim præteream coronam quæ in futurum uirtutibus præparatur, et tormenta quæ debentur ²⁰ nequitiae, ipsa bonitas mihi corona esse uidetur et pœna ipsa nequitia, et siqui uirtutem quidem torquerent, coronarent uero nequitiam, non tamen paterer hanc amplecti, ab illa uero recedere; sed hanc quidem, etiamsi iniurietur, amplectar et diligam, illam uero, etiamsi coronetur, abominabor et odiam.

Eiusdem ad Petrum scholasticum

25

29 Aut ex principatus amore aut ex præuentu, duabus passionibus quas uinci difficile ^{Isid. ep. 5,} est, natæ sunt, ut arbitror, hæreses. quidam siquidem, dum dedignantur esse subiecti, ^{239 [1532]} alii uero, dum quolibet præuenti errore doceri minime acquiescunt, nouæ doctrinæ semina iactauerunt, dedignati in eis quæ pridem constituta sunt, permanere.

Eiusdem ad Nilum scholasticum

30

30 Cæcus quidem uirtutum chorus est, cui non præoritur dogmatis rectitudo; otiosum ^{Isid. ep. 5,} uero etiam rectum dogma præfulget, quod uirtutum chorus minime comitatur. si ^{240 [1533]} uero quod est principale, ducatum gerat, illæ uero comitentur, omni modo coronabitur concursus huiusmodi, quippe ut certamen legitime ordinans.

Eiusdem ad Nilum scholasticum

35

31 Quoniam per hoc athleta uiribus ualidior et artificiosior demonstratur, quando ^{Isid. ep. 4,} ^{108 [1538]}

1 alphium *M* alphyum *V* Ἐλάφιον *Γ* 3 autores *M* 4 delectari *VM* demostico-
rum *VM* 5 possit *VM* 7 mortibus *M* 9 sermo nihil *scripsi sec.* *Γ* sermoni *VM* sunt
potius *M* 10 ostendenda *M* 11 hæc *V* res *M* 11/12 illis — ait *add. translator*
16 aliqui *MΓ* alii *V* 17 alio *M* alii *V*] ἄλλωι [ἄλλο *edd.*] 23 quidam *M* amplector *V*
illa *M*
26 uinci *V* urgi *M* 27 quidam siquidem *V* si quidem quidam, si *superscr. M* 29 semine *M*
31 cetus *VM* 33 omni modo *V* omnino *M*
35 ad nilum scolasticum *M* ad eundem *V* Νείλωνι *Γ* *edd.* 36 adleta *V*

aduersariorum constrictus nodis, et semet ipsum exuerit et ipsos solo prostrauerit, propterea et Christus per crucem pugnare contra dæmones uoluit, ut clarioribus de his Col. 2, 15 uictoriis triumpharet. et hoc est quod discere uoluisti, cur apostolus dixerit: exuens se principatus et potestates, transduxit triumphans eos in semet ipso. in ueritate enim triumphati sunt dæmones ab athleta deuicti manibus pedibusque affixo; 5 in ueritate diabolus depompatus est, ab una carne in cruce pendente superatus et fugiens.

Eiusdem ad Paulum

Isid. ep. 5, 32 Nihil, optime, præsens uita distat ab scæna, nihil firmum nec permanens nec 244 [1541] stabile nec fixum seruans. umbra enim sunt quæcumque sunt mortalium, comœdia inquit. a quibus nescio quomodo captus sis, dum certe comœdum mireris. hic 10 namque et bona et pessima, et hoc citissime, finiuntur; illic uero utraque coextenduntur immortalibus sæculis.

M V 761

Eiusdem Adamantio

Isid. ep. 4, 33 Quoniam mens ea quæ super mentem sunt, intellegere non ualet neque sermo ea 211 [1555] quæ ultra sermonem sunt, loqui (hoc enim sic se habere diuina scriptura confirmat, dum 15 Prou. 25, 2 dicit gloria domini occultat uerbum seu abscondit sermonem, id est omni M V 762 uerbo melior est atque superior gloria dominica; et non dixit natura, a qua gloria est siue substantia), cedat uniuersa humana natura magnitudini tantæ rei et non substantiam perscrutetur, sed adoret dignitatem. cedat etiam uniuersus angelorum et archange-
lorum uirtutumque populus supernarum; ad hoc enim respicit id quod discere uoluisti, 20 Hab. 3, 3 scriptura dicente: operuit cælos uirtus eius. significat enim quia omni angelica multitudine et omnibus sanctorum turmis maior est sermo diuinæ substantiæ.

Lampetio diacono idem beatus Isidorus

Isid. ep. 5, 34 Valde ammiror quomodo nonnulli quidem priscorum tyrannidem in paternam 255 [1559] gubernationem uerterunt, quidam uero eorum qui nuper iuuenalia æmulantur, et pastoris 25 liberalitatem in tyrannicam dominationem uerterunt, non subiectum ciuilitate princi-
patum sibi creditum reputantes, sed imperialem se credentes sortitos fuisse potentiam.

Eiusdem ad Cyrillum episcopum

Isid. ep. 5, 35 Olim quidem a sacerdotio corrigebantur castigabanturque peccata regnantium, 268 [1581] nunc uero sub ipsis est factum, non quia propriam perdiderit dignitatem, sed quod 30 ab his quibus tradita est, non similiter sicut a nostris maioribus habeatur. olim namque euangelicam gerentibus et apostolicam uitam his qui erant sacerdotio coronati, consequenter erat sacerdotium regno terribile; nunc uero e diuerso sacerdotio regnum, magis uero non ipsi sacerdotio, sed his qui uidentur quidem sacerdotium gerere, per ea uero quæ agunt, iniuriant illud. propter quod mihi uidetur et regnum consequenter 35

3 uictoribus *M* cur — dixerit *add. translator* 5 adleta *V* adlecta *M*
 10 comedum *V* comedium *M* 11 citissime *scripsi secundum* Γ pessime *VM*
 13 ad amantium *V* 15 ultro *VM* 17/18 gloria est siue substantia *VM* ἡ δόξα, ἀλλ' ἡ δόξα
 ἡ ἐκ τῆς οὐσίας Γ 18 cedant *VM* humana natura *VM* humanæ naturæ *V*
 19 cedat *V* cedat numerus *M* 21 omni *om. M*
 23 idem lampetio diacono *V* 24 quidem *om. V* 24/25 paterna gubernatione *VM*
 25/26 quidam — uerterunt *om. M* 26 ciuilitate *scripsi* ciuili et *M* cuilibet *V* 27 reputans *M*
 29 colligebantur *M*

facere; non enim uolens iniuriare sacerdotium, quod etiam ueneratur, id agit, sed ostendens quia illi hoc iniurient qui incompetenter utuntur, eos digne castigat.

Eiusdem ad quendam Nilum nomine

36 Audax quidem re uera est quod scripsisti, tamen bene dixisti quia illa tanta rerum Isid. ep. 5, correctio quæ ultra spem uotumque a Christo facta est, obfuscari periclitatur ab in- 5 272 [1585] superabili malitia eorum qui ab ipso sunt honorati. nam quasi ad hoc fuerint ordinati, ut ipsum qui eos exaltauit, inpugnent, sic omnia perpetrant quæ ad illius perueniunt blasphemiam. quis ergo hos liberet ab accusatione uel poena, qui sacerdotii armis contra ipsum qui eos armauit, utuntur et ora incredulorum aperuerunt et restorationem quæ super naturam facta est, fecerunt pro nihilo deputari? 10

Eiusdem ad Herminum comitem

37 Et qui uendunt et qui emunt, sicut scripsisti, sacerdotium, maximum proferunt Isid. ep. 5, contra semet ipsos exemplum, qualem de hac ipsa re habeant credulitatem. neque 276 [1589] enim præsumerent aut hi uendere aut illi emere rem diuinam et quæ conuersationi optimæ et moribus rectis est debita (regula enim rei accipientis est meritum), nisi id 15 arbitrarentur esse ludibrium. quæ igitur poena reposita sit his qui ludunt de illis de quibus ludi non licet, tua sapientia noucrit. et quidem apud Hebræos olim, dum sacerdotium deriuaretur ex genere, multi culpabant cur generi potius quam uirtuti fuerit deputatum; nunc autem postquam mutatum est in melius et ad uirtutum merita transformatum, ampliorem sustinet quam dum minus esset, iniuriam, dumque esset 20 generis [et] sortibus deputatum. tunc enim etsi erant quidam non digni, erant tamen nonnulli et optimi, pecuniis tamen uendi modis omnibus non licebat; nunc autem quando ad melius productum et uirtuti est attributum, amplius conculcatur. quis namque optimorum dignabitur adulari, ut optineat sacerdotium, uel quis præsumet mercari pecuniis rem quæ angelis decet? si igitur boni neque adulari dignantur 25 neque comparare præsumunt, sunt autem nonnulli, ut dicis, qui assentationibus atque pecuniis sacerdotium cauponantur, qui utique multis milibus digni sunt tormentorum, hi et adulari et emere minime recusabunt. sermo igitur per mare terrasque transcurrit quia nullus bene uiuentium de reliquo sacerdos poterit consecrari, non quod ita se res habeat ipsa, sed [etiam] quia non solum malorum multitudine disparescunt, sed et 30 insuper odiuntur et per inimicitias opprimuntur et exiliantur tamquam uitam multorum grauiter arguentes.

Eiusdem ad Herminum comitem

38 Miror quomodo aliqui ammirantes Paulum ex his qui nunc magisterialeni sedem Isid. ep. 5, tenent, per quæ ille mirabilis factus fuerit, non requirunt. ille enim (ut signa præ- 35 299 [1627] teream, ut ieiunia, ut uigilias, ut sollicitudines et ardentissimum zelum uel quia erat 2 Cor. 11, cum infirmis infirmus dumque scandalizarentur alii, ille potius urebatur) a sola quam 27—29 fecit ad discipulos allocutione consequenter clarus et egregius demonstratus est. in-

2 castigat *Aigrain* castigant *VM*
 3 nilum *om.* *M* 4 Adax *M* 5/6 insuperali *M*
 11 hermium *M* 16 arbitrarentur] ἡγήσαιντο [ἡγήσαστο *edd.*] 17 quidem *scripsi* tua idem
VM 17/18 dum dum sacerdotium *V* dum *M* 19 et *om.* *M* 21 et *deleui* 22 aut *M*
 25 que *M* quam *V* decet *V* det *M* 29 bene *om.* *M* res se *M* 30 etiam *deleui*
 33 hermium *V* 34 aliquit *M* 35 fuerint *M* requirunt] ἐξερδουσι [ἐξερδουσι *edd.*]
 38 locutione *M* clarius *V*

Act. 20, 33-34 quit enim: **argentum** uel **aurum** siue uestimentum nullius uestrum concupiui. uos ipsi scitis quia his quæ mihi erant necessaria uel his qui mecum sunt, ministrauerunt manus hæ. hi uero (sed nihil uolo difficile dicere) non uerentur semet ipsos tali uiro conferre et dicentes illius se esse successores; sed non latet quia ob hoc ammirantur illum, non ut imitentur, sed ut dum diuini uiri successores putantur, amplius honorentur, non ab his quæ agunt, sed ab his quæ quia ille gessit, mirandus habetur.

Eiusdem ad eundem

Isid. ep. 5, 39 Si Paulo idcirco cedunt, eo quod saluator dixerit: uas electionis est mihi iste, quid dicent et de Samuèle, qui illis est temporibus conuersatus, quæ perfectam uirtutem minime exigebant? et ille siquidem subiectis concedens ut proferrent de semet ipso sententiam, et inuitans si quis eum uellet arguere, si forte aliquid alterius concupiscens subiectos in quocumque grauasset ut princeps, a nullo est accusatus neque deprehensus in his in quibus deprehenduntur isti sæpissime.

Eiusdem ad Nilum

Isid. ep. 4, 40 Nullum credo iniuriis tantis affectum quantis exprobratus est rex cælorum in aduentu nuperrimo ab eis quos saluare misericorditer uenerat; qui etiam nec latroni uel homicidæ prælatus est, sed et irrisus et alapis cæsus. si uero et aliquis similia pertulit (concedamus enim et hoc), sed quia non ex æquali dignitate ad patiendum qui passi sunt, descenderunt, inæquales rursus passionibus ostendunt. nec enim hoc <ipsum> est imperatorem pati iniuriam, quod priuatum, sed neque seruum et dominum. sed imperatoris quidem etiamsi paruæ fuerint, magnæ de patientis dignitate iudicantur; priuati autem uel si maximæ fuerint, iracundiam minuunt, ita ut ad ueniam sæpe perueniant. hæc autem dixi, quia scripsisti quid est quod dixit Christus: ad me adspicite? quod enim dixit breuiter, hoc est. quoniam pleni omni audacia Iudæi suo latratu tantam perpetrarunt tragœdiam, contra deum quidem præsumptam, sed usque ad carnem pertingentem (inpassibile enim proprie est quod diuinum est), at uero quicumque post hæc iniuriandi erant, irascendi erant, ut assolent hi qui iniuriantur indigne uel incidunt <in> aliquas passionibus, ideo inquit, ad me aspiciate, ac si diceret: maxime quidem et quæ a nequissimis Iudæis præsumpta sunt, inportabilia erant; uerumtamen ponantur tolerabilia fuisse — quid possit et de proditore aliquis dicere, quem dum mea patientia saturasset, contra me ipsam saturitatem retorsit? his igitur incantationibus iniurias mitigate atque mansuetas facite; cedent enim facile his quibus taliter leniuntur.

Eiusdem ad Dorotheum lectorem

Isid. ep. 4, 41 Forsan eo quod fratres uocasset Christus facientes patris sui uoluntatem et ostendisset secundum carnem cognationem sine illa quæ est secundum spiritum, paruulam, idcirco dixit apostolus: **etsi cognouimus secundum carnem Christum, sed**

1 nulli *M*   2 uos *om. M*   3 hæc *V* tue *M*   difficile *M*
 11 proferret *V*
 16 affectum *V^c* affectum *M* affectus *V*   exprobratus *Aigrain* exprobratus *VM*   17 ueneratur *M*   21 ipsum *addidi secundum* Γ [ταυτόν]   quod *M* nec *V*   et *V* nec *M*
 24 quid est *V* quidem *M*   25 audacia *V* mendacia *M*   29 in *add. Benedictini*   29/30 ac si diceret *add. translator*   32 mea patientia *V* ea patienda *M*   33 mansuete *M*   cedent *scripsi secundum* Γ cedunt *VM*

nunc iam non nouimus, ac si diceret: etsi gloriabamur olim nos qui ex Iudæis iam credimus, de cognatione eius secundum carnem, sed iam nunc non de ipsa confidimus, sed de illa eius parentela qua proprii eius efficimur, quam per animi uirtutem fructificamus facti participes eius. unde etiam dixit: imitatores mei estote sicut et ego 1 Cor. 11, 1 Christi, tamquam si diceret: imitatione magis eius gaudeo quam illa quæ secundum carnem est, parentela.

Eiusdem ad Herminum comitem

42 Non mireris, si dum tanti pastores uocentur, oues rapiuntur a lupis. nam nonnulli ex eis (non enim cuncti sunt inpetendi) usque adeo absunt, ut custodiam diligentiamque adhibeant, quia neque canum modum imitantur custodientium, sed ea quæ luporum sunt, perpetrant ouesque consumunt. non enim sufficit eis lana et lac, sed et ipsa degustant, non corpora (minus enim fuerat), sed animas, perimentes quidem omne quod pingue est, despicientes uero omne quod debile est, et omne quod uulneratum est, non curantes; quod uero forte est eorumque flagitio minime cedens, dolis aduersitatibusque consumunt.

Eiusdem ad Zenonem

43 Quod uolo breuiter dicere de optimo per omnia Hermogene, qui uere est episcopus, hoc est, quia usque adeo probitate et illos qui ualde boni sunt, superans uniuersos, quanto illi meliores sunt ceteris omnibus, sic de semet ipso habet quasi qui nihil egerit magnum. sic arbitratur oportere humilitatem cordis tamquam munimen siue custodiam cunctorum bonorum debere haberi.

Eiusdem ad Isidorum episcopum

44 Ultra uniuersam suspicor ego audaciam prosilire eos qui optimæ quidem uitæ nullum studium faciunt, de dogmate uero sæpe contendunt. clausa enim sibimet ipsis fiducia proclamant, non ostiis et sigillis, quæ potest aliquis etiam summouere, sed diuinis responsis ita dicentibus: peccatori autem dixit deus: quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum? ipsi uero usque ad tantam audaciam proruperunt, ut non solum de iustificationibus moueant, quas abiurauere, sermonem (forsitan enim minus fuerat malum), sed et præsumant de ineffabili et inuiolabili natura contendere. talibus igitur præbebo consilium ne polluto et scelesto ore, quod ad eos attinet, diuina dirumpant, quæ et a ualde optimis uestigari uix queunt, sed discussionem conuertant ad semet ipsos, ut, si est possibile, aliquatenus illæ maculæ deleantur, quas incompetenter sibimet ipsis et notabiliter inscripserunt.

Eiusdem ad Eutonium diaconum

45 Terribile quid et ualde terribile est nunc in sacerdotium degere. alterum nam-

1 non om. M   1/2 iam credimus M credidimus V   4 facti — eius om. Γ   5 ante eius del. est M
 7 hermium VM   9 absunt in assunt corr. V
 18 superans in superat corr. V   21 debet [ex debere corr.] habere V
 25 proclamant] βοῶσι participium esse non agnovit translator   osteis VM   26 responsis V rebus
 responsis M   29 mouant VM   abiurauere scripsi subiurauere MV   29/30 præsumunt VM
 31 attinent M   dirumpunt M   33/34 notabiter M
 36 num M

que e duobus eueniet cuilibet: aut secundum priscas et apostolicas uiuentem regulas odiri et inimicitiis succumbere eorum qui nunc ad nocendum supereffluentem et iniquam consuetudinem uice legis diuinæ custodiunt et recte uiuentes exiliant, aut succuruantem uel subinclinantem semet ipsum et suæ saluti non parcere et multos alios scandalo uulnerare, pro quibus et pœnas durissimas soluturi sunt. et quidem beatum est ut nec apprehendatur quis tali cupidine; si uero nec captus ea ordinetur, prius studium non relinquat et cum fiducia opera antiqua et apostolica renouet nec his qui nunc sacerdotium propinantur, qui etiam dicere sibi et agere uniuersa quæ uoluerint, autumant esse licentiam, in quocumque peccato coniuat. melius enim hostilitati succumbere atque deponi quam cum talibus deputari. 10

Idem Zosimo presbytero

Isid. ep. 5, 46
49^r [1894] Qui uiuunt, et nocentur inuidia frequenter et nocent; mortuis autem reconciliantur et æmuli. quid igitur et naturæ leges et hostilitatis terminos una transcendis, obloquens mortuo? non enim contra puluerem et cinerem, sicut arbitraris, acuis linguam, sed primum quidem ipsam reuerentiam generalem quæ mortuis debetur, iniurias, quam cuncti uindicant homines; deinde immortalem animam habet, cuius ultor est indormitabilis oculus. 15

Idem Petro

Isid. ep. 4, 47
217 [1905]
Mc. 14, 57. 58 Quoniam putasti contrarietatem quandam in euangelio scriptam, docet interpretatio tua, dum requiris cur falsum testimonium nominauerit quod illi de solutione ac resuscitatione templi dixerunt; dictum namque est: soluete templum hoc et in tribus diebus resuscitabo illud. dico igitur quoniam illi quidem de templo Hierosolymorum dicebant, ipse autem de corpore suo. si autem dixeris non esse uerisimile ut illi falsi testes ab euangelio uocarentur, qui alterum templum nesciebant nisi illud de quo intellexerant (tunc enim de corpore suo illum dicere etiam discipuli nesciebant, donec a mortuis surgeret), dicam tibi quia etiamsi ignorabant, nec sic tamen uera testati sunt. alterum namque e duobus se facturum promiserat, non utrumque; nam soluere quidem udæis erat conueniens, suscitare uero ipsi. »soluete« enim »uos«, ait, »et ego resuscitabo«; soluere quippe cuilibet facile erat, resuscitare uero dei. 25

Eiusdem sancti Isidori ad Leontium episcopum 30

Isid. ep. 4, 48
133 [1983] Quoniam lectio scripturarum negligitur diuinarum et diuinis responsis unusquisque præfert proprias passiones, tantarum tragœdiarum facta est causa. pugna siquidem inplacabilis et inenarrabilis incidit inter eos ad quos pacis præconium pertinebat, et suauissime habent, si etiam se inuicem comedere queant. hoc uero totum ideo contigit, eo quod uiuos quidem perimant, mortuos uero effodiant, domos quoque subuertant, 35

2 inimicibus succurrere <i>M</i>	6 apprehendantur <i>M</i>	ordinetur <i>scripsi</i> ordinet <i>VM</i>
8/9 autumant esse <i>scripsi</i> autumantes se <i>VM</i>	9 peccato <i>om. V</i>	cohibeat <i>M</i> conhibeat <i>V</i>
11 idem <i>M</i> eiusdem <i>V</i>	12 uiunt <i>V</i>	frequenter — autem] βάλλουσι <πολλάκις, πρόσ> δὲ
τοὺς τεθνεῶτας	14 non] οὐ <i>pro</i> σύ	puluer et cinis <i>M</i>
18 idem <i>M</i> eiusdem <i>V</i>	19/20 quoniam — docet interpretatio tua, dum requiris] ὅτι δὲ [ἐπειδὴ	21 ac resuscitatione templi <i>M</i> templi
<i>edd.</i>] — ἐμήυσας <ζητῶν>	19 in — scriptam <i>om. M</i>	26 sic <i>V</i> si <i>M</i>
ac resuscitatione <i>V</i>	namque <i>V</i> enim <i>M</i>	29 dei <i>M</i> difficile <i>V</i> , <i>superscr.</i>
uel dei		
30 sancti <i>om. V</i>	31 responsionibus <i>M</i>	32 tantorum <i>M</i>
περὶ παντός δ' ἂν ποιήσαιντο	35 perimant <i>scripsi</i> puniant <i>VM</i>	135 hoc — eo quod]

memoriam uero deleant uniuersam. sic inuicem contra semet ipsos armantur et machinamenta contexunt qui certe didicerunt quia Christus non ex signis miraculorum, Ioh. 13, 35 sed ex dilectionis caractere suos discipulos dixerit agnoscendos. propterea, ut arbitror, et ea quæ a commissis sibi conuenerat ipsis sacerdotibus exhiberi, minime subsecuntur. non enim iam tamquam discipuli ad doctores, sed uelut ad damnatos 5 iudices se esse dispositos credunt, satisfactionem delictorum suorum magistrorum neglegentiam, licet infeliciter ac misere, oportere tamen haberi putantes. quid ergo, inquis, agendum est? si est possibile, corrigendum; sin alias, quiescendum.

Cuius supra ad Alphium

49 Scito, o optime, quia nullus indormitabilem latebit oculum, cui sunt cuncta per- 10 spicua, nec celare ei potest quod quis perpetrat in quolibet abscondito; nuda namque Isid. ep. 4, 47 [1998] illi sunt omnia, quantumcumque putentur occulta. unde et eos qui peccant, si tamen minime pænituerint, flumina quaedam perennia excipient ardentia igne terrifico, quorum riui sunt flammei exundantes ad pœnas. igitur formidemus diuinitatem, est namque terribilis; colamus etiam, quoniam bona est. petamus a deo quæ et illum 15 dare decet et expedit nobis accipere, facile enim preces exaudit huiusmodi; et dum peccauerimus, citius recordantes ad pænitentiam conuertamur, misericors namque est et suscipit congrue pænitentes. nullo modo animos demittamus, ut fastidiendo a labore deficiant, quia potens est et cui subripi non potest. diligamus eum toto feruore animi; desiderantibus enim amicabile est atque placabile. 20

Has omnes beati Isidori presbyteri et abbatis Pelusiotæ excerpti et transtuli ex 80a epistulis eius duabus milibus, quæ sunt per quingentenas distributæ in Acœmitensis Lp 22 MV 762 monasterii codicibus uenustissimis quattuor; ubi etiam per ordinem singularum numerus continetur et ultima est quam ego quoque ultimam posui. deo gratias.

Testimonium quod Irinæus posuit in opere suo, quod Tragœdiam nominauit, ex Nestorii 25 dictis in libro de historia et ætiologia eorum quæ ad Ephesum pertinent. Lp 23 intexit uero Irinæus hæc uerba in libro suo primo, per quæ ostenditur quia ipse quoque Nestorius quaterniones uel alia scripta sua, quæ Romæ sancto Cælestino direxerat, abnegauit. et ob hoc quoque Orientales episcopi eum tardius a ceteris damnauerunt, quia eius hæc esse probari nequuerant. 30

1 Hæ quidem contra Ægyptiacum, quod ex sola uoluntate pendeat, a nobis destinatæ 81 sunt litteræ; ille uero omittens mihi per epistulam declarare si quid ei tamquam blas- [6] Loofs, Nesto- riana p. 204 ep. 7 —208 phemum uel impium uidebatur debere notari, conuictionum terrore permotus et adiutrices ob hoc perturbationes exquirens, ad Romanum Cælestinum conuertitur, quippe ut ad simpliciore[m] quam qui possit uim dogmatum subtilius penetrare. et ad hæc <aptam> 35 inueniens uiri illius simplicitatem, circumfert pueriliter aures eius allusionibus litterarum, MV 763

8 inquis *scripsi* inquit *VM*

9 Ἀλυπίωι Γ

17 misericors *V* 20 amicabile — placabile *VM* cf. Γ amicabile — placabilis *V^c*

22 hac emitensis *M* hachemitensis *V* 23 uetustissimis *V* singulorum *VM*

25 tragedia *M* 26 et ætiologia eorum *scripsi* cl. eis quæ Loofs Nestor. 368 ex cod. syr. Mus. Britt.

add. 17210 f. II^b de operis Nestorii titulo refert: Περὶ τῶν ἐν τῇ κατ' Ἐφεσον συνόδωι γενομένων καὶ τῆς αἰτίας τῆς συναγωγῆς αὐτῆν ut lateorum *VM* 26/27 intexit *M* 29 ob *V om. M*

30 nequuerunt *V* 35 simpliciores *M* aptam *addidi* 36 allusionibus *V* illusionibus *M*

olim quidem nostra conscripta transmittens quasi ad demonstrationem conuictionum quibus contradici non posset, tamquam ego Christum purum hominem definirem, qui certe legem circa ipsa meæ ordinationis initia contra eos qui Christum purum hominem dicunt, et contra reliquas hæreses innouauit; excerptiones uero intertexens sermonum, conscripta conposuit, ne societatis conpactione detegeretur illata calumnia, et quædam 5 quidem allocutionibus nostris adiciens, aliquorum uero partes abrumpens et illa contexens quæ a nobis de dominica humanatione sunt dicta, uelut de puro ea homine dixerimus, diuinitatis autem quæ a nobis dictæ sunt laudes quasdam quidem modis omnibus a conscriptis abscidens, nonnullas uero extra ordinem relinquens, ita seductionem uer-

2 similem concinnauit. et ut in paucis eius nequitiam, qualis sit etiam circa reliqua, 10 propalemus, dictum est a nobis alicubi, dum contra paganos loqueremur dicentes quod nos substantiam dei creatam nouiter ex uirgine prædicemus: »non peperit, optime, Maria deitatem, sed peperit hominem diuinitatis inseparabile instrumentum.« at ille uocem diuinitatis immutans fecit: »non peperit, optime, Maria deum.« hic uero multum differt dicere deum et dicere deitatem. nam hoc quidem substantiam diuinam in- 15 corporeamque significat, carnem uero nequaquam, conposita enim caro est et creata; uox autem qua dicimus »deus«, et templo diuinitatis est apta, quod unitate ad diuinam substantiam dei optinet dignitatem, non tamen in diuinam substantiam permutatum est.

3 rursus a nobis alibi est dictum contra eos qui nominum similitudines audientes sic scandalizantur, tamquam similis dicatur et honor, et cum dicimus Christi partricem, sic pauescunt, 20 tamquam si hoc nomine dominatoris Christi deitas abnegetur, eo quod multi hoc nomine apud scripturam ueterem similiter appellati sint, et inde putant quia circa eos Christum nominamus et hunc. contra hos ergo, ut dixi, in ecclesiasticis sermonibus a nobis est dictum quia non sequitur similitudinem nominis honoris æqualitas; et sunt allocutiones

4 meæ, quæ his prorsus factæ sunt uocibus: »uel si habitationem dicimus, de domino 25 Christo loquentes, uel si templum deitatis et spiritus sancti descensionem, non eandem dicimus, qualis facta est in prophetas, non talem qualis in apostolos celebrata est, sed neque talem qualis est in angelis, qui ad diuina ministeria confortantur. dominator enim Christus etiam secundum corpus est omnium dominus. sicut ergo deum dicimus

Exod. 7, 1 omnium creatorem, dicit uero scriptura et Moysen deum (inquit enim deum te posui 30 Pharaonis), sed simili uoci honorem similem minime deputamus, sic neque quod communis uox sit qua dicimus »Christus« et »filius«, circa uocis similitudinem debemus

Exod. 4, 22 offendere. sicut enim Israhel filius nominatur (inquit enim primogenitus meus Mt. 3, 17 filius Israhel) et filius iterum dominus (ait enim hic est filius meus dilectus), 1 Reg. 24, 7 non tamen sicut una uox, sic et unus est intellectus, et sicut dicitur Christus Saul et 35 2 Reg. 22, 51 Christus Daud et rursus Christus Cyrus et deinde Babylonius, dum certe Daud circa Ps. 17, 51 pietatem nequaquam fuerint similes, sic uocamus quidem Christum uel filium etiam M V 764 dominatorem Christum, uerumtamen communio nominum æqualitatem non facit digni-

5 tatis.« his ita dictis a nobis illa ultima ubique subducens, id est id quod est »Christus <etiam secundum corpus est omnium dominus>, id quod est »non eandem dicimus habita- 40 tionem qualis facta est in prophetas, non talem qualis in apostolos celebrata est«, id

2-4 hæc lex ecclesiastica fundamentum erat constitutionis Theodos. 16, 5, 65

3 circa V contra M	7 dixerim V	9/10 uerisimilem Lupus uiri similem VM	12 op-
time V ^c optimi VM	13 mariam VM corr. V	inseparabilem M	14 peperito M parere V
maria M mariam V	17 deus M deum V	20 patricem M	22 sint V sunt M
25'26 habitationem — uel si V om. M	29 est V om. M	40 etiam — dominus add. Loo/s	
41 celebrata V facta M			

quod est »sed similibus uocibus honorem similem minime deputamus«, id [est] quod est Lp 25
 »uerumtamen communio nominum æqualitatem non facit dignitatis«, hæc omnia calum-
 niæ dentibus secans, iactat in auribus hominum ea quæ ante ista sunt posita, id est
 »dicimus deum omnium creatorem, dicit uero et scriptura Moysen deum« et id quod est
 »filius nominatur Israhel dei, filius nominatur etiam dominus« et id quod est »dicitur 5
 Saul Christus et Daudid Christus et deinde Babylonius. sic ergo dicimus Christum etiam
 dominum Christum«. hæc igitur ita componens et ab aliis abscidens, ut diximus,
 contexuit per ista calumniam, tam<quam> si quis ex Pauli uerbis, per quæ contestatur
 scribens quia si circumcidamini, Christus uobis nihil proderit, abrumpat id Gal. 5, 2
 quod ait prius si circumcidamini et accuset Paulum quasi hominibus prædicantem 10
 quia Christus nihil uobis prodest. et quid oportet ut per singula ita dicendo
 prolongemus narrationem? simpliciter multis talibus et latrociniis et additamentis,
 sicut ei uisum est, utente Cyrillo, seductionibus eius mox tam alii quam etiam Cælestinus
 abreptus est.

Ecce his uerbis usque adeo negauit sua fuisse Nestorius quæ apud sanctam sy- 15 **81a**
 nodum Ephesenam ab eo dicta leguntur, ut sic se dicat has impietates minime prædi-
 casse, sicut Paulus apostolus post conuersionem docere non potuit quia Christus
 nihil prodesset hominibus. quid ergo aliud Orientalibus episcopis ad purgationem
 suam, sicut putabat, dixisse credendus est nisi quod etiam in ea quam uocauit
 Historia quasi pro sua satisfactione conscripsit? aut quis ei neganti non facile 20
 crederet, dum uideat non solum catholicos, sed et uniuersos hæreticos totis uiribus
 non solum non negare propria dogmata, sed etiam uindicare?

Contestatio directa beato Cyrillo et his qui cum eo conuenerant, ab aliis diuersarum Lp 26 MV 765
 prouinciarum episcopis, qui Iohannem Antiochenum sustineri uolebant et tunc
 eo præsentem synodum fieri, eo quod, sicut scripserat beato Cyrillo, uix ei iter 25 ep. 21
 triduanum supererat. directa uero est pridie quam celebrarentur gesta contra d. 21 m. Iun.
 Nestorium, per quæ depositio eius est facta. 431

Dominis nostris fratribus et comministratoribus Cyrillo et Iuuenali episcopis **82** [7]
 Tranquillinus et Alexander et Helladius et reliqui omnes episcopi qui cum eis, in domino
 gaudere. Nota quidem rectæ glorificationis est fides, quæ a diuinis et adorabilibus 30
 scripturis ab olim nobis est prædicata; nihilo minus hæc ipsa nobis a sanctis patribus
 tradita est, qui in Nicæna synodo congregati sunt, quorum tot passionibus erant pro
 pietate quot membra. quia uero propter nonnulla certamina piissimus et amicus
 Christi imperator litteris suis orthodoxos sacerdotes undique ad Ephesum conuocauit, ep. 22
 in hoc quoque imitatus proprium circa fidem zelum, et sumus pæne omnes per diuinam 35
 gratiam congregati, deest autem præsentis sanctæ synodi religiosissimus Iohannes
 Antiochenus episcopus, qui et ipse iam in ianuis est circa ea quæ nuper suis litteris
 intimauit et per eos quos præmisit præfectianos atque magistrianos nuntiata sunt,
 similiter etiam nonnulli ex Occidentalibus episcopis synodo affuturi, mandauit autem Lp 27

1 est <i>deleui</i>	2 nominum <i>Lupus</i> omnium <i>VM</i>	3 iactat <i>Lupus</i> iacta <i>VM</i>	4 est et <i>V</i>
8 istam <i>M</i>	tamquam si quis <i>Lupus</i> tam si quis <i>M om. V</i>	15 in his <i>V</i>	16 ephesinam <i>ex</i>
ephesenam <i>corr. V</i>	eo <i>M</i> ea <i>V</i>	19 credendum <i>M</i>	
24 ioh̄s <i>M</i>	sustineri <i>M</i> sustinere <i>V</i>	26 superat <i>VM corr. V</i>	celebraretur <i>M</i>
27 dispositio <i>M</i>	29 reliqui omnes episcopi <i>V</i> reliquis <i>ep̄is M</i>	eis <i>V</i> eo <i>M</i>	32 nicea <i>M</i>
congregata <i>M</i>	passiones <i>Lupus</i> passionibus <i>VM</i>	32/33 pro pietate <i>V</i> proprietate <i>M</i>	

uestra reuerentia tamquam quæ grauiter habet sustinere usque ad eius aduentum, et
urgens de his quæ uisa sunt piissimo imperatori, (ut) audientia celebretur antequam
prædicti deo amicissimi episcopi sint præsentés, huius rei gratia has ad reuerentiam
uestram direximus litteras, ut sustineatis deo amicissimorum comministratorum præ-
sentiam et nec eos qui depositi sunt, suscipiatis quoquo modo neque illos qui ab epi-
scopis suis uel olim sunt excommunicati uel nuper. manifesta sunt enim quæ de his
definiunt regulæ, et præuaricantibus se increpationes defixere non modicas, quæ nullo
modo queunt despici a sanctissima synodo. et illud uero reuerentia uestra cognoscat
quia omnia quæ ab audacibus abrupte fuerint perpetrata, contra præsumptum retor-
quentur audaciam et a domino Christo et a diuinis canonibus.

I Tranquillinus episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi

II Alexander episcopus Apamiæ Syriæ subscripsi

III Helladius episcopus Tarsi Ciliciæ subscripsi

IIII Berinianus episcopus Pergæ Pamphylia subscripsi

V Fritillas episcopus Heracliæ Europæ per Euprepium episcopum Bizæ
subscripsi

VI Himerius episcopus Nicomediæ Bithyniæ subscripsi

VII Delmatius episcopus Cyzici subscripsi

VIII Seuerus episcopus Synnadensis Frygiæ salutaris subscripsi

VIIII Mæonius episcopus Sardeorum Lydiæ subscripsi

X Maximinus episcopus Anazarbi Ciliciæ secundæ subscripsi

XI Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ subscripsi

XII Dorotheus episcopus Marcianupoleos Mysiæ secundæ subscripsi

XIII Alexander episcopus Hieraspoleos Eufratidiæ subscripsi

XIIII Pius episcopus Pisinuntis Galatiæ subscripsi

XV Timotheus episcopus Scythiæ subscripsi

XVI Eutherius episcopus Tyanorum Cappadociæ secundæ subscripsi

XVII Asterius episcopus Amidis Mesopotamiæ subscripsi

XVIII Petrus episcopus Traianupoleos Rodopæ subscripsi

Lp 28 XVIIIII Basilius episcopus Larissæ Thessaliæ subscripsi

XX Diogenis episcopus Ionopoleos, optinens etiam locum metropolitæ Bosforii
episcopi Gangrensis Paflagoniæ, subscripsi

M V 767 XXI Iulianus episcopus Sardicæ Daciensis subscripsi

XXII Benantius episcopus Hieraspoleos Frygiæ subscripsi

XXIII Iacobus episcopus Dorostoli Mysiæ subscripsi

XXIIII Athanasius episcopus Diuelti Mysiæ secundæ subscripsi

XXV Theophanius episcopus Philadelfiæ Lydiæ subscripsi

XXVI Paulus episcopus Daldi Lydiæ subscripsi

XXVII Euprepium episcopus Bizæ Europæ subscripsi

XXVIII Iohannes episcopus totius Lesbi subscripsi

1 uestra scripsi nostra VM 2 imperatore M ut addidi 3 sint V sinunt M
rei V om. M 7 defixere increpationes M 8 sanctissimo M 11—30, 3 numeros
om. V IIIII berinianus M V per Euprepium episcopum Lupus cf. XXVII per cutropium
epni M pro cutropio epo V byze M VIIII memonius M X maximinus V maximianus M
inter XI et XII iterum scr. Maximianus eps anazarbi cilicie sede exianus eps seulcie isaurie sus M
XV absclitlie M XVI aynorum M cappadoci M XX diogenes V ionopoleos M
bosferii VM grangensis M pafganic M XXII bennantius M XXV theofanus M
XXVII byzae V et iropæ V et irope M

XXVIII	Fuscus episcopus <Thyatiræ> Lydiæ subscripsi	
XXX	Commodus episcopus Tripoleos subscripsi	
XXXI	Eutherius episcopus Stratoniciæ Lydiæ subscripsi	
XXXII	Iohannes episcopus ciuitatis Auriliopolitarum Lydiæ subscripsi	
XXXIII	Limenius episcopus <S>ettenon poleos Lydiæ subscripsi	5
XXXIII	Theosebius episcopus Cii Bithyniæ subscripsi	
XXXV	Petrus episcopus Prusæ Bithyniæ subscripsi	
XXXVI	Eugenius episcopus Apolloniadis Bithyniæ subscripsi	
XXXVII	Anastasius episcopus Tenedi Cycladam subscripsi	
XXXVIII	Cyrellus episcopus Adanorum Ciliciæ primæ subscripsi	10
XXXVIII	Esychius episcopus Castabolorum Ciliciæ secundæ subscripsi	
XL	Seuerus episcopus Sozopolis Pisidiæ subscripsi	
XLI	Aetius episcopus Pionitum Hellis Ponti subscripsi	
XLII	Timotheus episcopus Terminorum ciuitatis Hellis Ponti subscripsi	
XLIII	Athanasius episcopus <Sce>psiorum ciuitatis subscripsi	15
XLIII	Daniel episcopus Faustinopolitanus subscripsi	
XLV	Filtatius episcopus Theodosianopolitanorum subscripsi	
XLVI	Eustathius episcopus Parnassi subscripsi	
XLVII	Theodorus episcopus Attaliæ subscripsi	
XLVIII	Paulus episcopus Erymnorum subscripsi	20
XLVIII	Timotheus episcopus Terminu et Eudociadis subscripsi	
L	Ædesius episcopus Isindorum subscripsi	Lp 29
LI	Gerontius episcopus Claudiupolis Isauriæ subscripsi	
LII	Aurelianus episcopus Irinupolis Isauriæ subscripsi	
LIII	Abraamius episcopus Amorii subscripsi	25
LIII	Polychronius episcopus Heracleæ Cariæ subscripsi	
LV	Zosis episcopus Esbunti Arabiæ subscripsi	M V 768
LVI	Hermolaus episcopus Attudeorum subscripsi	
LVII	Asclipiadis episcopus Trapezupolis subscripsi	
LVIII	Euagrius episcopus Valentiae subscripsi	30
LVIII	Libanius episcopus Palaeæ subscripsi	
LX	Sallustius episcopus Coryci Ciliciæ subscripsi	
LXI	Valentinus episcopus Malli subscripsi	
LXII	Pausianus episcopus Ypatæ Thessaliæ subscripsi	
LXIII	Theoctistus episcopus Cæsariæ Thessaliæ subscripsi	35
LXIII	Maximus episcopus Dimitriadis Thessaliæ subscripsi	
LXV	Iulianus episcopus Larissæ Syriæ secundæ subscripsi	

XXVIII Thyatiræ *addidi cl. 46 nr. 7 L III 546 = M IIII 1224* XXXIII Settenon
scripsi cl. 46 nr. 72 hellenon VM polleos M XXXVI apollonidiadis VM
 XXXVIII ciellie *M XXXVIII eischius M XLI Pionitum scripsi cf. Hierocl. 66, 8 Pæoniorum*
ep. 46 nr. 108 piolitum VM XLII Terminorum corruptela Graeca ex Γερουσιων XLIII Scepsiorum
Baluzæ psimorum VM XLIII fastinopolitanus M XLV Filtatius scripsi filtanius M
filatanius V XLVI Eustathius conl. Baluzæ eustratius VM Parnassi Baluzæ parmas V om. M
 XLVII Attaliæ *Baluzæ italie M ytalie V XLVIII erimnorum V erimnorum M corruptela Graeca ex*
'Opouuuv LIII Ablavius 46 nr. 56 L III 546 M IIII 1224 amori V LIII Poly-
chronius Lupus polichmonius VM LV Esbunti scripsi eebinthi M hecbynti V LVI Attudeorum
Baluzæ alludeorum VM LVIII euadrius M LVIII Palaeæ cf. 46 nr. 101 paulæ VM
 LX salustius *M coritici VM LXIII theotistus M*

LXVI Diogenis episcopus Seleucobeli Syriae secundae subscripsi
 LXVII Theodoretus episcopus Cyrri Augustoeuphratesiae subscripsi
 LXVIII Meletius episcopus Cæsareae Augustoeuphratesiae subscripsi

Hi omnes superscripti episcopi sunt sexaginta octo.

Lp 30 Epistula Nestorii et eorum qui cum ipso, ad imperatorem Theodosium de his quæ tunc 5
 in Epheso gesta sunt

83 [8] 1 In Ephesenam ciuitatem conuocati a uestra pietate et absque mora uenientes,
 uoluimus quidem uestris obædientes litteris sustinere omnes undique aduenturos deo
 amicissimos episcopos, maxime uero sanctissimum magnæ ciuitatis Antiochiæ præsulem
 et eos qui cum ipso ueniunt deo amicissimos metropolitanos episcopos et eos qui ab Italia 10
 uel Sicilia ueniunt, et sic commune cum cunctis celebrare concilium et communi decreto
 firmare fidem sanctorum patrum qui Nicæam congregati sunt. nam multæ post
 illam synodi factæ nihil innouare præsumpserunt contra eam, sed in ea permanendum
 2 esse sanxerunt. dum uero uideremus ad hoc eos qui ab Ægypto sunt, ualde resistere
 et putare quod nos nequiquam dilationibus uteremur, promisimus ad concilium con- 15
 uenire quocumque tempore magnificentissimus comes deuotissimorum domesticorum
 Candidianus, a pietate uestra huius rei gratia destinatus, nos conuocare uoluisset; hæc
 uero et ipsi per deo amicissimos episcopos demandauimus. quia uero agnouit magni-
 ficentia eius et sanctissimum Iohannem magnæ Antiochenorum ciuitatis episcopum
 M V 769 et eos qui cum eo sunt, propinquasse (hoc enim directi ab eo præfectiani et magistriani 20
 manifestum fecerunt), nuntiati uero sunt et alii ex Occidenti deo amicissimi episcopi
 aduenire, constituit omnibus uniuersorum sustinere præsentiam secundum quod uisum
 3 est pio uestro regimini. et nos quidem quietem dileximus, acquiescentes his quæ
 uestra scripserat pietas, Ægyptii uero et Asiani, neque quod communiter expedit ecclesiis,
 Lp 31 cogitantes neque pacificam legitimamque intentionem uestræ pietatis amplexi, immo 25
 uero et ecclesiasticas et imperiales sanctiones calcando, effugerunt quidem consonam
 fidei confessionem, abrumpere uero clare uolentes ecclesiasticum corpus, inter semet
 ipsos sunt congregati alienaque operati tam ecclesiasticæ consequentiæ quam etiam
 ep. 23 litteris his quæ nuper a uestra pietate sunt scriptæ. unam siquidem cum concordia
 uniuersorum fidem exponi in litteris quas destinauit uestra pietas, præcepistis apostolicis 30
 4 euangelicisque conscriptis et sanctorum patrum dogmatibus consonantem. sed
 prædicti nihil horum cogitantes ex toto, apud semet ipsos egerunt quæcumque egerunt,
 quæ a cunctis imperium uestrum faciet aliena; secum uero seditonarios quosdam disper-
 gentes in forum, ciuitatem confusione inpleuerunt, domus nostras publice circumdantes,
 aggressi sacrum et perturbantes nostrum commune concilium, quædam quoque in- 35
 tolerabilia comminantes. princeps uero seditonis factus est Memnon episcopus
 et sanctas ecclesias sanctaque martyria et sanctam apostoli basilicam nobis quidem
 clausit, ne esset uel quo refugere seditone fugante possimus; illis uero maiorem patefecit

83 *Græce extat in V 146 S 42 A 163 [L III 564—568 = M IIII 1232—1236 = Loofs, Nestoriana 186—190]*

LXVI seleucoboli V	LXVII augustoeupresie VM	LXVIII augustoeupresiae V augusteu-
preside M	4 Hi — octo I om. M	5 eorum V om. M
auram M	10 ab hac italia M	11 sic V si M
17 conuocare VT conuenire M	18/19 magnificentiam M	12 in nicea V
Ἰωσ . . , ἐθελήσαντες Γ	31 euangelicisque M	15 nequiquam VM
37 martiria VT ecclesia martiria M		27 clare uolentes V ^c M uolentes clare V
		32 egerunt M. fecerunt V
		36 memnon M

5 ecclesiam ibique illos effecit habere concilium et mortem minatur omnibus nobis. igitur
 uestram supplices pietatem quæsumus et nimium rogamus ac poscimus, quoniam uestri
 amatoris Christi uerticis obœdimus litteris et simpliciter ad Ephesum uenimus, igno- ep. 22
 rantes nobis has congressiones barbaricas imminere, ut iubeatis nos illæsos ab omni
 fraude seruari et legitime concilium fieri, nullo clericorum neque monachorum nec nostro 5
 nec Ægyptiorum introeunte concilium neque ullo episcopo qui ad perturbationem con-
 cillii assit, nisi qui uocatus aduenerit. duos autem cum metropolitano uniuscuiusque
 prouinciæ electissimos et qui possint scire huiusmodi quæstiones, intrare iubete con-
 cilium et sanctorum patrum fidem cum pace et consonantia confirmare; alias iubete
 nos absque periculo redire ad propria. minantur enim et ipsa nos uita priuare. 10

6

Et subscriptiones

Nestorius episcopus Constantinopolitanus suscripsi
 Fritilas episcopus Heracleæ Thraciæ metropolitanus suscripsi
 Helladius episcopus Tarsi metropolitanus suscripsi Lp 32
 Berinianus episcopus Pergæ metropolitanus suscripsi 15 M V 770
 Mæonius episcopus Sardeorum metropolitanus suscripsi
 Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus suscripsi
 Imerius episcopus Nicomediæ metropolitanus suscripsi
 Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus suscripsi
 Dalmatius episcopus Cyzici metropolitanus suscripsi 20
 Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus suscripsi
 Petrus episcopus Traianupolitanus metropolitanus suscripsi
 Iulianus episcopus Sardicensis metropolitanus suscripsi
 Basilius episcopus Thessaliæ metropolitanus suscripsi
 Cyrus episcopus Afrosidiadis metropolitanus suscripsi 25
 Maximus episcopus Anazarbi metropolitanus suscripsi
 Alexander episcopus Hierapolitanus suscripsi
 Dorotheus episcopus Marcianupolitanus Mysiæ metropolitanus suscripsi.

Et omnes alii qui erant pariter, subscripsere similiter.

30

Contestatio Candidiani comitis, quam publice, mane audiens synodum celebrari, in Lp 33
 Ephesum proposuit

Sanctissimo episcopo metropolis Alexandriæ Cyrillo et reuerentissimis episcopis 84 [9]
 qui cum eo sunt congregati, Flauius Candidianus magnificentissimus comes deuotissi-
 morum [episcoporum] domesticorum. Quoniam ex quo in Ephesena ciuitate ueni, 35
 nihil aliud deprecatus sum communem sanctamque synodum uestram nisi ut cum pace
 atque concordia quæ ad fidem rectamque glorificationem nostram pertinent, dispo-
 nentur, sicut et dominus noster iussit et piissimus imperator, scit religiositas uestra,
 et sufficit mihi testimonium, quod ipsa ueritas præbet, quia nihil aliud egerimus præter
 hæc. quoniam uero et dum congregandos uos esse in sanctissimam ecclesiam præter 40

2 suspices M   4 imminere V munere M   5 seruari Γ seruare VM   6 in-
 troeuntem M   7 duo M   8 possunt M   9 iubente M   10 nos ipsa V
 12 constantinopolitanus eps M   13 heracleie M   15. 16. 20. 22. 23. 25 om. Γ   16 mæonius M
 17 seuleucie M   18 Imerius — ss V om. M   23 sardicensis VM   25 afrosidiadis VM
 26 maximus VΓ maximianus M cf. 28, 21
 35 episcoporum VM del. Lupus   37/38 exponerentur M

aliorum episcoporum cognoscerem uoluntatem, nondum ueniente sanctissimo episcopo Antiochenæ metropolis Iohanne uel his qui cum ipso sunt, non cessauit rogans ut id fieret quod dixi superius, et unumquemque sum contestatus ob hoc, ne forte particularis fieri synodus uideretur; [et] extremo uero nihilominus, cum congregati essetis in sanctissima ecclesia, occurrere festinaui et ea quæ uisa sunt domino nostro et piissimo principi, licet ep. 22 id iam ex superfluo facerem, dum semel nossetis hæc eadem ex litteris diuinitatis eius Lp 34 directis ad uos, uerumtamen edocui dispositionem eiusdem domini nostri et piissimi M V 771 principis hanc esse (uelle namque eum dixi fidem nostram absque ulla discordia ab omnibus idem sapientibus roborari et nolle particulares quasdam synodos fieri, quod maxime in hæreses et schismata conuertere nouit religionem nostram fidemque ortho- 10 ep. 23 doxam); insuper dum uestra reuerentia exigeret sacram domini nostri et piissimi principis, quæ directa est ad sanctam synodum, relegi, prius quidem id facere abnuebam (nec enim dicere refutabo), eo quod non adessent omnes qui ad sanctissimam synodum iussi fuerant conuenire; sed quia uestra religiositas inquit ignorare se quæ præcepta sint a domino nostro et optimo principe, necessarium mihi uisum est apparere, ut etiam non 15 præsentibus aliis reuerentissimis episcopis omnibus relegerentur diuinæ atque adorabiles litteræ; nihilominus uero et postquam uobis manifestaui quæ sunt decreta diuinitus, in eadem supplicatione permansi, deprecans reuerentiam uestram et poscens nihil nouum fieri priusquam cuncti sanctissimi patres atque episcopi ad synodum conuenirent, sed sustineretis quattuor tantummodo dies sanctissimum episcopum Antiochenorum metro- 20 poleos cum aliis qui pariter sunt, nec non et illos qui cum sanctissimo episcopo Nestorio sunt, ut uestra religiositate pariter congregata et omni sancta synodo collecta simul in unum, si qua essent quæ forsitan in dubitationem uenirent, a quibus nos sumus extranei, cunctis uobis præsentibus iudicarentur et tunc cum consensu omnium uestrum ostenderetur quis prae ac præter regulas ecclesiasticas credere uideretur an certe recte omnes 25 pariter confiteri, sicut sanctorum patrum religio habet; hæc igitur ego non semel sed etiam sæpius ammonens et suppliciter postulans, nil profeci, uerum quia nihil eorum quæ a me sunt dicta, seruatum est, sed a uobis iniuriose ac uolenter expulsus sum, necessarium duxi hac mea contestatione uobis constituere manifestum et per hoc edictum clare dicere nullum uestrum noui aliquid facere, sed omnium sanctorum episcoporum 30 sustinere præsentiam et sic communi consilio quæ ad catholicam sanctamque fidem pertinent, iudicari. si quis uero ex propria uoluntate ductus ea quæ ab immortali Lp 35 et optimo uertice iussa sunt, commouere uoluerit, sciat se ipsi reputaturum quicquid euenerit, præiudicium uero se ab alio non inferre. non enim pigebit me hæc eadem denuo iterare, quoniam, sicut uestra sanctitas nouit, hoc placuit domino nostro et piissimo ep. 23 principi, ut sub præsentia simul omnium sanctorum episcoporum qui ab eius diuinitate sunt conuocati, ea quæ in dubitationem ueniunt, dissoluantur. propterea et sacra quæ ad sanctissimam synodum uestram directa sunt et quæ ad me ipsum ab eorum diuinitate sunt scripta, huic edicto præposui, ut per omnia cognoscentes quæ a domino nostro et optimo imperatore præcepta sunt, tali præsumptione cessetis. cognoscite igitur 40 M V 772 quod scripti huius exemplar etiam domino nostro piissimo imperatori transmissum est. d. 22. m. iun. 431

3/4 ne forte — uideretur M ne — uideretur forte V : VM del. V externo V 6 id
iam V indiam M 9 particulare M 11 sacra VM 12 annuebam M 23 dubi-
tatione VM ego V eo M 29 hac V hec M scorum eporum M eporum scorum V
31 fidem V om. 34 proiudicium M ab alio V alio M 35 dō M 37 dubitationem V
uocationem M dissoluantur M 39 edicto Lupus dicto VM a domino Lupus ad omnino M
omnino a V est decimo V decimo est M kalendos M

Item contestatio alia magnificentissimi comitis Candidiani post synodum Lp 36

Quoniam cognoui a multis reuerentissimis episcopis quod aliqui eorum, postquam 85 [10] prima particularis synodus facta est, illic necessitate perducti sunt, quorum nonnulli etiam suscripsisse perhibentur his quæ facta sunt ab illis qui primo die fuerant congregati, d. 22. m. Iun ob hoc uniuersis qui eodem die minime conuenerunt, per epistulam scribo, coniurans 5 43^I per deum omnipotentem et per Christum eius et per spiritum sanctum et incolumitatem dominorum mundi, ut nihil præter illa quæ a dominis nostris piissimis imperatoribus præcepta sunt, faciatis, sed expectetis uniuersalem synodum et sanctissimorum episcoporum præsentiam nec non et iudicium dominorum nostrorum piissimorumque principum. cognoscat enim religiositas uestra eis relatum fuisse de omnibus. 10

Item edictum ad synodum magnificentissimi comitis Lp 37

Flauius Candidianus magnificus et gloriosissimus comes deuotissimorum domesti- 86 [11] corum. Ad confusionem perturbationemque totius ciuitatis intendens, non mediocri stupore detentus sum. nimis namque rationi contrarium est propter ea quæ hesterno d. 22. m. die sunt acta, cuiuslibet animum permoueri. nec enim quemlibet reuerentissimorum 15 Iun. 43^I episcoporum nescire arbitratur deuotio mea quoniam nec semel nec secundo solum, sed etiam sæpius circa ea quæ a diuino et inuiolabili uertice sunt præcepta, cunctis manifestum feci quod oporteret omnibus simul reuerentissimis episcopis conuenientibus pariter de piæ et orthodoxæ fidei acribia discuti quæstionem; unde etiam scripto ac sine scriptis apud eos quos oportebat, asserui ne quis particularem synodum faceret 20 neque uero cum eo aliquis conueniret, si quis irrationabiliter agere aliquid tale præsumeret. clarum namque est quia quæ ex una parte sunt gesta præter formam quæ a mundi dominis data est, nec firma neque legitima putabuntur. propter quod et nunc unumquemque ammoneo ut expectet per omnia deoamicissimi Antiocheni episcopi Iohannis aduentum et eorum qui uenire pariter nuntiati sunt, insuper et illorum qui ab 25 Occidente, ut dicitur, aderunt. impossibile est ut aliquid eorum quæ ex parte atque utcumque geruntur, ulla dignum ratione ducatur, eo quod etiam contra dominorum mundi præcepta sit factum.

Quoniam similia his in relatione ad principem scripsit idem Candidianus, ad alia 86a credidi transeundum. mox enim post triduum ueniens Iohannes Antiochenus epi- 30 scopus et inueniens inter se diuisos episcopos, huiusmodi gesta confecit, quæ subter annexa sunt. sed quia utraque illis, quæ olim posuimus, imperatoris scripta præ- ep. 22. 23 posita sunt, similiter ad sanctum Iohannem sicut ad alios destinata, ut ad sanctam synodum conueniret, hic ea non necesse est inseri. post sacras ergo sic legitur:

1 Antiocho cons. VI Kal. Iul. præsentem in metatu suo sanctissimo et deoamicissimo 35 87 d. 26. m. Iohanne episcopo Antiochenorum metropolis Orientalis diocesis et quæ cum eo sancta Iun. 43^I

86 a om. *Lupus*, ex V publicauit *Mansi Conc. V 773*

87—94 om. *Lupus*, publicauerunt monachi *Benedictini in Bibl. Casin. 1 Florul. p. 24—38*

87 *Græce extat in V 151 S 133 A 164 [I III 589—600 = M IIII 1260—1269]*

1 comitis *M om. V*   4 suscripsisse *V scripsisse M*   6 scm spm *M*   8 uniuersale *M*
 9 iudicium *V*   10 enim *V ergo M*
 14 hesterno *Lupus externo VM*   23/24 unumquemque nunc *VM*
 30 credidit *VM corr. V*   33 sanctam *om. M*   35 iulii *M*   36 ihōi *M*

Acta conciliorum œcumenicorum. I, 4.

synodo, magnificentissimus et gloriosissimus Candidianus comes deuotissimorum domesticorum dixit: Mihi quidem magnopere ipsi erat oratio ut et tua religiositate praesente et tota sancta synodo in unum pariter congregata dominorum nostrorum piissimorumque imperatorum litterae redderentur, ut omni, ut dixi, synodo congregata, tunc quae ab eis praecipua sunt, fierent. sed ante hos dies quinque reuerentissimus episcopus Cyrillus et Memnon huius, id est Ephesiae ciuitatis episcopus et qui cum eis sunt reuerentissimi episcopi, collecti in sancta ecclesia, prohibebantur a me apud se ipsos tantummodo congregari contra ea quae a dominis nostris et piissimis imperatoribus definita sunt, et ammonui eos omnium uestrum sustinere praesentiam; illi uero exigebant a me, ut eis sacra legeretur. nolens autem hoc facere, eo quod et uestra sanctitas non adesset et multi alii episcopi et metropolitae nondum uenissent, coactus ab eis sum, quia dicebant ipsi nescire se quid esset quod scriptum fuerat a dominis nostris. ob hoc ergo, dum collecti fuissent praedicti, necessitate compulsus, ne confusionis daretur occasio, sacra legi praefatis, et praesens et exiturus contestatus eos sum nequid prope agerent, sicut etiam multi sanctissimorum episcoporum, qui ad eos mecum sunt ingressi, nouerunt. illi uero neque sic acquiescentes fecerunt quaecumque illis placebant.

2 Deoamicissimus Iohannes episcopus dixit: Votium opus est piis syllabis obaedire; oportet enim minime a rebus excedere, sed in ipso prorsus quod uerum est, ambulare et discere piam intentionem deoamicissimorum imperatorum nostrorum, qui omne studium pro ecclesiis domini habent et huic praefereunt nihil. innotescat igitur nobis magnificentia uestra quae sint quae subsecuta sunt lectis eis his deoamicissimis litteris.

3 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Dum legerentur sacra, laudauerunt omnes, adeo ut ego putarem quia in ueritate obaedient omnibus quae a piissimis nostris imperatoribus sunt sancita; et propter haec ego gaudebam. post haec autem rogante me ut omnes his litteris obaedirent, nec acquiescere mihi aliquis passus est, sed cum iniuria reuerentissimos episcopos a sanctissimo episcopo Nestorio destinatos et eos qui erant pariter, expulerunt, et me uero iterum diu rogantem de synodo iactauerunt, tamquam his quae ab eis formanda erant, minime communicare debuissem. quin etiam nec directum sibi <an>agnosticum a reuerentissimis episcopis relegi permiserunt, sicut hi qui erant mecum sanctissimi episcopi norunt et testes sunt eorum quae a me consequenter sunt acta. haec uero uniuersa etiam in notitiam dominorum mundi rettulimus, manifestantes quoniam tuae sanctitatis et eorum qui tecum sunt sanctissimorum episcoporum praesentiam sustinemus.

4 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Legantur etiam nobis tam priores quam subsequentes piarum litterarum et praefulgeant praesentibus gestis.

5 Surgentibus autem sanctissimis episcopis cum lectae fuissent a notariis piarum litterarum quae ad deoamicissimum archiepiscopum Iohannem a piissimis mundi dominis destinatae sunt, legit etiam magnificentissimus comes Candidianus quae ad uniuersos episcopos scripta sunt. hoc facto dum deoamicissimi episcopi orassent pro imperio eorum, deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Sufficiebat quidem harum piissimarum tranquillitas litterarum ad omnem illos adducere disciplinam, etiamsi essent extra

1 comes candidianus V	2 ipsi scripsi ipsa VM	3 uno V	9 ammonui eos V
ammonens M	10 eis scripsi eius VM	facere hoc M	quod uestra M
12 dominis V	13 hoc V om. M	19 a rebus excedere] non intellexit translator	καταστοχδεσθαι
14 ministris M	30 agnosticum VM	35 archiepis iohs M eps iohs archieps V	36 susequentes M
15 τῶν πραγμάτων	38 ad Benedictini a MV	41 iohannes V om. M	

sacerdotalem ordinem constituti, sed quoniam, sicut dixit magnificentia uestra, turba et indisciplinatione post lectionem litterarum omnia compleuerunt et iniurias intulerunt et deoamicissimis episcopis et magnificentiae tuæ, aduenientes nos cum conuenienti ordinatione et litteras audiuius et intentionem deoamicissimorum imperatorum nostrorum opere complere parati sumus, domino annuente. rogo uero et si quid 5 aliud ab eis actum est, discere a magnificentia tua.

6 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Quoniam cuncta subtiliter et consequenter tua sanctitas quærit, iustum est ut a me narrentur et reliqua. altera enim d. 23. m. Iun. die, ignorans omnino quæ gesta sunt, subito audio sanctissimum episcopum Nestorium 43^I ab eis fuisse depositum; propositas etiam litteras depositionis auellens legi, quas etiam 10 piissimis nostris imperatoribus destinaui. post paululum uero etiam per forum circuire præcones audiui, qui depositionem prædicti sanctissimi episcopi Nestorii publice depompabant. hæc igitur agnoscens preces eis destinaui, ut nihil præter illa quæ ep. 86 <a> piissimis imperatoribus præcepta sunt, gererent. nihilo minus et illos sanctissimos episcopos qui cum eis congregati non fuerant, uestre sanctitatis sustinere præsentiam 15 ep. 85 præparauit.

7 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Sequentes regulas <et> ecclesiasticas sanctiones et imperiales litteras, coram præsentia omnium collocuti et interrogatis quæ oportebat, et accepto responso, uenerunt ad hoc, conuictionibus factis, an sine probatione condemnauerunt eundem uirum? 20

8 Magnificentissimus comes Candidianus ait: Sciunt uniuersi qui mecum præsentibus sunt religiosissimi episcopi quia sine aliquo iudicio et absque discussione ac præter inquisitionem disposita sunt <quæ> ab eis.

9 Deoamicissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Maxime quidem nec ea quæ ab eis circa nos gesta sunt, consequentia erant; nam dum par esset ut illi nos e peregrinatione 25 tam longa nuperrime peruenientes fraterno affectu susciperent et adhuc puluerulentos hospitalitatis liberalitate refouerent et fraterna caritate repararent, e contra mox ut uenimus, occurrerunt terrentes nos grauiterque turbantes consuetamque sibi demonstrantes inesse turbelam. sed tamen his sancta synodus quæ mecum nunc est, nec aures adhibuit. deliberet uero sanctum concilium quæ contra huiusmodi 30 homines, qui sic illicite atque tyrannice omnia turbauerunt, consequenter debeant definiri.

10 His ita se habentibus et egresso magnificentissimo Candidiano comite deuotissimorum domesticorum, post lectionem piarum litterarum et depositionem prædictæ ep. 23 narrationis religiosissimus archiepiscopus Iohannes dixit: Audiit religiositas uestra 35 piarum litterarum deoamicissimorum imperatorum nostrorum et ea quæ a magnificentissimo comite Candidiano deposita sunt, et cognouit intentionem piissimorum principum quia modis omnibus paci ecclesiasticæ consulentes et sanæ atque inextermabili fidei apostolicisque dogmatibus, in hoc loco sanctam synodum colligi præceperunt; quod digne fieri deoamabile ipsorum iussit imperium, ut omnes pariter congregati et ea de quibus quæstio 40 est, fraterne discuterent et sicut re uera sacerdotibus decet, id est per singulas propositiones ac resolutiones et interrogationes ac responsiones, omni perturbatione et confusione summota, ut neque prius aliud aliquod quæreretur uel criminale uel pecuniale capitulum ante integram discussionem confirmationemque piæ fidei sanctorum <bea-

1 in quoniam desinit V in fine paginae
collocati M
23 quæ Γ om. M
37 quia Γ qui M

14 a om. M
25 e Γ in M
13 queretur M

17 et om. M
28 occurrunt M

18 collocuti Γ
34 piarum Bene-
dictini patrum M
4-1/(36) 1 beatorum addidi ex Γ

torum)que patrum qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt. quid igitur uestra religiositas perspicit fieri oportere pro tanto diuinarum litterarum contemptu?

11 Sancta synodus dixit: Manifestus est reuerentissimus episcopus Alexandriae Cyrillus et reuerentissimus Memnon huius ciuitatis episcopus, qui ei ad hæc uniuersa coniuuit, sicut manifeste cognouimus ante religiositatis <uestræ> huc præsentiam uenientes et omnia fere quæ ab eo sunt præsumpta, cernentes. nam et sanctas ecclesias et sancta martyria et sanctam basilicam beati Iohannis apostoli clausit, non permittens neque sanctum pentecostes <diem> a deoamicissimis episcopis celebrari; insuper et rusticorum multitudinem colligens ciuitatem ualde turbauit et proprios clericos per domos deoamicissimorum episcoporum dirigens multa nimis intolerabilia minabatur his qui ad inordinatissimum, quod ipsi collegerant, concilium conuenire minime uellent, per malam conscientiam uniuersa confundentes atque turbantes et quæ ad ecclesiam pertinent, tempestate replentes; qui etiam pias litteras contempserunt et conculcauerunt ecclesiasticas sanctiones, ne malignitas hæretica discuteretur, quam in illis capitulis inuenimus, quæ olim ad regiam ciuitatem directa sunt a reuerentissimo episcopo Cyrillo, quorum pleraque Arrii et Apollinarii et Eunomii impietati conueniunt. oportet igitur et tuam sanctitatem et omnes nos toto feruore pro pietate certari, ne forte quicumque consentiat hæreticis reuerentissimi episcopi Cyrilli capitulis neque sanctorum patrum credulitas corrumpatur, et eos quidem qui principes extiterunt uel sensus hæretici uel etiam perturbationis, quæ sermonem omnem superat, digno tantæ iniquitatis condemnare decreto, eos autem qui consenserunt eis uel ab eis seducti sunt, reuerentissimos episcopos ecclesiasticæ increpationi subicere.

12 Deoamicissimus Iohannes episcopus dixit: Votium mihi opus fuit, ne ullus qui ad sacerdotium dei electus est, extra corpus ecclesiasticum fieret. quoniam uero necessaria est incisio membrorum quæ curari non queunt, pro totius corporis sanitate, Cyrillum quidem et Memnonem tamquam principes iniquitatis quæ facta est, et calcandi ecclesiasticas sanctiones et pia tranquillissimorum principum decreta nostrorum et propter hæreticum prædictorum capitulorum sensum depositioni conuenit subiacere; eos uero qui ab eis seducti sunt, excommunicatos fieri, ut proprium cognoscentes excessum, et anathematizent hæretica Cyrilli capitula et <in> expositione fidei quæ a sanctissimis patribus in Nicæa congregatis est facta, se permanere fateantur, nihil ei uel alterum subintroducetes uel quod a pietate sit peregrinum, et tunc secundum pias litteras deoamicissimorum principum nostrorum nobiscum conueniant et eorum quæ in quæstionem ueniunt, discussionem cum fraterna moderatione perficiant piamque fidem merita firmitate corroborent.

13 Sancta synodus ait: Legitimam iustamque sententiam tua sanctitas protulit. oportet igitur communibus litteris Cyrilli quidem et Memnonis depositionem, reliquorum uero excommunicationem dictari et omnium nostrum suscriptionibus roborari.

14 Deoamicissimus Iohannes archiepiscopus dixit: Fient quæcumque placuerunt. Iohannes episcopus Antiochiæ interlocutus sum.

Sententia totius synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit episcopo

88 Sancta synodus quæ per dei gratiam congregata est in Epheso secundum litteras

1 abithinie M   2 tanta M   3 reuerentissimus Γ reus M   4 reus M   memnon M   coniuuit
scripsi conhibuit M   5 uestrae add. Benedictini   7 martyria Γ martiribus M   8 diem addidi
11 colligerant M   13 inpias M   15 a reuerentissimo] areum M   16 pleraque scripsi
plurec M   apollinari M   18 reus M   19 qui quidem qui M   22 increpatione M   30 ana-
thematizant M   in addidi   34 questione M   41 qua M

piissimorum <et> amatorum Christi imperatorum nostrorum interlocuta est quæ subter annexa sunt:

Orabamus quidem ut secundum canones sanctorum patrum et secundum piissimorum et amicorum Christi principum nostrorum litteras synodus pacifice fieret; quoniam uero asperitate et perturbatione et hæretica usi sententia inter uos ipsos tantummodo 5 conuenistis, dum certe quibusdam nostrum præsentibus etiam nos reliqui essemus in ianuis secundum piissimorum principum litteras, et omni perturbatione ciuitatem sanctamque synodum repleuistis, ne de capitulis inquisitio fieret, quæ Apollinarii et Arrii Eunomiique uesaniæ atque impietati consentiunt, et non sustinuistis <sanctissimorum> episcoporum præsentiam, ut undique pariter conuenirent qui fuerant a nostris 10 piissimis imperatoribus conuocati, et hæc dum magnificentissimus comes Candidianus et in scripto et sine scripto denuntiasset uobis nihil tale præsumere, sed omnium sanctissimorum episcoporum commune concilium sustinere, quapropter cognoscite uos esse depositos et ab episcopatu alienos existere, tu, Cyrille ab Alexandria, et tu, Memnon huius ciuitatis Ephesiæ, et ab omni ecclesiastico ministerio extorres esse, tamquam 15 totius perturbationis et iniquitatis auctores ac duces et causa facti ut regulæ patrum ac præcepta imperialia calcarentur. reliqui uero cuncti, qui conspirastis cum his qui inordinata et iniqua gesserunt [et] tam contra regulas quam contra principum sanctiones, excommunicati estote, donec proprium cognoscentes delictum pænitentiam geratis et suscipiatis fidem sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, nihil aliud peregrinumue 20 illi subintroducetes, et anathematizetis hæretica capitula quæ exposita sunt ab Alexandrino Cyrillo quæque sunt euangelicæ et apostolicæ doctrinæ contraria, et litteris piissimorum et amicorum Christi imperatorum obædiatis iubentibus quiete atque subtiliter quæ ad fidem pertinent, discuti.

1	Iohannes episcopus Antiochiæ	subscripsi
	Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus	subscripsi
	Fritilas episcopus Heracliæ metropolitanus	subscripsi
	Iohannes episcopus Damasci metropolitanus	subscripsi
5	Himerius episcopus Nicomediæ metropolitanus	subscripsi
	Dorotheus episcopus Marcianopolitanus metropolitanus	subscripsi
	Helladius episcopus Tarsi metropolitanus	subscripsi
	Alexander episcopus Ierapolitanus metropolitanus	subscripsi
	Maximus episcopus Anazarbi metropolitanus	subscripsi
10	Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus	subscripsi
	Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus	subscripsi
	Iulianus episcopus Sardicæ metropolitanus	subscripsi
	Basilius episcopus Larisæ metropolitanus	subscripsi
	Cyrus episcopus Tyri metropolitanus per Marcellinum	subscripsi
15	Asterius episcopus Amidæ metropolitanus	subscripsi
	Antiochus episcopus Bostrorum metropolitanus	subscripsi
	Petrus episcopus Traianopolitanus metropolitanus	subscripsi
	Paulus episcopus Emisenus metropolitanus	subscripsi

3-24 ex altera uersione habet Liberatus 6 p. 24 Garn.

1 et addidi	9/10 sanctissimorum addidi	14 tuam cirille M	15 ephisie M	18 et
deleui	22 euangelize M			
9 Μαξιμίνος Μαξιμιανός Μδξιμος Γ codd.		anaxarbi M	13 larixe M	14 Marcellinum
Benedictijni manus cellinum M	18 emissenus M			

	Macarius episcopus Laodicæ	subscripsi
20	Apringius episcopus Chalcidos	subscripsi
	Theosebius episcopus Cii Bithyniæ	subscripsi
	Pausianus episcopus Ypatæ	subscripsi
	Polychronius episcopus Heracleæ	subscripsi
	Gerontius episcopus Claudiopolis	subscripsi
25	Cyrillus episcopus Adanorum	subscripsi
	Theoctistus episcopus Cæsareæ Thessaliæ	subscripsi
	Ausonius episcopus Imeriæ	subscripsi
	Aurelius episcopus Irinupoleos	subscripsi
	Polychronius episcopus Epiphaniæ	subscripsi
30	Meletius episcopus Neocæsariæ	subscripsi
	Musæus episcopus Aradi et Antaradi	subscripsi
	Helladius episcopus Tolomaidis	subscripsi
	Esychius episcopus Castabali	subscripsi
	Tarianus episcopus Augustæ	subscripsi
35	Salustius episcopus Coryci	subscripsi
	Valentinus episcopus Malli	subscripsi
	Iacobus episcopus Dorostoli	subscripsi
	Marcianus episcopus Abryti	subscripsi
	Zosis episcopus Esbuntos	subscripsi
40	Daniel episcopus Faustinupolis	subscripsi
	Filtatius episcopus Theodosianorum	subscripsi
	Eustathius episcopus Parnasi	subscripsi
	Iulianus episcopus Larissæ	subscripsi
	Diogenis episcopus Seleucobeli	subscripsi
45	Hiliadis episcopus Zeugmatis	subscripsi
	Placus episcopus Laodicæ	subscripsi
	Marcellinus episcopus Arcæ	subscripsi
	Theodoretus episcopus Cyri	subscripsi
	Olympius episcopus Carpasia Cypr:	subscripsi
50	Maximus episcopus Dimitriadis	subscripsi
	Theofanius episcopus Philadelphæ	subscripsi
	Rabbulas episcopus Edessæ metropolitanus	subscripsi
	Petronius episcopus Neuæ per Zosim episcopum Esbuntos	subscripsi.

89 Sancta synodus episcopis qui a nobis excommunicati sunt, hæc mandat et ammonet. Pessimum quidem re uera est delinquere atque irritare dominum deum nostrum, sed multo iniquius atque deterius non soluere pænitentia succedente reatum. quod uos fecistis usque ad præsens, qui cooperati estis quidem his quæ illicitè atque inordinate sunt facta a Cyrillo Alexandrino et Ephesio Memnone, excommunicati <uero> a nobis pro huiusmodi facto et clementiæ ianuam patentem uobis aspicientes per sententias

89 Græce extat in V 152 S 134 A 165 [L III 600 = M IIII 1269, 1272]

19 leudocie M	20 apringiu M	chalcidus M	21 theusebius M	cubithinie M
22 iputue M	24 claudiapolis M	31 aradie tantariadis M	33 castiobali M	35 cortici M
37 dorastuli M	38 abriptii M	39 zosis M	41 theodosionorum M	45 thegmatis M
46 laudocie M	52 edese M	53 neuce M	2 deum nostrum scripsi	domrm [sic] M
5 aphesio mennone M	uero suppleui ex Græcis			

nostras et non occurrentes neque rogantes ut ab excommunicationis absoluamini uin-
culis, sed adhuc permanentes cum uiris hæreticam credulitatem habentibus et sanctiones
sanctorum patrum piissimorumque principum calcantibus decreta et qui multa iniqua
gesserunt et ob hoc a nobis delecti sunt et ab episcopatu alieni effecti. cognoscite
igitur quia nisi citius respexeritis quod decet, et ab illa noxia commixtione liberati et
fidem sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, fueritis uos tenere confessi ac
secundum litteras piissimorum principum nostrorum tranquille et absque omni turbela
nobiscum uolueritis celebrare concilium, nihil erit quod nobis imputare possitis, uos
ipsos autem pro maligna uestra uoluntate culpabitis.

Piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Theodosio et Valentiniano ¹⁰ 90
Augustis Iohannes episcopus et sancta synodus quæ cum eo in Ephesena ciuitate con-
uenit. Piis iussi litteris uestris [et] Ephesenam metropolim comprehendimus et
inuenimus omni confusione ac bello ciuili plena ea quæ ad ecclesiam pertinent, con-
spirantibus Alexandrino Cyrillo et Ephesio Memnone, qui etiam multitudinem agrestium
collegerunt et neque sanctæ pentecostes festiuitatem celebrare neque uespertina uel ¹⁵ d. 7. m. Iun.
matutina ministeria permiserunt, insuper et sanctas ecclesias <et> martyria sancta ^{43^r}
clauserunt et apud semet ipsos cum his quos seduxerunt, collegerunt concilium et multa
illicita peregerunt et tam sanctorum patrum regulas quam uestra calcare decreta,
et hæc postquam magnificentissimus comes Candidianus, qui ab apice uestro directus
est Christo amico, ammonuit eos et in scripto et præter scriptum, ut uenientes undique ²⁰
sanctissimos episcopos sustinerent et tunc concilium communiter celebrarent secundum
uestræ pietatis litteras, dum certe et ipse Cyrillus Alexandrinus mihi de Antiochia
uenienti per epistolam dixisset, quam duos dies antequam faceret concilium, destinauit,
quia tota synodus meam præsentiam sustineret. propterea prædictos utrosque
deposuimus, id est Cyrillum et Memnonem, et totius ecclesiastici officii fecimus alienos; ²⁵
reliquos uero qui hanc iniquitatem communiter peregerunt, excommunicatos esse
fecimus, donec capitula quæ a Cyrillo directa sunt plena Apollinarii et Eunomii Arriique
uesania, anathemati supponentes et nobiscum pariter congregati cum quiete et omni
integritate et nobiscum peruideant quæstiones et pium patrum dogma confirment.

De mea uero humilitate nouerit pietas uestra quia quantum ad terreni itineris ³⁰
spatium (per terram namque iter habuimus), ualde festinauimus. quadraginta
enim transiuimus mansiones, nulla per iter requie usi, quod etiam potest Christo amicum
uestræ pietatis imperium ab his qui ciuitates habitant in ipso itinere constitutas, addiscere.
super hæc uero et fames quæ in Antiochia contigit, et turbæ quæ fiebant per singulos
dies a populo, et ultra tempus ualidissima facta inundatio pluuiarum, quæ etiam peri- ³⁵
culum fluminum intulit ciuitati, non paucos dies nos in prædictam detinuit ciuitatem.

Priusquam imperator ad hanc responderet epistolam Iohanni episcopo et concilio ^{90a}
quod cum eo erat, uenerunt sacra ad relationem Candidiani comitis per Palladium
magistranum, quæ olim posuimus. ad ipsa uero idem patriarcha eademque synodus ¹⁰ ep. ³⁴
respondit imperatori quæ subter adiecimus.

90 *Græce extat in V 153 S 135 A 166 [L III 601 = M IIII 1272. 1273]*

3 calcantes *M*   4 cognoscite *Benedictini* cognisce *M*   9 ipso *M*   12 et *deleui*
16 et *add. Benedictini*   16/17 sancta clauserunt *scripsi ex Græcis* sacra tulerunt *M*   26 pera-
gerunt *M*   29 dogma *Benedictini* dogmata *M*   33 constitutus *M*   37 concilio *Benedictini*
concilium *M*

Incipit alia epistula Iohannis archiepiscopi et synodi quæ cum <eo> conuenit in Ephesum

91 1 Hoc, hoc prorsus est, pii imperatores, rectæ fidei documentum, soluere quæ ab illis
illicite facta sunt uniuersa et a regulis antecessata, et priore loco præcipere ut conueniente
synodo discussio dogmatum fiat. beatificauimus igitur orbem, relegentes decreta
uestra, quæ nuper nobis allata sunt, cum multis milibus laudum, quia talibus sceptris 5
atque imperiis gubernatur. sed sicut hæc omni sunt ammiratione maiora, quæ-
cumque, imperatores piissimi, præcepistis, sic et nobis necessaria <est> ad regnum uestrum
absolutio rationis propter quæ simus impulsus, uenientes ad Ephesiam ciuitatem, adiudicare
atque condemnare hos qui ab initio uestra calcauere decreta quique ob hoc quod a sua
conscientia pulsabantur, renouare uoluerunt atque firmare Apollinari et Arrii contra 10
pietatem dogmata, pro quibus olim Cyrillus Alexandrinus capitula quædam cum anathe-
matibus direxit ad regiam ciuitatem, uoluntariæ potius quam sanæ plena culturæ; qui
etiam priusquam discussionem de diuinis inciperent habere dogmatibus, aduersitates
et inimicitias exercuerunt, præsumentes contra pias sanctiones uestras sic inicium proferre
decretum contra tantam sedem Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis. horum igitur 15
iniuria ex hoc ipso manifesta est cunctis hominibus, propter quam sancta synodus,
recto sensu et zelo mota diuino et dilectione circa sanctas ecclesias, condemnauit hos
qui iam damnauerunt semet ipsos, non culpabile aliquid, absit, nec ut dici assolet, calidum
2 faciens, sed ulcisci uolens periclitantem magnopere pietatem. hæc sit pro his quæ
egimus, apud imperium uestrum iustissima satisfactio. nam nos quidem neque ad 20
fauendum cuiuslibet neque ad aduersandum contendimus, sed sola fuit intentio nostra ut
piam fidem, quasi tempestate turbatam per eos qui propria scripta uolunt pertinaciter
confirmare, seruare in læsam. hoc enim faciunt ad refutandum iniuriandumque
illa quæ confessus est Petrus, quæ Iohannes de illoque prædicauit, quæ Mathæus docuit
et reliqui euangelistæ, quæ Paulus diuini spiritus oratione contraxit, quæ omnes orthodoxi 25
per totum mundum plantauerunt prædicationem piæ fidei proferentes. oramus
igitur, quantacumque nobis uirtus orandi est, ut hanc rectæ glorificationis fidem pietas
et imperium uestrum, quod in fide sana nutritum est, defendat ac protegat inmotamque
conseruet, quippe quia in hoc uobis est spes quæ omnia uestra complectitur. nos
enim et nunc et prius parati sumus neque ad dexteram neque ad sinistram uestra declinare 30
Deut. 5, 32 decreta, sicut ait scriptura diuina. <nam> quia sunt ad pietatem proni omnes uestri
nutus imperii, hi quidem qui acquiescunt, a uobis laudabiles habebuntur et remunera-
tionem consequentur a deo; qui uero declinant ad iuuenalia opera et ex perturbationibus
adulteratam uim sibimet ipsis adsciscunt, sicut illi qui tranquillitati legitimæ tyrannidem
superinferunt, dignis opprobriis subiacebunt, quippe qui legum salubritatem corrumpere 35
3 studuerunt et monita uestra in terra proicere præsumpserunt. igitur ut nulla fiat
perturbatio neque confusio communi conuentui, decernat uester Christo amicus apex
duo tantum cum metropolitanis singulis episcopos interesse, quia et nos acquiescentes
pietatis uestræ litteris tantos nobiscum duximus, dum certe possimus, si multitudi<ne>
opus esset, plures habere nobiscum, qui diuina dogmata integre nossent et in nullo 40
<insciæ rerum diuinarum multitudini Asianorum et Aegyptiorum> similes essent. nam

91 Græce extat in V 154 S 136 A 167 [L III 705—709 = M IIII 1380—1384]

1 eo suppl. *Benedictini* 5 millibus *Benedictini* militibus *M* quia scripsi qui *M*
7 est *addidi* 9 ab initio *Benedictini* ambitio *M* ob *Benedictini* ab *M* 15 sedem Γ fidem *M*
16 manifestum *M* 20 satisfactio *Benedictini* satisfactione *M* 25 oratione contraxit' ἐνεργείαν
ἐδίδαξεν Γ , scripserim operatione correxit 30 uestra *Benedictini* nostra *M* 31 nam *addidi* ex
Græcis 34 adulteratam [= ἐπινοητήν] *Schw* adulteram *M* 36 uestram *M* 39 si multitudi<ne>
Benedictini similitudi *M* 41 insciæ — Aegyptiorum *suppleui* ex *Græcis*; *similiter* *Benedictini*

si hoc minime fiat, confusionem continuo fieri est necesse, dum sint Aegyptii quidem
 quinquaginta, Asianorum uero qui sub Memnone sunt auctore tyrannidis, quadraginta
 et eorum qui sunt a Pamphylia hæreticorum, qui Messalitæ dicuntur, duodecim præter
 illos qui sunt cum metropolitano prædicto, et alios, qui diuersis modis depositi uel ex-
 communicati sunt ab episcopalibus synodis, qui nihil sunt aliud nisi hominum multitudo
 scientium quidem de diuinis dogmatibus nihil, turba uero et confusione repletorum.
 quæsumus igitur deprecamurque pietatem uestram specialiter prospicere ac pacem
 4 synodo procurare consueto pietatis uestræ decreto. putantes enim uel nunc eos
 corrigi propter pias litteras uestri deoamabilis uerticis, postquam lectum est eis omni
 bono proposito plenum decretum et nos has dictauimus litteras, imus ad ecclesiam sancti
 Iohannis apostoli et euangelistæ et gratias agere et orare pro imperio uestro et intentione
 pia. illi uero aspicientes nos, templum clausere continuo; dum uero nos a foris orasse-
 mus et nihil cuicumque dicentes reuerteremur, exiit quædam multitudo seruorum, quæ
 alios quidem nostrum tenuit, aliquorum uero diripuit animalia, aliquos uero etiam
 uulneratos effecit, nos autem per multum sunt spatium persecuti cum fustibus atque
 lapidibus, ita ut cum grandi impetu cogermur effugere tamquam persequentibus bar-
 baris. hæc uero Memnon a tempore iam longo parauerat, nulli neque in orationis
 domo orare concedens neque cum qualibet pace uel competentis ordinis ratione disponere
 ecclesiasticas causas. supplicamus igitur pietati uestræ ut hoc præcipere iubeatis,
 quatenus præ omnibus Memnon tyrannus ab hac ciuitate pellatur, qui dum sit propter
 has seditiones depositus, ideo uniuersa confundit, ne crimina eius integerrime inquirantur.
 nam nisi exierit iste, impossibile est aut pacem fieri aut intentionem uestræ pietatis
 impleri.

Dilectissimis et desiderabilibus deoque amabilibus filiis clericis sanctæ ecclesiæ 92
 dei quæ in Constantinopolim est, Iohannes misericordia dei episcopus et sancta synodus 25
 quæ cum eo conuenit in Epheso. Procul dubio reuerentia uestra cognouit quæ inique
 atque illicite facta sunt a Cyrillo Alexandrino et Ephesio Memnone et his qui una cum
 eis contra piissimorum amicorumque Christi imperatorum nostrorum litteras congregati
 sunt. idcirco necessarium duximus religiositati uestræ innotescere quia illa quidem
 quæ ab eis præsumpta sunt, uniuersa secundum prophetam sunt aranæ tela, ipsi uero 30 Ies. 59, 5
 qui talia præsumpserunt, id est Cyrillus et Memnon, sicut facti seditionis auctores,
 episcopatu depositi sunt, qui uero elegerunt conuenire una cum talibus, hos excommuni-
 catos effecimus, donec delictum proprium cognoscentes, et anathematizent hæretica
 <Cyrilli> Alexandrini capitula et fidem sanctorum patrum qui in Nicæa Bithyniæ con-
 uenerunt, absque ulla fraude recipiant. nullus igitur perturbet reuerentiam uestram 35
 eorum qui talia consueti sunt agere; nullam namque habent uirtutem, sicut et ante
 mandauimus, quæ ab eis inique præsumpta sunt. hoc uero etiam pio et amico Christi
 nostro imperatori fecimus clarum et magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus.

Amatori dei et amico Christi senatui sancta synodus. Valde dolemus omnino 93
 eo quod nostrorum membrorum præcisionem magnificentiæ uestræ intimare compellimur. 40
 nam licet necessaria sit putrium sectura membrorum, uerumtamen non paruum dolorem

92 Græce extat in V 155 S 137 A 168 [L III 601. 604 = M IIII 1273]

93 Græce extat in V 156 S 138 A 169 [L III 604. 605 = M IIII 1273. 1276]

9 uestre M   10 propositum M   17 iam scripsi tam M   21 depositus Benedictini
 depositas M   25 iohanne M   34 Cyrilli addidi   39 amaco M

1 Cor. 12, 26 residui corporis operatur. beatus enim Paulus inquit: siquid patitur unum membrum, conpatiuntur et omnia membra. nec tamen ob hoc medicis recusanda est incisio inutilium noxiorumque membrorum. consideratus namque ac sapiens corporum medelator reliquorum membrorum respiciens ad salutem, despicit incurabiles partes, ut uniuerso corpori prouideat sanitatem. hoc et nos in præsentī 5 peregrimus. inuenimus enim Cyrillum Alexandriae episcopum et Ephesium Memnonem multa quidem graua contra dei operatos ecclesiam, sed et hoc quod seditione ac turba ciuitatem sanctamque synodum repleuerunt et Aegyptiis nautis atque rusticis Asianis ministris usi sunt ad tyrannidem; qui neque ad synodum conuocatos deoamicissimos episcopos sustinere uoluerunt neque litteris principum nostrorum, qui deo dilecti sunt 10 et diligunt Christum, passi sunt obœdire, sed neque insinuationibus et obtestationibus acquiescere Candidiani magnificentissimi et gloriosissimi comitis, sed omnem pietatis reuerentiam turbidissime confuderunt, inique atque illicite omnia operati, et sanctæ pentecostes festiuitatem celebrari minime permiserunt et templa diuina * * optimorum 15 martyrum sepulcra complecti, nihilo minus uero etiam beati Iohannis euangelistæ atque deiloqui, qui multam meruit apud nostrum saluatorem fiduciam. quapropter prædictos Cyrillum et Memnonem compulsi sumus deponere atque episcopatu priuare; fautores uero eorum tyrannidis ac pertinaciæ siue per seductionem siue etiam per terrorem a communione suspendimus, commensurantes correctionem uoluntatis remorsui. si enim delictum proprium cognoscentes et ab hæretico maloque intellectu cessauerint 20 sanctorumque patrum recuperauerint fidem, qui in Nicæa Bithyniæ congregati sunt, et nobiscum secundum litteras piissimorum et amicorum Christi principum introeuntes concilium cum quiete quæ sacerdotibus decet, ea de quibus quæstio est, fuerint perscrutati, excommunicationis uinculo absoluentur et ministerium sacerdotale recipient.

XCIII 1 Reuerentissimæ et dilectæ Christo plebi ecclesiæ dei quæ est in Constantinopolim, 25 sancta synodus. Lex non scripta est cum multa diligentia ouibus præuidere pastores, ne aut fur latrocinetur in eis neque bestię deorent neque morbus inficiat. si ergo quibus irrationalium ouium committitur regimen, tantam circa eos exhibent curam, Gen. 31, 40. ita ut beatus Iacob ad Laban exclamaret dicens: et eram æstu diei ardens et 39 noctis urebar gelu et recidebat meis somnus ab oculis et non adduxi 30 ad te a bestia captum, quantam curam conuenit exhibere rationalium nostri ouium Gal. 3, 27 saluatoris, quæ diuino circumsignatæ sunt caractere, baptizatæ quidem in Christo Ps. 4, 7 eumque induentes et signatæ faciei dominicæ lumine? huius rei gratia necessarium duximus animas uestras litteris curare præmissis, ut uanis uos opinionibus minime subiugetis, quæ possint angustias generare et perturbationem mentibus uestris inicere. 35

2 Peruenimus namque in Ephesorum ciuitatem, mouente ad hoc mentem piissimorum et amicorum Christi principum rectore omnium deo, et omni confusione plenam repperimus ciuitatem, nec hanc uero solam, sed et totam synodum non mediocriter perturbatam sanctamque ecclesiam marinæ tempestatis similitudine fluctuantem,

XCIII Græce extat in V 157 S 139 A 170 [L III 605. 608 = M IIII 1276. 1277]

3 consideratus *Benedictini* considerat *M* 4 medellator *M* 6 ephesium *M* 7 multa *Benedictini* uult *M* 14 om. quæ respondebant *Græcis* καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σηκοὺς ἀποκλείσαντας, ἵνα μὴδὲ εὐξασθαι τοῖς βουλομένοις ἔξῃ τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεπονημένοις, ἐφιημένοις δὲ πάσας μὲν τὰς τῶν ἁγίων καὶ *M* cf. Γ cod. V 16 fiduciam saluatorem *M* 19 uoluntatis remorsui *scripsi ex Græcis* uoluntari motui *M* 29 iacob beatus *M* 30 meus *M* 31 ad te *Benedictini* ate in atte corr. *M* quantum *M* 35 subiugetis *M* 37 rectore *Benedictini* rectorum *M*

Cyrillo Alexandriae quondam episcopo et Ephesio Memnone procellarum more hanc eleuantibus pessimam tempestatem. territi enim Aegyptius quidem, ne discutientes haeretica capitula malae intelligentiae ipsius, quae Apollinarii impietati concordant, eum quippe ut haeticum damnaremus, alter uero altera quae per ciuitatem diffamata sunt crimina, propterea conspirati sunt et unius sumpserunt tyrannicam consilii uoluntatem. 5 et ille quidem quinquaginta Aegyptios episcopos, ille autem plus quam triginta colligens Asianos, et alios quosdam nonnullos fraude, aliquos uero sibimet ipsis terrore copulantes, nec sustinere uoluerunt undique conuenientium sanctissimorum episcoporum commune concilium et insuper contempserunt ecclesiastica constituta, et uniuersa incongrue atque illicite perpetrantes, uelut ex arce ciuitatis impie agere praecipiant 10 uniuersis, nautas uero et clericos Aegyptios et rusticos Asianos in domos sanctissimorum episcoporum dirigentes et importabilia comminantes et terrorem fragilioribus praetendentes, domus eorum signantes a foris, ut manifesti essent quos oporteret interfici, 3 consentire his quae ab eis illicite facta sunt, compulerunt. haec nos inuenientes et experimento quoque indisciplinationes eorum tyrannicas cognoscentes, incongruum 15 duximus eos qui usque ad tantam nequitiam peruenerunt, in diuino ac summo sacerdotio relinquere perdurantes. quapropter hos quidem sicut auctores malorum sumus coacti deponere et ab episcopatu eos fecimus alienos; illos uero qui eis coniuuerunt, excommunicationis subiecimus uinculo, minime his interclusa paenitendi iudicio licentia, sed aperientes eis clementiae ianuam, ut si uoluerint quam primum quidem directa a 20 Cyrillo anathematizare capitula, quae ab euangelica et apostolica doctrina discordant, ad fidem uero patrum remeare sanctorum, qui in Nicaea Bithyniae congregati sunt, et secundam litteras piissimorum et amicorum Christi imperatorum nostrorum sine turba et subtiliter ea quae sunt in controuersia, quaerere et pium dogma firmare, mox eos recipiamus ut propria membra et sacerdotales sedes restituamus eis. 25

Incipiunt secunda commenta synodi quae cum Iohanne Antiocheno episcopo conuenit in Ephesum XCV [12]
Lp 38
M V 774

1 Sanctissimus Iohannes, praesente sancta synodo et magnificentissimo et gloriosissimo comite Candidiano, dixit: Sabbato meridie, dum iam aduesperasceret, agnoscentes quoniam qui omnia inique et illicite faciunt, uolunt etiam nunc, propria utentes temeritate 30 ac pertinacia, missarum celebrare collectam, rogauimus magnificentiam tuam, dantes in scripto petitionem, ut transires usque ad eos et contestareris ne calcarent ecclesiasticas sanctiones et pia decreta neque collectam celebrarent uiri quorum iuste quidam quidem depositi, alii uero communionem priuati sunt propter haeticam uesaniem suam et inexplicabiles tumultus illicitos piarumque sanctionum contemptum. rogamus ergo 35 magnificentiam uestram ut certum sanctae synodo faciatis si haec ipsa uere illis magnificentia uestra innotuit.

2 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Postquam petitionem a uestra religio-
sitate suscepi, nihil omnino moratus sum, quia nec ratio erat; sed [quia] ad reuerentissimos Cyrillum episcopum et Memnonem et reliquos iter direxi et illic apud eos plurimos 40 repperi congregatos et rogavi ne missas per se ipsi tenerent, quia et in praecedentibus diebus, etiam priusquam uenirem, et sanctam pentecostes et reliquas collectas usque d. 7. m. Iun. 431

5 tyranni cum M uoluntate M 7 Asianos Benedictini asinos M 9 concilium scripsi
ex Graecis coniugium M 18 coniuuerunt Schw conhibuerunt M 24/25 recipimus M
25 restituemus M
29 crediderim haec ad d. 27 m. Iun. 431 referenda esse 32 post contestareris iterum scripsit usque
ad eos M ecclesias M 33 quidem quidam M 36 sco M 39 quia deleui

ad hanc dominicam celebrare noluerunt, sed re uera clerici officium conpleuerunt. rogauit etiam ut sustinerent de his quæ egerunt, responsa piissimorum principum dominorumque nostrorum. ego autem neutram partem uolo celebrare collectam, ne forte aliquod schisma sanctæ atque orthodoxæ generetur ecclesiæ.

Lp 39 3 Sancta synodus dixit: Rogamus adhuc et hæc addiscere a magnificentia uestra, 5
utrum depositionem Cyrilli et Memnonis et reliquorum excommunicationem, quam et per petitiones edocuimus magnificentiam uestram, prædicti cognouerint, quam publice ob hoc ipsum per omnem proposuimus ciuitatem, ut manifesta hæc omnibus qui cum ipsis sunt episcopis fierent.

4 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Si de aliqua uili causa proponeret 10
sancta religiositas uestra, et hoc quoque notum fieri posset; quanto magis uiro- rum depo- sitio præfatorum, quæ tantopere publicata est et per totam proposita ciuitatem? hoc ipsum namque ciuitas commurmurat uniuersa et magna eam multitudo transcripsit. insuper et me rogante ut dominico die missæ non fierent ab eis, reuera Memnon huius ciuitatis episcopus coram omnibus dixit quia »quantum cognoui, et deposuit nos sanctissi- 15
mus episcopus Iohannes cum synodo quæ cum eo est. qui — non dicam contra hanc synodum præualere quodcumque non potuit — crede quia nec soli mihi sine synodo
M V 775 poterat præualere«. qui ergo ista dixit, quomodo depositionem suam nescire potuerit, me interrogari superfluum est.

5 Sancta synodus dixit: Quæsumus ut discamus a magnificentia uestra si obædierunt 20
consiliis uel denuntiationibus uestris et minime collegerunt.

6 Magnificentissimus comes Candidianus dixit: Ego in ipso sabbato ad uesperam
rogauit et sequenti die ualde diluculo uadens ad reuerentissimum episcopum Cyrillum, id est dominico die, non cessauit rogare atque precari ut meæ postulationi concederet; illi uero non acquiescentes exierunt collectamque fecerunt. contra quos contendere 25
ultra non ualui.

7 Sancta synodus dixit: Manifesta sunt quæ audacter et illicite ab eis consuete sunt
facta, quæ in tempore competenti ad pios et amicos Christi perferemus auditus.

96 [13] Dominis [et reuerendis] honorandis presbyteris et diaconis et reliquis clericis c<t>
Lp 40 amico Christi populo in Ierapoli Eufatesiæ sancta synodus Orientalium et eorum qui 30
ex diuersis regionibus atque prouinciis per gratiam dei in Ephesum conuenerunt, in domino gaudere. Quoniam consequens uidetur existere quod hi qui sursum <uersum> que uniuersa fecerunt ad peremptionem rectæ fidei et confusione ac perturbationibus atque iniquitatibus res ecclesiasticas conpleuerunt, salutem propriam desperantes, dirigant ad uos, ut etiam uestram reuerentiam perturbent, illicitas et iniquas litteras 35
suas, idcirco agnoscite quod aliqui eorum propter hæreticam Cyrilli sententiam, quam confirmare præsumperunt subscriptionibus suis, et propter alias peruersitates suas depositi sint, reliqui uero uniuersi excommunicationis nodo suppositi, et nullam uim sacerdotii retinent ad ligandum siue soluendum uel aliquid aliud ad sacerdotes quod pertinet, operandum. non igitur perturbet reuerentiam uestram, si quæ ab eis litteræ 40
Ies. 59, 5 diriguntur; infirma etenim sunt et araneis debiliora quæ a depositis atque excommunicatis fiunt. oportet uero religiositatem uestram, scientem quoniam de nulla re tantopere cogitamus quantum de pia fide, quam prædicti temptauerunt suis uocum nouitatibus

6 cirillo M   12 publicatum M   propositam M   17 sine *Lupus siane M*
29 et reuerendis *deleui*   29/30 eamico M   30 eufratensie M   31 eque M   32 GAUDETE M
32/33 uersumque *scripsi* que M   35/36 illicitis et iniquis litteris suis M, *correx*   39 ligandum M
Lupus legendum M

amouere, non solum pro nobis oretis, sed et fortiter uoto animi propugnetis, ut communicatores efficiamini pro pietate sudantium et laborum retributiones huius mundi reportetis ab omnium deo. pro rectis autem dogmatibus æstuamur, pro quibus diuinus apostolorum chorus proprium sanguinem fudit, pro quibus martyres temporum ^{Lp 41} singulorum omni modo in suis corporibus excepere tormenta et uarias mortis species ⁵ sustulerunt, quæ sanctorum patrum qui Nicæam sunt collecti, concilium scripta confessione confirmans usque ad nos et eos qui post nos erunt homines destinauit.

1 (Iohannes) episcopus Antiochiæ incolumes uos in domino persistere oro, reuerentissimi
atque fidelissimi

2 Iohannes episcopus Damasci metropolitanus similiter
Tranquillinus episcopus Antiochiæ Pisidiæ metropolitanus
Alexander episcopus Apamiæ metropolitanus

M V 776

5 Fritilas episcopus Heracleæ metropolitanus
Dexianus episcopus Seleuciæ metropolitanus
Cyrus episcopus Tyri metropolitanus
Himerius episcopus Nicomediæ metropolitanus
Helladius episcopus Tarsi metropolitanus

10 Antiochus episcopus Bostrorum metropolitanus
Alexander episcopus Ierapolitanus
Iulianus episcopus Sardicæ metropolitanus
Maximianus episcopus Anazarbi metropolitanus
Petrus episcopus Traianupolis metropolitanus

15 Eutherius episcopus Tyanorum metropolitanus
Basilus episcopus Larissæ Thessaliæ metropolitanus
Rabbulas episcopus Edessæ metropolitanus
Asterius episcopus Amidæ metropolitanus
Bosforius episcopus Gangrorum metropolitanus

20 Paulus episcopus Emesæ
Dorotheus episcopus Marcianupolis metropolitanus
Macarius episcopus Laodiciæ
Gerontius episcopus Claudiupolitanus
Musæus episcopus Aradi

25 Polychronius episcopus Epiphaniæ
Hesychius episcopus Castabolorum
Placcus episcopus Laodiciæ
Theofanius episcopus Philadelphici
Theodoretus episcopus Cyri

30 Valentinus episcopus Malli
Iacobus episcopus Dorostoli
Tarianus episcopus Augustæ
Olympius episcopus Carpasia
Aurelius episcopus Irinupolis

Lp 42

36 Heliadis episcopus Zeugmatis

1 amouere M   2 pro pietate *Lupus* proprietate M
1 Iohannes *suppl. Baluse*   4 Apameæ *Baluse* amasie M   5 Frigilas M [*corruptela Græca*]
14 traianapoli M   17 rabbulus M   edese M   19 bofforus M   20 amese M   24 aradie M
26 cartabolorum M   31 dorustuli M

- Meletius episcopus Neocæsariæ
 Marcellus episcopus Arcæ
 Anastasius episcopus Tenedi
 Marcianus episcopus Abryti
 40 Theosebius episcopus Cii
 Eustathius episcopus Myrinæ
 Daniel episcopus Faustinopoleos
 Helladius episcopus Tolemaidis
 Ausonius episcopus Himeriæ
 45 Diogenis episcopus Ionopolis
 Cyrillus episcopus Adanorum
 Cyrus episcopus Marcupolis
 Iulianus episcopus Larissæ
 Euagrius episcopus Balentiæ
 50 Zosis episcopus Hesbuntis
 Petronius episcopus Neuæ
 Salustius episcopus Coryci
 Maximus episcopus Dimitriadis

Aliæ epistolæ eiusdem synodi Orientalis ad imperatorem Theodosium

- 97 1 Præfulgens pietas uestra ad benefaciendum orbi terrarum et ecclesiis dei iussit nos in Ephesena ciuitate colligi, ut lucro pacique prospiceremus ecclesiæ, non ut confusione atque inordinabilitate omnia completeremus; et ipsa uero imperii uestri decreta
 5 piam pacificamque intentionem uestram pro dei ecclesiis clare ac manifeste demonstrant. ad exterminationem uero ecclesiarum natus atque nutritus, sicut apparet, Cyrillus Alexandrinorum, cooperatorem sumens Ephesium Memnonem et eius audaciam, prius quidem contra tranquillum piūque decretum uestræ extitit pietatis inicus, per omnia rebellem semet ipsum principalis auctoritatis ostendens. nam dum uestrum decre-
 10 uisset imperium de fide integerrimam discussionem perscrutationemque cum concordia fieri ac pace cunctorum, Cyrillus de Apollinari dogmatibus inpetitus, magis autem qui iam conuicerat semet ipsum per capitula quæ olim cum propria subscriptione transmisit in regiam ciuitatem, in quibus inpii et hæretici Apollinari sectam conuictus est sapere, de nullo horum cogitans, sicut in temporibus absque regno, ad omnem prorupit
 15 iniquitatem, dumque oporteret cum reddere rationem cur corrupta opinione utatur circa dominum nostrum Iesum Christum, rapiens sibimet ipsi auctoritatem quæ illi neque a canonibus data est nec ex uestris concessa decretis, prosilit ad omnem con-
 2 fusionis et iniquitatis speciem. quapropter mota sancta synodus, quæ non suscipit huius adiuuentiones ad fidei læsionem, hunc quidem propter omnia prædicta deposuit; Memnonem uero sicut qui huius cooperatorem atque propugnator in omnibus extitit et
 20 multas nimis perturbationes erexit contra sanctissimos episcopos qui consentire illi

97—101 *om.* Lupus, ediderunt monachi Benedictini in *Bibl. Casin. t. I floril. p. 38—44*

97 *Graece extat in V 158 A 171 [L III 712—716 = M IIII 1385—1389]. altera uersio habetur in Collectione Winteriana 2 [W]. initium adfert Liberatus 6 p. 25 Garn.*

hæreticæ uesaniæ minime pertulerunt, et qui ecclesias omnem<que> locum clausit orationis, sicut in illis temporibus quando gentiles et contra deum pugnantes dominabantur; quique multitudinem rusticorum ciuitati super<in>duxit Ephesiæ, ut pro omnibus nobis per singulos dies pericula ingerat, non ad ultionem respicientibus, sed ad rectitudinem dogmatum pietatis (hos namque abscidere nihil est aliud nisi fidem ortho- 5
 3 doxam confirmare), simili pœnæ subiecit. adiacet autem uestro imperio ex ipsis capitulis eius inpium prædicti sensum dignoscere. blasphemum namque Apollinarium qui permanens in sua defunctus est hærese, quasi ab inferis erigens et ad pugnam <mittens> contra <ecclesias at>que orthodoxam fidem clare conuincitur et anathematizans in expositionibus suis euangelistas pariter et apostolos et qui post illos fuerunt progenitores 10 ecclesiæ, qui a spiritu sancto et non ex propriis sensibus inchoantes piam fidem prædicauerunt et annuntiauerunt euangelium, contra quæ iste et sapit et docet et uult tamquam præceptoris aliqua potestate sublimior impietatem suam totum firmare per mundum. quod nos minime tolerantes [et] competenti usi <sumus> constantia nutuque diuino et uestræ pietatis intentione præsumentes. nouimus enim quia nihil sanæ fidei præ- 15 ponatis, in qua nutriti tam uos quam ter beati uestri parentes insuccessibilia regni sceptrâ sumpsistis, dissoluentes semper eos qui apostolicis dogmatibus aduersantur. quorum unus est prædictus Cyrillus, qui uelut arcem arripiens et inuadens Ephesum per cooperatorem proprium Memnonem, iuste <cum eo> depositionem simul excepit. nam super illa quæ diximus, omnem superuentum et omnem seditionem meditati sunt 20 contra nos, qui huc usque conuenimus, et ciuitates proprias postponentes et patrias et nos ipsos pro uestri confirmatione decreti, et sumus nunc quasi uiles homicidio tyrannidis perituri, nisi mortem nostram pietas uestra præuenerit decernens ut alibi conueniamus et ubicumque, in loco pietati uestræ uicino, ubi possimus ex scripturis diuinis codicibus- <que> qui sunt conscripti a patribus, manifeste conuincere tam Cyrillum quam qui ab 25
 4 ipso decepti sunt. quos, <quam> potuimus, parcendo eis, excommunicationi subieci- mus, spem salutis eis, si <se> correxerint, relinquentes, qui tamquam in expeditione milites barbarorum, sic ei hactenus confusionum materias præstiterunt, quorum quidam prius olim de episcopatu deiecti, nunc ab eo rursus reassumpti sunt, nonnulli uero a propriis metropolitanis communionem priuati et ab eo in communionem recepti sunt, 30 alii uero diuersis confixi criminibus absque uindicta honorem consecuti sunt apud eum. et hæc faciebat temptans hæreticum intellectum suum obtentu multitudinis confirmare nec reputat quia in causis piæ religionis non numerus quæritur, sed dogmatum rectitudo et apostolicarum ueritas doctrinarum et uiri tales qui ex apostolicis demonstrationibus ac testimoniis nouerunt approbare quæ dicunt, non ex audacia et auctoritate tyrannica. 35 unde rogamus ac nimium supplicamus ut pia religio, quæ inpugnatur, celeriter a uestro uindicetur imperio et uelocissima correctione horum furori ac tyrannidi resistatis, quæ tamquam turbo quædam sic trahit ad hæreticam uesaniam gurdiores. iustum namque est ut pietas uestra, quæ in Perside atque inter barbaros constitutis prospexit ecclesiis, non despiciat sub Romano principatu confusas ac fluctuantes ecclesias. 40

Et subscripserunt idem cum proprio patriarcha.

1 que *addidi ex Græcis* clausit *Benedictini* claudit *M* 3 superinduxit *scripsi* superduxit *M*
 4 p *M* respicientibus *scripsi ex Græcis* respiciens *M* 8 mittens *addidi* ἐπιστρατεύων Γ 9 contra
 ecclesias atque *scripsi ex Græcis* contraque *M* 14 competenti usi sumus *scripsi ex Græcis* et competi-
 tius in *M* 18 uelut *scripsi* uel *M* 19 cum eo *addidi* 23 conueniamus *scripsi ex Græcis* preueni-
 amus *M* 25 que *suppleui* 26 quam *suppleui* ut *Benedictini* 27 se *suppleui* expeditione
scripsi expedito *M* 29 detecti *M* deassumpti *M* 30 et ab eo *scripsi* ab eo et *M*
 35 nouerunt *Benedictini* nouerat *M* audacia et *Benedictini* audacie *M* 38 turbido *M*
 41/48,1 cum proprio — quod *scripsi* ypomnisticum — quod cum proprio patriarcha *M*

Ypomnisticum synodi Orientalis quod cum præfata epistola Irinæo comiti tradidit
imperatori Theodosio pariter deferendum

98 Solutionem futuram sperabamus tempestatis Ægyptiæ, quæ dei ecclesiis accessit,
ep. 34 uestræ pietatis suscipientes epistolam; sed spes nostra mentita est. idem autem
uiri duriores ex desperatione sunt facti et neque depositioni quæ iuste ac legitime eis 5
illata est, attendere uoluerunt nec increpatione imperii uestri meliores effecti sunt,
sed et uestræ pietatis leges et sanctorum patrum canones calcauerunt. nam dum
quidam eorum depositi fuerint, quidam uero communionem priuati, in domibus tamen
orationum festiuitates exercent celebrantque collectas et nos quidem, sicut et olim
ep. 91 Christi amatricem uestram docuimus summitatem, orare tantummodo in sancti apostoli 10
ep. 34 ecclesia cupientes, postquam omni pietate plenas litteras uestræ serenitatis excepimus,
non tantum prohibuerunt, sed et lapidauerunt et longius persecuti sunt atque diutius,
ita ut et cursu salutem tutari propriam cogereur; ipsi uero putant sibi uniuersa licere
quæ uolunt, intrare autem concilium discussionemque facere quæstionum et pro hæreticis
Cyrilli capitulis reddere rationem acquiescere noluerunt, apertas impietatis eorum 15
probationes euidentiissime recusantes, magnopere uero de propria pertinacia tantum
confidentes. et certe non ad pertinaciam, sed ad quietem et scientiam et dog-
matum cognitionem præsentium pertinet conquisitio quæstionum. huius rei gratia
sumus impulsus adhortari magnificentissimum comitem Irinæum, uestræ ut occurreret
pietati et quæ ad causam pertinent, edoceret. nam et quæ facta sunt, integerrime 20
nouit et didicit multos curationis modos a nobis, per quos possibile est dei eccle-
siis præstare quietem. quos quæsumus ut patienter ab eo addiscat uestra tran-
quillitas et quod uestræ pietati uideatur, iubeat celerius fieri, ne hic forsitan inutiliter
conteramur.

XCVIII Epistula eiusdem synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit in Ephesum, ad Augustas 25
siue reginas

Alia uestræ sperantes innotescere pietati, coacti sumus contraria indicare, tyrannica
seditione Alexandrini Cyrilli et Memnonis Epheseni hoc fieri compellente. nam
dum conueniens esset tam propter ecclesiasticarum consequentiam sanctionum quam
etiam propter pia Christoamabilium imperatorum decreta nostrorum et sustinere deo- 30
amicissimorum episcoporum qui ueniebant præsentiam et de pia fide communiter per-
tractare, uidere quoque pariter propositas questiones et sincerissime perquirentes aposto-
licum dogma firmare, scripserunt nobis quod nostram præsentiam sustinerent, et cum
cognouissent quia usque ad mansionem iam tertiam ueneramus, inter semet ipsos tyranni-
cum concilium colligentes, illicita et iniqua et omni incongruitate plena negotia præ- 35
sumpserunt, et hæc dum certe magnificentissimus et gloriosissimus comes Candidianus,
qui pro disciplina ab imperatoribus nostris piissimis et Christo amicissimis est destinatus,
et sine scripto eis et in scripto intimasset, ut conuocatos ad synodum deoamicissimos
episcopos sustinerent et nihil nouellum de piæ fidei causa decernerent, sed in his quæ

98 Græce extat in V 159 S 140 A 172 [L III 716 = M IIII 1389]

XCVIII Græce extat in V 160 S 141 A 173 [L III 608. 609 = M IIII 1277. 1280]

4/5 autem] malim enim 5 depositionem M 11 ecclesiam M 13 saltem M 18 cognitionem
scripsi nationem M 20 pertinet M 25 XCVIII M 28 cōpellentes M 29 consequen-
tiarum M 32 ppositus M

diuinitus sapientes imperatores nostri sanxerant, permanerent. illi uero et imperiales ep. 23
 litteras audientes et ammonitiones Candidiani magnificentissimi comitis, ordinis boni-
 tatem pro nihilo despexerunt. oua aspidum dirumpentes, telas aranearum les. 59, 5
 texuerunt, sicut propheta locutus est; sed quicumque oua eorum comesurus
 confregerit, inueniet regulum, et in eo est basiliscus. unde confi- 5
 denter clamamus: textus eorum non proficiet indumento neque de manuum les. 59, 6
 eorum uestientur operibus. huius rei gratia, multas eorum cernentes insanias
 (ecclesias enim et sancta martyria ocludentes nec sanctæ pentecostes festiuitatem d. 7. m. Iun.
 celebrari permiserunt et insuper quosdam tyrannicæ seditionis suæ ministros in domos 43¹
 episcoporum dirigentes intolerabiliterque minantes his quæ ab eis inique præsumpta 10
 sunt, subscribere compulerunt), propter quæ prædictos quidem Cyrillum et Memnonem
 deposuimus et ab episcopatu fecimus alienos; eos uero qui cooperati sunt seditioni eorum
 et siue blandimentis siue terrore subtracti sunt, communione priuauimus, donec ad
 sensum reuersi uulnerum priorum, et pæniteant competenter et hæretica Cyrilli
 capitula, quæ Apollinarii et Arrii et Eunomii impietati conueniunt, anathemate condem- 15
 nantes, sanctorum patrum fidem qui in Nicæa sunt collecti, recipiant et secundum pias
 amatorum Christi nostrorum principum sanctiones cum quiete omni et extra omnem
 turbam [inquirentes] intrantes nobiscum concilium sincere illa quæ in quæstionem
 ueniunt, discutere acquiescant et euangelicæ fidei puritatem sine dolo custodiant.

Epistula eorundem ad præfectum et magistrum uno tenore

20

Ad extrema malorum, sicut dici assolet, uenimus et contra mala intolerabilia 100
 decertamus et pæne per singulos dies mortem nostram cernimus ante oculos nostros.
 omnem namque insaniam [et] barbaricam superant quæ a Cyrillo et Memnone et his
 qui cum eis sunt, aduersum nos præsumuntur, et nullam iam speciem tyrannidis omi-
 serunt. superuentus enim continui uelut in prælio præsumuntur; domus nostræ 25
 iam secunda descriptione signatæ sunt, ut manifestæ essent atque conspicuæ nostram
 superuenturis ad necem; omnis orationis domus clausa nobis est; languore corrumpimur
 et paululum desiderantes aeris frui, desuper non audemus aspicere; sicut inimicissimos
 barbaros, sic metuimus proximos nostros. patrum conculcatæ sunt regulæ, depositi
 <et> excommunicati exercere officium sacerdotale præsumunt, impias doctrinas suas 30
 per dei populum diffundentes; nos uero coartamur obsessi et aduentum expugnantium
 desuper speculamur. igitur quæsumus atque deprecamur magnificentiam uestram
 ne nos despiciatis tantorum malorum in medio coartatos, sed celerius nos a suspitione
 mortis eripite et agite ut ueniamus ad regiam ciuitatem et rationem pro fide reddamus
 et conuincamus prædictorum uirorum hæreticam uesaniam nimiamque iniquitatem. 35
 nam si hoc factum minime fuerit, absque dubio perimemur et pro leui ab illorum uesania
 consumemur. rursus igitur quæsumus et coniuramur per filios, <per eos> qui sunt
 dilectissimi uobis, per iustum iudicium dei, ne nos magnificentia uestra despiciat, sed
 ut hinc celerrime liberemur liberumque aerem uideamus.

100 Græce extat in V 161 S 142 A 174 [LIII 709 = M IIII 1384. 1385]

4 comessurus M   7 uestietur M   11 quæ Schw quos M quod Benedictini   13 priua-
 bimus M   18 inquirentes deleui   19 acquiescant scripsi acquiescere M   puritate M
 23 et deleui   25 prælio Benedictini pretio M   26 signata M   30 et addidi   36 perimemur
 scripsi puniemur M   37 per eos supplendi ex Græcis   39 celerrime Benedictini celeberrime M

Acta conciliorum œcumenicorum. 1, 4.

Epistula eorundem ad præpositum et Scholasticum eunuchum similiter

101 Nihil a pernicie deterius in peccatis. ipsa tenet super uniuersa incongrua principatum; sub hac Ægyptii et qui cum eis pariter, militantes et ecclesiasticas despiciunt sanctiones et pia deoamicissimorum imperatorum nostrorum decreta conculcant. ep. 22. 23. 34 neque <enim> primæ neque secundæ neque tertiæ litteræ eos sobrie sapere docuerunt 5 neque legitima quæ a nobis eis est illata depositio eorum temeritatem extinxit; sed congregantur quidem per domus orationis inique, celebrant uero collectas illicite, dum certe ad eas populus non accedat, omni uero diuinæ domui custodias inponentes nullum ep. 91 nisi semet ipsos intrare permittunt. et hæc olim per litteras nostras edocuimus magnificentiam uestram, qualiter periclitati fuerimus in apostoli orare cupientes ecclesia, 10 postquam <per> ammirabilem Palladium magistriarum piissimorum et amicorum Christi imperatorum nostrorum suscepimus litteras. nam non solum prohibiti sumus orare, sed et lapidati sumus diutius et longius effugati. quia igitur estis et sub pia religione nutriti et cunctis animi uirtutibus præfulgetis, ita ut decor uester circumferatur per ora cunctorum, et pro sancta ecclesia omni uirtute pugnatis ac modis omnibus prouidetis 15 ut semper integra prosperitate seruetur, quæsumus magnitudinem uestram ut piissimo ep. 91 atque amico Christi imperatori nostro nostras litteras relegatis et omne adhibeatis studium, ut et præsens confusio extingatur, sine confusione uero et absque ulla turbela fiat commune concilium et ea quæ in dubium uenerunt, contendentium quæque pars asserat. 20

Lp 43 Eiusdem synodi alia epistula ad imperatorem Theodosium, quam scripserunt post M V 777 Irinæi discessum, cognoscentes quæ contra eos diuersa pars egerat, direxerunt uero iam prædicto comiti, ut cum aliis principi offerret et hanc

CII [14] 1 Luctibus uere lamentationibusque ac lacrimis dignæ sunt res quæ ab his qui dicuntur episcopi, præsumuntur uelut in scæna siue theatro, et magna atque ineffabilia 25 ecclesiæ mysteria illuduntur. depositi namque a nobis propter iniquitates suas Cyrillus et Memnon et propter impiam Apollinari sectam quam repperimus in capitulis 39 directis ab eo, libellos, sicut modo cognouimus, reliquis obtulerunt, cum quibus illicita illa fecerunt et <qui> hæretica subscripsere capitula et propterea excommunicationis a nobis increpationi subiecti sunt, quasi a nobis iniustitiam pertulissent, et [con]crimi- 30 nosis usi iudicibus quippe qui eisdem criminibus succumbebant, nos ad iudicium uocauerunt, qui sinceritatem rectæ fidei custodire elegimus. deinde dum nos consequenter respondissemus quia oportet sustineri quæcumque pietas uestra formauerit, et hæc secundo tertioque dicentibus, infantiles ludos deputantes terminos pietatis, illis, sicut arbitrantur, sacerdotium reddiderunt, similia facientes ac siquis uinctus ac semet ipsum 35 uinculis exuere non ualens uincula expedire temptet alterius. si enim non erat competenter a nobis Memnonis et Cyrilli facta deiectio, nec libellos dari oportuit neque, ut putant, absolui depositos; si autem uere, sicut et uere, competenter est facta deiectio,

101 Græce extat in V 162 S 143 A 175 [L III 712 = M IIII 1385]

CII Græce extat in V 163 S 144 A 176 [L III 697. 700 = M IIII 1372. 1373]

24—51, 30 omisit Lupus, ediderunt monachi Benedictini in Bibl. Casin. I Florileg. p. 44 sq.

1 Scholasticum eunuchum Schw cf. L III 717 = M IIII 1392 scolasticum eunuchi M
2 a pernicie scripsi ad pernicem M ipsa Benedictini ipse M 5 enim addidi 10 ecclesiam M
11 per add. Benedictini 17 omnem M 22 uero Lupus uiro M 29 qui addidi
30/31 criminosis scripsi concriminosis M 32 elegimus scripsi delegimus M 34 deputantes
Benedictini deputabimus M

similiter igitur et excommunicatio probabilis est et firma; ab eisdem namque et propter eadem et hæc <et> illa decreta est. his uero ita se habentibus, quomodo erat possibile ut excommunicati et omni ministerio sacerdotali suspensi atque prohibiti depositis sacerdotium redderent, et certe dum maioribus confixerint criminibus semet ipsos? excommunicati enim communionem sibimet ipsis assumere præsumpserunt et insuper 5 depositis communicauerunt illicite et ante ipsam solutionem, quæ irrisione dignissima 2 est. quæsumus igitur imperium uestrum ne despiciatis quod conculcantur ecclesiasticae sanctiones, sed fidem, quæ expugnatur, quam celeriter uindicetis; multa enim minantur nobis quæ tolerari non queunt. iubete igitur nos <ex hoc> eripi loco et ad imperialem [nobis] occurrere ciuitatem, ut coram pietate uestra iniquitatem impietatem- 10 que arguamus ipsorum. arbitramur enim non esse possibile ut absente imperio uestro ordinabiliter atque legitime quæ adiacent, ordinentur. quodsi hoc uestræ tranquillitati non placet, ad Nicomediam quæsumus deuocari, ut facile et quæ aguntur, 3 uestro nuntiemus imperio et pia possimus decreta suscipere. supplicamus etiam quatenus deo amica summitas uestra præcipiat cum unoquoque metropolitano episcopo 15 duo tantummodo deoamicissimos episcopos conuocari; turba enim non solum superflua est ad dogmatum quæstionem, sed et confusiones tantum facere nouit. propter quod et prædicti cum multitudine aduenerunt, eo quod de hac sola præsumant, non de ueritate neque de rectitudine dogmatum, et hoc studium habent ut per multitudinem compleant propriam uoluntatem et subscriptionum pluralitate subripiant. nos uero 20 et uestræ sanctioni paruimus et arbitrantes quod pauci dogmatum quæstioni sufficerent, terni de singulis aduenimus eparchiis et hactenus pietatis uestræ statuta seruantes illic deoamicissimos episcopos minime destinauimus, sicut isti fecerunt omnia facile præsumentes, sed per litteras quæ oportebat, indicauimus, intendentes minime obuiare 4 pietatis uestræ decretis. super hæc illud quoque suppliciter postulamus ut uniuersos 25 pietas uestra præcipiat fidei Nicaenæ subscribere, quam præposuimus præsentibus litteris nostris, et nihil ei subintroducere peregrinum, neque hominem purum dominum Iesum Christum dicere permittere (deus enim est <perfectus> et homo perfectus) neque passibilem introducere Christi diuinitatem; temerarium namque utrumque existit [ita] æqualiter. 30

His igitur præponentes Nicænam fidem subscripserunt uniuersi episcopi qui cum Iohanne conuenerunt.

Epistula Nestorii ad Scholasticium eunuchum imperatoris Theodosii

1 Anmiron amatricem dei animam tuam, et certe dum firma sit et circa fallacias non expansa, quomodo fabulas approbauerit inmundorum, dicentes de nobis quod abiura- 35 CIII [15] Loofs, Nestoriana 191 — 194
uerimus uocem qua dei genetrix nominatur. quam nos, sicut nosti, sæpius diximus, diximus uero ita**, ne aut purum hominem quis suspicaretur dominum Iesum Christum aut deum humanitate nudum. si enim dæmonum filii pro uera satisfactione satagerent, dixissent utique illa quæ a nobis in Constantinopolim dicta sunt, sicut et tua ammirabilitas nouit, ** nunc autem maxime quidem neque collocutio nobis ad inuicem fuit; 10

1 probabilis *Benedictini* probalis *M*   2 et *addidi*   7 conculcantur *Benedictini* conculcant *M*
8 post expugnatur *interciderunt* quæ respondebat *Græcis* καὶ ἡμῖν ἐπιβουλευομένοις   9 ex hoc *addidi*
eripi *Benedictini* eripere *M*   10 nobis *deleui*   21 ῥονίς *M*   22 statuta *Benedictini* statu *M*
24 mine *M*   28 perfectus *addidi*   29 ita *deleui*   31 niceam *M*
33 Scholasticium *scripsi*, cf. p. 50, 1 scolasticum *M*   37 lacunam statui e. g. suppleudo <ut et
dei nominaremus genetricem et hominis>   38 deum *Lupus* dñm *M*   40 lacunam statui e. g.
suppleudo <a nobis etiam hic esse dicta>

quomodo enim hoc potuit euenire, qui neque nos uidimus inuicem? si enim uerba
 quæ inter me atque alios episcopos habita sunt, quæ priuatim uelut in exercitationis
 Lp 44 experimentum sunt facta, hæc nostras et Cyrilli collocutiones uocant, mentiuntur quidem;
 scito tamen quia hoc a nobis sæpius ad ipsos est dictum et bene se habere et ab ipsis
 et a nobis est creditum, dei partricem et hominis sanctam uirginem nominare, dei par- 5
 M 778 tricem non ita quasi ex ipsa deus uerbum sumpserit existendi principium (quomodo
 enim hoc esset, dum uirginis ipse creator sit?), sed ne purum quis hominem fuisse illum
 qui est genitus, suspicetur; hominis uero partricem, ne dispensationem <et> nostras
 primitias cum Manichæis pariter abiuremus. hæc et ab ipso me uelut in præexer-
 citatione sunt episcopis dicta et mutue ad inuicem sæpius, et bene se habere frequenter 10
 utraque pars dixit, ita ut huic plaudentes quoque recederent; Cyrillus tamen colloqui
 nobis et ante omnino fugiit et hactenus fugit, capitulorum quæ scripsit, conuictionem,
 2 eo quod absque contradictione sint hæretica, per hoc euadere putans. quomodo
 igitur ammirabilitas tua contra nos accusationem recepit huiusmodi, dum certe retineat
 quia sic utrasque uoces et in Constantinopolim propter dispensationis mysterium uni- 15
 tionemque ineffabilem dixerimus? non igitur, quæso, sic facile factis contra nos
 accusationibus credatis. nos enim uocem qua dei genetrix nominatur, si cum uoce
 ponatur illa quæ est hominis genetrix, integerrimum pietatis credimus characterem.
 quando enim dicimus **»Christus« et »Iesus« et »filius« et »unigenitus« et »dominus«,
 ambo hæc appellatio ista significat, et hanc non approbantibus uocem [significat] tam- 20
 quam duarum naturarum, id est diuinitatis et humanitatis significatiuam, dei genetricis
 et hominis genetricis protulimus nomen, ut latere neminem posset quia nec Manichæi
 errorem nec Pauli possimus incurrere, undique præmuniti. qui enim dicit id quod
 nobis consubstantialia est, inseparabili diuinitate plenum de uirgine genitum, integerrime
 totum dominicæ dispensationis mysterium prædicat; negatio uero horum cuiuslibet 25
 unius totius dispensationis ablatio est, quam quicumque abiurant, contra eorum caput
 3 et conuersum est <opprobrium eorum> et cito amplius conuertetur. quod uero est
 omnino deterius et maxime nocet et multam domini Christi indignationem prouocat
 Lp 45 dignumque est mille fulguribus atque fulminibus, mortalem dicere <præsumunt> uni-
 geniti deitatem et mortuum deum uerbum et in sepulcro indignisse solatio et resur- 30
 rectionem meruisse cum carne; quæ uniuersa ab ecclesiastica orthodoxia aliena sunt et
 quæ numquam recipientur a nobis. absit enim a nobis ut diuinitatem, quæ nostrarum
 primitiarum uiuificatrix extitit, hanc aliquando putemus uita fuisse priuatam aut
 indignisse alterius uiuificantis maioris [est]. cuius enim nec caro uidit corruptionem,
 quomodo quis, huius diuinitatem dicens cum carne fuisse corruptam, non erat dignus 35
 particeps esse cum dæmone? incorruptibilis enim diuinitas et omnis mutationis
 Malach. 3, 6 [dignus] insusceptibilis secundum uocem quam dixit <per> prophetam deus: ego sum,
 4 ego sum, et non mutabor. licet autem deoamabili animæ tuæ et ea quæ scrip-
 M 779 serunt patres, sumere uniuersa et ab illis addiscere quia nos orthodoxe prædicamus,
 et quia sordidis illis ea sit spes quod per subreptiones uerbum superent ueritatis. fin. 40

3 cirillo M	5 particem M	5/6 particem M	8 patricem M	et addidi
9 manuchæis M	ipso me scripsi ipsorum M	12 attenuis M	16 si M	19 lacunam statuit
supplendo <Christotocon, quia duarum naturarum significatiua nomina sunt> Loofs, malim <Christi genetricem, sicut quando dicimus>				
	20 significat deleui	27 opprobrium eorum ex Esr. 2, 14, 5 suppl. Loofs		
28 nocet scripsi nunc M	prouocant M	29 fulgoribus M	præsumunt addidi	29/30 uni-
geniti Lupus unigenitum M	30 mortuus M	deum scripsi dñi M	scripserim sepulcrum —	
lacione	31 ab Lupus ad M	33 putemus Loofs putem M	uitam M	34 est del. Lupus
37 dignus del. Lupus	insuptibilis M	per add. Lupus	38 deo amicabili M	40 sordi-
dis Lupus sordis M				

gentes enim æquiuoca orthodoxis patribus nomina, simpliciores seducere temptant. ut puta est Basilius quidam de Ancyra, uir qui unus ex hæreticis fuit; est Cæsareæ Cappadociæ, unus eorum qui pericula pro fide sustinuerunt plurima. est et hæreticus Meliton, est et alius Meliton orthodoxus. est Vitalis, qui orthodoxorum fuit episcopus; est et alius Vitalis, qui ab impio est Apollinario consecratus. sunt et aliorum multorum similia nomina, et ut non per singulos horum **sumentes similitudinem nominum simplicibus proferunt et ad perditionem trahunt per æquiocationem, non intellegentes quia sit etiam Basilius Ancyre. etiam multis uero huiusmodi facile corripitur ars eorum quod ad decipiendum æquiocationibus abutantur. sed hæc quæso ut ipse deuites, sicut qui uas <sis> integerrimæ ac sincerissimæ rectitudinis fidei, et temet ipsum laboribus exercere dignare ad excidendam quæ multis innititur fraudibus hæresem. testis enim est deus quia si hæc apud ecclesias optinuerint quæ nunc ab immundissimis istis nescio <quo>modo <prædicantur>, nihil aliud restat nisi ut illa colant ecclesiæ quæ 5 Arrius et Eunomius et Apollinarius tradiderunt. a me uero dominus omnium nihil exacturus est amplius nisi ut cos qui possunt hæc prohibere, commemorem; quod a 15 Lp 46 principio et nunc usque faciens non quicui et uos dei seruos semper commemorans ne despiciatis pereuntem nobilitatem religionis, ita ut si ea quæ ad orthodoxiam pertinent, uestro studio confirmationem debitam potuerint obtinere, a me, teste deo, episcopalis honor facillime respuatur. et ne forsitan de hoc <mendacia> me fingere arbitreris, si fuerit confirmata religio et orthodoxia ecclesiis restituta, exige a me ut hinc iam uobis 20 per litteras ualedicam et ad pristinam conuersationem monasterii uolenter redeam; ab huiusmodi enim quiete nihil est diuinius neque beatius apud me. uellem uero et relationes quas contra nos et Orientales religiosissimos episcopos direxerunt, uenire ad discussionem coram piissimo et amatore Christi imperatore, aut illic me quoque præsentem aut coram directis huc aliquibus, ut uel ex ipsis commoueremini ad exterminationem illorum qui falsiloquiis suis omnia turbauerunt. ex toto enim cunctorum 25 quæ rettulerunt, omnino nihil est uerum.

Post hæc directus est comes largitionum Iohannes cum sacris de depositione Nestorii Lp 47 et beatorum Cyrilli et Memnonis, quæ in priore codicis parte posuimus. cuius ep. 40 comitis ista relatio est 30

1 Sciens quod ad pietatem pertinet diuinis parere decretis, omnia circa intentionem CIII [16] incontaminabilis apicis secundum quod potui, egi; quæ uero sint subsecuta, ex istis agnoscere poteritis. multo labore et celeritate usus Ephesenorū** ciuitatem et adhuc celerius potui peruenire, nisi diuersæ inpedimento causæ fuissent, quas, annuente deo, cum uenerim, præsentia literis enarrabo magnificentia uestra. continuo ergo 35 M 780 tam hos qui hinc, quam eos qui inde conuenerant, sanctissimos episcopos cum reuerentia salutauim; partes namque hos conuenit nominari propter discordiam, quæ contigit inter eos. perturbatis autem cunctis et Cyrillo ac Memnone inclaudentibus semet ipsos,

CIII Græce extat in A 45 [Abhdlg. d. Bayr. Ak. d. Wiss. XXX 8, 9—11]. altera uersio habetur in Collectione Winteriana 9

2 ancisa M	3 sustinuerunt Loofs sustinuit M	4 est Vitalis Lupus et uitalis M	5 apo-
lnario M	7 lacunam statui e. g. supplendo <pertranseamus, hæreticas expositiones>		8 etiam
multis scripsi et a multis M	corripitur [= ἐλέγχεται] scripsi corrumpitur M		10 sis addidi
13 quomodo Lupus modo M	prædicantur addidi	illi M	19 respuatur Lupus res putatui M
mendacia addidi	21 uolenter scripsi uolenter M	24 imperatorum M	me Lupus ne M
33 lacunam statui, τῆι πρὸ τοσῶνδε κατέλαβον Γ		34 diuersæ Γ diuerso M	

illis qui conuenerant, per me ipsum præcepi, per alios uero his qui erant absentes, mandauit
 ut alio die absque ulla dilatione ad meam mansionem cuncti occurrerent. ne uero
 fieret pugnae conflictus, intermiscui eis militum turbas circa loca utriusque parti contigua;
 oportebat siquidem me de hoc ipso esse suspectum propter rabiem, quæ inter eos nescio
 2 unde prouenit. adueniente autem Nestorio mox ut effulsit aurora, et post non multum 5
 Iohanne religiosissimo episcopo cum sanctissimis episcopis qui pariter sunt, etiam Cyrillus
 aduenit cum cunctis deo amicissimis episcopis præter Memnonem solum. mox itaque
 multa perturbatio atque confusio nata est, dicentibus his qui conuenerant cum Cyrillo,
 se nullo modo posse uel ipsum aspectum Nestorii sustinere, qui ab eis fuerat condem-
 Lp 48 natus; conuenientibus tamen eis, diuinæ <sanctionis> facere uolui lectionem. dicen- 10
 tibus uero his qui Cyrillo consentiunt, neque absque ipso diuinorum terribiliumque
 decretorum fieri lectionem neque præsentem Nestorio, sed neque conuenientibus secum
 Orientalibus sanctissimis episcopis, et multa propter hoc facta seditione, magis uero
 pugna et bello, hæc ipsa dicere coeperunt et qui <cum> deoamicissimo Iohanne pariter
 existunt sanctissimi episcopi, confirmantes et ipsi Cyrillum non oportere esse præsentem, 15
 dum lectio diuinorum fieret decretorum, quippe qui et ipse cum Memnone damnatus
 3 esset ab eis. multa uero contentione facta de hoc et maxima diei parte consumpta,
 expedire peruidi, ut absque Cyrillo atque Nestorio reliquis decreta imperialia uulgarentur;
 quia nec scripta [in] præfatis fuerant a dominis mundi. reclamantibus uero et ad
 hoc deoamicissimis episcopis qui una cum Cyrillo conuenerant, et nolentibus neque 20
 cum his qui cum deoamicissimo Iohanne aduenerant, patienter audire eo quod dicerent
 irregulariter eos fecisse damnationem Cyrilli et Memnonis, uix præualui persuasione ac
 uiolentia, si oportet uerius dicere, usus, separatis Nestorio et Cyrillo, uniuersam synodum
 præparare ut audire decreta imperialia paterentur. coactis igitur omnibus, lectionem
 celebraui uenerabilium syllabarum per quas damnati sunt Nestorius et Cyrillus et Mem- 25
 non. patienter uero suscipientibus lectionem atque fauentibus his qui cum Iohanne
 reuerentissimo conuenerant, illi qui cum Flauiano reuerentissimo fuerant congregati,
 quia non canonice Cyrilli et Memnonis fuerat damnatio facta, grauitur susceperunt
 huius lectionis auditum. sic ergo est lectio celebrata, <die> ad uesperum declinante.
 4 ne uero maior adhuc perturbatio fieret, Nestorium quidem suscepit ad custodiendum 30
 magnificentissimus comes deuotissimorum domesticorum Candidianus, qui in omnibus
 quæ a me uel deliberata uel acta sunt, adfuit; Cyrillum uero custodiendum tradidi
 M 781 clarissimo comiti et præposito Iacobo scholæ quartæ. quoniam uero Memnon, ut
 prædictum est, aberat, euocans œconomum atque defensorem nec non diaconum primum
 Lp 49 sanctissimæ Ephesensæ ciuitatis [uel] ecclesiæ, manifestauit hæc ipsa [idem] quia idem 35
 Memnon cum prædictis fuerit condemnatus; ammonui eos et hoc, ut ecclesiasticas
 5 pecunias suo sub omni cautela periculo custodirent. his ita dispositis, quia oportebat
 me orationibus quoque uacare, ad ecclesiam descendi sanctissimam; cognoscens uero
 in episcopo Memnonem degere, direxi ex his qui mihi ministrabant, deuotissimorum
 palatinorum primicerium ad prædictum, <ut> saltem pariter loqueremur et discerem 40
 si ad me se uenturum modis omnibus abnegaret. ille uero absque mora uenit ad
 me, dumque a me culparetur cur mane non uenerit, dixit se ægritudine fuisse retentum

10 sanctionis *addidi* τῶν Γ 14 cum *add. Lupus* 14/15 pariter existunt *scripsi* persistunt *M*
 16 quia *M* 17 contemptione *M* 19 in *deleui* 20 conuenerunt *M* 24 coactis *M*
 27 conuenerunt *M* 27/28 congregati quia *Lupus* congregatam quam *M* 29 electio *M*
 die in fine sententiæ *add. Lupus* contra clausularum leges 34 aberat erat *M* œconomium *M*
 35 uel *deleui* idem *deleui* 37 suo Γ suas *M* 39 degere *Lupus* de genere *M* 40 ut
add. Lupus

atque ideo non uenisse, ita <autem> ut nec sustineret secundo ammoneri meumque sibi præberi consilium, sed ad meam domum, sermones meos præueniens, adueniret, acquiescens diuinis imperialibusque præceptis. traditus est igitur et ipse eidem clarissimo comiti Iacobo et custoditur tam a deuotissimis scutariis quam ab honestissimis palatinis.

6 hæc sunt quæ a me primo gesta sunt die; quoniam uero me oportebat deoamicissimis 5 episcopis etiam pro pace adhibere sermones, ob hoc ne contra orthodoxam religionem hæreses innascentur et schismata, et ad hos sermones deposui memet ipsum et omni uirtute quæ possibilis sunt, studeo [domino] agere, domino adiuuante et pietate atque recta intentione domini mundi, quamuis uideam inexorabiles et inplacabiles ad inuicem deoamicissimos episcopos nescioque unde ad tantam usque tristitiam asperitatemque 10 peruenerint. quicquid uero amplius agi potuerit, aut per me aut per litteras propitiante deo cum multa celeritate manifestabo magnitudinē uestræ.

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi et synodi quæ cum eo conuenit, ad imperatorem Lp 50 Theodosium, quam direxerunt per eundem Iohannem comitem, in qua etiam catholicæ fidei illa confessio continetur quam postea Cyrillus Alexandrinus epi- 10 ep. 72 scopus per pacificam laudauit epistulam, scribens eidem Iohanni Antiocheno præsuli per legatum pacis Paulum Emisenum episcopum

1 Consequenter quis eos qui nunc sunt, ualde beatificet homines ultra illos qui ante 105 [17] nostram fuere progeniem, eo quod a uestro gubernentur imperio. decem milibus siquidem curis pro mundo uestra pietas utens, omnibus ceteris prouidentiam pro pia 20 religione præposuit; præhonorat etiam laudandissimum regnum uestrum ea quæ dei M 782 sunt, ultra uniuersa terrena, quoniam fides in eum obtinens cogitationes uestras et actus ad uniuersa bona pietati uestræ cooperatur. hæc ita se habere semper quidem cognoscimus ex ipsis effectibus, maxime uero in præsentī hoc factum est tempore mani- festum [est]. nam dum sacerdotes in prouisis perturbationibus comprehensi sunt et 25 contra inuicem bellico more confligunt commotaque sit nostra concordia, Ægyptio ep 40 mundum consuete turbante, decretum uestræ pietatis, quod per magnificentissimum et gloriosissimum comitem cunctarum largitionum Iohannem promulgatum est, sat est 2 ad uanas æstuationes omnium reprimendas, si tamen uelimus sobrie agere. illud uero maius est uniuersis, quod in ipsis litteris uestrum præcepit imperium, auferri quidem 30 scandala quæ ab aliquibus rectæ superintroducta sunt fidei, regula uero atque mensura illa fide uti quæ dudum a patribus in Nicæa exposita est, quæ, neque minus habens aliquid Lp 51 neque superfluum, compendiosam salutem præstat, paucis uerbis continens totum quicquid nobis de pietate tradiderunt scripturæ diuinæ, quæ et abiurauit eos qui nobis uolunt inducere nouitates ac sensum errantium. huius rei gratia, litteris pietatis 35 uestræ susceptis, intuentes quod imperii uestri intentio rectæ patrum fidei conueniret,

105 Græce extat in A48 [Abhandlg d bayer. Akad XXX 8 p 11-13] altera uersio habetur in Collectione Winteriana 10

1 uenisse <i>Lupus</i> uidisse <i>M</i>	autem <i>addidi</i>	6 e: iam <i>M</i>	8 studeo] σπουδῶν Γ
domino <i>deleuit Lupus</i>	9 inexorabiles <i>scripsi</i> execrabiles <i>M</i>	13 antiocene <i>M</i>	14 iohs-
comite <i>M</i>	16 antiocene <i>M</i>	17 emisenus <i>M</i>	18 homines ultra <i>bis scripsit M</i>
<i>Lupus</i> propria <i>M</i>	21 præposuit <i>Lupus</i> proposuit <i>M</i>	22 obtinens <i>scripsi</i> obtinas <i>M</i>	25 est
<i>del. Lupus</i>	26 bellico more <i>scripsi</i> belli cōmonere <i>M</i>	27 decretum <i>Lupus</i> decreuit <i>M</i>	
28 iohi <i>M</i>	promulgatum <i>Lupus</i> permulgatum <i>M</i>	30 maius <i>scripsi</i> μείζον Γ magis <i>M</i>	
32 dudum <i>scripsi</i> ex Græcis de dei <i>M</i>	niceam <i>M</i>	34 abiurauit] <i>legi</i> ΕΞΟΡΚΙCΑCΑ <i>p^o</i> ΕΞΟΙΚΙCΑCΑ	
35 sensuum <i>M</i>			

festinauimus illa quæ nuper exposita sunt a Cyrillo capitula euangelicæ <et> apostolicæ doctrinæ contraria condemnare, in quibus omnes tam qui nunc sunt, quam qui olim
 3 quolibet tempore fuerint sancti, anathematizare præsumpsit. quæ ille in præsentī tempore, quasi episcopalis perturbationis quæsitam diu occasionem repperiens et cooperatricem sumens ignorantiam plurimorum, quorundam uero et morbum, qui occultatus
 5 olim, nunc manifestus effectus est, et fraudulenta pertinacia utens, synodica confirmare auctoritate temptauit. hæc autem, sicut uestrum cognouit imperium, et deo amicissimus atque sanctissimus pater noster et episcopus Acacius sanctam synodum per litteras edocuit quod Apollinarii impictati conucniunt; nouit uero hæc clare uir qui centum decem uitæ annos expleuit, omnem uero uitam in euangelicis certaminibus
 10 desudando transegit et synodis multis interfuit et eos qui Apollinarii dogmata [non] sentiunt, semper secundum locum proximos habuit, unde etiam facillime comprehendere
 4 ualuit quod illius uesaniæ sint præfata capitula. hæc ut proicerent, et eos qui olim seducti sunt episcopos et [in] eis subscribere sunt passi, rogauimus cum Iohanne gloriosissimo comite et ut a recta fide ea faterentur aliena ac nobiscum subscriberent rectam
 15 patrum fidem qui <in> Nicæa conuenerunt, et eos persuadere nequiuimus, quia iam
 M 783 semel eos contigit male præueniri, et compulsi sumus inter nosmet ipsos illius sinceritatem fidei confiteri atque ipsi subscribere et excutere scripta confessione illam superfluam maloque sensu plenam expositionem capitulorum. illorum namque paucorum uerborum rectæ fidei confessio sufficit et omnem hæreticum errorem conuincere et
 20 ueritate uolentes imbuere. neque enim de his quæ ad unigeniti diuinitatem pertinent,
 Lp 52 prædicta sanctorum fides patrum huc atque illuc ferri permisit, sed consubstantialitatem prædicans, inconcusse intellectus fidelium præmuniit, Arrianam destruens hæresim, et <de> dispensatione integerrimos terminos tradidit, inconuertibilitatem nos et immutabilitatem diuinitatis unigeniti docens et non esse hominem purum dominum nostrum
 25 Iesum Christum, sed reuera filium dei credi præcipiens, consona diuinis sanctisque
 5 scripturis annuntians. unde et nos illa sequentes, fidei quidem confessionisque expositioni neque adicimus quicquam neque subtrahimus, sufficiente ad omnia expositione paterna; quoniam uero, imperatores piissimi, præcepistis post hunc assensum inuiolabilis fidei et de sancta et dei genetrice uirgine innotescere nos uestre insuperabili
 30 pietati (hoc enim nobis nuntiauit Iohannes magnificentissimus et gloriosissimus comes), et hoc, a deo auxilium postulantes (ultra hominem namque est de talibus disceptare), innotescimus pietati uestræ, quæ sumus ex diuinis scripturis edocti, non quasi contra inconprehensibilia quodlibet audentes, sed confessione propriæ infirmitatis his qui contra nos temptant assurgere, præclaudentes in quibus illa quæ sunt ultra hominem,
 35
 cl. ep. 71. 6 <disceptamus>. confitemur igitur dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantiali patri eundem secundum diuinitatem et consubstantiali nobis secundum

1 et add. *Lupus* 11 apollinariis *M* non del. *Lupus* 12 et iam *M* 14 in *deleui* 16 in *addidi*
 17 illius *scripsi* cf. *ΓW* ipsius *M* 18 confi *M* scripta] ἀγρόφως *Γ* legitima *W* cf. *infra* 110 et
Sichardi Antidotum contra omnes hæreses [*Basileæ* 1528] p. 167 sq. illa *M* 21 ueritate *scripsi*
 ueritatem *Lupus* uoluntatem *M* 23 heresi *M* 24 de dispensatione *scripsi* dispensationem *M*
 26 consona *scripsi* ex *Græcis* consonans *M* 28 addicimus *M* 33/34 non quasi — sed *om.* *ΓW*.
addita sunt ex fidei expositione quam postea Iohannes Antiochenus proposuit et Cyrillus accepit cf. ep. 71. 7
 34 audentes *M* 36 disceptamus *addidi* ex *Græcis* 38 finem *M* 38/39 eundem — salutem
om. *ΓW* cf. 33/34

humanitatem. duarum uero naturarum unio facta est, propter quod unum Christum, unum dominum, unum filium confitemur. secundum hunc inconfusæ unionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et inhumanatus et ex ipsa conceptione sibimet uniit templum quod ex 7 ipsa suscepit. hæc a deiloquis uiris edocti, euangelistis, apostolis atque prophetis 5 et his qui per singula tempora piæ fidei fuere doctores, nos quoque exposuimus in breui capitulo, uestrum postulantes ac deprecantes imperium piam religionem, quæ periclitatur Lp 53 corrumpi ab eo qui illatus est morbo ex Ægyptiacis capitulis, consuecte protegere ac decernere ut omnes qui præsumunt sanctis ecclesiis sacerdotes damnent ea quæ ad infi- ciendas ecclesias introducta sunt contra orthodoxam fidem a præfato Cyrillo capitula, 10 soli autem confessioni subscribant quæ a sanctis patribus in Nicæa congregatis est facta. nec enim possibile est aliter pacem in dei ecclesiis optinere, nisi illa impia expositio M 784 fuerit abdicata.

1 Honorandissimis et deoamicissimis presbyteris et diaconis et reliquis clericis 106 [18] ac monachis et amicæ Christi plebi quæ est in Antiochia Orientis, sancta synodus Orien- 15 Lp 54 talium et aliarum regionum prouinciarumque quæ per dei gratiam in Epheso congregata est. Nobiscum deus cum propheta clamamus. pro diuinis enim dogmatibus Ies. 8, 10 concertamur et hereditatem paternæ fidei intactam seruari studemus et apostolicam doctrinam, sicut suscepimus illibatam, sic seruare posteris festinamus. propter quod et audacter longum iter assumpsimus et itineris labores sustulimus et multitudinem, 20 quæ ad hæreticam uesaniam declinauit, fiducialiter despeximus et impietatis auctorem Cyrillum Alexandrinum ab episcopatu fecimus alienum et Ephesium, qui ei ad uniuersa cooperatus est, Memnonem eodem decreto damnauimus et subiectos eorum, qui etiam confirmare impietatem ipsorum subscriptionibus præsumpserunt, excommunicatos effecimus et nota hæc piissimis et deoamicissimis imperatoribus fecimus. et susci- 25 ep. 40 pientes quæ a nobis gesta sunt, rescripserunt significantes se condemnationem prædictarum suscipere partium, et præcepere ut omnes expositæ in Nicæa fidei a sanctis ac beatis patribus subscribamus et exorta scandala absidantur et a rectitudine fidei abdicentur, directus uero est et Iohannes magnificentissimus et gloriosissimus comes uniuersarum largitionum, ut hæc perduceret ad effectum; qui in custodia munitissima 30 Cyrillum tenet ac Memnonem, semotim quemque detrudens et multitudinem militum præfatis domibus circumstans. sed nec his factis quiescunt illi qui sursum uersum Lp 55 cuncta perturbant et confusione ac seditione mundum compleuerunt; sed perpetrantes consuecta perturbant et contra semet ipsos regulam commouentes. nam dum sint excommunicati, sibimet ipsis audacter sacerdotii ministerium resumpserunt et com- 35 municauerunt damnatis; quod fieri non licet eo quod clare id canones interdicit, id can. Antioch. est ut qui damnantur uel excommunicantur, absolutionem sibimet ipsis minime tribuant, 4 sed sustineant synodale iudicium; quodsi semet ipsos absoluerint, nullam pro se causa- tionem tales obicere ulterius ammittantur, sed et quisquis eis communicauerit, sit ab ecclesiastico ministerio alienus. hac confixi regula et nullam, sicut placet canonibus, 10 spem restitutionis habentes, <cuncta> confundunt atque perturbant et ubique constitutas

1 uero] enim WT   1/2 unum Christum unum filium unum dominum WT   2 dominum *Lupus*
 deum *M*   4 inhumanatus *Baluæ* inhumanitate *M*   7 peregritatur *M*   10 orthodoxiam *M*
 prelato *M*   23 dampnabimus *M*   27 omnis *M*   niceam *M*   29 gloriosissimus *M*
 30 perducerent *M*   33 confusionem *M*   37 absolutione *M*   39 amittantur *M*   40 hec *M*
 nulla *M*   41 restitutionis *Lupus* retributionis *M*   cuncta *addidi* omnia *add. Hardouin*
 et *Lupus* ex *M*

3 ecclesias seditionibus conplent. hæc igitur sciens religiositas uestra pro nobis quidem
 securo sit animo et laudet in canticis omnium deum pro eius circa nos habitis <curis>
 prouidentiaque, pro illis uero oret, ut tandem aliquando ab infestissima sibi ægritudine
 liberentur, et inuitet doctores ecclesiæ continue quidem <in> collecta facere contra hoc
 M 783 inpium dogma sermonem et per sanctorum patrum uestigia dei populum ducere, ut 5
 uniuersi cognoscant qualis sit contra quam pugnamus, impietas. si uero fuerit qui-
 cumque transmissus ab his qui huius hæresis languore detinentur, ad nostram maximam
 ciuitatem et quæ mater est pietatis, hunc tenere caute religiositas uestra dignetur atque
 iudicibus tradere, ut discant hi qui seditione agere temptant, quantum bonum sit dis-
 ciplina, et quantorum malorum ferculum pertinax tyrannicaque uoluntas. 10

4 Iohannes episcopus Antiochiæ. incolumes in domino conseruemini, domini honoran-
 dissimi atque religiosissimi

Iohannes episcopus Damasci similiter

Dexianus episcopus Seleuciæ similiter

Antiochus episcopus Bostræ metropolitanus similiter 15

Alexander episcopus Hiera<polis> metropolitanus similiter

Asterius episcopus Amidæ metropolitanus similiter

Helladius episcopus Tolomaidis similiter

Lp 56 Musæus episcopus Aradi et Antaradi similiter

Apringius episcopus Chalcidis similiter 20

Meletius episcopus Cæsariæ Augustæ similiter

Macarius episcopus Laodiciæ similiter

Theodoretus episcopus Cyri similiter

Diogenis episcopus Seleucobeli similiter

Eo quod nimium portitoris instaret occasio, non potuerunt uniuersi qui nobiscum 25
 sunt episcopi subscribere.

Idem religiosissimus Iohannes archiepiscopus interlocutus est supra scripta.

CVII [19] Domino meo per omnia sanctissimo patri episcopo Acacio Iohannes Iohannes
 Lp 57 Alexander Alexander Dexianus Paulus Macarius Apringius Theodoretus Musæus Meletius
 Diogenis. Et olim quidem tuam perdocuimus sanctitatem quanto studio egerimus 30
 ut ab ecclesiasticis dogmatibus radicitus amputemus Apollinariii uesaniam rediuuiam
 per Cyrilli Alexandrini doctrinas, et quia deponentes ipsum uel Memnonem, qui ei ad
 omnem nequitiam cooperatores accessit, innotuimus piissimis et amicis Christi impera-
 ep. 40 toribus nostris et rescripsit eorum pietas se approbasse significans depositionem quæ a
 M 786 nobis est facta, et præcepit ut omnes nos expositæ a sanctis patribus in Nicæa fidei 35
 subscribamus, abiurantes ea quæ surrexerunt scandala, sicut et tuæ sanctitatis litteræ
 continent. nunc uero et hoc tuæ innotescimus sanctitati quia et dum iam litteræ
 istæ sint traditæ, ipsi tamen, quos iam semel erroris præoccupatio tenuit pugnantes
 pro hæretica ipsa dementia, id est qui prædictis capitulis subscribere præsumpserunt,
 [et] nec uolunt illa ab orthodoxa fide proicere, sicut amicorum Christi imperatorum 40

2/3 curis prouidentiaque scripsi prouideaique M 3 ogritudine M 4 quidem in scripsi in
 Lupus qui M 6 uniuersa M 14 seuleucie M 16 hierametrap M 19 Aradi et
 Antaradi Bahuse aradie tentaridi M 21 aug. M 24 seucobeli M 25 potuerint M
 27 interlocutus est] legi translator διελάγησε pro διελάγησα
 35 niceam M 36 adiurantes M 38 pugnantes Lupus pugnante M 40 et deleui

nostrorum decreta iusserunt, sed nec acquiescunt, ad disceptationem prouocati a nobis, nostris obiectionibus respondere (prædictorum namque hæreticorum capitulorum paratas conuictiones habemus tam ex scripturis diuinitus inspiratis quam ex sanctorum patrum conscriptis, quæ cum multis conposuere laboribus), omnia uero confundunt ac perturbant et inplent seditionibus ciuitates atque prouincias, iniquas et illicitas 5 contra nos dirigentes epistulas; quæ nullius quidem uirtutis sunt (quod enim possunt robur habere qui ab omni officio sacerdotii sunt remoti?), possunt tamen simplices Lp 58 perturbare. cognoscat uero religiositas uestra quia excommunicati olim a nobis eo quod cooperati sunt hæretici Cyrilli uesaniæ et his quæ illicite atque inique sunt facta, et officium gerere præsumperunt et communicare damnatis; scit autem religiositas 10 uestra quæ de talibus sint regulæ constitutæ et quia eis nullum locum ueniæ tribuunt. et ista committunt, uidentes quod Cyrillus et Memnon iniuriosissime trusi seruentur a multitudine militum; semotim namque unumquemque trudentes nocte dieque custodiunt. exortur itaque sanctitas tua ymnire quidem pro nobis omnium deum nutumque eius inexpugnabilem pro nostris partibus obtinere, orare uero etiam pro illis, 15 ut tandem aliquando exuti a noxiis sensibus suis, ad paternam redeant fidem. aliter enim pacem reddi ecclesiis possibile non est, nisi impia expositio illa fuerit abdicata. Omnem fraternitatem quæ tecum est, plurimum salutamus. incolumis et orans pro nobis permanes, domine sanctissime ac sacratissime pater. Similiter omnes præfati episcopi subscripserunt. 20

Epistula Theodoreti episcopi Cyrri ad Andream episcopum Samosatensium Lp 59 M 787

Ab Epheso scribens tuam sanctitatem saluto et infirmitatem beatifico, quam CVIII [20] dei tibi dilectio præstitit, ut auditu potius quam experimento disceres quæ hic mala commissa sunt, mala superantia omnem uerbi ueritatem omnemque uincencia conscriptorum narrationem et lacrimis digna perennibus et continuis luctibus. peri- 25 clitatur enim ecclesiasticum corpus scindi, quin potius olim sectiones recepit, nisi sapiens medicus diuisa et putria membra reuincat pace ac salute corroboret. insanit contra deum rursus Ægyptus et repugnat contra Moysen et Aaron seruos ipsius et pars maxima Israhelis consentit inimicis; pauci uero ualde sunt salui ac sustinent pro pietate certamina. conculcata est reuerentia pietatis, damnati ministrant et damnatores sedent 30 gementes in domo; qui cum damnatis communionem priuati sunt, ipsos condemnatos se putant a condemnatione soluissse. talem synodum ludo fecerunt Ægyptiaci, Palæstini et cum Ponticis Asiani cumque istis et Occidens; hunc enim languorem maxima iam pars mundi recepit. qui mimorum risus sic depompauerunt impietatis tempore pietatem? quis umquam comœdiæ scriptor talem fabulam finxit? quis denique tragœdiæ 35 digne poeta huiusmodi lamenta conscribat? tanta ac talia mala intra dei ecclesiam concreuerunt, immo uero eorum quæ commissa sunt, breuiter narraui particulam; alia enim nec dici sine periculo possunt. oret igitur sanctitas tua et Christum dominum deprecetur exurgere et hanc maris reprimere tempestatem ac desideratam imperare Mt 8, 26

CVIII altera uersio habetur in Actis concilii quinti [L V 506 = M VIII 293] = Σ

3 coniunctiones M	9 cooperati Lupus operati M	11 ueniæ Lupus uenire M	12 iniuriosissime scripsi iniuriosissimi M	13 nocto M	
21 samosenorum M	25/26 periclitantur M	26 scindi scripsi dirumpi Σ exindi M	sectionis M	29 consentis M	pro pietate Lupus proprietatem M
Lupus cū in M	36 poetu M	lamenta scripsi fletus Σ momenta M	30 conculcata M	31 cum	38—(60) 3 alia enim —
animam meam om. Σ	39 hoc M	imperare scripsi intrare M			

tranquillitatem, ut, hoc inpetrantes gratuitum donum, clamemus cum sancto Dauid:
Ps. 93, 19 secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes
tuæ multæ lætificauerunt animam meam.

Lp 60 Epistula comitis Irinæi quam cunctis a quibus fuerat directus episcopis ante comitis
largitionum Iohannis rescripsit aduentum

109 [21] 1 Vix mihi nunc copia data est uestræ sanctitati epistolam destinandi et repperiendi
litterarum qualem uolui portitorem, ut ea quæ de causa præsentis per gratiam Christi
<euenerunt,> uestro secundum deum notificarentur affectui. uenimus namque ad
M 788 regiam ciuitatem, dum me Ægyptii triduum præuenissent; quanta uero mox et uel circa
ipsum ingressum pericula sustinuerim, nec ipso facile est referri sermone, nedum dicam 19
2 per epistolam designari. præintroeuntes enim optimi et omnibus apte atque æque
usi (sufficit enim id solum dicere), omnium pæne auditus præuentione obtinuerunt,
alios quidem quomodocumque falsis locutionibus adducentes, alios uero contra nos
calumniis sibimet adsuescentes, omnes uero in commune ac semotim consuadentes, ita
ut et magni iudices et in dignitatibus constituti <ac> diuersis militiis adsentirent quia 15
et congrua inquisitione et consequente iudicio et omnibus pariter dei amicissimis epi-
scopis unam proferentibus eandem<que>sententiam contra eum qui ab eis abrupte fuerat
condemnatus, mirabilis <sit> illa depositio facta. magnificentissimum <uero> et
amatorem Christi Scholasticum cubicularium suaserunt ut euidentissime diceret quia
3 in Ephesum dei genetricis uocem nec audire omnino pertulerit. uerumtamen propter 20
inuincibilem fortitudinem ueritatis et orationes uestras præualui per diuinas miserationes,
postquam prima, ut dixi, euasi pericula, magnificentissimis iudicibus colloqui et eis
Lp 61 totam, prout possibile fuit, ueritatem narrare negotii; qui ea quæ dicimus, agnoscentes,
et ad ipsos auditus principum perducere sunt coacti quæcumque uel in causam præ-
sentem uel contra uos ipsos hi qui Ægyptio æssentiunt tyrannice commiserunt. et 25
post omnia, ut epistolam minime producamus, dum multa inter hæc acta uel dicta sint
tam ab eis qui quæ nostra sunt, sapiunt quam ab illis qui sentiunt cum Cyrillo, placuit ut
inter se) me et Ægyptios tam de personis nostris quam de causa certantes audiret piissimus
imperator, præsentibus quoque iudicibus maximis, dum certe ego sæpe sim protestatus
nec ob hoc me uenisse neque talia ab episcopis deoamicissimis suscepisse mandata, 30
sed solis litteris uenerim sicut portitor ministrare. uerum pro istis ego uerbis paulo
4 minus discerptus sum; quod autem placuit, absque ulla mora completum est. diuino
igitur nutu etiam tunc fauente nobis et in ipsam ueritatem cor principis dirigente ac
Prou. 21, 1 per ipsas res demonstrante quia secundum ueritatem cor regis in manu dei est,
adiudicati quidem sunt aduersarii (oportet namque ad ipsum finem breuiter peruenire), 35
ita ut nullo modo ualuissent ueracia comprobare uel depositionis gesta uel illa quæ hic
secundum falsitatem dixerunt. sed insuper modis omnibus demonstratum est quia

109 Græce extat in V 164 S 145 A 177 [L III 717. 720 = M IIII 1392. 1393]

1 impetrantes <i>Lupus</i> inperantes <i>M</i>	8 euenerunt <i>addidi ex Græcis</i>	uestro — affectui <i>Baluæ</i>
6 destinandi <i>Lupus</i> destinaui <i>M</i>	11 designare <i>M</i>	14 adsuescentes <i>scripsi ex Græcis</i>
nro — affectu <i>M</i>	apte Γ aperte <i>M</i>	16 omnibus <i>Lupus</i> omnes <i>M</i>
adscientes <i>M</i> adsciscentes <i>Lupus</i>	15 ac <i>add. Lupus</i>	19 amotorem <i>M</i>
17 una <i>M</i> que <i>addidi</i>	18 sit <i>add. Lupus ante facta</i>	21 inuincibilem <i>Lupus</i> inbeccilem <i>M</i>
Scholasticum Γ scolasticum <i>M</i>	27 nostra sunt <i>scripsi</i> nostras <i>M</i>	28 se <i>addidi</i>
22 iudicis <i>M</i>	ante cum <i>del. his in M</i>	29 s m <i>M</i>
32 discerptus <i>scripsi ex Græcis</i> deceptus <i>M</i>	33 ueritate <i>M</i>	37 secundum falsitatem <i>scripsi ex</i>
<i>Græcis</i> sua falsitate <i>M</i>		

ciuitatem ab eis quibus a deo imperium iusta deliberatione commissum est et quibus sunt totius orbis credita gubernacula quique regunt subditos sapienter ac pie, impigre præfatam comprehendimus ciuitatem. inmodico uero tempore percurrente propter ep. 23. 34. 40 turbas quæ ab Ægyptio Cyrillo sunt factæ, litteræ a piissimis imperatoribus nostris secundo tertioque uenerunt ammonentes ut cum uinculo pacis uniuersæ dei unirentur 5 ecclesiæ et illa quæ in Nicæam exposita est a sanctissimis patribus nostris, essemus fide contenti, abiectis utique his quæ nuper orta sunt scandalis. unde et persuadere temptauimus illos episcopos qui ea quæ sunt Ægyptii, sentiunt et expositis ab eo hæreticis capitulis subscripserunt, ut auferrent illa quæ orthodoxæ fidei aperte contraria sunt, contenti uero essent expositione <quæ> in Nicæam facta est, secundum piissimorum 10 principum sanctionem. persuadere uero illos minime præualescentes, eo quod illos semel iam male præoccupari contigerit, compulsi sumus nos, qui sanæ fidei <patrum> permanemus et nihil ei peregrinum subintroduci permittimus, hanc in scripto exponere et subscriptionibus confessionem propriam roborare; sufficit enim expositio horum uerborum, quæ pauca sunt, et integritatem pietatis edocere ac semitam ueritatis ostendere 15 et errorem uesaniæ hæreticæ confutare.

Lp 64 2 Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, <omnium> uisibilium et inuisi-
cf. ep. 287 bilium creatorem; et in unum dominum Iesum Christum, filium dei [unigenitum], qui natus est ex patre unigenitus, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantiali patri, per quem omnia 20 facta sunt quæ in cælo et quæ in terra; qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et inhumanatus est, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælis ac uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat«, et »priusquam nasceretur, non erat«, et quia ex nullis extantibus factus est aut ex altera subsistentia siue substantia, 25 dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

cf. Eccles. 3 Hæc est fides quam patres exposuerunt, primum quidem contra Arrium blasphemantem ac dicentem creaturam esse filium dei, et contra omnem uero hæresim Sabellii
Occid. monum. iuris antiqu. ed. Turner 1, 110 sq. ac Fotini ac Pauli Samosatani, Manichæi quoque atque Valentini et Marcionis, et contra 30 omnem uero hæresim quæcumque contra catholicam et apostolicam surrexit <ecclesiam>; quos condemnauerunt trecenti decem et octo in Nicæna ciuitate <episcopi> collecti.

M 791 in hac nos fidei expositione uniuersi persistere confitemur, tam nos qui sumus in Epheso congregati, quam reliqui quoque deoamicissimi episcopi qui sunt in regionibus nostris. profiteamur etiam in omnibus quæ a nobis gerenda sunt, permansuros. obœdimus 35

Prou. 22, 28 namque sapienti, qui dixit: noli transferre terminos quos posuerunt patres tui. hæretica uero capitula quæ a Cyrillo sunt nuper exposita, quibus et anathematis-
mos superfluos subiecit ac uanos, quæque etiam uano decreto ac subscriptione episcoporum roborare temptauit, hæc <eic>it atque alienat ab orthodoxa fide sancta synodus quæ in Ephesum congregata est. 40

110a Supra scriptum decretum auctores eius confessionem fidei uocauerunt.

4 ab egyptio cirillo M = WΓa υπό Κυρίλλου καὶ Μέλωνος Γcodd S 8 expositis ab *scripsi* expositi sub M 10 quæ *addidit Lupus* 12 patrum *addidi ex ΓWS* 14 propria M 17 omnium *addidi ex ΓWS* 18 unigenitum *deleui secundum ΓSW* 20 consubstantiale M 26 uertibile M 31 ecclesiam *addidi* 32 episcopi *addidi* 35 nobis *scripsi secundum ΓSW* uobis M 37 Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείως ΓWS 38 uano *om. ΓWS* 39 eicit atque *scripsi secundum ΓWS* itaque M 41 supra scriptum *Baluzæ sanctum M*

Mandatorium synodi Orientalis <Iohannis> episcopi et reliquorum qui pariter in Ephesum Lp 65 congregati sunt, ad legatarios suos

Sancta synodus quæ in Ephesum per dei gratiam congregata est, deoamicissimis 111 [23] atque sanctissimis Iohanni archiepiscopo Antiochenorum magnæ ciuitatis et Iohanni episcopo Damascenorum metropolis et Himerio episcopo Nicomedensium metropolis 5 et Paulo Emesenorum ciuitatis episcopo, facienti sermonem et pro sanctissimo et sacra- tissimo <episcopo> Berœæ Acacio, et Macario Laodicensium episcopo ciuitatis, facienti sermonem <et> pro Cyro episcopo metropolis Tyrriorum, et Apringio episcopo ciuitatis Chalcidensium, facienti sermonem <et> pro Alexandro episcopo Apamcnorum metropolis, et Theodoreto episcopo Cyrensi- um ciuitatis, facienti sermonem <et> pro Alexandro 10 episcopo Hicrapolitanorum metropolis, <et Helladio episcopo Tolomaidis,> præsentibus præsentibus mandamus quæ subter annexa sunt:

Quoniam propter ecclesiasticam causam, pro qua uniuersi sumus in Ephesum congregati, nunc religiositas uestra secundum piissimorum principum nostrorum decretum euocata est ad magni nominis Constantinopolim ad concertandum pro ueritate ac fide 15 sanctorum patrum rectisque dogmatibus, non autem præcepti sumus uniuersi adesse uobiscum, oportet <uero> omnium nostrum uobis manifestam fieri uoluntatem quia permanemus in eis ac firma putamus quæ a uobis geruntur et ad dei timorem pertinent M 792 et ad ecclesiasticam pacem ordinis<que> tranquillitatem, ob hoc præsens uobis manda- torium fecimus, per quod mandamus atque concedimus integerrimamque uobis tradimus 20 I.p 66 potestatem, quam nos quoque ipsi præsentibus haberemus, ut cum deo iuuante ad præ- dictam perueneritis maximam ciuitatem, siue [sic] oportuerit [ut] coram piissimo prin- cipe aut in consistorio uel coram sacro senatu, siue præsentibus synodo de his quæ in quæ- stionem uenerunt, sermonem moueri contigerit, hunc cum uobis condecente fiducia sapientiaque ac diligentia moueatis pro ecclesiarum utilitate communi et suscipiatis 25 certamen pro omnibus nobis, ita uidelicet ut nos quoque permaneamus perseueremus- que et amplectamur ut propria uniuersa quæ <a uobis> de hac causa geruntur uel fuerint gesta. si uero et usquam necessarium fuerit pacto uel pace ecclesiastica uel re qualibet alia exigente, ut pro nobis omnibus subscribatis, et hoc ipsum uestram quæsumus sanctitatem ut indubitate faciatis pro hoc quod communiter proficit uni- 30 uersis, et pro gloria domini Christi. si uero uobis hic etiam synodicum uisum fuerit destinari, cui suscriptione omnium sit necesse, uniuersi communiter ac singillatim quis- que profitetur huic cum tota deuotione subscribere atque ad pium transmittere comi- tatum, illa tamen condicione seruata ut omnibus modis hæretica illa capitula quæ a Cyrillo Alexandrino Nicænæ patrum subintromissa sunt fidei cum anathematibus, 35 expellantur sicut quæ aliena sunt a catholica et apostolica ecclesia.

Et subscripserunt huic mandatorio uniuersi Orientales episcopi.

111 Græce extat in V 96 S 76 A 60 [L III 724—728 = M IIII 1400. 1401]. præterea duæ habentur uer- siones, supra in Collectione CT 62 et in Collectione Winteriana 13

37 Alexandri et Dorothei subscriptiones, quæ extant in ΓCW, hic omissæ sunt

1 Mandatorum M	Iohannis addidi	6 post sermonem del. pro ciro ep̄o M	7 epi-
scopo addidi	berie M	lacedonensi M	facientis M
10 theodoto M	et addidi	11 et — Tolomaidis add. Baluze	12 subter Lupus super M
17 uero addidi ex ΓCW	uobis MC om. ΓTW	18 ad dei scripsi ex ΓCW adn̄i M	19 que
addidi	21 ipsis M	haberemus scripsi ex ΓW habuimus C habemus M	22 sic deleui
u1 deleui	27 a uobis addidi ex ΓCW	28 usque M	

Lp 67 Epistula præfecti prætorio ad Nestorium, ut cum honore ad suum monasterium remearet, unde ad episcopatum fuerat euocatus

CXII [24] Ea quæ per synodi uisa sunt geri iudicium, tempore longo distulimus, licet nos
 Loofs, Nesto- multi ualde culparent et existerent inportuni; quoniam uero litteræ nobis tuæ sanctitatis
 riana p. 195 redditæ sunt, manifestantes fastidiosum tibi esse quod in Ephesum remoraris, et desi- 5
 M 793 derabile esse de reliquo tuæ religiositati ut iter assumas, eos qui per omne iter debent
 ministrare, direximus, siue nauigare seu per Asiam uel si per Ponticam uia proficisci
 placuerit, ita ut usque ad monasterium ministrent. et angarias uero annonasque
 transmisimus, a dei clementia postulantibus ut incolumis sit sanctitas tua et ita degat
 sicut desiderat ipsa. consolationis enim te non credimus indigere, respicientes ad 10
 animam tuam, quæ sapiens est, et ad multa bona milia, per quæ super alios emines.

Lp 68 Epistula Nestorii rescripta ad eundem præfectum prætorio Antiochum ad epistolam supra scriptam

CXIII [25] Suscepimus tuæ magnitudinis litteras, in quibus cognouimus a piissimo et omni
 Loofs, Nesto- laude digno imperatore præceptum ut nos in monasterio degeremus, et decreti donum 15
 riana p. 195 sumus amplexi; nihil enim nobis amplius honorabile est quam pro pietate remotio.
 196 illud autem mentis uestræ magnitudinem quæso ut pro religione frequenter ad memoriam
 piissimi principis reducatibus ut uerbositates Cyrilli, quas adiudicauit pietas eius, per
 publicas imperiales litteras notet ubique, ut per uniuersas orthodoxorum legantur
 ecclesias, ne forte ob hoc <quod> sine litteris pii imperatoris dicuntur ab eo Cyrilli scripta 20
 percelli, simplicioribus hinc scandalorum nascatur occasio, tamquam non uere dicantur.
 et tuis uere est animis dignum ad defensionem ueritatis adhibere quæcumque possibile
 est; sufficit namque hoc solum dicere ad te, qui per omnia quæcumque tibi committuntur,
 bonus conprobaris existere.

M 794 Sanctissimæ et deoamabili synodo Ephesensæ Iohannes <Iohannes> Paulus Macarius 25
 CXIII [26] Apringius Theodoretus in domino salutem. Venientes in Chalcedoniam (in Constan-
 Lp 69 tinopolim siquidem nec nos nec aduersarii nostri sumus introire permitti propter bonorum
 monachorum seditiones), ex opinione cognouimus quia ante octo dies aduentus nostri
 piissimo imperatori placuerit dominum Nestorium ab Epheso dimittere quocumque ire
 uoluerit. et omnino doluit anima nostra, quia si hoc uerum est, ea quæ absque iudicio 30
 et illicite facta sunt, interim roborari uidentur. nos autem cognoscat sanctitas uestra
 pro fide tota mente certari et hunc laborem eligere usque ad mortem; sustinemus uero

CXII Græce extat in A 55 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 13]

CXIII Græce extat in A 56 [l. c. p. 13. 14]

CXIII Græce extat in A 65 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 20. 21]. alia uersio Latina habetur in
 Collectione Winteriana 18

præmittit M inscriptionem ep. CXVI cum hoc ipso numero, quam illic transposui

25—26 CXIII Sanctissimæ — salutem huc posui, ep. CXVI præponit M

30—31 et — uidentur adferuntur ab Eulherio ep. 205

1 præfecti prætorio scripsi præfectorum M   2 euocatus scripsi uocatus M   3 sinodis M
 5 remeraris M   5/6 desiderabile M   7 Asiam Γ asinam M   uiam M   9 a dei clementia Γ
 ad eius clementiam M
 12 prætorium M   Antiochum Baluze antiochenum M   16 pro pietate Lupus proprietate M
 18 uerbositates Lupus uerbositate M   19 orthodoxorum M   20 quod addidi si add. Loofs
 22 dignum Loofs dictum M
 25 scissimo M   epheseno M   Iohannes addidi ex ΓW   32 sustimus M

præsenti die, id est Gorpiaei mensis XI., imperatorem piissimum transmeare in Rufinianas d. 11. m. Sept
 atque causae audientiam facere. oret igitur sanctitas uestra ut nobis cooperetur 43¹
 dominus Christus, quatenus fidem sanctorum patrum confirmare possimus et ea quae
 contra ecclesiam surrexere capitula radicitus amputare. haec ipsa et sapere et agere
 uestram quaesumus sanctitatem et permanere pro fide orthodoxa bono uestro feruori. 5
 quando autem praesens epistula scripta est, nondum uenerat Himerius; putamus enim
 quod in itinere aegritudinis inaequalitate detentus sit. hoc autem nihil religiositatem
 uestram perturbet; speramus enim quia et tristia extinguentur et ueritas refulgebit,
 prone concertante una nobiscum religiositate uestra.

Item alia epistula quorum supra episcoporum ad quos supra episcopos 10 Lp 70

Per orationes uestrae sanctitatis fuit nobis cum imperatore nostro colloquium, CXV [27]
 et, inpetrato nutu diuino, facto <certa>mine conuicimus interim contraria sentientes, M 795
 ita ut omnia quidem nostra ab amico Christi imperatore <acciperentur>, quae uero ab
 illis dicta sunt, insusceptibilia et inconsequentia uiderentur. nam sursum uersum
 Cyrilli memoriam facientes et rogantes ut ipse potius uocaretur et pro se ipso satisfaceret, 15
 nunc usque obtinere minime potuerunt, sed audierunt quia oportet moueri de pia religione
 sermonem et fidem patrum roborari sanctorum. conuicimus uero et Acacium quia nr. 24, 53
 inter gesta deitatem confessus est esse passibilem, eisque adeo motus est piissimus im-
 perator noster, ut blatteam chlamydem, quam induebatur, excuteret seque retro sub-
 duceret pro magnitudine blasphemiae. uidimus uero et omnem senatum <et> qui erant 20
 in consistorio, ualde approbare nos ipsos, tamquam reuera pro pia fide laboribus desu-
 dantes. placuit igitur piissimo imperatori nostro ut unusquisque exponeret propriam
 fidem et pietati eius offerret; nos uero respondimus quia impossibile est ut alteram faciamus
 expositionem nisi quae in Nicaeam facta est a beatissimis patribus, et hoc quoque placuit
 eius imperio. restat igitur illam in qua sanctitas uestra subscripsit, pietati eius 25 ep. 110
 offerre. omnis autem Constantinopolitanæ populus ciuitatis ad nos sine cessatione
 pernaugat, rogans ut pro fide fortiter decertemur, et ad eos [fortiter] compescendos,
 ne occasionem dare aduersariis uideamur, plurimum laboramus. direximus autem
 uestrae religiositati expositionis exemplar, ut duas authenticas dignemini ex ipsa transcri-
 bere et subscribatis ambabus. 30

Item epistula ab episcopis Orientalibus et consortibus eorum ab Epheso, per quam
 respondetur ad litteras supra scriptas

1 Per omnia deoamicissimis et sacratissimis atque sanctissimis comministratoribus CXVI [28]

CXV Graece extat in A 66 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 21]. alia uersio Latina habetur in *Collectione Winteriana* 19

CXVI Graece extat in A 67 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 21. 22]. alia uersio Latina habetur in *Collectione Winteriana* 20

31/32 inscriptionem cum numero CXVI praemittit ep. CXIII M, huc transposui

1/2 in Rufinianas atque scripsi ex ΓW atque in rufinianas M 6 himerius M 7 in itinere ΓW
 inter M 8 nam M tristi M 9 religiositatem uestram M
 12 certamine scripsi mine M contrariam sentientes M 13 acciperentur addidi suscepta
 sint Lupus 13/14 ab illis scripsi ablis M 15 fientes M uocaretur Γ uteretur M 18 eis que
 Lupus eiusque M 19 blatiteam M excutere M 20/21 omnem — consistorio M δλον τό κοιμιστό-
 ριον ΓW et addidi 21 pro pia scripsi propria M 23 pietatis M 25 illa M 27 fortiter
 deleui 28 nec M 29 expositiones M
 31 quem M 33 praemittit CXIII Scissimo — salutem M, cf. quae a CXIII adnotata sunt

Lp 71 Iohanni Iohanni Himerio Paulo Macario Apringio Theodoreto episcopis synodus quæ
 conuenit Ephesi, in domino salutem. Cognoscentes certamina quæ a uobis per gratiam
 M 796 dei pro fidei pietate sunt habita coram Christi amico atque piissimo imperatore nostro,
 experimento agnouimus quia dominus Iesus Christus suas non dereliquit ecclesias, ita
 ut et uobis orthodoxis dignam præstaret gratiam et multam confusionem contra inimicos 5
 effunderet et piissimum principem nostrum rectæ fidei sanctissimæ ecclesiæ accedere
 præpararet, et confidimus quia et competenti sacerdotibus Christi fiducia dimicantibus
 uobis et saluante deo imperatoris nostri piissimi uitam, pacificum finem præsens negotium
 sortietur et hæc quidem depompabitur hæresis, refulgebit uero rursus per uniuersas
 totius mundi ecclesias sanctorum patrum fides orthodoxa. inimici uero non cessant 10
 nunc usque consueta uti tyrannide, eo quod nullam senserint ultionem; ubique enim per
 2 ecclesias transmittentes damnationes illicitas, perturbant et clericos et populos. sub-
 scripsimus autem in duas uniformes epistulas quæ a uestra sanctitate directæ sunt, pro
 quibus ut uos usque <ad> sanguinem quæsumus opponatis contra eam quæ nuper
 exurrexit impietatem pro ueritate bellantes, scientes quod in sanctitatis uestræ con- 15
 cordia permanentes, parati sumus prius animam reddere quam quodlibet hæreticorum
 Lp 72 3 capitulorum Cyrilli Alexandrini suscipere. ea uero quæ contra personam quæ in-
 iustitiam pertulit, facta sunt, cognoscentes, totius obstuporis sumus taciturnitate per-
 cussi; qui enim deposuerunt eum, in ipsis gestis hæreticis capitula hæretica, sicut nostis,
 patrum fidei coniunxerunt, et per hoc semet ipsos hæreticos denotantes et a fide alienos 20
 orthodoxa. quomodo igitur, quæso, possibile est ut ad unum, dum sint contraria,
 hæc utraque conueniant, id est ut depositio approbetur et capitula improbentur? si
 enim circa damnationem fide sunt digni, et in his quæ exposuerunt, id est hæreticis
 capitulis fide non habentur indigni; si uero hæreticos eos conuincunt esse capitula, ab
 ep. 117 4 hæreticis etiam depositio facta est. hæc adlocuti sumus etiam principem nostrum 25
 piissimum et ad uestram direximus sanctitatem, ut quod uobis uisum fuerit, peragatis.
 æstuamus enim, quod teste dicimus ueritate, ne si confirmetur quæ ab hæreticis est
 facta deiectio, et capitula hæretica quamcumque obtineant firmitatem et alia quæ ab
 eis contra multos facta sunt sacerdotes; quæ omnia dum sanctitas uestra cognouerit,
 illa eam confidimus esse acturam per quæ et uniuersa quæ contra omnes ab hæreticis 30
 sunt facta, cassentur, id est siue damnatio siue excommunicatio, per synodicas litteras
 imperialiaque decreta. non ignorat enim religiositas uestra quod habeamus nobiscum
 M 797 nonnullos episcopos qui ex propriis mansionibus soli remanserunt. direximus autem
 sanctitati uestræ et eam quæ nuper facta est interpretationem capitulorum hæreticorum
 L III 811 sq. ab Alexandrino Cyrillo, impietatem suam etiam per ipsam subtilius ostendente. sicut 35
 = M V 1 sq. autem uestram rogauimus sanctitatem, dignemini habere curam quatenus celerius
 dimittamur, maxime quia tempus imminet hiemis.

I Tranquillinus episcopus Antiochiæ, quæ est Pissidiæ metropolis, incolumes
 uos orare pro me deprecor apud deum, domini mei fratres.

Et reliqui similiter subscripserunt

II Helladius episcopus Tarsi

1 Helladio *post* Theodoreto *addunt* ΓW 5 gratiam *Lupus* ecclesiam M 6 effunderet M
 accedere W addicere M 7 competenti ΓW cum petentibus M 8 piissimam M 9 sortietur *Lupus*
 sortiretur M 10 uero *scripsi secundum* Γ quidem M 11 nulla M 12/13 subscripsimus *Lupus*
 scripsimus M 14 usque *Lupus* utque M ad *addidi* 15 exurrexerit M sanctitates M
 15/16 concordiam M 22 approbatur M 24 fidem M habetur M 27 teste *scripsi* testes M
 33 mansionibus] ἐπαρχίας ΓW 34 ea M 35 Cyrillo *om.* ΓW 38—p. 67, 40 *subscriptions om.* ΓW
 38 anticæ M 40 scripserunt M

III Alexander episcopus Apamiæ	Lp 73
IIII Iulianus episcopus Sardicæ	
V Bosforius episcopus Gangrorum	
VI Petrus episcopus Traianopolis	
VII Cyrus episcopus Tyri	5
VIII Rabbulus episcopus Edessenus	
VIIII Alexander episcopus Icrapolitanus	
X Maximinus episcopus Anazarbi	
XI Dorotheus episcopus Marcianupolis	
XII Asterius episcopus Amidæ	10
XIII Pausianus episcopus Ypatæ	
XIIII Dexianus episcopus Seleuciæ	
XV Basilius episcopus Larissæ Thessaliæ	
XVI Eutherius episcopus Tyanorum	
XVII Gerontius episcopus Claudiopolis	15
XVIII Mosæus episcopus Aradi	
XVIIII Placcus episcopus Laodicæ	
XX Marcianus episcopus Abryti	
XXI Cyrillus episcopus Adanæ	
XXII Fritilas episcopus Heracliæ	20
XXIII Cyriacus episcopus Dioclitianopolis	
XXIIII Antiochus episcopus Bostorum	
XXV Daniel episcopus Faustinupolis	
XXVI Marcellinus episcopus Arcis	
XXVII Salustius episcopus Coryci	25
XXVIII Iacobus episcopus Dorostoli	
XXVIIII Theophanius episcopus Philadelfiæ	
XXX Meletius episcopus Neocæsariæ	
XXXI Diogenis episcopus Ionopolis	
XXXII Polychronius episcopus Epifaniæ	30
XXXIII Esychius episcopus Castabalorum	
XXXIIII Traianus episcopus Augustæ	
XXXV Cyrus episcopus Marcupolis	
XXXVI Polychronius episcopus Heracliæ	
XXXVII Heliades episcopus Zeugmatis	35
XXXVIII Anastasius episcopus Tenedi	
XXXVIIII Valentinianus episcopus Malli	Lp 74
XL Iulianus episcopus Larissæ	
XLI Diogenis episcopus Selcucobeli	
XLII Theoctistus episcopus Cæsariæ	40

Piissimis et amicis Christi imperatoribus Theodosio et Valentiniano Augustis 117

117 *Græce extat in A 68 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 22, 23]. atia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 21*

V bofforus M	VII cyrius M	X azarbi M	XI marcionupolis M	XIII Pausianus
scripsit Susianus M	XVI tranorum M	XVII Gerontis M	XX arbriti M	XXII Frotilus M
XXIIII botrorum M	XXV faustianupolis M	XXVIII dorostuli M	XXXI iunopolis M	
XXXVII Helliades M	zeuzmatis M	XLI eleucoboli M	XLII Theoustus M	

synodus sancta quæ in Ephesum congregata est. Edocti ex litteris sanctissimorum
 M 798 et deoamicissimorum comministratorum nostrorum, qui ad pium comitatum uestrum
 pro tota synodo aduenerunt, quia et introitus eorum [et] propitiae a uestra pietate sus-
 ceptus sit, et pro pia fide imperii uestri zelum, ita delectati sumus tamquam si cum
 præfatis præsentibus fuissetis cumque ipsis tranquillam pietatis uestræ faciem uidissetis. 5
 cognouimus enim quomodo illa quæ aduersariorum sunt, insusceptibilia facta
 sint uestro iusto iudicio, Nicænorum uero patrum fides, pro qua et præsentibus deoami-
 cissimi episcopi et nos quoque certamus, digna susceptione probata sit, et credimus
 quia, sic ex deo uestra pietate pendente, ab his qui temptauerunt, nullatenus commo-
 uebitur apostolica fides, per quam a progenitoribus olim uestrum regnat imperium et 10
 omnes alienigenas subditos habet, et circa hæc gratidicas uoces et intentas pro pietate
 2 uestra deprecationes consuecte obtulimus cum multa domino Christo lætitia. quo-
 niam uero multa quædam fiducia est sacerdotibus coram uestro imperio, et illa ei in-
 sinuare præsumimus quæ in angustiam nos æstuationemque miserunt, quorum cura-
 tionem quoque deprecamur; unde quæsumus ac nosmet ipsos prosternimus uestigiis 15
 uestris, ut cum patientia nos humillime supplicantes pietas uestra suscipiat pro illa
 persona cui præiudicium factum est ab his qui hæretica Cyrilli Alexandrini capitula
 susceperunt impietatemque contra id quod diuinitatis est, effecerunt. qui enim
 hæretica capitula subintroduxerunt <et> sanctorum patrum perturbauerunt fidem
 1.p 75 quod ad ipsos pertinet, in ipsis gestis et illicitam fecerunt depositionem. et credimus 20
 quia indeclinabili rectoque iudicio uestro iustum minime apparebit condemnationem
 <ab illis> factam permanere quos dignum est condemnari, dum conuicti sint hæretici
 esse. quæ uero ab eis facta sunt et contra ecclesiasticas sanctiones et contra piissimas
 litteras uestras, a multis iam particulatim didicit imperium uestrum, dum ille qui ab
 eis iniustitiam pertulit, in nullo nec uestris sanctionibus contraxisset et ecclesiasticam 25
 fidem orthodoxe prædicasset. nam etsi ipse huiusmodi *** metuendum tamen est
 ne fidei læsio quæcumque contingat, eo quod illicita illa deiectione ab illis facta sit qui
 hæretica superinduxerunt capitula.

Et subscriptiones.

118 [29] Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi 30
 Lp 76 semper colendi sanctæ synodo quæ in Ephesena ciuitate conuenit. Intentionem
 quidem nostram, etiamsi non scriberemus nunc, ex multis aliis noueratis, et quantum
 pro recta fide habeamus studium et pro unitate ecclesiarum, a patribus hoc et ab uis
 edocti et nihil usque hactenus sanæ fidei præponentes. propter quam etiam iam
 M 799 paulo ante in Ephesum uestram congregare festinauimus sanctitatem et dum congregati 35
 essetis, omnia huiusmodi scripsimus, per quæ consequens esset <ut> absque contentione
 uera fides et quæ olim tenuit, inconcussibiliter permaneret, ad amicitiam uobis unitis.
 quoniam uero præter intentionem nostræ pietatis ac spem contentiones inter uos factæ sunt
 quædam et acta nonnulla qua dissensiones haud dubie consequuntur, uolentes in omnibus
 uobis terminari discordiam, magnificentissimum et gloriosissimum diuinorum officiorum 40

2 comitandum, d in u corr. M   3 et del. Lupus   propitiae Baluze proprie M   4 pro pia
 Lupus propria M   imperium M   6 insusceptibilia Lupus ut susceptibilia M   7 sunt M
 8 probati M   10 regat M   11 pro pietate Lupus proprietate M   13 eis M   19 capitula hrtica
 capitula M   et addidi cf. ΓW   22 ab illis addidit Lupus   23 ecclesiasticas ΓW hereticas M
 26 lacunam statuit Lupus cf. Γ εἰ γάρ καὶ μυριάκις φεύγων τὰς ταραχὰς αὐτὸς ἰδιόζειν βούλεται
 28 superduxere M
 36 ut addidi

magistrum Iohannem direximus, ut contentiones quæ inter uos natæ fuerant, soluerentur. dum uero necessarium uideretur et hoc ut huc uestrum nonnulli uenirent, quos pietas nostra etiam præsens inter præsentis audiret, ut unitio, quam studemus, pio proueniret assensu, hoc quoque peregrinus, uniuersa sperantes suauiter disponenda. sed quia permanet adhuc dissensio commissa, laborem reputantes uestram religiositatem sufferre 5 ex ipsa necessitate concilii, reuerti Epheso ad propria concessimus uniuersos et proprias rursus ecclesias obtinere. quod unusquisque faciat cum episcopis qui uenerunt a Lp 77 prouincia eius; Cyrillum uero solum, qui Alexandrinus quondam fuit episcopus, et Memnonem, qui fuit episcopus Ephesus, neque uobis connumeramus et ab episcopatu esse nouimus alienos, sicut olim uestræ a nobis scriptum est sanctitati. ad proprias 10 ep. 40 ecclesias reuertentes, ciuitatum quieti prospicite, dignam per omnia mansuetudinem sacerdotio amplectentes. eorum siquidem quæ hic quomodocumque fecistis, esse aliquam satisfactionem conuenit per ea quæ sunt postea secutura; erit autem, si ecclesiasticum decorem cum publica consequentia seruaueritis.

Epistula Theodreti episcopi <Cyrrî> ad Alexandrum Hierapolitanum episcopum, quam 15 Lp 78 ponit Irinæus

1 Neque blandimenti neque asperitatis ullam speciem reliquimus nec deprecationis 119 [30] nec contradictionis, qua usi non sumus apud piissimum principem et consistorium clarum, obtestantes in conspectu dei, qui cuncta desuper cernit, et domini nostri Iesu Christi, qui futurus est orbem terrarum cum iustitia iudicare, et spiritus sancti et 20 Act. Ap. electorum eius angelorum, ut non despiceretur quod corrumpitur fides ab his qui illa 17, 31 capitula hæretica susceperunt et in eis subscribere præsumpserunt, sed ut Nicæna fides exponi tantummodo iuberetur et expelleretur quæ superinducta est hæresis ad exterminium corruptionemque pietatis; et usque hodie nihil perducere ualuimus ad effectum, eo quod huc et illuc circumferantur auditores et nunc quidem quæ nostra sunt, laudent, 25 nunc uero in contrarium persuadantur. sed tamen nihil horum nos dissuasit quod M 800

2 ab instantia proposita cessaremus, sed in ipsa nunc usque persistimus. hoc ergo, quod deo fauente sit dictum, peregrinus, ut cum iuramento imperatori piissimo diceremus quia impossibile est ut nos Cyrillum et Memnonem in episcoporum restituamus officio et fieri non potest ut communicemus reliquis, nisi capitula hæretica ante summouerent. 30 nos igitur hanc habemus intentionem; festinatio uero est <his> qui ea quæ sua sunt, Phil. 2, 21 quærunt, non quæ Iesu Christi, et extra nostram illos restituere uoluntatem. sed nihil horum pertinet nobis; deus enim nostrum propositum exigit perscrutaturque

3 uirtutem et eorum quæ contra uoluntatem fiunt, non exigit ultionem. de illo uero Lp 79 amico hoc cognoscat sanctitas uestra, quia quoties eius fecimus mentionem, siue coram 35 piissimo principe siue coram consistorio claro, fecisse adiudicati sumus iniuriam; tanta est eorum qui intus sunt aduersitas contra eum, et, quod est omnium pessimum, quia et ipse piissimus imperator nomen eius plus quam ceteri auersatur, nobis manifeste dicens quia »de hoc nullus mihi [manifeste] aliquid dicat; typum namque iam semel

119 Græce extat in A 69 [Abhandlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 23. 24]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 22

2 hunc M   quos scripsi quo M   4 uniuersa sperantes scripsi uniuersas perarentes M
6 consilii M
15 Cyrrî addidi   17 ulla M   19 obstantantes M   22 nicea M   25 nostra sunt
scripsi nras M   30 summouerent Lupus summo uenirent M   31 his addidi eis Lupus   34 fiunt Γ
sunt M   36 claro Γ principe M   37 pessimum Lupus piissimum M   39 manifeste deleui

ca quæ ad illum pertinent, susceperunt. uerumtamen <si> hic sumus, <sumus> non cessaturi tota uirtute curam de ista quoque gerere parte, scientes iniquitatem quæ in
 4 eum commissa est ab his <qui> sine deo sunt. festinamus uero ut et nos hinc liberemur et uestra inde religiositas seruetur. nihil namque hinc suauius sperare possibile est, eo quod auro cunctis sit satisfactum et iudices ipsi contendant quia una sit deitatis
 5 humanitatisque natura. populus uero, fauente deo, saluus est omnis et ad nos incessanter egreditur. cœpimus namque et alloqui eos et collectas celebrauimus maximas et per orationes tuæ religiositatis quarta iam uice feci ad eos de fide sermones, et cum tanta uoluptate audierunt, ut usque ad horam septimam minime recessissent, sed patienter sustinuissent solis ardorem. in atrio enim, quod est maximum et quattuor
 10 porticus habet, multitudo conuenit, et nos de superioribus locis habitationum sermonem habuimus. clerus uero uniuersus cum bonis illis monachis nos ualde inpugnat, ita ut et una uice pugna commissa sit, quando a Rufinianis post colloctionem reuertebamur piissimi principis, et multi fuerint uulnerati tam laicorum qui erant nobiscum, quam monachorum quoque falsorum. agnouit autem piissimus imperator quod multitudo
 15 congregaretur ad nos, et solis nobis colloquens ait: »Agnoui quia collectas extraordinarias facitis.« ego uero dixi ei: »Quoniam dedisti fiduciam, cum uenia audi. numquid iustum est ut illi <qui> quidem hæretici et excommunicati sunt, ecclesiastica ministeria peragant, nos uero, qui pro fide certamen habemus et propter hoc eos communione
 M 801 priuauimus, in ecclesiam non intremus?« ille inquit: »Et ego quid faciam?« 20 respondi ergo ei: »Quod fecit is qui nunc magister est, quando erat comes largitionum tuus, dum uenisset ad Ephesum. inueniens enim quod illi missas quidem facerent, Lp 80 <nos uero> minime, conpescuit eos dicens quia <nisi> inter uos pax fuerit facta, uni parti collectam celebrare non sinam.< et oportebat pietas tua episcopo præsentis loci præciperet ut nec nobis nec illis missas tenere concederet, donec conueniremus ad pacem, 25 ut iustum decretum tuum innotesceret uniuersis.« ad hæc respondens dixit: »Ego episcopis imperare non possum.« respondi igitur ego: »Ergo nec nobis imperes aliquid, et accipimus ecclesiam celebramusque collectam, et cognoscat pietas tua quia multo plures nobiscum sunt quam cum illis.« super hæc uero diximus ei quia »collecta nostra nec lectionem sanctarum scripturarum habuit nec oblationem, solas uero letanias
 30 pro fide et pro uestro imperio fecimus et pro religione pia sermones.« approbavit ergo et nunc usque id non prohibuit fieri. crescunt igitur subinde collectæ transnauigante ad nos multitudine populi cumque omni uoluntate audiente doctrinas. oret igitur religiositas uestra ut finem deo placitum causa suscipiat; nos enim per singulos dies in periculo sumus, de seditioso impetu super nos monachorum <et> clericorum
 35 suspecti facilitatemque potentissimorum uidentes.

120 [31] 1 Dominis honorandissimis et deoamicissimis episcopis qui in Ephesum degunt,
 Lp 81 Iohannes <Iohannes> Himerius Paulus Macarius Apringius Theodoretus episcopi in

120 *Graece extat in A 70 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 24. 25]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 23*

Theodoret. ep. 112 καὶ μὲν δὴ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κληθέντες, πέντε διαγνώσεις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐσχῆκαμεν καὶ τρεῖς ὕστερον αὐτῷ διαμαρτυρίας ἐπέψαμεν

1 si hic sumus, sumus <i>scripsi secundum ΓW</i> hic sumus <i>M</i>	3 qui <i>add. Lupus</i>	4 seruatur <i>M</i>
5 deitas <i>M</i>	8 per <i>in mg. add. M</i>	17 factis <i>M</i>
21 is <i>Lupus</i> his <i>M</i>	23 nos uero <i>Γ om. M</i> nos <i>add. Lupus</i>	18 qui <i>add. Lupus</i>
27 episcopo <i>ΓW</i>	nisi <i>add. Lupus</i>	20 ecclesia <i>M</i>
32 subinde <i>Lupus</i> sub exinde <i>M</i>	33 multitudo <i>M</i>	27 episcopo <i>ΓW</i>
38 Iohannis <i>addidi ex ΓW</i>	35 et <i>add. Lupus</i>	
	38/(71) in domino salutem <i>om. ΓW</i>	

domino salutem. Quinques iam coram principe introiuimus et de hæreticis capitulis multa contendimus et iurauimus sæpius imperatori piissimo quoniam impossibile est communicare nos cum his qui contraria sapiunt, nisi capitula hæc fuerint abdicata, et quia nec si abiecerit Cyrillus capitula sua, suscipietur a nobis, eo quod princeps factus sit impiæ huius hæreseos, et nunc usque nihil optinere potuimus, eo quod aduersarii 5 ualde insistant et hi qui audiunt, non increpent eis resistentibus inpudenter neque compellant eos ad disceptationem colloctionemque uenire. illi namque capitulorum discussionem modis omnibus fugiunt et de ipsis nec loqui omnino contenti sunt; nos uero per orationes uestras usque ad mortem sumus parati persistere et neque Cyrillum suscipere neque capitula quæ ab eo exposita sunt, nec istis communicare, nisi expulsa 10 fuerint quæ male subintromissa sunt fidei. rogamus igitur et sanctitatem uestram ut nobis eadem sentiatis et eandem perseuerantiam demonstretis; pro pietate enim M 802 certamen habemus, in qua sola nobis est spes, et propter quam speramus saluatoris 2 nostri benignitate nos perfrui in uita futura. de deoamicissimo uero atque sanctissimo episcopo Nestorio nouerit religiositas uestra quia studium nobis fuit ut misceremus de 15 illo sermonem, et interim non praeualuimus, eo quod cuncti aduersarii et ad ipsum nomen sint infeste dispositi. dum se tamen ista sic habeant, festinamus, si tempus Lp 82 inuenire potuerimus placabilesque auditores, et hoc facere, absque dubio tamen si deus 3 nostræ intentioni cooperator extiterit. ut uero neque hoc ignoret sanctitas uestra, scitote quia uidentes Cyrillianos tyrannide, seductione adulationeque ac muneribus 20 omnes fere, ut ita dicamus, euertisse, frequenter piissimum principem rogauimus et magnificentissimum iudicem ut et nos ad Orientem et religiositatem uestram ad propria ire permetteret, hoc reputantes quia in uacuum moraremur, nihil proficientes in causa præsentis, eo quod Cyrillus nobiscum modis omnibus fugiat habere conflictum, sciens manifestam conuictionem blasfemiarum quas in XII capitulis suis exposuit. placuit 25 autem post multas preces nostras piissimo principi ut unusquisque nostrum reuerteretur ad propria, ita ut <et> Ægyptius et Memnon Ephesius in locis permaneant propriis. sic enim potuit uniuersos idem Ægyptius obcæcare <per> propria munera, ut ipse quidem, postquam mala multa milia perpetravit, ad sedem propriam reuertatur, innocens autem uir ad suum monasterium dimitteretur. 30

Contestatio prima Iohannis Antiochenæ sedis patriarchæ et reliquorum VI, quam Theo- Lp 83 dosio imperatori a Chalcedona direxerunt, quando, eis illic relictis, intrauit Constantinopolim cum his <qui> missi erant in legatione a beato Cyrillo et synodo quæ pariter conuenit in Ephesum

1 Votium fuerat neque a quolibet alio propter spes futuras et incongruas pietatis 35 121 [32] uerbum prodi, nedum ab his qui sacerdotale officium sunt sortiti et ecclesiarum defen-

3—6 *adfert Euthenius in ep. 205*

121 *Græce extat in A 62 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 16. 17].*

alia uersio Latina habetur in

Collectione Winteriana 15

Cf. ea quæ ex Theodoretī ep. 112 adnotauī ad ep. 120

2 sæpius — quoniam <i>Lupus</i> qm̄ sepius imper̄ piissimo <i>M</i>	impossibile <i>scripsi</i> possibile <i>M</i> possibile
non <i>Lupus</i>	11 fidei ΓW fieri <i>M</i> ragamus <i>M</i>
19 ignorat <i>M</i>	12 pro pietate <i>Lupus</i> proprietate <i>M</i>
27 et <i>addidi</i> ex ΓW	22 τῶν μεγάλων ἀρχόντων ΓW
28 egiptus <i>M</i>	25 coniunctionem <i>M</i>
per <i>add. Lupus</i>	29 propria <i>M</i>
mitteretur <i>M</i>	30 dimitteretur ΓW
<i>in fine add. salutationem et subscriptionem Iohannis ΓW</i>	
33 qui missi <i>scripsi</i> missis <i>M</i>	

sionem; quos nescimus quomodo concupiscentia præsidendi et principatus amor et frigidæ quædam promissiones ad hoc usque deposuerunt, ut omnia quidem Christianorum præcepta despicerent, soli uero eius uiri intentioni seruirent qui ex præuentu omnia sperauit tam sibi quam etiam his qui ad hoc ei cooperati sunt, euenire, dicimus uero Alexandrini Cyrilli, qui solius controuersiae causa hæretica sanctis dei ecclesiis super- 5 inducens dogmata et hæc conuincenda præsentiens, per solum Memnonis ministerium M 803 et episcoporum coniuentionem prædictorum diffugere sperauit eorum quæ peccando com- 2 miserat, ultionem. unde et quietem nimis cupientes et in reliquis tenendam patientiam iudicantes, circa huiusmodi tamen quietem patientiamque prodicionem fidei reputando, ad solos uos, qui cum superna uirtute mundi salus estis, supplicationem conuertimus, 10 ad uos specialiter attinere putantes ea quæ fiunt pro pia religione certamina, tamquam Lp 84 qui etiam nunc usque seruastis eam et per ipsam ualde seruamini. hanc uero adhibemus supplicationem, sicut utique in conspectu sanctissimi dei futuram satisfactionem, precaturam pro nobis, si nihil eorum quæ pro religione facere possumus, pro segnitia omittamus, sed et publicemus pro ea tuæ pietati sermones. non est enim quod amplius 5 queant temporibus Christianis agere sacerdotes quam ut tam fidelem principem protestentur, etsi multotiens prompti simus ut tam uitam nostram quam corpora in certaminibus 3 quæ habemus pro fide, ponamus. propter quod coram deo, qui omnia conspicit, et domino Iesu Christo, qui cum iustitia iudicaturus est uniuersos, et sancto spiritu, cuius gratia gubernatis imperium, et electis angelis, qui uos seruant, quos et astantes uidebitis 20 illi terribili throno et illas terribiles sanctificationes, quas incessanter offerunt deo, quas quidam nunc obliterare pertemptant, quæsumus ut eam quæ nunc expugnatur, ulciscamini pietatem et iubeatis ut hæretica illa capitula, quæ superintroducta sunt fidei, expellantur, quæ sunt omnimode a rectis dogmatibus aliena et hæreticis uesaniis consona. aut certe si quis eorum qui consenserunt et subscripserunt eis, et post 25 ueniam, quæ a nobis promissa est, uult ultra contendere, hunc uenire ad medium iubeatis et manifeste illum sub ecclesiasticis ea increpationibus uestræ pietatis iudicio uindicare. nihil namque ab hac re, o imperator, tuo dignius erit imperio, pro qua et contra Persas olim et contra alios barbaros bello contendere festinasti, Christo tibi præclaras retribuente uictorias, eo quod pro eo promptus exstiteris. fieri uero coram tua pietate quæsumus 30 inquisitiones in scripto; sic enim procul dubio facilius dignoscentur et omni futuro tempore conuincantur quicumque delinquantur. si qui uero pro his quæ peccando commiserunt, hæsitantes ferre sermones seu reddere rationes, rectam fidem uelut ex dominatione imperantes subiugare uoluerint, tui erit iusti iudicii præuidere, si non et ipsum uocabulum perdididerint magistrorum, qui hæsitantes certari pro his dogmatibus 35 quæ inducunt, et non [con]uolentes probare quæ dixerunt, ne fecisse impie conuincantur, nec ea expellere dignantur, ne forte infructuosa eis habita inter semet ipsos conspiratio Lp 85 4 fiat. iam siquidem meditantur ut pro huius impietatis præmio sedium restituantur principatus, et alias ad corruptionem canonum formulas, quæ et per ea quæ olim sunt M 804 ab eis temptata, iam proditæ sunt et adhuc demonstrabilius elucescent, nisi tuum talia 40 conpescat imperium. nam uidebit eos non multo post etiam pietas tua huius prodici-

1 quos <i>Lupus</i> quod <i>M</i>	2 usque que <i>M</i>	6 misterium <i>M</i>	7 coniuentioniam <i>Lupus</i> eohi-
bentiam <i>M</i>	11 pro pia <i>Lupus</i> propria <i>M</i>	12 hanc <i>ΓW</i> nunc <i>M</i>	14 præaturam <i>M</i>
15 sed <i>ΓW</i> se <i>M</i>	pietatis <i>M</i>	quid <i>M</i>	16 queant <i>Lupus</i> que ante <i>M</i>
17 et simul	prompti simus <i>ΓW</i> promissimus <i>M</i>	18 quæ <i>Lupus</i> quam <i>M</i>	21 sanctificationes <i>ΓW</i>
totiens <i>M</i>	incensanter <i>M</i>	22 ea <i>M</i>	28 dignus <i>M</i>
acciones <i>M</i>	23 incensanter <i>M</i>	28 dignus <i>M</i>	persus <i>M</i>
34 dominatione <i>scripsi</i> donatione <i>M</i>	36 uolentes <i>scripsi</i> conuolentes <i>M</i>	dixerunt <i>scripsi</i> direxerunt <i>M</i>	31 dignoscentur <i>M</i>
38 sedium <i>Lupus</i> sedio <i>M</i>	40 prodita <i>M</i>		

tionis mercedes tamquam capta de fide Christi uolentes spolia dispertire. nos uero olim quidem, dum quædam præsumpta sint a reuerentissimo quondam Hierosolymitanorum Iuuenali, quicquid, dum certe debeamus bellari pro regulis ** uideremur; et nunc quasdam festinationes et fantasias eius huiusmodi contra utramque Phœniciam et Arabiam minime ignoramus. nec tamen de his interim contendere possumus, qui certe de ipsis quoque ciuitatibus, quarum nobis cura commissa est, et ab ipsa, si oportuerit, uita facilius abscedemus quam relinquamus deuotionem pro fide bellandi. sed contra horum quidem spes tam dei iudicium quam tuæ pietatis opponimus; nunc autem quæsumus ut de prima et sola fidei pietate sit cura, et ne illum qui sub sanctæ conuersationis Constantino uix tandem splendor est factus religionis orthodoxæ et præterea est confirmatus <per> beatos auum tuæ pietatis et patrem, a tuo uero imperio in alteras quoque barbaricas gentes et in Persarum firmatus est regionem, periclitetur in ipsis imperialibus aulis et iuxta uestram mergatur tranquillitatem. non enim duplices Christianismi doctrinas in Persidam directurus es, imperator, nec aliquid apud eos magnum fides nostra putabitur, dum contententibus nobis nemo sit iudex, nec duplicibus prædicationibus siue mysteriis communicaturus <est> sana mente quilibet, nec uero pie est quis a tantis patribus abscessurus et sanctis et qui reprehenduntur in nullo; sed nec suauias, quæ ad imperium pertinent, eorum qui ad inuicem contraria sentiunt, orationibus ascribentur, nec paruum ridiculum erit quod tribuemus hostibus pietatis, et alias multa milia quis malæ contentionis eorum denumerare poterit læsiones. si uero est qui paruum cælestium rerum putet affectum, facilius quidem quilibet sit alius quam cui deus omnem mundi tribuit potestatem. at uero nobis oratio est suscipere a tua potestate iudicium; deducet namque mentem tuam deus ad integram eorum de quibus quæstio est, comprehensionem. si uero est aliquid quod modo prohibeat (non enim cuncta illa nobis effabilia sunt quæ tuæ pietati de rebus seu circa ipsas res constant), certe uel ad propria recessum nobis facilem securumque esse a tua tranquillitate deprecemur; commissas enim nobis urbes non parum noceri ex hac mora conspiciamus, dum certe hic nihil hæc ipsa proficiat propter eos qui et contra tuam, sicut claret, eligunt contendere pietatem.

Post contestationem Iohannis et aliorum episcoporum qui in Chalcedonam retenti sunt, intrante imperatore in Constantinopolim cum parte aduersa, hæc ad Ephesum sacra directa est episcopis qui cum Alexandrino episcopo conuenerunt; cuius post præfationem talis est textus:

Nos ecclesiæ pacem cunctis aliis occupationibus honorifice præponentes, solum per iudices nostros, sed etiam per nos ipsos aggregare <uos> uoluimus, esse et indignum nostro credentes imperio, si fastidientibus nobis et non omnia quæcumque possibile est, facientibus diuiderentur ecclesiæ. quoniam uero neque uniri uos possibile factum est nec ad reddendam rationem de his circa quæ dubitatio est, uenire uoluit uenerabilitas uestra, decreuimus ut Orientales episcopi ad suas patrias et

CXXII Græce extat in A 97 et in codicis Parisini 1115 additamentis recentibus, unde edidit I. B. Cotelier in *Ecclesiæ Græcæ monumentis* I, 50

3 uideremus M uideremur scripsi additis lacunæ signis, cf. Γ ὡς ἂν μὴ δόξαιμεν τιμῆς ἕνεκα οἰκείας ἀλγεῖν 11 per add. Lupus a tuo Lupus ut M 12 personarum M 14 est M
16 est addidi 24 quod modo Lupus quomodo M 25 constat M 28 tuam om. ΓW
31 impr̄ M 35 uos add. Lupus

ecclesias reuertantur et synodus Ephesena soluatur, ita uidelicet ut Cyrillus intret Alexandriam, et Memnone in Ephesum permanente. hoc enim significamus uestræ religiositati tantummodo quia quamdiu uiuimus, Orientales adiudicare non possumus; coram enim nobis nulla ex parte conuicti sunt, quippe contra eos nullus contendere uoluit. si igitur ulla pacis remansit intentio, hanc potius eligentes, nobis absque contentione rescribite; alias de profectione uestra mox ad ista quæ scripsimus, cogitate. nos enim mali cuiuslibet causa non sumus; sed qui sint, cognoscit deus.

Præmissa sacra ultima omnium directa est, quando iam redierat in ciuitatem suam beatus Cyrillus Alexandriae patriarcha.

Lp 88 Contestatio secunda quam Iohannes Antiochenus episcopus et reliqui sex nomine suo 10 et totius synodi a qua directi sunt, imperatori Theodosio ad Constantinopolim direxere personas

CXXIII [34] 1 Sæpe iam pietatem uestram et per nos et per relationes nostras edocuimus quia periclitatur rectæ gloriæ dogma corrumpi et ecclesiæ corpus scindere moliuntur hi qui omnia confuderunt quique tam cunctas ecclesiasticas sanctiones quam omnes calcauerunt 15 imperatorias leges et uniuersa pariter miscuerunt, ut hæresis quæ a Cyrillo est Alexandrino promulgata, firmetur. nam dum conuocati a uestra pietate fuissemus ad Ephesum, ut discuteremus eas quæ exortæ sunt quæstiones et euangelicam atque apostolicam fidem, quæ a beatis patribus est exposita, firmaremus, dum nec cuncti d. 22. m. lun episcopi conuenissent qui fuerant conuocati, illi fecerunt particulare concilium, qui 20 43¹ M 806 hæretica illa capitula Arrii et Eunomii atque Apollinarii uesaniæ consona inter gesta quæ in scripto sunt habita, firmauerunt, et quosdam quidem seducentes, **aliquos uero, qui de hæresi pulsabantur, ad communionem suscipientes non præueniente iudicio, aliis uero excommunicationis solutionem pro mercede reddentes, nonnullos autem spe principatus incompetentis armantes, sibimet ipsis multitudinem collegerunt, tamquam 25 2 nescirent quia fidei pietatem non ostendat multitudo, sed ueritas. lectæ sunt quidem ep. 23 iterum litteræ pietatis uestræ, quas per Candidianum magnificentissimum comitem direxistis, quæ continebant quia oportet cum karitate fraterna et pacifice eas quæ pullulauerant, discuti quæstiones, conuenientibus his qui conuocati sunt deoamicissimis Lp 89 omnibus episcopis pariter; et nihil lectio tanta profecit. uenit Palladius deuotissimus 30 ep. 34 magisterianus, alteras imperii uestri litteras deferens, significantes quia oportet omnia quæ particulariter facta sunt, extirpari et ab initio reconuocari concilium ac uerum dogma firmari; et hoc quoque pium decretum uestrum consuecte contemptum est ab his qui temere uniuersa præsumunt. aduenit deinde magnificentissimus magister ep. 40 Iohannes, qui omnium tunc ubique largitionum comes erat, alteras iterum litteras 35 deferens, significantes quia trium depositio a uestro imperio fuerit approbata, et quia

8/9 Cyrillus Alexandriam intrauit d. 31. m. Oct. 431, cf. ep. 64 a
CXXIII Græce extat in A 63 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 17—19]. alia uersio Latina habetur
in Collectione Winteriana 16

3 quia] δε τε Γ 4 eos Γ nos M
8 Præmissa scripsi missam M
10 sex nomine suo scripsi uni mesexua M 12 personas corrupte; e. g. proposuerim dum
personaret quia Maximianus ordinatus esset 14 excindere M 15 confunderunt M
16 uniuersas M 19 expoita M 21 uesane M 22 scriptum M lacunam statu.
cf. ΓW τοὺς δὲ φοβήσαντες 27 iterum ΓW item M 30 tanta om. ΓW 32 reconuocati
scripsi reconueniri M 35 comes erat Lupus commiserat M iterum ΓH igitur M

pullulantia scandala oporteret auelli ac solam fidem quæ in Nicæam a beatis et sanctis patribus exposita est, ab omnibus roborari. et istam legem consue-
 5 sunt qui de omnibus ludunt. non enim quieuerunt etiam post huiusmodi lectionem et communicantes depositis et eorum nomina, quasi essent episcopi, nominantes, nec uero passi sunt abdicare quæ ad morbum corruptionemque piæ fidei sunt promulgata
 3 capitula, et hæc dum sæpius ad disceptationem uocarentur a nobis; paratas enim hæreticorum capitulorum conuictiones habuimus. et testis est horum præfatus magnificen-
 10 tissimus magister, qui et nos et ipsos et tertio conuocauit et quater, dumque hoc proponeremus, audiit. rogauimus post hæc propter illorum pertinaciam, ut hic
 15 euocaremur, et uenimus nec paululum remorati, nec ex quo uenimus, aliquando cessauimus et coram pietate uestra et coram consistorio eccellente rogantes ut pro capitulis certamen exciperent et aut ad conflictum uenirent aut certe expellerent ea tamquam
 20 fidei orthodoxæ aliena, et permanerent in sola fidei expositione beatorum patrum qui Nicæam conuenerunt. et ecce illi quidem, qui nihil horum facere uoluerunt, sed in hac hæretica controuersia perstiterunt, quæ ad ecclesiastica et sacerdotalia officia perti-
 25 nent, permittuntur implere; nos uero absque collecta tanto tempore permanentes et in Ephesum et hic, et illic atque hic periculorum milia multa perpassi et lapidati a seruis amictu monachili optectis ac paulo minus subito interempti, quieuimus, quippe pro fidei
 30 pietate omnia sustinentes. post hæc placuit pietati uestræ et nos et illos pariter conuocare et eos qui pertinaces sunt, cogere ad dogmatum uenire disceptationem. dum-
 35 que hoc futurum sustineretur, pietas tua ad ciuitatem protecta est, et illos quidem, qui accusantur hæresis, et quorum quidam quidem propter hoc a nobis damnati sunt, alii uero excommunicationi subiecti, qui etiam nunc iam sub alia regula obnoxii sunt, ad ciuitatem uenire præcepit et sacerdotii ministerium gerere et episcopum consecrare; nos uero qui certamen pro pia fide suscepimus et omne periculum pro rectis clegimus sustinere
 40 dogmatibus, nec urbem iussit intrare nec propugnare pro fide, dum expugnetur ab aliis, neque pro dogmatibus rectis insistere, sed nec ad propria saltem redire concessit, et sumus Chalcedone anxii et coartati gemimus<que> de schismate quod contra ecclesiam
 45 meditatur. huius rei gratia, tamquam qui nullum responsum potuimus obtinere, necessarium duximus pietatem uestram per has litteras edocere in conspectu dei et Christi
 50 eius et sancti spiritus quia si quis ante restitutionem rectorum dogmatum fuerit ordinatus ab his qui hæretice <de> fide sentiunt, omnem necesse <sit> ecclesiam separari, scindentibus sese et populis et cleris et contra inuicem collidentibus; nullus enim pie sentientium sustinebit ut illis communicet qui hæretice colunt, et perditioni salutem propriam dedit.
 55 dum uero id contigerit, uestra præter intentionem propriam pietas agere compelletur; schisma enim utique contra uoluntatem confirmabitur et contristabuntur hi qui pro fidei ueritate certantur, eo quod perditioni tradere proprias animas minime acquiescant neque consentire his qui in pia Cyrilli capitula uindicare contendunt. multi autem sunt qui pro fidei pietate certantur, tam nos Orientalis diocesis uniuersi et quæ nobiscum sunt
 60 cunctæ prouinciæ ex Ponti atque Asiæ ac Thraciæ regione Illyricique et Italiæ; nec enim illi episcopi his Cyrilli dogmatibus acquiescere patientur, qui etiam uestræ pietati codicem
 65 beatissimi Ambrosii direxerunt contraria huic quæ nunc pullulat, culturæ edocentem.

9 rogauimus] ἐδέησεν ἡ ὀργὴ πρὸς τὸν ἴσον	12 pellerent M	13 solam M	expositionem M
14 nicea M	18 ac scripsi et hac M	22 accusatur M	23 excommunicatione M
24 misterium M	25 pro pia Lupus propria M	27 propriam M	28 que addidi scisme M
32 de fide Lupus fidei M	sit addidi	34 perditionis M	dedit scripsi dedit M
39 diocesi M	41 illi scripsi ulli M	dogmatibus acquiescere dogmatibus M	37 perditione M
			42 cultura M

uti igitur tale nil fiat nec amplius uestra pietas æstuetur, quæsumus deprecamur rogamus ut ante ordinationem non fieri sanciat, nisi formam susceperint quæ ad orthodoxiæ pertinent fidem, propter quam et congregauit nos amatrix Christi summitas uestra.

Lp 91 Contestatio tertia quam Theodosio imperatori idem VII episcopi direxerunt

CXXIII 1 Non ad hæc euocationem uestræ pietatis sperauimus peruenturam. uocati 5
 [35] enim sumus honorifice, sicut euocari ab imperatore conuenit sacerdotes, et euocati ad fidem et confirmationem fidei sanctorum patrum, iuste pio imperatori obædientes aduenimus, et dum uenissemus, neque ab ecclesiastica recessimus consequentia neque uestra constituta contempsimus, sed conuersati sumus a die qua in Ephesum uenimus, usque hodie uestrorum nutuum secutores. uerum nihil nos circa præsentem uitam, 10,1 sicut apparet, adiuuit custodia ordinis boni; magis uero, ut uidemus, etiam ualidissime nocuit. nam nos quidem, qui ea usi sumus, usque præsens in Chalcedonam detenti deguimus, uix tandem uero nunc dimissi sumus, ut ad propria redeamus; qui uero omnia confuderunt et turba compleuerunt mundum et contendunt ecclesias separare ac pietati euidenter obsistunt, quæ sacerdotum sunt, gerunt et utuntur ecclesiis et illicite speratæ 15,2 ordinationis, ut putant, obtinent firma promissa * * et ea quæ ad pauperum offeruntur inopiam, expendunt in seditionariis suis, dum certe non illis solis, sed etiam nobis sis imperator. pars enim non parua tui Oriens existit imperii, in qua semper recta fides M 809 effulsit, super hanc uero etiam reliquæ regiones atque prouinciæ ex quibus congregati 2 sumus. non igitur despiciat imperium uestrum quod corrumpitur fides, in qua et 20 uos baptizati estis et uestri parentes, in qua defixa sunt ecclesiæ fundamenta, pro qua beati martyres multa milia generum mortis libentissime susceperunt, cum qua et barbaros uicistis et dissoluistis tyrannos, qua et indigetis in bello quod nunc Africam com- Lp 92 prendit. erit enim uobis <pro>pugnator omnium deus, si eius pia dogmata defensetis et prohibeatis scindi corpus ecclesiæ; scindetur enim, si superinductus fidei a Cyrillo et 25 3 confirmatus ab aliis hæreticis sensus obtineat. hæc iam quidem sæpius in conspectu dei et in Epheso et hic obtestati sumus et uestram docuimus pietatem, satisfactionem nobis acquirentes apud omnium deum; exigit namque a nobis et istud, sicut scripturæ diuinæ in apostolicis atque propheticis eloquiis docent. nam beatus quoque Paulus 1 Tim. 6, 13 exclamauit ac dicit: obtestor in conspectu dei, qui uiuificat mortuos, et 30 Iesu Christi, qui testimonium præbuit sub Pontio Pilato, bonam confessionem, et Ezechieli deus præcipit distinguere his qui in populo sunt, et inter- cf. Ezech. 3, minationem ponit dicens: si non distinxeris, pereuntium sanguinem de tua 18. 20 manu perquiram. hoc iudicium metuentes, necessarium fore credimus nunc docere imperium uestrum quia ea quæ sunt Apollinarii et Arrii et Eunomii, docent in ecclesiis 35 hi qui eis uti permissi sunt et illicite atque irregulariter sacerdotium gerunt et non saluant animas ingredientium, si qui tamen illos et audire contenti sunt. per diuinam siquidem gratiam, quæ omnes homines parcendo gubernat et misericorditer regit et cunctos esse uult saluos, maxima pars populi sana est et pro rectis dogmatibus pugnat;

CXXIII Græce extat in A 64 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 19. 20]. alia uersio Latina habetur in *Collectione Winteriana* 17

2 sanctiatis M
 5 uocati M 7 iuste] δικαίως pro διὸ καὶ ὡς quod extat in ΓII' 10 nūctium M
 14 pietate M 15 obsistunt *Lupus* assistunt M 16 lacunam prodit Γ στάσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρουσι 20 dispiceat M 22 nullas M generum ΓIV penerum M 23 euicistis M
 africa M 24 pugnator M 25 excindi M excindetur M 33 pereuntium *Lupus* pretium M
 34 nunc scripsi hinc M

propter quos præcipue dolemus ac pungimur animo, metuentes ne paulatim serpens
 4 languor plures obtineat et commune fiat hoc malum. hæc nos uestram rursus docemus
 tranquillitatem nec umquam docere desistemus et oramus ut annuat imperium uestrum
 deprecationibus nostris nihilque subintroduci sanctorum patrum qui Nicæam conuene-
 runt, fidei permittatis. si uero et post hanc nostram deprecationem et coram deo 5
 commonitionem non acquieuerit pictas uestra, nos et puluerem pedum nostrorum ex-
 cutiemus et cum beato Paulo clamabimus: mundi nos sumus a sanguine omnium. Act. 20, 26
 non enim quieuimus nocte ac die, ex quo in istam benedictam synodum uenimus, et
 imperatorem et iudices et milites et sacerdotes et laicos contestantes ne fiant traditæ a
 patribus fidei proditores. 10

Pars sermonis unius quo in Chalcedonam dicunt usum Theodoretum episcopum Cyrrensis Lp 93
 ecclesiæ M 810

Christus præsinit nostro sermone, per quem et ipsi sermones et nos eius diuinorum CXXV [36]
 ministri uerborum; Christus, qui positus est in ruinam resurrectionemque Luc. 2, 34
 multorum et in signum cui contradicetur, olim quidem ab Israele carnali, 15
 nunc uero etiam spiritali; Christus, qui infidelibus quidem offensionis est lapis et 1 Petr. 2, 8. 6
 scandali petra, non confundit autem credentes in se; Christus ** ille lapis quem
 reprobauerunt ædificantes et factus est in caput anguli; Christus ecclesiæ 1 Petr. 2, 7
 fundamentum; Christus lapis ille qui sine manibus est abscisus et mons factus est magnus Dan. 2, 34. 35
 et operuit orbem terræ secundum prophetiam Daniclis; Christus, pro quo et cum quo et 20
 propter quem nos expugnamur, et propter quem nos sumus ab imperiali ciuitate prohibiti,
 sed non sumus cælorum regno priuati (ciuitatem namque habemus Ierusalem cælestem,
 cuius artifex <et> ædificator est deus, circa Pauli Apostoli uocem), Christus, propter Hebr. 12, 22
 quem <terribiles> Propontidis undas nauigare præsumitis, ut nostram uocem audire
 possitis, imaginem uocis esse putantes uestri pastoris. concupiscitis enim delectabile 25
 melos audire uestri pastoris, illius pastoris quem compastores eius calamorum, sicut
 arbitrantur, subscriptionibus peremerunt. ad quos deus exclamat per prophetam:
 pastores multi corruperunt uineam meam, polluerunt partem meam, Ier. 12, 10
 posuerunt partem meam desiderabilem quasi intransmeabile desertum.
 dicat de ipsis per alium quoque prophetam: secundum multitudinem suam 30 Os. 4, 7
 peccauerunt mihi; ponam gloriam ipsorum in ignominiam. dicat per
 alterum denuo prophetam: uæ filii desertores; fecistis consilium, et non Ies. 30, 1
 per me; et conspirationes, et non per spiritum meum, ut adieceretis Lp 94
 peccatum super peccatum. conuertimini qui profundum inistis con- Ies. 31, 6
 silium et inicium. dicat ad eos Esaias: manus enim uestræ pollutæ sunt 35
 sanguine, et digiti uestri in peccatis. lingua uestra locuta est nequitiam, Ies. 59. 3—5
 et os uestrum iniquitatem meditatur. nemo loquitur iusta, quia con-
 cipiunt dolorem et pariunt iniquitatem. oua aspidum ruperunt et telam

CXXV Græce exstat in A 71 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 25—27]. alia uersio Latina habetur
 in Collectione Winteriana 24. initium [I3. 23- 29] adfertur in Conc. quinti coll. V [L V 506 = MVIII 293]

3 desistimus M 6 commonitionem M 6/7 excutiemus ΓW excutientes M 11 cyrensi M
 17 lacunam statui; cf. Γ Χριστός ὁ πολυτελής λίθος ὁ θεμέλιος κατὰ τὴν Ἡσαίου φωνήν· Χριστός ὁ λίθος
 ὃν ἀπέδοκίμασαν 20 operuerit M 23 et addidi secundum ΓW 24 terribiles addidi secundum ΓW
 25 delectabiles M 27 quos Lupus quod M exclamat Lupus exclam'is M 29 intransmeabile M
 33 addiceretis M

araneæ texunt. uidete accusationem malitiæ et fragilitatis nequitiae conuictionem: oua aspidum et telam araneæ; hoc quidem malitiæ partus, illud uero infirmitatis conuictio. addit ergo dicens: et comesurus ex ouis eorum, confringens inuenit monstrum. uidisti malitiam languidam, uidisti eum qui iniustitiam pertulit, minime læsum? uidisti eum qui expugnatus est, coronatum? et comesurus, ait, ex ouis eorum, confringens inuenit monstrum. quod est
M 811 autem monstrum nisi quod generare non potest? ac si diceret quia malitia non potest uenire ad perfectionem. prædica igitur nobis etiam speciem malitiæ: ait enim quod mirum est, sic dicens: et in eo est basiliscus. hoc est mirum quia et basiliscus in eo et monstrum. basiliscus uero malitiam significat. quia enim bestia hæc 10 amarissima est omnium reptilium, ipsi partum malitiæ comparauit. monstrum uero idem rursus propter fragilitatem malitiæ dixit. sequitur demum sententia hæc:
Ies. 59, 6 tela eorum non erit ad uestimentum, nec operientur ab operibus manuum suarum. cur hoc? quia opera eorum opera iniquitatis. dic et speciem
Ies. 59, 7. 8 iniquitatis: pedes eorum ad malum currunt. ad quid faciendum? et ueloces 15 sunt ad effundendum sanguinem. quid ergo ad hæc? contritio et infelicitas in uis eorum. semitæ namque illorum, per quas ambulant, peruersæ sunt, et uiam pacis ignorant. uere lamentationibus digna sunt ista, ut contra sacerdotes loquantur talia sacerdotes; sed ista nos dicimus, non tam illos accusantes quam uobis potius prouidentes. 20
Ier. 2, 12 Et post aliqua: In ueritate expauit super hoc cælum, et ampliore terra est perturbata formidine, dicit dominus. quoniam duo et nequam fecit populus meus; me dereliquit fontem aquæ uiuæ, et foderunt sibi lacus contritos, qui aquam continere non poterunt. dicat ad eos deus per
Ier. 2, 10 Ieremiam prophetam: transite ad insulam Cethim, et uidete. non uultis, 25
Lp 95 inquit, acquiescere uerbis meis, non consentitis prophetis, non suscipitis legem, non creditis scripturis diuinis? paganorum filios doctores adsciscite, ite ad gentes et discite quomodo putatiui dii honorentur ab eis, dum certe non sint dii. transite ad insulas Cethim, et uidete, et in Cedar transmittite, et omnino
Ier. 2, 11 perquirite si facta sunt talia. quæ talia? si mutabunt gentes deos 30 suos. quales illos? qui certe non dii sunt. et cur dicis hæc? populus autem meus mutauit gloriam suam, ex qua nihil ei proderit. hæc etiam de istis conuenit dici. nam gentilium pueri ligna et lapides honorantes, immortalia hæc appellant; tu autem, qui eos illa prohibes adorare et solum uerum deum ammones colere,
Ies. 40, 12 qui montes penso statuit et statera colles, qui manu mensus <est> aquam 35 et palmo cælum et omnem terram cubitu, qui statuit cælum sicut cameram,
Ies. 40, 22 qui tenet gyrum terræ totius et habitantes in ea tamquam locustas, qui uerbo suo fecit hæc omnia et in uno momento temporis præsentauit tamquam fuissent prius quæ ante non fuerunt, et qui dedit quæ non erant, ut essent, sola propria uoluntate. hunc uelut hæc omnia oblitus, passionibus subicis et cum tanquam passibilem deum sic adorari quasi legis latione promulgas? et paganorum quidem, sicut dictum est, pueri, cupiditatis nimietate languentes, et cælum uocant impassibile et solem impassibilem

2/3 *plura nec meliora habent* ΓII τὸ δὲ διὰ τὰ γὰρ τῆς ἀσθενείας. ἰὼ ἀσπίδων τῆς κακίας τὸ εἶδος. ἰστός ἀράχνης τῆς ἀσθενείας ὁ ἐλεγχος 3 comesurus M 5/6 comesurus M S speciem ΓII
spein M 16 effundendum *Lipus* effugiendum M 24 contritus M potuerunt M dicat ΓII
dicit M 29 cethin M 35 manus M est *addidi* 36 palmos M gubitu M
40 huac *scripsi* tunc M om. ΓW et eum *scripsi* eum et M 41 promulgas et *scripsi* secundum ΓW promulgasset M 42 impassibile M

nominant et leges de stellis uelut immortalibus ferunt et terram, quam conculcant, deificant; nos uero inuisibilem increatum incomprehensibilem inperscrutabilem credimus esse passibilem? absit, saluator noster ac benefactor, ne umquam sic a tua recedamus adoratione, ne tuam sic ignoremus naturam, ne usque adeo circa tua simus indeuoti dona neque liberatorem nostrum passibilem suspicemur, qui nos ex passionibus ad impassibilitatem transduxit, qui donauit impassibilitatem passibilibus. hanc deprecationem deo et pro nobis et pro uobis offerimus, cui gloria in sæcula. amen.

Supra scripta ex nomine beati Theodoreti posuit Irenæus, qui dum < tam > Nestorianus fuerit, ut pro illo in exilium mitteretur, sciens doctrinam Theodoreti in ecclesia dei præfulgere, uoluit cum propter illa quæ post gesta sunt, ut uarium denotare.

Idem uero Irenæus et ista posuit, post prædicta dicens:

Sermo Iohannis Antiocheni, quem dixit in Chalcedona post sermonem Afthonii presbyteri et episcopi Theodoreti

Sacra lex est ut quæ filiorum sunt, patribus deputentur. meus est igitur Galaad et meus est Manasses; magis uero non mei, sed dei sunt, qui uestrum sacrum gregem congregauit ad nos instantiamque illi pro pia fide donauit super alia bona; ego uero ad hoc surrexi tantummodo, ut salutarem uos pariter et ualedicerem uobis. carpemus namque iter uobiscum manentes, et rursum uobiscum sumus ad fratres uestros euntes. permanat enim sine impedimento ubique dilectionis natura. saluto uos atque rogo ut pacem habeatis ad deum, qui ante quidem Christiani fideles eratis, nunc uero etiam confessores. omnis qui magnam se nouit obtinuisse substantiam, fortiter decertatur et cum pro his quæ possidet, laborare non piget, ne prodatur hæc ipsa quæ possidet. nemo igitur uobis auferat paternam fidem, quam nos quoque sicut depositum filiis commendamus. attendite ad patres nostros atque maiores, quos nec tormenta nec mors nec aliud quodlibet humanum ualuit ab affectu fidei submouere. nostris uero temporibus paruæ minæ sunt, magna est merces; paruæ passiones, sed magnæ coronæ. nemo uobis depositum abigat, dico uero [ad] integritatem dogmatum; nemo uobis deitatem persuadat esse passibilem neque unam naturam diuinitatis et corporis. nam illa quidem semper est per se diuina substantia, illam uero suscepit. unde coniunctionem prædicamus et non confusionem; unitionem, non tamquam liquorum mixturam. deus istud propter illud, filius hoc propter illud, omnia hoc propter illud; adoratur cum illo, glorificatur cum illo, et huic coniunctum inseparabiliter semper, naturæ nostræ primitiæ nominatur. hæc custodite, et deus pacis erit uobiscum, defendens uos quo ipse nouit modo. ipsi honor et gloria in sæcula. amen.

Epistula sancti Iohannis Antiocheni episcopi quam præfecto scripsit ab Ancyra

Insatiabile quiddam re uera nequitia est, et insatiabile nimium. et hoc ex aliis quidem quis plurimis uideat, nihilo minus uero et ex istis qui omnes quidem principum

CXXVI Græce extat in A 72 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 27. 28]. alia uersio Latina habetur in Collectione Winteriana 25

8 Supra scripta scripsi sca M tam addidi 16 pro pia Lupus propria M
19 permanat scripsi secundum ΓΙΨ permaneat M 27 abigat scripsi συλήσει Γ babeat M ad deo .

leges, omnes uero calcauerunt ecclesiasticas sanctiones et sursum uersum cuncta fecerunt. non satiati enim Firmus atque Theodotus et qui cum eis, iniquitatibus quæ in Epheso et quæ in Chalcedone factæ sunt, et seditioibus quæ in Constantinopolim, <et> euersione piorum dogmatum, nunc rursus illicitis litteris omnia temptant loca turbare. nam nunc quoque cooperatorem sibi sumentes illum quem in Constantinopolim producerunt, 5 direxerunt contra nos ad Ancyram litteras infirmiores <ab> araneis et inaniore ab umbris, multam tamen eorum nequitiam prædicantes. nam dum prius ipsi a nobis excommunicati sunt, eo quod hæreticis subscripserint Cyrilli capitulis eorumque impietatem roborare præsumperint, dumque excommunicationis conculcauerint terminum et

Can. Ant. 4 comministraverint condemnatis et secundum sanctorum patrum regulas per hoc ipsi 10 quoque depositi sint, suspensiones contra nos segregationesque miserunt, simile aliquid facientes uelut si quis uinctus et adhuc ipsis uinculis obnodatus uincientem se uincire conetur. memor est autem magnificentia uestra quia et quando Chalcedone degebamus, sæpius et piissimo principi et uestræ magnitudini diximus quia quicumque a damnatis atque excommunicatis ordinatus fuerit, ordinationem habet illicitam et ini- 15 quam. quomodo autem ueniet spiritus gratia orantibus eis quibus interdicta est sacerdotalis oratio? hæc et olim docuimus magnificentiam uestram et notum facimus

Lp 99 in præsentī quia nos nec istos esse scimus episcopos nec illum qui ab istis est factus. nam illi quidem transgressione regulæ sub regulæ facti sunt pœna; ille uero ab eis nihil accepit, quia nihil habebant quod inpertirent illi qui semet ipsos ante priuauerunt. 20] hæc si potestas uestra probauerit, quæsumus ut etiam piissimo et amico Christi imperatori nostro legantur et magnificentissimo gloriosissimoque præposito et omni amico Christi consistorio siue senatui, ut uniuersi cognoscant quia nos usque ad præsens nulli nosmet ipsos subicimus crimini, sed ordinabiliter omnia et consequenter et secundum quod placet regulis, egimus. 25

Lp 100 Epistula Iohannis Antiocheni patriarchæ et omnium qui in eadem ciuitate pariter con-
M 814 uenerunt episcoporum ad imperatorem Theodosium post certamina quæ hi habuerant episcopi in Epheso et in Chalcedona

CXXVIII[39] Scientes quia uestrum pietate ornetur imperium et quia euangelicis et apostolicis dogmatibus faucatis, euangelizamus serenitati uestræ, præ omnibus hoc uos lætificare 20 præcipue cognoscentes, quia per diuinam gratiam, quæ orthodoxam fidem omnibus modis euacuari non sinit nec permittit effluere, sed semper scintillam relinquit et per hanc reaccendit extincta, quia omnes Orientalis diocesis episcopi et clerici et populi rectis sunt salui dogmatibus et perseuerant in fide quæ a beatis patribus exposita est in Nicæam congregatis, et eligunt potius omnibus priuari corporis membris quam uel unam 25 rectæ illius confessionis syllabam prodere. propter quod et Cyrilli capitula tamquam ualde contraria et sanctorum apostolorum [prædicationi] doctrinæ et sanctorum euangeliorum prædicationi et expositioni fidei quæ in Nicæam facta est, execramur uniuersi et amicam deo uestram quæsumus summitatem in nulla ecclesiarum quæ sunt sub cælo, permittere dogma illud inpium prædicari, sed ut nefas et blasphemiam ab uniuerso 30 mundo fugari præcipite. decet enim uobis, quia ab ipso domino Christo sumpsistis

2 satiati *Baluæ* sauciati *M* 3 et *addidi* 6 ab *addidi* 9 *psumpserunt M* 11 suspensiones
Lupus suspectiones *M* 14 piissimo *Lupus* sepissimo *M* 18 illis *M* 20 habebunt *M*
 23 senatu *M*
 32 scintilla *M* 33 *ep̄is M* clericis *M* 37 prædicationi *del. Lupus* 41 sumpsisti *M*

imperium, seruare illi mundam dogmatum traditionem, omni additamento hæreseos liberatam. sic enim super præsens imperium fruetur uestra pietas et futuro, quod Lp 101 et curis est liberum et non recipit finem, sed illud quod senescere non potest, immortale gaudium tenet.

Iohannes episcopus Antiochiæ incolumem uestram pietatem et multis annorum 5 curriculis perdurare oro ecclesiis Christi et Romano principatui, deo amicissimi et optimi dei cultores et piissimi imperatores.

Similiter et omnes pariter conuenientes episcopi subscripserunt.

Epistula Theodoretii episcopi Cyri quam scripsit ad populum Constantinopolitanum, Lp 102 per quam ostenditur quia non solum prius et post, sed et quando ab Epheso ad 10 Chalcedonam et a Chalcedone rediit ad ecclesiam suam, semper fidem catholicam prædicauit, licet Nestorium damnare distulerit, non credens illa eius esse dogmata quæ et ipse Nestorius denegabat et in Ephesum ex quaternionibus sub eius nomine nullo teste probata credebat

- 1 Quale quiddam patiuntur et faciunt auium matres, quotiens nidos suos deprædandos 15 CXXVIII aspiciunt (anxiantur enim et garrule stridunt et ad similem uolatum teneros adhuc pullos M 815 [4c] hortantur, ut aucupantium manus effugiant), tale aliquid patior simul et facio, lamentationes uestras ex litteris audiens et quasi uos garrule stridentes ac tremule mentis oculis cernens. inspectis namque ipsis litteris, mox lacrimarum cunctos humores expendi et, sicut dicit propheta, exitus aquarum deposuerunt oculi mei, et tacens simul 20 Ps. 118, ac gemens permansi diutius, hoc inprouisum cogitans malum et diuisionem corporis 136 ecclesiæ et prælium omni bello ciuili deterius. non enim de una tribu tantummodo sumus, sed de utero uno, eundem gloriantes habere nos patrem omnium deum, eandem matrem sanctissimam ** fontem. non solum uero unius uteri sumus, sed unius quoque tori, unius mensæ, unius et uictus, et licet membra multa simus atque diuersa, 25 unum tamen corpus efficimus circa apostolicam doctrinam dicentem: uos estis corpus Lp 103
2 Christi et membra de membro. sed nec naturæ cognatio nec communio partuum 1 Cor. 12, 27 nec quod una mystica mensa perfruimur nec quod manus inuicem sumus ac pedes et oculi et quod unum corpus uniuersi complemus, uinculum sufficit seruare concordiæ, contemptis uero cunctis legibus pacis, tamquam latrantes <canes> propria membra dis- 30 cerpimus et aduersariis facti sumus præda facillima atque insultationis et illusionis occasio, eo quod inuicem nobis sicut aduersariis abutamur incidentesque cuneum nostrum et partes eius in inuicem uertamur. unde ridunt quidem gentilium pueri, ridunt quoque Iudæi, exiliunt agmina hæreticorum ouanturque cuncti aduersarii ueritatis et nostris malis insultant, contra inuicem nos respicientes partitos, et propriam pacem 35 nostrum prælium ducunt. hos autem qui horum causæ sunt facti, nec hoc euigilare facit atque ad semet ipsos reuerti, ut radicitus euellant quæ male sunt seminata zizania, et salutaribus apostolorum sint contenti seminibus, quæ spiritus per omnia sancti gratia præstitit. hæc igitur mox ut epistulam legi, mente percipiens, ingemui, lamentatus sum, in lacrimis meditationes expendi quas peperit dolor, quando super ista quæ dixi, 40 in animo introiit non error solum seducentium, sed et illorum qui seducuntur, læsio.
3 sed dum recogitassem eum qui est a principio usque nunc ecclesiæ statum, et quomodo

1 munda M 3 linem scripsi fidem M

11 ad calcedonam M 21 diutius M 24 lacunam statui e. g. supplendo ecclesiam, eundem baptismatis sacratissimum 30 canes addidi 33 uertimur M quidam M 38 sunt contempti M
39 percipiens M 40 meditationes scripsi timet tationes M

- 2 Cor. 12, 9 superans expugnata, expugnans superata perficit, dum uirtus a domino in infirmitate
 <perficitur> ac probatur circa ipsius domini uocem, aliquantulum recreatus sum
 nimietatemque dissolui tristitiæ. rememoratus enim etiam sanctorum euangeliorum
 doctrinas, inucni saluatorem dominumque nostrum nihil suaue neque festiuitate dignum
 in terrena uita sanctis suis promississe discipulis, labores uero esse atque sudores <pro> 5
 sua lege ferendos et iniurias ac iurgia et plagas atque flagella et quæstiones prædicere.
- Mt. 10, 16. 18. ecce, inquit, ego mitto uos sicut oues in medio luporum. et coram præsidibus
 22 ac reges ducemini propter me, et in synagogas suas flagellabunt, et
 critis odio omnibus propter nomen meum. et post ista insurrectiones in
 Mt. 10, 21 inuicem docens ait: tradet autem frater fratrem in mortem et pater filios; 10
 Lp 104 et insurgent filii in parentes et morte eos afficient. eorum uero quæ
 Mt. 10, 22 dicta sunt finalis extremaque sententia continet etiam fructum: qui autem perse-
 4 uerauerit usque in finem, hic saluus erit. discimus ergo ex his nihil remissum
 plenumque lætitiæ quærere in præsentis uita, bonorum uero quæ sperantur sortitionem
 M 816 uiriliter sustinere et fortiter ferre quæcumque propter ueritatem contigerint tristitia. 15
 huiusmodi enim perseuerantia futura nobis bona prouidebit. dicit enim beatus
- Rom. 5, 3. 4 Paulus quia tribulatio patientiam operatur, patientia uero probationem,
 probatio autem spes, spes autem non confundit. confessionis tribulatio
 festiuitatis initium est; qui uero illam sustinent, cui non potest misceri tristitia, et in
 inedia experimento nutriuntur rebus <futuris>. exspectationes fructuum pondus 20
 laboris exonerant. unde et sanctorum apostolorum contubernium, dico autem Petrus
- Act. Ap. 5, 41 et Iohannes, dum a Iudæis perflagellati fuissent, exierunt gaudentes quia digni
 facti sunt iniuriam pro Christi nomine sustinere. et Paulus pietatis
- 2 Cor. 12, 10 procertator exclamat: conplaceo mihi in infirmitatibus, in iniuriis, in
 necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis, in seditionibus pro 25
 Christo. explicans rationem dicit: quando enim infirmor, tunc potens sum.
 et non ait »tolero infirmitates et iniurias« et reliqua, sed conplaceo, inquit, id est
 gaudens suscipio, cum uoluntate flagellor, tormentis gaudeo, festiuitas doloribus commi-
 scetur, et illa quidem natura sensibus ingerit, hanc uero uoluntas adducit. et mox
- 2 Cor. 11, 30 infert inquit ita: si gloriari oportet, de infirmitate mea gloriabor, et alibi: 30
 Rom. 5, 3 non solum uero, sed et gloriamur in tribulationibus. non autem dicit
 »perseueramus« uel »toleramus« uel »tribulationes patienter ferimus«, sed ait gloriamur
 in tribulationibus, inter tribulationes declarans uoluntatem animæque fiduciam
 de spe notificans futurorum. quia enim in principio certaminum summitas est dolorum,
 et circumuallantium se malorum multitudinem cernens et deprecans ut seruetur ex tribus 35
- 2 Cor. 12, 9 certaminibus, iudicem dicere audiit: sufficit tibi gratia mea. uirtus enim mea
 in infirmitate perficitur. lætabatur postea flagellatus, insultabat cum tor-
 queretur, extentus quasi in choro gaudebat, cum plagis finderetur, ymniebat, gratias

1 superans scripsi super M	superata scripsi superans M	2 perficitur add. Lupus
3 tristitiæ Lupus et stitiue M	euangeliorum Lupus et angelorum M	5 in terrena uita Lupus
intuere nauitu M	esse scripsi est M	6 ferendos scripsi proferentem M
iniurias ac scripsi iniuria sua M	quæstiones [= βουδνους] scripsi que M	8 ducimini M
9 eritis eritis M	12 extremiique M	sententiam M
14 sortitionem scripsi seruitionem M	15 tristitia Lupus tristitia M	17 patientia M
18 tribulatio scripsi uero liberato M	19 illa M	19/20 in inedia scripsi ime M
addidi	22 a Iudæis scripsi a iuda et M	fecissent M
25 in seditionibus = ἐν ἀκαταστασίαις cf. Theodoret. de caril. p. 1306 Schulze	27 infirmates M	
28 fortuitas M	30 inquit M	35 eruetur M
flagellatur M		36 certaminis iudice M
		37 permittitur M

agebat in uinculis, ecclesias ex carceribus faciebat, noctes psalmodiis mutabat in dies, irascebatur contra eos quos flere audiebat propter futuras ei temptationes, atque dicebat: quid fletis et contunditis cor meum? ego enim non solum ligari, sed ^{1. p. 105} ^{2. Ap. 21. 13} et mori pro domini nostri Iesu Christi nomine paratus sum.

Ista omnis apostolorum chorus faciens <patiens>que permansit, hæc qui post illos fuerunt ueritatis athletæ, hæc sunt etiam multi qui pro pia religione sentiant atque perficiant. non enim nos omnino deseruit illa [autem] gratia quæ cernit desuper uniuersa, dereliquit autem nobis dominus semen, ut non similemur Sodomis et Gomorris, et est opera etiam <eius> per misericordiam saluatoris aurea grana in botruo cernere, quæ circa imaginem propheticam benedictio domini nominantur, et spicas non duas ¹⁰ ^{1. Is. 65. 8} aut tres, sed multa milia solida in ualle radicatae et uberes, oliuas quoque non quattuor aut quinque tantum, sed numero plures super extremitatem plantatas montis excelsi, quæ ab inimicis furantibus auferri non queant. hæc enim tropice propheta sanciuit de his quos pietas nutrit, qui diuinum depositum minime prodiderunt, sed intemptabile atque incontaminabile seruauere. scit dominus qui sint eius, et adest precum firmator ¹⁵ et excitat laborem sua propugnatione <et> leuigat clamore: non te deseram neque ^{Hebr. 13. 5} ^{1. Is. 58. 9} derelinquam; et adhuc loquente <te> dicam »ecce adsum«. ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi et confidite, ego uici mundum et sufficit uobis gratia mea. uirtus enim mea in ^{Mt. 28. 30} infirmitate perficitur. ob hoc enim quia inpugnati et multa undique sagittarum ^{M 817} ^{1. Ioh. 16. 33} ^{2. Cor. 12. 9} milia excipientes neque fugiebant neque cadebant, sed fortiter stabant et habebant immobilem mentem, <ob> hoc ipsum ait amplius prædictam eis regni uirtutem. expendentibus enim sagittas inpugnabant aduersus nos et lapides ac lanceas ** meos non deiciunt milites. hoc igitur audientes uerbum contra insurgentes molestias hæsitare non conuenit, sed fortiter stare hereditatemque paternam inadibilem furibus custodire et ²⁵ supernum custodire nutum. ueniet enim quandoque qui uenturus est, et non tardabit et athletas proprios coronabit. credimus uero quia et gregem suam, quæ diuisa est, celeriter uniet, et pascit nos continuo et non sinit fieri sicut in principio, quando non erat nobiscum, et eos qui errauerunt, conuertet et languentes saluabit et salutem custodiet ⁶ in columibus. confidite igitur uos, qui estis piæ religionis peculiare nutrimentum, et ³⁰ ^{Lp 106} uestram ipsorum salutem operamini, ad uirtutes animi inuicem prouocantes et diuinas leges ad memoriam reducentes deprecantesque deum ut hanc caliginosam nubem pingueque dissoluat et omnibus lumen ueritatis ostendat et doceat uniuersos quia impassibilis et immutabilis est trinitatis natura secundum sanctorum patrum doctrinam qui Nicæam conuenerunt, dicentem: eos enim qui dicunt »erat aliquando quando non erat«, et »ante- ³⁵ quam nasceretur, non erat«, aut quia ex non extantibus factus est uel ex alia <qua> cumque subsistentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat sancta catholica ecclesia. qui ergo diuinæ naturæ passiones apponunt, eam uertibilem dicunt atque mutabilem; mutatur namque ac uertitur quod se aliter atque aliter habet.

2 qui <i>M</i>	ei <i>Lupus</i> ex <i>M</i>	atque dicebat <i>dupliciter scripsit M</i>	3 contunditis <i>scripsi</i>
confoditis <i>M</i>	5 <i>patiens addidi</i>	6 pro pia <i>Lupus</i> propria <i>M</i>	sentiant <i>M</i>
autem <i>deleui</i>	8 <i>similetur M</i>	9 eius <i>addidi</i>	aura <i>M</i>
14 intemptabilem <i>M</i>	15 incontaminabilem <i>M</i>	11 ualde <i>M</i>	uberes <i>scripsi</i> ueres <i>M</i>
16 excita <i>M</i>	et <i>addidi</i>	15 incontaminabilem <i>M</i>	prezum firmator <i>scripsi</i> preconfirmator <i>M</i>
20 inpugnatis <i>M</i>	22 ob <i>addidi</i>	17 te <i>add. Lupus</i>	18 consummatione <i>M</i>
lapides, ait, et lanceæ	28 in <i>Lupus</i> tu <i>M</i>	23 lacunam <i>statui e. g. supplendo</i>	iaculantes, sed
saluam <i>M</i>	30 pia <i>M</i>	29 nobiscum <i>scripsi</i> nobis <i>M</i>	saluauit <i>M</i>
36 factus] peractitus <i>M</i>	36/37 alia quacumque <i>Lupus</i> aliacumque <i>M</i>	32 nubem <i>Lupus</i> nauem <i>M</i>	34 nature <i>M</i>
		37 supstantiam <i>M</i>	

qui autem uertibilem dicunt atque mutabilem, sub patrum maledictione sunt sanctorum. si enim quod impassibile est naturaliter, tulit uertibilitatem mutabilitatemque sustinuit, quod autem conuertitur ac mutatur, iam non est inconuertibile neque immutabile,

Mal. 3, 6 **quomodo igitur per prophetam deus exclamat: ego sum, ego sum, et non mutabor? si ergo et deus semet ipsum immutabilem uocat et beati patres huic uoci obœdientes anathematizant hos qui hunc uertibilem atque mutabilem uocare præsumunt, quis ita propriam salutem despiciat ut et aduersa alleget contra deum et his qui subtiliter <de> diuinis edocti sunt, aperte repugnet? oportet igitur credere in patrem et filium et spiritum sanctum, et patrem quidem, qui non sit ex aliquo alio nec existendi causam ab aliquo habeat, filium uero ex patre quidem genitum consempternum, <non> tamen 10 eum qui hunc genuit, existentem. et nulli hoc uerbum absque omni persuasibilitate

Hebr. 1, 3 uideatur. nam sicut filius quidem, genitus est ex patre, sicut uerbum uero et splendor gloriæ, consempternus est patri, et est quidem sicut filius, ex patre, sicut uerbum, in patre, sicut autem splendor, cum patre, sicut uero considens una cum patre **. identidem credimus de spiritu sancto, quem nos dominus docuit ex patre procedere et 15

Cor. 2, 12 apostolus tradit dicens: nos autem non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo est. credimus igitur unam esse patris et filii et spiritus sancti

Lp 107 diuinitatem, unam dominationem, unum regnum et potestatem atque consilium in tribus

M 818 proprietatibus siue in subsistentiis agnoscendam. at uero illis relinquamus minus et maius, qui ea quæ infinita sunt tamquam per linguam pensare præsumunt; nos autem 20 unam trinitati offeramus adorationem. præcipimur enim sic honorare filium sicut adoramus et patrem, et in honore spiritum sanctum patri et filio connumerare sumus edocti.

7 Tanta nobis ad præsens <de> diuinæ naturæ deiloquio dicta sint; sicut docens enim, non sicut disceptans, feci sermones et doctrinam fratribus, non inimicis offerimus. 25 de dispensatione uero credere conuenit quia unigenitus dei filius, deus uerbum, qui ante sæcula est, propter nostram salutem incarnatus est et inhumanatus et habitauit in nobis et factus est caro, non uertibilitate diuinitatis, sed assumptione humanitatis. forma enim dei existens, formam serui accepit et in terra uisus est per humanam naturam et

Ioh. 2, 19. 21 cum hominibus conuersatus est, propter quod etiam templum uocat assumptam naturam, 30 differentiam eius qui accepit, ad id quod assumpsit, ostendens et quia hoc quidem deus est, illud uero templum, utrumque autem unus Christus, unus dominus, unus filius unigenitus et idem primogenitus. hoc enim nos etiam beatus Paulus edocuit dicens: unus

1 Cor. 8, 6 dominus Iesus Christus, per quem omnia; et in epistula ad Hebræos: Iesus

Hebr. 13, 8 Christus heri et hodie ipse et in sæcula, et alibi: unus dominus, una fides, unum baptisma. et patres autem qui in Nicæam congregati sunt, inquit: et in unum dominum Iesum Christum filium dei. quos sequentes, unum quidem Christum et dominum confitemur filium dei, in ipso uno autem duas naturas agnoscimus et nouimus unum eundemque recentem et sempiternum, ex Abraham recentem secundum humanitatem, æternum <ex deo> secundum diuinitatem, passibilem circa id quod uisibile est, 10 impassibilem circa inuisibilem naturam, ex deo, quia deus est, ex Abraham, quia homo est. sic unum filium confitentes, agnoscimus quæ cuiusque naturæ sunt propria.

2 tulit *scripsi* extulit *M*   nubilitatemque *M*   4 lacunam statui e. g. supplendo deus est
 conuertibilis et mutabilis   7 alliget *M*   8 de *addidi*   10 non *addidit* *Lupus*   12 sicut
Lupus sic *M*   14 lacunam statui supplendo consempternus patri   20 quia *M*   21 præ-
 cipimur *Lupus* peipimus *M*   22 in honore *scripsi* monet *M*   24 de *add.* *Lupus*   dicta sunt
Lupus dicti sunt *M*   30 uocat assumptam *scripsi* uocatus sumptam *M*   36 baꝛ   *M*
 39 sempiternam *M*   40 ex deo *addidi*   42 proprie *M*

8 Hæc uobis iterum, uelut in summa, de dogmatibus pietatis scripsimus; direximus autem uobis et ea quæ a nobis ad monachos sanctissimos scripta sunt, et diuinorum dogmatum latius opus habens et claram contrariorum conuisionem. super hæc autem Lp 108 direxi uobis [amatrici dei] lectionem ** et amatrici dei congregationi, et ea quæ ad deo amicissimos episcopos a nobis dicta sunt, qui discere uoluerunt quæ sit eorum quæ 5 mouentur causa; petierunt enim a nobis, hanc eis manifestam statucremus et claram. si uero uacare potuero, et ea quæ de sancta trinitate et de diuina dispensatione olim a me scripta sunt, dirigo uobis, non ut satietatem uobis faciam diuinorum, sed ut accendam desiderium uestrum ardentiusque perficiam. potens uero est deus omni uos implere sapientia spiritali et quod deest, ex magistrorum interpretationibus adimplere, ut etiam 10 dicat ipse de uobis: oues meæ uocem meam audient, et cognosco eas, et uos Ioh. 10, 16. 14 ei respondeatis: dominus regit me, et nihil mihi deerit. Ps. 22, 1

Epistula sancti Acacii Berœensis episcopi antiquissimi et illo iam** tempore sacerdotis, Lp 109 M819 qui etiam confessor Arrianorum temporibus fuit, cuius et scriptas contra beati Cyrilli capitula litteras approbavit Theodosius imperator scribens ad synodum quæ 15 in Ephesum congregata est, per Iohannem comitem largitionum, sicut supra ostensum est, cui etiam in ipsa discordia posito et sedes apostolica et beatus Cyrillus cum magna ueneratione rescripsit ep. 40

Domino meo sanctissimo et deo amicissimo fratri et coministro Alexandro Acacius. CXXX [41] Sicut pridem nuntiaui religiositati tuæ, peruenit huc dominus meus per omnia sanctissi- 20 mus Iohannes episcopus cum deo amicissimis episcopis Alexandro Apamiæ Arc' elao Theodoreto Thalassio Eustathio Mari et Maru et nuntiauerunt quæ dicta sunt et quæ acta postquam euocati sunt a religiosissimo et deo amicissimo imperatore nostro in Chalcedonam, quæ talia sunt, ut ea nequeat complecti oratio. omnem namque linguam superant ad loquendum quæ per concinnationem diaboli dicta <et acta> sunt. dis- 25 cussione uero facta coram piissimo et deo amicissimo imperatore nostro inter partes utrasque, dum omnia piissimus imperator cum Orientalibus sentiret ac diceret, multa pecunia, quam dedit Cyrillus, pro peccatis nostris obruit ueritatem. nam postquam Lp 110 mortuus est Scholasticus eunuchus, piissimus imperator res eius inquirens et aurum, quod reliquerat infinitum, inuenit ypomnisticum continens quia multas auri libras 30 acceperit a Cyrillo. hoc uero aurum tradebatur a Paulo quodam filio fratris Cyrilli Alexandrini, qui illic comes erat consistorianorum, præter alia munera quæ in uariis speciebus diuersis sunt oblata personis. depositio uero Cyrilli et Memnonis fuerat confirmata, et ut prædicaretur quoque, conuenerat; et sic tempus inueniens, dum custo- directur in Epheso, fuga est usus. Maximianus uero, qui in Constantinopolim est 35 ordinatus episcopus, Orientalibus in Constantinopolim non permisit intrare. cognouit autem religiositas <tua> sicut oportebat agnoscere; uidens enim multam turbam mo-

7 Theodoret. ep. 113 p. 1191 Sch. ἕτερα δὲ περὶ θεολογίας καὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως

31 Paulus erat Cyrilli sororis filius cf. Act. Chalced. L IIII 406 = M VI 1021

3 habens scripsi habentes M 4 [amatrici dei] lectionem scripsi amatrici dilectionem M lacunam statui e. g. supplendo quam exposui ei quæ habita est Antiochiæ sanctissima a M 7 uacare Lupus uocare M

13 acacue M berensis M totam fere lineam uacuum relinquit M; suppleuerim e. g. plus centum annos habentis 14 quo M 15 capituli M 16/17 offensum M 17 sedis M 22 eustasio M 25 et acta addidi 29 scolasticus M cf. p. 50. I 32 uariis Lupus uris M 33 deposito M 35 maximianum M 36/37 cognouit—agnoscere] ad litteras Alexandri alludere uidetur 37 tua om. M multa turba M

nachorum piissimus imperator, ualefecit episcopis, satisfaciens eis. in angustia igitur nimia sunt quæ ad ecclesiam pertinent, et ad saluandum dei omnipotentia indigent
 M 820 atque remedio. qualiter uero hi qui ad nos a uobis uenerunt, consolati sint cum multitudine quæ pariter uenit, et quomodo nos fuerint consolati prædicti religiosissimi episcopi, reuerentissimus Patricius diaconus edocebit.

Omnem quæ tecum in Christo est fraternitatem plurimum salutamus.

Lp 111 Epistula quam præfatus Irinæus dixit a beato Theodoretto episcopo Cyrri ad Candidianum comitem domesticorum ante pacem missam

CXXXI [42] Propter multa et ipsam memoriam Ephesi odio habens, gratias ei de una re ago præcipua, quia manifestam nobis fecit animam tuam, quæ est plena uirtutibus. sicut 10 enim athletas luctamina et equos currendi certamen et aurigas currus ostendit et aurum cotes, utrum probatum sit an adulteratum, ipsa <specie> discernit, sic et illa ciuitas et illa uehemens tempestas et densi atque crebri fluctus et diuersi atque contrarii flatus stabilitatem uestram et fortitudinem firmitatemque pro iustitiæ partibus ostenderunt et feruentes dilectores nos uestræ magnitudinis effecerunt. ob hoc Epheso gratias 15 agere cogor, in qua illud pessimum naufragium sustiruiimus, in qua ecclesiæ membra contra inuicem seditione armata sunt et unum corpus incisum est et mala illa sunt perpetrata, quæ taciturnitate sunt digna. quæ plus a nobis tua scit magnitudo; unde et de sanctissimo ac deo amicissimo episcopo et comministratore nostro Theofanio scribens, uerbis non egeo longis. et ipsum namque manifeste nouit magnificentia 20 uestra et scit iniustitiam quæ præsumpta est contra eum. quia igitur et auersamini et odistis eos qui talia commiserunt, linguam pro manu porrigite et suadete illos qui habent huius sententiæ uim, extinguere tandem flammam quæ male succensa est, et restituere male pulsas ecclesias et sistere risum qui contra nos est pietatis aduersariorum.

Lp 112 M 821 Epistula sanctæ memoriæ uiri Andreae episcopi Samosatæ ciuitatis ad Alexandrum 25 episcopum Hierapolitanum de Rabbula episcopo Edesseno, qui se ab Orientali synodo separauit

CXXXII [43] Hi qui pro recta fide laborant, scripserunt mihi ab Edessa quia Rabbulas aper-
 tissime declinavit a dogmatibus ueritatis et persequitur rectæ fidei defensores, ita ut Theodorum quidem beatum rectæ glorificationis magistrum præsentem anathematizaret 30 ecclesia et multa milia contra eum diffunderet, anathematizaret uero et illos qui ea quæ illius sunt, legunt, insuper et qui illa quæ scripsimus, et quicumque habent et non portauerint ad combustionem Theodori codicem, et eos qui præter illa quæ Cyrilli sunt, sapiunt. dicitur autem et prædicare quod una tantum natura sit Christi, et expellere ualide hos qui aliquid aliud dicunt. superflue igitur, ut apparet, definitiones effingimus, 35 qui per taciturnitatem proditores ueritatis effimur. et festiuitas quidem quæ sistit in ianuis, nunc conuenire nos prohibet; rogo uero ut mihi tua probitas indicet quæ oportet dicere uel agere super his, et priusquam nos conuenire contingat. amici enim qui persecutionem sustinent, interrogant nos si oporteat iam scissionem fieri et ostendi fiduciam

3 remedia M malim collocuti
 8 missam M 11/12 ostendit — cotes scripsi et aurum cutis ostendit et M 12 adulteratum
 scripsi adulterantium M specie addidi 12/13 ciuitas illa ciuitas M 21 aduersamini M
 25 memoriæ uiri] mm u M 26 trabbula deseno M 30 presentes anathematizare M
 35 definitiones scripsi dñs M et fingimus M 39 interrogat M

quia circa ea consilium ** minime id nunc usque fecerunt. mihi autem rationabile uidetur ut qui ipse fiducialiter impie agit et omnes abiurauit Orientales, et nos contra eum clare pugnemus; si uero essent quidam fortes, et illud aliud fieri debuit. et mihi quidem uidetur quod a Constantinopolim suscipiens litteras, quas nunc usque sustinuit, erupisset et impietatem, quam olim conceperat, clarissime peperisset; nobis uero tutum, sicut arbitror, non est ut de talibus ulterius taceamus.

Synodicum decretum Iohannis Antiocheni episcopi et reliquorum ad episcopos Osroenæ Lp 113 M822 prouinciæ contra eundem Rabbulam Edessenæ ciuitatis episcopum

A multis et dignis fide uiris subtiliter et integre didicimus quia honorandissimus CXXXIII [44] Rabbulas et Edessam perturbat et omnes qui uicinas prouincias habitant, apostolicæ 10 fidei ualde contraria perpetrans, et eos qui recte sapere elegerunt, uertit in fugam et multa molitur contra orthodoxam fidem. unde compulsi sumus, hæc discentes a plurimis, uestræ religiositati epistulam destinare, ut si uera sunt ista quæ hic diffamantur a pluribus, immunes uos ab eius communione seruetis, donec eum euocantes ad nos et integre discutientes quæ ad eum pertinent, aut ignoscamus satisfaciendi aut con- 15 uictum subdamus sanctionibus regularum. oportet enim uestram deoamabilitatem in fidei causa uti fiducia qua et præter litteras nostras uestra sanctitas utique uti poterat, quippe quæ in diuinis legibus ante conscripta est.

Omnem fraternitatem quæ uobiscum est, ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. 20

Ypomnisticum Theodreti ad Alexandrum metropolitanum

Lp 114

Venientibus quibusdam qui et præsentis se fuisse ipso tempore in Tyanensi ciuitate et hæc uidisse confirmauerunt, cognouimus quia Firmus subtrahens aliquos qui CXXXIII [45] erant de prouincia sua, cum multitudine uenit super deo amicissimum episcopum Eutherium et quendam ex assessoribus ordinauit et quia magnificentissimus comes 25 Longinus Isauros ad auxilium sanctissimi episcopi Eutherii destinauit, et portas quidam ciuitatis ad eos qui contra episcopum uenerant, ciues fraudulenter <aperuerunt>; dum ergo ingressi fuissent, subito uniuersi superuenientes tenuerunt et ipsos et eum qui ab eo, id est Firmo fuerat ordinatus. at uero ipse qui ordinatus est, negauit ordinationem suam, dicens et contra uoluntatem se ordinatum fuisse et non acquieuisse, ita 30 M 823 ut mox se indueret chlamydem et in theatrum uadens spectaret ludos; aliqui uero qui cum ipso erant, fugientes ad Nazianzum peruenerunt. hæc agnoscens, multo dolore atque angustia sum repletus, cogitans ecclesiarum quæ ubique sunt, perturbationem et procellam solam et per omnia pessimam. oret igitur sanctitas tua et dominum deprecetur ut extinguat hanc ualidissimam tempestatem et uel modicam serenitatem 35 donet ecclesiis. quæ uero et contra deo amicissimum episcopum Dorotheum Marcianopolitanum temptauerint aduersarii ueritatis efficere, et ex ipsis agnosces, domine, quæ ab eo <ad> amatorem Christi regiæ urbis populum per epistulam dicta sunt. huius enim rei gratia nobis ab aliis directum exemplar earundem litterarum tuæ sanctitati direxi.

1 lacunam statui e. g. supplendo ceperunt, sed 6 taceamus *Lupus* faciamus *M*
 7 ih̄i *M* osrome *M* 10 rabbnlus *M* 16 regularum *scripsi* regulam *M*
 21 yponisticum *M* 22 qui et *scripsi* et qui *M* 24 uenit *Lupus* uidit *M* 26 Isauros
Lupus his auros *M* quidem *M* 27 aperuerunt *addidi* 31 expectaret *M* 32 naziazan *M*
 33 ecclesiarum quæ ubique sunt = τὰ τῶν ἐκκλησιῶν πανταχοῦ 36 uero et *Lupus* ei uero *M*
 38 ad *add.* *Lupus* epistolam *Lupus* ἐπ̄στ̄ *M*

Lp 115   Epistula Dorothei metropolitæ missa ad populum Constantinopolitanum

CXXXV 1   Reuertente reuerentissimo Martino compresbytero suscepimus a uestra caritate
 [46] litteras et colligentes nosmet ipsos in idem et legentes eas, confusi sumus immodice,
 colligentes quia in tali tempore multorum milium charismatum plena et amica dei nauis
 uestra piorum sacerdotum siti nunc æstuat, ita ut nonnulli quidem uestrorum catichumeni 5
 de hac uita exierint, alii uero <in> uita desiderantes ultima communionis iudicium, in
 ipso uitæ termino id non potuerint obtinere, eo quod auersarentur communicare cum
 inpiis, sed sic ad dominum migrarint. uerumtamen nostræ fidei nobilitatem recordati,
 quam didicimus a prioribus temporibus, ad gratiarum actionem conuersi sumus, omni
 tribulatione deposita, quia et ille iustus iudex, cum sit etiam clemens et omnia nostri 10
 propositi nouerit, etiam sola uoluntate contentus est et ad nostram sæpe intentionem
 mensurat diuitias misericordiæ suæ ac fontem propriæ largitatis. uerumtamen
 uestræ caritatis epistulam non nos soli cognouimus, sed etiam legi eam Christo amicis
 plebibus cum litteris Orientalium deo amicissimorum episcoporum coram ecclesia fecimus
 communemque orationem cuncti pro uestra stabilitate ac fiducia, quæ secundum deum 15
 est, cum compunctione cordis et lacrimis obtulimus domino Christo, ut ad summa
 2 ecclesiæ gubernacula in tempestate hac maxima deprecantes. sed his ita gestis a
 nobis in domini corde, nequam dæmon stimulatus de his quæ ab omnibus pariter ex
 dilectione atque affectu sincero fiebant, præparauit ut superueniret ad ciuitatem nostram
 cum magnificentissimo et gloriosissimo magistro militiæ Plintha Saturninus quidam, 20
 Lp 116 } qui diffamabat semet ipsum ab apostatis et præuaricatoribus episcopum fuisse ordinatum
 M 824 } nostræ metropolis, qui et per uiolentiam capere hanc studuit patrocínio uiri prædicti;
 sed spiritus armati uirtute populi nostri imitatores uestræ in Christo fortitudinis facti
 sunt. omnia enim reliqua in præsentī postponentes, intus intra sanctæ ecclesiæ septa
 psalmis et ymnis et canticis spiritalibus semet ipsos armantes, michanismata aduersarii 25
 omnia et Saturnini artes et concinnationes eorum qui ei patrocinebantur, telam ara-
 neorum ostenderunt. præparauerunt <enim> semet ipsos ante de uita exire quam
 nequam et impium suscipere pseudoepiscopum, maxime cognoscentes quia unam domini
 et saluatoris nostri naturam prodigiose denuntiet, alteram negans. si enim, sicut
 putat, una natura est, necesse est eam aut mortalem esse aut immortalem, et si mortalis 30
 est hæc circa eorum impiam factionem, igitur deus uerbum passibilis atque mortalis
 est; si uero hanc impassibilem dicunt, clare circa illos Christianorum gloria est conuicta
 et salutaris baptismi euertitur donum. ad quid enim iam pertinebit quod apostolus
 Rom. 6, 3, 4 ait: quicumque in Christum baptizati sumus, in mortem ipsius baptizati
 sumus. consepulti enim sumus ei per baptismum in mortem? ubi uero est 35
 Rom. 6, 5 et id quod scriptum est: si complantati facti sumus similitudini mortis
 eius, sed etiam resurrectionis erimus? propter ista igitur simili zelo reueren-
 tiæ uestræ motus nostræ ecclesiæ populus festinauit non deserere uestra uestigia. unde
 et elementis dei gratia effulgens super nos hoc præparauit ut omne inimicorum conamen
 3 fumi uice dissolueret; ipse autem Saturninus, sicut uenerat, ita discessit. his igitur 40
 ita factis et dum uellet prædictus uenerabilis presbyter Martinus propter uos ad regiam
 pergere ciuitatem, iustum esse arbitrati sumus per has humiles litteras nostras hæc ipsa

1 misse M   2 suscepimus M   4 multo M   5 ñtorum M   6 in addidi   7 aduersa-
 rentur M   12 fonte M   19 affectus M   20 saturninus M   25 plasmis, in mg. psalmis M
 25 saturninus M   qui ei scripsi quieti M   27 enim addidi   exire dupliciter scripsit M
 28 unum M   34 morte M   35 eius M   36 sicut plantati M   38 deserere Lupus deten-
 dere M   39 omnem M   40 saturnius M   41/42 ream pergeret M

sicut dilectis uobis innotescere et rogare amicam Christi dilectionem uestram ut reaccen-
dentes post pium zelum ad deum pium desiderium circa patrem uestrum coepiscopum
nostrum, habeatis huius quidem sine obliuione memoriam uos, qui per ea quæ docuit
ac docet nunc usque, dum leguntur, semper iuuamini. permanete uero sanæ con- Lp 117
fessionis patrum qui in Nicæam congregati sunt, absque omni simulatione clamantes : 5
credimus in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, ex patre natum
ante omnia sæcula, consubstantialem ** nobis quippe ut ex semine Abraham et Daud
circa humanitatis naturam. neque enim quiescemus umquam dicere duas naturas
in filio, licet non uideatur heredibus impiæ culturæ Apollinarii, qui dignus est exuri,
eundem tamen confitentes creatorem operatoremque uniuersorum secundum deitatis 10
rationem et <ex> spiritu sancto et Maria uirgine secundum humanitatis fructum, im-
passibilem et immortalem secundum deitatem, passum uero fuisse atque <mortuum> M 825
secundum humanitatem. hæc incessabiliter meditamini, in his permanete, ut pro- 1 Tim. 4. 15
fectus uester manifestus in omnibus sit. rogamus autem uos, o amice dei grex Christi,
quo per orationes ac deprecationes supplicetis domino Christo ut quantocius huic totius 15
orbis terrarum increpet tempestati et profundam nobis ecclesiarum pacem donet.

Alia epistula Theodreti ad populum Constantinopolitanum commendaticia Lp 118

Quantum nos anxios facit error eorum qui rectam uiam dereliquerunt, tantum lætifi- CXXXVI [47]
cat uestræ deoamabilitatis feruens zelus pro euangelica fide. inuicimus enim et beatum
Paulum dolentem quidem nimis de insania inimicorum, reanimatum tamen de ueritate
fidelium; unde et Timotheo scribens et tristitiam quam de illis habebat, reuelauit et 21
refrigerium quod de istis, inquit: nosti quod auersi sint a me omnes qui sunt 2 Tim. 1, 15-18
in Asia, quorum est Philetus et Hermogenes, et ostendens factam sibi post cf. 2, 17
illam angustiam diuinitus consolationem, mox superadicit et hæc: det dominus
misericordiam Onesiphori domui, quia sæpe me refrigerauit et catenam 25
meam non erubuit et ueniens Romam studiosius me quæsiuit et inuenit.
det illi dominus inuenire misericordiam a deo. maximam igitur et nos
habemus consolationem deoamabilitatis uestræ deuotionem, et firmitas fidei uestræ
dissoluit tristitiam nostram, quam parit hiems quæ comprehendit ecclesias. unde
etiam sæpius scribentes festinamus etiam ** sanctam lectionem uestram et indicamus 30
quia nos nocte ac die pro pietate labores suscipimus et speramus non nos prodituros
usque ad mortem doctrinam traditam nobis a sanctis apostolis. adtestantur uero
his litteris et domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Iohannes et Petrus et
Eliseus et Alfius et Iephthahe, qui elegerunt expelli ab ecclesiis sibi commissis et multa
milia luctuum species sustinere quam prodere apostolicam hereditatem. confidentes 35
igitur quia non sustinebimus despiciere ut uel una syllaba doctrinæ quam percepimus
corrumpatur, state in fide, uiriliter agite et confortamini. omnia uestra in karitate
fiant, et deus pacis erit uobiscum.

1 amicum M   4 legitur M   permanete *Lupus* permanet tu M   sana et M
7 lacunam statui supplendo patri circa deitatis naturam, consubstantialem   9 h̄reditibus M   dignus
est exuri *Lupus* dignus est exoriri M   10 eundem *Baluse* et unde M   11 et ex *scripsi* et M
c *Lupus*   12 mortuum *addidi*   13 permanente M   13/14 prouectus M   15 per orationes *scripsi*
operationes M
17 commendaticias M   19 ur̄a M   23 factum M   30 scribentes M   spatium V litt.
uacuum reliquit M, conieci e. g. hæc adferre ad   31 labore M laborem *Lupus*   33 ioh̄is M
34 elegerunt *Lupus* et legerunt M   36 una syllaba *Lupus* anasinaba M

Lp 119 Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Helladium Tarsi episcopum, quando allata sibi Maximiani synodica noluit eius nomen in diptycha recipere

CXXXVII[48] Condelector tuæ religiositati, quæ sic clare pugnavit; in circuitu namque ambu-
 Ps. 11, 9
 M 826 lantibus impiis, uestra effulsit ecclesia. non enim pacificæ ramum portabant oliuæ
 qui uerant, sed sanguinem et mortem insatiabiles requirebant; unde defendentes in 5
 omnem prædicabimini orbem terræ et claritatem uobis uniuersa sæcula non deducunt.
 tales enim sunt piorum fortes animi, ut facile uniuersa deponant quam pro fidei posses-
 sione certamen, quo quicumque damnificati fuerint, nihil eis prodest, etiamsi totum
 Mt 16, 26 mundum lucentur circa domini uocem; qui uero lucrati hoc fuerint, heredes quidem
 æternæ sunt uitæ, obtinentes possessionem qua nihil dignum est eorum quæ præsentia 10
 sunt ** nisi futura tantum et quæ parata sunt piis his qui paruo quidem tempore habent
 pro pia religione fiduciam, in illum uero qui absque senecta et sine fine est ordinem
 mutabuntur.

Lp 120 Item epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad clerum et populum Tarsensis ecclesiæ,
 quando personuerat quia imperator iussisset ut inde pelleretur Helladius, eo quod 15
 minime suscepisset Maximiani episcopi Constantinopolitani synodica

CXXXVIII Fama quædam nouelli facti contra ecclesiam uestram significata nobis etiam
 [49] nuntiata est. siue autem fama est siue res, quæso reuerentiam uestram, quæ bene
 ac magne inchoauit pro Christi fide certamina, fortiter propugnare et fabellam arbitrari
 ipsam facti quæ contra uos nuntiata est nouitatem. talia enim nouit quidem [ex] 20
 dextera dei dissoluere, scit uero et egregius animus irrisione digna monstrare. unde
 rogo uestram in Christo karitatem neque corpore neque anima præter illa quæ olim
 nobis cognita sunt, aut sapere aut in consilium sumere. uult enim deus ut ex nulla
 re quæ apud homines uel tristifica est uel suauis, occasionem prodicionis fidei faciamus.
 nam si hæ quæ uentilantur causæ dissidii, de sedibus aut præsidatibus essent et non de 25
 piis impiisque dogmatis, forsan haberet aliquam ueniam remissio animi; si uero con-
 fessionis est tempus, quæso ut fidem solam omnibus præferamus, in qua et spem salutis
 habemus, pro qua hi qui ante nos fuerunt, et uitam despexerunt et mortem, neque ad
 patiendum quodlibet hæsitantes neque ad egendum. ne appareat inter uos aliquis
 qui quod commune, prodat in animæ suæ damnationem; magis autem ne quis appareat 30
 in ecclesia uestra qui non sit pietatis defensor, et putans bonum esse segnitiam (deceat
 Lp 121 enim et amicum deo esse), ut omnis qui apud uos, festinet unusquisque in ordine suo et
 ætate ostendere fortitudinem pro pietate religionis ad deum et sacerdote sancto <et> pro
 ciuitate, ut quod est magnum, dixerim, quæ Paulum protulit illum quem nullum
 Rom 8, 35 periculum a Christi karitate seiunxit, quamuis uel sic famam uanam ea quæ dicuntur 35
 M 827 esse noscamus.

1 ih̄i M	6 deducunt M	8 certamen <i>scripsi</i> era et M	9 lucretur M	10 qua
<i>Lupus</i> quia M	11 <i>lacunam statui supplendo</i> sed non habent in præsentī		12 pro pia <i>Lupus</i>	
14 ioh̄i M	tarsensi M	18 quæso reuerentiam <i>scripsi</i> q̄ fore uere	initiam M	
19 fabellam <i>scripsi</i> fauilla M	20 ex <i>del. Lupus</i>	22 anima <i>Lupus</i> alia M	23 ex ut ex M	
25 hæ quæ <i>scripsi</i> ēq̄ M	27 fidem q̄ M, <i>sed q̄ puncto deleuit</i>	sola M	proferamus M	
spe M	29 quolibet M	31 defensor pietatis defensor M	32 fest̄ M	33 pro pietate
<i>Lupus</i> proprietate M	et <i>add. Lupus</i>	35 si M		

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum de Aristolao, quem pro pace facienda misit Theodosius imperator ad eundem Iohannem et Cyrillum Alexandriae patriarcham cum epistulis suis, per quas modis omnibus inter eos pacem fieri iussit.

Qui me uocabit ad Constantinopolim, iam in ianuis est mirandissimus tribunus CXXXIX[50] Aristolaus. si autem in nostra fuerit potestate ire uel non, responsione congrua opus 6 est et quæ communi deliberatione descenderit; si autem uiolentum sustinuerimus aliquid, uel hoc nobis eueniat ut ualedicamus ad inuicem, licet nostrum corpus ita sit fragile, ut si multis milibus contra me necessitatibus abutatur, uiam assumere possibile non sit. scriptum mihi est enim ab aliquibus amicis ac propriis quia et in uiam mihi dolus inter- 10 fectionis compositus sit, si passus fuero iter assumere. hæc autem agnoscens, quæso ut post collectam quæ hoc tempore Cyrri fieri solet, simul cum domino meo deo amicissimo episcopo Theodoreto et his quoscumque reppereris, aduenire absque mora digneris. ea enim quæ ad fidem pertinent, si cum fastidio cœperint agi, ad extrema peruenient, dum quid sim responsurus, ignorem; propositiones uero quæ nunc adferuntur, aperte 15 sunt impiæ. nam Cyrilli quidem capitula obumbratam habent incongruitatem; nunc autem qui potestatem obtinuerunt inimici dei, proponunt anathematizandos esse Lp 122 hos qui dicunt duas naturas, quod nec ipse qui primus stat illorum Cyrillus dicere clare præsumpsit. uolo autem ut dum ueneritis, quasi sub occasione honoris domini mei magnificentissimi et gloriosissimi magistri militum ueniatis; nam et ipse præceptum 20 habet ut nobis uolentus insistat de his ipsis inoptabilibus propositionibus.

Hæc autem scripsimus per reuerentissimum presbyterum Heliam. omnem quæ tecum est fraternitatem plurimum salutamus.

Ypomnesticum imperatoris Theodosii ad Acacium episcopum Berœæ

Lp 123 M828

Hoc fuit a principio tuæ reuerentiæ opus ut orthodoxia maneret et insuper 25 CXL.[51] augeretur. iam enim et ante hoc tuo labore ac nisu disiuncta membra catholicæ ac ueræ fidei bene coniuncta sunt, et nunc, quia diaboli cuiusdam nequitia et non simplici neque regulari doctrina semina discissionis unitis et unum idemque sapientibus sparsa sunt, uirtutem te recipere hortor illam quæ omnibus nota est, ut simul orationibus ad deum et circa sacerdotes consiliis colligere quæ partita sunt, atque coniungere quæ nec 30 iuste nec sancte in pugnam sunt uersa, festines. crit uero, ut arbitramur, hoc facile tuæ sanctitati, si reuerentissimum Iohannem Antiochenorum episcopum non contendere neque insistere humanæ uoluntati siue errori fueris exhortatus, magis uero institeris ut ab illo recedat, contra cuius adinventiones nouitatemque doctrinæ uniuersi certantur. decet enim ut in hac senectute et hoc certamen tua religiositas exequatur, quod dum 35 perelaboraueris, etiam eorum quæ olim fortiter peregisti, prædicaberis uictor.

CXL Græce extat in A 103 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 60]

1 iohi M	2 que M	3 patriarcha M	quas modis Baluze	qua synodis M
5 uocauit M	9 uiam scripsi	uias mas M	11 hæc] ha et M	15 auferuntur M
16 obumbrata M	17 anathematizando M	18 estat M	20 ipsum M	
24 accacium M	beroe M	26 disiuncta scripsi secundum	Γ diuina M	28 discissionis M
29 te Lupus et M	illum quem M	31 pugna M	arbitramus M	32 uerentissimum M
antiochie norum M	36 p̄dicaueris M			

Lp 124 Ypomnisticum ad sanctum Symeonem Styliten per eundem Aristolaum

CXLI [52] Totam reuerentiæ tuæ uitam ad deum conuersam et ita te uiuere, ut possis habere fiduciam et circa nos eius conciliare propitiationem, integre intellegentes, necessarie ad has nunc sumus uenire litteras inuitati, ut rem quæ re uera ad diuinam prouidentiam pertinet, in hoc præcipue tempore festines, dicimus uero pacem quæ bene fuerat radicata, 5 firmari, litigium uero molitione cuiusdam diabolicæ malignitatis immisum præpares amoueri. bene autem nouimus hoc futurum, confidentes de tuæ orationibus sanctitatis et de instantia atque hortationibus ad eos qui fundare hanc poterunt ac reintegrare discissam. reuerentissimus enim Iohannes Antiochenus episcopus si subscribere eius depositioni uoluerit qui semina contentionis immisit, et patefecerit non se con- 10 sentire ipsi dogmati uocum nouitate insipientiaque præsumpto, discissorum membrorum rursus sequetur unitio, in hoc simul concurrentibus uniuersis. si enim fecerit hoc et reuerentissimo episcopo Alexandriae Cyrillo consenserit, cui et qui in Occidente et qui hic sunt et qui ubique, concurrunt, ea quæ olim diuina clementia cohærebant, nunc quoque iungentur. molestiam namque hanc et perturbationem superflua et 15 inutilis, magis uero et noxia ingenerauit illa doctrina, quæ depulsa <et> ab animabus nostris longe fugata, orationibus uestris requiescere nos, sicut de adiutorio dei confidimus. et reficere poterit. sic enim nos dissen(sio quæ nunc est, et conten)tio perturbat, ut hanc et primam causam eorum quæ dure contingunt, esse putemus, sed confidamus Lp 125 quod secundum dei clementiæ arbitrium cuncta imperii nostri proficiant, si ecclesiæ 20 rectæque fidei membra coniuncta fuerint et unita. ad hunc effectum et optimum certare certamen, ut superes dæmonum temptamenta. deputabitur enim tibi et hoc ad maximum bellum fortissimamque uictoriam, qua obtenta, eris tui sequax, ea quæ professus es, agens. de quibus et confidens, esto deprecatus ut indesinenter intercessionibus consuetis nos nostrumque imperium atque omnes qui sub nostro princi- 25 patu sunt, deo commendes, quo nobis præcipue, qui conuenientem curam pro eius exhibemus pace culturæ, ipsius uirtute larga bona præstentur.

Lp 126 Propositiones quæ directæ sunt ab Acacio Berœensi episcopo per Aristolaum tribunum et notarium Cyrillo episcopo Alexandriae ex consilio episcoporum Iohannis Antiochiæ, Alexandri Hierapolis, Macarii Laodicæ, Andreæ Samosatæ et Theodoretî Cyri 30 de pace faciendâ

CXLII [53] Permanemus in fide sanctorum patrum qui Nicæam conuenerunt, quæ euangelicam et apostolicam doctrinam continet et additamento non indiget. manifestum uero eius efficit intellectum et sanctissimus ac beatissimus Athanasius episcopus Alexandriae atque confessor in epistula ad beatissimum et deo amicissimum Epictetum episcopum 35 Corinthi. permanemus igitur et in ipsa, tamquam integram interpretationem habente

CXLI *Græce extat in V 121 S 122 A 104 [L III 1086 = M V 281. 284]*

CXLII *Græce extat in A 105 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 60. 61]*

Cf. ep. 76, 3 et Theodoret. ep. 112 ἀπέστειλα τῆς τε τοῦ μακαρίου Ἀκακίου ἐπιστολῆς καὶ τῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου [ep. 169] πρὸς τὸν μακάριον Κύριλλον γραφείσης τὸ ἴσον, ἵνα γινῆις ὡς καὶ περὶ συμβάσεως αὐτῶν γράφοντες τὴν τῶν κεφαλαίων τούτων κατηγορίαν ἐποιήσαντο

1 stilicum M	2 Totā me M	conuersum M	te scripsi et M	3 integre intellegentes Γ
integres gentes M	7 amouere M	11 discissorum M	14 concurrunt Lupus currunt M	
16 et addidi secundum Γ	animalibus M	18 dissensio — contentio scripsi secundum Γ	dissentio 11	
19 sed secundum Γ et M	26 quo scripsi secundum Γ	qui M		
28 accio M	30 laudocie M	31 paci M	35 epictetum M	

prædictæ fidei. quæ uero nuper superintroducta sunt dogmata uel per epistulas uel per capitula, tamquam quæ id quod est commune, turbantia, excutimus, contenti antiqua patrum legislatione et sequentes eum qui dixit: ne transferas terminos Prou. 22, 28 æternos quos posuerunt patres tui.

Epistula Alexandri Andreae et Theodoretis episcoporum ad Helladium Tarsi episcopum, Lp 127 M830
sicut posuit Irinæus 6

Scientes quantam curam sollicitudinemque tua sanctitas habeat, necessarium CXLIII [54] duximus indicare quia intrauimus Antiochiam conuocati et inuenimus per diuinam gratiam non uera esse quæ fuerant diffamata, sed inimicorum ueritatis superfluum uerbositatem et araneis similem. habentes igitur de his quæ sunt agenda, consilium 10 et intuentes quod salua pietate etiam de pace oporteat cogitare, quasdam propositiones registrauimus et rerum composuimus modos, ut si quidem susceperint unam earum, suscipiamus eos in communionem, non consentientes his quæ contra sanctissimum episcopum Nestorium ab eis facta sunt, sed ipsum quidem sicut habuimus, habeamus, alios uero qui nostras propositiones susceperint, suscipiamus ad communionem pro 15 ecclesiæ pace. direximus uero et propositiones ipsas, ut agnoscat religiositas tua quia non negleximus dogmatis <acri>biam, sed curam fecimus competentem. ut uero et hoc tuæ religiositati manifestum faciamus, scito, domine deo amicissime, quia nos usque ad mortem pro pietate persistimus, uindicantes eas quæ nobis commissæ sunt greges. priusquam scripta est epistula, placuit ut una sex propositionum, quæ ueracissima 20 est et dogmatum collectionem tenet, proponeretur eis cum epistula beatissimi et sanctissimi Athanasii Alexandrinorum ciuitatis episcopi quæ scripta est ad sanctissimum Epictetum Corinthi episcopum, quam putamus habere tuam quoque religiositatem, quam resistens Apollinari hæresi scripsit sanctissimus prædictus episcopus, integre atque subtiliter apostolicam doctrinam exponens et interpretatus ea quæ exposita 25 sunt a sanctis patribus qui Nicæam conuenerunt.

Epistula sancti Acacii episcopi Berœæ ad Alexandrum Hierapolitanum episcopum Lp 128

Rediit ab Alexandria non Aristolaus per omnia ammirandissimus et fidissimus CXLIII [55] tribunus atque notarius, sed nobilissimus magistrianus Maximus, qui cum eo est. hunc enim direxit ad nos deferentem et ipsius litteras et sanctissimi episcopi Cyrilli. et 30 episcopus quidem qui Romæ est, unam ad me scripsit epistolam; Alexandriae uero tres uel quattuor, ex quibus unius rescriptum tuæ religiositati direxi. si igitur possibile ep. 145 M831 est fatigari usque ad nos, facies [nos] bene; si uero, sicut scripsisti, nunc usque pedibus doles, inspiciens litteras deo amicissimi episcopi Cyrilli et cognoscens quanta usus sit acribia pro fidei causa, scribens ad nos acquiesce ad ea quæ nos rescribemus cum consilio 35 deo amicissimi atque sanctissimi Iohannis episcopi et Pauli ac reliquorum qui Antiochiæ reperti fuerint domini episcopi. ipsum uero rescriptum epistolæ cum meis litteris

CXLIII Græce extat in A 106 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 61]

5 andream M	12 registrauimus scripsi regiraus M	corum M	15 alias M
17 dogmatis acribiam scripsi dogmati uiam M	competente M	19 pro pietate Lupus proprietate M	
20 propositionum Lupus pro omni M	ueracissima scripsi cf. p. 119, 29—33	uiuatissima M	
22 anastasii M	23 epictetum M	24 h̄rsis M	
27 berie M	33 fatigarie M	nos deleui	35 fide M
37 meis Γ eis M		scisbens M	36 anti-ochia M

destinaui etiam domino meo deo amicissimo episcopo Theodoreto, rogans eum ut ueniat usque ad nos. si autem retinetur ob hoc eo quod illic aduenerit magnificentissimus magister militiæ, scribat ad nos quia consensit ad ea quæ nos definiemus et quæ ad Alexandriam rescribemus. profundissimæ autem senectuti nostræ ut parcatis quæso et detis manum hoc maxime agenti ut hoc nobis auferatur obprobrium et a differentia 5 intolerabilis læsio. scitis enim quia in omnibus uobiscum sum circumductus et quia in Epheso quidem deo amicissimus Paulus episcopus subscripsit pro me, ego uero, sicut allegastis, ad pium imperatorem nostrum rettuli per epistulam, ut hæreticum commemorans deo amicissimum episcopum Cyrillum, qui et reprehendit nos in his quæ ad nos scripsit in præsentī, quodam modo submurmurans quod de ipso [est] tamquam de 10 hæretico fecerim mentionem in his quæ ad imperatorem serenissimum per litteras rettuli.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

CXLV [56] 1
Lp 129

Domino meo dilectissimo fratri et comministratori Acacio Cyrillus in domino salutem. Decentem se etiam nunc curam suscepit sanctitas tua. intentio est enim illi secundum bonam uoluntatem saluatoris omnium nostrum dei ut coniungantur 15 ecclesiæ et ut de medio quidem fiat pusillanimitas, persuadantur uero hi qui debent unianimes esse, atque omne quod contristat, auferatur et ea quæ dirupta sunt, caritatis uinculis restringantur. sed, sicut uidetur, nonnulli eorum qui illic sunt, uerentur quidem putari ad superficiem clare pugnare aduersus tuæ perfectionis intentionem, id ipsum uero latenter et quasi celare se studentes efficiunt; ea namque agere eaque 20 expetere [et] quæ fieri non queunt, quid aliud est nisi rebus ipsis reclamare quod pacis faciendæ non habeant uoluntatem? et hæc dico epistulam relegens a tua perfectione transmissam, per quam didici expetere illos ut omne conscriptum et omnis epistula quæ ante synodum peracta est, adiudicari aut abiurari a nobis debeant, consentiri autem rectæ fidei symbolo quod definitum est secundum tempus a sanctis patribus in magna 25 Nicæna synodo. ego uero quoniam sanctum quidem illud symbolum sufficit ad
M 832 omnem scientiam bonam et de illo nihil omnino deest, dicam utique atque consentiam.
2 etiamsi aliquibus aliis hoc sapere minime uideatur aut dicere. admiratus uero sum illud. Nestorio enim retortas illas et abominandissimas eructuante uoces contra omnium nostrum saluatorem Christum, et hoc coram ecclesia, scripsimus quæ scripsimus, 30 contradicentes ei et pollutis uocum nouitatibus eius producentes contrariam ueritatem,
Lp 130 et per gratiam dei et tomis ipsis intendentes plures quidem iuuati sunt et recto intellectu honorauerunt ea quæ a nobis dicta sunt contra eum; sed nescio quid hi qui nunc debent anathematizare polluta illius dogmata et ab illius impietate semet ipsos alienos efficere, ad omne contrarium studium conuertentes, exterminari quærunt quæ aduersus 35 eum scripta sunt. quam rationem. quæso, id habet? intellegat enim sanctitas

CXLV *Græce exlat in A107 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 61—65]*

*Cf. ep. 76, 3 et Theodoret. ep. 112 καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μακαρίτης Κύριλλος γράφων τῷ μακαρίῳ Ἀκακίῳ τὸν τῶν κεφαλαίων τούτων παρεδήλωσε σκοπὸν εἰρηκῶς ὅτι ἐκεῖνα πρὸς τὰς τοῦδε καινοτομίας ἐγράψα-
μεν καὶ ὅτι τῆς εἰρήνης γενομένης ἐκλευκανθήσεται*

1 domino <i>Lupus</i> domus n <i>M</i>	10 gatus <i>M</i>	3 scriba <i>M</i>	deficiemus <i>M</i>	4 rescribens <i>M</i>
5 auferatur <i>Lupus</i> offeratis <i>M</i>	ad differentiam <i>M</i>	8 allegastis Γ allegatis <i>M</i>	10 est <i>del. Lupus</i>	
15 illis <i>M</i>	coniunguntur <i>M</i>	16 quidam <i>M</i>	19 pugnare <i>scripsi secundum</i> Γ iniungere <i>M</i>	
20 id <i>scripsi secundum</i> Γ aut <i>M</i>	ea quem <i>M</i>	21 et <i>deleui</i>	23 transmissam <i>M</i>	24 autem <i>M</i>
abiurari <i>M</i>	27 deest <i>scripsi secundum</i> Γ est <i>M</i>	29 eructuantes <i>M</i>	contradicentes ei Γ con-	
tradicante set <i>M</i>	32 tomis Γ omnis <i>M</i>	34 ipso <i>M</i>		

tua quantam res hæc habeat incongruitatem, si nos qui pro recta fide scripsimus, quæ
 nostra sunt, abnegemus, immo potius accusemus propriam fidem. ergo si se illa
 contra Nestorium recte non habent siue quæ contra peruersa eius dogmata scripta sunt,
 sine causa depositus est, immo magis [et] ille quidem forsitan recte sapit, errauimus
 autem nos non ei consentientes, immo qui etiam scripsimus his quæ dixit, aduersa. 5
 et certe Nestorii multi feruntur codices omnia confundentes et perturbantes ecclesias.
 deinde quomodo nos ea quæ contra ipsum sunt scripta, delebimus, quæ forsitan aliquibus
 3 iuuamen uel breue contingat efficere? peruidet igitur tua, quæ omni sapientia est
 plena, perfectio quia rem impossibilem quærunt et tantum longe sunt a uoluntate mitigandi
 interiacentem discordiam, ut eam reducant ad principium contentionis illius quæ terminari 10
 non potest. cur enim non potius ad Ephesenam metropolim uenientes cum sancta
 synodo unum protulere decretum contra eum qui talia et tanta in pie prædicauerit?
 nam si uel modicum tardauerunt, quid prohibebat ut commenta inspicientes gestorum
 et satisfacerent sibi quod legitime fuerint facta, et consentirent, sicut dixi, recto et quod
 increpari non debet decreto cunctorum? sed e contra nec deum cogitantes neque 15
 causam pro qua congregati sunt (non enim de communi quacumque causa sermo erat,
 sed de fide, per quam mundum saluarat deus et pater in Christo), omnem crudelitatem et
 omnem fraterni odii modum in nobis ostenderunt, tam sanctam et uniuersalem synodum
 excommunicatione iniuriantes, et hoc absque iudicio, quam etiam uelut immiti dextera
 gladium sæuitiæ intingentes in me ac reuerentissimo episcopo Memnone. ponamus 20
 enim quia secundum ueritatem et transiit nos aliquid quod ad rectitudinem dogmatum
 pertinet, aut circa alios modos subiecti aliquibus culpis eramus siue peccatis, non oporteret Lp 131
 dignos fieri prius sermone, colloquio? atque dum certe omnes sustinuerimus Nestorium,
 dum triennale tempus blasfemando consumeret, et nobiscum uero sanctitas tua et omnes
 consilium fecimus abducere quidem illum ab eis, transformare autem potius ad illa 25 M 833
 dogmata quæ ad rectitudinem ueritatemque respiciunt. dum uero persisteret et
 multo deteriora uerbosaretur aduersus gloriam Christi et in ipsa Ephesensium metro-
 poli, de reliquo tamquam incurabili languore detentum sancta synodus remouit a sacer-
 4 dotio. uolo autem tuam sanctitatem utile aliquid commemorare, quod ad præsens
 pertinet tempus. quando enim in magna Constantinopoli sancta uestra synodus 30
 congregata est, tunc quando Iohannes est accusatus, deinde gesta sunt super eo a multis
 in scripto commenta, cum futurum esset ut contra eum definitio proferretur, et essem
 ego unus astantium, scio me audisse sanctitatem tuam sanctæ synodo sic dicentem
 quia »si scirem quod nunc, si Iohanni ueniam largiremur, melior fieret semet ipso et
 recederet a duritia asperitate<que> quæ in eo est, omnes uos rogassem pro eo«. amira- 35
 bilis ergo etiam circa hoc iterum iudicata est sanctitas tua, quippe ut quæ dixerat ueri-
 tatem. quid igitur oportebat sanctam synodum facere, quæ in pænitentem et sic
 5 pertinacem repperit illum qui rectæ fidei repugnauit? quomiam uero dicunt quod
 oporteat soli symbolo consentire uel certe expositioni fidei trecentorum decem et octo,
 et ego ad hæc dico quia intentio fuit una sanctæ et uniuersali synodo quæ congregata 40
 est in Ephesena metropoli, ut symbolum confirmaret, quatenus et omnes ita confiterentur

1 quantum M qui Γ que M 4 ei deleui 5 etiam scripsi iam M 7 deleuimus M
 10 terminari scripsi secundum Γ narrari M 12 tali M 13 quod prohibebant M
 15 e Lupus et M 16 causa M, τὸν Ζῆλον τῶν συνειλεγμένων Γ 18 fr̄ modii M 19 excom-
 municationem M immiti Lupus dimitti M 22 aliquis M oportere M 23 colloqui M
 λόγου συντυχίας μέμψεως Γ 27 ephesensium M 29 utile Baluze ut ille M 32 proferetur M
 35 asperitateque scripsi asperitate M et asperitate Lupus 35 rogasse M 35 36 amirabilis M
 38 uere M 39 simbo M

et crederent ac docerent, neque adiecto quolibet neque detracto; non est enim adicere super eum nec est auferre ab eo. propter hoc enim et contra Nestorium decreuit sicut qui non seruauerit illud, quin potius remouerit atque obliterauerit et secundum nullum quidem modum secutus sit illud, altera uero quædam et dogmatibus ecclesiæ nr. 46 peregrina insane auribus inseuerit populorum. actum est igitur in Epheso super hoc proprium commentum gestorum, confirmante synodo expositam fidem a trecentis Lp 132 decem et octo patribus nostris qui circa suum tempus Nicæam congregati sunt, et direxi hoc, ut tua sanctitas bene cognoscat; quia enim recte se atque inreprehensibiliter habet, clare ipsa lectio docebit. adiecimus uero et sanctorum beatorumque patrum testimonia, ut sciant adeuntes quomodo intellexerint illi fidei symbolum, qui et nos 10 ipsos mysteriis imbuerunt. igitur olim iam hoc ab omnibus factum, quare non magis et ipsi consentiunt? si enim quod omnibus placuit, ab omnibus confirmetur, ob- 6 tinebit omnino pax, dum omnino a nullo ei fuerit contradictum. igitur etsi nimis plura et ualde pessima contra nos ab eis facta sunt et omnis species aduersa humanitati temptata est, sed considerantes quod deo <placet> ac piissimo amicoque Christi imperatori, 15 et ipsum uero quod ecclesiis utile est, et tuæ sanctitatis ammonitiones omni reuerentia dignas habentes, consequenter ut fratribus dimittimus quæ in nos commiserunt, illud autem potius quærimus quod omnibus uidetur bene recteque se habere, complacet M 834 uero etiam deo amicissimo imperatori. consentiant depositioni Nestorii, anathematizantes eius blasphemias et polluta dogmata, et nihil ultra residuum est ut contentio de 20 medio auferatur. recipient enim semet ipsas ecclesiæ inuicem, Christo eis donante præmium pacis.

7 Nec uero simpliciter quidam alienantium et inconsideratorum contra nos euomant ep. 87, 11 uerba, ea quæ sunt Apollinarii uel Arrii siue Eunomii, me sapere diffamantes, sicut in Epheso conscripserunt. ego per gratiam saluatoris semper fui et orthodoxus, nutritus 25 uero sum et inter manus orthodoxi patris, et neque illa quæ sunt Apollinarii, sapui unquam, absit, nec ea quæ Arrii uel Eunomii, neque uero ea quæ alterius cuiuslibet hæretici, immo uero anathematizo illos. neque enim inanimatum dico Christi corpus, confiteor uero quod animatum sit anima rationali, et neque confusionem uel confermentationem uel refusionem factam confirmo, sicut aliqui dicunt, inconuertibilem uero et 30 immutabilem subsistere secundum naturam dei sermonem noui et omnis passionis insusceptibilem secundum propriam naturam. impassibile est enim quod diuinum lac. 1, 17 est, et conuersionis obumbrationem minime suffert, quin potius requiescit in propriis bonis, habet uero inconcussibilem, in quibus est, persistentiam. unum uero eundem Lp 133 Christum et dominum unigenitum dei filium ipsum dico passum pro nobis carne secundum 35 scripturas siue secundum beati Petri uocem. capitulorum uero uirtus contra sola Nestorii dogmata scripta est. quæ enim ille non recte dixit ac sapuit, ipsa eicit. qui uero anathematizant atque negant eius uesaniam, cessabunt his quæ a nobis scripta sunt, increpare; uidebunt enim capitulorum sensus solis illius contraire blasphemias. reddita uero communionem factaque inter ecclesias pace, quando et scribere absque sus- 40 pectione licuerit uel eis qui illic sunt, ad nos uel nobis rursus ad eos, tunc et satis facillime

30—34. 34—36 adfert *Alexandes Hierapolitanus* in ep. 224, 2

1 abiecto *M*   6 exposito *M*   9 docebit Γ docet *M*   11 mysteriis *Lupus* ministris *M*
 15 placet *addidi secundum* Γ 17 dignos *M*   19 inperatorii *M*   depositione *M*   21 recipient *M*
 25 orthodoxus *M*   26 orthodoxii *M*   26/27 sapiū quam   30 aliquid *M*   34 habet] het bet *M*
 inconcussibilem *scripsi* cf. p. 117, 64 ἀκρδδαντον Γ inconsensibilem *M*   persistentiam *scripsi* existentia *M*
 διαμονήν Γ cf. p. 117, 65   36 capitulo sum *M*   38 qui *Lupus* quod *M*   41 licuerit *Lupus* licuit *M*

quodcumque omnino eorum quæ a nobis scripta sunt, recte non intellegitur a quibusdam, et hoc excandidabitur. satisfaciemus enim, deo fauente, non sicut iam repugnantibus, sed sicut fratribus, quod omnia recte habeant et eorum quæ scripsimus nos Nestorii dogmata impugnantes, nihil est omnino quod dissonet uel sanctis scripturis uel certe fidei definitioni quæ exposita est a sanctis patribus, dico autem illis qui in Nicæam suo 5 tempore congregati sunt. nostra igitur intentio ad pacem se habet ** imperatore sunt definita, ita uidelicet si Nestorii depositioni consentire uoluerint et anathematizant contaminata dogmata eius, et communicare et ad concordiam uenire, Christo iuuante 9 ad idem, qui est pax nostra secundum scripturas. eis uero qui dicunt quia oportet Eph. 2, 14 eici ea quæ contra polluta Nestorii dogmata scripsimus, nullus acquiescet; apertissime 10 enim elingues nos esse uolunt, illius blasfemiis cunctorum nundinantes taciturnitatem. aut forsan magis et nos persuasuros reputant ut ea quæ sunt illius, sapiamus, si quæ nostra sunt, abnegemus recte se atque immaculate habentia et contra illius uocum M 835 nouitates stantia? si uero illorum qui illic sunt, quidam secundum quod eis uidetur, detrahunt aliquibus, ad ea quæ nec conuenit, transuertentes sensus eorum, sed sciunt 15 quia præter omnes <religiosissimos episcopos> qui in toto orbe sunt, soli hoc perpetrantes capiuntur. consenserunt enim his quæ a nobis facta sunt, atque consentiunt uniuersi ut recte se habentibus et dictis, qui certe subtiles perscrutatores sunt dogmatum diui- 10 norum. et illud autem super hæc tua religiositas cogitet quia oportet ita componi Lp 134 pacem, <ut nulli> deo amicissimorum episcoporum displiceat eorum qui per omnem 20 Romanorum sunt [dicionem] principatum, et uniuersalis fiat, ne unam scissuram iungentes plures alias faciamus. omnino enim non consentient, si tale aliquid fuerit factum quod non <con>sequens uideatur, et maxime hoc cogitari oportet. cunctis namque instantibus in Epheso et non acquiescentibus communicare his qui ex Oriente sunt, proponentibus uero quia non erit prius hoc, nisi susceperint depositionem Nestorii 25 et anathematizauerint nobiscum dogmata eius, quomodo, nisi hoc fuerit factum, ea quæ ad communionem pertinent, stabunt? quis autem non clamabit contra nos, dum prodiderimus animas nostras et negauerimus rectam fidem et quæ recte dicta omnibus placuerunt, nos eiecerimus tamquam non recte sint dicta? an non oportet [ut] facta pace nos epistulas mittere his qui ubique super alios religiosissimos episcopos 30 eminent, ut etiam ipsi concordēs effecti reddant eis communionem? deinde quis sit qui eis suadat, si quid factum fuerit præter quod omnibus placet et in quo omnes institerant, ut oporteret depositum haberi Nestorium et anathematizare insanissimam eius doctrinam, quin potius uerbositatem contra omnium nostrum saluatorem Christum? 11 contristatos uero nimis et intolerabiliter dolentes propter illa quæ contra me gesta sunt 35 ab Orientalibus, tam ex clero Alexandriae quam cunctos Ægyptiacæ diocesis episcopos religiosissimos sic mitigauit dominus meus ammirandissimus tribunus Aristolaus, ut mihi etiam lenissimam pacis faciendæ redderet uiam et omnes uenirent in huiusmodi uoluntatem. et plurimæ cuiusdam me fateor eius ammirabilitati gratiæ debitorem, eo quod mihi sit cooperatus ad omnia et competentibus rationibus quæ contristabant, abolcuerit. 40

2 iam sicut iam M   6 lacunam statui, cf. Γ εἰς εἰρήνην ἔχομεν τὸν σκοπὸν ἠὲ τρεπίσμεθὰ τε κατακολουθεῖν τοῖς ὀρθοθεῖσι παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου βασιλέως   7 anathematizant M
 cf. Γ anathematizare Lupus   13 habentia Lupus habenda M   16 religiosissimos episcopos addidi
 secundum Γ   17 capiuntur Γ capiunt M   18 ut Γ et M   20 ut nulli addidi secundum Γ   21 dicionem
 del. Lupus ἀρχὴν Γ   22 faciamus Γ faciant M   23 consequens scripsi sequens M   27 clamauit M
 29 eierimus M   ut del. Lupus   34 qui M   nostrum saluatorem nostrum M   35 tollera-
 biliter M   39 amirabilitati M   39 debitorem eo scripsi debitore ἰσο M   40 cooperatus scripsi
 secundum Γ cooperans M   contristabat M

Saluta fraternitatem quæ apud te est. te quæ nobiscum est fraternitas in domino salutatur.

Lp 135 Epistula Alexandri Hierapolitani ad Acacium Berœensem episcopum

CXLVI[57] 1
Mt 10, 16

Arbitror dominum Christum præcipientem discipulis suis ut essent prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbæ, principaliter instruere ut caput omnium bonorum quæ in nobis sunt, rectam fidem sincerissimam conseruarent. sicut enim nulla salus est reptilibus, si capite conterantur, sic neque Christiano qui sanam fidem

M 836 corruerit. propter hanc crucifixus est Petrus, Paulus capite cæsus est, diuersis mortibus euangelistæ atque apostoli conpleuerunt proprium cursum, obsecuti sunt martyres. irridebantur uero et subsannabantur omnes passionum temporibus ab

2 his qui multiformes eis mortes crudeliter ingerebant. scit sanctitas tua quia circa uitam quidem peccator ego sum, unde etiam quadragesimum iam annum ago quod mea plango peccata; fidem uero rectam a prima die, sicut testatur sanctitas tua, usque ad mortem dilexi. unde nec umquam cessauit his qui uicini sunt, de hac abominabili hæresi inferre certamen; quam Cyrillus ipsam quidem uirtute renouat, Apollinarium uero anathematizat, simile aliquid faciens tamquam si et aliquis ex non existentibus dei filium dicens anathematizat Arrium et, ut sub una dicam, omnes hæreticos, ea quæ

3 ipsorum sunt, sapiens ac prædicans. ubi enim dei interest, nullum reuereor. Cyrillus hæreticus est, unam naturam prædicans Christi et ipsi uniuersas passiones adiungens et ipsam mortem, et licitum est cuilibet legenti cum ueritatis amore capitula eius et epistolæ ad Ebræos interpretationem et diuersas epistulas uel festiuas uel alias et uniuersa eius conscripta, inuenire quod unam naturam dei et hominis dicat, et quod definiat <ut> uer-

Lp 136 bum circa hunc sensum caro sit factus et mortuus fuerit carne et primogenitus factus

Col. 1, 18 fuerit deus uerbum ex mortuis carne, spargat uero carnis nomen post unius naturæ confessionem. quod si non ita est, minime opus est multiloquio: confiteatur quod Christus

Ioh. 2, 19 fuerit a mortuis per uerbi diuinitatem, quæ dixit: soluite templum hoc, et in

4 tribus diebus resuscitabo illud. si uero permanet in capitulis suis hæreticis

2 Cor. 5, 10 atque conscriptis, nulla nobis pars est cum eo. certamur enim circa tribunal Christi

2 Tim. 1, 14 et apostolum <sequimur> gentium præcipientem bonum depositum custodire per spiritum sanctum, qui inhabitat in nobis. licitum uero considerare uolenti

p. 96, 32-34 uerbum, inconuertibilem, inmutabilem, inconcussibilem habentem, ut eius dicto utar, in quibus est, persistentiam, in unam uero naturam concludens duas, omnia prædicta

ep. 145 diuinitati unigeniti circumponit. propter quod non recusauit <in> interpretatione epistolæ ad Ebræos dicere quia et reuixit deus uerbum, passus carne. et hoc uero

p. 96, 32-36 ex aliis eius conscriptis et maxime ex epistula eius quam tuæ nuper sanctitati transmisit, possibile est his [possibiliter] qui diligunt discere, subtiliter peruidere quia dicens dei sermonem inmutabilem subsistere et omnis insusceptibilem passionis secundum propriam

3 berœensem M   10 subsannabantur M   11 circa scripsi cyricam M   15 inferri M
17 sub una uidentur corrupta   hrticas M   18 hac predicam M   21 uniuersam M   22 con-
scriptam M   definiat ut scripsi sinit M   26 et addidi   31 sequimur addidi   33 lacunam
statui e. g. supplendo agnoscere composita ea esse   35 persistentiam scripsi cf. p. 96, 34 per substantiam M
36 in interpretatione Baluæ interpretationem M   37 uerbum passus Lupus passus uerbum M
38 eplis M   39 possibiliter deleui

naturam, passionem fraudulenter cointroduct, dicens deum uerbum carnem factum fuisse et non carnem assumpsisse. hoc enim in totis fere ponit capitulis suis carnem deum uerbum ubique factum dicens, tamquam sit ante dispensationem quidem impassibilis, post dispensationem uero passibilis; »per se ipsum«, namque inquit, »impassibilis, caro autem factus uel homo sustinuit passionem«. si uero confessus fuerit 5 euidētissime duas naturas, liberabit semet ipsum ab hæretico sensu. scit enim sanctitas tua, sicut olim mihi per epistolam scripsit, quia et in Romam coram sanctæ memoriæ episcopo Damaso, præsentē tua sanctitate, motum est de hæresi Apollinarii, et nobis duas naturas confitentibus, ut non diuinitati passionem tribuamus, dicebant Lp 137 hi qui erant Apollinarii, duos nos dicere filios, quod et isti sursum ac deorsum diffamant 10 contra nos. dicat igitur quia Christus mortuus est, filius passus est, unigenitus passus est. cur addit quod uerbum carne sit passus? homine moriente, anima carne patitur mortem? si uero blasphemum est ut hoc anima passa dicatur carne, ultra impietatem omnem est dicere filium dei uel dei uerbum uel unigenitum circa intellectus hæreticorum passum carne. in diuinis enim scripturis repperimus quia Christus 15 mortuus est, filius mortuus est, unigenitus mortuus est, sanctus mortuus est, iustus mortuus <est>. hæ namque appellationes uniuersæ utrasque naturas ostendunt, uox autem dei uerbi unam naturam significat, secundum quem sensum nunc et filium 6 dixit in epistula carne passum, ut significaret unigeniti passionem diuinitate. scio p. 96, 35 autem me ab Epheso scribentem direxisse tuæ sanctitati allegationem Melitinensis 20 Acacii, ubi sequens Cyrilli capitula et eius intellectum, sic in scripto deposuit: »Mentitus nr. 24, 53 est«, inquit »diuinam scripturam Nestorius, tamquam natiuitatem mortemque non diuinitatis, sed humanitatis edoceat. calumniatus est et sanctissimum episcopum Cyrillum, tamquam deum passibilem dicentem.« et habemus totum tomum apud nos ad satisfactionem pro salubri fide bonæ huius instantiæ. nos igitur nullam com- 25 munionem habemus cum his qui talia docent. si uero potuerit ostendere aliquis sanctissimum episcopum Nestorium contraria prophetis et apostolis et euangelistis aut sapuisse aut sapere, et doctrinam eius anathematizamus et ipsum; donec uero orthodoxiam prædicat, quam multis in codicibus eius et habemus et legimus, nulla necessitas a Christi potentia per ipsius gratiam uolentior fiet, sed parati sumus omnia sustinere, 30 ut neque impii neque iniqui simus.

Epistula eiusdem Alexandri ad Andream episcopum Samosatensium Lp 138

Credat mihi religiositas tua quia relegens ea quæ scripta sunt a domino meo 147 [58] sanctissimo episcopo Acacio, et ea quæ ab Ægyptio illi per epistolam scripta sunt, quæ ep. 144 et tu omnino credo quod legeris, ammiratus sum propter uelocem eius nutum ad muta- 35 bilitatem et orauit ut mihi terra dehisceret, et nisi timor dei retinisset me, forsan continuo eremum petens, extremum spatium requisissem. meminit enim sanctitas tua quales epistulas olim sanctissimis episcopis destinauimus ab Antiocheno persuasi, quando, adueniente mirandissimo Aristolao, eius litteris conuocati conuenimus et euntes ad cf. ep. 139

4--5 ipsa uerba in anathematismis non extant

1 factum scripsi peractum M	4 uero Lupus quidem M	4/5 impassibilis Lupus passi-
bilis M	6 liberat M	ad M
17 est addidi	hee M	19 diuinitatem M
20 melletinensis M	24 dī M	totam M
35 ammiratus M	eius] Acacii Beraensis	

Antiochiam consilium fecimus et multa milia pertractantes deliberauimus, ut propter ecclesiarum perturbationem mollem quandam propositionem et habentem uel modicum pietatis uestigium proponeremus Ægyptio. sed et perquisiuimus, scrutati sumus, inuenimus uix qualem uoluimus lenem et rursus ab ipsa molliorem et denuo ab hac marcidiorum. sex breuiter dedimus clarissimo tribuno propositiones; conplacuit 5
 ep. 142 uero ei quasi iam quæ mollior esset, una, quæ uolebat Nicæna fide nos esse contentos, expulsis his quæ quod commune est, turbauerunt siue per epistulas seu per capitula; ep. 145 ad quam etiam ipsam contradixit, sicut scripsit, Ægyptius. certatur enim, sicut uides, pro capitulis suis et reliquis hæreticis suis superbisque conscriptis, confirmans ubique quod impossibile sit hæc umquam expelli quæ ab eo secundum scripturas sint 10 dicta diuinas et contra Nestorii, ut dicit, hæresim. sed nos temptamus, ut uideo, Lp 139 sic manifestam illius ac fiduciatam et crudam pro hæresi instantiam <contra> orthodoxiam diffamare, etiamsi non possumus propellere impietatis torrentem et ui nostra deflectere. ego uero in dominum Christum credo quia oculus meus dexter et dextera manus mea si proponatur Cyrillo neque eicienti hæretica dogmata neque aperte con- 15 fitenti Christum et deum esse et hominem et passum secundum humanitatem et resuscitatum per dei uerbi uirtutem secundum sententiam domini dicentis: solu ite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo illud, abscidam potius membra mea per uirtutem domini quam cum istis in pie agam. quando ergo uolunt, ueniant, ordinent; paratus sum ego, coram deo dico, discedere cum omni lætitia. sicut enim in ueritate 20 credo quia deus est, sic et satisfactum habeo quod pium sit manifestaturus ecclesiæ dogma, quando nouit ipse, et ueritatem non permittet absorberi. uerumtamen eorum quæ scripta sunt omnium exemplaria tuæ religiositati direxi.

Lp 140 M 839 Epistula Andreæ episcopi, per quam respondit ad epistulam hanc Alexandri

148 [59] Relegens ea quæ Cyrillus per epistulam scripsit, et quæ de his a tua sanctitate ad 25
 cp. 145 sanctissimum episcopum Acacium sunt rescripta, sine falsitate dico, non sine spiritu sancto arbitratus sum ea quæ in tua epistula rescripsisti **. nam et quod uerum est et quod subtilitas dogmatis habet, in eis inueni et obumbratum occultumque inimici dolum bene ac manifeste nudatum ac fiduciam multam, quæ decet Christi seruum qui pro sana fide certatur. consors igitur et ego tuæ sanctitati uniusque sententiæ et 30 numquam præter hæc alia sapiam, confortante me deo. quomodo enim non turpe sit ut ille qui notha et reprobata dogmata subinducit, tamen pro eis certetur, nos autem pacis obtentu prodamus fidem? ammiratus uero sum et propositionem quam in ipsis litteris posuit sanctitas tua. si enim uere sani dogmatis est et rectam fidem seruat et non intellectum suum fraudulenter occultat, sed et duas naturas confitetur 35 et impassibilem Christi diuinitatem, quid prohibet ut et hominem et deum confitens Christum dicat quia passus est secundum humanitatem? et de his quidem super- ep. 144 fluum est multiloquio uti ad tuam sanctitatem; ex litteris uero sanctissimi episcopi Acacii uidentur quodam modo hi qui sunt in Antiochiam, cecidisse atque his quæ scripta sunt, concessisse. et bene quidem facit sanctitas tua præcipiens nobis ut minime 40 perturbemur; ego uero trepido ne per eos circa ipsas res illud confirmetur somnium

1 concilium M   6 esse unam M   8 certantur M   12 hæc M   12/13 contra ortho-
 doxiam scripsi orthodoxam M
 25 CXLVII M   ac M   26 fallitate M   27 lacunam statui e. g. supplendo esse composita
 29 decet Lupus de te M   30 certantur M   32 ut Lupus ait M   33 amiratus M
 34 finem M

quod non ante multum quidem tempus uidi, nimis autem coartat animam meam. uidebam namque me esse cum tua religiositate, præsentibus aliis quibusdam non paucis episcopis, loquens uero ad me dicebas Apollinarium hæreticum uiuere. me uero sæpius cum ammiratione interrogante si uere uiueret, confirmabas eundem uirum **Lp 141** superesse. deinde quodam modo, inprouise utique, in domum quandam facti sumus, **6** in qua Apollinarius senex ualde iacebat in lecto; oportebat autem nos ad uiri ipsius uenire colloquium. quod dum esset futurum, ipse ad aurem mihi dixisti quia ille impius numquam persuaderetur acquiescere his quæ dicebantur a nobis. ego uero alterum quendam præter ipsum sedentem uidens dicebam quod ipse esset causa ut Apollinarius nostris uerbis minime flecteretur. dum uero iremus ad colloquendum **10** ego et sanctitas tua, sedes autem ego portabam tam mihi quam tuæ sanctitati, iuxta illius lectum subito uideo Apollinarium quidem stantem et eulogias dispertientem, sanctissimum uero Iohannem iacentem in lecto et susipientem ab eo, deinde etiam tuam religiositatem supponentem ei manum propter condescensionem, inquit, coactam. ego autem stans ad me ipsum dicebam: »Qualis est condescensio ista? <in> sanctum **15 M 840** spiritum peccat, in ipsam domini inhumanationem inpius est. et qualis est ista condescensio?« et hæc dicens euigilauit. et oro ut fantasia sit somnium hoc et nihil ueri significans.

Epistula Theodoretæ episcopi scripta ad Acacium Berœæ episcopum de litteris quæ ab **Lp 142 ep. 145** Ægypto uenerunt ad eundem Acacium **20**

Ego quidem non solum uocatus, sed etiam non uocatus uellem semper uenire iuxta **149 [60]** tuam sanctitatem; tantum autem ab hac intentione delinquo, ut nec tuæ possim sanctitatis litteris obaudire. rursus enim languor mihi ualide superuenit et pessimum tertianum post regressum de montuosis partibus incidi. super hæc et magnificentissimus atque gloriosissimus magister militum hic est. propter quod et ueniam peto **25** et innotesco tuæ sanctitati quia <in> litteris quæ ab Alexandria directæ sunt, inueni ea quidem quæ ab eo dogmatice dicta sunt, contraria quidem his quæ olim sunt ab eo exposita, consona uero magis doctrinæ patrum, et ualde affectus sum et laudaui dominum Christum super mutatione quæ facta est per tuæ sanctitatis ammonitiones; aliquas uero partes epistolæ multis uideri uolutionibus et multiloquiis falsis plenas. nam dum **30** oporteret a nobis expositam propositionem, cum breuis esset, approbari ab eo, nescio cuius rei causa multis uerbis usus effugit breuem pacis uiam. sic enim propositionem temperauimus, ut nullis fuerat fugienda. proposuimus enim, sicut tua sanctitas **ep. 142** nouit, permanere nos in fide quæ in Nicæam exposita est a sanctis et beatis patribus <et> in epistula sanctissimi ac beatissimi Athanasii, tamquam quæ hanc subtiliter interpretata **35** fuerit; quæ uero nuper exsurrexerunt dogmata seu per epistulas siue per capitula, eici, tamquam id quod commune est, perturbantia. hæc relinquens, quæ discissionem præcipue fecerunt, subscriptionem nos exigit depositionis illius uiri, cuius iudices non sumus effecti. scit autem sanctitas tua quia ab omni carnifice nos durius trucidat **Lp 143**

2 tua *Lupus* tota *M* 4 ammiratione *M* confirmabat *M* 5 quandam] quadam *M* 12 uologias *M*
 14 manu *M* condescensionem *Lupus* quod descensionem *M* coactum *M* 15 in *add. Lupus*
 17 fantasius *M* 18 uero *M*
 19 berie *M* 21 CXLVIII *M* 26 in litteris *Lupus* litteras *M* 27 ea *M* 28 affectus sum *Lupus* affecturum *M* 29 facte sunt *M* aliquis *M* 30 uidere *M* 31 expositam
scripsi cf. p. 100, 5. 6 sex positam *M* 34 sanctis ex beatis *M* et *add. Lupus* 37 discensionem *M*

conscientia nostra, si illa fecerimus quæ arbitramur non debere committi. unde et beatus Paulus dicit **. tuæ igitur sapientiæ sit sic dispensare causam, ut facienda pax conplaceat uniuersis et ante omnia ipsi omnium deo super hac obœdiatur.

Lp 144 Epistula eiusdem Theodoretæ ad Andream episcopum de hac ipsa re

150 [61] Mirandissimus Aristolaus direxit ab Ægypto magistranium cum litteris Cyrilli, 5
ep. 145 in quibus anathematizauit et Arrium et Eunomium et Apollinarium et eos qui dicunt
M 841 diuinitatem Christi esse passibilem et eos qui confusionem et remixtionem duarum
propositionem; exigit uero subscriptionem depositionis quæ ab eis facta est, et anathema-
tismum dogmatis sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii. scit autem sanctitas 10
tua quia indeterminate anathematizare præfati deo amicissimi et sanctissimi episcopi
doctrinam idem est <et> anathematizare pietatem. si uero <compulerit> aliquid nos,
conuenit ut anathematizemus hos qui dicunt purum hominem Christum, aut qui in duos
filios incidunt unum dominum nostrum Iesum Christum, et qui eius diuinitatem negant.
hæc enim cum omni satisfactione unusquisque piorum anathematizat. si uero uolunt 15
ut indeterminate et uirum cuius iudices non sumus facti, anathematizemus et dogma
ipsius, quod nouimus rectum, impie faciemus, ut arbitror, si ei obœdiemus. arbitror
uero hæc etiam tuæ sanctitati complacere, qui egregius pietatis propugnator existis et
uerus atque accommodus orthodoxiæ magister.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus 20

Lp 145 Epistula Andreae episcopi quam Theodoro episcopo ad suam rescripsit

151 [62] Alexandrini litteras legi et a sua quidem putredine non recessit ullo modo, sicut
ep. 145 et tua utique sapientia repperit easdem litteras legens; quia uero condescensione opus
est, ut saluetur orbis terrarum schisma et non amplius discissam despiciamus ecclesiam
(forsan enim ad maius procedunt mala, si compositio nulla proueniat), bene tua 25
sanctitas <con>lacuit illius quidem propositionem sicut impiam fugere, uti uero his
quæ scripsisti, et anathematizare eos qui purum hominem dicunt Christum et qui in
duos filios unum deum secant. arbitror uero quod et subscriptionem modis omnibus
exigat depositionis. hoc autem nobis non eligendum est; aliqui uero et hoc forsitan
facient, et arbitror etiam Cyrillum, etsi omnes minime subscribamus, illorum fore sub- 30
scriptione contentum. scit tua sanctitas quia hæc et ante in locutionem uenerint,
quando in Antiochiam conuenimus pariter. ora igitur, quæso, ut nullum fiat in-
pedimentum paci et ordinationi sanctarum ecclesiarum.

Lp 146 Epistula eiusdem Andreae episcopi ad Alexandrum episcopum Hierapolitanum

152 [63] Eorum quæ ad me dominus meus sanctissimus Theodoretus episcopus scripsit, 35
ep. 150

150 Prioris partis [usque ad 14] altera uersio extat in Collectione Palatina [Mar. Merc. p. 336 Bal.]

1 arbitramus M 2 lacunam statuit Baluze, excidisse ratus Rom. 2, 15, recte puto
5 CXLIX M 6 nathematizauit M 7 diuinitatem xpi diuinitatem M 8 gaudio addidi ex Coll. Pal.
tugerit Baluze ex Coll. Pal. fuerit M 9 ab eis] dudum Coll. Pal. 9/10 scissimum M 12 et addidi
12/13 compulerit — ut scripsi oportet ergo, si omnino compellimur, anathematizare Coll. Pal. conuenit ut aliquid
nos M 13 anathematizemus Lupus anathematizamus M 17 impie nouimus facimus M 19 acco-
modus M 20 tecum M
21 sua M 22 CL M legit M 23 sapientiam M 24 saluetur M soluatür Lupus 25 proueniant M
26 conplacuit scripsi placuit M impium M 29 exigant M 31 locutione M
34 epm dupliciter scriptum M 35 CLI M theodorus M

exempla tuæ sanctitati direxi. et quia quidem Cyrilli errorem multotiens milies anathe-
 matizet manifestum est his qui peruidere subtilius uolunt; quia uero tempus non per-
 mittit ut secundum acribiam ratiocinemur propter schisma generale quod factum est, et **M 842**
 quia maiora sustinentur mala de persistentia nostra, puto quod bene se habeat ut aliqua
 condescensione utamur pro ecclesiastica pace et illius quidem propositionem fugiamus, **5**
 quæ inopia est, sicut nec ille nostram suscepit, anathematizemus uero eos qui duos filios
 dicunt, quod nobis obiciunt insanissime, uel qui hominem purum dominum nostrum
 Iesum Christum, et super his suscipiamus pacis compositionem. reddent autem
 rationem qui impie sapiunt, iudici omnium; et nobis, uel si dispensatiue pacem sus-
 cipiamus, pars nulla est cum his qui impie sapiunt. peruideo autem quia de persi- **10**
 stentia nostra nihil eueniet amplius nisi ut et orthodoxi pellantur ecclesiis et dogma
 ex toto absorbeatur. quæso igitur sanctitatem tuam ut quantacumque possibile
 est condescensione magis utamur; scit enim spiritalis sapientia tua quia sicut zelus in
 tempore suo multa milia peragit, sic et condescensio in tempore apto magna bona
 operatur. et mihi quidem placent ista; si uero melius aliquid peruidet perfectio tua, **15**
 quæ secundum deum est, notum nobis fac. litteras illas ad sanctissimum episcopum **ep. 151**
 Theodoretum dirigere dignetur sanctitas tua.

Omnes qui cum tua religioſitate sunt, ego et qui mecum sunt, salutamus.

Epistula Alexandri [eiusdem] Hierapolitani episcopi ad Andream episcopum rescripta **Lp 147**

Legens quæ nuper a tua religioſitate sunt scripta, peruidi quia satanas secundum **20 153 [64]**
 ueritatem petiit ut cribaret omnes nos sicut triticum. ego uero, fide pro- **Lc. 22, 31**
 posita, nullo modo esse uideo condescensionem in pietate neque communionem cum
 hæreticis pacem Christi appello, absit. et da ueniam, uelocitatem permutationis
 aspiciens orauit ut <terra> mihi dehisceret, et uere, nisi timor dei retinisset me, continuo
 eremum petens extremum spatium perquisissem. puto enim quia et tuæ sanctitati **25**
 dixi, iureiurando satisfaciens ei et maledictionem contra memet ipsum suscipiens, si **p. 100, 14—**
 alienationem a mysteriis conscius mihi sum aut per contentionem aut per odium aut **19**
 per rebellionem aut per cuiuslibet alterius gratiam facere aliquid in causa præſenti.
 sed pone deum et Iohannem ante oculos, et affectum nostrum [et] superat timor dei et
 karitas Christi; unde et a cunctis ueniam postulo. **30**

Epistula eiusdem Alexandri episcopi ad Theodoretum episcopum **Lp 148 M 843**

Qua hora suscepi sanctitatis tuæ litteras, epistolam susceperam scriptam a domino **154 [65]**
 meo religioſissimo episcopo Andrea, quæ contraria omnibus est prioribus, et paulo minus **ep. 152**
 alienus effectus sum, uidens quod nos satanas expetierit ad cribandum. direxit **Lc. 22, 31**
 autem mihi et ad se scriptam tuæ religioſitatis epistolam continentem quod eos qui **35 ep. 150**
 dicunt diuinitatem Christi passibilem, anathematizet Ægyptius et eos qui confusionem
 (siue) remixtionem duarum perhibent naturarum. et ego quidem Cyrilli epistolam
 nullatenus hæc continentem uidi, quin potius inueni eum certantem et in primis et in
 mediis et in ultimis pro capitulis suis reliquisque conscriptis, [et] in quibus omnem
 impietatem suam perexemplificat; si uero uobis et recte se habere uidentur quæ scripta **10**

3 ionemur *M* 9 dispensatiue *scripsi* despensanti uel *M* dispensatoric *Lupus* 12 obsor-
 beatur *M* 13 condescensionem *M* spualis *M* zelo *M*
 19 eiusdem *del. Lupus* 20 CLII *M* 22 impietatem *M* 24 terra *add. Lupus* 25 requi-
 sissem *p. 99, 37* 29 et *deleui*
 32 CLII *M* 37 siue *addidi* et *Lupus* 38 p̄miis *M* 39 et *del. Lupus*

sunt, et de reliquo qui hæc per epistolam scripsit, inter orthodoxos deputatur, indifferenter uero et alia recepistis quæ ille quidem proposuit litteris, Iohannes uero traducit omnes, **st. Ap. 20, 26** ut inquit, dispensatiue propter pacem condescensionem amplexus, innocens ego sum a sanguine omnium. unusquisque uero sicut nouit, ea quæ ad se pertinent, dispenset; uiuit enim dominus deus meus, et Oasim et quemlibet extremum terminum præfero **5** communioni hæretici et eorum qui orthodoxiam prodiderunt.

Lp 149 Epistula Theodoretii episcopi Cyri quam scripsit Alexandro episcopo, sicut posuit Irinæus

155 [66] Puto plus ab omnibus nosse dominum meum sanctissimum et deo amicissimum episcopum Iohannem quia depositioni domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi **10** Nestorii consentire non patiar, quia memor est eorum quæ in Tarso et in Chalcedona et in Ephesum facta sunt et nuper post reditum in Antiochia a nobis sæpius dicta. non igitur quisquam sanctitatem tuam inducat quia hoc ego facere patiar aliquando, deo **ep. 145** utique cooperante mihi meque firmante. dogmatica uero ista Cyrilli quæ nunc ad **M 844** Berœam per epistolam scripsit, praua mihi esse non uisa sunt, sed et ualde contraria **15** **ep. 149** tam capitulis quam eius aliis conscriptis; unde et epistolam scribens domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo Acacio hoc ipsum significauit. et uere, si possem, uenissem utique et contulissem cum tua sanctitate; uellem siquidem discere quid esset in ueritate occultatum in eo, quod ab euangelica doctrina sit alienum. et hæc dico non quasi cui ad communicandum cum eo ista sufficiant; oportet enim clare illa exponi **20** cum fide Nicæna et subscribi ab eo et ab omnibus quorumcumque suscipiemus communionem. nouerit enim sanctitas tua quod tantum longe sum suaue aliquid existimare uenturum, ut archimandritæ monasterii mei de cella mihi ædificanda mandauerim; hic namque illum in his diebus contigit inueniri.

Lp 150 Epistula Maximini episcopi Anazarbi ad Alexandrum episcopum **25**

156 [67] Litteras suscepi domini mei deo amicissimi et sanctissimi episcopi Iohannis quasi Ægyptius anathematizasset Apollinarium et Eunomium et Arrium et eos qui dicunt remixtionem factam, duas autem naturas confessus fuisset domini nostri Iesu Christi; et simpliciter, ut non plura dicam, laudat eum de his quæ nuper dogmatizauit. alius **ep. 145** uero aliquis, unus ex his qui diligunt nos, direxit nobis exemplar epistolæ quæ ab Ægyptio **30** ad dominum meum deo amicissimum Acacium episcopum scripta est, confirmantem quidem priora capitula et fortiter instantem pro eis, dicentem uero non se communicaturum nobis, nisi anathematizauerimus dominum meum deo amicissimum et sanctissimum episcopum Nestorium fidemque ipsius. ego uero hæc legens et illa, nimium incurri torporem et incertus sum utrum præfatus sanctissimus Antiochenorum ciuitatis **35** episcopus illa laudauerit an alia. dignetur igitur tua sanctitas, quæso, domine mi et deo amicissime, hanc angustiam nostram soluere et per epistolam nos docere quid horum sit uerius. dum uero intrauerit uestra sanctitas Antiochiam, mox mihi dignare

155 *Initii [usque ad 14 firmante] alia uersio exlat in Coll. Palatina [Mar. Merc. p. 336. 337 Bal.]*

5 oasam M	6 communitio M	orthodoxam M		
9 CLIIII M	12 redditum M	13 quisque M	inducat <i>Lupus</i> decipiat <i>Coll. Pal.</i>	
reducatur M	15 beriam M	16 epistola M	21 nicea M	22 tante M
archimandritæ <i>Lupus</i> archimandrita te M				23 archiman-
26 CLIIIIII M	28 dñm nrm ihm xpm M	32 instante M	dicente M	

tua scripta dirigere, et uniuersi continuo pariter ingrediemur. orare uero pro nobis et pro pia pace sanctarum ecclesiarum incessanter, quæso, dignare.

Epistula Helladii Tarsensis episcopi ad eundem Alexandrum episcopum

Lp 151 M 845

Per omnes litteras, per priores dico et per præsentēs, cognoscentes ad integrum, **157** [68] sanctissime amice dei, animæ tuæ pro pietate intentionem beatificantesque tuam sanctitatem de apostolico proposito, oramus ut nos tuæ sanctitatis uestigia consequamur, 5 quo possimus et contra hostes aduersos apostolico animo fortiter sistere et eos qui ab incepta stabilitate desistunt, radicare similiter. mihi enim nec isti ab aliquo hæreticorum uidentur languore distare, qui dum necessitas nulla euenerit, confessionem rectam prodiderunt, fingentes iam Ægyptium patrum fidem fuisse complexum et priorem 10 abnegasse errorem. de confusione uero præsentis <hortaris> ut a <curis> turbisque uilibus liberemur atque in silentio uiuamus. et nos similem habemus, o sanctissime, uoluntatem et uolebamus, sicut conscientia nostra testatur, conuersionem in monasterio assumere, nisi nos similis tuæ sanctitatis discretio detineret et non esse absque periculo crederemus gregem nostrum absque uolentia et necessitate deserere. oramus uero 15 ut resolutionem uitæ potius impetremus; nec enim aliam solutionem calamitatum præsentium sustinemus nisi ut liberati a præsentis uita eam quæ sustinetur recipiamus spem.

Epistula Alexandri episcopi Hierapolis quam rescripsit Helladio archiepiscopo Tarsi Lp 152

1 In præsentis confusione sanæ fidei <et> ecclesiarum dei dissensione, quorum causam **158** [69] Cyrillus impius præbuit principaliter, nullam talem, si<cut> uerum est, habemus mitiga- 20 tionem consolationemque qualem tuæ memoriam sanctitatis, et per sermonem et per litteras addiscentes et pro pietate instantiam tuam et duarum Ciliciarum consonantiam et pro orthodoxiæ prædicatore concordiam, id est sanctissimo episcopo Nestorio. et beati uos, sicut ueritas habet, qui huius estis propositi atque consonantiæ; præstet autem dominus ut etiam firmamentum totius efficiamini Orientis et eorum qui per 25 diuersas prouincias pro fide certantur orthodoxa. peruenerunt enim quæ ad uos 2 pertinent, in uniuersam terram. quia uero cognouit sanctitas uestra ex his quæ nobis innotuistis, quia hæreticam Cyrilli epistulam ad sanctissimum et sacratissimum ep. 145 Acacium, in qua pro uniuersis decertatur hæreticis conscriptis suis, quidam sic iustificauerunt ac si esset orthodoxa, rogo sanctitatem uestram ut quicquid ab eo sine scripto 30 de hoc ad uos fuerit demandatum, non hoc absque inquisitione ac discussione suscipiatis, sed cum omni pia inquisitione perscrutemini, et primum quidem, ut quæ de ipso dicant, ab ipsis quæ ab eis diriguntur litteris cognoscatis; deinde non excusetis quatenus et duo et tres ex uobis ad Ægyptium pergant et si orthodoxa sunt quæ ab eo dicuntur, renuntient, ut ab eis certissime de his quæ nuntiata sunt, agnoscamus; et si quidem consenserit 35 M 846 sua esse quæ nuntiata sunt seu præter scriptum siue scripto, cum sint orthodoxa et hæreticorum capitulorum negationem habentia et præcedentium dolorum tenebrosorumque dogmatum eius, et communicemus ei et amplectamur eum et eius genua teneamus Lp 153

1 uniuerso M

3 tarsensi M

4 CLVI M

per *Lupus* pro M

5 pro pietate *Lupus* proprietate M

6 propositu M

8 radicare *scripsi* dirudicare M

10 prouiderunt M

11 obnegasse M

hortaris — turbisque *scripsi* utatur bis q̄ M

12 euiuamus M

16 imperemus M

18 archiep̄i M

19 CLVII M

et *add.* *Lupus*

causa M

20 sicut *scripsi* si M

22 pro pietate *Lupus* proprietatem M

duorum cilicum M

24 p̄positi M

25 efficaciamini M

30 ab eo *scripsi* habeo M

37/38 tenebrosorumque *Lupus* tenebrosorum qui M

et nihil eorum quæ ad eius honorem pertinent, omittamus; si uero contraria his significata fuerint quæ dicuntur ab eo, habeamus qualiter cum conscientia bona et firmitate securitateque usque ad sanguinem fidem rectam defendere. cognoscat enim sanctitas uestra quia si multotiens milies esse illum diffamemur orthodoxum, non tamen corrigat de præteritis, nihil proficiemur amplius nisi ut proditores rectæ fidei iudicemur. non enim patietur de cetero nisi ut cum maiore audacia, cooperante sibi tempore, ipse quidem fiducialiter agat pro hæresi, nos autem ita dediticios suos in toto mundo nobis detrahens asserat, quippe quasi qui hæresim negauerimus, acquieuerimus uero eius orthodoxiæ secundum ipsum. olim namque, olim monstrum est natum quia et his qui Romæ sunt, et ubique nostram correctionem annuntient. quæso igitur sanctitatem uestram non transitorie neque indiscusse acquiescere his quæ nuntiantur ab Ægypto, sed, ut prædixi, omnia facere nihilque relinquere eorum quæ ad laborem est opus uel pertinent ad itineris fatigationem atque studium, ut dinoscentes ueritatem, aut re uera pænitentem suscipiamus aut persistentem refutemus Ægyptium. sic enim et reliquiæ rectæ fidei per uestrum sacerdotium radicabuntur et nullus nos, tamquam si imperatori magis quam Christo seruiamus, blasphemabit. si uero et oportuerit per hanc perseuerantiam et prouincia et ciuitate et uita carere, arbitror sanctitatem uestram prone uniuersa suscipere et pati et facere quam a sola spe nostra, dico uero rectæ glorificationis fide recedere, pro qua et patriarchæ et prophetæ et ipse saluator noster est passus et reliqui uniuersi. confidamus uero in domino quod habebimus cooperatorem et ipsum dominum Christum, qui et nostri certaminis fautor existet; qui utique præstaturus est nobis tamquam prompte pro sua fide certantibus, ut et pro prædicatore orthodoxiæ, qui iniustitiam pertulit, ad piissimum imperatorem nostrum legatione fungamur.

Lp 154 Epistula Theodoretī episcopi ad Helladium episcopum de Himerio episcopo Nicomediæ. et hanc, sicut posuit Irinæus, duximus transferendam

159 [70] Taciturnitatem præsentī tempore seruare deliberans, inueni hanc noxiam nimis ferentemque periculum. unde taciturnitatem soluens, non prohibebo labia mea cum propheta clamabo, sed ea quæ mihi recta uidentur et iusta, his qui sunt a tua sanctitate, innotesco et a uestra sanctitate omni cum uoluntate suadar quæcumque expediunt. igitur manifestum tuæ facio sanctitati quia ex Ægypto missam legentes epistolam inuenimus et doctrinæ ecclesiasticæ congruentem et contrariam duodecim capitulis e regione illis quibus hactenus perstitimus ut hæreticis repugnantes, et deliberauimus pro ecclesiæ pace eos quidem qui super his quæ peccauerunt, correxerunt, in communionem suscipere, iniustæ uero atque iniquæ damnationi sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii neque manu neque lingua neque mente adquiescere. inicum namque re uera et ultimo supplicio dignum est illi quidem qui mundum confudit et terram et mare turbis compleuit et uix nunc expositionem nostram suscepit, impertire ueniam, illum uero qui ab ipsa pueritia ecclesiæ doctrinam docuit, iniuste homicidali huic tradere interfectioni. nam simile quoque est istud ac si omnes illos deo amicissimos prodamus episcopos qui nobiscum in Epheso et Chalcedone et Constantinopolim pro

1 his scripsi his que M	2/3 securitatisque M	7 heresim M	dediticios Lupus dediti hos M
9 monstrum scripsi urm M	10 ubi qui M	11 nuntiatur M	12 est scripsi et M
14 reliquæ scripsi relique M	15 radicabunt M	16 blasphemauit M	21 fautor Lupus factor M
24 himeri M	26 CLVIII M	noxium M	30 manifestam M
scripsi doctrine et M	36/37 et terram dupliciter scripsit M		31 et doctrinæ
edoctura M			38 ecclesiæ doctrinam scripsi hec ec

ueritate certati sunt et usque ad præsens cum feruore certantur, et despiciamus** leges-
que præ omnibus impugnantur et foris ab ecclesiis degere compelluntur. deliberauimus
igitur non prius uel Ægyptiis uel Constantinopolitanis communicare, donec propugnatores **Lp 155**
pietatis proprias receperint ecclesias. scribat igitur sanctitas tua deo amicissimo
et sanctissimo episcopo Himerio et persuadat eius religiositati quia et pietatem non
prodidimus et curam fraterni amoris habuimus et studium uotumque habemus aut
cum eis traditos nobis populos regere aut cum illis expelli et quietem quæ absque periculo
est, recipere. et mihi autem intentionem dignare tuæ innotescere sanctitatis, deo
amicissime. nimis enim coartor eo quod nihil a uestra amabilitate de his quæ aguntur,
sumus edocti. 10

Epistula Theodoretī episcopi, sicut idem Irinæus posuit, ad Himerium Nicomediensem **Lp 156**
episcopum

1 Et cui decet ut superet omnibus bonis nisi ei qui possessionem bonorum omnium **160 [71]**
congregauit et hanc in semet ipso circumfert? uicisti, deo amicissime domine, sicut
in aliis omnibus, sic in festinatione allocutorias litteras dirigendi, et dum nos simus et **15**
inertes et somnolenti et circa stupentia fastidiosi et negligentes, tuo nos alloquio suscitasti
et paterni illius atque spiritualis re uera affectus ad memoriam reuocasti. uerum
ne omnes causas litterarum tarditatis occultans, memet ipsum fastidii culpæ subiciam,
modicam quandam ueramque satisfactionem pro nobismet ipsis adhibeam. habi-
tamus ciuitatem longe alicubi sitam ab illa uia qua equi transcurrunt, et ideo neque **20**
ipsum qui ad nostram prouinciam ueniunt, cernimus, nec cum illis uero esse contingit
qui hinc proficiscuntur, et propterea non obtinemus consolationem dirigendi ad uestram
litteras sanctitatem. ad hæc, cum prius assueti fuissetis sæpius ire ad Antiochiam
atque illic moras habere, unde facile erat et dirigere et suscipere litteras, a multo iam **M 8,48**
tempore in domo habitare atque illic elegimus quiescere. in præsentī enim hoc tam- **25**
2 quam quod amplius expediret, sumus amplexi. hæc sunt quæ nos usque ad præsens
prohibuerunt sanctum tuum caput amplecti per litteras; sed sanctitas tua et hac necessi-
tate superior facta est, quæ dominum meum honorandissimum et deo amicissimum
Stratigium comministram direxit ad nos, quem cum omni festiuitate conspeximus ut
saluatoris nostri Christi diaconum et tuæ sanctitatis dilectione feruentem et omnia **30**
facere ac pati eligentem pro te, qui pietatis athleta es et fortis pro pietate certator. **Lp 157**
beatificamus enim, ut bene noueris, domine deo amicissime, tua clara et magna certamina
et fixum firmumque fortis tuæ animæ sensum et pro apostolica fide sudores et labores
atque pericula, per quæ tibi æternæ et a corruptione superiores et, ut complexe dicamus,
perficientur diuinitus datæ coronæ et sanctum tuum caput ornabunt. nos enim circa **35**
nihil utiles ecclesiæ dei sumus effecti a piis enim fidelibusque omnibus ac plenis
zeli feruore et pijsanctorum patrum confessionem spirantibus circumoperti despiciuntur
potius quam despiciamus, et regimur quam regamus; tua uero sanctitas in ipsa flamma **Dan. 3, 24**

160 *Vltimæ epistolæ partis [inde a p. 108. 8. intentio] alia uersio extat in Coll. Palatina Mar. Merc. p. 337, 338 Bal.]*

1 creati *M* lacunam statui e. g. supplendo si per sanctiones 2 deliberabimus *M* 3 egip-
tius *M* constantinopolitani *M* 4 pietatis proprietatis proprias *M*
13 CLIX *M* eius *M* 14 ipsum *M* 15 omnibus *Lupus* hominibus *M* 16 sonno-
lenti *M* suscitati *M* 17 paterni *scripsi* pari *M* 22 proficiscunt *M* 27 sanctum *Lupus*
secundum *M* 27/28 hanc necessitatem *M* 31 pro pietate *Lupus* proprietate *M* 36 pleni *M*
38 quamquam regamus *M*

existens et circa tres illos adulescentes in medio camini choros exercens, unam magnam-
 Dan. 3, 49. 50 que habuit consolationem sancti spiritus auram, quæ et flammæ impetum sparsit et
 3 eius caminum permutauit in rorem. et quidem de tuæ certaminibus sanctitatis a
 nobis tanta sint dicta; superat enim non solum mensuras epistolæ, sed et maximam
 conscriptionem tuorum bona fama certaminum. quod uero de pace sit murmur, 5
 significamus tuæ sanctitati <et> quia dum certe omnino proximi sumus, nihil ad integrum
 nouimus, sed tanta scimus quanta nobis nuntiant hi qui huc ad nos reuertuntur ad
 propria, intentionem nostram manifestam tuæ facimus sanctitati. legentes litteras
 ep. 145 quæ nunc ex Ægypto directæ sunt, et crebro eas apud nosmet ipsos discutientes, eccle-
 siasticæ doctrinæ illas congruentes repperimus et contrarias duodecim capitulis quæ 10
 usque ad præsens permansimus expugnantes, et deliberauimus ut si receperit sanctitas
 tua diuinitus sibi commissas ecclesias, communicemus quidem Ægyptiis et Constantino-
 politanis et aliis qui cum eis militauerant contra nos, quia nostrum, magis uero apo-
 stolorum dogma confessi sunt, ei uero quæ dicitur damnationi sanctissimi et deo ami-
 cissimi episcopi Nestorii minime assentiamus. iniustum namque secundum ueri- 15
 tatem et clare impium perspicitur, etiamsi eisdem subiectus esset criminibus quibus
 et alter, illi quidem ueniam inpertire, huic uero claudere pænitiæ ianuam; multo
 Lp 158 magis inicum et amplius impium est illum qui est insons, interfectioni contradere. sciat
 igitur sanctitas uestra quia prius eis non communicabimus nisi uestras receperitis ecclesias.
 hæc uero non ego solus, sed omnes sanctissimi huius regionis episcopi in unum con- 20
 uenientes habito concilio deliberauimus.

160a M849 81a Iam supra ostendimus quia Nestorius sua dogmata denegabat et Orientales episcopi
 iudicium fieri cupiebant se præsentate atque Nestorio, et si re uera talia sentire conuin-
 ceretur, eum se anathematizatos cum tali eius dogmate promittebant. hoc enim
 ep. 146 ep. 150 Alexander in sua ad Acacium dixit epistula; Theodoretus uero scribit quia »hominem, 25
 cuius non sumus iudices facti, inauditum non possumus damnare«. nemo ergo catho-
 licus et deum timens potest Theodoretum de fide reprehendere, cum maxime audiat
 ep. 145 eum laudantem dogmata epistolæ quæ ante unitiuam directa est ab Ægypto, contra
 quam multi episcoporum Orientalium clare dixerunt quod apostolicæ fidei esset aduersa.
 et quod præ omnibus est notandum, ante ecclesiæ pacem legitur facta; hæc tamen diximus 30
 salua illa quæstione, si eius sunt.

Lp 159 Epistula Theodreti rescripta ad Alexandrum Hierapolitanum, <sicut> Irinæus dicit

161 [72] Sicut apparet, suspectus tuæ factus sum sanctitati tamquam prodiderim pietatem.
 ep. 145 ep. 155 non enim me scribente quomodo intellexerim epistolæ Cyrilli dogmatica, et discere
 uolente si quid sit in eis aliud latens quod hæreticis eius capitulis conferatur, ammonuerat 35
 religiositas tua nihil scribere super hoc. . ego uero testem deum inuoco in animam
 meam, neque sedis desiderium neque ciuitatis cupido neque persecutionum timor subegit
 me usque ad præsens, sed incorrupto decreto et indeclinata mente illas litteras legens
 conuenientes nostris esse duxi intellectus earum. quid enim aliud orabam audire
 ut hoc uenerarentur hæretici nisi quia inconuertibilis est dei sermo et impassibilis atque 40

3 rore M	4 superant M	6 et addidi	8 tue manifestam tue M	10 doctrinas M
contraria M	13 ūrā M	14 confessi sunt scripsi secundum Coll. Pal. confessis M		qui M
dampnatio M	18 interfectionis M	19 communicauimus M	21 consilio M	
22 super M	24 talia M	26 inauditum M		
32 sicut addidi	33 CLX M	39 eorum M	40 inconvertibilis M	

inmutabilis et neque fermentatio neque confusio neque retemperatio facta est in unitione dei uerbi ad carnem? et hæc tamen in litteris comperiens, minime tutum putauit esse ut super his solis communio fieret, sed ut euidentius fieret et clarius horum exponeretur intellectus, sicut et olim litteris quas ante has scripsi, mandaueram, uitans omnino ep. 155 damnationis subscriptionem. et hæc autem pro condensatione suscepi et putans 3 nec tuam contradicere sanctitatem; hæc uero et in Antiochia et in Berœa et in Hierapoli sumus sæpius collocti; hæc et domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo ep. 150 Andreæ per honorandissimum et reuerentissimum decurionem fortissimorum tertio Stabilisianorum, dum illic adueniret, scripsi. et quia non de quibuslibet nobis certamen est, sed de ipsa spe nostra, uenisse utique, si mihi hoc corpus infelix concederet, 10 ad sanctitatem tuam, ut maiore discussione et communi colloquio comprehenderetur Lp 160 M850 sententia litterarum.

Vbique notandum est quantum distet Theodoretæ intentio ab his qui postea usque 161a ad finem cum Nestorio permanserunt, id est Alexandro et Euthero uel aliis similibus et quantum consonet his qui pacem ecclesiasticam asserunt, id est Iohanni et Acacio 15 et Andreæ et similibus.

Epistula Eutherii episcopi metropolitani secundæ Cappadociæ Tyanensis ciuitatis ad Lp 161 Iohannem Antiochiæ archiepiscopum de eisdem litteris ep. 145

1 Magnos patres atque doctores uos dedit nobis dominus Christus ad defendendum, 162 [73] ad docendum, ad omnem animæ ducatum. necesse est igitur nos quidem et im- 20 portunos esse et discere quæ oportet, uestram uero sanctitatem et non grauiter ferre deprecationes et monita paterna præstare. quod autem nunc me <tacere> uetuit, ep. 145 hoc est. legi Alexandrini epistolam multa quidem et alia incongrua continentem et contra dogma pertinaciam malam et aliquas propositiones non pias. de his iustum iudicauit ut indicarem quæ meæ humilitati placuerunt, ut aut confirmentur quæ bene 25 se habent, tuæ sanctitatis nutu aut corrigantur quæ forsitan per ignorantiam fuerint uisa contraria.

2 Et prius quidem de capitulis hoc suspicor ut non prius uniamur expositori eorum, nisi omnino ea uoce propria et subscriptione reppulerit quæ habent præcipue blasphemiam. an ad hæc manebunt sicut ille præcepit? sed nos, qui ei concedimus id et insuper 30 cum tot laudibus atque præconiis quæ fecit, excusamus, ab omni excusatione nos ipsos efficiemus extraneos. si enim tunc quidem sic ea iudicauerimus mala, ut eorum scriptorem unanimiter deiceremus et excommunicatos illos qui ea susceperant, faceremus, nunc autem sic tolerabilia, ut uniamur scriptori eorum, non corrigenti hæc quæ tunc nobis damnatione uisa sunt digna, quis nos a iusta increpatione liberabit, qui eum tunc 35 quidem deposueramus uelut constitutum merito sub reatu, nunc autem rursus excipiamus Lp 162 eum uelut insontem? inpugnant enim se inuicem iudicia hæc et faciunt nos illi reatui subici quem pronuntiat apostolus dicens: si enim quæ destruxi, hæc iterum Gal. 2, 18

2 totum M   5 aut M   6 Berœa Lupus hebria M   8 decurionem scripsi diaconum M
 10 uenisse M
 15 pace ecclesiasticæ M
 18 hisdem M   19 CLXI M   22 tacere uetuit scripsi notuit M   24 et scripsi ut M
 aliquas scripsi alias M   31 fecit excusamus scripsi fecistis causam M   33 scriptorum M   ea
 susceperant Lupus eas suscepimus M   35 liberauit M   36 quidem qui M   deposueramus M
 38 reatu M

3 reædifico, præuaricatorem memet ipsum constituo. sed et capitulorum
 anath. I incongruitas cui bene susceptibilis apparebit? quis carnaliter dei partricem sanctam
 anath. III uirginem suscipiat? quis unitatem naturalem et per hoc coactiuam, quæ super
 anath. IIII omnem naturam mentemque? quis unam naturam dei <et serui> formam? quis
 anathematizare præsumat eos qui pie adscribunt excelsa quidem diuinitati, humilia 5
 M 851 uero humanitati, non scissa unitione ullo modo, quæ apostoli et euangelistæ facientes
 anath. V ab hac legislatione anathematizati sunt? quis consentiat terribili contra episcopum
 de spir. s. 12 sanctum gloriosumque Basilium sententiæ, qui deiferam dixit domini carnem, qui etiam
 cum his qui præsumunt deiferum nominare, anathematizatus est? quis autem
 Act. 9, 15 communicet ei qui Paulum, uas electionis, anathematizauit per illa quæ inquit 10
 anath. VII ait: »Si quis quasi [per] hominem inoperatum <a> deo uerbo Iesum dicit, anathema sit? «
 Eph. 1, 19. 20 dum sanctus Paulus clare dicat: secundum operationem potentiæ uirtutis
 eius quam operatus est in Christo, suscitans eum a mortuis. quis
 uero incidat a uerbo carnem et sic offerat adorationem debitam, sicut iussit iste qui
 anath. VIII ait: »Si quis præsumat dicere assumptum hominem coadorari oportere deo uerbo et 15
 Mt 12, 28 conglorificari, anathema sit.« quis uero ab ipso domino audiens quod in spiritu dei
 1 Tim. 3, 16 eiciat ipse dæmonia, et discens a Paulo id quod est qui manifestatus est in carne,
 anath. VIII iustificatus est in spiritu, glorificari ab spiritu dominum nostrum Christum Iesum
 confiteri recuset? immo quis eos qui hoc confitentur, et anathematizare præsumat?
 quis uero pronuntiare audeat circa huius ineffabilem uocum nouitatem deum uerbum 20
 anath. X apostolum factum ac principem sacerdotum, ut per hoc eum facturam quoque pronun-
 Hebr. 3, 1. 2 tiet, ter beato Paulo clamante: considerate apostolum et pontificem con-
 fessionis nostræ Iesum Christum, qui fidelis est ei qui fecit eum? aut
 anath. XI quis est qui domini carnem non ex nostra natura sumptam, sed ipsius uerbi propriam,
 Lp 163 tamquam si aliunde substiterit, dicere eligat uel audire? quis uero cunctos simul 25
 anath. XII sanctos anathematismo supponat qui non dixerunt deum uerbum passum carne et
 Col. 1, 18 crucifixum carne et primogenitum ex mortuis eum qui semper uiuit et est immortalis?
 4 de quibus conuincere quidem latius facile est, sicut factum est in contradictionibus quæ
 a multis et quæ a nobis ipsis factæ sunt; nunc uero, quippe ut in epistula, breuiter necesse
 est subsignare. dum certe etiam sine <conuictione> omnino impietate manifesta 30
 essent, oportebat tamen ea ut nouella refutari et non suscipere ad iniuriam præcedentium,
 quæ perfecta existunt horumque ad correctionem non egent. sed diccs: bonum est
 quæ nunc ab eo facta est expositio dogmatis et ad sic currentem pestilentiam mundi **
 languorem minime sistes, nisi materiam languoris euacuaueris effectricem. in uanum
 mederis extrinsecus, qui intus plantasti et radicasti perniciem. si enim deterioribus 35
 excussis, meliora fuerint introducta, meliora obtinebunt locum; manentibus autem
 blasphemis quæ superinducuntur, egregia iniuriam sustinebunt et reprobabilia fient.
 2 Cor. 6, 15 quæ est enim communio lucis ad tenebras aut quæ pars fidei cum in-
 Hebr. 10, 9 fidei? statio enim secundi interemptio est prioris; unde dicit apostolus: interimit

28/29 in contradictionibus . . . quæ a nobis ipsis factæ sunt] *Eutherii Antilogiam* [PLG 28, 1340]
Athanasio attribulam et ita seruatam esse coniecit Lupus, probauit G. Ficker in libello qui Lipsiæ 1908 editus
est sub titulo Eutherius von Tyana

2 particem M	4 et serui <i>addidi</i> et hominis <i>Lupus</i>	6 humanitatem M	11 per <i>del. Lupus</i>
a <i>addidi</i>	14 incidet M	sic offerat <i>scripsi</i> sicut fert M	15 coadunari opo-
teret M	24 sumpta M	28 facile <i>Lupus</i> facere M	29 facta M
32 reccionem M	diccs <i>scripsi</i> dicis M	33 ab eo <i>scripsi</i> habeo M	30 conuictione <i>addidi</i>
e. g. monstrandam aptum. at	uanum <i>Lupus</i> unum M	38 est] et M	lacunam <i>statui</i> <i>supplensio</i>
			lucis} lucida M

prius, ut statuatur secundum. quod uero se dicit anathematizare Apollinarium et uesaniam eius, dum non cuertantur illi consonantia dogmata, inductio est et risus, tamquam si quis accusans ** ea gignit multa uenena, offerat tamen ipse uenena atque per totum <mundum> multos extinguens, idcirco se arbitretur demonstrare quam illos **M 852** qui crudeliter perempti sunt, ipse non læserit, quod accuset terram. 5

5 Super hæc subscriptiones tamquam uictor exigere gloriatur ad illius impudentem damnationem qui neque iudicatus <est> neque conuictus neque aliquid peregrinum fidei quæ ab olim tradita est, nobis consciis dixit, quem uel unde culpemus, omnino non noui. an forte quare illis nouis dogmatibus non assensit, quæ nos adiudicauimus prius? quare non nouitates uocum quas scriptura non tradit, testimoniis sacræ **10** scripturæ præposuit? quare ea quæ sunt apostolorum et prophetarum et euangelistarum et ipsius Christi, qui est omnium dominus, absque uitiatione prædicauit? sed contra illos sententiam proferemus, si adiudicamus hunc ea quæ illorum sunt, prædicantem; **Lp 164** quæcumque autem in mirabilibus illorum gestis siue commentis ex huius adscripta nomine a ueritate dissonantia inueniuntur, nisi ostensa fuerint audacia falsariorum **15** fuisse conficta, modis omnibus suscipiet additionis sententiam is quem nocentem deprehendi contigerit, et nullus sic odit animam suam, ut non mox anathematizet ea quæ manifeste fuerint praua, cum ipso qui ea dixit, siue ille seu ille uel angelus de cælo fuerit, qui dicere præsumpsit incongrua. quis autem poterit obliuisci illa uerba congrua tua, quæ memoria digna sunt, quæ nos instruxerunt in Epheso, quia dum duo mortifera **20** præcipitia proponuntur, hinc quidem quod dicitur dogma fuisse corruptum, illinc uero quod contra parem inicus exstiterit, nihil hic interest utrum ex illo præcipitio quod minus uidetur, <an ex eo quod maius uidetur>, aliquis ruat, quia æque periclitabitur; nihil <enim> prohibet <ut> et ex illo quod minus uidetur, aliquis ruens similiter periclitetur. **25**

6 Et <haec> quidem quæ mihi placent, breuiter indicaui, sciens melius esse, quicquid illud est, pati quam propter temporalem peccati perfruitionem æternum sentire tormentum; tuæ uero est sanctitatis et manifestare quæ certa sunt, et tam litteris quam orationibus confirmare, et quæ meditata sunt, nuntiare, ut præueniatis aduersariorum nequitiam, et quietem bene placitam magis eligere, si nihil pium <præter> pacem facien- **30** dum est atque concordiam. didicimus enim quia sit et falsi nominis pax, ab eo qui clare dixit quia zelatus sum in peccatoribus, pacem peccatorum uidens. **Ps. 72, 3**

Epistula eiusdem Eutherii Tyanensis archiepiscopi quam scripsit Helladio Tarsensi **Lp 165**
 archiepiscopo, lectis litteris ab Alexandria et Iohannis archiepiscopi ad Alexandrum **ep. 145 ep. 165**
 episcopum et Alexandri ad Ioannem **35**

Quantum nos uulnerauerunt litteræ aliorum, quorum quidam rectam fidem in- **163 [74]**
 pudenter expugnant, alii uero dogma ex parte maxima prodiderunt, tantum me tuæ

1 apollinarius *M*   2 dogmatum *M*   3 lacunam statui supplendo Aegyptum quod   gignit
 scripsi gignit *M* genuit *Lupus*   ipsa *M*   atque scripsi et qui *M*   4 mundum *addidi*   quam *M*
 quoniam *Lupus*   6 hæc *Lupus* hanc *M*   7 est *addidi*   9 adiudicauimus *Lupus* ad iudicium *M*
13 sunt prædicantem *Lupus* predicantem sunt *M*   14 quicumque *M*   15 uarietate *M*   16 is quem
 scripsi hisque *M*   18 manifesta *M*   22 nihil *Lupus* nisi *M*   23 an - uidetur *addidi*   æque
Lupus aque *M*   24 enim *addidi*   ut *addidi*   26 hæc *addidi*   27 paci quapropter *M*
 perfruitionem *scripsi*, cf. quæ in *Antilogia* [PG 28, 1341^c] contra *Cyrrilianos* dicit πλήθος . . . τὸ προτιμῆσαν
 πρόσκαιρον ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς, perfruitionem *M*   tu *M*   30 pium præter
 scripsi pium *M* præter *Lupus*   30/31 fa]endum *M*
 33 Tyanensis] transcensis *M*   heludio *M*   34 archiēpi *M*   36 Cl.XII *M*

sanctitatis lætificauit epistula et nisi hanc pro omni medicamine habuissem quæ operaretur contra uniuersam passionem, subito tanta me tristitia uelut transitorie inruens
 M 853 peremisset. lætificauerunt autem me aliorum orthodoxorum litteræ ostendentium dignum zelum de contradictione et resistentia pro pietate. hæc uero dico ostendens
 quam habeam deo cooperante intentionem, sequi festinans in his quæ proposita sunt, non errantia tuæ uestigia sanctitatis, cuius ad bona nutibus oro seruire et omnia quæ pie ab ea deliberantur atque iudicantur, rata habere atque seruire et ad effectum pro quanta mihi est uirtus, adducere et per ipsa æternum lucrum mihimet ipsi acquirere.
 Omnem fraternitatem quæ cum tua est fraternitate, plurimum salutamus.

Lp 166 Post hanc epistulam sua uerba posuit Irinæus dicens ita

10

164 [75] Hæc quidem de litteris ex Ægypto tam <ad> Antiochenorum præsulcm quam ad alios sacerdotum is qui Tyanensem regebat ecclesiam, scripsit; Iohannes uero omne quicquid poterat, agens persistebat et scribens, ut ad sententiam propriam transduceret uniuersos. propter quod et ad seruum dei Alexandrinum mox de his ipsis similia scripsit, et hæc dum de prioribus litteris hæsitaret.

15

164a Hic prius notandum de epistula Eutherii quia Orientis episcopi non credebant Nestorii illas esse epistulas uel sententias quas ex eius nomine synodus Ephesena damnauerat. quod si eius esse probarentur, parati erant et ipsi et huiusmodi eius scriptis anathema dicere, sicut et Theodoretum attestantur epistolæ. deinde qui cum Nestorio perstiterunt, Iohannem et Theodoretum inter fidei proditores et ante pacem notare
 ep. 145 nitebantur ecclesiæ, quia Theodoretus fidem Cyrilli epistolæ ad Acacium ualde laudabat, quam cuncti isti et Irinæus apertissime hæreticam scribunt. constat igitur quæ sit Theodoretum fides, qui aliis in melioribus consonans, a deterioribus ualde dissentit.

Lp 167 Epistula Iohannis archiepiscopi Antiocheni ad Alexandrum episcopum Hierapolis quam
 ep. 145 ep. 148 rescripsit de litteris ex Ægypto, propterea ab Andrea Samosateno episcopo præculpatas

25

165 [76] 1 Litteras tuæ religiositatis accepi et hoc ipso quod susceperim, lætificatus sum; solent enim litteræ propriorum, qualescumque sint, gaudium suscipientibus exhibere.
 ep. 146 legi uero et illas quas ad dominum meum perque omnia sanctissimum communem patrem Acacium episcopum direxisti, et uidi subtilitatem, magis autem minutiarum dialecticæ
 minutissimas quæ in epistula ferebantur; non tamen hanc subtilitatem uidco præsentit
 iud. 14, 14 tempori utilem. dum enim nos oporteat delectari eo quod de comedenti exierit
 M 854 cibus et ex amaro dulcedo et ab eo qui non sapit ea quæ nostra sunt, illa quæ sapimus nos, patimur illud quod in prouerbiorum libro dictum est: is qui uicit, negauit se esse uictorem. homo dei, recommemora tmet ipsum quoniam totietas hæresis
 Apollinarii in naturarum mixtione et confusione omnem consistentiam habet; ipse uero id latius reppulit, anathematizans mixtionem quæ apud eum iacet in multis eius, sicut et ipse nosti, conscriptis, et confusionem naturarum et alterum dicens esse diuinitatem.

1 hac M 3 peremisset *Lupus* peruemisset M 4 pro pietate *Lupus* proprietate M 7 eo M
 8 acquirere *Lupus* acquiescere M

11 CLXIII M ad add. *Lupus* 12 his M omne *Lupus* omis M

22 hereticum M

27 CLXIII M 32 uos M 33 quæ -- illa *dupliciter scripsit* M 34 in prouerbiorum libro
male transtulit év παρομιλας quasi de libro s. scripturæ dictum sit 36 apollinarii M

alterum corpus. sic enim supersignans adiecit quia impassibilis est diuinitas, quia p. 96, 32
 duæ naturæ, quod nullus hactenus eorum qui nunc sunt in Ponto habitantes, aut dixit
 aut sapuit. et sunt hæc manifestissima conuictio contra eos. et utinam contingat
 eum qui est ex uicinis tuis, occurrere in hanc confessionem et alios qui ultra Taurum
 sunt, et omnia ipsis quoque soluta sint. uides enim quia omnino his quæ illi dicunt, 5
 2 et his quæ ipse in capitulis posuit, sunt ista contraria. uerum ne sermonem producam, Lp 168
 ad aliud eorum quæ nobis uisa sunt, uenio. fui in Berœam, et dum multa nobis hic
 exercitatio facta fuisset et communis pater dominus meus Acacius sanctissimus episcopus
 omne bonum moueret ut ecclesiarum status in semet ipsum redeat, placuit ut rogatus a
 nobis dominus meus religiosissimus et communis frater episcopus Paulus ad Ægyptum 10
 iter assumat pro pace uniuersali, ut ibi conflictu habito ac per uiuam uocem, quæ dicuntur,
 ad maiorem manifestationem clarioremque perueniant, ut illud fiat quod ab his qui
 foris sunt sapientibus dicitur: ea quæ de deo dicuntur et sæpius audiuntur, uix tandem
 sicut aurum purgantur. noli ergo esse pusillanimis, quæso. sufficiens est enim
 deus inchoatam suauitatem et clariorem reddere et firmiorem, dum facta fuerit ista 15
 profectio ad bonum, sicut arbitror, [et] ecclesiæ dei. et uere magnum est ut adsumat
 animum dominus meus Paulus despiciere et infirmitatem corporis et senectam et multa
 milia fluctuationes, quas dinumerare facile non est, ac semet ipsum committat et pro-
 uinciæ peregrinæ et uiro qui non parum est exasperatus a nobis, licet non ex nobis.
 si uero dicis quod crucifixus sis mundo et mundus crucifixus sit tibi, ad te quidem bene 20 Gal. 6, 14
 se habet, ad mundum uero id nihil est. nec enim philosophiæ nunc nec martyrii tempus
 est, sed corruptionis totius orbis terrarum et perturbationis ecclesiasticæ.

3 Significo deoamabilitati <tuæ> quod piscator dimissus sit, magis uero sublatus
 et quieuerit turpiter; affert uero id non modicam consolationem. ualde enim eum
 et ipsa Ægyptus execratur, sicut cognouimus a magistriano qui uenit, ipsi plus pertur- 25
 bationis adscribens.

Hæc per epistulam scripsimus studiose, ut unde luctus nostros mitigemus, habeamus.
 hæc quidem sic se habent; deo amicissimus uero episcopus Archelaus etsi pro dogmate
 nihil est passus per orationes tuas, uerumtamen multatus est ad octo milia solidorum M 855
 ab augustali Seleuciæ, et placuit ut describerentur uniuersi. para igitur quantum 30
 deuotio tua suggesserit; quod si non alia, uel legitima ei prospice. peremptorie enim
 addictus est.

Epistula Iohannis archiepiscopi ad Alexandrum episcopum de Paulo episcopo Lp 169

Arbitratus sum me aliquid utile scripsisse; quia uero religiositas tua necessaria CLXVI [77]
 quidem meæ epistulæ reprehendit ut praua, reliqua uero uelut insana proiecit, melius 35
 <duxi> me acquiescere tuis quam te illa quæ mea sunt, dure suscipere. tamen uel

23—26 sermo esse uidetur de Iohanne comite sacrarum largitionum et magistro officiorum quem a Cyrillo cor-
 ruptum fuisse paulo ante eius mortem apparuit; cf. Nestor. Libr. Heraclid. p. 384. 388. 478 sq.

2 actenus M	3 manifestissime M	5 sunt M	7 beriam M	9 omne bonum moueret]
male transtulit πῶντα κἀλων ἐκίνει		10 frater dñs ms acacius, deleto acacius M		15 inchoata
suauitate M	16 et del. Lupus	16/17 adsumaum animus M		18 fructuationes M
numerare M	19 exasperat M	22 correptionis M	23 significa M	tuæ add. Lupus
demissus M	25 egyptius M	conouimus M	27 inde M	29 uerumtamen per ora-
tiones tuas M	multatus Lupus	mundatus M	30 Augustali Baluze	augustino M
berentur M	31 alias M	peremptorio M		descri-
36 duxi addidi est add. Lupus				

hoc unum tibi ut placeat, quæso, quia iter domini mei religiosissimi et communis nostri fratris Pauli episcopi non sit superfluum, sed utile ac necessarium. uerisimile est enim euntem ipsum optinere aliquid quod non discrepet a nostra sententia; propositiones enim meas illas decem, quas communiter composuimus, portans recessit. et uerisimile est quod uir ille uelit maiorem quandam satisfactionem perficere super eas quas iam dedit; amat quippe colloquium multas difficultates adimere. si igitur aliquid uotium per gratiam dei optinens remcauerit, bene se habet; alias communiter nobis deliberandum est quid agi oporteat.

Lp 170 Epistula Dorothei metropolitani Mysiæ et eiusdem prouinciæ episcoporum ad Iohannem Antiochenum patriarcham de ipsa legatione Pauli ad Alexandriam pergentis 10

CLXVII [78] Benedictus deus, qui et olim sub apostolorum temporibus nouum et benedictum nomen quasi a throno quodam, id est a uestra metropoli in omnem orbem terrarum diffudit, ut Christiani uocemur, et nunc autem festinante aduersario euertere orthodoxiæ confessionem, mox uos armauit zelo diuino et opposuit contra omnia machinamenta nequissimi, ut nostra quæ a patribus ad nos transmissa est hereditas fidei inconcussa seruetur, pro qua et multum studium exercentes minime fatigamini, omnia propter dominum sustinentes, ita ut debili corpore ad deo amicissimum iter assumeretis Acacium et per eum deo amicissimum comministrum nostrum Emesenorum ciuitatis episcopum Paulum dirigeretis et eum sic transmitteretis Ægyptio sicut medicum ad languentem, quin potius, ut arbitror, putridum, ut in ipso prouidentiam facientes ecclesiasticæ totius orbis tranquillitatis. hæc namque uniuersa per litteras uestræ prospici agnouimus sanctitatis, et ualde nobis quæ a uobis prouisa sunt, placuerunt, præcipue uero circa M 856 hanc partem quia cum pia cautela et recta nostra confessione curam agere festinatis, ut duæ naturæ domini Christi <in>confusæ per confessionem dicantur, rationabiles occasiones ab ipsis qui reciderant a pietate, sumentes. dignetur uero amatrix Christi sanctitas uestra, sicut et cœpit, ante omnia <curam agere> ut illa pars piæ confessionis nostræ muniatur, ut neque aliqui duas inconfusas Christi naturas negent neque hi qui Lp 171 eas orthodoxe prædicant, abiurentur ab eis neque manus aliter his qui lubricati sunt, porrigatur, nisi scandala in scripto peremerint, anathematizantes capitula quæ impie ab eis exposita sunt, et omnia quæcumque orthodoxæ et piæ nostræ religioni et ipsi subintroducere absque probatione temptarunt et quæ introducta ab aliis receperunt, subscriptionibus ea roborantes quæ aliena sunt ab orthodoxa fide. hæc non tamquam præcipientes scribimus, deo amicissime, sed sicut filii patribus damus consilium suggerentes.

Lp 172 Ad manifestandam diuisionem eorum qui cum Iohanne Antiochenorum archiepiscopo sentiebant, et eorum qui Nestorium cum eius dogmatibus, quæ et ipse negauerat, postea uindicabant, **ut post istam epistulam proœmium Irinæi, de quo sæpe diximus, transcribamus. quod ita se habet

CLXVIII [79] Tertia, inquit, pars huius codicis continet illa quæ acta sunt in Alexandria, quando

4 recessit] *conexu postulatur* abscessit; *sed nescio an translator pro ἀπεχώρησε legerit ἀνεχώρησε*
 4/5 uerissimile M 5 uelit *scripsi* uelut M 6 dedit *scripsi* rerit M
 9 misieue M 10 alexandrum M 12 throno *scripsi* rone M 14 diuina M 15 a patribus
Lupus per auribus M nos transmissa *scripsi* *bras* missa M 19 languentem M 23 cura
 augere M 24 inconfusæ *Lupus* confuse M 26 curam agere *addidi* 27 aliquid M
 29 perhimerint M 30 exposite M ipsis M 33 amicissimi M
 37 *lacunam statui e. g. supplendo* bonum esse iudicamus *p̄m̄ium* M

inter se de pace consensi sunt, et Cyrilli circa eam malas artes, insuper et Pauli ad eum impias pactiones et, ut in summa dicatur, ea quæ ante sunt gesta quam Paulus et Aristolaus ad Antiochiam remearent; post quam codicis partem ea quæ de ipsa Antiochenorum <ciuitate Iohannes archiepiscopus Antiochenorum> primum per litteras ubique scripsit, nihil eorum quæ cum Ægyptio ei composita sunt, faciens manifestum sacerdotibus 5 Orientis.

Epistula prima post ecclesiæ scissionem quam Iohannes Antiochenus episcopus <per> Lp 173 Paulum Emesenum episcopum Cyrillo Alexandrino episcopo pro pace facienda direxit

1 Ipse saluator et dominus noster Iesus Christus et alia quidem multa milia salu- 10 **169** [80] tarium præceptorum tradidit discipulis suis et duo ista, quæ quidem uidentur esse ad inuicem quasi e regione contraria, omnem uero inter sese consonantiam seruant, dico uero pacem et bellum, bellum quidem pro semet ipso et pro pia quæ de ipso est confessione, pacem uero quæ ab eo est ad eosdem, secundum quam cunctorum constat coniunctio ubique fidelium, <dum> una intellegatur ecclesia eorum qui inter gentes ac barbaros 15 ubique per totum mundum intellectum pium conseruant. ipsis uero potius eius uocibus est utendum per omnia sanctis in quibus et bellum mittit et suam nobis tribuit pacem: non ueni mittere pacem in terram, sed gladium et pacem meam do uobis. Mt. 10, 34 M 857 Ioh. 14, 27
nam tunc quidem quando discerpitur pia in Christo confessio, hic melius bellum est et eos qui eo utuntur, saluos facere nouit, dum non defendunt illa quæ sua sunt, sed 20 illa quæ domini; quando uero pia in ipsum <fides> incolumis est, tunc idem sapientium pax totius ecclesiastici corporis salus est. non a me hæc simpliciter dicta sunt neque honoris amore (longe enim hoc a consuetudine mea est), sed ut ostendam quia discissio quidem quæ contra te, deo amicissime frater, in tempore facta est pro ueritate magis, non pro re aliqua corporali nec inimicitis uel pusillanimitate aliqua procurrente. 25 erat enim quædam nobis ad inuicem amplius quam aliis circa nos dilectio et affectus, quem licet secundum faciei aspectum non plantauerat collocutio, sed unio rerum Lp 174 ualde optime atque firmissime sufficienterque coegerat; sed accepit discordiæ causam illorum capitulorum transmissionem, quæ utinam numquam fuisset effecta. credere enim mihi tua deoamabilitas debet quia in tantum nos obstuporem miserunt, ut nec 30 putarem tua hæc esse inter ipsa principia (et utique forsitan cognouit id sanctitas tua ex epistulis nostris, quæ ad aliquos scriptæ sunt), sed alicuius eorum qui non illa ep. 79, 3 quæ nostra sunt, id est ecclesiæ sapiunt. et hoc mox suspicati sumus, super eis ualde 3 turbati. quorum capitulorum non modica saluatio facta est, et spem uero adhuc nobis præstant perfectæ sanationis ea quæ nuper a te, deoalentissime, scripta sunt, 35 ep. 145

169 Græce extat in A 108 [Abhdlg. d. Bayer. Akad. XXX 8 p. 65, 66]. cf. quæ ad ep. CXLII notauit ex Theodoreto, ep. 112

1 eam scripsi eas M	2 summam M	sint M	3 patrem M	antiochiorum M	4 ciuitate — Antiochenorum addidi
7 per om. M	12 contrarium M	13 confessione Lupus consione M	15 dum addidi		
intellatur M	16 ipsis Lupus ipsi M	cuius scripsi secundum Γ equi M	17 est utendum Lupus		
estuendum M	20 quis M	21 fides Γ om. M confessio add. Lupus	incolumis scripsi secundum		
Γ incola missa M	24 discissio scripsi διδασιας Γ dissio M	25 percurrente M	26 aliis — nos]		
των πρό ημων Γ	circa] scitca M	27 rerum] πραγμάτων legit pro γραμμάτων	28 coegerat		
scripsi συνεκρότει Γ	contigerat M	29 utinam Lupus una M	effectam M		
obstupore M	31 putaremur M	32 scripta essent M	qui] que M		

quæ directa quidem sunt ad dominum meum deo amicissimum communem patrem Acacium, lætificauerunt autem cunctos qui sunt pacis ecclesiasticæ amatores; super quibus et nos nimis sumus supra modum affecti, licet coniuncta essent multis, quod quidem <ad nos> attinet, et fraternis accusationibus. præstabant enim nobis satisfactionem quandam non modicam et indigent non multo additamento, quod ipse nobis 5
P. 96, 40 sq. <te> peracturum esse promisisti, illud dicens quoniam cum pax fuerit facta, adhuc amplius excandificabitur quod <ad> satisfactionem pertinet. plus autem nos illud lætificauit quod agnouimus quia et beati et communis patris Athanasii epistulam gratissime suscepisti, quæ sufficiens est omnium discordias soluere, eo quod non solum recte contineat, sed et ob hoc quod ille, dum fide sit dignus, auferat conflictus earum. sit enim nobis 10
hic interpres cui merito debeat credi, illius fidei quæ in Nicæam a patribus sanctis exposita est, eo quod sint quidam uel eorum qui intra ecclesiam sunt, uel illorum qui foris ecclesiæ, qui proferunt quidem eam tamquam quoddam magnum iuuamen ferat hominibus, diuertunt uero eorum quæ in ipsa sunt quædam ad proprium sensum et ad id quod 4 simpliciter unicuique placuerit; sufficit enim hoc tantummodo dicere. his igitur 15
bene inchoatis, illa per quæ inter nos ad inuicem fuerat facta diuersitas, de reliquo iam quiescant, illa uero quæ ad pacem pertinent, maneant. occurramus laborantibus
Lp 175
M 858 per uniuersum mundum populis per diuersas opiniones, quibus huc atque illuc distra-
Tim. 1, 7 huntur, dum multi eos distrahentium nesciant neque quid locuntur neque de quibus affirmant. exundant enim ubique anathematis morum nimbi ingenti numero et 20
contumeliæ quas fratres aduersus fratres et sacerdotes aduersus sacerdotes exquirunt et in populos populi. nam alii quidem Iudæos nominant Christianos et <est> Apollinarii ista contumelia contra uniuersalem ecclesiam, quam cum sensu eius plurimi susceperunt; ille enim impius et aduersarius dei oppugnantes errores suos, dico autem patres ecclesiæ, Iudæos nominat et minime reueretur. alii uero istos paganos gentili- 25
busque deteriores appellant qui forsân sæpius una secum communionem sumpserunt ineffabilium mysteriorum, et nihil est aliud uidere fieri per omnem terram nisi perturbationem bellumque infandum et iram irreuocabilem et crudelitatem quæ omnem
Am. 6, 6 superat inhumanitatem barbaricam, et non est qui condoleat super contritione Ioseph; ** inuicem, uoluptatem præstantes hostibus pietatis. et hæc dico non 30
uelut [qui] illos quidem inculpans, hos uero a culpa excipiens, sed omnia deputans confusioni quæ facta est propter peccata communia. proficiente namque euangelio et paganis atque hæreticis minuendis necessario contra nos pietatis inimici desæuiunt, qui præsentis perturbationis tempus amplexi, inpudenter omnia corruerunt. unde improuise Christianitatis quidem reuerentia conculcata est, inimici uero dei subito 35
Ps. 82, 3, 4 sonuerunt et leuauerunt caput et super populo dei uersute cogitauerunt
5 consilium. propter hæc omnia meum fratrem, tuæ uero deoamabilitatis dilectorem dominum meum sanctissimum episcopum Paulum ego et dominus meus sanctissimus episcopus Acacius inuitauimus, ipse uero libenter arripuit ut ad tuam perueniret sanctitatem, uir qui semper inter ecclesiasticos exstitit clarus, et sciens rebus competenter 40
et bene <uti> et habens ad deum reuerentiam, qua utens plura sæpius in commune profuit,

3 quibus M effecti M esset M 4 ad nos addidi 5 quandam Lupus quanquam M
6 te add. Lupus peracturam M 7 ad add. Lupus 10 fides M 11 illius Lupus illa M
forsan scribendum illæ 12 illorum que M 13 que proferunt M 14 quædam Γ quarundam M
19 qui M 20 affirmant Lupus suffirmant M 22 et est Γ et M est Lupus 23 quam Γ quem M
25 nomina M 28 ira M 30 lacunam statui, cf. Γ ἀλλήλους δάκνομεν καὶ κατεσθίμεν καὶ ὅπ' ἀλλήλων λοιπὸν ἀνηλώμεθα 31 qui del. Lupus 32 proficient M 36 uersum te M
40 uir Γ ut M 41 uti addidi secundum Γ

regente deo, magis uero et prodest propter eam <quæ> sibi inserta est deuotionem. hunc aspicere dignare suauiter <et ei te> confidenter committere tamquam mihi, et tamquam Lp 176 si ego, ita fiducialiter se tibi ipse committere, et una consideretis illa quæ mundum recorrigere ualeant. non enim tantum uel me uel te considerare <debet> deoamabilitas tua quantum quomodo ablatis scandalis in semet ipsam reuerti oporteat ecclesiam 5 Christi, ut his factis, et ea quæ placuerunt piissimo et amatori Christi imperatori de ecclesiastica pace, proueniant.

Epistula Theodoretī episcopi ad Alexandrum Euphratisiæ metropolitanum, Irinæus dixit Lp 177

Murmurando nos aliqui pulsant per opiniones quæ ueniunt ex Ægypto, reuereri CLXX [81] nos arbitrantes si liberemur a cunctis, et nesciunt quia quies a nobis ualde diligitur et 10 M 859 dulcior est a cunctis quæ in hac uita delectant. usque adeo enim desideramus eam, ut absque alicuius impulsione ad hanc currere cupissemus, nisi terror nos illius iudicis prohiberet. quia uero id ita fieri minime tutum est, sustinet necessitatem uoluntas, ut desiderio cum uenia perfruatur. quia igitur quæ diffamat rumor, multa sunt atque distantia <a> ueritate ** animam perturbare, tuam sanctitatem quæso ut quæ uera sunt, 15 nos per litteras doceas, quatenus ad hoc ipsum nos præparantes aptemus. nam et cum pietate desideramus pacem et cum iniquitate et impietate refugimus.

Epistula Andreæ episcopi Samosatēni ad Alexandrum episcopum Hierapolis Lp 178

Præcolligit quidem sanctitas tua recte ab ipsis initiis et finem ecclesiasticæ causæ; 171 [82] ego uero ex litteris quas modo accepi, non eundem præcolligam, sed unde sciam, mani- 20 festum eum habeo. et quæ quidem sint, necessarium non est in litteris ponere; sciat autem sanctitas tua quia suaue sit nihil, sed Alexandrinus quidem, sicut apparet, neque permutare aliquid uult eorum quæ semel male conscripta sunt, neque transire <a> proprio sensu, et ideo nihil ab Ægypto in tanto tempore scripserunt per epistulam qui profecti sunt; nos uero, etsi multotiens milies persistat <in> impio dogmate, contenti sumus his 25 ep. 145 quæ olim per epistulam scripta sunt, quæ integre orthodoxiam prædicant. talia quidem præsentia sunt; qualem uero habeant finem et usque ad quid sit statura perditio, nouerit deus omnipotens. <qui> uero undique mortalem nunc prædicant deum, clare pro sua impietate fiduciam gerunt, dum qui eos pascere uidentur, studiose illos incitent et exercent non ad blasphemiam solum, sed ad omnes inpudentias atque malitias. 30 et qui non consenserit, impius et deum negans ubique prædicatur et multarum milium mortium dignus. et hi uero qui olim quidem nec ferebant huius impietatis auditum, incongruorum ** et segnes facti pæne ubique ad reprimenda hæc, quodam modo cesserunt atque ipsi quoque curuati sunt, ne forte et illa quæ aduersarii proferunt, bene se habeant, requirentes et illos maxime qui ualde primores inter nos uidebantur pro orthodoxia 35 certari, uidentes ad aliud declinatos et pacem ad illos amplexos. et super his quidem

1 regentes M   quæ add. *Lupus*   2 et ei te addidi secundum Γ   3 committeret M
 4 debet add. *Lupus*   5 reuerti oporteat scripsi secundum Γ reuertor parte ad M   6 xpo M
 8 euphratissime M   Irinæus dixit] sc. epistulam esse Theodoretī, de qua re insipide dubitare solet Rusticus
 12 impulsione M   illius iudicis] sc. Christi   14 desidero M   diffamat M   15 a ueritate
Lupus uarietate M   lacunam cognouit *Lupus* suppleto et nata malim et ualentia   17 et] ut M
 19 CLXXV M   20 que M   20/21 manifestam eam M   23 a add. *Lupus*   25 in add. *Lupus*
 28 qui addidi   30 incitent et scripsi incitente M   blasphemiam M   31 consenserint M
 32 auditu M   33 lacunam statui e. g. suppleto multitudine fatigati   34 atque *Lupus* et que M
 35 illo M   promores M

Lp 179 ecclesiae calamitatem gemimus et nos ipsos nocte ac die, et aliis uero multis tristitiis uulneramur, eo quod praesens sit omnium temporum pessimum tempus. et frequenter desideravi ob hoc in solitario loco alicubi deuacanti tuae colloqui sanctitati et quidem nihil aliud agere, flere uero ac lamentari tantummodo tam pro his quae dicta sunt, quam pro aliis quae [dicta sunt] pæne iam dici perdidici.

5

171a
Lp 180 M 860
ep. 70

Hæc dum geruntur in Oriente, pax in Alexandria facta est, Paulo ad Cyrillum episcopum Alexandriae dante epistulam pacis et Cyrillo per eundem episcopum ad Iohannem Antiochiæ episcopum pacificam epistulam <et> transmittente per clericos suos. quia uero culpantur aliqui Orientalium quod de hac pace quasi aliter quam debuerant, suspicati sint siue conscripserint, uideamus et Cyrilli archiepiscopi post pacem diuersis 10 directas epistulas, sic tamen etiam synodales codices diligenter et sincere cum dei timore quaeramus, et uidebimus puto quia nemo possit unam partem, eorum dumtaxat qui Theodoreto idem senserant, de Nestoriani dogmatis suspitione culpare, qui non et alteram de Eutychniani dogmatis fauore, si tamen non est ex eius parte, pulsauerit.

Lp 181 Epistula Acacii episcopi Melitinensis ad Cyrillum archiepiscopum Alexandriae de pace 15 quae inter ipsum et Orientales episcopos facta est. hanc uero pro dogmatibus suis proferunt sectatores Dioscori et Eutychnis et contra catholicos, ubi et addunt aliqui nomen Theodori episcopi Mompuestiae

172 [83] Quoniam didici quod per gratiam dei praeualueris orationibus etiam praeter praesentiam 20 corporalem, ut in ecclesiis statueretur quod in studio fuit, et litterae deo amicissimi et amatoris Christi imperatoris uenerint ad clarissimum per omnia habentem uirtutem mentis tribunum Aristolaum iubentes ei <ut> unumquemque episcoporum compelleret in sua ecclesia anathematizare polluta Nestorii atque Theodori dogmata impietatis, gratias agens adorabili dominatori deo et multum pro uestro studio orans, scribo praeter omnibus quidem salutans reuerentiam tuam et rogo zelum tuum, qui secundum deum 25 est, ut pro cunctis quidem aequaliter ecclesiis cogites et nec quamlibet ecclesiam despicias, sed aut per uestram ipsorum praesentiam aut directis aliquibus cum ammirandissimo et clarissimo tribuno fidelibus atque zelantibus uiris ex tuis sodalibus, cogatur unusquisque publice anathematizare Nestorii et Theodori dogmata et praecipue hos qui dicunt duas naturas post unionem, proprie unamquamque operantem. eorum 30 namque qui in Germanicia sunt, aliquos experimentans inueni quidem eos <duos> filios dicere recusantes, at uero duas naturas dicere non abnuentes. unde si con-

Lp 182 cedatur ut dicatur atque doceatur ab eis quia unaquaque natura per semet ipsam operatur et hæc quidem passa est, impassibilis uero illa permansit, nihil est aliud nisi duos iterum

172 Iterum uertit Rusticus, quæ uersio extat infra ep. 304, ceterum ex more suo, ut contra tria capitula pugnet, sed falso coniecit Theodori nomen interpolatum esse, cf. Concilstud. 2, 253

1/2 tristi disuulneramur M tristitiis uulneramus Lupus 2 piissimum M 5 dicta sunt del. Lupus
dici scripsi duci M
6 CLXXI M orientem M 8 pacificum M et addidi transmittentem M
9 quam Lupus cum M 11 directus M diligenter scripsi dñt M 13 teodoro M dogmati M
et alteram Lupus ex altera M 14 ethiciani M
15 meletanensis M 17 proferunt Lupus profecerunt M 18 aliquid M 20 studium M
21 amoris M uenerunt M 22 ut add. Lupus 24 adorabili] ab honorabili M ornans M
27 directus M 31 experimentasis M duos add. Lupus 32 dicere] diceret M
34 est aliud dupliciter scripsit M duo M

filios confiteri et partes duas induci. rogo igitur incomparabilem tuam et deuotam deo animam, peruigila in causa, a domino Christo tempus accipiens, et perfice ecclesiarum sine scandalo ac sine cicatrice uel macula unionem.

Ad hanc Cyrillus episcopus illam longam de ecclesiæ pace dicitur epistulam **172a** M 861 rescripsisse quæ nota est quamque supra inuenies loco et numero suo. 5 ep. 76

Idem testimonium ex epistula Cyrilli episcopi Alexandriæ ad Successum Diocæsariensis Lp 183 ciuitatis prouinciæ Isauriæ episcopum secunda

1 Etsi unus dicatur a nobis unigenitus filius dei incarnatus et inhumanatus, non **172b** [84] tamen fermentatus est ob hoc, sicut illis uidetur, neque uero in carnis naturam mutata ep. 306, 3 est uerbi natura, sed nec carnis in uerbi; sed in proprietate quæ secundum naturam ¹⁰ est, utroque manente atque intellegendo, secundum modum tamen quem modo reddidimus, ineffabiliter et inenarrabiliter unitus, unam nobis ostendit filii naturam, uerumtamen, ut dixi, incarnatam.

2 Hic false intellegunt qui putant unam incarnatam non ita dictam quasi ex duabus unam per unitionis compositionem factam. hoc enim et continue sequentia uerba ¹⁵ et adiectum de natura hominis composita monstrant exemplum. nullis enim mediis adicit et hæc

3 Non enim de solis simplicibus secundum naturam uere dicitur unum, sed et de *ibid.* illis quæ per compositionem conscripta sunt siue in idem conducta sunt, qualis quidem res est homo ex anima et corpore. aliena enim specie sunt talia et ad inuicem non ²⁰ consubstantialia, unita uero unam perfecerunt hominis naturam, licet in rationibus compositionis differentia insit secundum naturam eorum quæ ad unitatem conducta sunt.

4 Audiamus iam nunc quomodo dicat esse contrarium dicere duas naturas Christi post unitionem et dicere unam incarnatam, et quia hæc, ut dicit, inpugnent se inuicem, unde [se] amplius constet quia unam naturam post unitionem uult dici compositam ²⁵ ad negationem duarum. nam post paucissima ipsius epistolæ sic ait

5 Addisco autem quod super hæc et aliud sit quod in quæstionem uenit. qui ep. 306, 5 enim dicit carne pati dominum nuda, inrationabilem facit et non spontaneam passionem; si uero quis dicat cum anima intellectuali pati eum, ut sit spontanea passio, nihil prohibet dicere natura humanitatis eum passum. si igitur hoc uerum est, quomodo ³⁰ Lp 184 non dabimus duas naturas subsistere post unitionem indiuisibiliter? ergo quisquis dicit Christo igitur passo pro nobis carne, nihil aliud dicit nisi »Christo pro nobis **1 Petr. 4, 1** passo nostra natura«.

172 b *Totius epistulæ uersio extat infra ep. 306*

1 induci *Lupus* indui *M*

5 super *M*

6 idem *scripsi* id est *M* ex epistula *Lupus* exempla *M* 9 ab *M* 9/10 in — est *scripsi*
secundum Γ in carnaturam mutasset *M* 11/12 reddimus *M* 12 inerrabiliter *M* 13 incar-
 natum *M* 14 unum incarnatum *M* dicam *M* 16 adiectum *Lupus* abiectum *M*
 monstrat *M* 20 talia *scripsi* *secundum* Γ alii *M* 21 consubstantialium *M* 25 se *del.* *Lupus*

- M 862 6 Hæc uerba, quæ sunt omnino catholica, hic sacerdos sibi pro quæstione magis
ep. 72 opponens et quasi destruens quæ fuerat per epistolam pacificam paulo ante confessus,
mox contra hoc indiuisse huiusmodi uerba produxit
- ibid. 7 Repugnat iterum nihilo minus hæc propositio his qui dicunt unam naturam filii
esse incarnatam, et quasi uanum id uolentes ostendere, contendunt ubique duas naturas 5
subsistentes ostendere, sed ignorauerunt quoniam quæcumque non secundum specula-
tionem diuidi amant, hæc omnino in alteritatem, quæ in parte semota est et seposita,
modis omnibus abscedunt ab inuicem. sit autem nobis rursus ad exemplum secundum
nos homo. duas etenim etiam super eo naturas intellegimus, unam quidem animæ,
alteram uero corporis; sed puris diidentes in mentibus et tamquam in speculationibus 10
subtilissimis seu mentis fantasiis suscipientes differentiam, non per partes ponimus
naturas neque uero abrupte per utramque incisionis permittimus ire uirtutem, sed
unius uidelicet esse intellegimus, ita ut duæ iam non sint duæ, uidelicet utrumque apud
semet ipsum, per ambas uero unum perficiatur animal.
- 8 Vbique deum hic comparans animæ et humanitatem carni, usque ad hoc uenit 15
ut unum ex deo et homine factum diceret animal; unius uero animalis unum genus est,
una substantia, una natura, una etiam species. nos uero non secundum solam specula-
tionem duas naturas intellegi dicimus, ut ex utrisque dici possit et una, absit, nec rursus,
ut ait, omnino in alteritatem, quæ in parte semota est et seposita, modis omnibus absce-
dere ab inuicem, absit. nec uero dicimus quia in solis subtilissimis mentis phantasiis 20
suscipimus differentiam, nec iterum quia per partes sint ponendæ naturæ, neque abrupte
per utramque incisionis permittimus ire uirtutem; sed illa utimur ratione quam beatus
ep. 101 Gregorius Nazianzenus episcopus scripsit, quamque ipse Cyrillus Alexandria patriarcha
24, 89 = 46, 20 in Ephesia synodo inter testimonia patrum cum reliquis approbavit episcopis, id est
quia in Christo, qui secundum deitatem suam coadimplet cum patre et sancto spiritu 25
trinitatem, e conuerso se habeat quam in ipsa uere sanctissima trinitate. sicut enim
Lp 185 in trinitate diuinitatis unitas non præiudicat numero personarum et sicut ibi rursus
trium numerus subsistentium personarum diuinitatis singularitatem minime secat,
sic hic naturarum subsistentium numerus singularitatem subsistentis personæ incidere
non potest, ac per hoc, sicut ibi una trium subsistentiarum non est persona, sed natura, 30
sic hic una duarum naturarum non natura est, sed persona subsistens. subsistentem
uero dico quæ nec accidens sit, sicut dicitur pars ciuitatis et populi, nec translaticia,
sicut uicem suscipiens alterius alter agit utilitates et causam alterius. nam quia
M 863 unam naturam Christi ex duabus factam fuisse per unionem usque adeo non liceat
dicere, ut inter Apollinarii dogmata ab ecclesia Christi ante damnatum sit quam 35
nascerentur hi de quibus nunc sermo fit, beati Ambrosii Mediolanensis episcopi euiden-
tissima scripta testantur, uiri apud ecclesiam dei ultra et ceteros episcopos famosi et
quem pro meritis suis non solum catholici, sed ceteri principes eius temporis ultra omnes
24, 87, 88 = 46, sunt ueriti sacerdotes, cuius etiam testimoniis Ephesena synodus usa est. dicit ergo
18, 19 Ambrosius in libro contra dogmata Apollinarii scripto inter multa similia et hoc 10

26—31 cf. *Rusticum c. Aceph. p. 62^e*

2 pacificum <i>M</i>	3 hoc <i>Lupus</i> hæc <i>M</i>	5 incarnatum <i>M</i>	7 diuidi scripsi diu <i>M</i>
14 animal <i>Lupus</i> anima <i>M</i>	17 unus substantia <i>M</i>	21 suscepimus <i>M</i>	22 qua <i>M</i>
23 nanciazenus <i>M</i>	27 personarum <i>Lupus</i> naturarum <i>M</i>	29 subsistentis <i>Lupus</i> subsistentium <i>M</i>	
30 ac <i>Lupus</i> hac <i>M</i>	36 nasceretur <i>M</i>	38 que <i>M</i>	40 scripta <i>M</i>

Et hos igitur qui in fantasmate uenisse dominum Iesum Christum prædicant, et illos
condemnare debemus qui aduersa erroris linea non unum eundemque filium dicunt, Ambros. de
inc. 47—54
sed alium esse qui ex deo patre natus sit, alium qui sit generatus ex uirgine, cum euan-
gelista dicat quia uerbum caro factum est, ut <unum> dominum Iesum Christum, Ioh. 1, 14
non duos crederes. nonnulli etiam aliud dei uerbum, aliud dei filium crediderunt, 5
cum ipsum qui in principio erat uerbum apud patrem, in sua propria uenisse euangelista Ioh. 1, 1. 11
testetur. sunt autem qui tamquam ad unum prophetarum, ita ad Christum factum
esse uerbum arbitrati sunt, non ipsum esse dei uerbum. sed de nullo prophetarum
dictum est quia uerbum caro factum est; nullus prophetarum abstulit peccata Ioh. 1, 29
mundi; de nullo alio dictum est: hic est filius meus dilectus in quo mihi con- 10 Mt. 3, 17
placui; de nullo prophetarum legimus quod sit dominus maiestatis, quod de Christo
apostolus dixit quia Iudæi dominum maiestatis crucifixerunt. sed dum hos redar- 1 Cor. 2, 8
guimus, emergunt alii, qui carnem domini dicunt et diuinitatem unius esse naturæ.
quæ tantum sacrilegium inferna uomuerunt? iam tolerabiliores sunt Arriani, quorum
per istos perfidiæ robur adolescit, ut maiore contentione asserant patrem et filium et 15
spiritum sanctum unius non esse substantiæ, quia isti diuinitatem domini et carnem Lp 186
unius substantiæ dicere temptauerunt. deinde cum isti dicant quia uerbum in carnem,
capillos, sanguinem et ossa conuersum est et <a> natura mutatum propria, datur illis
locus ut infirmitatem carnis ad infirmitatem diuinitatis quadam facta diuinæ naturæ
mutatione detorqueant. sunt etiam qui in tantum impietatis prodierint, ut putent 20
quia diuinitas domini circumcisa est et imperfecta est facta de perfecta et in ligno non
caro, sed illa operatrix omnium diuina substantia in carnis speciem coagulata pende-
bat. quis autem non horrescat qui audiat quia non ex Maria uirgine, sed ex diuina substantia
passibilem sibi carnem perfecit dei uerbum? quod asserendo eo prolabantur, ut
non ex tempore corpus domini esse susceptum, sed coæternum dei uerbo semper fuisse 25
contendant. horum omnium auctores sunt qui diuinitatem et carnem domini unius
naturæ fuisse dixerunt. legi enim, quod non crederem nisi legissem, legi, inquam, M 864
in cuiusdam libris sic positum, organum et eum a quo mouebatur organum, unius in Lietzmann,
Apollin p. 236
Christo fuisse naturæ. quod ideo posui, ut ex scriptis nomen deprehendatur auctoris
et aduertant quamuis exquisitissimis argumentis et faleratis sermonibus non posse uim 30
ueritatis obduci. et hic mihi frequenter Nicæni concilii tractatum se tenere com-
memorat; sed in illo tractatu patres nostri non carnem, sed dei uerbum unius substantiæ
cum patre esse dixerunt et uerbum quidem ex paterna processisse substantia, carnem
autem ex uirgine esse confessi sunt. quomodo igitur Nicæni concilii nomen obtenditur
et noua inducuntur, quæ numquam nostri sensere maiores, cum utique scripturæ dicant 35 1 Petr. 4, 1
quia Christus secundum carnem passus est, non secundum diuinitatem scripturæ dicant
quia uirgo in utero accipiet et pariet filium. accepit enim uirtutem et les. 7, 14
peperit filium, quem ex se ipsa suscepit. denique hoc et Gabriel proprio sermone
declarat dicens: et quod nascetur ex te sanctum, uocabitur filius dei. Lc. 1, 35
ex te inquit, <ut> secundum hominem quod ex ipsa nascetur, aduerteres. ex se 40
enim generauit Maria, ut quod generaretur ex ipsa, salua in eo incarnationis dominicæ
prærogatiua corporis esset uera natura. sed et Paulus dicit prædestinatum se in

2 qui aduersa *Ambrosius* quia diuersa *M* 3 alium quid *M* 4 unum *add. Lupus* 5 duo *M*
7 testatur *M* 12/13 redarduimus *M* 13 et diuinitatem dicunt *Ambros. edd.* 18 conuersam *M*
a *add. Lupus* mutata *M* 24 fecerit *Ambr. edd.* asserendum *M* 25 uerbum *M*
28 et organum *Ambrosius* 29 posui ut *Ambrosius* posuit *M* 30 aduertunt *M* 31 concilium *M*
32 carne *M* 34 concilium *M* 38 quæ *M* 40 ut *add. Lupus* nasceretur *Ambr. edd.*
se] te *M* 41 enim *Ambrosius* autem *M* in eo salua *Ambros. edd.*

Rom. 1, 1—3 euangelii in dei, qui ante, inquit, promiserat per prophetas de filio suo, qui factus est <ei> ex semine Dauid secundum carnem. et ad Galatas: Gal. 4, 4 postquam uenit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere. et ad Timotheum: memor esto Iesum Christum resurrexisse Lp 187 ex mortuis ex semine Dauid. ergo ex nobis accepit quod proprium offerret pro nobis, ut nos redimeret ex nostro, et quod nostrum non erat, ex suo nobis diuina largitate conferret. secundum igitur naturam se obtulit nostram, ut ultra nostram operaretur naturam; de nostro sacrificium, de suo primum est multaque in eodem et secundum naturam inuenies et ultra naturam. secundum condicionem etenim corporis in utero fuit, natus est, lactatus est, in praesepe est collocatus; sed supra con- 10 ditionem uirgo concepit, uirgo generauit, ut crederes quia deus erat qui nouabat naturam, l. c. 57—61 et homo erat qui secundum naturam nascebatur ex homine. ergo si caro omnium et in Christo subiucit iniuriam, quomodo unius illam cum diuinitate dicitis esse substantiam? <si enim unius est substantiam> uerbum et caro, quae de terra habet naturam, et unius substantiam uerbum atque anima, quam perfectam naturam suscepit humana? 15 unius autem substantiam uerbum cum deo secundum paternam professionem et ipsius Ioh. 10, 30 domini assertionem, qui ait: ego et pater unum sumus. unius ergo substantiam pater cum terreno corpore praedicatur, et adhuc indignamini Arrianis, qui dicunt filium dei creaturam esse, cum ipsi dicatis patrem cum creaturis unius esse substantiam? quid M 865 autem aliud agitis ista dicendo, nisi ut aut limum Adae terramque nostram diuinam sub- 20 stantiam comparetis aut certe diuinitatem in terrenam corruptelam iniuriam transferatis? dicendo enim quod uerbum caro <et ossa> factum est, in terram dicitis utique esse con- Ioh. 1, 14 uersum, quoniam caro et ossa de terra sunt. scriptum est, inquit, quia uerbum caro factum est. scriptum est, non nego, sed considera quid sequatur. sequitur enim: et habitauit in nobis, hoc est: illud uerbum quod carnem suscepit, hoc 25 Mt. 1, 23 habitauit in nobis, hoc est in carne habitauit humana, et ideo Emmanuel dictus est, hoc est nobiscum deus. hoc ergo uerbum caro factum est <est> pro eo quod Ioh. 2, 28 est homo factus est, sicut etiam in Iohel dixit: effundam de spiritu meo super omnem carnem; non enim super irrationabilem <carnem>, sed in homines futura promittitur <gratiam> spiritalis effusio. quodsi secundum litteram uos tenetis, ut 30 putetis ex eo quod scriptum est quia uerbum caro factum est, uerbum dei in carnem esse conuersum, numquid negatis scriptum esse de domino quia non peccatum fecit, 2 Cor. 5, 21 sed peccatum factus est? ergo in peccatum conuersus est dominus? non ita; Gal. 3, 13 sed quia nostra peccata suscepit, peccatum dictus est. nam et maledictum dictus est dominus, non quia in maledictum conuersus est dominus, sed quia nostrum suscepit 35 in se maledictum: maledictus omnis qui pependit in ligno. miraris ergo Lp 188 quia scriptum est uerbum caro factum est, cum caro assumpta sit a deo uerbo, quando de peccato quod non habuit, scriptum est quia peccatum factus est, hoc est non natura operationeque peccati, <utpote in similitudinem carnis peccati> factus, sed ut peccatum nostrum in sua carne crucifigeret, susceptionem pro nobis infirmitati obnoxii 40 iam corporis peccati carnalis assumpsit. desinant ergo dicere naturam uerbi in

1 euangelio M quod Ambrosius edd. 2 ei add. Lupus 6 nostro Ambrosius xpo M
 10/11 condicione M 14 si — substantiam Ambrosius om. M natura M 15 et M cur Ambr. edd.
 substantiam asseratur Ambr. edd. qua M naturam Ambr. edd. 20 agitis Ambrosius dicitis M
 22 et ossa Ambrosius om. M 25 habitabit M 26 habitabit M habitabit M
 27 est addidi 29 carnem add. Lupus pro futura M 30 gratiam Ambrosius om. M 37 dno M
 38 non est habuit M 39 utpote — peccati add. Lupus ex Ambrosio om. M 40 infirmati M
 40/41 obnoxii iam Ambrosius obnoxiam M

corporis naturam esse mutatam, ne pari interpretatione uideatur natura uerbi in contagium mutata peccati. aliud est enim quod assumpsit, aliud est quod assumptum est. uirtus uenit in uirginem, sicut et angelus ad eam dixit quia uirtus altissimi *Le. 1, 35* obumbrabit te; sed natum est corpus ex uirgine, et ideo cælestis quidem descensio, sed humana conceptio est. non ergo eadem carnis potuit esse diuinitatisque natura. *5*

Licet hæc lectio tota sufficienter notet hæresim quæ unam ex duabus dicit in Christo factam naturam, finis tamen eius quasi e contrario est hanc tenentibus nunc usque dementiam. non minus uero et præfatas denotat lectiones, quæ non solum *ep. 306* (in) epistula ad Successum secunda, sed et in epistula ad Acacium Melitinensem et *ep. 76 ep. 75* Eulogium iacent, et in aliis uero pluribus ante pacem scriptis similia continentur. sed *10* hoc plus est hic, quia et post pacem contra uniuersæ ecclesiæ fidem illa denuo repperiuntur propter quorum suspicionem mota sunt uniuersa litigia. ergo qui Theodoretum *M 866* culpant de epistulis quas bona intentione scriptas, si tamen eius sint, per gratiam dei ostendere poterimus, aut contra Ambrosium dicant non esse hæresim dicentium unam naturam Christi post unionem tantummodo et sequacibus Eutyichis atque Dioscori *15* aperte iungantur ac scernantur a ceteris aut certe non reprehendant quæ nesciunt quomodo Theodoretus dixerit, ne alterius, quem uenerantur, quæ scimus quomodo dicta sint, damnare omni rationis consequentia compellantur. si enim de utrisque (non) tacere partibus præ timore dei, sed utrasque uoluerimus humana præsumptione discutere, ad utriuslibet impietatis omni necessitate rationis præcipitatur abrupta et, *20* quod est deterius, si unam naturam ex duabus post unionem bene posse dici putemus in Christo pariterque audeamus de mortuis iudicare, quomodo non, quod horremus dicere, excludemus Ambrosium qui pietatem pro grauissima impietate damnauit, sicut et alii plurimi patres? sed iam ex ipsius Cyrilli Alexandriae archiepiscopi dictis *Lp 189* probemus quod hæc ipsa ante pacem prædicauerit quæ post pacem. *25*

1 Cyrillus Theognosto et Charosyno presbyteris et Leontio diacono in domino *CLXXIII*[85] salutem. De omnibus rebus scribimus uobis, deinde tamquam nihil agnoueritis, sic scribitis, turbis nos replentes. scio igitur scripsisse me uobis quia bene senissimus et deocolentissimus Acacius Bereæ per adhortationem aliquorum de Oriente reuerentissimorum episcoporum scripsit ad me per dominum meum magnificentissimum Aristolaum quia oportet omnia obliterari quæ in codicibus uel epistulis scripta sunt, et soli symbolo esse contentos quod in sancta Nicæna synodo expositum est. ego uero ad hæc multorum uersuum epistolam rescripsi ad eum, quam et utique modis omnibus *ep. 142* *2* accepistis; hoc enim edocuit dilectissimus Eulogius presbyter. et nunc uero ueniente reuerentissimo Emesenæ ciuitatis episcopo Paulo ad Alexandriam, omnia sunt formata, *35* suauiter quidem atque pacifice, caute uero et sicut oportuit. nec enim depositos a deocolentissimo episcopo Maximiano recepimus aut communicatores habere aut absoluere a sententia quæ prolata est super eis, neque simpliciter præfato Paulo communionem dedimus pro sua persona tantummodo, nisi obtulisset prius chartam, confitens quia et dei genitrix est sancta Maria et quia anathematizat Nestorii dogmata. sumens *10*

CLXXIII Græce extat in A 117 [Cyrill. opp. t. V 2 p. 152. 153]

4 obumbravit <i>M</i>	6 una <i>M</i>	7 factam naturam <i>Lupus</i> facturam <i>M</i>	9 in <i>add. Lupus</i>
11 ecclesie sue <i>M</i>	denuo renuo <i>M</i>	15 eutyichis <i>M</i>	16 iungantur <i>M</i>
19 non <i>add. Lupus</i>	23 excludemus — qui pietatem scripsi qui excludemus — pietatem <i>M</i>		
26 carmosino <i>M</i>	29 bereæ <i>M</i>	32 quod <i>Lupus</i> quoniam <i>M</i>	36 et Γ sed <i>M</i>

uero dicendi in ecclesia locum, magna uoce dixit quia dei partricem sanctam uirginem
 Lp 190 confitemur et quia anathematizamus eos qui non dicunt hoc, et quia unus filius et
 M 867 3 Christus et dominus, non duo. quia uero non uenit chartam habens quod anathema-
 tizaret Iohannes Nestorii dogmata et confiteretur quod et depositum haberet, sed erant
 ep. 169 simpliciter epistolæ quæ ab eo directæ sunt, nihil necessariorum habentes, dixi quia 5
 non ei possumus communionem reddere, antequam faciat hæc. dum uero uidissem
 fastidientes eos ob hoc et ipsum reuerentissimum episcopum Paulum nimium coartatum
 et dominum magnificentissimum tribunum et notarium Aristolaum, solutionem dans
 causæ et ne pacem refutare putaremur, dum causa per dilationes adhuc longas traheretur,
 scripsimus communicatorias litteras. dictata est uero charta cum consilio reueren- 10
 tissimi episcopi Pauli, in qua debeat subscribere et Antiochenus, et misi cum ammiran-
 tissimo Aristolao duos clericos, ita ut <si> subscriberet Iohannes deiectioni uel dam-
 nationi Nestorii et anathematizaret dogmata eius, daret ei communicatorias litteras,
 alioquin detineret eas, suscipiente cum iuramento ammirandissimo Aristolao quia charta
 ipsa minime proderetur. dixit autem quia si noluerit subscribere, recto cursu Con- 15
 stantinopolim petam, ut edoceam ipsum piissimum principem nostrum quia nihil paci
 obest Alexandrina ecclesia, sed Antiochenus est qui non diligit pacem. nullum
 igitur æstuari sinatis; non enim sic deliramus, ut anathematizemus quæ nostra sunt,
 sed in his quæ conscripsimus, permanemus et eadem sapimus. recta enim sunt et
 quæ accusari non debeant, et scripturis diuinis consona et fidei quæ a sanctis patribus 20
 nostris exposita est.

Lp 191 Epistula Iohannis episcopi Antiochiæ ad Theodoretum Cyrri episcopum de pace inter
 ecclesias facta

174 [86] Quis loquetur potentias domini, auditas faciat omnes laudes eius?
 Ps. 105, 2 peruenerunt ab Alexandria suauia et bona nuntia, quæ sperari non poterant, uno sensu 25
 coniungentia pietatis quæ ubique sunt terra marique ecclesias Christi, et per dei gratiam
 futurum est post paululum ut ipsa quæ nobis fuerint scripta, tuæ religiositati uel dei-
 colentiæ destinemus, in quibus dominus meus religiosissimus episcopus Cyrillus usque
 ad satietatem usus est dogmatis acribia, suscipiens atque approbans ea quæ a nobis
 sunt destinata, magis uero per ymnos laudans, quippe ut bona et bene composita et 30
 patrum confessioni consonantia, componens uero et ipse similia et omni satisfactione
 plenissima. unde iustum duximus esse hoc suauium rerum nuntio te ut peculiarem
 proprium prælatificare, ut ex parte etiam unusquisque suscipere gaudium queat.
 arbitror enim quod omnes qui deum diligunt, festiuitatem celebrabunt, quoniam sus-
 cipimus auditum quod omnino sensus fidelium restauret et erigat. periclitantem 35
 namque et scissam in multas et uarias opiniones piam patrum confessionem ex insperato
 deus in semet ipsam reduxit, gaudium donans his qui in cælo sunt et qui in terra. ex-
 pulsus est enim clare ab epistula ille adulterinus sensus unius naturæ, immo potius
 M 868 languor, et confessa quidem est differentia naturarum; porro uero unius singularitas
 et summa coniunctio; expulsa est etiam subintroducta illa consubstantiatio, et unitio 40
 Lp 192 prædicatur, et diuidimus uoces æqualiter ut naturas non solum nos, quibus a principio
 et a patribus uocum est super saluatore amica diuisio, sed hi qui sunt in Ægypto sicut

1 patricem *M* 4 habere:et] ἔχουσιν Γ 7 fastidientem *M* 9 refutarer putaremus *M*
 11/12 ammirantissimo *M* 12 si *add.* *Lupus* 14 amirandissimo *M* 14/15 chartam ipsam *M*
 16 ut *scripsi* et *M*
 31 confessionum *M* 36 scissam *M* ex *Lupus* et *M*

et nos qui sumus in Oriente. totum uero id dei operatum est <gratia> et per exercitationem collationis, quæ cum caritate est habita. scit enim, scit affectus sæpius maiora necessitate præualere, et sæpe quod contentio reuocare non potuit, hoc gratia sua per suasionem restituit. et ut non in prolixum sermonem ducam, ipsa in scriptis ad uos post paululum ueniet fidei rectæ confessio, cum secundæ litteræ eas fuerint subsecutæ, 5 per quas manifeste omnia scitura est deoamabilitas tua. exiuit enim ab Ægypto et in uia est, annuente deo, dominus meus sanctissimus episcopus Paulus, qui illa potuit pro generalitate peragere quæ nos quidem orabamus, deo autem complacuerunt, et huius præsentiam sustinentes, ne lateret aliquid, deicolentiæ <tuæ> hæc interim [colimus uel] scripsimus uoluptatem communem corpori facientia sanctæ dei ecclesiæ. 10

Omnem quæ tecum est fraternitatem salutamus.

Epistula Theodoretæ episcopi Cyri ad Iohannem Antiochiæ episcopum rescripta et supra Lp 193 appositæ respondens nuntiæ pacis

Optimi magistrorum militiæ et contra hostes in totius cunei cornu stant et pro 175 [87] his qui laborant, fortiter pugnant, et cum pacem celebrauerunt, non præsentem tantum, 15 sed et absentes præliantium <in> pace faciendam connumerant secum. et magnus 1 Reg. 30, Dauid, dum progressus aliquando ad prælium uictor existeret et ** ciuitatem rettulisset, 23—25 non solis his qui bellati fuerant, sed et his qui uasa custodire præcepti sunt, æquam distribuit portionem. et lex facta est ex illo, præcipiens ut hi qui fuerunt bellica instrumenta, cum bellantibus partem prædæ similiter sortiantur. quomodo igitur 20 non sit incongruum ut dum lex præcipiat ut illi qui longe a prælio sedentes in custodia uasorum facti fuerint utiles, absque <damno> participantur æqualia, nos prodamus eos qui nobiscum decertati sunt pariter, ac despiciamus, dum ab his qui prius communes inimici fuerant, expugnentur uiri qui in Epheso et in Chalcedona fortiter pro pietate præliati sunt et usque ad præsens steterunt una nobiscum et laudabiliter agere minime 25 quieuerunt? si igitur pax quæ diffamatur, firma subsistit et uerax, omnes ea fruuntur et nemo a nostro cuneo foris sit; si uero res pacis inanis et nudum nomen, huius fœderatores dederunt deo odibilem et omni pio indignam pacem. quæ ** talem esse arbitramur. nec enim sanctum est nec salubre ut nos quidem et depositiones siue damnationes iustas soluamus et ordinationes illicitas suscipiamus et his qui omnia sursum 30 et deorsum fecerunt, inperiamus ueniam, ab illis uero et in ipso pacis tempore quæ sunt Lp 194 hostium, perpetrentur et egregios cunei nostri ab ecclesiis pellant. scribat igitur M 869 sanctitas tua et amatori Christi imperatori et magnis iudicibus et eis faciat manifestum quia minime patiemur hanc suscipere pacem communionemque illorum amplecti, nisi prius hi qui certaminum tempore nobiscum fuerunt, receperint ecclesias suas. decet 35 enim sanctitatem tuam talem pacem ecclesiis prouidere quæ ab omni macula libera sit et quæ pios non amplius quam ipsum prælium uulneret.

1 operatum scripsi operum M gratia addidi 6 scitura Lupus scriptura M 9 deicolentiæ tuæ scripsi Baluzium seculus de dei colentia M 9/10 colimus uel deleui; latet ditlographia colentiæ tuæ 10 uoluptatem communem scripsi uoluntatem communi M facientia scripsi facientem M

12 super M 14 optimi scripsi optima M totius scripsi totum M 16 proeliantium in Lupus pro se præliantium M 17 lacunam statuit Lupus supplendo spolia ad malim magnam prædam ad uniuersam 18 præcepta M 21 ut² Lupus et M sedentes scripsi sedent M 22 damno addidi 23 despiciamus Lupus despeximus M 24 pro pietate Lupus proprietate M 28 lacunam statui supplendo e. g. autem nunc fit 30 ordinationes illicitas scripsi ordines illicitos M 33 amatoris M et inperatori et M 34 communionemque M

Hæc ad præsens scribere sum coactus, litteras iterum suscipiens sanctissimi et deo amicissimi episcopi Himerii culpantis nos tamquam communis certaminis proditores. ergo et ipsum refoueat sanctitas tua et imperatoribus significet quod nos deteriore proelio arbitremur hanc pacem. nam pugna quidem illa nos et apud deum coronat et apud eos qui diuina sapiunt, ornatos efficit; pax autem talis et hic nos confusione 5 replet et apud iustum iudicem dignos efficiet supremo iudicio.

Lp 195 Epistula eiusdem ad Theosebium episcopum Cii. ambas Irinæus ponit

176 [88] Ex quo quidem mali nominis reliquimus Ephesum, neque scripsi tuæ sanctitati nec frui me contigit litteris tuis. et ut communem satisfactionem faciam, arbitror causam fuisse non itineris longitudinem, sed eo quod ab illa uia qua currunt equi, longius 10 et nos et tua religiositas habitet. uerumtamen etsi litteras non accepimus, tuis continue deliciamur in laudibus. audimus enim zelum tuum pro pietate et fortitudinem contra iniquitatem et multam miramur animi perseuerantiam. nam nos quidem longe ab hostibus existentes et extra sagittarum, sicut dici assolet, casum sedentes, nihil est arduum bonorum uirorum uirtutem sermonibus eleuare, ab ipsis operibus 15 abstinentes; tua uero deoamabilitas in medio hostium constituta et ab eis undique circumdata, cum circumfusi sint inimici, fortior extat a malis et quasi uir fortissimus aliquis armis amictus, galea quidem emi-sarum nubem repercutit sagittarum, lancea uero fugat instantes. sic sanctitas tua omnimodis spiritalibus armis amicta, scuto
Eph. 6, 16 quidem fidei ignitas iniquorum sagittas extinguit, gladio autem spiritus et diuinorum 20 doctrina sermonum falsitatem quidem conuincit, fortitudinem uero ueritatis ostendit. propter quod beatificamus te, sanctissime, et dominum deprecamur, simile aliquid facientes his qui sedentes in terra pro eis qui pugnant inter pelagi fluctus, feruenter exorent, ut si placet ipsi, tempestates ecclesiasticas soluat; si uero adhuc oportet eos qui nobis sunt similes, corripere et eos qui uobis, ostendi, hoc uobis robur donet usque in 25 finem certaminum. communis namque confidentia erit et uirilitatis principalitas
Lp 196
M 870 omnibus qui in hoc stadium descendere eligunt, quod quidem malignus aperuit nostræ naturæ superbiens, utile uero fecit bonorumque procurationi accommodum deus ille qui maligni machinationibus utitur ad salutem. denique et nunc illos qui contraria doctrinæ apostolicæ adstruebant, et qui unam naturam factam docebant Christi <duas> 30 naturas et temperationem et confusionem super inconfusa unitione dogmatizabant et illas passioncs quæ pro nostra salute carni domini sunt illatæ, inconuertibili et incommutabili diuinitati ascribere temptauerunt, in alteram doctrinam, quæ his est e regione contraria, manifeste reduxit et euangelicam redoceri regulam compulit. unde duas confiteri naturas præsentis tempore persuasi sunt et uertibilitatem confusionemque 35 ab ecclesiasticis exilantes dogmatibus, naturarum <differentiam> clara prædicant uoce et passioncs carni coaptantes impassibilem diuinam confirmant esse naturam. tantum et ipsis aduersariis hoc stadium profuit, non propter diaboli nequitiam, sed propter dei nostri misericordiam et sapientiam, <qui> credimus quod et iniquitatem conuincat, sicut impietatem nudauit, et iustitiæ prospiciat, sicut pietatem ostendit, et omnibus 40 persuadat quia nihil est quod non regatur ab eo, neque quod neglegat, sed omnia sapienter

1 iterum *Lupus* igitur iterum *M* 4 plium *M*
 10 uia quo *M* 12 deliciamur *Lupus* deiciamur *M* pro pietate *Lupus* proprietate *M*
 13 perseuerantia *M* 17 circumdati *M* 18 amictus *M* 19 amicta *M* 24 tempestate
 cliasticus *M* 27 stadicum *M* 30 duas *addidi* 35 tempore *M* 36 differentiam *add. Lupus*
 37 carnis *M* 39 qui *addidi*

gubernans permittat ad modicum contra nauem sæuire procellas, ut uirtutem propriam nauigantibus innotescat. uiriliter igitur age, domine, et confortetur cor Ps. 26, 14 tuum et sustine dominum. et me autem suffulcias tuis orationibus, quæso, qui ualde tali præsidio egeo tam propter animæ infirmitatem quam propter corporis quoque languorem. 5

Verba Irinæi quæ post Iohannis epistolam supra scriptam contra Theodoretum dixit

His credens, immo uero inductus iste amator dei et ecclesiæ quondam doctor, 177 [89] qui regebat Cyrrum, est ualde quidem oblectatus de bonis pacis nuntiis (quomodo enim ^{Lp 197} posset aliter euenire?), nondum uero sciens huius modum famosissimæ pactionis, sed neque omnino in animo pro nimicitate impietatis accipiens quæ molimina essent, non 10 ad ipsum solum, sed insuper ad alios multos similibus usus est litteris.

Epistula Andreæ Samosatani episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum

Lp 198

Multi et per litteras et per semet ipsos pacem nobis annuntiant. et hi uidentur 178 [90] nobis condelectari de hoc bono nuntio, ego uero ea quæ sunt in medio, cernens, sicut et tua sanctitas nouit, uideor quidem cum fastidio suscipere nuntios, ingemisco uero 15 apud memet ipsum cogitans quia si non aliquid nouius nunc nobis ab Alexandria deferatur, M 871 pax corruptione fiet fidei. nam litteras quidem quæ ab Alexandria directæ sunt, legens, quas et olim tuæ sanctitati transmisi, clariorem uidi impietatem diulgari; uideo autem multos eorum qui uidebantur pro fide certari, particulatim semet ipsos subdeponentes et satisficientes pro his qui nos ad iurgia concitauerunt, tamquam pro- 20 ducti sint ut sapiant recte. et quem exitum causa suscipiat, uidere non possum; uereor autem ne circa illud somnium meum inueniamur eulogias ab Apollinario acci- ep. 148 pientes. tua uero sanctitas, domine, sufficienter pro pietate decertans et nos con- firmat atque corroborat et de cunctis refouet tribulationibus, columna uere et firma- 1 Tim. 3, 15 mentum ueræ fidei existens. 21

Epistula Iohannis Antiocheni episcopi ad imperatorem Theodosium de pace ecclesiæ Lp 199

1 Deo amicissimis et piissimis imperatoribus nostris, qui digne sunt honorati a deo 179 [91] uel ordinati, Theodosio et Valentiniano Augustis Iohannes episcopus Antiochiæ uestræ deuexæ Syriæ in domino gaudium. Oportunum nunc illo eloquio prophetæ dicere quia erunt praua in directa. quando enim deus aliquid facit, consequitur in 20 Ies. 40, 4 his quæ fiunt, facilitas omnis et nullus diuinæ resistit uoluntati. uoluit nunc et complacuit ei [ut] per intentionem uestram piam et has beatas curas quas pro ecclesia Christi uestrum suscepit imperium, ad pacem coniungere orbem terrarum et dare unionem, in qua non alius aliud quid sapit de ecclesiasticis dogmatibus, sed unus sensus saluatur

179 Græce extat in A 120 [Abhdlg. J. Bayer. Ak. d. Wiss. XXX 8 p. 70. 71]

1 seruire M	3 suffulceas M			
6 theodoreti M	8 est Lupus et M	oblectatus scripsi obductus M	9 pactionis scripsi	
passionis M	11 ad] ab M			
12 andre M	15 fastigio M	16 quia si scripsi quasi M	aliqui M	17 corruptione M
21 ut scripsi et M	22 illud somnium scripsi automnium M	inueniamur scripsi	inueniam ut M	
23 pro pietate Lupus proprietate M	24 tribulationibus scripsi tribus M			
26 iohi M	27 que M	31 omnis ꝛ nominis M	restitit M	32 ut deleui intentione M

et idem de humanatione domini nostri Iesu Christi. idem sapimus igitur universi et communis nobis est facta confessio, conuenientia complectens his quæ olim et a principio exposuerunt patres, satisfaciuntibus nobis ad inuicem de quibus nos ambigebamus, decertando contra dominum meum deocolentissimum episcopum Cyrillum. ipse
 ep. 110 uero nunc ea quæ a nobis sunt directa, suscipiens et quæ componentes pietati tuæ in Chalcedonensi ciuitate tradidimus, his acquiescens et approbans ea, similibus intellectibus
 Lp 200 ep. 71 contexit nobis idem confitentem fidei apostolicæ traditionem. expulsa est igitur
 ep. 72 uniuersa hæresis atque contentio, pietate uestra incolumi orbi terrarum, cuius sceptrum
 M 872 cum pia confessione nutrita sunt et certe et optinuerunt et optinebunt in perpetuum, diuina
 2 dextera continente. et ut uestrum nosse possit imperium uel ea quæ a nobis ad
 ep. 72 cum scripta sunt uel ab eo ad nos, in quibus unum cundemque sensum paternum in ministrando
 M 872 seruamus, ipsas ad inuicem nostras epistulas his litteris nostris subdentes direximus,
 2 tradentes epistulam clarissimo tribuno et notario uestro Aristolao, qui omni studio est
 usus in causa, ut uoluntas uestra proueniret, cum pia et sancta sit. his igitur ita se
 habentibus et fide indubitabilitatem suscipiente, secuti sumus omnia quæ præcepistis,
 piissimi imperatores, per deocolentissimum siue religiosissimum episcopum Paulum, uirum
 quem nostis et uos, ut arbitror, pace gaudentem et scientiam non modicam possidentem
 in ecclesiasticis rebus. suscipimus igitur et ordinationem sanctissimi et religiosissimi
 siue deocolentissimi episcopi Maximiani, uiri cuius uirtutem conuersionemque ab olim
 nouimus, et depositum siue damnatum habemus Nestorium, qui olim fuit magni nominis
 Constantinopolim episcopus, anathematismo subicientes quæcumque ab eo aliene ac peregrine
 dicta sunt contra apostolicam doctrinam. supplicamus autem pietati uestræ ut perfectam
 festiuitatem mundo præstetis, quatenus nulla ciuitas ab hac celebritate communis
 festiuitatis extorris sit, et iubeatis ut deo amicissimi episcopi, qui inter præcedentes
 turbas a suis expelli ecclesiis uisi sunt, ad priorem habitum reducantur et ab omni
 importunitate sint liberi, ut nullæ pusillanimitatis reliquæ ecclesiis Christi resideant.
 facile uero est ut id a uestro imperio fiat, eo quod huiusmodi correctionum uetera
 quoque habeatis exempla, quæ antiquos quidem deo amicissimos episcopos propriis
 sedibus reddiderunt, eos uero qui inter turbationem fuerant ordinati, uacare fecerunt
 et sustinere illorum de uita præsentis recessum. his enim, sicut diximus, deo fauente,
 bene ac recte prouenientibus, orationes ac deprecationes pro imperio uestro fient a
 cunctis hominibus. per uos enim et per uestram pietatem ecclesiis quidem prior est
 restituta tranquillitas, Christianæ uero saluatæ sunt res, in pace de reliquo degunt
 ciuitates et populi atque prouinciæ. superdecet etenim uestro imperio ut sine turba
 sit, et quales uos estis, tranquilli et mansueti, talem conuenit esse etiam rerum
 statum, dum debeant et in commune omnes et proprie unusquisque amplecti hanc
 unitatem, quæ præter omnem facta est spes. laudabilis enim et apud deum quisque
 beatus est, qui etiam per singulas partes quæ fuerant confusa, restituit, et secundum
 domini uocem, quæ inquit: beati pacifici, quoniam dei filii uocabuntur, cuius
 inexpugnabilem uirtutem nouimus nunc etiam cooperaturam huic uestræ deoamabilitatis
 intentioni. fons namque omnis boni uos estis et diffunduntur uestris regnis in
 omnem mundum beneficiorum riuus et fruuntur de reliquo dei sacerdotes anteriore
 quiete, qua ad hoc præcipue indigent, ut sinceram et studiosam pro uestro faciant
 orationes imperio.

3 de scripsi hi M in his de Lupus	6 calcedonensis M	7 traditionem M	15 induabi-
litate M	16 p̄cepisti M	17 pacem M	23 festiuitate M
37 præter Lupus propter M	40 cooperaturam M	41 difunduntur	13 quam M

Epistula Meletii episcopi rescripta ad Alexandrum episcopum Hierapolis contra Paulum Lp 202 M 873
episcopum Emesenum

Non delectabamur quidem nec antea, domine, huic <ad ea> quæ uituperantur CLXXX [92]
condescensionem, dum certe obumbrantes eam plurimi essent; nunc autem post incontradici-
bilem claramque demonstrationem modis omnibus per gratiam dei firmauimus quam 5
prius quoque de ipsis sententiam tenebamus. melius est enim ut quis<quis> ille
stabilitus in fide apostolicorum dogmatum et nullo modo in quocumque remissus ab
illa acribia quam circa ea quæ diuina sunt, oportet ostendere, ipse doctor sit ueritatis
ex ipsis operibus his qui pie uiuere uolunt, quam condescensionis occasione ab optima
pietatis altitudine decidat lubricando. illud namque omni modo consequetur, ut 10
ipse saltem periclitetur in nullo, etiamsi nullus fuerit cui prosit. licet uolentibus,
licet absque terrore in adamantinam turrem ueritatis ascendere. et uia enim iacta
est, et nemo qui uetet, e contra uero et plures omnino sunt qui hortentur, si tantum
aliquis sanctorum qui dormierunt multitudinem computet aut etiam turmas angelicorum
exercituum, qui gratanter utique complectentur atque ad adscensum perducent quos- 15
cumque desiderare aspexerint ueritatem, ut præteream quia et multi sunt quibus bona
persistencia prodest. unde et melius puto ad hanc condescensionem non esse debere
festinos nec alteros tali salute præponere ex hoc unde ne alio quidem erit quicumque
prouectus, utrumque uero similiter perditionis retiis capi necesse est. nostræ quidem
humilitati per gratiam dei iste propositus est <ascensus>, direximus uero et Ægyptii 20 ep. 173
epistolæ rescriptum, quod nobis nuper allatum est, quam fecit ad aliquos Constantino-
polim clericos suos, qui eum culpauerunt quasi anathematizasset quidem propria dog- Lp 203
mata, præparasset uero uniuersos ab eis absistere eaque conspuere. unde clare con-
spicere poteris et qualis pax ecclesiastica facta sit, et quæ sint a diuinissimis legatis
nostris acta, et qui a quo potius sit receptus, deo amicissime domine mihi. dignare 25
autem, quæso, consuete pro mea humilitate intercedere.

Et ex istis satis ostenditur scriptis, quod ubique notandum est, quia omnes illi **180a**
Orientales qui nolebant damnare Nestorium, non Cyrillum, sed Iohannem cessisse dice-
bant et quia habebant contrariam uoluntatem, contraria de utroque opinione tenebantur.

Item epistula Alexandri episcopi ad Andream episcopum hoc ipsum probans 30 Lp 204
M 874

Venit finis et communio re uera facta est ad impium Cyrillum, non Cyrillo hæresim CLXXXI [93]
relinquente, sed nobis ipsis per unum uerbum quod est in epistula positum, inferentibus ep. 105
hæresim. uerum qualem de illa epistula sententiam teneam, tua religiositas non
ignorat; quoniam uero nulla mihi pars neque sors est cum eis, sed siue exilium siue mors
mihi siue præcipitium siue ignis siue bestię proponantur, deo me roborante uniuersa 35
sustineam potius quam communicem talibus, firme teneat sanctitas tua. scripsit
autem mihi et Antiochenus epistolam; orthodoxum diffamauit, uniuersos temptans ep. 164

1 alexandro episcopo *M* 2 mesetene *M* 3 ad ea *addidi* 5 firmabimus *M* 6 quis-
quis *scripsi* quis *M* 7 apostolorum *M* 10 illud *Lupus* illum *M* 12 adamantinum *M*
13 qui uetet *Lupus* qui uetet *M* tantum *scripsi* tamen *M* 14 multitudine *M* 15/16 perducerit
coscūque *M* 16 aspeserint *M* 18 alteros — salute *corrupta*, *coniecerim* alteros <iubere persistentiæ>
tali salutem 20 humilitatis *M* ascensus *addidi* 23 uero uero *M* 24 ad *M*
28 nolebat *M* 29 contraria *M*
31 communio *Lupus* communis *M* 36 sustineam *M* tua *scripsi* sua *M*

consuete decipere. sic et nunc, quasi nullus neque aures neque oculos neque cor
 ep. 72 illa quæ in ipsa ipsius Ægyptii leguntur epistula, et continuo dictavi ypomnisticum;
 nec enim eum episcopum scribo, de reliquo incidens memet ipsum a communione Cyrilli
 et eorum qui eis additi <sunt>. et ipsum ypomnisticum interim retineo, non quod 5
 aliud quid cogitem, sed ut et tuæ sanctitati mandarem et deo amicissimo episcopo Theo-
 doreto. hæc ipsa igitur necessarium duxi tuæ nota facere sanctitati, ne circa nos
 contristaretur quasi nihil super hoc indicassem.

Lp 205 Eiusdem Alexandri episcopi ad Theodoretum episcopum similis epistula

CLXXXII 1 Vix tandem quæ parturiebant et sculpiebant mox post deiectionem Ægyptii, 10
 [94] qui circa honorandissimum Paulum cum domno Iohanne, parere nunc et ad lucem
 ep. 105 deducere ualuerunt; memor est autem sanctitas tua quia nec in illo pertuli eis com-
 municare consilio de epistula illa quæ apud Ephesum facta est. in superficie quidem
 quasi ex occasione Iohannis comitis scripta est, tamquam dixisset imperator ut ei aliquid
 indicarem de uoce qua dicitur theotocos, id est enixa deum; in ueritate autem uox 15
 hæc, ut querebatur a nobis, ad prodicionem et calumniam illius qui rectam fidem docebat,
 inserta est. ut igitur nihil eorum quæ sentio, tuam lateat sanctitatem, indico quia
 chartas quæ factæ sunt Ephesi, per quas et orthodoxorum instantiam et hæreticorum
 recessionem scriptas teneo, et Cyrilli hæreticos codices ad præsentiam unanimes
 commendavi; uolo enim ad animæ meæ satisfactionem [in] his præcipue a curis remotus 20
 iterando meditari. nec enim satis ad me attinet de chartis et uilibus libris, siue dentur
 2 mihi, dum exiero a loco meo, siue non dentur. hæc ut in breui a me ad tuam reli-
 M 875 giositatem scripta sunt, non uolente quidem contra quemlibet quodcumque mouere de
 his quæ aguntur, sustinente uero communionem eorum qui eis adiciuntur, ut si qui
 remanserint consoni nobis et placuerit eis permanere in parœciis nostris, hoc fiat. alio- 25
 quin continuo de medio nos tollamus et segregari animam meam saluet. his enim
 quæ a Paulo oblata et ab Ægyptio recepta sunt, consentire non patiar, confirmante
 Lp 206 me deo, neque si mihi præcipiantur multa milia mortium, sed nec si orbis consenserit
 Apoc. 12, 11 uniuersus. quod quidem <non> condicionaliter dico, quod et metuo eum qui ait
 usque ad mortem pro ueritate certari, et insuper noui quod a multo meditata sit tempore 30
 et nunc uenerit ad effectum proditio catholicæ uocis. et quidem ut in festiuitatibus
 siue præconiis atque doctrinis incircumspecte dei genitrix siue deum enixa ab orthodoxis
 tantummodo sine adiectione diceretur uel deicidæ Iudæi uel quia uerbum incrassatum
 est et quæcumque sunt talia, quæ magis insuspecte dicta ab orthodoxis inuenimus,
 sane nulla accusatione sunt digna, eo quod nec dogmatice sint posita ista et, ut dixi, 35
 non maligne sint dicta, quippe non a sordida uoluntate, sed nec tali tunc quæstione
 proposita. at uero post corruptionem totius orbis et ex quo prædicari nunc cœpit
 passibilis deus ab impiis Cyrilli capitulis, dogmatice poni solam uocem, quæ enixam
 pronuntiat deum, id est theotocon, absque illa quæ pronuntiat hominis genetricem,
 id est anthropotocon, nihil est aliud nisi ea quæ Cyrilli sunt, prædicari. uniuersas 40
 siquidem passiones ac mortem hoc unum dictum secum pariter introducit, licet multotiens

2 correctione M   5 sunt *add. Baluze*   7 circa *Lupus erica M*
 14 hoccasionem M   15 theocos M   uox] uos M   19 hæreticos *scripsi heretici M*
 apsentiam M   20 in *deleui*   23 uolentem M   23/24 de his] deis M   24 sustinenti M
 25 placueris M   nostris *Baluse nos M*   29 non *addidi*   30 certare M   sit *scripsi sunt M*
 37 orbi M

milies altera uox per quoslibet circuitus apponatur, et subtiliter legenti epistolam totam perspicere licet ab eius hæresi nullo modo liberam. uerum si sana conscientia et hi qui offerebant, obtulerunt et ille qui suscepit, suscepit, quid uetuit ut sanctam uirginem dicerent Christotocon, id est Christum enixam hi qui clare deum hominemque perfectum consubstantialem nobis prædicabant dominum Christum? si uero nec uoce hac com-⁵posita delectantur, cur respuerunt ad uocem quæ est theotocos, et anthropotocos ad-⁵ iungere? absit enim ut umquam quemlibet piorum dei genetricis nomen pigeat confiteri, si una ponatur et hominis genetricem. nam sicut est impium refutare anthropotocos uocem cum theotocos, ita et theotocos cum anthropotocos; quando uero utræque uoces ponuntur, et eorum qui deum passum prædicant, hæresim et illorum qui¹⁰ purum dicunt hominem Christum, simul abiurant. manifestati autem sunt patres hæreseos utriusque, sicut et magni doctores ecclesiæ, qui pro sana fide certati sunt contra hæresim Apollinarii dogmatum resistentes, utrisque usi sunt uocibus, per quas et omnes^{Lp 207} hæreses perspicue notauerunt et orthodoxiam inreprehensibiliter prædicarunt.

Et hæ epistolæ et quæ secuntur Theodoreti Cyrensis episcopi, ab Irinæo sunt in¹⁵ 182a ea quæ eius dicitur Tragœdia, per ordinem positæ; declarant autem sufficienter diffe-^{M 876} rentias utrorumque, et qui catholica <et> qui autem uideatur altera uoluntate moueri, si ueræ tamen sunt.

Incipit epistula, ut aiunt, Theodoreti episcopi ad Iohannem Antiochiæ ^{Lp 208}

1 Deus, qui sapienter omnia indagatur et nostræ unianimitati prospiciens et saluti²⁰ 183 [95] populorum parcens, præparauit ut conueniremus in unum, et consonas ad inuicem cunctorum uoluntates ostendit. in communi enim legentes Ægyptias litteras et^{ep. 72} earum mentem discutientes subtiliter, consona nostris ea quæ inde sunt per epistolam scripta, cognouimus et XII capitulis quasi <e> regione contraria, contra quæ usque ad præsens perstitimus dimicantes. illa namque habent carnaliter carnem factum ex deo²⁵ uerbum et unitionem secundum substantiam et conuentum circa unitionem naturalem et deum uerbum primogenitum factum ex mortuis, interdicunt uero et uocum quæ de Christo sunt, diuisionem, et alia autem præter hæc habebant ab apostolicis quidem dogmatibus aliena, ex hæreticis uero zizaniis germinantia; quæ autem nunc in epistula² continentur, clare nobilitate euangelica decorantur. prædicatur namque in eis deus³⁰ et homo perfectus dominus noster Iesus Christus et duæ naturæ earumque differentia et unio inconfusa, non quasi per liquidorum in inuicem mixtionem coagulumque fermenti, sed ineffabiliter et deo decenter effecta et quæ naturarum proprietates integras conseruauit, et impassibilis quidem deus uerbum atque inconuertibilis, templum uero passibile ac morti ad modicum traditum et resuscitatum rursus uniti dei uirtute, spiritus³⁵ quoque sanctus non ex filio aut per filium habens subsistentiam, sed prodiens quidem

183 Græce extat usque ad p. 132, 4 transduxit in A 128 [Leo Allatius in Vindiciis synodi Ephesinæ p. 137 = I. A. Cotelier, Mon. eccl. gr. 1, 48 = Garnier, Auct. Theodoreti p. 93]. alia uersio Latina prioris partis usque ad 30 decorantur habetur in Actis Concilii quinti L V 507 = M VIII 294

1 cos libet M   12 legenti M   2 perspicere M   4 enixa M   5 nec scripsi et M
9 uoce M   13 usi sunt scripsi usis M
15 hec M   14 cyrenensis M   15 irieno M   16 declarat M   17 et addidi   18 uera M
20 indagantur M   21 consonasis M   22 eorum mentes M   23 cogouimus M   24 e add.
Lupus   29 dogmatibus] σπερματων Γ   hereticis uero dupliciter scripta   30 prodicens M

a patre, proprius uero <filii>, quod et ei consubstantialis sit nominatus. hanc rectitudinem conspicientes in litteris ipsis et quasi e regione contrariam repperientes eis quæ Lp 209
Ies. 32, 4 ante conscripta sunt, conlaudauimus deum, qui blæsorū linguas saluare dignatus est et incertum sonum in articulatam uocem suauemque transduxit.

3 De his igitur hanc habuimus sententiam; altera uero diffamata sunt quædam, 5
quæ nos nimium turbauerunt. dicunt enim quod is qui hac pænitudine usus sit, non solum deiectionis siue damnationis suscriptionem a uestra sanctitate nitatur exigere, sed anathematismum quoque doctrinæ sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii. quodsi id uerum est, qui hæc uelut ex arce præcipit ciuitatis, simile aliquid facit tamquam si quis uix tandem perductus ad consubstantialem deo et patri filium confitendum, 10
mox iterum anathemate feriat eos qui hoc a principio sapuerunt atque docuerunt. et iste siquidem postquam uix tandem nostris dogmatibus est adiunctus, mox eorum anathematismum conatur exigere, quasi pro ipsa rerum rectitudine pænitens. quia
M 877 igitur hoc animas nostras ualde perturbat, quæso sanctitatem tuam et iterum quæso ut doceas nos utrum uera sit quæ omnes nos perturbauit opinio. nam de subscriptione 15
tuæ scribere sanctitatis arbitror esse superfluum, quæ sæpe promisit nullum se contra uoluntatem ad ista compellere. hæc in commune scribere cuncti noluimus, sed deliberauimus potius ego et sanctissimus et deo amicissimus Andreas episcopus non synodicis litteris, sed amicabilibus hæc tuæ innotescere sanctitati et sapientibus medicaminibus tuis sedata ea quæ ex opinione nata est perturbatione restituere sanitatem. de meo 20
autem domino sanctissimo et deo amicissimo episcopo Alexandro rogamus tuum sanctum caput ut tua utens consuete sapientia sustineas patienter; credimus enim quia et ipse una nobiscum uoluntate consentiet, etsi nunc ambigit, subtilitatem nominum quærens ac minime intellectæ confessioni <non> contentus.

183a Hanc quoque scripturam ex nomine Theodoretī episcopi interserit Irinæus, quæ 25
Lp 210 utrum sit uera, nescimus, quippe quam uiuenti ei nullus legitur obiecisse uel docuisse quod eius sit; nec tamen mihi, si eius est, inexcusabilis, fateor, uidetur epistula. nam præ omnibus, quod rectæ potuerit fidei intentione conscribi, illud ostendit quod unitiuæ beati Cyrilli fidem laudat epistolæ, quam non solus, ut probauimus, execratur Alexander, sed nec ullus alius approbavit eorum qui cum Nestorio separati ab ecclesia remansere. 30
quod autem deiectioni Nestorii non assensit ad præsens, hoc ei commune cum ceteris coepiscopis et prius fuit et post non parua in parte tunc usque permanserat concilio Orientis, quorum nullus quasi ab hæreticis tunc reuersus est pænitens, quia sufficiebat ecclesiæ dei eos mutare sententiam. aliud porro est de persona, aliud de fide non recta sentire, sicut aliud est ipsum malum furti laudare et aliud nondum tibi compertum 35
furem quasi insontem, eo quod insontem putaueris, uindicare. similis et <de> dogmate ratio est. nam non solum de Theodosio tunc principe, sed et de aliis pluribus legitur, immo et de sanctis Cælestino papa et Cyrillo Alexandrino, quod approbauerint eius initia, quippe quem tantæ ciuitati, sicut et scripta eorum locuntur, assenserant præsidere,

1 filii <i>addidi ex Γ</i>	2 conspiciente <i>M</i>	6 is] his <i>M</i>	penitudinem <i>M</i>	7 deiectionis <i>M</i>
8 et — amicissimi <i>dupliciter scr. M</i>	12 nri <i>M</i>	adhunctus <i>M</i>	15 subscriptionem <i>M</i>	
16 sanctitatis <i>scripsi</i> sanctitati <i>M</i>	17 uoluntate <i>M</i>	noluimus <i>Baluse</i> uolumus <i>M</i> uolumus		
<i>Lupus</i>	18 isynodicis <i>M</i>	20 sedata <i>scripsi</i> sed <i>M</i>	22 uten <i>M</i>	24 confessioni non
<i>scripsi</i> confessionem <i>M</i>				
25 theodoretī <i>M</i>	25 hircus <i>M</i>	26 oblecisse <i>M</i>	29 fide <i>M</i>	31 deiectionem <i>M</i>
assendit <i>M</i>	32/33 conciliorientī <i>M</i>	33 hcreticis <i>M</i>	sufficiebant <i>M</i>	36 de <i>add. Lupus</i>
39 ansenserant <i>M</i>				

dum presbyter Antiochiæ fuerit, quod canones nisi pro magnis doctrinæ ac morum I. p. 211
 meritis minime permisissent. talis uero ut adhuc apud Orientales tunc usque puta-
 retur, idcirco contigit, quia negabat se in Constantinopolim talia prædicasse qualia uulga-
 bantur, et insuper Iohanni Antiocheno episcopo rescribens, et dei genetricem clarissime ep. 78
 dixerat et alia quæ illum scribere potuisse mirantur qui ipsa legerunt. et quod est 5
 amplius, ipsi fidei apud Ephesum se assensisse conscripsit quæ communiter in unitiuis M 878
 Cyrilli et Iohannis mediante Paulo episcopo litteris continetur. in qua tamen ep. 71. 72
 ficte consensisse Nestorius postea deprehensus est, quippe cuius complices, quorum
 unus est iste Irinæus, hanc fidei confessionem clarissime arguunt quam tantopere Theo-
 doretus laudat. nam reprehendens hic ipse Irinæus supra scriptam Theodreti 10 ep. 183
 epistulam et contra hanc laudans Alexandri, sic ait: ep. 182

Diuino ardens zelo magnus ille Alexander et quodam modo futura prophetizans,
 prodicionem uocis accusat. et hoc clare conspiciamus ex ipsis Cyrilli litteris; omnes
 namque deceptionis materias hinc accepit.

Et hoc primum atque ultimum, quin potius solum deducens ad medium, ortho- 15
 doxam quidem doctrinam exprobrat ut pollutam, proprium uero hac occasione exaltat
 errorem, et interserens mox aliqua ex nomine beati Cyrilli, adiecit ista: Lp 212

Hæc præuidens magnus Alexander ab olim, prodicionem uocis exhorruit, tamquam
 quæ sufficiens extat, si theotocos solum, non adiecto anthropotocos nomine, proferatur,
 hæreseos inferre languorem et ecclesiastica corrumpere dogmata. 20

Idem uero Irinæus paucis mediis subiunxit et hæc

Epistula Alexandri ad Theodoretum, per quam uocis quidem prodicionem accusat,
 declarat autem quomodo epistulam falsantes qui circa Paulum Emesenum, Cyrillo
 Ægyptio optulerunt

Memor sum quia quando sumus ad inuicem collocuti in loco qui dicitur Arbathimi- CLXXXIII
 las, tunc tuæ dixerim sanctitati, dum certe nihil ante præintexerim quasi uerum neque 26 [96]
 aliquid alicunde audierim, ne forte pacis huius legatus solam uocem quæ est theotocos,
 Ægyptiis detulisset. et puto non absque dei prouidentia fuisse id dictum. ad ep. 71
 nos namque peruenit epistula domini Iohannis quæ nuper facta est ad Cyrillum, et a ep. 72
 Cyrillo ad eum, quæ circumferebatur in orbe, in qua nomen enixæ deum tantummodo 30
 Ægyptius optinens tamquam cunctis erroribus propriis nimis accommodam, multis
 eam laudibus prædicauit, dicens numquam se aliter nec sapuisse nec sapere præter hoc.
 et uere dixit, quia hoc est quasi arx totius eius hæreseos. et memor est utique sanctitas
 tua qualiter Ephesi positus communionem talis epistolæ tota uirtute refugerim, dum ep. 110
 certe illa ualde accusaret eas quæ inerant Cyrilli capitulis blasphemias. in nouella 35 ep. 71
 namque epistula, dum transcucurrissem totam partem quæ etiam Cyrilli iacet in litteris, ep. 72
 et contulissem ad eam quæ tunc a uestra religiositate conscripta est, repperi quia neque ep. 110 Lp 213
 initia neque fines illius ipsius epistolæ posuerunt hi qui ad Ægyptum directi sunt. hoc M 879
 autem claret non ex illis solum uocibus quas idem transcripsit Ægyptius, sed et ex illis
 per quas multis iurgiis et accusationibus et ipsum et eius capitula perfuderunt et ipsius 40

5 dixerant M	9 birienus M	fidem M	10 hirienus M	thodoreti M	13 cyllis M
16 exprobat M	hanc M	17 ista scripsi ita M	18 prodicione M	19 theocos M	
20 langorem M	21 hirienus M				
23 emesunum M	24 egipto M	25 CLXXXIII p. 132, 25 adscribit M	26 direxerim M		
28 et] e M	fuisset M	30 orbe scripsi urbe M	33 arcis M	34 totam M	
35 inherant M	37 religiositatem M	38 finis M	ab M	40 perfuderur M	

tremur nos noui aliquid instituere præter illa quæ apud ueteres gesta sunt, etiamsi id ab
 4 omnibus incusetur. sed ne nos putes hæc nunc uane percurrere et ut scias ipsa ne-
 cessitate et deo deuincta conscientia <nos> ad imitationem cogi priscorum, et ipsam
 causam breuiter audi, pro qua non inconsequenter nos ab Antiocheni separandos com-
 munionem putauimus. dogmata Cyrillus exposuit omni impietate repleta. propter 5
 ipsa eum cum Ephesi deposuit Antiochenus ut impium, participes asciscens ad hoc alios
 e diuersis prouinciis plurimos et omnes Orientalis regionis episcopos, abiurauit eius
 ubique doctrinam, ut errori Apollinarii per omnia consonantem. imperatore præsentem
 ep. 120 iurauit, sicut ipse a Chalcedone scripsit Ephesi constitutis, quorum rescripta salua sunt
 apud nos, quod nec si pænituisset Cyrillus et sua capitula reiecisset, cum ad communionem 10
 recipere acquiesceret quod princeps extaret hæreseos. deposuit eum rursus in
 Tarso et cum eo septem qui pro eo ascenderunt Constantinopolim, factis synodalibus
 5 litteris, quas et cuncti subscripsimus. super hæc permansit Cyrillus non solum
 suorum scriptorum nihil abiurans, sed et prædicans ea cum maiore fiducia, et ille qui
 coram imperatore iurauerat nec pænitentem Cyrillum se ad communionem recepturum, 15
 ep. 169 misit in Ægypto ad eum supplicem Paulum, sicut et illud quod apud nos est exemplar
 ep. 173 ostendit. et ipse ubique Cyrillus affirmat tam per ea quæ scripsit Constantinopolim
 ep. 76 degentibus clericis suis, quam per illa quoque quæ ad Acacium Melitinensem, qui expro-
 brauerat ei quasi a suis recesserit et ad communionem fuerit ab Antiocheno receptus.
 ep. 145 taceo de eiusdem Cyrilli litteris ad Acacium Berœensem scriptis, inconuincibilem habentibus 20
 instantiam tam pro eisdem capitulis quam pro omnibus quæ prius et postea impie
 exposuit. post quæ Antiochenus Paulum in Ægyptum direxit, tam dogmata Cyrilli
 suscipiens, pro quibus eum secundo damnauerat, quam rectitudinem fidei anathematizans
 Lp 354 in scripto et omnia faciens sicut placuit ei. et horum testis est ipse Cyrillus, qui
 ep. 76 eius satisfactionem suscepit, qui in suis ad Acacium Melitinensem litteris hanc eandem 25
 M 954 commemorans epistolam ad Acacium Berœensem quam fecit, mox intulit inquiring
 quia »nisi Antiocheno ea quæ a me ad Acacium scripta sunt, placuissent, non utique
 a principio Paulum direxisset ad me«. interpretatur uero Cyrillus idem in eisdem
 ep. 71 litteris suis epistolam quam detulit Paulus, quæ sursum ac deorsum nobis ab Antiocheno
 profertur, ut nihil omnino a capitulis differentem, sed eadem intentione conscriptam et 30
 male ob inuidiam intellectam ab eis qui eam orthodoxam quidem dicunt, sed his quæ ab eo
 6 prius sunt exposita, esse contrariam nec non et doctrinæ Nestorii consonantem. uerum
 nos et hæc omnia omittentes, huiusmodi condicionem dedimus Antiocheno, ut aut
 suaderet Cyrillum anathematizare omnia sua et sola apostolica doctrina esse contentum
 circa eorum quæ scripta sunt, intentionem et sic coniungeretur ecclesiæ aut ipse Antio- 35
 chenus anathematizaret in scripto Cyrillum cum impiis dogmatibus eius, contra quæ
 prius sæpe decreuit, et nomen deo amicissimi episcopi Nestorii, qui pro sola pietate tanta
 perpetitur, sanctis inscriberet diptychis. ** horum facere uoluit. propter hæc
 nos dissentimus ab eo atque ab eius communionem disiungimur. si enim pro incongruis

27—28 hæc ipsius uerbis in ep. 76 non inueniuntur quamuis propter ea quæ secuntur, dubitari nequeat quin
 Meletius de hac ipsa epistula loquatur

2 scias *Lupus* suas *M*   3 nos *add. Lupus*   7 prouinciis *Lupus* probandis *M*   8 apollinari *M*
 11 et quod principes exitaret *M*   13 cunctis *M*   15 a communionem *M*   18 quam *Lupus*
 quia *M*   18/19 exprobrauerant *M*   20 berœensem *M*   21 quam *M*   22 egypti *M*
 26 berœensem *M*   qua *M*   29 qua *M*   30 eandem *M*   31 inuidia intellectum *M*
 35 coniungerentur *M*   38 inscribere *M*   lacunam agnouit *Lupus* sed nihil supplendo, malim

sanctissimo uero episcopo Nestorio quod deliberatione ulla non egeam (nec enim quicquam contra eum uel dicendum habeo uel agendum, sicut nec aduersus sanctitatem tuam), et per alias litteras significauimus iam sæpius. conueniamus igitur, sicut placuit. aut enim et in commune aliquid utile ex nostra deliberatione proueniet aut saltem nos ipsi mutua consolatione leuabimur, inuicem beniuolentia nostra fruentes. dignare uero, domine, et omnium domino consuetas orationes offerre pro nobis.

Item uerba Irinæi: Epistula, inquit, Theodoretum ad Alexandrum, per quam promittuntur, si anathematizauerint qui circa Iohannem, personæ doctrinam, nec ipse eorum pariter communicator existere.

Has ad hoc præcipue posui, ut notum sit quæ sint unde impetitur uel beatus Theodoretus uel quisquis ista conscripsit.

Scit sanctitas tua, etiamsi minime dixero, quia propterea et in Arbathilimas prius et in Hierapolim tunc adueni et nullius alterius rei causa nisi ut communiter tractaremus quid agere deberemus et quod conuenisset, manciparetur effectui. quia igitur tuæ sanctitati complacuit ut conueniremus in Zeugmate, quæso sanctitatem tuam ut minime differas. omnia enim quæ desiderat religiositas tua, ut spero, facienda sunt, et nullus in ullo tuæ sanctitati resistet; omnes enim et ut patrem et ut dominum et reueremur et uenerauimus et reuerbimur. quæso igitur iterum atque iterum sanctitatem tuam ** sed fatigari dignare. in ueritate etenim credo quia bonorum auctor deus quæ ad nos attinent, dispensare dignatus est nec nos relinquet, ut aut offendamus cum aut confundamur apud homines, illuminans mentem nostram et quod placitum sit, ostendens. nam et olim iam tuæ sanctitati dixi quia <si> anathematizauerint dogma domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Nestorii, neque ego his qui hæc fecerunt, communicabo, et si tuæ complacuerit sanctitati et hoc inseri litteris quæ a nobis <Antiochiam> sunt dirigendæ, fiet hoc. noli igitur immorari, quæso per uestigia tua, sed deo tuo rem cede, et ipse gubernabit, uti nouit, et sanctitatem tuam et humilitatulam nostram.

Eiusdem Irinæi: Epistula, inquit, Alexandri ad Theodoretum, per quam suum tali conditione promisit aduentum, si ei per litteras satisfaceret de his propter quæ satisfactionem nitebatur exigere

Et tua religiositas nouit quod propter eius uocem solam etiam nunc <con>uenirem uobiscum de his quæ aguntur, ut p<romisi>; quoniam uero cognoui de reliquo quod

187, 22—26 nam et — uestigia tua] altera uersio Latina habetur in Collectione Palatina 46 [Mar. Merc. ed. Baluze p. 338]

1 ulla M   1/2 quicqua M   2 abeo M   auersus M   5 mutua Baluze multa M
 leuauimus M
 7/8 promittit si anathematizauerint scripsi promittizauerin M   8 personæ] i. e. Nestorii
 10 quæ — impetitur uel Lupus uel que — impeditur M   12 propter eam M   arbathimas M
 14 conuenisse M   15 zeumate M   17 sanetitatis M   domini M   18 uenerabimus et
 uenabimur M   19 lacunam statui e. g. supplendo noli morari   22 si anathematizauerint scripsi se-
 cundum Coll. Pal. anathematizauerunt M   25 Antiochiam addidi secundum Coll. Pal.
 29 ei Lupus eis M   30 nitebatur dupliciter scriptum   31 uocem] propter scripturam ualde
 oblitteratam non agnoui nisi cum dubitatione conuenirem scripsi uenire M   32 de his] deis M
 promisi conieci, præter p in M propter scripturam oblitteratam magnamque atramenti maculam nihil agnoscitur

iam data sit ab eis forma damnationis eius personæ, nimis mihi ridiculum uidetur anathematismum capitulorum petere a uiro qui orthodoxum cum suo dogmate condemnauit, et maxime quia tuæ quidem religiositati uidetur inmutatum fuisse Cyrillum et nihil distat an quis te condemnare compellat, si communicaueris ei qui damnauit orthodoxa prædicantem. uerumtamen quæ tunc in Antiochia inter nos collocuti sumus, dicentes 5 quod si Cyrillus illam condicionem susceperit abieceritque capitula, pacem fieri conuenit, scientes uidelicet illud hæc diximus, quod hæreticorum capitulorum eiectio et rectæ fidei robur sit et eorum quæ contra illam personam sunt gesta, subuersio et scandali ep. 72 generalis solutio. quia igitur certum habeo quod impius Cyrillus magis impius apparuerit ex his quæ modo sunt scripta, et non ipse mutatus sit, sed eos qui ei adiecti 10 M 882 sunt, ut suos receperit, quomodo est possibile ut ego ab eo anathematismum capitulorum petam, qui per ipsam communionem cum Cyrillo initam et personam deposuit ac damnat, sicut integerrime credimus? continuo namque ueraciter > quia et opprobrio et Lp 219 ridiculo erimus, si postquam prodiderimus orthodoxam fidem, omnino derisoriam satisfactionem uoluerimus exigere. hæc necessario arbitratus sum innotescere tuæ reli- 15 giositati, ut mihi des ueniam quod nusquam fatiger. si autem quæ dictauit religiositas tua, uolueritis dirigere, ut addatur etiam de ipsa persona, ut Antiochenus per sua nobis scripta satisfaciat de anathemate illorum capitulorum et quia orthodoxiæ prædicatorem nec ipse damnat et nobiscum resistit usque ad mortem eis qui expetunt eius damnationem, non propter personam, sed propter orthodoxiam quam prædicat 20 illa persona, et dictaueris hæc mihi que direxeris, ut et scriptum eorundem exemplar accipiam cum subscriptione omnium uestrum qui estis eiusdem diocesis deo amicissimi episcopi, insuper autem et illud authenticum quod ad ipsum transmittitur, si tamen uoluerit satisfacere nobis, non abnuam fatigari. domnus enim Nestorius non propter prauitatem uitæ circa eos est condemnatus, sed propter hæreticam ab eis damnatus 25 est fidem. qui igitur eum damnat, et eius fidem pariter damnat. ego igitur dupliciter scandalizor in domno Iohanne, tamquam et fidem prodiderit et damnauerit eum quem nouit orthodoxum, cum propria fide. si autem uos nullo modo hæc offendunt, superflue ego ** de cetero uobiscum conuenire.

Lp 220 Epistula, inquit, Andreæ ad deo amicissimum <episcopum> Alexandrum, quam scripsit 30 inuitans cum ut mox consentiret ad factam pacis compositionem

CLXXXIX Ab hac tuæ sanctitati scribo prouincia; exii enim multis aduersus nos perturbatis 101] ex calumniis Gemellini et Rabbulæ satisfacere uolens. unde modo præcipue insistens M 883 quæso sanctum caput tuum ut uel nunc considerans oportunæ condensationis utilitatem, cogites de communionem ac pace cum ceteris sacerdotibus ineunda. nec enim uel 35 ipsi a ueritate recedentes neque prodita pietate amplectimur pacem, sed et duarum naturarum confessionem repperientes in scriptis et impassibilitatem diuinitatis, quod maxime prius erat oppositum seu resistens. si uero non sunt anathematizata capitula ab illo qui dixerat ea, maxime quidem et illa respuit ea quæ post facta est recta confessio;

2 uiro] Iohanne Antiocheno sicut agnouit Baluse 4 an Lupus ac M tecum dampnare M
 5 p̄dicante M 8 rebur M 9 cortum M magis Lupus maius M 13 lacunam statui e. g.
 supplendo dicet 16 nusque M 17 uolueritis scripsi uoluerit M 20 orthodoxam M
 21 illam M iscriptum M 22 scriptione M 23 illum M 23 ad ipsum scripsi ab ipso M
 24 fatigra M 29 superfruc M lacunam statui e. g. supplendo mihi uideor conuenire
 scripsi conuenit M
 30 adeo M episcopum add. Lupus 33 rappule M 37 impassibilitate M

cogitet uero tua perfecta in Christo sapientia quod nec erat possibile illum sic accusatorem suum fieri euidenter qui suspectus erat periculi sui. et idcirco pax et coniunctio ecclesiarum prouenire non poterat, sed in suo statu schismata permanebant et contra inuicem cuiusque nostrum contumaciæ et aduersus ecclesiam a paganis et Iudæis et hæreticis risus; nunc uero intendat diuinitas tua quia ex quo in hoc condensio 5 facta est, quiescent quidem scandala uniuersa, sopitur uero et quæ nunc ubique diffusa est aduersus deum blasphemia mortalem diuinitatem dicens, ut in ecclesia astruunt sacerdotes. quantum igitur bonum est ut per ipsas Alexandrini litteras suadatur uniuersis quod impassibilem et immortalem diuinam naturam oporteat confiteri? hæc ex multo affectu quem circa tuam habeo sanctitatem, scribere audeo. licet enim et 10 Lp 221 instar capitis in omnibus nos præcellas, sed integre nosti quod et a minimis membris sæpe solacium afferatur, et si uolueris, domine, suasus a nobis aliquid paululum cedere, non longo temporis interuallo uidebis quanta utilitas ex hac causa proueniet.

Omnes tuæ proprios sanctitatis ego et qui mecum sunt, ualde plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit rogans ne de hoc 15 Lp 222 ei ulterius instaretur ab eis

De hoc ecclesiastico negotio nihil tibi <amplius> habeo quod scribere ualeam, CXC [102] ab his quæ tuæ sanctitati olim per epistulam intimaui. biennii enim tempus est ep. 181 ex quo uniuersa assecutus quæ scripto et absque scripto a contrariis uel a nobis prolata sunt, comprehendi, ut arbitror, et propositum Cyrilli hæreticum et rectæ fidei quæ 20 uindicatur a nobis; si uero cuicumque aliter uidetur de directis siue responsis, suæ quisque uoluntatis est dominus. hoc uero dedi responsum et dominis per omnia deo ami- ep. 188 cissimis episcopis et domno Theodoreto, qui scripsit ut hæc ipsa sentirem quæ et tua sanctitas scribit. de cetero igitur est superuacuum ut aut ego scribam aut tua super hoc indicet aliquid sanctitas; uolo enim nosse tuam religiositatem quod nulla sit mihi 25 pars cum communicantibus eis. relinquere uero ecclesiam præter uolentiam sæcularem ob hoc differo tantum, sub testimonio ueritatis, ne uidear ueluti desertoris et proditoris ouium Christi incurrere adiudicationem.

Epistula, inquit, Andreæ, quam super his rescripsit deo amicissimo episcopo Alexandro, M884 Lp 223 iterum rogans eum ut ceteris adsentiret 30

Multum contristor de sanctitate tua, domine, cogitans quantam festinationem CXCI [103] machinationemque instruat dæmon ad perturbandam dei ecclesiam quæ tuo est commissa regimini, inuidens ei quod sub te ualde profecerit. pro qua re ego uinctus in lecto ad has litteras prosiliui, et rogo sanctitatem tuam et tango uestigia ut accom- modum siue aptum tuæ uitæ præteritæ etiam nunc facias cogitatum, committens deo 35 exitum rerum. non enim ita uixisti nec talia sunt quæ per omnem uitam peregisti, ut despiciaris a bono deo, nec sic eum coluisti, <ut> de te omnino non cogitet; sed ualde confido quod exitum quendam mirabilem inopinatumque præstabit his huius temporis tristibus, quem nos interim cogitare non possumus, quippe, sicut solet, post augmentum

3 status *M* permanebunt *M* 4 nostrum *scripsi* *nra* *M* 6 sopitur *Lupus* sepitur *M*
 ubique *scripsi* ubusque *M* 7 aduersum *M* dicens *Lupus* dicent *M*
 17 amplius *addidi* 19 contraris *M* 20 arbri *M* 23 sentirer *M* 23/24 tue *scitas* qui *M*
 27 ob *Lupus* ab *M*
 32 tua *M* 33 proficerit *M* 37 ut *add. Lupus* cogite *M* 38 mirabile *M* *pstauit* *M*
 39 cegitare *M*

10h. 10, 13 pessimorum solacium suum erga proprios cultores ostendere. quæso igitur ut neque
 turberis neque ab ecclesia exire disponas. hoc enim nimis est impium et mercenarii
 potius quam pastoris est opus, nec inultum tot prodere animas, sed euersionem cunctorum
 quæ prius mirabiliter operatus es, habens. cogita uero, ut dixi, potentiam dei et
 quia ille qui et ea quæ in cælo et quæ in terra sunt, reconciliauit ad pacem, et membra
 ecclesiæ diuisa coniunget et dabit tuæ satisfieri sanctitati, ut aliis sacerdotibus com-
 munices atque consentias, quia et nos non simpliciter nec uelut si quis dicat impie ad
 hanc intentionem respeximus, sed cogitantes quid expediret ecclesiis.

Lp 224 Idem Irinæus ait: Epistula Alexandri episcopi, quam rescripsit Andreae, culpans eum
 quod dum rectam fidem prædicent, communicent tamen Cyrillo nullo modo ab
 hæresi recedenti

CXCII [104] Gratias quidem tuæ ammonitioni ago ex beniuolentiæ uenienti affectu; ut autem
 non multam chartam [non] propter nos expendas, quiesce quæso a monitis. nam
 ep. 72 quia et impius Cyrillus hæreticus est et qui ei, sicut scripsit, illam chartulam optulerunt,
 cooperatores facti sunt magisque principes prodicionis contra orthodoxam fidem, scit
 amans deum anima tua. nam et ea quæ pertinent ad sanctissimum episcopum Nesto-
 rium qualiter disposuerint, suis animabus nequaquam parcentes, omittatur dei iudicio
 reseruandum. forsân uero et ille iniustitiam committit qui religiositatem uestram
 uelut nutantem accusat? nam et orthodoxi estis et rectam fidem prædicatis et estis
 operati confusionem et dispensatiue orthodoxiæ hæresim miscuistis. unde quiesce
 M 885 quæso monere nos. deo enim me confortante, nec Cyrillo communico, non præ-
 anathematizanti euidenter hanc hæresim, neque communicantibus ei. uos autem
 quod ad uos attinet, peregistis festinastis cucurristis ouem perditam requisistis. non
 uult ipsa inueniri. de reliquo quiescite; coram terribili enim illo tribunali utique
 uidebimus inuicem.

Lp 225 Epistula, inquit, eiusdem, quam scripsit ad Iohannem Germaniciæ, qui similiter eum
 pro pace rogauerat

CXCIII [105] Et olim uestro congregato conuentu in Zeugmate, id est deo amicissimorum epi-
 scoporum atque pastorum ad quærendam saluandamque ouem quæ perierat, et omnem
 pastoralis disciplinæ speciem ostendentibus in nobis, dum ego non possem ad altitudinem
 præstitæ uobis scientiæ peruenire et inspicere penetralia pænitentiae abominationis
 .Egyptiacæ, multis aliis inter hæc motis, ut propositiones uestras minime repetam et
 pænitudines, cognouistis quod adiaceat mihi, cooperante deo, qui et lumen scientiæ
 nobis rectæ fidei donat, omnem piam condescensionem recipere et impiam dispensationem
 refugere, quæ fit sub pacis optentu. et nunc autem nihilo minus eandem tenemus
 sententiam. intentio enim mihi est ut ubique inconcussam conscientiam seruem
 et ab omni hæretica mixtione discretam terribilem mysteriorum diuinorum et cælestium
 communionem. si autem mihi, quod absit (præceptum namque habemus dominicum
 Mt. 26, 41 ut oremus ne intremus in temptationem), ex imperiali necessitate iubeatur ut aut impii

4 cota <i>M</i>	7 consenties <i>M</i>	9 hirienus <i>M</i>	10 recta <i>M</i>	12 ueniuolentie <i>M</i>
13 non <i>del.</i> <i>Lupus</i>	ammonitis <i>M</i>	15 fide <i>M</i>	17 ommittantur <i>M</i>	18 regiosi-
tatem <i>ura</i> <i>M</i>	19 nutantem <i>scripsi</i>	iritantem <i>M</i>	21 uos <i>M</i>	21/22 pænathematizati <i>M</i>
23 peregistis festinasti cucurristi <i>M</i>				
26 quem <i>M</i>	27 rogauerant <i>M</i>	28 conuentum <i>M</i>	zeumate <i>M</i>	29 querendum
saluandumque <i>M</i>	31 abominationes <i>M</i>	35 optentum <i>M</i>	38 pceptum <i>M</i>	

illius communionem amplectar (modo enim uobis ut exercitatis in aliis causis, facilia uidentur uniuersa), aut decem milia mortes excipiam, deo me et tunc denuo roborante, noscetis quod uos ad persuadendum nobis sitis infirmi, sed nos procliues non sumus ad prodendum quod accepimus a domino Christo depositum, cuius procul dubio et restitutionem deposcemur ab eo.

5

Epistula, inquit, Andreæ ad œconomos deo amicissimi episcopi Alexandri quod communicauerit Antiocheno et reliquis omnibus Lp 226

Audio quod ualde irascatur sanctissimus episcopus et per multa loca contra nos CXCIII epistulas dirigat, quasi uiderimus religiosissimum episcopum Rabbulam. quod [106] quidem nondum contigit; quodsi et euenisset, nescio si quid commune commissum sit 10 unde indignari debuerit. quia enim semel communicauit sanctissimo episcopo Iohanni pacemque amplexus sum, ab eius communionem et colloquio aspectuque repulsus sum M 886 et hac ultione maiorem nec, si impie, quod absit, egissem, mihi imponere ualuisset, quippe qui et iudicatis colloquitur et paganis, in præsentiam nostram uenire non pertulit, quia sanctissimo episcopo Iohanni communicauimus. quem dixit orthodoxum? forsitan 15 uero et per singulos episcopos expetendus sum singulas ultiones? igitur ne semper nouiter perturbetur, ecce aperte dico, sicut et olim scripsi, quia et postquam allata est ep. 189 ultima epistula ex Ægypto clare continens orthodoxæ fidei dogmata, ego et amplector ep. 72 pacem et omnibus ubique sanctissimis episcopis communico et sanctissimo episcopo Xysto et Cyrillo et Maximiano et Rabbulæ et Melitinensi et omnibus Ponticis et a nullo 20 discissus sum, dum apud eos omnes obtineant dogmata ueritatis et unitio atque pax ecclesiæ ad gloriam dei pertineat, et confiteor dominum Christum deum esse atque hominem, duas naturas, unam personam, humilia et sublimia de eo diuinis scripturis inserta, hæc quidem ut de homine, illa uero ut de deo, inconfusa unitate optinente et uno existente, ut dixi, domino et Christo. si ergo uult de cetero ipse ut catholicus 25 cum catholicis amplecti pacem et liberare ab scandalis naufragantes per discordias et Lp 227 contentiones nostras, faciet bene; si autem non uult, ego quidem contristabor quod ita dispositus sit, iudex uero deus est omnium. nullus ergo mihi de cetero quæstiones importet. clare enim sententiam meam a principio aperui et nunc nihil noui deliberaui, sed quæ ab initio tenui, mox ut allatæ sunt litteræ. atque utinam possibile 30 ep. 72 mihi esset ut omnes qui non consentiunt, coniungerem adunaremque ecclesiæ essetque mihi a deo donata efficacia hæc, quam me arbitrarer maximum ad æterna repperisse remedium siue solacium.

Epistula Pauli Emeseni episcopi ostendens eius intentionem

Lp 228

Domino meo et propter omnia magnificentissimo magistro militiæ Anatolio Paulus. CXCIV [107] Clare sciens quod ualde magnificentia uestra desideret cognoscere de ecclesiarum de pace et ordinatione, notum facio quod per dei gratiam Berœæ una cum uiro deuoto Maximo magistrano cognoui ex eis quæ scripsit deo amicissimus Cyrillus episcopus, ep. 145

20 Xystus papa ordinatus est d. 31. m. Jul. 433

7 antioceus M	9 rabbulum M	11 quia scripsi qui M	13 hanc M	15 que M
10 epo M	17 nouiter Lupus nouit M	aperte Lupus apte M	allata Lupus illata M	
18 docmata M	20 rappule M	25 uult Lupus ut M	27 uulunt M	qui quidem M
28 cetero M	31 coniungere M	32 eternam M		
35 propter] malim per	36 declârurum M	37 pacem M	38 M	

quia per dei gratiam propositionibus nostris assensit et omnia suscepit atque approbavit ex plurimis quæ a nobis <proposita> sunt. quomodo enim non ita faceret, cum recta essent dogmata et patrum sensibus consona? pro qua re, domine magnificentissime et gloriosissime, in omni uoluptate esto, cognoscens quod per gratiam dei uelociter in
M 887 Oriente nostræ dei ecclesiæ ordinem suscipient competentem et pace consueta fruuntur, 5
uestra magnificentia <magis> magisque magni æstimante ut cœpta pax perfecta perdu-
catur ad terminum. festinat uero ad Bercæam dominus meus sanctissimus et deo
amicissimus Iohannes archiepiscopus, ut manifestissime de omnibus et colloquatur
et statuatur. dato enim per gratiam dei principio, uniuersa de reliquo ad correctionem
perfectam prona erunt. uobis namque incolumibus, Orienti nihil deerit ad integram 10
dogmatum emendationem et omnimodam ecclesiarum tranquillitatem. hæc scripsi
sciens quod ea quæ nuntiata sunt, magnitudinem uestram ualde lætificent propter
amorem qui in uobis est dei, et ualidum atque feruentem circa orthodoxiam zelum.
prædictus uero sanctissimus archiepiscopus iussit ut per nos hæc bona nuntia uestra
magnanimitas disceret. 15

Lp 229 Epistula, inquit, Cyrilli ad Rabbulam Edessenum, nuntians quod omnino non reciperet
propositiones quæ a Iohanne sunt destinatæ

CXCVI [108] Piissimo et amatore Christi imperatore dirigente dominum meum mirandissimum
tribunum notariumque Aristolaum, Christianum uirum et ualde pro recta fide certatum,
ep. 69 ut ad pacem copularet ecclesias, et scribente clare quod Antiochenus deberet prius 20
suscribere quidem Nestorii damnationem, anathematizare uero scelestia eius dogmata
et tunc iam communionem nostram quærere, scripsit ad me dominus meus religiosissimus
ep. 142 et optimus senex episcopus Acacius incongruam quandam propositionem quasi ab
Orientis episcopis, magis autem, si oportet dicere ueritatem, ab eis qui ea quæ sunt
Nestorii, saperent. nam dum eos oporteret sequi quod congruit, et <secundum> 25
intentionem piissimi principis omniumque orthodoxorum anathematizare scelestia
Nestorii dogmata, e contrario petunt uacare uniuersa quæ a nobis scripta sunt siue in
tomis siue in conscriptionibus, et sic, inquit, ecclesiæ communicabunt ad inuicem.
hoc autem clare dicere est quod oporteat nos rectam fidem denegare et Nestorii con-
sentire blasfemiis. si enim nostra exterminamus, quæ se bene habent et inexplor- 30
abiliter et asserunt ueritatem et rectæ fidei militant, approbabimus ea quæ sunt
Nestorii, et omnes erimus eius ammirantes insaniam. sed illorum quidem proposi-
tionem intelleximus; contristati enim sunt quod blasphemante Nestorio, ab orthodoxis
ep. 145 contra eum sermones scripti sunt et epistolæ. qualia uero et nos scripserimus, sciet
tua perfectio, dum legeris paria eorum; ob hoc enim tuæ illa religiositati direxi. 35

Lp 230 M888 Epistula, inquit, Maximini ad Alexandrum, quam scripsit, dum cognouisset de Andrea
et de Germaniciæ

197 [109] Valde confusus sum cognoscens ex litteris tuæ sanctitatis illum qui est Germaniciæ,

2	proposita <i>addidi</i>	5	nostræ <i>scripsi</i> <i>ūra</i> et <i>M</i>	suscipient <i>scripsi</i> suscipiens <i>M</i>	et a <i>M</i>
	fruerentur <i>M</i> fruetur <i>Lupus</i>	6	magis magisque <i>scripsi</i> magisque <i>M</i>	magis quam <i>Lupus</i>	per-
	fectam <i>M</i> 7 bœrcæam <i>M</i>	8	ioh̄is <i>M</i>	10 incoluminibus <i>M</i>	oruenti <i>M</i>
	16 edesenum <i>M</i>	recipe <i>M</i>	19 tristolaum <i>M</i>	20 scribentem <i>M</i>	25 secundum
	<i>addidi</i> iuxta <i>Lupus</i>	26 anathemareizare <i>M</i>	27 e <i>Lupus</i> et <i>M</i>	28 sic <i>Lupus</i> sicut <i>M</i>	
	29 oportereat <i>M</i>	30 blasfemias <i>M</i>	32 et omnes <i>scripsi</i> <i>os</i> et <i>M</i>		
	36 inquit <i>scripsi</i> hic <i>M</i>	38 CXCVI <i>M</i>	cognescens <i>M</i>	germani etie <i>M</i>	

et eum qui est Samosatcnorum, semet ipsos a sancto uestro dirupisse <concilio>. non
 crederem, si id nuntiaretur ab altero; uerumtamen et nos hæc ipsa pertulimus ab Alexan-
 drino et Roseo. reliqui enim cuncti per bonum deum et sanctas orationes tuas firmi
 persistunt. qui uero sunt in nostro confinio, præcipue qui montana habitant, quibus
 et in Cappadocia et Armenia negotiandi necessitas, multa milia malorum sustinent, 5
 eo quod mihi Cæsariensis scripserit et a me nec rescriptum potuerit impetrare nec ut
 ipse susciperem litteras eius. de reliquo igitur aduersus nostros inplacabile prælium
 assumpserat; sed rogo sanctitatem tuam ut assiduas pro nobis preces digneris effundere,
 ut et illius in semet ipsum nequitia conuertatur et nostri perfectissime roborentur.

Epistula, inquit, Theodreti ad Helladium, indicans quod non abscesserit ab illis quæ 10 Lp 231
 inter eos semel in negotio conuenerunt, neque iniustitiæ quæ in illam personam
 commissa est, acquiescere patiatur

Quando præcipue litterarum consolatione nos oportuit frui (uehementior quippe 198 [110]
 nunc est erecta tempestas), tunc et ipsa fraudamur et damnificamur ea quæ nobis sola
 supererat. ego quidem semel secundoque scripsi de his quæ uertuntur, et poscens 15
 commune consilium et manifestans sententiam meam et claram mihi tuæ sanctitatis
 intentionem fieri rogans, et nec semel impetraui rescripta; unam uero solum per totum
 tempus æstatis commendaticiam suscepi epistulam. et ualde me obstupuisse con-
 fiteor. uereor quippe ne qua aduersus nos accusatio ueniens (opus namque tale
 multorum est, licet semper, præcipue tamen hoc tempore) tuæ caritatis turbidauerit 20
 puritatem, suadens quod relicta acie dediticii fuerimus effecti et quasi quidam multi-
 pedes aut chamæleontes colorem secundum petras et folia uerterimus. unde ad has
 rursus litteras uenio ac rogo ut sanctitas tua eadem sit circa nos. adiuuante siquidem
 gratia dei, non imitamur uarios reumatum cursus qui interdum quidem huc, non
 numquam uero illuc recurrere solent, sed festinamus in eis quæ a principio deliberauimus, 25
 quæ recta sunt, permanere et tristia quæquæ uenerint, sustinere et nutum de super
 expectare. unde eam quidem quæ ex Ægypto est directa epistulam quippe ortho-
 doxam recepimus; mercedes uero quas pro eadem sua recta fide poposcit, qui eam uix Lp 232
 tandem discere ualuit, ut odiosam deo et abominandam sumus auersati. nam quis M 889
 umquam eorum qui sub pietate nutriti sunt, mercedem rectæ fidei homicidium postu- 30
 lauit uel quis tribuit postulanti? aut quis ueracem appellet cum qui sine mercede
 honorare noluerit ueritatem? demus enim non esse malum quæ est petita mercedem,
 ** docuerit. mihi enim uidetur nec illum nominare perfectum qui propter regnum
 cælorum uirtute animi pollet, sed quem boni detinet amor et bonum propter id ipsum
 complectitur. et testatur hoc dominus dicens ita: qui diligit me, implebit 35 Ioh. 14, 21
 mandata mea. et non ait »qui desiderat regnum cælorum«, sed qui diligit me.
 si uero et meminit ubique mercedum, aliquando quidem dicens quoniam ipsorum Mt. 5, 3. 5
 est regnum cælorum, aliquando uero quia ipsi hereditate possidebunt
 terram et quæcumque sunt talia, hoc facit ostendens propriam largitatem et animas

1 uestro *Lupus* uero *M* concilio *add. Baluzæ* 2 nuntiarentur *M* 2/3 Alexandrino et
 Roseo] *i. e. episcopis Alexandriae et Rosi ciuitatum Ciliciæ secundæ* 3 firmis *M* 7 suscipere *M*
 8 assumpserut *M* 9 roboretur *M*
 12 patiatur *Lupus* patiuntur *M* 13 CXVIII *M* 18 obstupuisse *M* 21 dediticii *M*
 quasi *Lupus* quas *M* 22 came leontes *M* 23 adiuuantem *M* 24 imitamur *Lupus* intimamur *M*
 32 noluerit *Lupus* ueluerit *M* 33 lacunam statui *e. g. supplendo* quo modo omnino postulari posse
 mercedem 34 animus *M* 35 impleuit *M* 39 propria *M*

Phil. 1, 21 fastidiosorum ad bona sustollens; perfectorum uero est proprium proclamare: mihi
 Act.Ap. 21, 13 uiuere Christus est et mori lucrum, et: ego enim non tantum ligari,
 sed et mori paratus sum pro nomine domini nostri Iesu Christi, et:
 2 Cor. 12, 10 complaceo mihi in infirmitatibus, in persecutionibus, in seditionibus
 pro Christo. quando infirmor, tunc potens sum. sed iste orthodoxiæ 5
 assertor seu præceptor egregius mercedem orthodoxæ fidei exposcit et mercedem
 scelestam et bestiis sanguinem potantibus condecemtem. uerum clamemus ei quia
 Dan. 3, 18 diis tuis culturam non exhibemus et imaginem quam statuisti auream
 non adorabimus. hanc tenemus sententiam, deo amicissime domine. nullus
 igitur nos apud uos impetat uelut alia sapiamus. sed orate ac deprecamini deum 10
 et animam nostram, quæ infirma est, roborare, et corpus, quod grauiter est dispositum.
 dexter enim pes meus torpore detentus lecto nos rursus affixit; sed noui quod et hoc
 utiliter atque salubriter dispensauerit uniuersitatis inspector.

Lp 233 Epistula, inquit, Helladii ad Alexandrum, indicans quod propter eam quæ facta est
 causæ prodicionem Cilices conuenire placuerit 15

199 [111] In omnibus gratias agimus communi domino et saluatori Christo, qui dignos nos
 fecit propter desiderium sui et piæ fidei confessionem in medio ebriorum plurimorum
 spiritales amplecti uigilias; magis autem gaudemus quia instar capitis tuam inscribimur
 sanctitatem in certaminibus quæ is qui temptationes exercitari permisit propter nostro-
 rum multitudinem delictorum, hoc quo uoluerit modo ipse compescet, maxime si pro 20
 pietate certantes firmo statu aduersariis resistamus. quia uero consequens erat ut
 postquam cognouimus execrandas impiorum pactiones, colligeremus deo amicissimos
 huius regionis episcopos, ut deliberarent una nobiscum quid sit agendum, hoc facere
 deo propitio habemus paratum; ea uero quæ tali episcoporum synodo formari contigerit,
 M 890 nota utique faciemus tuæ sanctitati. ora pro nobis, domine per omnia deo amicissime. 25

Lp 234 Epistula, inquit, Maximini secundæ Ciliciæ ad Alexandrum, qua indicauit quoniam
 conuenientes certa quædam definiuerunt de causa quæ agebatur

200 [112] Quoniam nihil eorum quæ hic fiunt, tuam latere conuenit sanctitatem, necessario
 et nunc quæ statuta sunt a nobis, tuæ sanctitati innotescere festinaui, quorum direxi
 et paria. dignetur ergo his inspectis religiositas tua, quæso, huic causæ auxilium 30
 ferre tam per sanctas orationes tuas quam per eam quæ tibi inest boni constantiam.
 Vniuersam tecum constitutam fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Lp 235

SYNODVS ANAZARBENSIS

201 [113] Sancta synodus secundæ Ciliciæ quæ per gratiam dei in Anazarbo metropoli conuenit,
 interlocuta est quæ subiecta sunt: 35

Mota immodica perturbatione contra piam fidem et infamibus uocibus aures
 ep. 23 hominum circumsonantibus, ex litteris piissimorum et amicorum Christi imperatorum,

1 substollens M	4 seditionibus] cf. p. 82, 25	10 orata M	12 detentur	lectones M
16 CXXIII M	18 spiritalem M	inscribimur non sine dubitatione scripsi	inscribimur M	
19 quæ Lupus quod M	20 hoc quo Lupus hos quos M	21 aduersarii M	23 religionis M	
24 propitio Lupus proprio M	25 pro omnia M			
26 secunda M	28 CXIX M	30 inspecti M	31 bona M	constituta M
33 anazarbensis M	34 CXCVIII M	anazarbome M		

quæ omnes deo amicissimos episcopos pariter conuenire iusserunt, ad Ephesenorum metropolim uenimus. sed Cyrillus Alexandrinorum quondam ciuitatis episcopus in antiqua patrum fide non permanens, eam duodecim capitulis commouere temptauit et anathematismos adiecit, [et] per omnem terram propriam putredinem monstrans. hic priusquam cuncti deo amicissimi episcopi conuenirent circa quod amicis Christi nostris imperatoribus placuit, præsidens ex auctoritate concilio usurpauit sibi ipsi iudicium et calumnia circumuento deo amicissimo episcopo Nestorio, qui et absens erat nec a fidei pietate recesserat, ut putauit, etiam damnationi supposuit. nos igitur, qui undique conueneramus orthodoxi episcopi ex Orientali regione diuersisque prouinciis, deposuimus eum alienumque a sacerdotio fecimus una cum Memnone Ephesio, qui et in omnibus ei cooperatus est et impiam uoluit hæresim roborare; reliquos uero qui eis assenserunt, communionem priuauimus, donec suum cognoscentes errorem, impia quidem dogmata Cyrilli anathematizauerint, sanæ uero patrum confessioni acquieuerint. hæc dum cognouissent amatores Christi imperatores atque approbassent confirmassentque damnationem quæ super eos a nobis est facta, iusserunt unumquemque sanctorum episcoporum ad propriam reuerti prouinciam. uerum quoniam nunc conuenientes in Anazarbo metropoli propter ecclesiasticas curas, agnouimus quod nonnulli præter illa quæ tunc in commune placuerunt, non eiectis Cyrilli capitulis ab eo qui ea exposuit, in communionem receperunt eundem Cyrillum, placuit conuenientibus nobis ut Cyrillum quidem sic habeamus ut habuimus et ante, damnatum, eos uero qui eum receperunt in communionem non respicientem per propriam suscriptionem hæretica quæ exposuit capitula, esse nobis a communionem alienos, donec ea quæ pridem communiter placuerunt, effectui mancipentur et anathematizet Cyrillus impia capitula sua, permaneat uero in fide trecentorum decem et octo qui Nicææ conuenerunt, neque adiciens ei neque auferens aliquid. non patiemur autem, cooperante nobis domino Christo, aut Cyrillum quasi orthodoxum in communionem recipere aut eos qui ei adiuncti sunt, nisi hæretica capitula illa omnibus fuerint modis expulsa, etsi ad ignem et ferrum ferarumque dentes nos oporteat congrederi.

Maximinus episcopus Anazarbi consentio supra scriptis et subscripsi.

Secundum hanc suscriptionem uniuersi subscripserunt.

Epistula, inquit, deo amicissimi Helladii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, per quam indicauit quod conuenientes episcopi secundæ Ciliciæ certam formulam dederint de causa quæ uertitur, quam primæ quoque Ciliciæ episcopi approbarunt

Quoniam quidem synodus deo amicissimorum secundæ Ciliciæ episcoporum colligenda erat, agnouisti utique omnino, deo amicissime; quia uero et congregata sit et formatum sit ab eis, sicut et mandauerunt nobis per deo amicissimum presbyterum Mompsuestiæ olippum, ut in illa damnatione habeatur Ægyptius cui olim suppositus est, donec anathematizet impia illa capitula, et hi uero qui ei communicant, excommunicati habeantur, necessarie et nos amplectentes hunc pro pietate zelum apostolicisque

3 permans <i>M</i>	4 anathematismos <i>Lupus</i> anathemas mox <i>M</i>	et <i>del. Lupus</i>	6 conicio ex
propria auctoritate	consilio <i>M</i>	8 etiam <i>scripsi</i> et in <i>M</i>	12 assenderunt <i>M</i>
17 præter <i>dupliciter scripsit M</i>	18 electis <i>M</i>	ea <i>scripsi</i> eaque <i>M</i>	19 communionem <i>M</i>
20 cyrillus <i>M</i>	24 uero <i>M</i>	27 fuerit <i>M</i>	29 supra scriptis <i>Baluze scis M</i>
scripserunt <i>M</i>			30 sub-
			scripserunt <i>M</i>
31/32 ad — indicauit <i>Lupus</i> per quam indicauit ad — alexandrum <i>M</i>		34 CXCVIII <i>M</i>	
37 olippum] <i>nomen corruptum</i> ; Olympum?	dampnationem <i>M</i>	39 amplectenti <i>M</i>	pro pietate
<i>Lupus</i> proprietatem <i>M</i>	apostolicisque <i>M</i>		

dogmatibus sanctorum uere episcoporum, sequentes quoque apostolicum eorum propositum et acquiescentes his quæ ab eis synodaliter exposita sunt, tuæ mandauimus sanctitati ut si quidem possibile est, huc usque fatigeris subscripturus ipsi synodico. quod et facere debes; si uero ab hoc aliqua forte uiolentia prohiberis, quamquam nihil sit hoc uiolentius, sicut et tu, amicissime deo, utique dicis, nisi forte corporalis infirmitas, 5 innotescere [pro] nobis dignare per litteras quod placet. impossibile est quippe, sicut nos æstimamus, etsi hoc multotiens milies simulent hi qui susceperunt Ægyptium, nihil obesse pietati, subsistere apostolicum dogma, nisi fuerint abiurata illa scelestia capitula.

Lp 238 M 892 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Dorothei metropolitani Mysiæ ad Antiochenum 10 Iohannem, quam scripsit ex opinione aduertens quæ Alexandria inter Paulum et Cyrillum conuenerunt

203 [115] Qui naufragauerunt a pia fide nostra, quin immo torporis proprii **falsitatem, multas hic opiniones disseminant, dicentes quod religiositas tua et qui cum ea sunt sancti episcopi acq̄ieuerint ad Ægyptii communionem non damnantis in scriptione duodecim 15 capitum blasphemiam, eo quod demonstratum sit quod ipsa capitula perfectis quidem sint probabilia, his uero qui capere nequeunt, aliena. unde, inquit, rogati Ægyptii in communionem Orientis sanctam synodum receperunt. his ita disseminatis ab ipsis, alteram fraudem machinati sunt contra pios. in regia siquidem ciuitate simpliciores uolentes decipere, proprios seruos atque domesticos et alios quosdam colligentes ante 20 auroram in forum quod dicitur Constantini, sub prætextu litanæ conuenire fecerunt, præparantes ut unus occurreret populo cum crucibus et cereis ille deceptor qui ab illis desertoribus est illicite ordinatus. sed non diu fraudem suam tegere ualuerunt, sed deprehensi nolendo fortiores operati sunt populos persistentes in sua pietate, qui discentes hunc dolum declinauerunt errorem. dum uero eis nec ista sufficiunt, finxerunt ab 25 ammirandissimo Aristolao litteras ad Maximianum fuisse transmissas, quas et in publicum in ambone legi fecerunt, narrantes sic pacem factam fuisse inter sanctitatem uestram Lp 239 et Ægyptios, ut uestræ calculo sanctitatis et Maximiani ordinatio firmaretur et sanctissimus ac deo amicissimus episcopus Nestorius cum damnatis reputaretur. de his igitur uniuersis subtiliter discere uolens, coactus sum reuerentissimum presbyterum Eustochium 30 destinare cumque ipso Thomam monachum, rogans ut nos per uestras litteras digneris instruere ueritatem.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Lp 240 Idem hanc posuit epistulam

204 [116] Deo amicissimis et sanctissimis dominis meis et cum omni reuerentia nominandis 35 sanctis comministratoribus Alexandro et Theodoreto Eutherius gaudere. Diuinum

2 habes M 3 hac M fatigari. M ipsis M 4 quos M aliqua Lupus ali-
quid M prohiberis Lupus prohibetis M 5 tua a M 6 pro del. Lupus 7 milites M
8 pietate M adiurata M scelestia M
10 dorothei M 13 quin immo torporis scripsi qui imit zarparis M lacunam statui supplendo
e. g. piis infligunt falsitatem scripsi falsita rē M 15 communionem M damnantis in scriptione
scripsi dampnati inscriptionis M 16 capitum scripsi cognitum M blasfemia M quod demon-
stratum sit scripsi quod ora sūpsit M 17 sit M malim a fide aliena 19 regiam M 21 præ-
textu scripsi pre tu M prætextu Lupus 23 diu fraude sua M 26 impulicium M 27 amhone M
fecerunt Lupus ferunt M sic Lupus sicut M 29 de his] deis M 31 ūra M
35 CXCVIII M

sanctitatis uestræ zelum, qui ubique peruenit, nocte dieque fulgentem clamat iam uni-
 uersa terra et mare, a quo et nos ualde segnes stimulatī sumus ad bonorum desiderium
 piæque confessionis instantiam, ita ut audeamus et per litteras deprecari et de his quæ
 agenda sunt, commonere. perclaruit igitur hoc esse iustum præsentī in tempore
 ut adiciat sanctitas uestra ceteris rectitudinibus suis et hoc studium quod nunc exigit tem- 5 M 893
 pus, ut dirigatis aliquos cum communi hac formula et litteris accommodis ad Occidentis
 partes et excitetis ad hoc pro fide certamen eos qui illic sunt habentes insitum fidei zelum.
 timor est enim ne præuenientibus litteris aliorum quasi unio facta sit et, rebus in-
 congruis consentientibus uniuersis, segniore appareant ad ea quæ male acta sunt, corri-
 gendum. et nos quidem quasi in libro quæ sunt placita, componentes, id est ego et 10
 dominus meus per omnia sanctissimus episcopus Helladius, horum rescripta uestræ quæ
 secundum deum est caritati direximus; uestræ autem religiositatis est et probare et
 proferre et ad finem perducere quæ cunctis expediunt.

Omnem quæ cum sanctitate uestra est fraternitatem ego et qui mecum sunt,
 salutamus. 15

Epistula, inquit, deo amicissimi Eutherii Tyanensis episcopi et Helladii Tarsensis scripta Lp 241
 ad magni nominis Romæ episcopum Xystum

1 Multam prouidentiam humani generis per singula tempora faciens dominus Christus 205 [117]
 alio tempore alia luminaria præparauit ad eorum ducatum qui bonæ sunt uoluntatis,
 conuictionemque contrariorum et mendacii quidem destructionem, ueritatis autem 20
 confirmationem. sicut etiam sub illo antiquiore Pharaone beatum Moysen et in
 Iamne et Mambre euntem et super Simonem magum Petrum bene uincens, sic et 2 Tim. 3, 8
 contra eos qui nunc insurrexerunt inimicos tuam protulit sanctitatem, per quam bonæ
 spei sumus et nos quod orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyses nouus
 existens omnem quidem Ægyptium hæreticum percuties, saluabis uero omnem Israhelitam 25
 orthodoxum. igitur contra ueritatem multis milibus gestis et orthodoxiæ mundissima
 margarita multas excipiente inimicitias et quantas nulla umquam tradit historia, ab
 his qui hanc uocem nouitatem contra paternam fidem apostolicam reppererunt, nostrum
 quidem est, qui triplices multiplicesque patimur tempestates et pæne in piratas incidimus,
 ad eum clamare qui a deo productus est gubernator, eumque pro amore ueritatis quanta 30
 possibile est, edocere; tuæ autem gratiæ sapientiæque est non despiciere neque otiose
 transcurrere huiusmodi quæstionem tantamque causam, sed et perscrutari <cum> dilec-
 tione boni laboris et imponere emendationem cum tota constantia et deo dilecta fiducia.
 2 et olim siquidem sæpius iam ex Alexandria huiusmodi hæreticis zizaniis insurgentibus,
 suffecit uestra apostolica sedes per uniuersum tempus illud ad mendacium conuincendum Lp 242 M 894
 impietatemque reprimendam et corrigenda quæ necessarium fuit, municendumque orbem 36
 terrarum ad gloriam Christi tam sub illo ter beato et inter sanctos habendo episcopo
 Damaso quam sub pluribus aliis gloriosis atque ammirabilibus. cuius rei gratia et
 nos præsumimus has supplicationes offerre ut adiuuctis orbem terrarum et in illa parte
 quæ errat, et in illa quæ tyrannidem sustinet quæque ad hoc inpugnatur, ut ad ea quæ 10
 non conuenit, assensum præbeat, eo quod nec uelit nec expedire iudicet ut Ægyptiorum

1 fulgente M   3 de his] deis M   5 adicias M   6 hac *Lupus* ac M   hocidentis M
 7 perfide M   8 quasi *Lupus* quas M   9 regniore M
 18 CC M   20 conuinctionemque M   ueritas M   21 antiquiore *scripsi* amore M
 22 eundem *scripsi* eundem M   23 bene M   24 egipto M   28 han M   29 tempestatis M
 piratus M   32 cum *add. Lupus*   33 totam M   35 sufficit M   sedes sed M   38 am-
 birabilibus M

ep. 8 8 capitulorum uarias uocum nouitates excipiat. scribens enim Cyrillus Alexandrinus blasphemam uocum nouitatem per bis sena capitula uniuersæ diuinitus inspiratæ scripturæ contrariam et anathematizantem legitimas et antiquas sanctorum patrum traditiones et maxime illorum qui excelsa quidem Christi diuinitati ascribant, humilia uero humanitati eiusdem, nusquam unitione eius incidenda, proposuit ei qui tunc sanctam 5 sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit a principio probatus et notus circa fidem, circa uitam, circa doctrinam uerbi et circa uniuersa, Nestorio, <ut> aut consentiret capitulis eius atque suscriberet ea et permaneret episcopus aut certe periclitaretur in gradu et a sancta ecclesia pelleretur. ille autem propositioni nequam dei timore prælato, elegit potius multis milibus periculis sibi inferendis iniuste tradere semet ipsum 10 quam dolis hæreticis præbere consensum et confirmare totius orbis errorem. ad hanc ** synodus conuenit in Epheso, et in nullo correptus neque rationem reddere expetitus, antequam conuenirent qui sustinebantur uniuersi, exactus est ultionem, cum illorum capitulorum blasphemix obuiauerit, et cum omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi et aliis aliquibus subiectus est, dum certe Cyrillus auctoritatem iudicis non 15 haberet, sed eius qui iudicandus est, ordinem, eo quod contra inuicem mouerint quæstionem. et erat præsidens reus, et sententiæ princeps, qui sustinebatur multis 4 sententiis supponendus. his gestis, aliis quidem cuncta quæ acta sunt, lacrimis Lp 243 digna, aliis uero ridicula uidebantur, ita ut et ille qui Antiochenam tenebat ecclesiam ep. 87. 88 dei, post hæc ueniens, Cyrillum quidem simul et Memnonem damnationi subiceret com- 20 muni decreto deo amicissimorum sanctissimorumque episcoporum usque ad uiginti duorum metropolitanorum ceterorumque qui pariter adcrant. qui illos hæreseos ac seditionis principes iudicarunt et ecclesiasticarum æmulos sanctionum; ceteros uero qui eis ad omnia incongrua complices extiterant, alienos a communionem fecerunt. sed illi egregii contra ueritatem simul et regulas sibimet ipsis indulgentiam relaxantes, 25 terribilium mysteriorum consecrationem irreuerenter sibi continuo præsumpserunt, M 895 alios uero communicare sibi periculose fecerunt, ita ut omnes diuinæ regulæ decreto Can. Antioch. 4 subiaceant, quæ eos qui ita regunt, omnino perdamnat. hæc addiscens deo ami- ep. 34 cissimus et bonus uictor princeps continuo definiuit uacare quæ sic inordinate inconse- quenterque sunt gesta contra eum qui in nullo conuictus est, abrupte uero et furiose 30 addictus, denuo autem de dogmate cum ueritatis amore fieri quæstionem per interrogationem et responsionem et demonstrationem quæ omnibus suaderet, non quæ auctoritate tyrannica imperaret. illi uero ad solutionem canonum id quoque adiecerunt ut nec his piis litteris obædissent, et nihil de fide dicere uel audire acquiescentes ulterius, ad solam se uniuersi pertinaciam contulerunt, ad consensum [cæperunt] trahere 35 5 iniqui iudicii alios quidem fraude, alios uolentia, alios præmiis constudentes. super his nos per multum tempus rogabamus, obtestabamur cum omni fiducia, prouocabamus ut nihil irrationabiliter fieret neque teneretur, sed de quæstione quidem dogmatum et de Cyrilli capitulis communis proponeretur tractatus atque consilium et quod omnibus placuisset, una sententia firmaretur, de eo uero qui tyrannidem sic aperte pertulerat, 10 iudicium uerax fieret atque legitimum, ut conuictus quidem de corruptione ueritatis, adiudicationem consone sustineret ab omnibus; si uero ex toto innoxius probaretur,

1 excipiet M   2 blasphemiam M   4 diuinitati *Lupus* natiuitate M   ascribat M   7 ut
add. Lupus   9 grandu M   12 *lacunam statui. e. g. supplendo* quæstionem discutiendam   in
ullo M   13 sustinebatur M   14 qui M   16 mouerin M   17 sententiæ *scripsi* sentiat M
18 suppondus M   22 adherant M   23 seditioni M   ecclesiasticorum M   24 extiterant M
28 subiaceat M   addiscens *Lupus* addicet M   29 uacar M   31 abdictus M   33 impotraret M
35 ceperunt *spatio uacuo relicto ins. M^a, deleui*   37 prouocanus M   40 tyrannide M   41 fieri M

in scripto abdicaret illa nobiscum quaecumque incongrua quidam uel ex eius persona uel ex aliorum nomine ex suspicione aut accusatione iactauerant. sed ista quidem displicebant his qui ex sola auctoritate deuincere, non autem uel suadere uel suaderi **Lp 244** uolebant, praecipiebant uero uniuersis ut abrupte anathematizarent et damnationi subscriberent. quicumque autem se integriori deliberationi seruasset, damnabatur ⁵ [ordinabatur] ab eis, subiciebatur calumniis, malae doctrinae uocabatur; ordinabantur pro talibus alteri, quia consentire nolebant laudare quidem damnatione digna capitula, damnare uero eum qui, quantum nos conscii sumus, nihil aliud dixit nisi ea quae a sanctis prophetis et euangelistis et apostolis per spiritum sanctum manifeste sunt tradita. uolebant enim et apostolos criminari, dum superuacue adiudicant illum qui ea quae ¹⁰ ipsorum sunt, praedicabat. talem namque et eorum quae dicuntur gestorum fecerunt actionem, ut inconsona et incerta aduersus illum uirum proferrent et plerumque inreprehensibilia reprehenderent (»cur«, inquit, »Nestorius dixit quod passio non dei- ^{24, 53} tatem, sed humanitatem Christi attigerit«?), interdum uero falsa scriberent, ponendo quod ab ipso dicta fuissent uerba quae nec quicumque infidelium, immo nec agrestium ¹⁵ daemonum dicere praesumpsisset, id est quod esset Christus dominus Christus, sicut ^{{ 24, 99 = Loofs, Nestoriana p. 289, 6-15} Saul, sicut Daud, sicut infidelis Cyrus, in quibus facile est conuincere uolenti calumniam.

6 Ea uero quae de Antiocheno Iohanne sunt gesta, si esset possibile, tacere uelimus; sic irrationabilis apud nos eius mutabilitas facta est et manifesta transgressio et proditio ueritatis, quae ex improviso completa est siue peracta. ille enim qui antequam uenire- ²⁰ mus ad Ephesum, haereticam capitulorum repperit fraudem et plurimis per litteras indicauit per primam Cappadociam secundamque et per diuersos locos ut ab eis se obseruarent, ammonuit, quasi Eunomio et Arrio et Apollinario consonarent, et qui acute ac feruide in Cyrilli damnationem prosiliuit et ad hoc omnes hortatus est, quique adiit ^{M 896} et ipsam regiam ciuitatem, ut huic impietati resisteret, et inde nobis scripsit adhuc ²⁵ Ephesi constitutis, prius quidem dicens quia »illum«, id est Nestorium »dimissum cognoscentes ab Epheso, ualde doluerunt animae nostrae, eo quod illa quae sine iudicio et inique sunt gesta, uidentur interim roborari«; deinde quia »etsi illa blasphema capitula Cyrillus ^{p. 71, 2-5} abiecerit, eum ne tunc quidem suscipere per sacramenta promissimus, eo quod princeps ^{Lp 245} iniquae sit haeresis factus ipse«, unde alterum cor accipiens ignoramus, omnibus motibus ³⁰ suis est aduersatus et Cyrilli communicator effectus non repellentis quae male conscripserat, qui eum numquam se recepturum, uel si ea refutasset in scripto, iurauerat, et solus uinculum soluit quod cum tantis Cyrillo et Memnoni noxiis consequenter intulerat, et nullam securitatem his qui pro pietate fuerant offensi, procurans, ipse quidem reconciliatus est ei quem pridem sic amare notauerat, permisit uero ecclesias perturbari et ³⁵ praesules quosdam quidem manere depulsos, alios autem adhuc multipliciter exturbari. sed etiam litteras mirabiles fecit, in quibus ait damnatum se habere Nestorium et anathematizare quicquid impie dixit aut sapuit. sic et accusatione ac demonstratione defecit, ut nec diceret »illam uel illam siue illam anathematizo sententiam«, sed ait: »quicquid ab eo impie dictum est«, dum certe aperte dicere debuisset, ut ab eo sensu ¹⁰ quisque cautior redderetur, sicut clare abominamur et nos Cyrilli capitula et quaesumus uniuersos ut se ab insita illius malignitate custodiant, praekonuincentes eas quae in ipsis sunt blasphemias et eas clare omnibus publicantes.

5 damnabatur M	6 ordinabatur <i>deleui</i>	subiciebantur M	14 falsa <i>Lupus</i> falsariari M
an falsariata?	15 fuissen M	18 antioceeno M	22 prima capadociarr M
24 damnatione M	27 doluerunt <i>Lupus</i> docuerunt M	29 princeps M	23 consonaret M
33 noxias M	34 proprietate fuerat offens M	38 sic et <i>Lupus</i> sicut M	32 inspto M
Cyrilli <i>Lupus</i> utselli M			41 abhominamur M

7 Hæc pauca de plurimis cum multa abbreviatiōe conscripsimus, scientes quod horum malorum nimietas non solum Ieremiæ lamentationibus digna sit, sed et uniuersam tragœdiam superauerit; rogamus uero et sanctis tuæ religiositatis prouoluimur pedibus ut manum porrigas salutarem et auferas mundi naufragium omniumque horum inquisitionem iubeas fieri et his illicitis cælestem superduci correctionem, ut reuocentur quidem 5 sancti pastores, qui iniuste sunt a suis ouibus effugati, et reddatur gregibus pristinus ordo et antiqua concordia, et ut non ultra lamentatus et mugitus pro uotis offerantur ac psalmis, dum multi dispersi sunt et nequiquam periclitantur circa ea quæ præcipua sunt, dum uitant ab hæreticis uel lauacrum regenerationis uel mysticam communionem accipere, quæ ab orthodoxis sumere ad salutem minime permittuntur. quæ ex parte 10 quidem uidentes, ex parte uero audientes olim concurrissemus ad sanctitatem tuam nos, Lp 246 qui e diuersis regionibus sumus, id est ex Eufratisia et utraque Cilicia et secunda Cappadocia et Bithynia et Thessalia et Mysia, ut et fontes effunderemus lacrimarum et publice defleremus peregrina et insueta huius uitæ mala, nisi detineret nos luporum terror insidiantium gregibus ad rapinam et ad horrorem omnemque aduersitatem, unde coacti 15 sumus nostra uice dirigere religiosissimos clericos et monachos, qui impleant locum nostrum. quæsumus igitur ut absque dilatione exurgatis et feruido zelo magnum uictoriæ tropæum contra æmulum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni pastoris circa ouem quæ errauerat, diligentiam simul et studium, et non absque periculo deputetis, M 897 si quid fastidiose circa tot pastores et oues agatur, dum illæ quidem errent, illi uero 20 tyrannicam sustineant uolentiam. imitamini potius et magnum pietatis præconem Paulum, oculum mundi, quem nos ut pignus habere familiaritatis nostræ erga uestram credimus sanctitatem. cuius enim noster existens, errore totius orbis extincto, illius apostolicæ sedis præcipuum factus est ornamentum, qui et a beato Petro dexteram Gal. 2, 9 societatis accepit, ut appareret ab utrisque æquam subtilitatem dogmatum custodiri. 25 etiam quæsumus ne despiciamur <a> uobis nos, quos tot mala circumdant. non enim de pecuniis uel gloria aut quolibet alio temporalium decertamus, sed pro pietatis possessione communi, pro paterno fidei thesauro, pro spe communi fidelium, pro bona confessione apostolorum, pro immortali certamine martyrum et maxime pro aduentu clementia- IocI 2, 17 que dominica, cuius uirtutem inuincibilem inuocantes sine cessatione clamamus: parce 30 domine, populo tuo et ne dederis hereditatem tuam in opprobrium. Eutherius episcopus metropolis Tyanensium subscripsi et quæso ut me ores incolumem, deo amicissime et sanctissime pater. Helladius episcopus metropolis Tarsi subscripsi et rogo ut me ores incolumem, deo amicissime et sanctissime pater. 35

Lp 247 205a Multa inter has epistulas abstuli quæ ex sua persona intulit Irinæus; sed hæc quæ secuntur ab eo dicta non inutilia, sicut cetera, credens, ad hoc præcipue transtuli, ut homo Nestorii sequacissimus quam se hostiliter habeat ad ea quæ in epistula episcopi Ibæ quæ ad Marin Persam cunctis suæ regionis innotescenda facta est, continentur, sicut et de aliis fautorum studiis prædicti, satis appareat. 10

206 [118] Compositoris, inquit, oportebat re uera, ut ne hoc quidem præterirent isti propugnatores ueritatis egregii, quatenus uniuersa quæ erant agenda, implentes inconcussam

1 plurimis M   3 superauerint M   6 grecibus M   12 regionibus M   12/13 capadocia M
 14 defleremus M   15 ad horrorem scripsi ad errorem M ad errorem Lupus   21 tyrannica M   22 haberet M
 24 præcipuum M   25 appareret Lupus apparet M   custodi M   26 a add. Lupus   27 decernitur M
 27/28 possessionem M   29 aduentum M   32 quæso Lupus so M   32/33 incolumem M
 36 CCI M   hirienus M   40 studii M

propriam conscientiam custodirent. nec enim rex cælorum plus a nobis exigit quam propositum, ad quod respiciens et brauia donat et mercedes deputat et exigit ultionem. et huius quidem rei Abraham patriarcha est testis, qui nec filio est priuatus et illam maximam pro sacrificio mercedem recepit; illius uero ille cui creditum est talenti negotium, quem quia id neglexit tantummodo, tormentis deputauit, ostendens damnum Mt. 25, 30 quod ex eorum quæ in nobis sunt negligentia sustinemus. quæ isti deo amicissimi 6 pastores memoria retinentes, qui in lege domini meditabantur die ac nocte, dum certe Ps. 1, 2 iam comperissent quod deceptus iam Cyrilli uersutiis qui Romanæ ecclesiæ præsidebat, aduersus Nestorii personam calumnias pro ueris reprehensionibus approbasset, legatos tamen ad Occidentem impigre direxerunt manifestasque fecerunt huiusmodi fraudes, 10 M 898 quæ in hanc etiam de recenti fuerant causam paratæ. hoc idem uero mox et magnus fecit Alexander, accusans illas impias pactiones quæ super alia incongrua et in fide Lp 248 auxere discordiam, non solum siquidem quia per ea quibus interluserunt fœdera isti mirabiles extincta non est Orientalium contra Ægyptium rixa, sed et omnes contra inuicem sunt diuisæ præcipue Orientis ecclesiæ, occasione dissensionis accepta ab hac 15 falsi nominis pace. quod autem pax illa non fuerit, sed potius piæ concordie dissipatio et cunctis pugnis deterior, sufficiunt quidem et supra scripta declarare, clarius uero multis ipsæ res prædicant.

Domino, inquit, meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo episcopo Alexandro 207 [119] Theodoretto Abbibo Hiliadi Maræ Dauidi Acylino Meletius. Dignum uestræ [et 20 Lp 249 gratias] est sanctitatis etiam præsens studium, et gratias domino Christo, qui nobis speculatores huiusmodi in præsentī quoque largitus est, ut ad eos intendentes habeamus qualiter, prout est in tanta huius uitæ tempestate possibile, nostra itinera dirigamus. non enim nostra sunt cuncta, sed eius qui continet uniuersa; sat est nobis ut uel intentionem sinceram, si nihil amplius, ostendere ualeamus, ad quam respiciens omnium 25 dominus præstaturus est utique uestræ orationibus sanctitatis ut nec triplicibus uoluminibus submergamur. eos quidem qui ad Occidentem directi sunt deo amicissimos clericos ita suscepimus, ut consequens erat nostros et qui pro tali causa sunt destinati; quos etiam dimisimus ut per gratiam dei ad ulteriora procedant. festinamus autem, si annuerit dominus uestræ orationibus sanctitatis, et nos similia gerere, quia oportet 30 omnino ut offeramus et nos quæ credimus expedire. forsā enim uolens deus amplius eos qui se sunt digni, probare et redarguere noxios, permisit usque adeo aduersarios crescere. erit uero id his qui bene certantur, non ad defectum mentis (quomodo enim fieri hoc potest, dum futuram magis coronam prouideat?), sed potius ad animarum erectionem, eo quod oportunum tempus inuenerint ad sui uirtutes propositi ostendendas 35 et ad eam quam quieti meditabantur fortitudinem, sicut et hi, ut arbitror, aliter quam prius certantur post ea studia.

Deo amicissimo, inquit, secundum ueritatem et sanctissimo patri episcopo Nestorio 208 [120] Lp 250

208 duæ præterea extant uersiones Latinæ, altera in Coll. Palatina 41 [Mar. Merc. ed. Bal. p. 333. 334], altera in Actis Concilii quinti coll. V [L v 506. 507 = M VIII 294]

1 rex cælorum *Lupus* res colorum *M* qua *M* 4 maxima *M* mercede *M* 5 tantummodo, tormentis *Lupus* tormentis tantummodo *M* 8 uersutus *M* 11 causa *M* 12 incongrui *M*
 17 pugnis *Lupus* pugna *M* 18 prædicat *M*
 19 CCII *M* 20 marai *M* melius *M* 20/21 et gratias *deleui* 25 sincera *M* qua *M*
 27 submercamur *M* 34 animarum *Lupus* animam *M* 35 ostendas *M* 36 aliter quam *scripsi* qui aliter *M*
 38 CCIII *M*

Theodoretus. Quod habitare in uilla non metuam et obsequii et gloriæ et excelsi
 throni non sim desiderio compeditus, tuam nosse arbitror sanctitatem. nam si et
 M 899 aliud nihil, saltim solitudo ciuitatis, cuius gubernacula sum sortitus, sat est ad docendum
 me hanc philosophiam; præter ipsam siquidem solitudinem et causarum turbas plurimas
 habet, quæ sufficiunt ad abigendum eos quoque qui nimis talibus gaudent. nullus 5
 igitur religiositati tuæ suadat quod ego præsulatus amore oculos claudens, idcirco ut
 ep. 72 orthodoxas susceperim litteras ab Ægypto. dico enim, sicut coram ueritate ipsa,
 frequenter eis perlectis subtiliterque discussis, inucni ab illa eas hæretica amaritudine
 liberarum easque timui ullo modo maculare, dum certe oderim non minus aliis illarum
 patrem sicut totius mundi perturbationis auctorem, et spero non me soluturum pœnas 10
 ob hoc in die iudicii, quia iustus iudex intentionis inspector est. his autem quæ
 contra tuam iniuste et inique facta sunt sanctitatem, nec si ambas manus meas quilibet
 abscidat, patior assentire, procul dubio diuina mihi cooperante gratia et animæ imbe-
 ep. 183 cillitatem roborante, et hoc manifestum feci et illis per litteras qui exigere nitebantur.
 direxi uero et sanctitati tuæ eorum quæ illis respondi, rescripta, ut agnoscas quia diuino 15
 nutu a nullo sumus tempore permutati neque multipedes aut chamæleones ostensi,
 quorum hi quidem petras, illi uero colore folia, quibus adhæserint, imitantur.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum
 sunt, plurimum salutamus.

Lp 251 Ea quæ rescripta sunt, inquit, ad præfatum de ea quæ dicitur Ægyptii pœnitentia 20

209 [121] 1 Vel si ueram quis putet uel si fictam Ægyptii pœnitentiam, mihi circa utraque
 plurimum est odium contra eam. odi enim fictam sicut ypocrisin meretricis honestam
 faciem præferentis, abominor uero eam quæ uera nominatur, ut immaturam simulque
 Mal. 1, 3, 4 circa Esau pœnitentiam, quæ et ualde eum qui correxisse uidetur, accusat, eo quod de
 Ies. 5, 20 pristinis malis quasi de bonis insultet et illa solum dignus sit uoce prophetica: uæ qui 25
 uocant amarum dulce et dulce amarum. at ille et condiciones contra ortho-
 doxos quasi mercedem qua peccantibus ueniam dedit, ita proponit, et dum proposuit,
 celeri est adoratus assensu quasi dominus misericordiæ loquens, qui ab adorantibus se
 tamquam ueniam perceperint, diffamatur, et misit per eos satisfactionis pœnitentiam
 multis lacrimis plenam et ad eos qui ei clementiam donauerunt, ita loquentem: 30
 ep. 72, 3 Quia superuacua omnino et inoportuna ecclesiarum discordia facta est, nunc
 præcipue habeo satisfactum.
 M. 900 Quis non ei sicut misericordia digna loquenti misereri queat aut ueniam lugenti
 non præstet? pœne enim genua tangens et pro lacrimis litteris utens, his qui eum
 deposuerant, clamat: »superflua et uana sunt quæ fecistis, et occasione rationabili nuda, 35
 sed ego de uobis subtiliter persuasus fero sententiam.« multum eius qui deliquit

209 cf. uerba Rustici c. Aceph. 249 a: dum Nestorius unitiæ Cyrilli ad Iohannem epistolæ fidem
 clarissime impiam demonstrare festinat, eam Theodoretus constantissime asseuerat orthodoxam et insuper post
 tales ad se Nestorii litteras hoc idem faciendo persistit

1 non metuam] non superet *Coll. Pal.* non . . delector *Conc. quint.* οὐχ ἤττων εἰμὶ *scripsit Theodoretus*
 3 solitudo *Conc. quint.* sollicitudo *M* 4 sollicitudinem *M* 6 suadet *M* 7 susceperint *M*
 9 illorum *M* 16 ostensi *scripsi ostendi M* 17 eorum *M* calore *M* 18 paternitatem *M*
 20 præfatum *W. W. Bolotoff Christ. Tschentie 1907, 386 simul agnoscens epistolam a Nestorio esse scriptam*
 pphatam *M* prophetam *Lupus* 21 CCIII *M* 23 abominor *M* 26 ediciorum *M* 27 quasi
Lupus quas *M* deterit *M* 28 quasi *Lupus* quas *M* 29 perceperit *M* 32 habeo *Baluze*
 ab eo *M* 34 utens *Lupus* uetens *M* 35 uana *Lupus* una *M* 36 persuasus: 1

obsequium circa eos qui extitere clementes, irrationabiles eos integerrime ac non ambigue appellantis. nunc quippe, inquit, maxime mihi est satisfactum quod uana sint et superflua quæ fecistis. ea enim, ait, quæ mea sunt, sentientes, imperite hactenus
 2 faciendo suspicabamini me <a> uobis diuersa sensisse. et pænitiæ quidem ipsius tale proœmium est; post pauca uero istæ sunt eius uoces amplius compunctiuæ pænitentis: 5 Lp 252

Chartam nobis, inquit, ille porrexit irreprehensibilem confessionem fidei continentem. ep. 72, 3

Vide pompam, quæso, uniuscuiusque sermonis, quæ cum diaboli est damnata superbia. »chartam« dixit et ei nec litterarum nomen donare dignatus est, et addidit »nobis porrexit«, et quasi ad iudicandum rogatus extollitur et adiecit »irreprehensibilem 10 confessionem fidei continentem«. tamquam parcens aliquid infamatis, irreprehensibiles eos decernit, et hoc post ista declarans:

Quam chartulam ille, inquit, a te affirmabat esse compositam et ab eis deo amicissimis episcopis qui illic sunt. ep. 72, 3

Quid est aliud quod ait, nisi ac si diceret: »diffidebam quidem dogmatis apud uos 15 esse irreprehensibilem fidem; deposui uero suspicionem quam contra uos habui, eo quod essetis de impietate dogmatum diffamati, iuranti plurimum illi qui mihi chartam optulit, credens et quod non falleret, affirmanti«. quomodo igitur aliquis insultantis quasi
 3 ipse magis ignouerit, pertinaciam pænitentiam putet? sed forsitan superbit quidem ut iuste damnatus, ne saluari uideatur, progrediens uero exposuit ueritatem? uidea- 20 mus ergo, si placet, et sequentia litterarum, et prius quidem ad medium deducamus primum bonæ huius circa eos pænitiæ capitulum:

Si de cælo, inquit, et non ex uirgine sanctum corpus dicimus factum saluatoris ep. 72, 7 omnium Christi, quomodo iam dei genetrix intellegitur? quem namque omnino peperit, nisi uerum sit quod Emmanuhel genuerit secundum carnem? 25

Hæ uoces eius et insensatæ et blasphemæ plurimum sunt. insensatæ quidem, quia ut bene dici demonstrat carnem non esse de cælo, utitur hac uoce qua dei genetrix nominatur, qui per omnia immurmurat auribus omnium quod <eam id quod> maius est, deceat appellari. si igitur amplius est genetricem dei uocari, quomodo maioris nomen id quod minus est, designet? qualiter uero ille qui eam uocem quæ est Em- 30 manuhel, tamquam diuinitatis quæ ex uirgine nata est, dei uerbi significatiuam accipiens, dum propheticum testimonium profert, et frequenter sursum ac deorsum clamans de M901 Mt. 1, 23 uirgine »genuit secundum carnem Emmanuhelem«, nunc humanitatis partus significatiuum suscepit hoc nomen, theotocos nomen **quare Emmanuhelis protulit nomen, ut nomen uerbi tantummodo deitatis partæ de uirgine? si uero Emmanuhelis voca- 35 Lp 253 bulo uerbum, quod partum est, significari dicit, eo quod idem uocabulum prædicet »nobiscum deus«, quare rursus id ipsum ut non deitatis, sed carnis quæ est ex uirgine,
 4 significatiuum dicit et proclamat uoces quasdam sibimet ipsis contrarias? et hoc quidem demonstratio est eorum quæ ab ipso sunt dicta, dementia; uerum repetens easdem uoces, cerne etiam quanta sit blasphemia: »si« enim »de cælo« inquit, »et non 10 ex uirgine sanctum corpus dicimus factum, quomodo iam dei genetrix intellegitur? quem namque omnino peperit, nisi uerum sit quod Emmanuhelem genuerit secundum

1 extitere *Lupus* extinere *M*   2 post inquit scripsit et deleuit uana sin *M*   una *M*
 4 a add. *Lupus*   16 suspicione *M*   20 uideantur *M*   21 sequentia *Lupus* sequenti *M*
 27 demenstret carne *M*   hæc uoce quia *M*   28 eam id quod addidi   31 exirgine *M*
 significatiuum *M*   32 clamas *M*   34 lacunam statui supplendo intellegit?   35 uerbi tantummodo
 dupliciter scripsit *M*   38 ipsi *M*

carnem? non perterretur uesanus hominibus prædicans quia dei nomen significatium est genituræ carnalis, ita ut sit carnis genetrix dei genetrix. quod ergo sit nomen diuinitatis illius quæ genita est circa <eum> et quæ est cum genita carne, si dum dei genetrix dicitur, illius est uocabulum partus qui consubstantialis est uirgini? et alterum e duobus: aut deus uerbum significatur, cum dei genetrix dicitur, et hinc absque nomine carnis est partus; aut si dei genetricis nomen constitutum carnis est, circa ipsum ergo idem est carnis genetrix quod dei genetrix. et quomodo ei stabit quod ait: »genuit secundum carnem Emmanuhelem«? nisi forte dixerit quod carnem uirgo peperit secundum carnem. præter hæc uero suaue ducerem requirere et illum quem putet a propheta Emmanuhelem fuisse prædicatum, utrum inseparabile illud dei uerbi templum, in quo nobiscum per opera deus uidebatur, an ipsum proprie uerbum. nam si proprie ipsum uerbum dixit, ab ea quæ est Emmanuhel appellatione illud ** hominem nudum ea quæ illi inde est dignitate, quam nobis quasi parui facientibus se fingit obicere; si uero id ipsum nomen soli proprie uisibili deputat, Emmanuhelem nobis quasi alterum quendam præter dominum Christum ex uirgine diffamat genitum. 15
5 sed hæc quidem nobis hactenus dicta sint; ueniamus uero et ad secundam talis pænitentia falsitatem:

ep. 72, 8
Phil. 2, 7

E cælo, inquit, descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum, formam serui accipiens, et appellatus est filius hominis, cum id quod erat, maneret, hoc est deus. inconuertibilis enim et immutabilis est secundum naturam, tamquam unus iam intelligendus cum propria carne.

Lp 254

His occulte proprietates naturarum instar fermenti commiscet et cauens quidem unius consuetum sibi naturæ uocabulum, ne signum notum sit blasphemiae, pro <eo> ut diceret »una natura«, interposuit »tamquam unus«. »inconuertibilis enim«, inquit, »et immutabilis est deus uerbum secundum naturam, tamquam unus iam intelligendus cum propria carne«. dicit »unus intelligendus cum propria carne«, et quod unus, non adiecit. nec enim dixit »unus filius« aut »unus Christus« aut »unigenitus« aut aliquid

M 902

tale intelligendus cum propria carne, ne aliam uerbi et aliam carnis intellegamus proprietatem. et euidentiore nolens in his quæ sequuntur, blasphemiam fecit, dicens:

1 Cor. 15, 47

Nominatus est deus uerbum et homo de cælo, perfectus existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Non dicit »perfectus deus existens in homine perfecto«, sed »perfectus existens in deitate, et perfectus iterum idem ipse in humanitate«, ut ipsas naturas tamquam partes ponens inuicem completiuas, bene sonantem naturarum confusionem auribus intromittat. propter quod ab eo et id quod est idem ipse, subponitur ad occulte fallendum. non Christus, non filius idem ipse, sed uerbum »nominatum est«, inquit, »uerbum et homo de cælo, perfectus <existens in deitate et perfectus> idem ipse in humanitate«. idcirco et naturarum nominatim fecit post modicum mentionem, eo quod orthodoxis suaue sit has uoces audire, et post chartulæ escam inducit confusionem, quippe ut qui superuacue naturarum nomine ad suspicionem cauendam est usus erroris. quid enim dixit? 40

1—2 mentiris, non hoc ait *M* in *mg*

22 *Loofs*, *Nestoriana* p. 198, 6. 7

1/2 significatium *scripsi* significatione *M*   3 genita est circa eum *scripsi* unita est circa *M*
9 require *M*   12 lacunam statui e. g. supplendo templum diuidit ita ut faciat   13 quam *scripsi*
quem *M*   parui *scripsi* patrum *M*   14 id *Lupus* ad *M*   15 gentum *M*   20 immutalis *M*
23 eo *addidi*   27 abiecit *M*   31 humanitate *Lupus* unitate *M*   37 existens — perfectus *addidi*
39 chartulæ *scripsi* captule *M*   40 usus *Lupus* huius *M*

Etsi non ignoratur differentia naturarum, ex quibus unitionem dicimus ineffabilem ep. 72, 8 factam.

Rursus id quod dixit »ex quibus«, tamquam partes sint inuicem naturæ⁷ dominicæ in unum quiddam factæ, sic addidit. oportebat namque ut diceret non »ex quibus«, sed »quarum dicimus unitionem ineffabilem factam«. non enim ex naturis, sed ⁵ 7 ipsarum naturarum ineffabilis est unio. taceo quia et carnis per crucem obitum ep. 72, 9 per propriificationem diuinitatis naturæ deputat et sic diuinam substantiam inducit esse passibilem, et quia uerbi dorsum ad uerba datum fuisse prædicat, et nec hoc Ies. 50, 6 intellegere potest quia iniuriæ ad id quod diuinum est, per propriificationem facta relatio est, non autem passionum, quæ naturaliter carnis sunt, facta est diuinitati proprietas. 10 et hæc non confunditur dicere qui paulo ante sacras uoces illic dixerat, quæ ita se habent: Lp 255.

Scimus uero deiloquos uiros quasdam quidem uocum communicantes ut super ep. 72, 5 una persona, quasdam uero diuidentes, ut super duabus naturis, et deo quidem dignas secundum diuinitatem Christi, humiles uero secundum humanitatem tradentes.

Et iterum:

15

Confitemur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum, ante sæcula quidem ex patre genitum secundum deitatem, in ultimis autem diebus ex Maria uirgine secundum humanitatem.

Verum manifestus est quod per necessitatem diuinitus et ineffabiliter sibi ingestam ad ista consenserit, sicut et Balaam nolens benedixit; rursus uero ab ea relaxatus, ad ²⁰ semet ipsum reuertitur et ad consuetam confusionis blasphemiam. nusquam ergo inter uerbositates suas dicere apparet de duabus naturis quod mortua quidem fuerit caro, ⁸ deitas uero resuscitauerit eam. et quid oporteat amplius in gurgite conuersari, qui forsitan nec de his quodcumque dixissem, nisi tua me religiositas per suas litteras excitasset? quid enim mihi commune sit ad discernendum quis uere mendaciterue ²⁵ pænitat, qui apud memet ipsum quiesco et ea quæ ait Daud, cum uoluptate proclamo: quoniam tu, domine, singulariter in spe constituisti me? ego igitur Ps. 4, 10 semel ea quæ ad me adtinent, deo commendans, impietatis huius uanum laborem derideo, recipere hanc a diuina dextera sustinens ei a me commendatas spes, quæ uoces illas M 903 non audit quæ inde ineffabiliter emittuntur, quia nullus eas rapit de manibus ³⁰ Ioh. 10, 28 meis. gratias uero ago deo amicæ misericordiæ tuæ, quæ secundum deum tantum circa nos habet affectum, quem semper narramus et aliis qui culpant forte aliquid ex ignorantie falsitate. absit enim ut tantum apud nos ualere umquam possit obliuio, ut obliuiscamur illa certamina quæ pro recta fide a tua religiositate sunt gesta, quibus et donaturus est utique omnium dominus ex uictoriis aduersus impietatem et hic <et> ³⁵ in futuro coronam. non enim est piorum patronus Christus infirmior a patrono impiorum diabolo.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Domino meo reuerentissimo et deocolentissimo et comministratori Theodoreto ²¹⁰ [122] episcopo Iohannes in domino salutem. Quoniam quæ inter nos olim deo tantum ⁴⁰ Lp 256 mediante placuerunt, per tuam monitionem et existimationem etiam in scripto a nobis dari tuæ sanctitati præparasti, deo amicissime frater, promittens, ut sub testimonio

1—6 Loojs, Nestoriana p. 197, 22 — 198, 5

2 factum M   5 sed quarum dupliciter scripsit M   6 qui M   9 factam M
 17 patrem M   28 derido M   33 falsitatem M   34 obliuiscantur M   35 et add. Lupus
 39 CCV M   41 tuam monitionem et existimationem scripsi tua munitione et existimatione M

dei, nulli interim hæc prodenda, nisi forte post hæc tempus exegerit atque necessitas, utile arbitratus sum ut has litteras ad tuam scriberem sanctitatem, unde diuina gratia complacente omnem potestatem tuæ tradidi sanctitati uti fiducialiter machinationibus atque dispensationibus, ut fratres nostros qui a nostra unitione discissi sunt, suorum membrorum coaptatione reiungas, ut sciens diuinitati esse complacitum omnibus ad hoc uti modis uniuersisque, prout est possibile, consiliis, in eas causam ita, ut, si ad eos [si] ita oportuerit leniendos seu emolliendos, et hoc fieri mihi nullam ingerat contristationem, sicut confiteor coram deo, dico autem, etiamsi uidear apud illos a tua caritate et contumeliis affici. nam quid tam magnum se putet aliquis sustinere pro tot et talium fratrum salute et pace, quando ipse omnium dominus, unicus filius dei, tantam

Rom. 9, 3 condescensionem ultronee ostendit pro nostra salute? cuius et nimium peculiaris discipulus pro suis secundum carnem fratribus anathema esse a carissimo et omnipotente optabat magistro; nihilo minus uero et beatus Moyses pro Israhel secundum carnem de uitæ æternæ <libro> deleri proposuit, et certe dum loqueretur omnium deo. hæc Lp 257 M 904 igitur hisque similia sæpius atque indesinenter in mente tua uoluens, deo amicissime frater, confortante te domino Christo, tota <qua> consueuisti diligentia aggredere rem prædictam.

Iohannes misericordia dei episcopus Antiochiæ Syriæ scripsi atque subscripsi, incolumis orans pro nobis permanens, deo amicissime frater.

Lp 258 Epistula, inquit, Iohannis Antiocheni, quam scripsit Tauro <præfecto prætorio> atque patricio, congaudens quidem ei de ordinatione Procli Constantinopolitani episcopi, rogans uero eum adiuuare se contra obstinatos qui se ab eius communionem seiunxerant

211 [123] Litteras magnificentiæ uestræ suscipiens, per quas dignati estis innotescere factum per gratiam dei Constantinopolim præsulatum, hoc gaudium plena uoluntate suscepi propter bona quæ uniuersis ecclesiis Christi ubique futura sunt, quod et magnificentia uestra, dum bona nuntiat, designauit. scitote siquidem, magnificentissimi domini, quod non parua mihi uiri illius experientia sit, sed et quædam multa notitia, et nouerim quam se ad uniuersa accommode habeat. et confidenter dico quia magna deus Constantinopolitanorum donauit ecclesiæ per studium uestrum et curam deo amicissimi principis, qui cum bene uiderit, uelociter quoque deliberata compleuit, ne ulla inuidia bonum iudicium uiolaret. sed sicut effectum est per magnificentiam uestram, sic rogo ut annuatis et de istarum pace partium cogitare. sunt enim pauci quidam effrenati, qui pacem, quam deus donauit et quam pius executus est imperator, propriam duxerint læsionem et præferant non esse sub principe super omne ** quod expedit tam sibi quam cunctis ecclesiis, dum certe omnino sit dignum ut approbent ordinationem domini mei sanctissimi episcopi Procli. non iniuriamur a paucis, quorum inordinabilitas ubique est diffamata et ad deteriora inde proficiunt, quia nunc usque et nos et uos circa eos lenes existimus.

21 Proclus ordinatus est statim post d. 12. m. Apr. 434, cf. Socr. 7, 40

1 exerit M	5 coaptatione M	7 si deleui	liniendos M	emolliendos scripsi amolliendos M
8 sicut ut M	14 uitæ M	libro addidi	15 mentem tuam M	16 qua add. Lupus
19 incolumes M				
20 præfecto prætorio add. Baluse	23 CCVI M	27 non non M	28 accommode Lupus	
ac quomodo M	30 ne Lupus neque M	31 sicut ut M	34 lacunam status supplendo uigilant.	
35 approbant M	36 iniuriamur Lupus iniuriamur M			

Epistula, inquit, Meletii episcopi ad Maximinum Anazarbi, per quam significauit de Lp 259 M 905
Domitiano quæstore et de sacris quas contra eos impetrauerat Iohannes Antiochenus

Antequam tristia dicam, solutionem eorum tuæ innotesco sanctitati; si uero et **212** [124]
ad illa commemoranda producor, ad eorum confirmationem quæ dicuntur, compellor
id facere, simul et ut ordinem gestorum in mea narratione custodiam. audiuius ⁵
olim quod multum sategerit Verius, qui pro Iohanne Constantinopolim latitat, et aurum
multum distribuerit aliquibus, ut posset optinere sacram quæ nos cogeret aut com-
municare Iohanni aut exire ab ecclesiis. quod etiam ueraciter contigit. nam
Dometianus, qui nunc quæstor est, scripsit deo amicissimo episcopo Helladio quod
sacram quidem contra nos optinuisset Verius prædicta iubentem, ipse autem benignitate ¹⁰
qua circa eum detinetur, hanc interim cohibuerit publicari, necessarium putans, <ut>
antequam publicetur illa et præcepta per eam necessitas ingeratur, ille his quæ ab eo
scripta sunt, acquiescens, absque ulla necessitate reconcilietur Iohanni. ob hoc
enim decanum quoque se direxisse dixit ut reconciliationis inter utrumque futuræ
ministerium. erat uero totum scænica simulatio ad præstandum Iohanni pro auri ¹⁵
acceptatione composita. sicut enim nuntiauit nobis qui hic uenit ammirandissimus
iudex, qui et præsens tunc Constantinopolim fuit et unumquodque eorum quæ gesta
sunt, nouit, quippe cuius erat causa, sacra quidem contra nos data est plena; sed per
omnia magnificentissimus Taurus præfectus hoc cognoscens et sicut re uera diuino aliquo
impetu motus, illam quidem publicari non siuit, intrans uero ad principem, futuras ²⁰ Lp 260
ex hoc euerisiones obstatus est urbium et aperte dixit quod qualis est Thracia, talis et
Cilicia erit, quæ pæne sola remansit ad tributa soluenda, si hoc impleri permiserit, et sic
uacare sacram modis omnibus fecit. hinc iam Dometianus, quasi mercedes recepti
restituens præmii, quia aliud quod ageret, non inuenit, decanum Helladio direxit,
iactitans quidem quod ipse retinuerit sacram interim, quæ et, si non parueritis, ut ait, ²⁵
his quæ ab eo scripta sunt, dirigenda est. qui etiam suadet ut absque ulla dilatione
Iohannis amplectamur communionem. quem quia et ad tuam uenturum didicimus
sanctitatem, hæc ei innotescere festinauimus, ut noueris quomodo cum eis agas, deo
amicissime domine meus. direxi uero et rescriptum eorum quæ a Dometiano ad
deum amicissimum episcopum Helladium scripta sunt, et eorum quæ ab eodem deo ami- ³⁰
cissimo episcopo Helladio scripta sunt nobis, ex quibus magis quæ a nobis dicta sunt,
intellegere poteris, et quod uir ipse despiciendus omnino sit, illa ad decipiendum excolens M 906
quæ olim diuino nutu repulsa sunt. quæ etiamsi præualuissent, nullatenus nobis
perhonoranda essent imperatoris præcepta terreni contra cælestis et sempiterni regis.

Epistula, inquit, uel ypomnisticum magnificentissimi quæstoris ad episcopum Tarsi ³⁵ Lp 261
Helladium, hortans eum Antiocheno adiungi

Omnem bonorum affluentiam tuæ sanctitati adesse perfectam integre sciens, non **213** [125]
leuiter affligor, ea quæ nunc aguntur, considerans. amator pacis ecclesiarum et
hanc uotis et opere sanctissimam inconcussamque conseruans quomodo eam nuper
minime amplectatur, mihi ualde mirabile uidetur. sed etsi quis concedat quod unus ⁴⁰
homo his quæ iusta sunt, non fruatur et pro meliore utilitate multorum quod uni est

3 tristitia M   4 illam M   confirmatione M   dicantur M   7 sacrum M   10 sacrum M
ipsa M   11 ut *addidi*, 12 *ante ille Lupus*   16 *acceptationem M*   19 *magnifissimus M*
20 *impetum M*   illa M   22 *sicut M*   24 *agere M*   Helladio *Baluze iohi M*   27 *tuum M*
34 *celesti M*
35 *CCVIII M*   38 *amatorē M*   39 *scīssima M*

utile, omittatur, tolerabilis est huiusmodi compensatio; quando autem nec ille nocetur qui noceri se putat, immo e diuerso ipse aliis nocet, quomodo non quod multis est utile, sanctitas tua consuete lucratur? scit enim sanctitas tua quod, bene de aliis dicens, in ipso quod est principale, commisit, et sibimet ipsi reputare debet quod a potestate deiectus est. et hæc melius a me nouit sanctitas tua. rogo igitur ne, ut dixi, 5 multipliciter noceamus confusionem quidem multitudini inferentes et ciuitatibus in-disciplinationem et inoptandorum multis pessimorum prouisoires efficiamur, ut accelercs continuo cum deo amicissimo et sanctissimo Iohanne episcopo inire colloquium et ut amplecti tua sanctitas eius pacem communionemque festinet una cum ceteris episcopis primæ ac secundæ prouinciæ Cilicum. sciat enim diuina uirtus <tua> quod decretum 10 diuinum completum subscriptumque et iam promulgandum huius rei gratia interim retinui, quod spem suauem mihi ipsi dictauerim quod meis hortatibus, quin potius ipsi ueritati tua sanctitas acquiescat et corrigat quæ contristant. quæso igitur religiosi-
Lp 262 tatem tuam ut celeriter id fieri iubeas, ne dum diuinæ litteræ editæ fuerint, correctio desperetur. et quidem certum est quod in nullo noceatur sanctitas tua, quæ nunc 15 potius ualde nocetur eo quod utilitates multorum proprias reputet et similiter plurimorum suas faciat læsiones. sed et diuinitas solet ab illis exigere rationes quibus corrigenda commisit.

Lp 263 M907 Epistula, inquit, Iohannis episcopi Antiocheni ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, per quam indicauit quod præceperit imperator ut nullus Orientalium episcoporum Constantinopolim proficisceretur

214 [126] Placuit piissimo et amico Christi imperatori nostro præcipere ut nullus deo amicissimorum episcoporum nunc ad eius comitatum fatigetur, sed unusquisque in sua persistat <ecclesia>. hæc nota per me fieri uestræ religiositati prospexit. quia igitur nec iustum nec absque periculo esse arbitramur quæ nuper nobis præcepta sunt, 25 reticere, manifestamus uobis oportere omnes his parere præceptis et unumquemque quiescere fouentem ecclesiam suam, quia sanctum est pio imperatori et amico Christi indubitabiliter obœdire. dignare igitur hæc eadem nota facere his qui sub tua religio-
sitate sunt deo amicissimis episcopis. causam uero post paululum cognoscet religiositas tua. 30

Omnem quæ tecum est fraternitatem plurimum saluta.

Lp 264 Epistula, inquit, Alexandri episcopi in personam magistriani qui præfatas attulerat litteras

215 [127] Epistulam mihi reddebat ammirabilitas tua Antiocheni, quam non suscepi propter aliquas ecclesiasticas quæstiones. lecta uero mihi est a bonitate tua, et ut hoc possis 35 ostendere, hanc epistulam feci ad tuam nobilitatem, declarans quod in his quæ præcepta sunt a piissimo et amico Christi imperatore nostro, permaneo, ut nec fatiger nunc ad eius pium comitatum et in mea ecclesia persistam, orationes faciens pio eius imperio. notarius uero qui mecum est, accepit eius exemplar.

---

4 reputaret M   5 deiectus Baluze deiectus M detectus Lupus   6 multitudinc M   6/7 in-disciplinatione M   10 tua addidi
22 CCIX M   24 ecclesia add. Lupus   prospexit Lupus perspexit M   25 iusta M
27 fouente M   28 indubitabiter M   31 fraternitate M
34 CCX M   36 tua M   39 accipite M

Irinæus ait: Et hæc epistula Theodoretæ ad Meletium Neocæsariæ de his quæ Iohannes Lp 265
in eis diuersis uicibus inique commisit

Memor sum eorum quæ mihi locuta est in Hierapoli religiositas tua, quando mihi 216 [128]
Antiocheni intentionem nuntiasti dicentis, quod pacem desideraret, nihil umquam quod
nos contristaret, se esse facturum. uide igitur, deo amicissime, sacramentorum 5 M 908
ueritatem, uide uineæ Nabuthæ direptionem et iniustas et contra legem ordinationes; 3 Reg. 21
uide transgressionem canonum et diuinarum legum despectum. quæ ei concedit
regula ut in aliena parocchia consecret? immo quæ non hanc iniustitiam uetat?
non ei suffecit illicite ordinare, sed et adiecit alteram impietatem, ut talibus uiris com-
mitteret sacerdotium. et Marinianum deoamabilitas tua plus omnibus nouit et de 10
Athanasio clare audis. unde cognoscat religiositas tua quod a communionem talia
præsumentis nos ipsos abscidimus, timentes iudicium dei; similiter uero et eorum qui
has consecrationes iniquas suscipiunt, communionem uitamus. hæc uero in præsentem
scribere sum coactus, memor quæ tuæ sit caritas sanctitatis, et uolens ut in omnibus
eminens, nec ulla reprehensione maculeris. 15

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

Idem Irinæus inquit:

Lp 266

1 Per omnia deo amicissimis et sanctissimis episcopis Syriæ et Ciliciæ primæ ac 217 [129]
secundæ et secundæ Cappadociæ Alexander Theodoretus Heliadis Abbibus Maras David
Acylinus in domino gaudere. Propheta quidem Ieremias unius ciuitatis incendium 20 Ier. 9, 1, 2
et hominum captiuitatem lugens, fontem petebat lacrimarum, solitudinis ultimum
requirebat et lamentationes conscripsit, ut angustiam qua intus urebatur, efferret per
lamentationum quasi per fumi euaporationem; nos uero ecclesiæ dei oppugnationem
sanctorumque altarium prodicionem ac sacerdotii corruptionem lugentes, uos, o com-
pastores, ad lamentationum participationem uocamus, non ut ignorantes doceamus 25
neque ut lætos perducamus ad luctum, sed ut luctus communionem uel parua quædam
2 consoatio acquiratur. nouit enim sanctitas uestra quæ inique atque illicite uel
sint facta uel fiant, illam quæ præter omnium episcoporum Orientalium uoluntatem
ad Alexandriam est directa, legationem, illam quæ tyrannice ac non ecclesiastice ab
eo facta est damnationis, ut putauit, solutionem. dum paulo minus ducenti in 30
Ægyptii damnatione consenserint, duos aut tres in communionem tyrannidis assumens
et omnes alios respuens, hunc quidem, sicut suspicatus est, soluit, illum uero qui neque
iudicatus est neque præter apostolicam doctrinam quodcumque prædicat, sed uestigia M 909
paterna secutus est, id est deo amicissimum et sanctissimum episcopum Nestorium,
crudeliter et latrocinaliter interemii, non accipiens in mentem oculum cuncta cernentem, 35
non futurum iudicium metuens, non continuis conscientie sagittis artatus, non hominibus Lp 267
miseratus, quos uulnerant ista <scripta et> non scripta pro illo uiro testimonia quæ
ubique transmisit, ante paululum quidem quam synodus fieret, Galatas et Cappadoces
suadens quod ille uir esset orthodoxus, in synodo autem ubique terra marique epistulas
dirigens, et accusans impietatem iniquitatemque commissam. omnibus his exclusis, 40
non solum iniquam et iniustam damnationem suscepit, sed anathematizauit doctrinam

3 CCXI M   quado M   4 dicentis scripsi dicens M   8 alienam paruocchiam M
9 altera M
18 CXII M   19 abbidu M   marus M   21 captiuitate M   23 et uaporationem M
24 altarium scripsi alterium M   lugentes Lupus legentes M   28 sunt M   ep̄o ep̄orum M
uoluntate M   32 malim suspicatum   35 olulum M   37 scripta et addidi   40 exclausi M

8 eius orthodoxam. uerumtamen et his gestis, silentium nunc usque tenuimus, aliquam
 mutationem horum tristium sustinentes et ecclesiæ tranquillitatem uidere cupientes,
 dum certe pæne per singulos dies plurimis, immo cunctis murmurantibus audiamus
 Mt. 10, 2 quod potestas sacerdotii, quæ diuinum munus est, facta uenalis sit et qui gratis accepe-
 Thren. 4, 2 runt et gratis dare præcepti sunt, quæ diuina sunt, pecuniis uendunt et filii Sion 5
 pretiosi, dum per solem fulgere debuerint, ut uasa testea facti sunt opera
 manuum figuli. quod uero est deterius omnium pessimorum, dum contra leges
 ordinet, ipsam iniquitatem nec celare contentus, diuinis rebus insultat et pompam de
 sanctis mysteriis ducit, mox post ipsas ordinationes de ordinatorum uita triumphans
 et talia dicens quæ etiam his qui sæculariter uiuunt, curam tamen adhibent castitati, 10
 abominanda et execrabilia sunt, nedum dixerim illis uiris quorum castitatem sancti-
 4 tatemque docere propositi est. unde iam taciturnitatem putantes non impune con-
 stare, ab eius quidem communione separauimus nosmet ipsos, futurum iudicium me-
 tuentes; uos autem, qui præsidetis ecclesiis et estis ouium domini boni pastores, rogamus
 ut oues domini uindicetis, quæ tam nimie corrumpuntur et tanta pestilentia deuantur, 15
 et non despiciatis, dum conculcentur apostolicæ leges et uiolentur patrum decreta, sed
 1 Cor. 5, 11 rememoremini doctrinam beati Pauli. Corinthiis enim scribens ait: si quis fra-
 trum nominatur aut fornicator aut auarus aut idolis seruiens aut con-
 tumax aut ebriosus aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumere. in
 præsentem autem non una species præfatorum, sed omnis simul malorum cuneus per 20
 hunc se ingressus ecclesiis. unde oportet sanctitatem uestram, quæ illud terribile
 Lp 268 iudicium nouit, non despiciere ecclesias dei, quæ in tanta sunt tempestate et periclitantur
 commune sustinere naufragium, sed uindicare tota uirtute et impetus uoluminum frangere
 M 910 et crescentem nequitiam sistere, quæ et uniuersos desiderat optinere et pestilentia sui
 omnia certatur implere. 25

5 Ego uero Alexander, qui uestram sanctitatem saluto, ultra annum iam, sicut
 nostis, habeo quod post aduentum Pauli memet ipsum ab Antiocheni communione
 seiunxi.

Religiositatem uestram et eos qui cum ea sunt, nos et qui nobiscum sunt, plurimum
 salutamus. 30

218 [130]
 Lp 269}

Domino, inquit, meo per omnia deo amicissimo patri atque sanctissimo episcopo
 Alexandro Theodoreto Heliadi Abbibo Maræ Daudi Acylino Helladius Matronianus
 Cyrillus Zenobius in domino gaudere. Dolenda et intolerabilia quidem quæ a uestra
 nobis nuper scripta sunt sanctitate, o religiosissimi, non autem noua nec aliena a con-
 fusione præsentium temporum et ab his quæ ex illo præsumpta sunt tempore quo uel 35
 in Epheso uel post hæc inconuenienter ac pessime in canonum contumeliam gesta sunt.
 quæ per ordinem recordati et ingemescentes a profundo, tractauimus apud nos ** com-
 munem deo amicissimorum episcoporum synodum congregare ac litteras synodicas
 d. 15. m. Apr. uestræ deoamabilitati <dirigere> non fuit, prohibentibus, ut uidetis, diebus eo quod
 434 paschæ festiuitas instet, nos qui in metropoli sumus inuenti et deo fauente unam senten- 40
 tiam nouimus esse cunctorum, sicut ex persona communi, hoc tantum uestræ deo-

1 aliquem M   2 tristitium sustinente M   3 adiamus M   4 gr̄a M   5 p̄cepti M
 6 præ sole Lupus   uas M   8 ipsa M   10 etiam Lupus exi M   adhibens M   12 docerem M
 taciturnitate M   20 sed omnis dupliciter scriptum M
 31 CCXIII M   32 helladi M   acillino M   35 tempore que M   37 lacunam statui
 supplendo e. g. quoniam uero   39 deo amabilitatem M   dirigere addidi   41 ur̄o M

amabilitati rescribimus quia oportet ad cunctorum dominum deprecandum nos feruentius erigi, quia nec est possibile, sicut ipsi quoque fatemini, deo amicissimi, aliunde opperiri tantorum aliamque malorum solutionem. licet enim propter nostrorum multitudinem peccatorum deteriora firmentur et augeatur apud eos qui sic uolunt, contumelia regularum, sed, si uoluerit deus, sola uoluntate placabit multiplicem et importabilem diabolicarum magnitudinem tempestatum. et hæc scribimus, non quasi sanctitas uestra monitis nostris indigeat, sed quia de nimia difficultate temporum desperamus et quod tanta et talia quæ audiuius mala fieri permittantur, quæ tamen deus suæ benignitatis Lp 270 more potens est amouere et præstare suis ecclesiis celerem pacem.

Orate pro nobis, deo amicissimi, et omnem quæ uobiscum est fraternitatem ex 10 nobis et ex eis qui nobiscum sunt, plurimum salutate.

Dominis, inquit, meis et per omnia deo amicissimis et sanctissimis episcopis Alexandro Theodoreto Heliadi Abbibo Maræ Daudi Acylino Hermogenes Meletius Hesychius Heliodoros in domino gaudere. Nos quidem ex quo iniquitates commissæ sunt contra sanctarum dei ecclesiarum decreta, ex tunc lugemus et sumus in multo dolore; nunc 15 autem sanctitatis uestræ suscipientes epistolam et quæ sunt facta, noscentes, alterius tristitiæ augmenta suscepimus, cogitantes quod per omnia ecclesiastica decreta calcantur. oportebat uero et sanctitatem uestram, quia id quod <regula> docet, omittunt et super peccata sua maiores adinueniunt iniustitias, per singulos fere dies esse attentos in causa et celerrime ordinare et non protrahere tempus, ut illis noscentes ** faciant quæ fecerunt. 20 de communione enim arbitramur meminisse sanctitatem uestram quia rescribimus religiositati uestræ et anno præterito, indicantes uobis hoc ipsum quod nos separassemus ep. 201 ab eis ** usque adeo ut non quiescant per singulos dies in quibus possint debellare nos. sed qui pugnat pro iniustitiam patientibus deus, ipse per orationes uestras quod expedit sanctis eius ecclesiis, celere faciat et det nobis de reliquo a malis requiescere. et nunc 25 uero id ipsum rescribimus, acquiescentes eis quæ uestræ uisa sunt sanctitati.

Religiositatem uestram et eos qui cum ea sunt, nos et qui nobiscum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, Alexandri episcopi Apamiæ ad deo amicissimum Alexandrum episcopum, quam rescripsit rogans ut ubi ubi possibile est, conuenirent ad deliberanda 30 de his quæ geruntur, quid fieri oporteret

Volebam tuæ colloqui sanctitati et de his quæ aguntur, conferre, quod non nunc 220 [132] primum deliberare cœpi, sed olim et diuersis impedimentis reuocatus sum, aliquando quidem ab instante corporali infirmitate, cuius adhuc et reliquias fero, nonnumquam uero ex causis quæ nos coartant. quia igitur nec me illuc modo nec tuam sanctitatem 35 huc sanctus dies uenire permittit, dignare in itineris medio in aliquo monasterio aut d. 15. m. Apr. uico, ut tibi placuerit, fatigari et colloqui nobis. hoc enim et mihi et tuæ expedit 434 sanctitati. et sicut coram domino dico, nisi præsens sanctus dies officeret, non me illic uenire pigeret. si igitur hoc fieri approbas, dignare innotescere mihi et ubi et quando aderis, ut eadem die concurramus. 40

2 adeo M   3 aliumque M   5 multiblicem M   9 celere M
 12 CCXIII M   13 helladi M   abibo M   mareæ M   melitius M   16 sci-
 pientes M   18 ura M   regula addidi   20 lacunam statui e. g. supplendo per hoc occasionem dari ut
 23 lacunam statui e. g. supplendo propter quod irati sunt nobis
 29 adeo M   30 ubi ubi ubi M   32 CCXV M   33 primum scripsi prius M   37 tua M

Lp 273 M912 Epistula, inquit, Theodreti episcopi ad magnificentissimum magistrum militum scripta de his

221 [133] 1 Quanticumque diuinæ agnitionis lumine digni facti sumus et illius radii nitorem suscepimus, credimus et esse deum et humana intendere et sapienter omnem gubernare creaturam, quippe quam produxit et cui esse donauit. cernens igitur atque con- 5 spiciens eam utique bonis gaudet operibus, iniquitatem uero et alia malignitatis studia respuit. dum uero abominetur ista et illa recipiat, omnino utique iustas retributiones metitur operariis horum et neque dignitatem neque diuitias neque potentatum neque aliquid horum quæ in hac uita præclara sunt, iudicat computanda, sed mentis fructus et cogitationum partus et rerum discutit actiones; eos autem quibus maiores dispen- 10 Sap. Sal. 6, 6 sationes commisit, maiores exigit ultiones. inquit enim scriptura diuina: potentes Lc. 12, 48 potenter tormenta patientur et cui multum est datum, multum ab eo Hebr. 4, 13 et exigent et omnia nuda et aperta sunt coram eo et omnes adstabimus 2 Cor. 5, 10 tribunali Christi, ut recipiat unusquisque per corpus qualia egit, seu Ps. 61, 13 bonum siue malum et beatus Daudid clamat ad deum quia tu reddes singulis 15 2 secundum opera eorum. quia ergo hanc habes, optime, fidem et in terminis ac legibus scripturæ diuinitus inspiratæ permanere desideras et magnam illam terribilem desiderabilemque saluatoris nostri præsentiam sustines, in qua retributiones quisque secundum uitam suam conuersionemque recipiet, noli, oro, deceptoribus credere Iob 12, 11. 12 nec facilem præbeas aurem temptantibus fallere, sed fortissimo Iob crede dicenti quia 20 auris uerba diiudicat, guttur autem cibos degustat, in multo uero tempore sapientia inuenitur et in longa uita disciplina, et ab eis qui nos Lp 274 calumniari et accusare pertemptant, exige ultionem, si umquam in uico ecclesiastico agrestium multitudinem congregantes armauimus, si operariis curatoribus præcepimus reditus non præstare præpositis, si aliquid eorum quæ ad eos pertinent, retinuimus, 25 dum certe multa milia iniustitiarum nobis ab eis irrogata ferremus. grandem siquidem contra nos multitudinem congregantes, incendere minabantur sanctorum bonorumque uictorum et athletarum Christi Cosmæ et Damiani basilicam et quod minabantur, forsan 3 opere perpetrassent, nisi occursum nostrum reuerita multitudo fugisset. expetat ab eis ultionem magnificentia tua pro impietate commissa in sanctissimum Abbibum 30 episcopum, quem ** nobis, eiecerunt semiuiuum, nec uitæ finem in lectulo eum suscipere permittentes. qui nec libellos refutatorios dedit neque delirus est factus et perdidit intellectum, sicut mentiuntur, se excusare temptantes. et cognoscet hoc magni- M 913 ficentia tua ex litteris quæ ad nos ab eo sunt scriptæ, cuius uestræ magnitudini paria destinaui, ut ex eis agnoscatis impietatis quæ in illo præsumpta est, magnitudinem. 35 non nequiquam, o optime, a communione eorum nos ipsos abscidimus, sed iusti iudicis iudicium formidantes. scimus namque subtiliter Athanasii uitam. deprehensus est enim et apud nos in xeneona turpiter uiuens, et uiuunt adhuc ex eis qui eum detexerunt, multi et testimonio digni. sed et in regia urbe multos habet qui conspexerunt eius illecebras, præfectianos, magistrianos et publicos ciuitatis, quorum testimonia in 40 scripto nobis Chalcedone oblata et nos legimus et qui eum consecrauit illicite. de Mariniano enim dicere superfluum puto, qui omnibus fere Antiochiæ habitatoribus Can. Nic. 4 Ant. 19 paruo tempore factus est notus. multi sunt canones qui præcipiunt non debere episcopum consecrari neque absque metropolitano suo neque sine decreto suæ regionis

3 CCXVI M   6 studium M   12 patienter M   16 in terminis *Lupus* interrimis M
 19 recipiet *Lupus* respiciet M   29 expetat *Lupus* expec M'   31 lacunam statui e. g. supplendo quia
 separari noluit a   scipere M   38/39 detexent M   42 mariano M

episcoporum, sed ut aut cunctis præsentibus ordinatio celebretur aut illis solis absentibus qui uel propter infirmitatem uel propter alias necessarias occupationes afuerint et per scripta consentiunt, ut Christi gregum pastores cum concordia consecrentur ac pace; si quis uero his omissis fuerit ordinatus, huiusmodi ordinationem infirmam reprobamque Lp 275 esse dixerunt. contra legem uero agentes et in alia prouincia ordinantes et ipsos Can. Ant. 13
 4 canones deponi præcipiunt. hæ nos leges ab illis transgressæ ab iniquitatis auctorum 6
 communione recedere compulerunt. non enim discordiæ et rixæ seruimus, sicut tua suspicata est magnitudo, nec perturbationibus delectamur et turbis, sed omnia eligimus pati quam calcari ecclesiasticas sanctiones. idcirco illum alium Abessalon contra patrem retinuimus oblatrantem atque ab eo accepimus iuramentum quod Dolichiensium 10 non inuaderet ciuitatem, adhuc illo superstite qui eum presbyterum dispensatoremque constituit commisitque ei sacras pecunias, et continuo dimisimus eum. qui iurans decem milibus sacramentis, non per scripta solum, sed etiam sine scriptis sub testium præsentia plurimorum moxque impietatem tantam despiciens et nec patris senectam miseratus nec communionem mensæ formidans nec naturam reueritus, tamquam tyrannus 15 Dolichium comprehendit. propter hæc aduersum nos pugna surrexit et nos et illam equorum phalangem cum uoluptate suscepimus et uituperationem quæ in tuis præceptis est posita, memores domini legum qui dixit: beati estis cum exprobrauerint Mt. 5, 11. 12 uos et persecuti uos fuerint et dixerint omne uerbum malum contra uos mentientes propter me. gaudete et exultate, quoniam merces 20 uestra multa est in cælo. et iterum: si mundus uos odit, inquit, scitote Ioh. 15, 18. 19 quia et me priorem uobis odio habuit. si de mundo ** sed ego elegi uos, ideo odit uos mundus. sed et beatus Paulus consolatur nos dicens: omnes 2 Tim. 3, 12. 13 qui uolunt pie uiuere in Christo Iesu, persecutionem patientur. mali autem homines et seductores proficient in peius, errantes et in errorem 25 M 914 mittentes. et propter hæc quidem delectamur, dum contumeliam uel irrisiones patimur et tam fortiter ac pessime impugnamur; dum uero recordamur quia uir pius, fide ornatus, habens caritatis maximam curam, resurrectionem iudiciumque expectans et iustam retributionem sustinens, nequiquam contra nos tale iter assumpsit et publice in nos proposuit contumelias et deo amicissimos circitores iniuste trahi præcepit, dolemus 30 animo et magnis tribulationibus uulneramur. ait enim magnus Dauid: si inimicus Lp 276 Ps. 54, 13 meus exprobrasset mihi, supportarem utique, et si is qui odit me, super me magna locutus fuisset, absconderem me utique ab eo. unde iniuriam quidem fortiter sustinemus et domino supplicamus ueniam dare peccatis (didicimus namque a diuinissimo Paulo dicere: iniuriam sustinentes benedicimus; dum 35 I Cor. 4, 12. 13 persecutionem patimur, toleramus; dum maledicimur, supplicamus. sicut purgamenta mundi facti sumus, omnium peripsima usque nunc), rogamus uero magnificentiam uestram non facile credere his quæ dicuntur, nec abrupte aduersum nos accusationes excipere, sed subtiliter quærere ueritatem. sic enim et placabis omnium dominum et fructus gloriæ carpes apud homines uni- 40 uersos.

2 infirmitate M   nessarias M   affuerint M   3 grecum M   5 allia M   7 et
 rixæ] erixe M   9 abssalon M   10 accipimus M   11 inuadere M   13 docem M
 15 mensæ Lupus mens M   ne M   16 et nos Lupus ut nos M   17 quæ in tuis scripsi qua
 ei nauis M   22 desunt ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὶ
 28 hanens M   29 nec quicquam M   30 amicissimo M   circitores = περιουευτάς   ꝑcipit M
 32 exprobrasset M   his M   35 iniuria M   39 abrute M

Lp 277 Libellus reuerentissimis et deo amicissimis episcopis Alexandro Theodoreto Maræ Daudi Acylino ab Abbibo episcopo Dolichis, per quem indicauit quæ ab Antiocheno inique commissa sunt

222 [134] Peruenit ad me quod apertam contra sacerdotii culmen tyrannidem et suam coram cunctis metuentes infamiam qui me ab urbe mea pepulerunt, opinionem falsam ubique 5 seminauerint quod non prius in Dolichen episcopum fecerunt quam refutatorios a me libellos acciperent. innotesco igitur uobis, per orationes uestras iurans, quia neque libellos refutatorios Antiocheno direxi neque umquam uolens ab hoc episcopatu recedam et uiolenter expulsus silere non patiar. sed uestra incolumi sanctitate et pro me suis orationibus concertante, non me pigebit, ut spero, nec subire itineris longitudinem 10 nec ad plurium concurrere episcoporum concilium. talia enim sustinui pacis tempore qualia nullus, dum contra pietatem facere cogeretur, sustinuisse monstratur. nullum Ps. 140, 4 igitur locum apud uestram religiositatem illorum falsitas habeat qui excusant excusa- tiones in peccatis et nunc quidem dicunt quia me defuncto ad alterius <electionem> ordinationemque perducti sint, nunc autem quod a me eis fuerint dati libelli per quos 15 episcopatus repudiauerim curam.

Lp. 278
M 915 Idem, epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri Theodreti Abbibi Heliadis Maræ Daudis Acylini Euphratesiæ prouinciæ episcoporum ad Augustas, quam scripserunt innotescentes quæ ab Antiocheno diuersis uicibus in eos commissa sunt

223 [135] Deus pietate ornauit imperium uestrum, unde et diutissime permansit ac per- 20 manebit; ipse enim uos protegit et hoc sæpius per ipsas res docuit imperium uestrum. defendite igitur et uos, o amicæ Christi, eius quæ oppugnatur ecclesiam, non quod indigeat manus humanæ solacio, sed ut uobis ipsis insenescibiles et æternas procuretis coronas. quæ autem sit pugna, hoc in breui edocebimus. uenimus ad Efesum pridem propter eas quæ natæ sunt ecclesiasticas quæstiones, sed nec iudicio facto nec inquisitione nec 25 conflictu neque colloquio quidam quidem deposuerunt sanctissimum episcopum Nestorium, quidam uero contradixerunt depositioni, iniustam eam iniquamque dicentes, quorum fuit unus et Antiochensium præsul, sicut et uestra pietas nouit. et multa quidem certamina pro eo fecit Ephesi ac plurima Chalcedone in consistorio et coram piissimo et amico Christi imperatore nostro, orthodoxum nominans eundem uirum et 30 ipsam depositionem de iniquitate siue <iniustitia> accusans; sed postquam rediit inde, et deiectionem suscepit et anathematizauit dogma ueritatis. adiecit uero his et alteram iniquitatem his quoque peiorem. eos enim qui communicare sibi in hoc homicidio et impietate noluerunt, e diuerso impugnat, unde et contra nostram prouinciam oblatrauit et contra sanctorum patrum regulas duos episcopos ordinauit, abominabiles uiros atque 35 Lp 279 peruersos et totius operadores lasciuiæ. peruasit uero et martyrium sancti et boni uictoris Sergii martyris, quod sub Hierapolitana erat ecclesia, et nouiter illic contra morem ordinauit episcopum, cuius nec latet iniquitas, sed omnibus nota est. ob hoc compulsi sumus deo amicissimos clericos ac monachos destinare cum præsentibus litteris, per quas uestram quæsumus pietatem ne despiciatis ecclesias dei, sed edoceatis de his 40

2 Dolichis = Δολίχης iudicauit M 4 CCXVII M apertum M 6 dolichē
8 episcopatum M 9 expusus M incolomus sc̄itatem M 11 plurium *Lupus* plurimum
13 ura M 14 electionem *addidi* 15 me eis *scripsi* meis M
17 helladis M 18 maree M 19 uicibus *Lupus* ciuibus M 20 CCXVIII M ornauit
Lupus orauit M 21 sæpius *Lupus* sepruus M 25 inquisitione M 26 confrietu M 29 hac M
31 siue iniustitia *scripsi* siu M 34 nra M 35 duo M 37 martiriis M

quæ contra nos fiunt iniquitatibus piissimum et amicum Christi principem nostrum, suadatis uero ut iubeat eius imperium iniquas ordinationes uacare, episcopos uero nostræ prouinciæ secundum sanctorum beatorumque patrum regulas ordinationes celebrare, basilicam uero sancti et boni uictoris Sergii martyris secundum pristinum morem sub ecclesia huius esse metropolis, ad quam et magnum id ipsum templum fabricatum est 5 et illi altissimi muri et alia intra eandem munitionem ædificia. decet enim pietatem uestram et hanc iniquitatem remouere et sanctorum beatissimorumque patrum regulas roborare, quorum orationibus uestrum munitur imperium.

Epistula Alexandri episcopi respondentis super his Iohanni archiepiscopo

Lp 280 M916

1 Sapientissimo Salomone determinante per diuinam gratiam contraria tempora 224 [136] et dicente tempus flendi et tempus ridendi, arbitror tempus præsens non in- 11 Eccl. 3, 4 fantilis ludi, sed lacrimarum et gemituum et multorum luctuum esse. quis enim non lamentetur legens impii Cyrilli capitula et reliqua illa conscripta quæ conueniunt eis, et hanc quam nunc ad dominum meum sanctissimum et deo amicissimum episcopum ep. 145 Acacium scripsit epistulam, cuius proæmium sic se quodammodo habet »Decentem 15 se etiam nunc, inquit, curam suscepit sanctitas tua«, uidens cum omni instantia et fortitudine hæc ipsa ubique confitentem tam in proæmiis quam in finalibus, per quæ et primo- Col. 1, 18 genitum ex mortuis factum fuisse deum uerbum et reuiuiscere deum uerbum et conuentum naturalem et secundum subsistentiam unitionem sustinere et in unam naturam redactum euentissime prædicauit. et pro his decertatur tamquam pie se atque 20 orthodoxe habeant et diuinis scripturis consona sint, ita ut nec umquam proicere hæc assumat, tamquam diuinis quidem scripturis consona, euerentia uero impia et polluta circa ipsum Nestorii dogmata, nec umquam nos aliter in communionem uel a se esse recipiendos uel ab eis qui ei eadem sapiunt, excommunicationem fore soluendam, nisi et Nestorium condemnauerimus et blasphema, sicut ipse dicit, et impia eius dogmata 25 p. 96, 19. 20

2 anathematizauerimus, <post> quæ in medio epistolæ pollutas suas uocum nouitates et obiectiones falsi nominis scientiæ et tortuositates ostentans cogitationum suarum, scripsit ita »quia inconuertibilis«, inquit, »et immutabilis et omnis passionis insuscepti- p. 96, 30—33 bilis <est dei sermo>; impassibile est enim quod diuinum est, et conuersionis obum- Lp 281 brationem minime suffert« et reliqua. his uero adiecit quia omnis passionis insus- 30 p. 96, 32-35-36 ceptibilis est secundum propriam naturam, et superinduxit quia passus est Christus et dominus et unigenitus filius dei carne. quæ dicens, aut cum occultatione delusit te ** magis hoc; ab omnibus enim subtilius sanctitas tua <nouit> eius impia dogmata, <propter> quod et per multas direxit prouincias <epistulas>, antequam proficisceremur ad Ephesum, Cappadociam et Galatiam et omnem Orientem et omnem contra ipsa mouit, quicumque 35 conscribere potest. sed et post reditum ab Epheso per epistulam scribens sanctitas tua ea quæ in Ephesum facta sunt, ammirandissimo et magnificentissimo Appiniano

224 Epistula quæ respondet epistolæ Iohannis 165 et cui ille rescripsit ep. 166, nescio per quem casum in hunc locum delata est

2 iniquitas M	3 batorumque M	4 basilica M	5 atquam M	8 roboare M
14 hac M	15 docentem M	17 confitentem scripsi utentem M		20 decertur M
22 euerentia M	24 excommunicatione M	26 post quæ scripsi qua M		suas Lupus eius M
29 est — sermo add. Lupus	32 occultatione scripsi cultione M	te scripsi e M		lacunam
propter addidi	34 prouincias epistulas scripsi prouincia M	35 capadociam M		am M

duci Mesopotamiæ, integerrime abominabilem capitulorum conscriptorumque illius
 exposuit hæresim. si igitur, sicut sanctissimo episcopo Acacio orthodoxa esse uisa
 ep. 145 est epistula, sic etiam tuæ sanctitati, superfluam arbitror fatigationem domini mei deo
 ep. 145 amicissimi episcopi Pauli ad Ægyptium. tuæ enim sanctitatis epistulam et Cyrilli
 M 917 ad sanctissimum episcopum Acacium perlegens, cum pariter essent nobiscum et deo 5
 amicissimi episcopi et multi reuerentissimi clerici et eorum qui nostræ sunt ciuitatis,
 et eorum qui de prouinciis sunt, aliorumque multorum, nihil inueni neque ego neque
 3 qui erant præsentés, consonans quodcumque uel simile. ut uero cognoscat sanctitas
 tua quia impius non nunc his decipulis utitur, direxi primi anathematismi eius inter-
 pretationem, ubi <circa> impium Apollinarium fidem patrum exponit, utens ad seduc- 10
 PG 76, 297 tionem dictis his quia »neque fermentatio neque retemperatio neque refusio substantiæ
 Hebr. 2, 16 eius ad carnem facta est«, posuit uero in ipsa interpretatione quia »et semen Abraham
 adprehendit et similiter nobis participatus est sanguine et carne«, et mox sceleratus et
 impius adicit: »genitus est enim ex sancta uirgine secundum carnem et homo apparuit
 secundum nos«. et possibile est ei qui cum timore dei et reuerentia interpretationem 15
 primi capituli legit, plurima inuenire in quibus et obumbrare uidetur et manifestissime
 hæresim suam exponit, sicut et in aliis suis conscriptis. si igitur persistat in eisdem
 Ægyptius et non negat quidem capitula, <nec> confitetur uero Christum, ex quo euan-
 Lp 282 gelizatus est sanctæ uirgini angelus, deum esse et hominem, eundem sine dubio et filium
 hominis propter naturam quæ est ex semine Abraham et Daud, et ipsum procul dubio 20
 Mt. 22, 43-45 et dominum Daud propter diuinitatem, deo uerbo templum a mortuis suscitante se-
 Ioh. 2, 19 cundum sententiam domini Christi, et in sæculum infinitum duas naturas in uno filio
 et domino et Christo inconfuse et indiuisse cognoscendas, nos nullam communionem cum
 eo habemus neque <cum> his qui communicent ei, absque hac confessione. ut enim
 et prophetas et apostolos et euangelistas et martyres taceam, nunc uel beatam Susannam 25
 Sus. 22 sequi studeo dicens: si etenim hoc fecero, non effugiam manus Ægyptii et communi-
 cantium ei; omnia uero eligibilis est nobis sustinere ab imperatoribus et iudicibus et
 aliis hominibus quam piam confessionem et sanam prodere fidem, uel si multa milia
 essent subsannantium nos. unde epistulam supremam de causa proposita dirigens
 tuæ religiositati, manifestam rationem faciam iam meam. ego enim sanctissimum 30
 episcopum Nestorium scio in sermonibus suis ea quæ prophetæ et apostoli et euangelistæ,
 prædicantem, et oportebat opturare nos aures, proponente nobis impio Cyrillo ut ana-
 thematizarem dogmata eius uelut impia atque polluta. in Tarso quinque ex his
 deposuisti hæreticis et consonauimus uobis; nunc autem promittit Cyrillus quia si facti
 fuerimus hæretici, dabit nobis ipse communionem. 35

Lp 283 M 918 Epistula, inquit, Dorothei metropolitani Mysiæ ad deo amicissimum Alexandrum epi-
 scopum Euphratesiæ et Theodoretum

225 [137] Pactionem quæ pridem sub pacis simulatione non bene cum Ægyptio facta est,
 nunc clare detexit Proclus, qui in magna illa ordinatus est ciuitate. scripsit enim

39 cf. quæ adnotauit ad ep. 211

1 conscriptoremque M	3 superfluam M	10 circa addidi	16 manifestissime scripsi
manifestissimam M	18 nec addidit Lupus	21 diuinitatem Lupus	humanitatem M
24 habemus V'	25 martire M	26 si scripsi siue M	27 eligibilis M
28 multa milia Lupus	multatā M	29 supremum M	30 rationem faciam scripsi
35 dabit Lupus	dauid M	ratio sentiant	
36 CCXIX M	amicissimo M	39 Proclus Lupus	procul M

contra nos litteras calumniis plenas tam ad reuerentissimum clerum quam ad amicum Christi orthodoxum populum. igitur ad integriorem præfatorum scriptorum comprehensionem et compar epistolæ eiusdem Procli his meis litteris iunctum uestræ religiositati direxi, ut si uobis rectum uidetur et utile quo omnes nos ad magnam ciuitatem pariter concurramus, ut cum competenti <in> deum fiducia colloquamur amico Christi imperatori pro orthodoxa fide, id minime neglegamus. notum uestræ facio sanctitati ut mihi secundum deum congaudeatis quia reuerentissimus clerus et amicus Christi orthodoxorum populus per dies in domino prouehuntur, concertantes euangelicæ fidei.

Omnem quæ uobiscum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, Theodreti episcopi ad Dorotheum Mysiæ metropolitam

Lp 284

Audientes uestram fortitudinem roboramur et in uos intenti segnitiem deponimus. exemplar enim principale uirtutis omnibus qui imitari uoluerint, uos certaminibus his præsidens proposuit deus, ut per imitationem uestris insigniamur characteribus. quia igitur multa uobis est apud deum fiducia, sic quidem feruentem illinc nobis sustinentiam prouidete et orationibus stabilite, ut firmi et in dogmatibus persistamus et claudamus oculos, ne sanguinis iniusti iudicium uideamus, et claudamus aures nostras, ne audiamus [et claudamus] in<iustitiam *> terram. his enim bonis ac talibus perfruemur, si uestras impetrauerimus orationes.

226 [138]

Epistula, inquit, eiusdem ad amicum Christi Constantinopolitanum orthodoxum populum, per quam eos hortatur ad patientiam et circa dogmata contrariorum pænitentiam declarat

Lp 285

Qui nauticæ arti dant studium et in mari uiuere deligunt, dum pessimis tempestatibus repugnant et a contrariis flatibus sæuisque uoluminibus oppugnantur ac multa caligine detinentur, si subito eis ignis illuxerit, consolantur et resumunt excusso terrore fiduciam, quæ eos meliores spes desperare non sinit. tale aliquid etiam nos perpessi nunc sumus, uestræ deoamabilitatis litteras perlegentes. multam namque ecclesiarum concussionem uidentes et tempestates et procellas undique cernentes illidi et hinc uolumen feruens et accrescens et naufragium minitans et pinguem nebulam diffusam et quæ sunt cominus, conspici non sinentem, uelut si igniculum subito quoddam et introitum portus, uest as uidimus litteras et consolatione perfruemur et fiduciam sumpsimus et fortiter patimur impetus tempestatis et puram sustinemus serenitatem. fidelis enim deus est, qui non permittet <neque> uos neque <nos> temptari ultra uirtutem, sed cum temptatione faciet et prouentum, ut sustinere possimus et falsi-

227 [139]

M 919

1 Cor. 10, 13

227 Epistula quæ statim post Cyrilli epistolæ 72 aduentum scripta est [cf. ep. 176], per nescio quem casum in hunc locum delata est, cf. quæ adnotauit ad ep. 224. partis mediæ [32—166, 12] altera uersio Latina habetur in Collectione Palatina 42 [Mar. Merc. p. 335 ed. Baluzæ]

1 qua M   3 Procli his scripsi procriis M   5 in add. *Lupus*   7 reuerentissimum M
 11 CCXX M   13 immutari M   15 fiduciam M   quidem scripsi qui M   16 et orationibus stabilite dupliciter scripsit M   18 et claudamus deleui   iniustitiam scripsi et lacunam statui supplendam ex Ies. 33, 17 βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε, οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται γῆν πόρρωθεν in M
 20 CCXXI M   25 resumant M   26 spēs M   28 atempestates M   31 consolationem M
 33 neque uos neque nos scripsi neque nos neque uos Coll. Pal. uos neque M   34 temptationem M

2 tatem quidem conuincere ualeamus, ueritatem uero lucidius comprobare. conuicta
 siquidem nunc quoque est compositio falsitatis et uirtus ueritatis ostensa. ecce enim
 qui saluatoris nostri Christi naturas impio sermone confuderant et unam præsumperant
 eius prædicare naturam et ut diuinitati passiones deputarentur, legem protulerant et
 ob hoc sanctissimum et deo amicissimum præpositum sacerdotum dei Nestorium op- 5
 Ps. 31, 9 pugnauerant, tamquam in campo et freno maxillas confracti et a sinistris ad dexteram
 Lp 286 tracti, didicere ueritatem et contraria docent, illo ducatu retrahente ad ueritatem, quem
 pro ueritate oppugnauerant. pro una enim natura duas nunc confitentur et eos qui
 contemperationem uel confusionem inducunt anathematizant et diuinitatem Christi
 in passibilitate uenerantur, et carnis esse passiones docent et euangelicas diuidunt uoces 10
 et excelsas quidem deoque dignas diuinitati ascribunt, humiles uero humanitati coaptant.
 ep. 72 3 tales enim nunc ab Ægypto allatæ sunt litteræ. sed hi qui uix tandem ueritatem
 dogmatis didicerunt et euangelicam regulam normamque edocti sunt, adhuc sunt mali-
 uoli hactenus circa illum qui eis horum doctor est factus, atque illum qui eos ab errore
 liberauit et ad ueritatem deduxit, ut impium et hostem et operibus et uerbis impetere 15
 temptant et latrando aduersus eum satiari non uolunt. sed non superabunt ueri-
 tatem, quia res firma est ueritas. ipse enim Christus est ueritas et conuicit quidem
 iam, sicut dixi, aduersitates mendacii et ueritatis radium subnudauit, qui coronat ueri-
 tatis amatores; ostensurus uero est eam clarius et falsitatem omnino dirumpet. et
 discent qui usi sunt ea, quod sit deus in cælo, qui et ea quæ fiunt, conspicit et quæ di- 20
 Dan. 6, 18 cuntur, audit et ponit suis athleticis certamina et leones fame ac furore diffluentes mansue-
 Dan. 3, 50 tudinem docet et ignem sine mensura nutritum et nimis accensum in auram roris immutat
 Iona 1, 3. 2. 1. 11 et in ceto magno istum fugacem saluum conseruat et in cisternam cæni cum propheta
 Ier. 45 [38], 6 descendit et qui illic eum miserant, per bella captiuos expellit, ipsum uero æneum murum
 et turrem robustam statuit barbarorumque ei præstat obsequium, et in bellis uero 25
 enitescere præstat et per duos plerumque fideles multoties dena milia infidelium fugat.
 1 Reg. 14, 13-14 et huius rei testis est Ionathan et armiger eius, qui soli contra alienigenas confidentes
 M 920 nutu diuino uniuersa alienigenarum milia fugauerunt et ab inuicem fecere consumi.
 sed deficiet me tempus narrantem dei mei mirabilia et eius prouidentiam, quæ fit in nobis
 per singulos dies. hæc igitur scientes, dilectissimi et deo amicissimi fratres, in eum 30
 Ioh. 16, 33 præsumite qui dixit: confidite, ego uici mundum. etsi enim nos misericordia
 eius sumus indigni, tamen propter Daud seruum suum et Ierusalem, quam elegit, et
 procellas extinguet et tempestatem sistet et in directum denuo ferri præcipiet ecclesiæ
 nauem.

Lp 287 Sacra, inquit, a Iohanne Antiochiæ impetrata tam contra deo amicissimum et sanctissi- 35
 mum episcopum Hieraspoleos Alexandrum et Helladium et Maximinum et Theo-
 doretum deo amicissimos episcopos

228 [140] Ecclesiarum pacem et hanc procurantium diligenter omnimodum honorem et
 affectum cunctorum causam bonorum existere ambiguum non est. quia enim con-
 cordiæ et religionis uiam intactam et immaculatam custodiunt, huius rei gratia honore 40

1 lucidium M   3 una p̄sumpsent M   4 lege protulerunt M   5 et deo amicissimum
 dupliciter scripsit M   7 ducato M   retrahente scripsi retrahentes M   8 oppugnauerunt M
 9 inducunt scripsi ducunt M   anathematizant siue ante eos siue post uenerantur collocandum, cf. Coll.
 Pal.   18 aduersitates Lupus ad ueritates M   21 defluentes M   23 in ceto scripsi incentu M
 27 alienas M   28 uniuersum aliegenarum M   facere M   33 ferri Lupus fieri M   34 naue M
 36 maximum M   40 custodiens M

maximo ac præcipuo fruuntur affectu. si qui autem sub simulatione religionis putari custodes qui præcipui dogmatis corruptores rerum testimonio demonstrantur **

Epistula, inquit, Meletii ad Neoterium comitem, qui eum per litteras fuerat exhortatus Lp 288 et ammonuerat ut Antiocheno reconciliaretur

Ignorare uidetur ammirabilitas tua quod nec pro pecuniis nec pro possessionibus 229 [141] neque pro ulla alia quæ ad hanc uitam pertinet causa sit certamen hoc nostrum, neque 6 ut placeamus hominibus, nunc usque præstitimus. absit enim sic nos esse uesanos. qua enim sub præmii spe pro hac causa eligimus mori? quam uero utilitatem sustinentes, principum minas, distortionem seu euersionem et prætensionem exiliorum? aut quid eorum quæ humana sunt, præualuit contra nos usque adeo ut ob hoc aduersum 10 cunctos instituamus certamen? et certe uidemus et eos qui ualde contentionibus studeant, illatis sibi a maioribus uiolentiis cedere, etiam dum nolint. unum tantummodo in rebus humanis inuictum est, deo dedita conscientia et illi placita ex toto corde defendens. recolit enim futurorum spes et eam quæ sustinetur beatitudinem et ad deum confidentiam et alia, quæ multo sunt uniuersis huius uitæ meliora, quanto et per 15 infinita sæcula porrigentur. hinc homines uniuersorum præsentium sunt despectores, sciendo quia etsi a præsentia uita soluantur, succedit procul dubio beatitudo cælestis et cum domino Christo regni consortium, et idcirco non solum pro nihilo præsentia deputant quidam, sed et pro summo beneficio deputant ut liberentur ab eis, bene scientes quod futura optinere non possint nisi a præsentibus liberati. neque nos igitur per 20 M 921 gratiam dei pro gratia uel inimicitias cuiuslibet hoc certamen iniuimus, sed pro pia fidei confessione, pro conscientia Christo deuota, propter quem pro nihilo ea quæ in præsentibus sunt sæculo, deputamus. et quia hæc non fingam, audi per partes cum breuitate Lp 289 qua potis est.

2 Capitula Cyrillus exposuit plena uniuersis hæresibus, propter quæ uniuersus per- 25 turbatus est orbis. collecta est Ephesi synodus; aduenit illic et iste ab Antiochia et adiudicans tunc expositorum insaniam, deposuit eum cum toto Orientali concilio. ep. 87. 88 iurauit coram principe quia etsi pænituerit Cyrillus, non ei restituo episcopatum, eo p. 71, 2-5 quod ab<ominabilis hæreseos> hæresiarcha sit factus. et habemus exemplaria horum. reuersus est a Constantinopoli ad Orientem idem Antiochenus, collegit rursus in Tarso 30 concilium, scripsit synodicas litteras, in quibus et Cyrillum deposuit et eos qui pro eo ascenderant Constantinopolim, quorum manifesta sunt nomina. ad ultimum uenit Aristolaus, accepit propositionem ut anathematizaret Cyrillus ipsa capitula et ea quæ ep. 142 male exposuerat uniuersa et esset rectæ fidei confessione contentus. suscipiens Cyrillus hanc condicionem per Aristolaum, scripsit Acacio Berœensi epistolam uersuum 35 ep. 145 plurimorum, affirmans de capitulis quod se bene haberent et numquam repellerentur ab eo. post hæc misit Antiochenus ad Cyrillum Paulum Emisenum, qui uadens agensque illa quæ nunc dinumerare non possum, ad ultimum reportauit epistolam quæ anathematismi capitulorum nec somnium contineret, minus uero deteriora capitulis in superficie prædicaret. ex hac epistula diffamabatur iam quasi Cyrillus de his quæ 40

2 lacunam statui; sententiæ hiatus demonstratur cetera non a translatore omissa esse, sed casu intercidisse. quo cum casu cohære uidetur quod per epistolam 229 sacra inepte ab epp. 230. 231 dirimitur

4 antiocenos M	5 CCXXIII M	8 proaecausa M	9 p̄tensione M	10 quod M
14 recolet M	ea M	19 deputant 2] habent	Lupus accipiunt malim	21 pro pia Lupus pro-
pria M	23 aud M	20 antiochie M	29 abominabilis hæreseos scripsi ab M	32 con-
stantinopoli M	35 scripsit Lupus scripta M	heroensi M	36 plurimarum M	37 quia M
39 anathematism M	40 superficiem M			

ep. 173 3 conscripserat, pæniteret, et ab Antiocheno ita susceptus est. hæc Cyrillus addicens scribit Constantinopolim quibusdam clericis suis quod neque pæniterit de his quæ conscripsit, neque omnino aliquid eorum quæ exposuerat, mouerit, sed neque rogans quemlibet ita receptus sit, sed potius e diuerso ipse rogatus sit et Antiochenum suscepit. et horum omnium exemplaria detinemus. hæc ipsa uero ad Melitinensem scripsit Acacium quod nec summouerit aliquid eorum quæ a se exposita sunt, neque ullum de reconciliatione rogauerit, quin potius e diuerso Antiochenum rogatus exceperit, ubi unam filii post unitionem dixit esse naturam. et ipse omnino per totum mundum clamatur et singulis uicibus asseuerat quod nec respuerit quæ ab eo sunt scripta, nec repellere patiatur usque ad mortem. propterea nosmet ipsos ab Antiocheno seiunximus, eo quod Cyrillo sic existenti peruerso post tanta succubuit et per ipsam communionis cum eo unitatem semet ipsum comparticipem eius effecit, non propter aliquas quippe quas nec habemus, inimicitias ad Iohannem, sed propter conscientiam nostram, quæ deo deuincta est, quam non possumus pro humana decipere gratia, etsi multa milia nobis quis inferat mortium. unde et magnopere agimus pro illa persona, eo quod deo deuincta sit conscientia nostra de <eo>. sed dicit quod Cyrillus capitula illa respuerit. ostendat ergo eius epistolam nominatim anathematizantem illa capitula et Nicænæ fidei confessione contentam. sed non habet quod ostendat, sed pro magno profert nobis epistolam quæ tantum differt a capitulis quantum non per omnia sic aperte blasphematur. sed de hac nobis nullus est sermo, uerum si uult inter nos et se inimicitias solui, aut persuadat Cyrillo anathematizare per epistolam nominatim omnia quæ male exposuit, et Nicæna illa expositione beatorum patrum esse contentum, sicut eam beatus ille Theodorus dominus noster explanauit (ipse est enim uerus illorum quæ sunt exposita, intellectus); aut si hoc non fecerit, anathematizet ipsum cum capitulis eius, et soluta sunt omnia, hanc ** uidelicet in communicantes omnes qui eadem quæ Cyrillus, astruunt. nos enim per gratiam domini Christi diligimus ecclesiæ pacem, diligimus uero ita ut ea deuota deo conscientia perfruamur, non uero ut nosmet ipsos per illam gehennæ tradamus. hoc enim non iam pax est, sed omnimoda exterminatio. et nulla nobis alia remanebit aduersitatis occasio, nisi propter piam fidei confessionem; alioquin omni sumus damnatione digni et reuera infelicissimi omnium, si propter uiles occasiones quæ sunt diuina turbamus.

Lp 291 Rescriptum, inquit, publicarum litterarum quæ scriptæ sunt ad magnificentissimum comitem et uicarium Titum a gloriosissimo magistro militiæ Dionysio

230 [142] Quid de Helladio et Maximino et Alexandro et Theodoreto reuerentissimis uiris episcopis definiri censuerit imperialis clementia, ipsæ diuinæ litteræ præfulgentes tuam magnitudinem poterunt edocere; quomodo uero et a nobis idem sint commoniti, subiecta designat. unde diligentia tua præceptum nostrum suscipiens elaborat ut omni arte et subtilissima argutia perueniant ad effectum quæ imperialis decreuit auctoritas. nec enim parua gloria tua magnitudo fruetur, si celeritatem tantæ causæ offerre ualueris; pertinet enim et ad animarum nostrarum religionem, pertinet, ut ita dixerim, etiam ad cælestis diuinitatis curam præsentis qualitas causæ. unde dum

1 penitet M   addicens M   4 erogatus M   7 rogauerint M   8 hom̄ino M   11 tanta
succubuit *Lupus* tantas accubuit M   14 quam] qua M   16 eo *addidi*   17 nicænæ *Lupus* mane M
20 et se *scripsi* esse M   22 nicenus M   25 hanc *scripsi lacunamque ita fere supplendam* sententiam
eo suscipiente *statui* hansns M   28 externatio M
32 litterarum *scripsi* ut terrarum M   scripta M   34 CCXXIII M   maximiano M
41 etiam *scripsi* ea M

tuam magnificentiam et diuinæ litteræ et nostra auctoritas præparent, commoneat uero et per dies ac noctes orthodoxæ pietatis reuerentissimus cultus, tota urbana tranquillitate seruata absque ullo strepitu ac perturbatione diuinitus imperatis competens præbebis obsequium. **M 923**

Epistula, inquit, magnificentissimi Dionysii magistri militum, quam scripsit ad unumquemque episcoporum qui nominantur in sacra, ut aut consentirent his quæ ab Antiocheno sunt gesta, et communicarent ei aut ab ecclesiis et ciuitatibus exirent **Lp 292**

Inuictus dominus non ignorat quantum suo prosit imperio cultus sinceri deuotio **231 [143]** quantamque securitatem et illuminationem prouinciis præparet fidelis inuestigatio cultus orthodoxi. hinc utique et dignus efficitur impetrare quicquid a propitia poscendum deitate crediderit. necesse est enim ut prospere uniuersa contingant, si deo paruerit ea quæ apud ipsum definita est, ueritate. motus igitur sanctitate congrua, dum cognouisset beatitudinem tuam Iohanni Antiochenæ ciuitatis episcopo non adesse in sanctis neque communicantem in mysteriis adorandis, cæleste decretum dare dignatur, quod in his quæ sunt priora, præfulget, ut aut communicates præfato ac reliquis qui cum eo consentiunt, <in> cælestis diuinitatis cultu aut recedas a ciuitate et sancta ecclesia cui præesse cognosceris. igitur diuinis litteris pertractatis, unum e duobus facies. necesse est enim ut aut communicates Iohanni episcopo catholicæ ecclesiæ, ut ablatis contentionebus sancta ecclesia quiete fruatur ac pace quam peperit, aut contendens formam diuinitus datam subire cogaris. priuaberis enim et urbe [priuaberis] et ecclesia, si meliori forte obædire et assentire nolueris. sit igitur deliberationis tuæ ut diuina et adorabilia præcepta recipias, si iram principalem declinare desideras.

Epistula, inquit, Helladii episcopi ad deo amicissimum episcopum Meletium, quam scripsit indicans ei quæ sunt a Constantinopoli mandata, et de his petens quæ essent gerenda, tractatum. sunt uero quæ ei mandata sunt, hæc: quia et orthodoxe docet Proclus et * patrocinator est et multam habet apud imperatorem fiduciam et missurus est ad Antiochenum cum sacris synodicam suam, ut eam suscipi ante omnia præparet, quam qui non receperint, pellantur ecclesiis. **Lp 293**

Necesse fuit ut quæ scripta sunt nobis a regia urbe a religiosissimo compresbytero Anastasio et reuerentissimo condiacono Tarsicio, ad tuæ cognitionem religiositatis perducerem. igitur exemplaria destinaui, ut legens atque pertractans, celeriter nobis quod placuerit, demandare digneris et quid agere debeamus. nos enim ex tua religiositate pèndentes, cum tuo gerere uolumus uniuersa consilio. ora uero ante omnia pro nobis, domine. **232 [144]** **M 924**

Epistula, inquit, deo amicissimi et sanctissimi episcopi Meletii ad Helladium, per quam rescripsit quod neque ipse ab eis quæ semel pie placita sunt, absistet neque credere iustum est his qui illa nuntiauerunt, dum per opera ipsa docuerint quod propter tempus a Procli sint asciti fautoribus **Lp 294**

Gratias quidem tuæ sanctitati ago, deo amicissime domine meus, quod nos talis **233 [145]**

1 diuina M   2 præparet M   3 crepitu M
 8 CCXXV M   11 contingant *Lupus* contigerant M   12 motus *Lupus* notus M   14 communicantet M
 16 in *add. Lupus*   20 priuaberis *deleui*   21 forti M   uolueris M
 24 petens *Lupus* potens M   26 *lacunam statui, supplementum incertum, coniecero* personæ cf.
 p 170, 7   29 CCXXVI M   ad regia M   33 domine *Lupus* dño M
 34 melitii M   37 asciti *scripsi* sciti M   38 CCXXVII M

curæ participes ascire dignatus es; ego uero ad ea quæ nunc scripta sunt, hoc remando
 d. 12. Apr. 434 tantummodo, quod neque hunc qui beatificat Maximianum, qui nuper obiit quique
 a Cyrillo et <eis qui> ea quæ eius sunt, sentiunt, ordinatus est et qui eos pro impietate
 aduersum ueritatem quantumcumque potuit, adiuuauit, neque quemquam noui quis
 sit, qui Iohannem uocat episcopum, neque aliquid eorum quæ ab ipso dicuntur, accipio, 5
 Gal. 1, 8 sed nec si angelus de cælo secundum beati Pauli præceptum me persuadere uoluerit.
 nam uel si esset uere credendum quod idem uir Nestorium deo amicissimum episcopum
 haberet episcopum et Cyrilli deteriorisque ab eo Iohannis communionem respueret ut
 diabolicam, ne tunc quidem per omnia inculpabile foret eius ordinationem recipere,
 etsi multotiens milies ante hoc schisma consecratus esse dicatur, eo quod omnino hæc 10
 omnia ex priore perturbatione et inordinabilitate, per quam cuncta dirupta et in inuicem
 per partes incisa sunt, pendeant nihilque geratur legitime apud eos. forsan tamen
 nihil nos nocere uideretur iniustitia illa quæ in personam commissa ab aliis uideretur,
 quos a nostra omnino communione suspendimus; nunc autem quomodo sane his credere
 Lp 295 poterimus testimonium ferentibus quod existat orthodoxus, qui episcopum nominant 15
 et Iohannem et manifeste dicunt quod ad eum dirigendum sit per quod pii cogantur
 eius approbare synodicam? ego igitur, deo amicissime domine meus, non abscedo
 a priore sententia neque patior conscientiam meam in quocumque decipere, etsi omnes
 sese dediderint præsentis sæculi uanitati, propter eum qui me a principio asciuit, ut
 deuotam deo seruare studeam conscientiam meam. iam de reliquo quicquid uoluerint 20
 agere contra nos, ipsorum sit hoc in tempore potestatis; hoc solum rogo ut consuetis
 orationibus tuis nobis cooperari digneris.

Lp 296 M 925 Epistula Theodreti, inquit, episcopi ad Alexandrum deo amicissimum episcopum,
 per quam significauit quia et magnificentissimus comes Titus et sanctissimi monachi
 insurrexerunt in eum per litteras, tamquam qui debebat pacem communionemque 25
 amplecti Antiocheni Iohannis

234 [146] Multas per hos dies sustinui perturbationes multasque tristitias quales numquam;
 quarum quo alias prætermittam, uenit ammirandissimus atque clarissimus tribunus
 Euricianus cum litteris magnificentissimi et gloriosissimi comitis Titi tam ad sanctos
 monachos scriptis, id est ad domnum Iacobum et domnum Symeonem et domnum 30
 Baradotum, et ad nos. quæ litteræ minas continebant ut si non adquiesceremus
 pacificari, mox nobis proicetis alios ordinarent. et quidem risi de minis; pessime
 autem me sancti monachi afflixerunt, multa pro pace rogantes, ut culpantes. dum
 uero irascens ego et male accipiens ista, paratus essem et ciuitatem relinquere et pro-
 uinciam et ad uitam monachinam confugere, afflicti promiserunt usque ad Gindarum 35
 mecum discedere et Antiocheno suadere ut illic adueniret mecumque loqueretur. me
 autem dicente quod nisi eicerentur illi, impossibile esset fieri pacem, direxerunt tres
 deo amicissimos presbyteros et archimandritas tam ad eum quam ad magnificentissimum
 comitem Titum, mandantes eis non esse iustum ut uiros sanctos et qui suas prouincias
 ornauerunt, sic iniuste et inique proicerent; »si quid enim tale fuerit gestum, pertur- 40

3 eis qui <i>addidi</i>	4 quantumque <i>M</i>	quem qua <i>M</i>	6 angelum <i>M</i>	8 heberet <i>M</i>
respuert <i>M</i>	9 inculpabilem <i>M</i>	11 qua <i>M</i>	12 geratur <i>scripsi</i> reratur <i>M</i>	17 synodicum <i>M</i>
absced <i>M</i>	18 conscientia <i>M</i>	20 conscientia <i>M</i>		
25 quia <i>M</i>	26 ioh̄i <i>M</i>	27 CCXXXVIII <i>M</i>	quale <i>M</i>	28 tribus <i>M</i>
erunt <i>M</i>	37 illi] <i>Marinianus et Athanasius a Iohanne irregulariter ordinati cf. opp. 216—219.</i>			33 affis-

bationem necesse est subsequi. si igitur pacis curam geris, dignare uenire ad Gindarum, et sumentes episcopum nostrum, ueniemus ad te.« igitur necessarium duxi hæc ipsa tuæ innotescere sanctitati, ut eam nihil eorum quæ agimus, lateat. ire uero ad Lp 297 Antiochiam omnino interim recusauimus. oret igitur sanctitas tua hoc quod deo placeat, dispensari et ea fieri quæ expediunt sanctis ecclesiis. 5

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Theodoretum, quam rescripsit Lp 298 M 926 ad hæc quæ ab illo sunt scripta, dirigens ei et condiciones quasdam de ipso negotio

Tua quidem sanctitas bene fecit in scripto nobis quæ nuper acta sunt, indicare; 235 [147] ex parte autem nobis hæc ipsa et opinio nuntiat, quæ super ea quæ dicuntur et ea quæ aguntur, solet adicere falsitatem. uerumtamen ego per gratiam dei, quæ me 10 nunc usque roborauit, spero quod nullius metuum minas, ut aut impio Cyrillo communice-
cem aut orthodoxiæ proditoribus, qui et anathematizauerunt eam et orthodoxum deie-
cerunt, ut ex hoc, quod ad ipsos attinet, clare ubique falsitas prædicetur. nam quod
crescat apud eos atque proficiat mali nominis hæresis, puto quod et ipsa quæ nunc a
Constantinopoli scripta sunt, tuam docuerint sanctitatem. et in Antiochia uero 15 ep. 232
non unus nec duo nec decem tantum de Hierapolitanis affuerunt in ecclesia, inter quos
erat et dominus meus deo amicissimus presbyter Maranas, quando et Macedonius in d. 8. — 14. m. Apr.
maiore ebdomade in cymiterio et Antonius Chalcidis chorepiscopus in ecclesia sancti 434
Zachæi aperte deopassianam hæresim prædicauerunt. hæc scribere sum coactus,
nimis ægre ** suscipiens propter sanctorum monachorum contra nos curiositatem. 20
rogo igitur ut, etiamsi omnes mortuos ab initio mundi resuscitent, si quidem acquiescant,
orent pro nobis, si autem damnant nos, parcat illis deus. nec enim maioris auctoritatis
sunt quam de cælo angeli et quam chorus ille apostolorum, quos anathematizauit per Gal. 1, 8
Paulum Christus, si quid præter euangelium Christi euangelizare præsumserint. si 2 Cor. 11, 4
umquam uero contigerit ut alicui eorundem sanctissimorum monachorum tua sanctitas 25 Lp 299
colloquatur et super hoc mouerint ipsi sermonem, suade illis ex me quia secundum
ueritatem nec si mihi totum cælorum regnum Iohannes, cuius non est dominus, dederit,
non autem dico Rasaphas et alias huius solitudinis ciuitates, ei communicare sustinebo,
nisi prius correcta fuerint consequenter illa quæ per orbem terrarum hoc sunt fidei M 927
operata naufragium. memor enim sum dicentis quia neque altitudo neque profundum Rom. 8, 38. 39
neque præsentia neque futura neque alia creatura poterit nos separare a caritate quæ 31
est in Christo Iesu domino nostro. et gratias deo quod cum illis sunt et synodi et
sedes et regna et iudices, nobiscum uero dominus deus et munda atque intemerata fides
in eum. et per sanctas orationes tuas * quia nisi me timor dei retineret, non expec-
tarem uiolentiam per potestates sæculi inferendam; sed ne Christi gregem uidear prodi- 35
disse, necessitatem sustineo. sciens igitur sanctitas tua propositum meum, si ci id
placuerit, et Antiochiam introire non rennuat et quicquid nouit aliud, agere; ego enim
quæ a principio definiui, in ipsis permaneo. quia uero non sim contentiose dispositus,
sed habeam piæ condescensionis affectum, et tuam grate suscipiam et hæc quas nunc
direxi chartas, tuæ satisfacient sanctitati. 40

6 amicissimo M	7 quasdas M	12 proditoribus M	eam Lupus eum M	16 ne
duo M	17 macedon M	18 obdomade M	antoniuisis M	20 lacunam statui supplendo tuæ
litteras sanctitatis	21 resuscitens M	acquiescant scripsi Baluzium	secutus quiescant	34 la-
cunam statui supplendo	iuro siue testor	39 tuam scripsi eam M	40 satisfacient Lupus satis-	
faciens M				

235 a Satis ostendit beati Theodoretī subiecta responsio, si tamen uere has eius esse approbemus epistulas, eum reuerentia et affectu archiepiscopi tunc sui huius Alcxandri et aduersitate beati Iohannis episcopi et uoluntate omnes secum pariter uniendi, non uero Nestoriani erroris assensu ad uniuersalem pacem tardius accessisse, quippe qui ep. 72 ep. 209 et unitiuae beati Cyrilli epistolae fidem, quam tantopere nititur impugnare Nestorius, 5
Lp 300 perseuerantissime ab initio approbavit et praetulit duorum episcoporum causam deiectioni Nestorii et anathematismo dogmatis eius. et nunc ad haec et ad omnes illius pacis condiciones Alexandrum episcopum suum conatur adducere et postea hoc per multas cum singulis efficacissime egit epistulas, ut omnes ad unionem perduceret, quod et in cunctis eo suadente paucissimis exceptis suo studio, annuente dei gratia, 10 adimpleuit. unde et magnas inimicitias sustinuit eorum qui usque ad finem suo errori pertinaciter adhaeserunt.

Lp 301 Epistula, inquit Irinaeus, ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam rescripsit significans quod et legerit directas sibi condiciones et unam tamquam nimis se bene habentem probauerit 15

236 [148] Legens tuae sanctitatis epistolam, inspiciens uero et tria exemplaria, magis illud sine nomine approbavi. duorum namque priorum unum quidem simplex erat, alterum uero intemperate ardens. bene autem se habens mihi illud est uisum, quia et condescensionem cum mensura habuit et acribiam laudabilem. continebat enim ut M 928 intenderemus in illam synodicam et quaereremus si superfluum nil haberet et rectae 20 fidei consonaret nullumque haberet assensum ad ea quae Ephesi male sunt gesta, et ** susciperentur pro ecclesiae pace; alioquin omnimode fugiantur atque refutentur. dignetur igitur sanctitas tua ut si ab Oriente redierint qui haec ipsa deportant, inspicias et quaeras et nobis quid uerum sit, innotescas. ego enim murmur audiui quod is qui nunc optinuit sedem, orthodoxe docet, et docuit uero me hoc per litteras clare et dominus 25 meus sanctissimus et deo amicissimus episcopus Helladius et eorum quae mihi ab eo scripta sunt, tuae sanctitati rescripta transmisi. direxit uero mihi et exemplar epistolae domini mei sanctissimi et deo amicissimi episcopi Eutherii, eandem uirtutem continens. rogo igitur sanctitatem tuam ut legens haec, sicut de recta fide, sic et de ecclesiarum cogites pace, quae secundum ueritatem nimie commouentur, ut facti simus populo 30 uniuerso ridiculum. si autem tuae sanctitati uidetur ut condiciones Antiocheni pro pace suscipiamus ecclesiae, ut exclusis his qui ab eo inique sunt ordinati, foris ab Antiochia Lp 302 colloquamur, et hoc facies sicut tuam decet religiositatem. non autem tuam lateat ep. 179 sanctitatem quia et ego Antiocheni ad piissimum principem litteras legens, ualde mea anima dolui, quia euidenter noui quod scriptor eius, idem sentiens, absque iudicio et 35 iustitia condemnauit eum qui nihil nouiter praeter eius doctrinam docuit. anathematismus uero illic insertus sufficiens est quidem plus et ab ipso deiectionis assensu

236 Clausulae partis [32—173, 4] altera uersio Latina extat in Collectione Palatina 47 [Mar. Merc. p. 338 ed. Bal.]

1 CCXXX M   5 fide M   6 perseuerantissime M   causa M   9 multatas M
10 excepti M
14 unum M   16 CCXXXI M   19 acripiam M   20 illa synodica M   21 gest M
22 lacunam statui e. g. supplendo si non haeretica uisa fuerint quae continet dogmata   23 quia M
24 innotescat M   28 eundem M   30 pacem M   ut scripsi et M   simus scripsi sumus M
36 praeter Baluze propter M   36/37 anathematissimus M

perturbare legentem; uerumtamen non indefinite, sed cum quadam determinatione positus modicam quandam præbet consolationem. non enim dixit »anathematizamus eius doctrinam«, sed »quæcumque ab eo aliene siue quocumque modo dicta uel sensa p. 153, 6—8 sunt præter apostolicam doctrinam«. ego quidem præsumpsi rogare; tuæ uero sit sapientiæ et pertractare quod expedit, et non irasci, sed intentionem nostram perquirere. 5

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam denuo rescripsit deo amicissimo Theodoro, dirigens ei et procœmium synodorum Procli Lp 303

Non ignorat sanctitas tua quid sit quod me a communione Antiocheni a principio 237 [149] sequestrauit, et scit hoc et Oriens et occidens et septentrio atque meridies, et nullus mihi eorum sermo est, qui aut uituperant aut accusant me aut mihi contumelias ingerunt. 10 semouit autem me non ordinationum turba, per quas iniqui uiri promouentur et quia illis dei præponuntur altaribus quæ ad Antiochenum minime pertinent, sed proditio fidei et communio hæretici, depositi quidem prius a fere ducentis episcopis, reddente M 929 uero non * ei communionem Iohanne et Paulo. et hanc constantiam et habui et habeo, confortante me deo, ut nulli eorum communicem qui Cyrillo communi- 15 cant, non excutienti <et> anathematizanti in scriptis impia capitula sua, et si is qui communicat ei, dicatur orthodoxus et uel nunc ab orthodoxis ordinatus uel ante confusionem et iniquitatem consecratus, quæ Ephesi facta est, etsi ipse multis milibus uicibus anathematizet impia Cyrilli capitula, non uero etiam communionem Cyrilli confutet, quicumque talis est, meus communicator esse uel dici non poterit. quæ autem subinde 20 cognoui et quæ agnouero aut per uerbum, sicut coram domino, a dignis fide uiris aut per litteras, uel quæ sit confusio prædicationis in ecclesia Constantinopolitana uel quæ uirtus ex inde allatorum synodorum et quæ corruptio quorundam prouinciæ nostræ episcoporum qui Antiocheno adiunguntur et in omnibus circumferuntur cum Ægyptio, scribere superfluum duco, unam habens intentionem, quam et cuncti qui nos sciunt, nouerunt, 25 ut habeam pro sana fide constantiam et fugiam hæreticam communionem. uerum- Lp 304 tamen prædictorum synodorum procœmium studiosè transcribens, quippe ut quod mihi sat est ad satisfactionem causæ præsentis, exemplar eius tuæ religiositati direxi. memor enim sum et eorum quæ paulo ante mihi a tua sanctitate mandata sunt, quam ea testificari pro me arbitror quod hoc fuerit plane propositum meum, deo, nisi fallor, 30 illuminante mentem meam talemque satisfactionem condente in ea, ut neque tribulatio Rom 8, 35 neque angustia neque persecutio neque fames neque nuditas neque periculum neque gladius separet nos a sana fide, ut tempori potius quam pietati militemus.

Initium synodicæ epistolæ de Proclo factæ

Lp 305

Non minus quam quandolibet, etiam nunc oportune ostendit gratia dei suam 238 [150] manifestissime bonitatem, contra malitiæ magnitudinem et ecclesiæ ægritudinem uirtute 36 clementi resistens et dum graue profundum metueretur, ueloci efficacique medicamine curans et futurum periculum ammirabili et insperato quodam saluationis modo præueniens. quoniam quidem multa medio tempore tempestas tenuit seditiosorum,

1 quodam M   2 modicum M   3 quodeūque modo M
 8 CCXXXII M   9 et scit] escit M   11 ordinatum M   13 reddente scripsi sedente M
 14 lacunam statui supplendo pœnitenti   16 et add. Lupus   his M   31 illuminante Lupus illorum inante M
 34 epistolæ Baluze ccc̄c̄ M   de] postulatur a, sed nescio an translator περὶ et παρὰ consulerit
 35 CCXXXIII M   36 et om. et post ccc̄c̄ superser. M   37 uel loci M   39 tempestam M

qui ex corruptificis seminibus doctrinæ Nestorii surrexerunt et insistebant, dum pro sanctissima ecclesia in medium staret sanctæ memoriæ Maximianus, qui omni quidem
 M 930 diligentia usus est ad huius mali peremptionem nec tamen suffecit hanc malam planta-
 d. 12. m. Apr. 434 tionem (<uelle>re radicitus, igitur dum subito idem beatissimus a præsentī uita migrasset, tamquam facultatem præsumptionis susciperent qui hanc parturiebant seditionem, 5 neque in occulto habere neque absconditam nequitiam suam continere dignati sunt, sed coaceruatæ multitudines in multis partibus ciuitatis Nestorium publico clamore repositabant et urbi pericula ecclesiæque minabantur incendium, et certe ista etiam sub illo beatæ memoriæ huic repugnante languori.

Lp 306 Epistula, inquit, Theodoretī ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit 10 indicans quod multa oportet cogitare de pace et maxime quod certi essent qui thronis eorum insidiarentur

239 [151] Præstitit nobis gratia dei regressum domini mei reuerentissimi et deo amicissimi Donati presbyteri et Acacii diaconi et ab illa qua destruebamur consumebamurque cura liberauit. quæ uero sit eorum qui sursum sunt, intentio, ex allatis amicorum 15 litteris tua sanctitas noscet. omnes enim uel in quocumque nobis ferre adiutorium desistentes pro pace nobis consilia optulerunt; qui uero ualde sunt zelotæ, uerentes hoc pessimum tempus nec litteris nos dignos esse duxerunt. integrius uero hæc addiscet sanctitas tua a prædictis deo amicissimis uiris. quæ agnoscens rogo ut quod ecclesiis ex<pedi, in> commune cogitetis. instantia enim nostra, ut uideo, ad nihil suaue 20 proficiet, sed et [commune cogitetis] perturbationes ecclesiis et populos qui pascuntur a nobis, lupis cruda uorantibus tradet. clarent enim qui exitus nostros intendunt et erunt producendi pro nobis, et timor est ne pro hac nimia acribia pœnas deo soluamus, ea quæ nostra sunt, intendentes et non considerantes quod populis expedit. omnia ergo pensans et librans sapientia tua et lucrum lucro et damnum damno contraponens, 25 et maius lucrum et minus eligat damnum. sic enim et deo, ut puto, placebimus et conscientiam minime uulnerabimus et eis qui ubique in nos aspiciunt, proderimus et commissos nobis populos non prodemus. sufficiens uero est dominator omnium deus et sanctarum gubernator ecclesiarum quid agi debeat, per tuas nobis orationes ostendere et ab his multis ac pessimis nos uoluminibus liberare et modicam nobis sereni- 30 tatem tranquillitatemque donare.

Lp 307 M 931 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Theodoretum, quam rescripsit rogans quidem non nequiquam sibi de eisdem fieri inopportunitatem, dirigens uero ei litteras a Constantinopoli deo amicissimi monachi Parthenii

240 [152] Dum sæpe tuæ scripserim sanctitati de his, superfluum puto eadem de eisdem 35 rescribere. rogo igitur religiositatem tuam legere epistulas quas tibi ante transmisi, et non mihi existere importunum. uiuit enim dominus deus, lucrum conferens lucro,

2 stare M   3/4 planctionem M   4 euellere radicitus scripsi reradicitus M   7 paribus uicitatis M   9 hinc M
 13 CCXXXIII M   14 diaconi Lupus donacii M   qua Lupus que M   destruebamur scripsi destruebamur M   15 ex Lupus et M   amicorum scripsi cf. ep. 248 alco M   18 integrius M   20 expedit in Lupus ex M   instantia Lupus instia M   21 commune cogitetis del. Lupus inferet scribam   pascuntur Baluse pascuerunt M   23 acripia M   25 libras M
 27 uulneramus M
 35 CCXXXV M   37 importum M

præfero ante omnia desiderium dei et regnum cælorum honori et gloriæ sæculi huius, et damnum damno comparans, approbo magis eam quæ hic est expulsionem et exilium et temporalem mortem et opprobrium hominum et irrisiones æterno tormento. non uero miretur religiositas tua quod tu quidem scribas illa, qui Cyrillum putas orthodoxum, ego uero ista, qui Cyrillum habeo hæreticum ** ab omnibus quando expellebantur 5 temporibus nostris beatissimi episcopi, ut pauca de pluribus dicam, Melitius Eusebius Barsis et reliqui omnes, sciebat hæc deus et præ omnibus pro ecclesia cogitabat et rationem non exegit ab eis qui idcirco propulsi sunt, quare non communicantes hæreticis perman- serunt in ecclesiis suis. et ideo, confortante me deo, paratus sum cum omni satis- factione et coram principibus et præsentibus et coram synodis de sola nostra spe 10 fiducialiter agere et omnia, si deus permiserit, sustinere. quicquid ergo tua sanctitas nouit expedire dei ecclesiæ quæ tibi commissa est, id agat; meam namque sententiam nouit deoamabilitas tua. uerumtamen ea quæ mihi sunt scripta a deo amicissimo presbytero et archimandrita seruo dei Parthenio, <direxi> religiositati tuæ, hoc necessarium putans. 15

Epistula, inquit, Parthenii presbyteri et archimandritæ ad deo amicissimum episcopum Lp 308 Alexandrum

Scriptis mihi sanctitas tua quod diminutum sit tuæ gaudium sanctitatis, eo quod 241 [153] ego his quæ transierunt inter hæc diebus tuæ religiositati non scripserim, quasi nos remissiores utique fuerimus effecti. hoc ergo cognoscat sanctitas tua quia quælibet 20 insurgat tribulatio contra nos, sicut et multæ per dies singulos excitantur, quas et tace- M 932 mus, ne arroganter fingere aliquid uideamur, non nos diuidunt a recta confessione quam Rom. 8, 35 tenemus in Christo, et quod ita dispositi simus, ipse dominus uobis innotescet. sicut enim qui cottidie incipit pati, sic stamus, scientes quod et mercedis retributor finem cuiusque sustineat, quia non inchoare tantummodo unumquemque apud eum, sed et 25 perficere facit esse laudabile. quod et tua nos sanctitas semper edocuit cum sanctissimo illo et deo honorabili archiepiscopo nostro et teste Christi domno Nestorio. scito, domine mi, quod hi qui hic sunt, proficiunt magis in reprobam mentem, nunc quidem 2 Tim. 3, 13 impassibile id quod diuinum est, prædicantes, nunc autem uelut ex pænitentia aut obliuione euertunt id quod paulo ante dixerunt, et dispensationem denegantes, prædicant 30 fantasiam. et omnia omnibus et dicere licet et facere, et sicut scriptum est: labia Ps. 11, 5 nostra a nobis sunt; quis noster dominus est? uolunt autem et nos sibi communicare ad hominum deceptionem, de credulitate autem dicunt: »habe qualem uis fidem, tantum comunica nobis«. sed absit ut nos a ueritate alieni esse patiamur, usque ad uitam et mortem. ueritas uero est confiteri dominum nostrum Christum 35 filium dei uiui, deum perfectum hominemque perfectum, et damus passiones quidem humanitati Christi, diuinitati uero miracula, unum filium, unum Christum, unum Lp 309 dominum prædicantes, qui descendit, passus est secundum carnem, uenturus in gloria patris iudicare uiuos et mortuos. hanc tenemus fidem, quam et a uestra sanctitate didicimus, et in ipsa persistimus et ab hac confessione usque ad uitam et mortem nullus 40 nos poterit separare. constantia enim sanctitatis tuæ circa ueritatem clausit omnibus

3—5 adfert Rusticus p. 182, 17—19

5 lacunam statui, post hæreticum noua incipiebat sententia 10 p̄sidentibus M 14 direxi addidi
transmitto Lupus
18 CCXXXVI M 22 uideamus M diuidunt scripsi euendunt M 26 laudabilem M
28 dñō mihi M

os et excitauit etiam dormientes. in uno enim climate Orientis existens, usque ad Occidentem et ultra perlucens clarior conspiceris a sole uisibili illa qua Christum diligis, caritate. dignare uero orare pro nobis et scribere nobis et bonum nuntium de optabili tuæ sanctitatis incolumitate præstare.

Lp 310 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Acylinum episcopum Barbalissi, qui indicauerat ei quod multam instantiam sustineret magnificentissimi loci seruatoris Titi his qui sunt in castro, mandantis ut aut præparent eum introire ad Antiochenum aut de eodem castro propellerent

242 [154] Vt eadem scribam, mihi quidem segnities non est, tuæ autem religiositati munimen
 M 933 est. sciens ergo sanctitas tua quia et permansionis et exitus tui rationem redditura est domino Christo, id faciat quod cum tractatu et deliberatione perspexerit. hanc epistulam uero scripsi, non quod mihi displiceat tuæ actio sanctitatis, absit, sed potius ut quæ me muniunt, dispensarem; si uero illa etiam nunc firma sunt quæ prius iudicaueras, quæso ut minime contristeris. circa apostolum namque dicendum est: non sunt condignæ huius temporis passionibus ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis, et quia nobis donatum est, non solum ut in eo credamus, sed et patiamur pro eo. ego uero et hoc scribo, quod et præsentem religiositate tua crebro dicebam, quia duæ me causæ ab omni ambiguitate perliberant, quod ** mihi conscius non sim esse me militiæ desertorem et Christi ouium relictorem, ut aut imperiali necessitate compellar aut ab uniuerso consonanter meo grege repudier. quæso igitur ut hæc ipsa apud te etiam ipse confirmes et aut publicam necessitatem aut refutationem tui castri sustineas.

Lp 311 Epistula, inquit, Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit cognoscens quod post introitum deo amicissimi episcopi Theodreti in Antiochiam commoti Cilices de rebus propositis diuersa tractarent

243 [155] Clare deus tuæ reuelat sanctitati et<si> non nulli abscondere uolunt, quod omnes
 Phil. 2, 21 quæ sua sunt, quærunt, non quæ Iesu Christi. ego autem promissionibus credens eorum qui hæc a tua percontati sunt sanctitate, id est utrumne oporteret scribere an minime (erant enim nimii, ut et esse uidentur, pro pietate omnia gerere promittentes), sic præsumpsi tuæ pridem scribere sanctitati ut minime pigritares usque ad nos iter assumere. nescio autem quomodo contra uerba propria uenientes, in rebus alio tempore alias nobis formas ostendunt perturbationemque animæ <quæ> inest in his quæ eis ex necessitate placuerant, quippe per ista monstrantes, et nunc quidem ista interrogantes, nunc uero alia proponentes nullam stabilitatem suæ sententiæ habent, sicut de illis animalibus fertur quod in adpectu cernentium colorum uarietates subito mutant, et uidetur mihi quod eos tædeat quod et usque ad præsens simulationem seruauerint et non primi aliorum diabolo semet ipsos addiderint. sed quidem quid alii uelint, nos satagere non oportet; nam et prius mandantes, si oportet dirigi eas quæ dicuntur benedictiones an non, et ex nostra sententia cognoscentes non modo eas dirigi non debere, sed nec ab eis suscipi litteras, omnia contraria peregerunt. de me autem

4 tua M
 6 multa instantia M   9 CCXXXVII M   10 ratione M   11 perspexerint M
 19 quo M   lacunam statui e. g. supplendo mihi pro Christo sit patiendum et quod
 26 CCXXXVIII M   etsi scripsi et M   quod Lupus qui M   29 proprietate M
 32 quæ addidi   34 nulla M

noueris, deo amicissime domine meus, quod ex quo agnoui factam coniunctionem cum Cyrillo impio ab Antiocheno, semel tantum per magistrianum litteras eius recepi; quas Lp 312 et in latoris faciem ieci, ita ut nec ipse præsumeret a nobis reciprocas poscere neque ille nobis ulterius scripta transmitteret.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad deo amicissimum episcopum Lp 313 Meletium, quam scripsit eum quidem approbans pro tali constantia, reliquorum uero inconstantiam reprobans et indicans persecutionem factam in deo amicissimo episcopo Acylino

10

Quia Cilices, paucis exceptis, semper et calidi et tepidi fuerint, ut non dicam frigidi, 244 [156] et sublimes et humiles, quales etiam nunc inuenti sunt apud nos, tuam non latuit sancti-
tatem, quæ et meam de his sententiam nouit. semper enim, dum ad eos scriberem, cf. Apoc. 3, 16
in tuæ sanctitatis iudicio posui utrum hæc eadem dirigerentur an non. habemus uero etiam nunc per gratiam dei eandem de Cilicibus consolationem sicut et prius habui- 15
mus, hoc est diuinitus datam constantiam et inuincibilem zelum sanæ fidei ** sanctitatem tuam. suffecit enim deo et unus, quando summersit orbem generale naufragium, et tres in Babylone, quando per terrorem fornacis accensæ omnes idolo seruierunt. rogo Dan. 3, 6. 7. 12
igitur sanctitatem tuam ne refutes sæpius nos ad præsens instigare certamen. ecce enim clare uidemus illud Isaïæ impleri prophetæ, quod ait: contritio et infelicitas Ies. 59, 7—9
in uiis eorum, et uiam pacis non cognouerunt et non est iudicium in 21
uiis eorum. semitæ namque eorum per quas ambulant, peruersæ sunt, et nesciunt pacem. ideo iudicium recessit ab eis. et beati ac ter beati qui oppugnantur a talibus per ecclesiam malignantibus. quapropter beatifico nunc dominum meum deo amicissimum episcopum Acylinum a Barbalisso 25
ab eis expulsum, qui pariter est nobiscum et olim coronas emeruit. sole enim clarius fere ab incunabulis conuersatus, nunc uero per calumnias et factiones a sua eiectus est ecclesia per magnificentissimum loci seruatorem atque fortissimum sed ora quæso et pro hoc ipso qui me rogauit id scribere, et pro nostra constantia, ut dei uoluntatis signaculo roboretur.

30

Epistula, inquit, Esychie Castabalensis episcopi ad episcopum Meletium, indicans quod Lp 314
persuaso Antiocheno ut in litteris nihil superfluum poneretur, id est de Nestorii M 935
depositione personæ, communicauerint hi qui erant ex secunda Cilicia

Sicut illic de præsentis tuæ religiositati promiseram quæ in causa contigerint, 245 [157] nuntiare, studui per has literas id implere. conuenit igitur per gratiam dei Christi 35
ut his quæ in illa epistula superflue legebantur, exclusis, suscipiantur illa quæ bene et ep. 71
apostolice dicta sunt a domino meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo Iohanne, ut et sanctitati eius per reciprocas nuntiemus et quæ sint quibus assensimus, et quæ,

1 noueris *Lupus* nouerit *M*   2 recepi *M*   3 lateris facie *M*
7 alexandrie *M*   8 melitium *M*   11 CCXXXIX *M*   12 tua *M*   13 mea detis *M*
15 cilibus *M*   16 lacunam statui supplendo e. g. monstratum per   24 oppugnatur *M*   mali-
gnantis *M*   25 barbilisse *M*   26 expulso *M*   27 eiectus est *scripsi* eiectus *M*   28 lacunam
statui supplendo e. g. decurionem
31 castabulensis *M*   34 CCXI. *M*   38 scitate *M*   per reciprocas *scripsi* perfecti procas *M*
assensibus *M*

a quibus abstinemus. sciat autem subtiliter sanctitas tua ex his quas ad eum dictauimus litteris, quarum destinavi rescriptum, et dignare quæso, quod tamen non ut ministrans consilium scribo, sed ut commemorans, sic de hac causa tractare sicut a sancto ac beato domino illo nostro nutritus, ut modis omnibus maneat indisruptum corpus ecclesiæ domini Christi.

Lp 315 Velut [ut] anagnosticum, inquit, deo amicissimi episcopi Meletii ad Maximinum episcopum Anazarbi

246 [158] **1** Hi quidem qui scripserunt, qua intentione scripserint, non habeo dicere; sed illud noui quod nos ad impietatem manifeste inuitent. namque præbendo consilium ut ne ecclesias optineant hæretici, nos eas potius Iohanni communicando teneamus, quid est aliud dicere nisi: ne alii hæretici futuri sint, uos potius esse hæretici festinate? claret enim quod qui his communicare delegerit qui omnes hæreses incongruitate uicerunt, unus eorum ipse quoque sua communione reddatur. sicut enim qui adhæret domino, unus est spiritus, sic et qui adhæret hæreticis, unus est spiritus. nam quid est aliud cum talibus una communio nisi ad eos coniunctio per animæ affectum? **15**

2 quare de his proprie fortasse dicitur quod qui eis adhæserit, unus sit spiritus. hæc autem clarius indicauit humilitati meæ deo amicissimus episcopus Helladius per litteras quæ mihi sunt redditæ tertia sabbati meridie, quas etiam mandare tuæ disposueram sanctitati, nisi lector cum tuo, ad quem respondeo, anagnostico præuenisset. illi autem rescripsi quod per gratiam dei nec nouerim illos qui semper quidem contra nos **20** synodos facere meditantur, sunt uero a semet ipsis depositi, nec reputo eos ullatenus. qui enim sunt illi qui nos ad synodum prouocent? quos oportebat, si tamen iustitia seruaretur, a nobis ad iudicium prouocari et eorum <quæ> ab ipsis inique et insane sunt præsumpta, reddere rationem. igitur nec respondebo ullatenus ei quem direxerint, si tamen reuera uenerit aliquis, sed ad directores suos inhonorem remittam. si uero **25** habere iussi fuerint principis nutum, tunc credens ex permissione dei esse hanc rem, **M** 936 qui nos uult et per has temptationes bonam circa se deuotionem monstrare, abscedam potius ab ecclesia ista, opere docens per gratiam dei quemque uolentium ut barathrum **Lp** 316 perditionis effugiant, quam patiar communicando eis in hac ecclesia permanere et memet **3** ipsum <cum> omnibus perdere. quæ ad tuam sanctitatem nunc a me dicenda peruideo **30** super contestatione clericorum. ridiculum namque est, si ut illi non trahantur ad curiam, ego meam fallam conscientiam coram deo et perdam et me et populum quem mihi commisit, dum me illi sequi debeant, si bene præfero et sicut dux fuerit dominus Christus. manifestum uero est quia eum qui pro pietate certatur, non solum nihil metuere oporteret, sed et ad sustinendum dira omnia tota esse deuotione præparatum, **35** ne perdat pretiosissimam margaritam. me uero confortante deo, <de> ecclesia mea exiero. si ita contigerit, non solum mancipem nominent, sed et si quid est peius et quicquid aliis uilius. si autem uolunt, et ad forum purgandum me deputent, ut manibus meis plateæ puluerem mundem, sicut in iudicium fieri solet aduentu; si uero et his est aliquid deterius, ad aliud adiudicent. nam cuius uoti est pro conscientia **40**

---

6 ut <i>deleui</i>	melitii <i>M</i>	7 anagarbi <i>M</i>	8 CCXLI <i>M</i>	16 portasse <i>M</i>	18 quæ <i>M</i>
20 semper qui dei nec nouerim illos qui semper <i>M</i>			21 mediantur <i>M</i>	23 quæ <i>add. Lupus</i>	
26 <i>malim</i> exhibere seu adhibere		27 abscedas <i>M</i>	28 barathrum <i>Lupus</i>	barbarum <i>M</i>	30 cum
<i>addidi</i>	31 si ut <i>scripsi</i> sicut <i>M</i>		trahantur <i>scripsi</i>	trauntur <i>M</i>	32 mea <i>M</i>
tate <i>M</i>	36 pretiosissima <i>M</i>	de <i>add. Lupus</i>	39 iudicium <i>M</i>		40 adiudicens <i>M</i>

Christo deuincta et per custodias expendi et per omnem tormentorum speciem trahi usque ad ultimum spiritum, huic quid de omnibus ceteris pertinebit? pro qua re mihi eueniet tuæ sanctitatis orationibus ab ecclesia, si hoc deo uidetur et si tempus instat, abscedere, opere cunctis qui mihi commissi sunt, demonstrantem quomodo sit ab eis perditorum fugiendus assensus. si uero aliquis me sequi uoluerit, lucrabitur 5 semet ipsum. alioquin ego <quod> facere debui, faciam, si me dignatus fuerit dominus 4 deus; credo autem quod dignetur pro clementia sua. quid autem mea interest utrum multi an pauci sint mei consortes? nam siquidem Antiochenus institerit, non contristat, etiamsi nullus adiutor sit; si uero imperiale præceptum necessitatem simul intulerit, nihil proderunt solacia plurimorum, quippe qui et absque hoc, si a meis proditus 10 fuero, nec sic quidem mihi aliquid pertinet præter Christum, cui commisi spes meas, excepto quod infelicium perditionem potero lamentari, quia non oro ex ipsorum perditione lucrari. uerumtamen dominus Macarius, sicut scimus, ex quo eius agnouit miseriam, nec scripsit ei nec fecit ut de episcopo mentionem. quod si eum minime deposuit, non tamen idcirco ei communicare dicendus est. non enim potuit synodum 15 Lp 317 facere contra eum; quod autem ad se attinet, fecit, ab eo se animo separando, qui ulterius nec scripsit ad eum nec eum nominauit episcopum, immo et e contrario in colloctionibus amarissime eius faciens mentionem. nam nec nos nunc Cyrillum et Iohannem ab ecclesia fecimus alienos, sed non ob hoc communicare eis credendi ullatenus sumus, 5 donec illorum perditionem nostris animis inducamus. et quidem miseræ meæ per 20 gratiam dei ista uoluntas est; si uero Iohannes anathematizauerit ista capitula cumque eis Cyrillum, qui ea exposuit et agit pro eis, et non subscripserit ordinationem Procli, per hoc utcumque compensans ea quæ contra deo amicissimum episcopum Nestorium M 937 inique præsumpsit (etenim Proclus amplectitur procul dubio Cyrilli et Iohannis communionem, unde et de ea quæ dicitur eius confirmatione synodica utrisque transmisit), 25 si ergo Iohannes hæc fecerit et deo amicissimum Nestorium episcopum fuerit se habere confessus, non dictum tantummodo, sed ut eum in ecclesiam introducat et cum eo sedeat, tunc cum nostra ipsorum securitate seu munitione amplectemur eius communionem. præter hæc autem decies milies ab ecclesia pelli exorem et per mortis genera uniuersa transire quam communionem eius amplecti, etiamsi nullus e clero uel populo hanc beatam 30 uiam carpentem me sequi uoluerit.

Synodica, inquit, Maximini et eorum qui erant ex secunda Cilicia, ad Antiochenum Lp 318 de communionem. et de capitulis fecit ut hæreticis mentionem

Suscipientes tuæ sanctitatis litteras per dominum admirandissimum comitem 247 [159] Neoterium, omnino delectati sumus super expositione fidei sanctitatis tuæ, quomodo 35 prius quidem fidei sanctorum beatorumque patrum qui Nicææ conuenerunt, tua sanctitas fecerit mentionem, deinde illorum sanctorum posuerit nomina qui semper claritate rectæ fidei micuerunt et pro pietate fortiter decertando coronati <sunt>. hæc clarificauerunt animas nostras, hæc corda nostra festiuitate repleuerunt. nihilo minus uero et anathematismi contra omnis contaminationis et impietatis * Apollinarium et 40 abominandissimas expositiones eius nos supergaudere fecerunt et oramus ut sanctum

1 deuicta M	6 quod <i>add. Lupus</i>	8 instiderit M	11 mea M	13 agnoui M
14 episcopo <i>Lupus xp̄o M</i>	22 proci M	23 utcumque M	27 ecclesia M	
32 cilia M	34 CCXLII M	35 delectari M	38 coronati sunt <i>Lupus coronanti M</i>	
40 <i>lacunam statui supplendo plenum</i>	apolinarium M	41 expositionis M		

tuum caput donetur nobis longissimo tempore, perpetuo hæc exponens simul et ammonens. quæ enim præter ista uel scripta uel dicta sunt, aliena ducimus a sanctorum beatorumque patrum fide; expositioni uero tuæ orthodoxæ existenti sanctitatis et satis clare prædicanti piam fidem adquiescimus. et non nos diiudicet religiositas tua, eo quod hactenus ad paternas tuas ulnas non præcucurrimus. etenim semper nos omnino turbauerunt illa capitula, quæ et tua religiositas sæpius ut praua existentia reppulit; nunc autem optima expositione tuæ religiositatis accensi, rogamus sanctitatem tuam ut ores pro nobis quod in fidei pietate perstemus et diligenter seruemus uitæ munditiam. hoc namque de nobis tuæ religiositatis est lucrum, ut filii tui animi uirtute proficiant.

Omnem quæ tecum est fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. 10

247 a Iudicent et de istis qui beati Theodoretī ac beati Ibæ dicta condemnent, et pariter
Lp 319 de Antiocheno præsule sancto Iohanne, qui talia scribentes minime respuit.

Lp 320 M938 Epistula, inquit, Theodoretī episcopi ad Helladium Tarsensem, qui ei scripserat et direxerat ei litteras quæ a Constantinopoli uenerant. scripsit uero ei hortando eum ut uniretur Antiocheno, firmans quod a nemine cogere depositioni consentire personæ

248 [160] Et litteras quas tua sanctitas destinauit, inspexi et magnificentissimi atque gloriosissimi quæstoris epistolam legi, quam per deo amicissimos Donatum presbyterum nobis et Acacium diaconum destinauit. legi uero et aliorum litteras amicorum et inueni quod omnes pro pace nobis hortatus offerrent. memor uero est et sanctitas tua quia et a principio esse orthodoxam dixerim epistolam quæ ab Ægypto directa est, et nullam circa eam quandolibet discordiam habui. hæc igitur apud memet ipsum cogitans omnia et quod unum sit ecclesiæ dogma et quia hæreticorum illorum capitulorum uirtus euacuata est, dum duæ naturæ pro una prædicentur et confessa est impassibilis deitas, collocutus sum domino meo deo amicissimo episcopo Iohanni et inueni eum et pro orthodoxia studiose certantem et ecclesiæ unitiōnem fieri festinantem et depositionis subscriptionem minime exigentem ab eis qui id facere nollent. inueni uero et eos qui sunt secundæ Ciliciæ, ad eum communionis epistolam destinasse. necessarium igitur æstimauī dirigere honorandissimum et reuerentissimum presbyterum Basilium cum his litteris et rogare sanctum tuum caput ne prodas gregem tibi commissum, dum causæ nullius intersit. nam per gratiam dei et recta fides obtinuit et ad iniustitiam nos secum nullus impellet. quæso igitur sanctitatem tuam iterum iterumque ne differas litteras, sed ut scribas et salues ecclesiam, quando quidem nec tua conscientia uulneratur. nec enim nos iustus iudex alienæ iniustitiæ exigit ultiones; inquit enim: qui ligat sarcinam, ipse et portabit; et qui uuam acerbam comederit, eius dentes obstupefient. nos conuenit et contentiones sistere et ecclesias coniungere et commissas a deo non prodere oues, ne ob hoc tormenta soluamus.

20—22 adfert Rusticus p. 182, 14—16

2 præter ista scripsi præterita M	3 satis Lupus sacris M	5 præcucurrimus M	7 optime M
13 CCXLIII M	14 constantinopolim M	15 antiocene M	19 aliorum scripsi alio M
alias Lupus	24 confessa est scripsi confesse M	27 qui id scripsi quid M	30 tuum caput
dupliciter scripsit M	32 tua M	iterum scripsi et M	33 salues ecclesiam Lupus salutes ecclē M
ne M	35 portauit M	aceruam M	36 obstupeficient M

Epistula, inquit, eiusdem ad Cyrillum Adanensem, quam scripsit rogans et ipsum ut Lp 322 pro pace satageret, confisus quia nihil ab eo expeteretur nisi sola communio

Tempus, inquit, pugnae et tempus pacis sapiens Salomon, res bene dispertiens **249** [161] et quid sit proprium temporis cuiusque, determinans. igitur praesens tempus non ^{Eccl. 3, 8} belli, sed pacis est. nam et apostolica doctrina per dei gratiam tenet et haereticorum 5 quieuit noua uox dogmatum et unus est sensus ecclesiae et secum nos iniustitiam facere nullus impellit nec ad damnationem quisquam cogit insontis. et haec manifeste cognoui colloquens domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo Iohanni et subtiliter eius intentionem comperiens. dignare igitur, sanctissime domine, quia et hi qui ad secundam Ciliciam pertinent, ad eum synodicam direxerunt, communicatores ep. 247 M 939 se eius litteris confitentes, hortari dominum meum deo amicissimum episcopum Helladium 11 ut pro unitione curet ecclesiae, quando quidem nec eius conscientia uulneretur. oportet enim sanctitatem tuam pro ecclesiae pace curare (sufficenter quippe inuicem, uelut in nocturna pugna, consumpsimus) et operare ut nosmet ipsos de reliquo cognoscentes, iam tandem amplectamur et pacem. 15

Et has superiores epistulas ex nomine Theodreti positas non me arbitror inaniter **249a** transtulisse, licet rationabiliter ambigam utrum uere sint eius. sed idcirco id egi ut quia talibus aduersarii abutuntur, etiam circa haec instruantur orthodoxi per gratiam Lp 323 dei. qui enim beati Ibae damnari <uolu>nt epistulam, eius abnuunt esse, quae etiam gestis uniuersalis concilii absolute eius sub nomine continetur. absque dubio Theodreti credi desiderant, eo quod eas operi suo Irinaeus ille contexat, qui dum prius acer- 21 rimus Nestorii defensor exstiterit, postea anathematizanti eum cum dogmate suo communicabat ecclesiae, unde aliis et ipsi Theodoro magnopere duxerat exprobandum, ac ne hoc tantum laicus agere uideretur, a Domino Antiocheno praesule Tyrionum metropolis episcopus ordinatus est. multa enim talia eius inter has epistulas dicta pro 25 inutili longitudine praetermisi, cuius ad hoc aliqua transtuli, ut eius intentio nosceretur. primus ergo hic ipse Irinaeus, deinde consimiles eius abusi sunt talibus, ut quasi de mutabilitate Theodoro exprobrarent: abutuntur his et Acephali, dum certe in non dicendo Epheseno secundo concilio apud eorum auctorem Dioscorum nulla ex his legatur obiecta. quos certa immaniter <non> uidentes ad hoc impulit indigentia obiectionum, ut de illis 30 quoque addendus iudicaretur quae aduersum XII capitula ante pacem conscripserat. sed hanc obiectionem serotinus et nouellus error a ueteribus mutuatus est, aduer- Lp 324 sariorum testimonia digna fide dicendo; ego autem scripta haec tanto in melius accipienda perspicio, quanto Theodreti probari potuerint, licet in eis illa intentione quam uidere non uolunt, post ecclesiae ex parte unitionem de beati Cyrilli dictis destruere et 35 iniuria damnatum uideatur dixisse Nestorium. tota namque intentio pro caritate secundum deum proximorum fuisse monstratur, qui hoc solum suadere studuit ut ad ecclesiae Christi pacem trahens Orientis episcopos nullum foris ab ea aeternae tradendum

3 CCXLIII M   4 temporis cuique M tempore cuique Lupus   8 collequens M   10 ad eum scripsi addet M   10 communicatorem M   11 hortare M   13 pace curare scripsi pcurare M
14 operare Lupus operate M
16 CCXLV M   18 quia Lupus qui M   aduerii M   19 damnari uolunt scripsi adm-
runt M   21 contexa M   22/23 communicabat scripsi communicat M communicauit Lupus
24 dno M   26 inutili M   28 exprobrarent M   abutunt M   29 ephese non M
30 quos scripsi quod M   non addidi   32 obiectionem serotinus Lupus obiectionem serotinum M
ueteribus scripsi ueteri M   mutuatus Lupus mutatus M   34 probari scripsi probare M

perditioni reliquerit. quod tunc eis aliter suadere non poterat, nisi talia interim uerba misceret, quippe quando et ipse sanctus Iohannes Antiochenus præsul cum coadunatis sibi coepiscopis suis, id est magno illo sene Acacio Berœensi et Paulo Emeseno et aliis simili hæc intentione tolerabat. quis igitur sic maliuolentia cæcus sit quem ad malam suspicionem sola hæc dicta inclinent et ad intellectum potius boni propositi 5
 M 940 effectus ipsi non trahant? qui longe clarius meliores existunt, quoniam tot pastores et plebes et abstulit Nestorio et ecclesiæ reddidit unitati. nam fructus horum scripto-
 Lp 325 rum illi nimirum sunt quos legemus post paululum uno spiritu damnatis erroribus **, ad quod nisi tali dispensatione perducere non poterant. intellexisse uero nos integre Theodoretum intentionem et ex ipsa circa fidem Nestorii et eius aduersitate cognoscant. 10
 ep. 209 nam dum Nestorius unitiæ Cyrilli ad Iohannem epistolæ fidem clarissime impiam demonstrare festinet, eam Theodoretus constantissime asseuerat orthodoxam et insuper post tales ad se Nestorii litteras hoc idem faciendo persistit, ad Helladium metropolitanum
 p. 180, 20-22 episcopum in sua epistula dicens: »memor est autem sanctitas tua quia et a principio orthodoxam esse dixi epistolam quæ ab Ægypto directa est, et nullam circa eam quando- 15
 libet discordiam habui.« quod ei ille Alexander, qui ab hoc ipso Irinæo per omnia
 p. 175, 3-5 ualde laudatur, in epistula quam supra posuimus, improperat dicens: »non uero miretur religiositas tua quod tu quidem scribas illa, qui Cyrillum putas orthodoxum, ego uero ista, qui Cyrillum habeo hæreticum.« quæ omnia euidentius elucent, si scriptis his Theodoretum illa Nestorii conferamus. 20

Lp 326 Epistula, inquit, eiusdem ad Mocimum deo amicissimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ, per quam significat quod in Antiochiam ingressus Iohanni collocutus sit et ea de quibus agitur, decenter et optabiliter composuerit

250 [162] Qui facit omnia longe melius quam petimus uel intellegimus, præparauit nos colloqui cum domino meo sanctissimo episcopo Iohanne et sermone de singulis habito, 25 terminum quem uolebamus, accepimus. inuenimus quoque remedium quod sufficiat domino meo deo amicissimo episcopo uestro, subtilitatis dogmatum causa. dignare igitur, deo amicissime, præloqui religiositati eius et eum nobis ad persuadendum facilem præparare. speramus enim quia, iubente deo, circa diem mensis huius uicesimum et omnem uobis collocationem nostram narrabimus, ut et uos domini mirabilia ob- 30 stupescatis.

Qui nobiscum sunt, salutant tuam religiositatem.

Lp 327 Epistula, inquit, Meletii, quam scripsit ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, indicans quod communicauerint secundæ Ciliciæ sacerdotes, primæ uero eos sequi potius uellent 35

251 [163] Re uera, nisi dominus sabaoth reliquisset nobis ueritatis semen sanctitatem tuam, sicut Sodoma fuissemus et quasi Gomorra similes essemus effecti. qui Rom. 9, 29
 M 941 enim uidentur adhuc pro pietate configere, ut non dicam cuncti nos, erubescendo tuæ sanctitatis pro pietate constantiam, uidentur utcumque hactenus recertari, ut post

1 aliterer M   3 beroensi M   8 damnatis *Lupus damnatur M*   *lacinum statui supplendo*
 ad ecclesiæ pacem rediisse   12 aseueret M
 21 CCXLVI M   21/22 hierapolitanum ecclesia M   24 qua M   30 narrauimus M
 33 CCXLVII M   dñ M   37 sodomara M   38 *malim* uidebantur   38 proprietate
 confringere M   39 proprietate M   uidetur M   recertari *scripsi recertans M*

bella, inuiti, cunctantes et quasi rationes deo non simus reddituri, ad quem referri contingit huius certaminis causam, dum certe fructus seruetur restituendus in tempore suo his qui ex tota uirtute diligunt deum et ob hoc sincerissime in praesenti ostendunt pro pietate constantiam. sed optamus donari nobis tuam diutissime sanctitatem, eam quae in hac uita emersit, caliginem dissoluentem perfectae circa deum notionis festa lampade. nos autem, sicut iussisti, domine meus, deo amicissimo episcopo Helladio sanctitatis tuae misimus litteras et reciprocas suscipientes tuae sanctitati direximus. quae autem circa nos agantur, ueremur edicere. unde id omittens, quaeso sanctitatem tuam, consuete ora pro nobis, ne nos ualeat impietatis unda sommergere, quae intolerabilis, ut uidetur, existit, nisi diues quaedam desuper gratia uenerit.

10

Epistula inquit, Helladii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, qua indicauit Lp 328 quod secundi quidem Cilices communicauerint, compellitur uero et ipse ab omni clero et episcopis prouinciae suae Antiocheno coniungi, dicentibus sibi praefatis ne deteriora mala contingant his quibus nunc coartatur ecclesia

Conuenientia quidem tui apostolici propositi et zeli quem pro pietate geris a principio usque ad finem, et ista sunt quae nuper nobis per deo amicissimum episcopum Meletium tuae sanctitatis porrecta sunt scripta. ego uero et quae scripsi et quae locutus sum reuerentissimo illi et optimo, minime obliuiscor et nunc tuae deoamabilitati haec ipsa significo quoniam dum multa ac pessima contra ecclesiam dei mala uersantur ad medium ad uenditionis et emptionis et praesunt homines praua sentientes et operibus indiscreti et alia inoptabilia et uitanda, quorum nec numerus potest explicari, quid agam, repperire non ualeo. nam quiescere quidem et meam solius obseruare animam aestimo amplectendum, sicut testis est conscientia mea, et multi emere uelim ut a principio usque ad finem aequali uterer uita, nihil pro commissi ministerii necessitate relaxans neque meliore uel ut ita dixerim, conuersatione praelata. sed si prodidero iterum quibus non oportet, ecclesiam dei et fidelissimos Christi populos, nescio an uel parua mihi satisfactionis particula in diem iudicii relinquatur. unde omnem simul securitatem omnemque pariter curam iactans in omnium dominum, in ipsum solum confido, Ps. 54, 23 praecipue uidens quod omnis noster deo amicissimus clerus et fere cuncti sanctissimi episcopi compellunt nos ad coniunctionem prospicere. et secundi quidem Cilices, quod et tu, deo amicissime, iam fortassis audisti, et pacificati sunt et Antiocheni sunt amplexi communionem et qui apud nos, peragere haec ipsa festinant; ego uero remansi cum duobus deo amicissimis episcopis tantum, non minor zelo, ut arbitror, pietatis a tua sanctitate, deliberans una cum eis neque praeter domini Christi facere uoluntatem neque ecclesiam dei et fidelissimos et amatores Christi populos proderet. tuae sit orationis, domine mi, de reliquo, ut sicut desiderii nostri est, ita haec pia dirigatur intentio.

1 cunctantes scripsi temptantes M   4 proprietate M   5 caligine M   6 amicissime M
 7/8 direximus, quae Lupus direximus quae autem scitanti direximus quam M
 11 CCXLVIII M   15 proprietate M   17 quem scripsi M   19 lacunam statui sup-
 plendo e. g. et fides portatur   20 scripserim uenditiones et emptiones   21 explicare M
 23 testis Lupus estis M   24 uterer uita Lupus utere ruina M   25 lacunam statui coniciendo
 meliori <hac cura>   prodidero Lupus prodero M   28 dno M   33 a tua Lupus ut uas M
 35 tua M

Lp 330 M 942 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam Tarsensi rescripsit, uituperans quidem scripta ipsius, ammonens uero eum ne desereret ea quæ semel deoamabiliter iudicasset

253 [165] 1 Iudicium quidem de talibus, deo amicissime domine, tuæ est per omnia deoamabilitati conueniens, per omnes spiritalis uiuenti uirtutes; ego autem rogo ut illud mente 5 percipiat deoamabilis anima tua, quod ubique per orbem tempore isto [quod] publica exeritur audacia ab ægrotantibus eam hæresin quæ nuper emersit, aut ei præbetur locus Os. 4, 14 ab eis qui esse sani uidentur, et clare illud propheticum opere perpetratur quia et ipsi commiscebantur meretricibus et cum consecratis idolo sacrificabant et intellegens populus, quin immo, ut ulterius repetatur, sacerdotes 10 qui intellegunt, complicabantur fornicatæ. quid igitur, quæso, conuenit ulterius sustinere eos qui secundum ueritatem pro pietate certantur, nisi utique ut pellantur et exilientur et persecutionem sustineant omnemque speciem tormentorum circa apostoli 2 Tim. 3, 12, 13 sententiam? qui ait: omnes enim qui uolunt pie uiuere in Christo, persecutionem patientur; mali uero homines et deceptores proficient in 15 2 peius, errantes et in errorem mittentes. sed ecce, ut scripsimus pridem, serenissimus et mansuetissimus imperator noster, dum certe sicut contra hæreticos ad ep. 228 cf. 231 eum accusatores nostri rettulerint, nihil nobis proposuit aliud nisi ut aut communicemus orthodoxiæ proditoribus aut segregemur ab eis; nos autem, qui pro pietate certamur, quid oportuit sustinere? requiem honorem gloriam permansionem temporalem 20 et, ut complexè dicamus, præsentis temporis fruitionem an omnem speciem tormenti et pœnæ? nullus enim, dum pro pietate certaretur, distributis umquam deputatisque Lp 331 tormentis abscedit, sed e diuerso suo quidem proposito ad dira omnia præparatur, necessitate uero corruptibilis corporis una uel secunda pœna ad finem peruenit meliusque iam fuerat a principio non exitisse nec multos ad pietatem in nobis adtonitos roborasse 25 3 quam nunc ad tam mansuetam propositionem clementemque torpescere. et hæc nunc mihi non ad tuam religiositatem dicta sint, sed ad meam meditationem propter secundas has litteras. tria sunt ab Antiocheno commissa, communicatio cum hæretico, rectæ fidei anathematismus, orthodoxi hominis depositio. quid horum, quæso, primum excusare ualebimus et pro quibus ei communicare uitabimus? nam duo 30 quidem manifesta sunt quod ab eo in deum commissa sint, tertium uero in hominem. uerum quia dei sacerdos est læsus, et hoc quodammodo refertur ad deum. illud uero 1 Reg. 2, 25 Heli cogitato sacerdotis: si peccauerit, inquit, homo in hominem, et orabunt pro eo. quomodo igitur est possibile ut nos pro pietate certantes deseramus quæ prima et quæ necessaria sunt causæ et pro iniquitate quæ in personam commissa est, 35 resistamus, et de pietate quidem <ut> pro nihilo taceamus, obiciamus uero non nos ei esse in deiectione participes ex quo semel eius communionem fuerimus amplexi? ego uero et ordine et consequentia progrediens * credo in dominum Christum, quia etsi exilium M 943 nobis minentur et mortem, communicare ei nullatenus sustinebo, quando et decies milies esse orthodoxus prætendatur, idcirco præcipue quia communicauit hæretico et 40 abiurauit rectitudinem fidei. qui uero nunc boni sunt circa nos per suos proprios,

-----

1 CCXLIX M	tarsensis M	4/5 deoamabilitate M	6 percipias M	quod del. Lupus
7 heresis M	9/10 sacrificabat M	10 ulterius scripsi ueterius M	11 cōplicantur fornicare M	
quid Lupus qui M	12 certantur scripsi errantur M certant Lupus	13 exilienter M	15 patienter M	
propositu M	24 coptibilis M	26 mansueta M	27 tua M	29 recta M
34 proprietate M	36 ut addidi	37 deiectionem M	38 lacunam statui supplendo dico sicut	31 deo M

per quos ad nos scripta miserunt, et ipsam, tempori succumbentes, addixere personam, qui quid ipsi personæ scripserint pridem, quando meliorem de ea gerebant spem, tuam
 4 non latuit sanctitatem. nonne autem stupendum seu mirum quod nobis in præsentis certaminis temptatione contingit idem, falsa eorum qui nos amare uidentur, misericordia, ueritate uero oderunt, et reprehensiones et contumeliæ et subsannationes et exprobra- 5
 tiones eorum qui circa tempora immutantur nec pro ueritate certantur, et blandimenta
 priorum et ipse circa eos nec rationabilis neque necessarius noster affectus? per
 hæc namque uniuersa et temptati et probati sunt qui Christi martyres confessoresque
 sunt pietatis effecti, et alii quidem uicerunt, nonnulli autem plerumque succubuerunt. Lp 332
 quem namque eorum non circumdedit multitudo affinium coniugum filiorum fratrum 10
 parentum amicorum uicinatorum sodalium affectus firmamenta monstrantium et a con-
 stantia circa deum separare temptantium? non habemus pecunias et munera et
 naues plenas oneribus, quæ mittamus; sed habemus orationes et lacrimas et gemitus
 compunctionem et ad dominum uigilias. his namque armatur ueritas, illis autem
 5 multitudo contra ueritatem. sed sub debito sunt, inquit, ecclesiæ nostræ. ergone 15
 ob hoc despicienda est pietas? unde uero et debent? numquid deliciati sumus
 ex eis? numquid donauimus nostris? numquæ nostra soluimus debita? quod
 etsi eis thesauros decem milia congregemus, nonne bonum est ut uerba domini Christi
 teneamus in mente: quid enim prodest homini, inquit, si totum mundum lu- Mt. 16, 26
 cretur, animæ uero suæ faciat detrimentum? instant enim nobis cogitationes 20
 huiusmodi, quas per gratiam dei alteris cogitationibus sobriis et uerbis scripturæ destrui-
 mus; bonum uero est in tali statu sistentibus illa diuina monita meditari, quæ inquit:
 hi in curribus, et hi in equis, nos autem in nomine domini dei nostri Ps. 19, 8
 inuocabimus, et contra me, inquit, garriebant qui sedebant in porta, Ps. 68, 13, 14
 et in me psallebant qui bibebant uinum, ego uero et oratio mea ad te, 25
 deus; tempus beneplaciti deus, et illud Hieremiæ: ego autem non destiti Ier. 17, 16
 post te consequendo et diem hominis non desiderauit, et quia non sunt Rom. 8, 18
 dignæ passionis huius temporis ad futuram reuelari in nobis gloriam.
 quæ autem nuper magnis contra me elicerunt studiis, requies mihi sunt et libertas, si
 hoc permiserit deus, ab hoc prælio non dicendo. quam enim speciem contrarietatis 30
 non aduersum me Antiochenus exercuit? nonne militum magistros et iudicem
 aduersus meam armauit humilitatem? nonne martyris ecclesiam a me abstulit,
 in quam fere trecentas auri libras expendimus et ecclesiam sub debito fecimus? nonne
 inuasit parœcias? nonne militarem commouit cohortem contra episcopum senem M 944
 introduxitque eo expulso sacrilegum? nonne alibi fornicarios et iniustos stigmatibus 35
 criminum ordinauit? nonne hanc omnem, <quod> ad se adinet, regionem aduersum
 nos irritauit? et per eum qui me confortauit, gaudium et corona et exultatio et Lp 333
 exercitium et unctiones mihi hæc omnia facta sunt, ut experimento discerem quia in
 multa probatione tribulationis abundantia gaudii nostri est. ad commemorandam
 uero religiositatem tuam et eorum <quæ> ab Epheso pridem scripsimus ad sanctas dei 40 ep. 110

2 qui quid scripsi quicquid M tua M 4 cerminis M 5/6 exprobrationes M
 7/8 necessarius-namque dupliciter scripsit M 10 quem namque Lupus que tamque M quoungum M
 11 firmamenta scripsi firmenta M firmitatem Lupus 12 separare scripsi reparare M 15 multitudo M
 debito Lupus sepito M egone M 18 bunum M 19 tenemus M mentem M 22 diui M
 26 beneplaciti M heremie M 32/33 martyris ecclesiam — in quam fere Lupus martiris in quam
 eccliam — fere M 34 patrocias M parochias meas Lupus 35 sacrilecum M iniustos Lupus
 iniustos M 36 quod add. Lupus 37 irritauit scripsi imitauit M gausium M coram M
 38 disserem M 40 quæ add. Lupus

Orientalis ecclesias, transcribens ex chartis ecclesiasticis, quæ apud nos sunt, exemplar tuæ sanctitati direxi.

Hic illud non posui, quia supra iacet.

Lp 334 Epistula Theodoretī, inquit, episcopi ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit postquam ingressus Antiochiam Iohanni est collocutus, unde præfatus senex deo amicissimus eius, id est Theodoretī colloquium non est passus ulterius

254 [166] Ego, etiamsi me tua religiositas persequatur et pellat et utatur inuectius contra nos, non desinam procidens supplicare et prouolui infimis pedibus sanctitatis <tuæ> et tenere illa genua quæ in orationibus expendisti, et quæ ad obsequium pertinent, 10 uniuersa peragere, quibus testimonium ea quæ nuper acta sunt, perhibent. post turbas enim decem milia et non pauciores perturbationes quas sustinui, uidens in magno periculo animas quæ commissæ sunt nobis, in domo facto colloquio uniuersa nobis per gratiam dei uotiuè peracta sunt; seruo autem narrationem colloquutioni futuræ. inuenimus enim et satisfactionem quæ tuæ mundæ conscientiæ satis sit et ab omni eam 15 dubitatione ualeat præmunire; cui et Isauri cedentes et Cilices amplexi sunt communionem ad dominum meum sanctissimum episcopum Iohannem. spero autem, concedente deo, ad tuam uenire circa diem mensis huius uicesimum sanctitatem.

Omnem quæ cum tua religiositate est in Christo fraternitatem ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus

20

Lp 335 Epistula, inquit, deo amicissimī episcopi Alexandri ad Theodoretum, qua respondit ad supra scriptam indicans quidem causas quæ id non sinerent fieri, rogans uero ne ob hoc sibi de cetero instaretur

255 [167] 1 Arbitror quod religiositas tua non solum nihil omiserit eorum quæ ad saluationem Mt. 18, 12 pertinent infelicis animæ meæ, sed et supergressa sit illum pastorem uelocissimum qui 25 in euangelio legitur. ille enim semel iit ad montes ad ouem quæ perierat inquirendam; tua uero sanctitas et Arbathimilam montem et Hierapolim et Zeugma et Antiochiam nunc adit ad animam meam, quæ periit, inquirendam quiesce igitur, quæso, de M 945 cetero et ipse fatigari et conterere nos. ego enim non quomodo agant Cilices et Isauri, intendo; sed si omnes qui fuerunt a sæculo homines a mortuis resurgentes Ægyptiæ 30 abominationis impietatem pietatem uocent, digniores eos fide nullatenus duco ab scientia 2 quæ mihi deo largiente donata est. et nihil horum quæ scripturus sum, dicerem, sicut testis est ueritas, nisi talia nobis, quasi exquisita propter nos satisfactione, per epistulam tua sanctitas indicasset arbitror autem quod ego potius locum habuerim tuæ scribere sanctitati deposuisse quidem me talem prætentum, inuestigasse autem 35 ueritatem pro talibus causis sancti monachi qui sunt Alexandriae, epistulas dixerunt per Chometum his qui in Ægypto fuerunt, Acacio reuerentissimo diacono et xenodocho et Scyllacio religioso presbytero et archimandritæ et Agapio reuerentissimo presbytero et

8 CCL M inuectius scripsi nectibus M 9 infimis scripsi in eius M 10æ addidi
 10 tenere Lupus temeri M pertinen M 11 actua M 12 sustinui Lupus sustinuit M
 13 colloquia uniuerso M 16 præmunire scripsi peruenire M 17 Isauri M
 21 CCLI M 22 supra scriptam scripsi scām M 23 instauretur M 26 hui M inquir-
 rendum M 27 Arbathimilam scripsi cl p 133, 25 135, 12 harbath meum M hierapoli M
 geugma M 30 intendo Lupus intendunt M 35 tale M prætentum scripsi puentu M
 inuestica se M 38 scyllacio M

gazophylaci, execrantes impietatem Cyrilli et pestilentiam quæ comprehendit ecclesiam dei, et sibi indicari rogantes si aliqui deo amicissimorum episcoporum per Orientem Lp 336 relictis sunt, qui non sunt huius temporis facti, ut si remanserunt, scriberent eisdem monachis ut uenirent et habitarent sub umbra eorum. »hic namque«, inquit, 3 »ab altis sedibus deus passibilis prædicatur«. deo amicissimus presbyter et archiman- 5 drita Parthenius et mihi <scripsit> et tuæ religiositati direxi epistolam quia cum fiducia ep. 240. 241 nunc in Constantinopolitana dogmatizantes ecclesia dicunt quia ille immortalis est mortuus. et ante paululum quam susciperem tuæ religiositatis epistolam, undecimo ep. 254 quidem die ueniens indicauit quod propter hanc hæresim ab ipsa ecclesia infinitæ se multitudines separarunt; Andreas uero deo amicissimus episcopus ante hos mihi dies 10 per epistolam scripsit quod in tota Pontica regione deus passibilis prædicetur. deo amicissimus et sanctissimus episcopus ex Ægypto tuæ religiositati per epistolam coindicauit: »Rabbulas de uobis quidem sapit quod pietatem cognoueritis; de nobis 4 uero ubique scribit euidenter nos hæreticos nominans.« qui sunt a secunda Cilicia, ep. 200. 201 mihi synodicum direxerunt, in quo et Cyrillo dederunt anathema et communioni eorum 15 qui eum ut episcopum habent. simili mihi epistula indicauit Helladius quod similia et ipse decreuerit et una sententia sit his quæ deo amicissimis secundæ Ciliciæ episcopis placuerunt et quia nonnulli illius regionis episcopi altera sapiunt, sui permutatione tempori seruientes. quinque epistulas habeo deo amicissimorum presbyterorum Photii atque Martyrii, duas quidem communiter scriptas, in quibus orthodoxam epistolam, 20 ep. 72 tres uero a solo deo amicissimo Photio, in quibus eam nominauit hæreticam. deo amicissimus Zebinas, qui in Antiochia fuit, Preponianus eurethe, Eustolianus in Anazarbo ** cum reliquis enim episcopis coram ecclesia anathematizauit Cyrillum et com- 5 municantes Cyrillo. uerumtamen ut comperi nunc, Aurelius Flauius est ** potui ex his, ut prædixi, tuæ religiositati inuestigandæ ueritatis dare consilium, sed præsentis 25 tempore iudicauit tacere. et, per sanctas orationes tuas, omnes hi qui condemnauerunt impium Cyrillum, si eum dixerint orthodoxum, permutati circa hanc partem, illorum M 946 forte ponentur a me quorum sanctus meminit Paulus. rogo igitur religiositatem 2 Tim. 3. 13 tuam, quia <nec> insanus sum nec delirus, ut parcas senectuti meæ; sic enim uere noscet Lp 337 sanctitas tua in orationibus ita mea genua laborasse, ut ipse dixisti. ego enim ante 30 triginta annos, dum Iulianus quidam uita euangelica uiuens Apollinarii morbo langueret et nominaretur super oblationem in ecclesia Chalenti et uicino monasterio, usque ** auferretur nomen; et scierat etiam illud quia decem milia mortes sustinere paratus sum quam tali communioni præbere consensum.

Epistula, inquit, Theodoretis ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, qua significauit 35 Lp 338 quod Cilices et Isauri subscriptis condicionibus Antiocheno sunt adunati

Seu suscipiat quæ a nobis uel apud nos aguntur, sanctitas tua siue etiam non, 256 [168]

2 rogantes <i>Lupus</i> roganti <i>M</i>	aliquid <i>M</i>	6 scripsit <i>addidi</i>	fiduciam <i>M</i>	7 constantino-
politane <i>M</i>	10 multitudini <i>M</i>	11 epla <i>M</i>	12 epla <i>M</i>	12 ex Ægypto] <i>res obscurissima</i>
15 direxerint <i>M</i>	16 communioni <i>M</i>	16 similia <i>scripsi</i> simul <i>M</i>	17 sit <i>scripsi</i> in <i>M</i>	amicissi-
mis secundæ <i>Lupus</i> amicissimisse <i>M</i>	22 eurethe <i>conicio</i> Arethusæ	23 lacunam <i>statui</i> ,		
supplementum <i>incertissimum</i>	cora <i>M</i>	24 ut <i>scripsi</i> et <i>M</i>	fianius <i>M</i>	lacunam <i>statui</i> ;
obscura omnia	27 orthodoxa <i>M</i>	29 nec <i>add. Lupus</i>	sic <i>Lupus</i> si <i>M</i>	uero nosset <i>M</i>
30 laborasse <i>Lupus</i> laurasse <i>M</i>	31 apollinarii <i>M</i>	32 lacunam <i>agnouit Lupus</i> laborauit dum		
supplendo ad uitam et mortem id egi ut <i>malim</i>	33 et scierat] <i>lacunam statuerim, deinde scripserim</i>			
et scire erat				
35 CCLII <i>M</i>	dm <i>M</i>			

nos non quiescimus illa facientes tota uirtute quæ coram terribili illo tribunali damnationem nobis qualemcumque non inferant. etsi in aliis enim neglegentes et fastidiosi sumus nullamque rerum diuinarum facimus curam, sed in talibus et oramus et satagimus ne studiosis bonorum multo infirmi simus. innotesco igitur sanctitati tuæ quia Cilices et Isauri et eulogias Antiochiæ direxerunt et in litteris suis ut episcopos 5 nominarunt et Alexandrinum et Constantinopolitanum, adicientes non se communicare depositioni sanctissimi episcopi Nestorii. hæc mihi indicauerunt amicorum nonnulli communium, mandantes ut etiam nunc tuam deprecem sanctitatem et ad sanctos pedes tuos cadam et persuadam quatenus his quæ cunctis placuerunt communiter, acquiescas. putant enim me cunctorum omnia posse apud sanctitatem tuam. unde iterum rogo 10 animam tuam sanctam ut suscipias hanc deprecationem meam et condescendas pro ecclesiæ pace.

Lp 339 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit deo amicissimo episcopo Theodoreto, insinuans quod nihil interesset apud se quod Cilices et Isauri Antiocheno communicassent, quando ipse omnia sustinere <pro> pietate delegerit 15

257 [169] Ab initio ego nec uos nec Cilicas sum secutus, et maxime uos, qui aliquando quidem super nubes uolatis, aliquando uero ad illius genua ut dediticii obseruatis, qui per orbem terrarum notatus a uobis est, et utraque propria estis uoluntate perpassi. uos autem dixi, ut facerem commune quod tuum est. sed a principio memet ipsum a Cyrillo impio separaui et a communionibus ei qui usque ad præsens pro sua impietate 20 certatur, uos maxime suæ hæresis cooperatores accipiens. nihil enim nunc usque nos latuit eorum quæ ab illo conscripta sunt, sed inter manus habemus et ea quæ ad Berœensem scripsit Acacium, et ea quæ per Emesenum Paulum, et quæ aduersum tuam religiositatem scripsit, et quæ ad clericos suos Constantinopoli remorantes, et quæ ad Melitinensem Acacium, postquam cum Paulo fœdus communionis iniit, ubi et acriter 25 pro sua hæresi agit. Antiochenum namque nec habui hæreticum umquam nec habeo, etsi propter tempus inter utramque in nonnullis uariari partem temptet.

M 947 ep. 145
ep. 72
ep. 173 ep. 76

Et post alia: Coniuro igitur te per sanctam trinitatem ut adire me desinas. spero siquidem in eo qui crucifixus est quique apud me ualere fecit amplius pietatem et a quattuor gubernatoribus et ab aliis mundi iudicibus quiete superatus est nec permis- 30 surus <est> me scandalizari per te. ego enim cum tanto iam gaudio me expulsuros excipiam, ut si auri mihi ulla copia, exceptis uasis ecclesiasticis, esset, plures eis eulogias quam pro bonis nuntiis darem. nam quia ecclesia nostra nec habet quodcumque nec habuit neque ego accepi neque tribui cuilibet usque ad obolum unum, sæpe me arbitror intimasse. unde nec codicem quemlibet eicere pertuli, sed nec unum per 35 gratiam Christi obolum ex ecclesiastica facultate; sed ex his quæ mihi direxerint amici, habeo ad animalium conductionem, et sic sum cottidie quasi in fryctoria positus, do-

23/24 et quæ aduersum tuam religiositatem scripsit] sunt Cyrilli responsiones ad Theodoreti librum contra XII anathematismos

4 malim infirmiores	5 isari M	direxerunt Lupus dixerunt M	7 nonnulli Lupus nulli M
10 putans M	cunctor omi M	11 condescendam M	
13 CCLIII M	15 pro add. Lupus	17 genuas M	qui per scripsi quippe M
22/23 abero enensem M	25 me itense M	26 antiocenus M	27 partem temptet scripsi
ptemptet M	28 adire scripsi ad M	30 quattuor gubernatoribus] id est Anna Caipha Herode Pilato	
31 est addidi	34 tribuit M	addobolum M	35 cōdicem M
scripsi fryctoria M			37 fryctoria [= φρυκτωρια]

mino teste. absque enim necessitate inrefutabili pascua non relinquo, dei iudicium metuens, ne et hic inter temptationes ab eo constitutas et in futuro rationem relictionis exsoluam. necessitas autem et hic nos a dubitatione et illic a damnatione liberos præstat. non igitur huius rei gratia tua religiositas fatigetur, sed oret pro nobis tantummodo.

5

Theodoretum ad Nestorium, inquit Irinæus, sanctissimum, ut persuaderet sanctissimum Lp 341
Alexandrum adunari Antiocheno

Domino meo et secundum ueritatem deo amicissimo atque sanctissimo patri et **258** [170] episcopo Nestorio Theodoretus in domino salutem. Pessime quidem ægrotavi postquam redii a Germanicia; amplius uero me conficiunt et ualidius cruciant ea quæ geruntur 10 circa dominum meum sanctissimum episcopum Alexandrum. nec enim domini uerbis acquiescere patitur dicentibus bonus pastor animam suam ponit pro Ioh. 10, 11 ouibus suis, nec iuramentis beati Pauli, quibus usus est ** ad suadendum nobis, Rom. 9, 3 quod anathema fieri a Christo iurauerit pro impiis Iudæis; sed uult commissa sibi pascua prodere et ultiones ob hoc debitas pro nihilo deputat. unde iterum tuam sanctitatem 15 rogo ut ei scribas et eius sanctitatem persuadas Paulum audire dicentem quia non quæro 1 Cor. 10, 33 quod mihi soli expedit, sed quod pluribus, ut saluentur, et acquiescere ut pusillum delinquat. sic enim ponamus quasi et hoc fiat, ut a multo delicto ceteros liberet; scis enim clare quod dico, deo amicissime domine, et nosti causas mei doloris. unde nec pluribus uerbis indigeo, sed tuæ supplico sanctitati ut ei uehementius increpes. 20 M 948 arbitror enim quia si id fiat, non refutabit nostra colloquia, atque ita, deo fauente, difficilia cuncta soluentur.

Dubitare me fateor an supra scripta epistula Theodoretum sit credenda, qua hortari **258a** narratur Nestorium ut eius correctione Alexander, id est quasi alter Nestorius corrigatur, Lp 342 dum tria et eadem uterque proponeret, id est ut Cyrilli scripta decernerentur hæretica, 25 ut non damnarentur Nestorii dogmata, ut eius delectio solueretur; alioquin ut, quod erat residuum, non communicarent his qui ista rennerent. Theodoretus autem contrario euidenter tramite means, perspicue ad id colloquium quærere apparebat Alexandri, ut ei de communione cum Iohanne ineunda <persuadere> posset. tale igitur erat, si credendum est, quod Nestorio suadere susceperat, ac si diceret: »increpa 30 Alexandrum, cum communicat tibi ac tuis et non potius communicatoribus Cyrilli depositoribus tuis et anathemantibus dogmata tua«, nisi forte, ut assolet, Theodoretum magnæ utilitatis spes et nimia caritatis intentio assumptæ rei difficultatem non siuit intendere. nihil namque amplius erat agendum quam quo suas partes Nestorius ipse dissolueret et sui causa diruptos ecclesiæ restitueret. una quippe causa erat 35 Alexandri et ceterorum partis eiusdem, et quod in illo optineretur a Nestorio ecclesiæ tot episcopos non * absque gregibus suis, Theodoretus magno utique caritatis cupiebat instinctu. unde necessario et illud euenerat, ut in illo iam cœpta hæresis moreretur Lp 343

6 CCLIII M   theodoretum M   7 antiochenum M   9 theodoretum M   10 cruciant M
13 lacunam statui supplendo sanctissimus episcopus Iohannes cf. ep. 210   16 persuasas M   paululum M
17 acquiescere scripsi acquirere M   18 delinquet M   21 quia si Lupus quasi M
refutauit M
23 CCLV M   supra scripta scripsi sca M   26 delectio Lupus delectatio M   28 meas M
29 persuadere add. Lupus   37 lacunam statui supplendo manere   38 instinctum M   hæresis
moreretur scripsi here firmaretur M

ab ipso auctore destructa, quod si per hanc obtineretur epistulam, de fructu eius omnes, puto, catholici lætarentur. quin etsi, ut contigit, impetrare non posset, ille interim uir ita excitauit quicquid pro ecclesia contra hæresim facere ualuit, ut nihil quod fieri deberet, omitteret, quæ usque adeo mihi summum tenere uidetur intentio, ut nec optento fine melior esse potuerit nec eo qui euenit, debeat iudicari deterior. neque illud autem credo quod talia scripta Theodoretus, si tamen eius sunt, quod ubique dicendum est, absque suæ opinionis apud aliquos offuscatione legenda crediderit. sed quid mirum si æstimationem [apud] quorundam despexit pro tali negotio, pro quo despiciere posset et uitam? nonne apud sapientes et iustos hinc clarus enitescet? sciendum namque est usque adeo ueritatis esse sententiam quia hi qui per animi tumorem ex sua corripitur persona non sustinent seu ad recertandum continuo irritantur, detorta in alterius personam correptione monendi docentur, ut eam sanctus Iohannes, præclarus ecclesiæ doctor, Constantinopolitanus episcopus, et utatur multotiens et ualde commendat scripturæ diuinæ explanando sententias. itaque quantumlibet quis præfationem laceret huius epistolæ, quæ forte sola falsantis est, illius tamen rei calumniarum tenebris inuoluere non ualet claritatem, si Theodoretus hortando Nestorium qualiter ad ecclesiam reuocaret Alexandrum, oblique ipsi Nestorio monstrare cupiuit quia et semet ipsum debuit ecclesiæ reddere pænitendo.

Lp 344 Epistula, inquit, Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit, quod hi quidem qui erant ex secunda Cilicia, communicauerint, alii uero Cilices et Isauri similiter sint transgressi quæ pie iudicauerint olim

259 [171] Gratias domino deo, qui per singulas generationes elegit eos qui protegant ueritatem, ut quæ perire periclitatur in plurimis, in paucis eius tuitione seruetur, demonstrationem donans per ista plenissimam eo quod impossibile sit omnino conpirationem mali huius ex toto exterminari. manet uero in paucis testimonium quod hæc deo sint placita, etsi omnes pariter ad contraria studia conuertantur. gratias autem domino deo, qui hæc semper quidem ad munimen pietatis dispensat, et nunc uero * tuam sanctitatem ad simile pro nobis obsequium, ut dum periclitetur pietas in omnium uoluntate, apud religiositatem tuam maneat mysterium ueritatis. uerumtamen et humilitatem nostram similibus Paulo illi beato ad tuam uerbis uti sanctitatem conuenit et dicere: omnes nos Cilices reliquerunt, præsens saeculum diligentes, et abierunt unusquisque post cor suum. magis autem tuam quidem sanctitatem ualde ista dicere conuenit, quæ et ante hoc aliis præfulgebat, quando uidebantur defendere pietatem, et nunc in uniuersa terra sola præfulget. nos autem solum grates conuenit reddere omnium domino deo, qui reliquit nobis tempore Christianorum penuriæ sacerdotum et cunctorum simul bonorum solitudinis summitatem et basem et robur et fundamentum tuam sanctitatem, ut nulla exurgente tempestate turbemur, qui et hoc præstet ut usque ad finem nobis tua sanctitas constet (est enim dominus omnium), quo proficiat ad confusionem quidem uniuscuiusque ruentium et ad munitionem permanentium, si tamen adhuc aliquis est relictus. sicut enim uideo, sacerdotum nullus remansit ubique nisi sanctitas tua. sed dignare quæso et pro humilitate nostra orationes facere con-

1 obtinetur M   omnis M   3 excitauit *Lupus* exciuit M   4 optento *scripsi* optato M
 8 apud *deleui*   10 quia *scripsi* qua M   12 persona correptionem M   17 ecclē M
 19 CCLVI M   melitii M   22 singulos M   23 periclitantur M   24 conpiratione M
 25 exterminium fieri M   27 lacunam *statui supplendo* ostendit   28 uobis M   29 uoluntates M
 30 nra M   31 diligens M   33 præfulgebant M   34 uniuersam terram M   36 roborum M

suetas, ut digna efficiatur omni qua dignum est uoluptate temptationes sufferre pro Christo.

Irinæus continuo interposuit, <in laudem> præinquiens eius qui composuit

Sapienter quidem deoamabilis ista sacerdos epistula intimauit huic magno ueritatis **260** athletæ; erant uero omni uerbo superiores eius meritorum diuitiæ et pietatis desiderium. ⁵ omnia enim quæ præsentis sunt sæculi, damnum putabat, ut lucrifaceret Christum, Phil. 3, 8 circa uocem Pauli apostoli, omnia postponens caritati quam habebat ad deum. unde usque in finem perstitit incommotus idem pietatis propugnator egregius, quin immo turris adamantina, quem tantæ amicorum simul et hostium phalanges ab Iesu iam caritate diuidere nullatenus ualuerunt. sed opus est in eius laudibus immorari, dum liceat ¹⁰ ex litteris quæ secuntur, addiscere quæ pastor Cyri Theodoretus ad Antiochenum sua epistula indicauerit quantaque et ipse eum semper ueneratione coluerit qui aduersus eum tales inimicitias exercebat. inquit enim: »recolat sanctitas tua et illa uerba ^{Lp 347} qua ab ea olim dicta sunt nobis, quia domnum Alexandrum omnes pariter et ferimus et portamus et ei importunitatem quamlibet inferri a quocumque non sinimus.« hæc ¹⁵ ^{M 950} enim clara uoce sic dixit, iste uero in suis litteris posuit, sicut continuo uidebimus. ^{p. 192, 4—6} uerumtamen nos non ex his hunc sanctum senem miramur, per quæ eum quidam uel uerbis uel litteris laudauerunt, sed ex confidentia circa deum et pro ueritate certaminibus, sicut ipsæ res prædicant.

Epistula <deo> amicissimi episcopi Theodoreti ad Iohannem Antiochenum causa deo ²⁰ ^{Lp 348} amicissimi episcopi Alexandri

Non per neglectum distuli ad tuam sanctitatem litteras destinare, sed nesciens **261** [172] nunc usque quid scriberem. in suo siquidem tenore permansit dominus meus sanctissimus et deo amicissimus episcopus Alexander, credens eum summæ esse iustitiæ, cuius rei gratia neque amicos affatus neque preces ammittit, sed euangelicorum trans- ²⁵ gressionem reputat mandatorum dispensatiuam condescensionem quia igitur eum clare a principio, domine, nosti, sed et aliam uirtutem uiri expertus es, quæso sanctitatem tuam ut patienter agens et eos qui ei temptant inportuni esse, prohibeas. hoc enim coram ueritate dico quia et tuæ sanctitati decus plurimum prouidebit et non lætificat ipsum, qui nullam consolationem nulla habet ex parte. nec enim colloqui nec scribere ³⁰ patitur dilectoribus suis et ab eis excipere litteras unumque nunc habet tantummodo uotum ut quacumque occasione a cura liberetur. consequens uero est ut et emolliatur temporis spatio; si uero idem ipse perstiterit, nec hinc sanctitati tuæ ulla læsio erit nec nobis nostroue in commune collegio. quæ enim per dei gratiam docet, sunt orthodoxa et conuenientia ecclesiasticæ fidei; perturbare autem neque ualet neque temptaturus ³⁵ est, quoniam silentium tenet, ecclesiæ pacem in nullo contaminans. si uero eiectus fuerit, cognoscet sanctitas tua quod maxima læsio inde contingat. aperte siquidem diuisio ex hoc ecclesiastici corporis fiet Constantinopolim et in alias plurimas urbes, eo quod per simplicitatem nesciam nunc nonnulli putent eum integerrimæ fidei defen- ^{Lp 349} sorem, alii uero factis iuuenilibus aggredientes et propter hoc contentiones in excelsum ⁴⁰ attollere festinantes occasiones assumant. multum uero et tuæ religiositati, ignosce

1 digni *M*
 3 CCLVII *M*   in laudem *addidi*   4 ista *scripsi* iste *M*   ueritati *M*   9 que *M*
 15 inferre *M*   19 re
 20 CCLVIII *M*   deo *addi* *Lupus*   34 qui *M*   35 ecclesiastico *M*   41 religiositate *M*

mihi hæc pro dolore scribenti, d<edecus> et blasphemiam congregabit, si hoc contigerit, sicut nihilo minus id quod prius dixi, omnem gratiam et patientiæ laudem afferet. qui enim nactus copiam ulciscendi non utitur potestate, nullis laudibus minor est. recolat autem sanctitas tua et illa uerba quæ ab ea olim dicta sunt nobis, quia »dominum Alexandrum cuncti pariter et ferimus et portamus et ei quamlibet inferri importunitatem a quocumque non sinimus«. et propter uniuersa tam quod est commune, disponens quam quæ proprii sunt decoris, prohibeas eos qui illi infestari temptauerint. hoc enim et placere arbitror omnium deo et homines non amicos tantum, sed et inimicos ad laudem mouere.

261a Et reliqua per ordinem scripta, sicut ab Irinæo sunt posita, exequar, inserta ex eius persona transiens.

262 [173] Domino meo per omnia deo amicissimo et sanctissimo episcopo Meletio Titus. **Lp 35° M 95¹** Multa et diuersa subinde hic diffamantur de sanctitate tua, quibus exitus consonat, eo quod nolit usque ad præsens sanctitas tua totius orbis et catholico et orthodoxo communicare conuentui, ab aliquibus forsitan qui quod expedit, comprehendere nequeunt, dissuasa. nunc igitur sero tandem reuigilare desidera contra uersutias inimici et omnium sanctorum episcoporum affectum recupera et noli ad præuentiones et multiloquia tendere, quæ iuuare nihil possunt, quin immo et hic et in futuro sæculo nocent. claret enim quod prouidentia dei omnes saluari homines uelit. quomodo ergo credibile est quoniam solam sanctitatem tuam iusserit suis teneri iudiciis? cognoscat igitur angelus tuus quod diuinæ litteræ uenerint, certa quædam contra eos qui non obædiunt, sancientes et non communicantes sancto uniuersalique concilio. nos etenim, qui semper oramus ut nequaquam diaboli mala præualeant, rogauimus deo amicissimum archiepiscopum Iohannem differre, donec hæ litteræ redderentur. omne igitur tuæ religiositatis studium sit malas quidem cogitationes deponendi, prodire uero et ad Antiochiam præuenire. hoc enim multis modis fieri expedit. si autem post has litteras sanctus angelus tuus occurrere non uoluerit, nullus habebit ulterius unde in quoquam uituperet aut eundem sanctissimum et deo amicissimum episcopum Iohannem aut nos ipsos, quando sub omni uelocitate hæ ipsa exequi cœperimus quæ a diuino uertice sunt præcepta. si enim diuinæ litteræ inobædientes comprehenderit in eis in quibus uidentur degere urbibus, intolerabilis eis tristitia fiet. incolumes sitis.

263 [174] **1** Domino meo per omnia reuerendissimo et ammirandissimo et magnificentissimo **Lp 35¹** Tito Meletius. Quoniam quidem prouidentia dei, sicut in litteris ipse prædixisti, ammirandissime domine meus, omnes homines saluari uult, constat, sed non utique diuinam uoluntatem, sicut uidemus, secuntur hominum uoluntates, quarum nos dominos faciens deus, sicut cuique uidetur, eis uti permisit ad probandum rationalis animæ uel beniuolentiam uel maliuolentiam circa deum. sic itaque Cain quidem fratricidium præsumpsit, parum cogitans diuina præcepta; Sodomitæ uero ad omnes impietatum et iniquitatum declinauerunt species, nullam facientes uoluntatis memoriam diuinæ.

1 dedecus et scripsi det M   congregauit M   2 afferet *Lupus* affect M   3 copia M
ultitur M   5 pari M   7 prohibeas *Lupus* propriam M   8 dñm M
10 ex eius scripsi eieius M
12 CCLIX M   sc̄issimi epi M   14 orthodoxe M   16 soro M   19 salua
cl. 34 sauari M   20 sc̄itate M   30 comprehenderent M
32 CCLX M   34 saluare M   35 diuina M   dñō M   38 somite M   39 uu...

at populus Iudæorum crucifigere omnium saluatorem Christum minime formidauit, M 952
 dum certe debuerit eum qui ex eis ad omnium salutem apparuit, cum festinatione reci-
 2 pere, sicut et uolebat eius dispensationis intentio. et ut breuiter dicam, omnis scriptura
 diuina talibus exemplis referta est per quæ clareat quod innumeri semper extiterint
 qui præter diuinam uoluntatem ad deteriora delapsi sunt, omnino autem <pauci> qui 5
 salutem secundum dei optinuerunt uoluntatem. non tamen ob hoc aut mali præ-
 ferendi sunt optimis aut optimi criminis rei esse putandi sunt, eo quod non sint malis
 ammixti. in nullo enim reprehendimus Abel, quia Cain moribus non assensit, nec
 Noe tamquam de insania incusamus, eo quod reliquos sui temporis uniuersos non fuerit
 imitatus. nec Abraham delirasse putabimus, qui ex omnibus generis sui solus deo 10
 complacens factus est et idolatriæ errori peregrinationem pro pietate præposuit. nec
 Loth ab id quod decet, excessisse dicemus, qui solus ex omnibus Sodomitarum rennuit
 opera. nec despiciemus Moysen, qui regali obsequio præposuit pro pietate pericula. Lp 352
 nec præteriemus tres pueros, qui soli ex omnibus noluerunt imaginem Nabuchodonosor
 auream similiter aliis adorare, sed pro beniuolentia sua circa deum flammam elegere 15
 fornacis. sed nec apostolos annihilabimus tamquam gentis nulla pars fuerant, qui
 cum duodecim numero essent ex omni populo Iudæorum, in illum soli crediderunt qui
 ab eis deceptor et dei aduersarius uocabatur, et certe hoc ipso eis ad præsens nihil aliud Mt. 27, 63
 3 promittente nisi tribulationes et persecutiones et mortes. sed numquid eis infructuosa
 uel præsentis in tempore facta est diligentia competentis? et certe uide quod Abel 20
 quidem maiorem fiduciam post mortem possidet apud deum et Noe mire saluatus sit
 a totius mundi naufragio. uide Abraham, qui principium et radix correctionis omnium
 factus est et propter uirtutem pater cunctorum fidelium meruit appellari. uide Loth,
 qui largissimum ignem euasit. uide Moysen, cui totius Israhelici populi commissus
 est principatus et figuris honoratus est ueri pastoris. uide pueros, qui in Babylone 25
 super omnes apud Chaldæos sunt prælati mirabiles et honoribus primis ac maximis
 beneficiis digni apud alienos effecti sunt. d ** sanctis apostolis quare ** qui et apud
 omnes et imperatores et priuatos siue subiectos tanta ueneratione colantur, ut pro summo
 beneficio habeant qui omnibus dominantur, si Pauli sepulturæ ** quisque si attenderet
 ad consonantiam plurimorum et quod ad se attinebat, diligentiam uirtutis nullius putaret 30
 esse iuuaminis, neque aliquando quoquam dignus existeret et ** eorum quisque pæne
 particeps esset, nunc autem quia et soli apud semet ipsos uirtutis diligentiam tutabantur, M 933
 tali apud omnes ueneratione coluntur et in futura uita sustinent beatitudine <æterna>
 et infinito lumine comprehendi. non igitur uel nunc abiectos faciet apud deum paucos
 qui tota pendent beniuolentia circa eum et ob hoc uituperantur iniuriantur effugantur 35
 conspiratione plurimorum. etsi enim nos sicut illi pauci ac beati, non sumus, sed
 tamen illos modis omnibus imitari iubemur. cuius rei gratia et sicut in simulacris
 uel imaginibus similitudines corporum, sic illorum uirtutes diuinis inscriptæ sunt litteris, Lp 353
 ut nos exemplar attendentes eorum, facta ipsorum confidenter æmulemur et non arbi-

2 salute M   4 qua M   5 pauci add. *Lupus*   9 Noe *scripsi* neo M   e quod M
 temperis M   11 errore peregrinatione M   15 uream M   sui M   16 annihilabimus
 [= οὐδενίσομεν] *scripsi* annihil M   fuerat M   18 aduersarios M   ipse M   24 ignem
 largissimum ignem M   27 beneficiis digni *scripsi* benigni M   inter d et scis *spatium fere VI litte-*
rarum rel. M   inter quare et qui *spatium fere VIII litterarum rel. M*   29 seputure M
lacunam statui supplendo e. g. et Petri adorationem offerre permittantur. quorum attendere M
 31 aliquando quoquam *scripsi* aliquoquam M   inter et et eorum *spatium fere XVI litterarum rel. M*
 32 uirtutes M   tutabantur *scripsi* tuta M   33 futuram uitam M   beatitudine æterna *scripsi*
 beatitudo M   36 conspratio M   39 confitenter M

tremur nos noui aliquid instituere præter illa quæ apud ueteres gesta sunt, etiamsi id ab
 4 omnibus incusetur. sed ne nos putes hæc nunc uane percurrere et ut scias ipsa ne-
 cessitate et deo deuincta conscientia <nos> ad imitationem cogi priscorum, et ipsam
 causam breuiter audi, pro qua non inconsequenter nos ab Antiocheni separandos com-
 munionem putauimus. dogmata Cyrillus exposuit omni impietate repleta. propter 5
 ipsa eum cum Ephesi deposuit Antiochenus ut impium, participes asciscens ad hoc alios
 e diuersis prouinciis plurimos et omnes Orientalis regionis episcopos, abiurauit eius
 ubique doctrinam, ut errori Apollinarii per omnia consonantem. imperatore præsentem
 ep. 120 iurauit, sicut ipse a Chalcedone scripsit Ephesi constitutis, quorum rescripta salua sunt
 apud nos, quod nec si pænituisset Cyrillus et sua capitula reiecisset, cum ad communionem 10
 recipere acquiesceret quod princeps extaret hæreseos. deposuit eum rursus in
 Tarso et cum eo septem qui pro eo ascenderunt Constantinopolim, factis synodalibus
 5 litteris, quas et cuncti subscripsimus. super hæc permansit Cyrillus non solum
 suorum scriptorum nihil abiurans, sed et prædicans ea cum maiore fiducia, et ille qui
 coram imperatore iurauerat nec pænitentem Cyrillum se ad communionem recepturum, 15
 ep. 169 misit in Ægypto ad eum supplicem Paulum, sicut et illud quod apud nos est exemplar
 ep. 173 ostendit. et ipse ubique Cyrillus affirmat tam per ea quæ scripsit Constantinopolim
 ep. 76 degentibus clericis suis, quam per illa quoque quæ ad Acacium Melitinensem, qui expro-
 brauerat ei quasi a suis recesserit et ad communionem fuerit ab Antiocheno receptus.
 ep. 145 taceo de eiusdem Cyrilli litteris ad Acacium Berœensem scriptis, inconuincibilem haben- 20
 tibus instantiam tam pro eisdem capitulis quam pro omnibus quæ prius et postea impie
 exposuit. post quæ Antiochenus Paulum in Ægyptum direxit, tam dogmata Cyrilli
 suscipiens, pro quibus eum secundo damnauerat, quam rectitudinem fidei anathematizans
 Lp 354 in scripto et omnia faciens sicut placuit ei. et horum testis est ipse Cyrillus, qui
 ep. 76 eius satisfactionem suscepit, qui in suis ad Acacium Melitinensem litteris hanc eandem 25
 M 954 commemorans epistolam ad Acacium Berœensem quam fecit, mox intulit inquiring
 quia »nisi Antiocheno ea quæ a me ad Acacium scripta sunt, placuissent, non utique
 a principio Paulum direxisset ad me«. interpretatur uero Cyrillus idem in eisdem
 ep. 71 litteris suis epistolam quam detulit Paulus, quæ sursum ac deorsum nobis ab Antiocheno
 profertur, ut nihil omnino a capitulis differentem, sed eadem intentione conscriptam et 30
 male ob inuidiam intellectam ab eis qui eam orthodoxam quidem dicunt, sed his quæ ab eo
 6 prius sunt exposita, esse contrariam nec non et doctrinæ Nestorii consonantem. uerum
 nos et hæc omnia omittentes, huiusmodi condicionem dedimus Antiocheno, ut aut
 suaderet Cyrillum anathematizare omnia sua et sola apostolica doctrina esse contentum
 circa eorum quæ scripta sunt, intentionem et sic coniungeretur ecclesiæ aut ipse Antio- 35
 chenus anathematizaret in scripto Cyrillum cum impiis dogmatibus eius, contra quæ
 prius sæpe decreuit, et nomen deo amicissimi episcopi Nestorii, qui pro sola pietate tanta
 perpetitur, sanctis inscriberet diptychis. ** horum facere uoluit. propter hæc
 nos dissentimus ab eo atque ab eius communionem disiungimur. si enim pro incongruis

27—28 hæc ipsis uerbis in ep. 76 non inueniuntur quamuis propter ea quæ secuntur, dubitari nequeat quin
 Meletius de hac ipsa epistula loquatur

2 scias *Lupus* suas *M* 3 nos *add. Lupus* 7 prouinciis *Lupus* probandis *M* 8 apolinari *M*
 11 et quod principes exitaret *M* 13 cunctis *M* 15 a communionem *M* 18 quam *Lupus*
 quia *M* 18/19 exprobrauerant *M* 20 berœensem *M* 21 quam *M* 22 egypti *M*
 26 beronsem *M* qua *M* 29 qua *M* 30 eandem *M* 31 inuidia intellectum *M*
 35 coniungerentur *M* 38 inscribere *M* *lacunam agnouit Lupus sed nihil supplendo, malim*
 nantur

ille persistit, quanto * est ut nos pro pietate perstemus? pro qua utique et a communione eius auertimur, non ab illa fide recedentes cum qua eum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepimus, sed ipsam seruantes ut apostolicam et a beatis patribus traditam, quam a magno Theodoro, qui ea quæ illi tradidere, [magno] clarauit, accepimus. 7 et ignosce, quæso, nobis non ualentibus decipere conscientiam nostram. si autem 5 propter hæc tranquillissimus imperator præcepit nos ab ecclesiis eici, facito quod iustum est, nec maliuolentiæ gratia differas ad finem quæ sunt præcepta, perducere. ego enim mox ut ipsam uidero authenticam sacram (non enim rescripto ero contentus) et ut didicero quæ illi relata sunt, ne forte aduersum nos clementibus mentiti sint auribus aduersarii ueritatis, et inuenero quod omnino me exire ab ecclesia iubeat, glorificans et 10 Lp 355 . nunc, sicut prius, in quo me repperiri contigerit schemate abscedo ab ecclesia, imperatorum legibus modis omnibus cedens. paratus sum per gratiam dei non ab ecclesia egredi solum, sed etiam decies milies mori quam possim ** aut apud Christum lædere conscientiam meam. nec enim licet minorem me inueniri ab illo infante annorum septem, qui cum beato Babyla propter Christum capite cæsus est, cui totius ecclesiæ 15 8 et ecclesiæ cuius Theodorus exstitit doctor, commissus est præsulatus. ut uero et illud propter prædicta commemorem, scito, ammirandissime domine meus, quia etsi non pro ipso bonæ causæ merito starem, et ipse terror tam ciuitatis quam territorii huius me in hac aduersus Iohannem discordia detinere sufficeret, qui si me ei tantummodo M 955 communicasse cognoscerent ante sacram, me et uita priuassent. nec enim cuius 20 sint discipuli, nescis, uel quomodo pro zelo dogmatum diuinorum uniuersi moueantur, ita unanimes existentes tamquam si una sit anima omnium. pro qua re omnibus modis est tutius ex necessitate repelli quam uel absque ipsa <recedere> uel nocere apud deum conscientiam meam et ab eis qui nunc mihi subiecti sunt, uitam instar canis amittere. si uero quisquam nos abrupte in quibuscumque accusare uoluerit, pro 25 nihilo deputamus. calumniari namque et contumeliam facere facile est et omnibus adiacet; non omnium uero est dicere ueritatem.

Epistula, inquit, Zenobii episcopi Zephyrii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, Lp 356
insinuans exiisse ab ecclesia deo amicissimum episcopum Meletium

Personali quidem præsentia tuæ sanctitatis benedictione repletus sum, quando 264 [175] solus bene ab Epheso remeasti, sicut ipsæ res omnibus ostenderunt; litteris uero 31 tuæ non sum fructus sanctitatis. unde nunc præsumere sum coactus ut litteras incipiam tuæ sanctitati dirigere, et rogo ut des mihi ueniam. multa enim et amabilis deo constantia tua hoc me præsumere præparauit. hic enim nullus pro pia fide persistit, sed uniuersi temporarij seruiunt et pariter simulatores effecti 35 sunt qui uidebantur esse constantes. solus inter huius Ciliciæ episcopos perstat ad finem dominus meus deo amicissimus episcopus Meletius, qui eiectus est militari superinducta cohorte circa eorum qui sunt in Antiochiam, iussionem. ora igitur, domine, et nos fieri dignos tam eius celeriter comitari uestigia quam tuæ etiam sanctitatis, ut possimus in die domini Christi uos intercessores pro nostra 40 pusillitate proferre.

1 lacunam statui supplendo e. g. magis opus   3 ipsa M   4 magno deleui   8 isam M
13 lacunam statui, supplendo aut absque necessitate recedere   14 minerem M   18 bonæ Lufus
bene M   23 totius M   recedere addidi   25 ammittere M   26 calaniari M
28 CCLXI M   29 exisse M   melitium M   35 propria M   temporis

Lp 357 Deprecatio Iohannis episcopi Antiochiæ contra deo amicissimum, inquit, Meletium episcopum

265 [176] Piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Flauis Theodosio et Valentiniano triumphatoribus uictoribus Augustis postulatio et deprecatio a Iohanne Antiochenæ dei ecclesiæ episcopo. Generis uestræ pietatis imperium in excelsum tulit et hanc prouexit ad gloriam fides in deum, qua et sanctissimam et catholicam semper augeri uultis ecclesiam et cuncta quæ in ea exurgunt zizania, desideratis abscidi. quia igitur hoc utimini zelo, o piissimi et boni uictores imperatores, et eos qui obliterare uolunt patrum doctrinam, alienos a sacerdotali existere dignitate post nos, quibus M 956 canones de hac re concedunt iudicium, decreuistis, expelli uero a sanctissimis ecclesiis 10 ep. 228 et urbibus in quibus uidentur existere, et talis ad Orientem sanctio uestra peruenit, hanc peruulgauimus magnificentissimo et gloriosissimo præsi utriusque militiæ et ex consule Dionysio, et consonans eius accipientes præceptum, præualere potuimus malignitati Meletii, qui pridem Mompuestiæ episcopus fuit, subicientes eum depositioni; introduximus autem et præfecimus ipsi populo e gregibus Christi Thomatem deo ami- 15 cissimum episcopum. præfatus uero Meletius maior esse legibus uestris et tranquillitate Romana uolens, in partibus eiusdem territorii delitescit, concussionem perturbationemque sanctis dei ecclesiis ingerens et præsumens post deiectionem sacerdotale ministerium. et iustum esse supplicamus ut qui peregrinus est a sancta disciplina Lp 358 et ecclesia, peregrinus fiat et ab uniuersa prouincia Cilicum, procedente pia sanctione 20 ad magnificentissimum et gloriosissimum magistrum militiæ Orientis uestri, ita ut inde quidem pellatur, deducatur uero ubi uestræ pietati placuerit. et hoc impetrato, consueta uota soluemus pro permansione et uictoria imperii.

Lp 359 Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Meletii ad deo amicissimum episcopum Alexandrum, quam scripsit, postquam militum superuentu expulsus est 25

266 [177] Et cui prius quam tuæ sanctitati quæ circa nos geruntur, referri conueniens sit? siue enim congaudere oportet de his quæ nobis a Christo donata sunt, siue etiam pro his quæ residua sunt, orare, ad eam necesse est, ut ad patrem, præ cunctis filiorum bona referri. dignatus est enim nos dominus Christus orationibus tuæ sanctitatis incorruptum sibi ouile usque ad exitum custodire, quod nobis indignis nec pro uirtute 30 commisit et permisit rursus auferri, quando id bene se habere iudicauit. nec enim quod eius desiuerit umquam prouidentia, * etsi ad præsens esse difficile uideatur. et quidem diabolus ab olim grande habuit prælium contra eum, et nunc illud perturbare omnino per ministros suos studuit, non solum inimicos armando, sed et ex nobis ipsis ad hoc quosdam ministros accipiens. qui et obseruauit dominicum diem et sub uno 35 cunctos ad introeundum contra nos concurrere præparauit; dominus autem Christus, qui contra eum semper eius conuertit insidias et propriis dispensationibus subicit, et nunc ei inutilem fecit uniuersum contra ecclesiam impetum, dum suam et omnem ecclesiam <per> nos perturbari non siuit, sed et omnem ecclesiam in sua deuotione con-

1 CCLXII M iohi M 4 triusphatoribus M ad M 5 excelso M 6 qua et scripsi et quia M 12 permugauimus M 14 melitii M momsuestie M 15 Thomatem scripsi Balusium secutus chomatum M 16 melitius M 16/17 tranquillitati romane M 18 deccetionem M sacerdotalem M 19 esse scripsi est M 22 impetrato Lupus imperato M 24 CCLXIII M melitii M 25 superuentum M 30 nec scripsi et M 32 prouidentia Lupus prouidentie eius M lacunam statui supplendo e. g. credere oportet 39 per addidi

strinxit, ita ut non solum clari curialium, sed et ciuitas tota cum prouincia uniuersa consonam pro fide acciperent uoluntatem, ipsis quoque a pietate alienis, id est Iudæis et hæreticis aliis non paruo quodam contra aduersarios odio motis nec circa nos paruum M 957 quendam ostendentibus affectum, dum certe nos latentes sæpius degeremus, ne quicumque putaret quod a nobis instigarentur ad hoc. quod et ualde suspicati inimici 5 dexteræ altissimi non ab ecclesia nos tantum, sed et a ciuitate reppulerunt, nec usquam Lp 360 iuxta eam manere sinentes. sed hæc quidem a domino Christo etiam nunc cuncta <per> nostram dispensata humilitatem sunt; nos uero magis pluribus debitis sumus obstricti, quos dignos maioribus fecit quam nostræ uirtutis est; unde modis omnibus deficimus ad soluendum. quam enim deo possumus gratiarum reddere actionem? 10 qui nimietate clementiæ sustinere temptamenta pro se et nostram dignatus est paruitatem, non quo graue aliquid pateremur, quia perfectiora sufferre sumus indigni, sed ut propositum tantummodo haberemus, quod et maximum nimis est ad nos, qui simus uoluntatis omnino despecti. sed rogo ut orare digneris quatenus usque ad finem digni efficiamur gratia domini Christi, ut sicut ei placet, ita residuum præsentis sæculi transi- 15 gamus.

Dominum meum et sanctissimum episcopum Acylinum plurimum salutamus.

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri ad Meletium deo amicissimum epi- Lp 361 scopum, quam rescripsit ad præfatas litteras exitus eius

1 Si esset mihi desiderium meum adimplere possibile, litteris non erat opus, sed 267 [178] aduentus præsentia, uel potius circa psalmistam columbæ pennas expeterem, ut ueniens 21 Ps. 54, 7 requiescerem iuxta habitaculum coronati et uiderem circa prophetam sanctitatem tuam ^{Os. 9, 10} ^{Ies. 65, 8} sicut in solitudine uuam aut, ut magis proprie dicatur, ut acinum botrui cunctorum totius Ciliciæ sacerdotum, quod exterminauerunt uulpes, quæ propemodum secundum ueritatem uineas deleuerunt, non exterminauerunt autem, eo quod benedictio 25 domini sit in eo. uere enim præsentem in tempore sufficeret tuæ sanctitatis aspectus adamante nos facere firmiores. nam si cogitatio tantum tuæ secundum dominum certaminis sanctitatis omnibus nos circumdat domini armis, ut nullo modo emissis uariis multimodisque sagittis uertamur in fugam, quomodo non nos omnimode roborasset talis aspectus, qui nos non per uerba, sed per res ipsas armaret et in semet ipso exponeret quid 30 sit: ne disperdas in finem? intendisti enim, domine et per omnia deo amicissime, Ps. 58, 1 indeclinabiliter in auctorem fidei et consummatorem Iesum et sunt repositæ tibi coronæ non expulsionis tantum; non enim te ad definitum præparasti tormentum, sed claret quod præparatus sis omnia sustinere. sic contra impietatem parasti temet ipsum; unde et ille qui donis suis nostros superuincit labores, tuæ sanctitati coronam iustitiæ 35 2 Tim. 4, 5 reddet circa uarietatem tui propositi passionum spiritalium munerum diuinitate effulgentem. certatus es enim bonum re uera certamen et cursum consummasti fidemque 2 Tim. 4, 7 seruasti, unde et quod ista consequitur, deus qui mendax non est, illa tuæ sanctitati M 958 retribuet in quæ hinc iam bona conscientia tua intendendo lætatur et gaudio sancti 2 spiritus adimpletur. potest autem sanctitas tua nostram consolari absentiam atten- 40 Lp 362 tioribus orationibus, donec donet et nobis dominus per clementiam suam uestris comitari

1 clari curialium *scripsi* claritur malum M   prouinciam M   5 suspicati *scripsi* suspecti M
 8 per *addidi*   11 nimitate M   14 despectus M
 18 CCLXIIII M   melitium M   21 psalmista M   pinnas M   22 coronati *Lupus*
 coronam M   27 tuæ *Lupus* tua ē M   27/28 dominum certaminis *scripsi* dñi certamini M
 36 diuinitatem M   39 retribuet *Lupus* recumbet M

uestigiis. certus enim sum ueraciter quod ego intentionem habens hanc [ut] tuam sanctitatem sequar et una eorum qui prius certati et coronati sunt, pauci quidem, sed apud deum pretiosi. melior namque est unus faciens domini uoluntatem decem milibus iniustorum. fruensque sanctis orationibus tuis non desciscam a uestro con-
 Rom. 8, 35 sortio nec me a uestra separare <poterit> caritate tribulatio aut angustia aut 3
 persecutio aut fames aut nuditas aut periculum aut gladius, maxime quia religiositas tua, quæ portum dei uoluntatis optinuit, maiorem circa nos habet curam, tamquam qui adhuc marinis undis obsistimus et omnimodis malorum spirituum temptamentis nunc quidem temptantium nos minis, nunc uero subruere adulatoriis blandimentis. unde et talem mihi posui legem, ut fugiam cunctorum loqui mihi 10 uolentium et aspectum et uerba et ipsam quoque memoriam. quod non ex propria assumpsi sententia, sed ex diuinis scripturis edoctus. nec enim dominus respondit
 Ies. 53.7 peruersis, cum iudicaretur, sed sicut ouis ad occisionem ductus est et sicut agnus coram tondente se sine uoce. non enim quo dicant aliquid, sed quo capiant, colloctiones et alloquia nobiscum conferre captant. docemur uero et in 15
 4 Reg. 18, 36 ueteri scriptura <quod> Ezechias pius post Rapsacis dei aduersarii uoces magistris militiæ tacere præceperit nihilque ut dei aduersario responderi. unde et nos, repellentes eorum colloquia qui in Ægyptum corde reuersi sunt et solum quod non <placet deo>,
 Num. 14, 4 dicunt: demus initium, et redeamus in Ægyptum, sileamus et tantam misericordiam sustineamus a deo, qualiacumque sæua superinducere aduersum nos concessi 20 fuerint ænuli. quæ et cum omni suscipiamus lætitia et cogitemus quod, sicut beatus
 Rom. 8, 18 inquit Paulus, non sint condignæ passionis huius temporis ad futuram
 Gal. 6, 17 gloriam <quæ> reuelabitur in omnes qui stigmata Christi, quorum tu dignus es factus, in suo circumferunt corpore. inde rogo ut digneris nos per uenerabiles litteras tuas iuuare ad instantia certamina. 25

Dominus meus deo amicissimus et sanctissimus episcopus Acylinus, quia tecum coronatur, et salutatur et complectitur religiositatem tuam.

Lp 363 Interpretatio, inquit, præcepti magistri militum Dionysii, quod scripsit ad clarissimum iudicem secundæ Ciliciæ

Diuina auctoritas per annotationem terribilem Meletium quondam Mompsuestenæ 30
 268 [179] ciuitatis episcopum in Melitina degere Armeniæ prouinciæ ciuitate præcepit. susceptis igitur præceptionibus nostris, lectis uero et diuinis responsis, quæ in missis præfulgent, obseruare debes quæ ab immortalis sancita sunt uertice, utens militari solacio ad iter
 M 939 eiusdem, si tale solacium necessarium forte perspexeris, ammonendo utique nostro uicario ut competens solacium deputetur, ad quod de hac parte scripsimus, quamuis 35 competenter sufficere ciuiles ordines arbitremur.

Lp 364 Domino meo deo amicissimo et sanctissimo, inquit, patri Alexandro episcopo Titus
 269 [180] Quemadmodum sanctitatem tuam semper peculiari amore dilexerimus et magno-

1 ut <i>deleui</i>	2 certanti <i>M</i>	4 fluensque <i>M</i>	4/5 <i>urā</i> consortia <i>M</i>	5 poterit <i>addidi</i>
10 blandimendis <i>M</i>	11 ipsa <i>M</i>	14 tondentem <i>M</i>	non — quo <i>Lupus</i> nos — quod <i>M</i>	
15 capiunt <i>M</i>	16 scriptura <i>scripsi</i> scriptus <i>M</i>	quod <i>add. Lupus</i>	et zechias <i>M</i>	rapsaces <i>M</i>
17 ut <i>scripsi</i> et <i>M</i>	18 placet deo <i>addidi</i>	21 cogitamus <i>M</i>	23 quæ <i>add. Lupus</i>	24 circumferunt <i>Lupus</i> circum <i>M</i>
	corporei <i>M</i>			
28 CCLXV <i>M</i>	30 mompsuestenam <i>M</i>	31 ciuitatis <i>M</i>	32 responsis qui <i>M</i>	
33 sancita] <i>sca</i> <i>M</i>				
37 CCLXVI <i>M</i>	38 dilexerimus <i>Lupus</i> oblexerimus <i>M</i>			

pere obsequi ei sategerimus, arbitramur et ipsam clare nosse rebus ex ipsis. quia igitur et nunc ex eadem uoluntate detinemur et secundum Christum religiositatem tuam egregie desideramus existere, dignare, sanctissime domine, uel nunc, cum susceperis litteras nostras, communicare sancto catholicoque concilio secundum diuinas et ad- ep. 228
rabiles litteras. nam et sanctissimus Theodoretus et sanctissimus Helladius et alii 5
qui ad modicum uoluerunt separare se ipsos ab hoc sancto concilio, agnoscentes et quod est inrecusabile, et quod est impossibile, et quod placitum deo, et quia uniuersali synodo oporteat obœdire et imperialibus sanctionibus, a discordia quidem recesserunt, com-
municarunt autem sanctæ et catholicæ synodo. hoc autem tuam facere sanctitatem præ omnibus oportebat, quæ manifeste nouit et res et tempore est prouecta. rogamus 10
igitur ne despicias precatorias præsentis litteras nostras nec des locum diabolo uolenti discordias contra sanctam consubstantialemque immittere trinitatem, sed ut conculces aculeos eius et concordiam synodi sanctæ recipias. nam si post has litteras nostras sanctitas tua in dilatione perstiterit eisque communicare noluerit, claret quod nos sit et de cetero necessarium diuinis litteris uti, quæ aperte præcipiunt ut hi qui sanctæ synodo 15
communicare noluerint, et inuiti a sanctis ecclesiis repellantur.

Domino, inquit, meo sanctissimo et deo amicissimo patri episcopo Alexandro Dionysius Lp 365

Diuinus et immortalis uertex pacem desiderat, adhibet uero plurimam curam et 270 [181]
suæ pietati decentem circa rectæ fidei cultum. scientes igitur intentionem pii principis nostri, prius per has litteras nostras tuam religiositatem duximus salutandam et ad- 20
hortandam ut quæ decent, facias; inter hæc uero et illud est ut communicet sanctitas tua deo amicissimo episcopo Iohanni. hæc namque causa pacis erit omnibus sanctis ecclesiis. nec enim uolumus ecclesias amplius perturbari et animas imperitorum peruer-
ti, quid faciant, nescientes, dum perturbatio detinet uos, qui pacem prætentis M 960
uniuersis. dignare igitur, tui memor et amicitiarum nostrarum et adhortationis, 25
omnem tristitiam deponere et conuenire in idem religiosissimo uiro, ne cogamur diuina ep. 228
et imperialia constituta executioni mandare. saluam religiositatem tuam et orantem pro nobis saluet omnium deus, domine sanctissime pater. ignoscere mihi habet religiositas tua, si quid facere compellendus sum, diuinam formulam sequens, si huic epistolæ consentire nolueris. 30

Epistula, inquit, deo amicissimi episcopi Alexandri, quam rescripsit ad litteras supra- Lp 360
scriptas, in causa eadem suum manifestans propositum

Beniuolentiæ quidem circa meam uilitatem retributiones clemens deus præstet 271 [182]
uestre clementiæ; de causa uero quæ uertitur, quoniam nostræ uitæ caput est pietas, coram terribili tribunali Christi omnem reseruo satisfactionem. ut uero etiam magni- 35
tudini uestræ in breui respondeam, indico quod ille qui nunc ut contra nos quattuor imperiales has litteras * et clementer optinuit, et ante Ephesum et in Epheso et post Ephesum hæreticum sciebat Ægyptium, quod manifeste cognoscere licet ex litteris eius, quæ usque nunc apud plurimos saluæ sunt. postquam uero suscepit ypom- ep. 69

1 arbitramus M   3 egregie scripsi egregiam M   8 ad M   10 noui M   11 despicias M
12 immitterem M   conculcer M   15 cetera M
17 CCLXVII M   18 uertex scripsi ueras M   20/21 adorandum M
31 CCLXVIII M   amicissimis M   34 ura clementia M   37 lacunam statui supplendo
* g. beniuole.

nisticum per ammirandissimum Aristolaum ut et Cyrillo communicaret et Nestorium deponeret et anathematizaret eius doctrinam, dum sit orthodoxa, sicut ipse per plura scripta confessus est, cedens ypomnistici minis, fecit uniuersa et nunc aduersum nos usque ad sanguinem pugnat, eo quod parati simus per uirtutem dei et contra Cyrilli hæresim repugnare usque in finem et orthodoxam fidem absque permixtione seruare, 5 non ineundo communionem neque cum hæretico neque cum communicantibus ei. habemus namque pro oculis illam terribilem uocem domini Christi, quæ per apostolum Gal. 1, 8 gentium Paulum dicta est quoniam si nos aut angelus de cælo euangelizauerint uobis præter quod euangelizauimus, anathema sit. unde quæso ut quando tibi placuerit illam persecutionis <quæ> contra nos lata est formam promulgare, mihi 10 uestra iubeat magnitudo ut sub silentio et absque strepitu abeam et hoc modo quæ Act. 5, 29 sancita sunt, impleam. quando enim de pietate proponitur, obædire oportet deo potius quam hominibus.

Lp 367 M 961 Præceptum, inquit, gloriosissimi loci seruatoris Titi ad clarissimum Libianum Euphratesiæ iudicem

15

272 [183] Flauius Titus gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum, implens locum magistri militiae potestatis, Flauio Libiano clarissimo præsidi Eufratesiæ prouinciæ. Diuinissimi principes nostri [Iohanni], qui non assentiunt deo amicissimi episcopi <deo amicissimo archiepiscopo> Iohanni, perturbant autem sanctas ecclesias, dum pacem ep. 228 rennuunt orbis, a locis propriis amoueri, propria lege præceperunt, sicut et ueneratio 20 adorabilium præfulgentiumque litterarum manifestius edocebit. quia igitur Alexander Hierapolitanus episcopus a sorte reuerentissimorum episcoporum semet ipsum fecit alienum (nec enim patitur præfato archiepiscopo in diuinis communicare mysteriis), curet caritas tua, hac auctoritate suscepta, eundem Alexandrum, si in proposito ipso perstiterit, loco proprio amouere eumque in eius loco suscipere quem sanctorum episco- 24 porum synodus probauerit ordinandum. si uero ad tuam uirtutem, quod non arbitramur, excedit, dum <fortissimi> deuotissimique milites in eadem constituti sint ciuitate uteris eorum solacio. etenim quæ oportet, ad ipsos quoque direximus, ut cum deliberatione communi nostra præcepta festinetis implere. si uero et maiore opus est manu aut si hæc res et nostram præsentiam postulauerit, sufficiet <hoc> continuo indicare. nam dum id clare constiterit, diuinis præceptionibus ministrantes cum sufficienti solacio Lp 368 continuo ueniamus. quo autem tu mox ad præfatam ciuitatem uadas et nostra præcepta implere festines, Ypatium specialiter deputari præcepimus, cui et mandata dedimus ut non solum te cogat nostris præceptionibus obædire, sed et de tua nos presumptione nosse, si ita contigerit, faciat. ultio etenim contra neglectum tuum competens consequetur.

Lp 369 Relatio, inquit, Libiani Euphratesiæ iudicis ad magnificentissimum uicarium Titum

273 [184]
d. 15. m. Apr. 435

Præceptum magnificentiæ uestræ XVII Kl. Mai. per Ypatium, qui est ex ordine

1 cirillum M   3 minas M   4 uirtute M   5 heresi M   10 persecutionis quæ Lupus
persecutionem M   11 strepidu M
14 CCLXVIII M   17 eufratesio M   18 iohi ~~deleui~~   18/19 deo amicissimo archiepiscopo *addidi*
20 ueneratio Lupus generatio M   22 hieropolitanus M   24 propositio M   26 ad M id Lupus
26/27 arbitramus M   27 fortissimi *addidi*   30 sufficiet hoc continuo *scripsi* sufficienti tinuo M
sufficies continuo Lupus   32 præfactam M   34 cegat nri M
37 CCLXX M   uicariu M

magistri militiæ, nostræ est redditum paruitati. cui diuinæ et adorabiles litteræ præfulgebant, iubentes reuerentissimum et deo amicissimum Alexandrum Hierapolitanum episcopum aut communicatorem sanctæ synodi fieri aut ab episcopatu quiescere. insinuo igitur quod suam prædictus, quod in se est, opere declarauerit uoluntatem et Hierapolim dereliquerit, episcopatum tenere minime delectatus, domini magnificentissimi et per cuncta sanctissimi.

Relatio, inquit, secunda Euphratesiæ iudicis, quam perturbationem ciuitatis agnoscens Lp 370 M 962 propter exitum sanctissimi episcopi Alexandri factam, direxit magnificentissimo comiti Orientis, transmittens et populi acclamationes tam ad se quam ad magnificentissimum comitem Titum factas et ad ipsum quoque Antiochiæ præsulem 10

Hierapolis et deuotioni seruiens et pio desiderio stimulata, diuino quidem motui 274 [185] cessit et præcepto magnifico gemens; nunc uero expetit misericordiam, qua diligatur desiderium eius expansa, super Alexandro sene et luctus quidem suscitans per plateas, inundans autem lacrimis solum et fere in ipsa iam diuinitate quid ausa præsumere. nec enim consuetas actiones exhibet gratiarum et recessit claudens sanctas ecclesias 15 et tale quid agens quale cui ueniam competat impertiri, quoniam percutiente conscientia uel quid perpetrent, nesciunt, anhelantes defectum, ne illum quem ualde complectuntur, amittant. hoc quidem per pusillitatem meam peruenit ad finem. nam sacra quidem loca reserata sunt et consueta complentur; quod autem reliquum fuit, petitiones sub coniuratione depositas inspexi omnium qui boni uidentur et qui pro patre precantur 20 ac supplicant ut ab illo pascantur, qui eos a pueris magister mitissimus educauit. idem namque nec uitam se uiuere arbitrantur, nisi super eos episcopatum deo amicissimus Alexander teneat, cuius uitam quidem mirantur, obstupescentes sacerdotii pietatem et pietatis pondus diligentes et doctrinas iustitiæ suis circumferentes in linguis colligentesque cuncta, quæ multa sunt, ad roborandum sui amoris ardorem adicientesque 25 Lp 371 præfatis quod ante tempus suum de hac uita recedant et nisi efficiatur quod petere instant, in semet ipsos mali aliquid perpetrabunt, pueri simul ac senes, mulieres ac uirgines et omnes maturæ ac senilis ætatis, si defuerit adhuc ad sanctæ ecclesiæ præsidendum qui eam est habere sortitus, dum necdum quieuerit lege naturæ. dum tuæ intersit magnitudinis, cuius operis est quicquid illud mali sit, discutere a subiectis et ea 30 quæ plena sunt tristitiæ ac difficultatis, abigere et pacem lætitiæque ciuitatibus inferre, ea quæ subsecuta sunt, indicaui, ut quicquid steterit, fiat. ceterum dum pridem talia facere institissent, reuerentissimus Alexander relationem fieri non permisit, domine ammirandissime et magnificentissime. oro deum ut tu, domine meus, incolumis et per omnia felix temporibus longis perdures, communis saluator et beneficiorum 35 præstitor.

His Irimæus illa subiecit (ideo posuimus, ne quis miretur cur hic uoces populi minime Lp 372 M 963 scripserit):

Manifestat quidem et relatio illius prouinciæ iudicis illam plurimam ciuitatis 275 [186] lamentationem, quin immo et confusionem, quam pro separatione illius deo amicissimi 40

2 præfulgebat M   iubentes Baluse iubens M   3 communicarem M   episcopatum M
 delectatur M
 7 CCLXXI M   9 comitis M   12/13 qua — expansa corrupta, conicio quam diligatur, desiderio
 10 testans   14 ausat M   32 indicaui M
 37 CCLXXII M   38 scripserit Lupus scripserint M   40 separatione scripsi reparatione M

pastoris grex Christum diligens sustulit; multo amplius uero ea quæ ab uniuersa multitudine acclamata sunt circa eum quanto affectu constringerentur, ostendunt desiderii æquitatem et orbitatis amaritudinem et angustiae rationem, etsi superfluum duxerimus easdem uoces ascribere, quippe ut nimis plurimas existentes et contra aliquos blasphemias ualde multiplices continentes. unde et bonus Iohannes omnino formidans 5 atque eos qui his usi sunt, metuens, has protulit uoces et per hanc allocutionem scriptam consolationem seu potius deceptionem optulit eis:

Lp 373 Ypomnisticum deo amicissimo clero Hierapolitano et Christi amatoribus plebibus ab Iohanne

276 [187] Audiui supplicationem uestram, quam per acclamationes in ecclesia fecistis ad nos et magnificentissimum et gloriosissimum comitem dominum Titum, et ego ipse hæc eadem opere præuenire oro uobiscum. cognouistis enim procul dubio propositum nostrum quia nihil omisimus ad illum suauem hominem deprecandum, pro quo ipsi rogastis, ut præferret uanæ phantasiæ suæ ecclesiasticam pacem, quam totus orbis cum pietate amplectitur. sed quid patitur quia sic auersus est ab omni medicamine, ut nec colloqui cum dei sacerdotibus sustineret neque ullatenus ad eorum uirorum ueniret affatus, quorum precibus mundus ipse saluatur? eligens enim optimos deo amicissimorum episcoporum sæpius destinaui, qui eum commouere potuissent ne infestaret ecclesiasticam pacem quam mundo deus inopinante largitus est. ille uero ex arrogantia et ea qua detinetur obstinatione aures obsurdans, inexorabilis perstitit, quin immo permansit mala sibimet coaceruans, dum nos ab hac uiri maliuolentia simus insontes. et nunc ad satisfactionem uestram et ut possit uidere amatrix Christi ecclesia uestra quod non occasione captata quasi contristantem aduersarium nos et tantas nobis contumelias ingerentem quantas <in> ipsum decebat inferre, dum nos per gratiam dei nihil læderemur ex eis, a sua illum remouerim ecclesia, sed quia nobis in- 25

M 964 obœdiens exstitit uolentibus ut nostrum fieret membrum et ecclesia uestra toti communicare demonstraretur ecclesiæ, unde circa eum cuncta seruauimus quæ ad remedium pertinebant, sed et nunc quod nobis sufficere dignum est, peragentes, spondemus quia

Lp 374 si possibile fuerit ut correctione resipiscens deponat superbiam pristinam, parati eumus excipere et ad uos cum nostra atque illius festiuitate remittere. si autem iam 30 semel statuit præcipitare se ipsum ad communionis quidem læsionem, perditionem uero animæ suæ, nos quidem et deo et hominibus satisfacimus; uos uero quod uobis ipsis expedit, quæso, perquirite.

276a Erubescant iam ueritatis inimici, qui credentes præfatis sub nomine Theodreti epistulis, eum Nestorianæ impietatis uolunt criminari fautorem, cui tale testimonium 35 præbet Iohannes archiepiscopus nimium cunctis Nestoriani erroris fautoribus inimicus, sicut ipsa quoque apertissime clamant, dum contra obstinationem pertinaciamque Alexandri ueraciter dicit: »ut nec colloqui cum dei sacerdotibus sustineret, neque ullatenus ad illorum uirorum ueniret affatus, quorum precibus mundus ipse saluatur. eligens enim optimos deo amicissimorum episcoporum ad eum sæpius destinaui, qui eum commo- 40

10 fecistis *Lupus* cetistis *M* 12/13 propositum *hæc* *M* 13 nihil omisimus *scripsi* nichil hominus *M*
 ipse *M* 18 sæpius] ad eum sæpius *p. 202, 40* commouere *p. 202, 40/203, 1* commouere *M*
 21 coaceruans *M* 23 aduersarium *scripsi* aduersum *M* 24 angerentes *M* in *addidi*
 26 *hæc* *M* 29 eum *scripsi* enim *M* 31 communionem *M*
 34 CCLXXIII *M* 37 ipsi *M*

uere potuissent ne infestaret seu uiolaret ecclesiasticam pacem quam mundo deus inopinante largitus est. « quod per nullum episcoporum fecisse nisi per Theodoretum et Andream, sicut ex superioribus claret, poterit inueniri; ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Theodoreti episcopi integerrime comprehensa sit.

Interpretatio, inquit, sacræ quæ promulgata est magnificentissimis et gloriosissimis ⁵ Lp 375 præfectis de exilio in Petram magnificentissimi comitis Irinæi

Damnato principe portentuosæ culturæ Nestorio, iustum est ut impiæ eius culturæ **277** [188] participes sentiant ualidissimam pœnam. ob hoc Irinæum, qui maledictum Nestorii cultum non solum secutus est, sed et instituit et studuit multas cum eo prouincias, eo quod ipse tali culturæ præesset, cuertere, nudatum cunctis dignitatibus et insuper ipsa ¹⁰ propria facultate, et Photium uero eisdem impietatibus implicatum, adæque facultate nudatum, quæ et in publicam proficiet rationem, in Petris exiliari decernimus, ut paupertate perpetua et locorum solitudine crucientur, Isidore pater honorandissime. gloriosa igitur atque magnifica auctoritas tua nostro huic decreto pragmatico competenter obœdict, deputato sufficiente solacio, ut ad præfatum exilii tramitem præfati religionis ¹⁵ nostræ uiolatores abigantur.

Interpretatio, inquit, præfecti præcepti subuectus

Lp 376 M965

Quæ sint quæ de Irinæo et Photio sunt sancita a diuino et immortalis uertice, præfulgens diuinarum litterarum tenor ostendit. magnificentia igitur tua his quæ sunt decreta diuinitus, absque mora obœdiens, ad loca in quibus iussi sunt duci, cum competenti ²⁰ solacio præparet ueredos duo cum duobus parippis Oresti et Stephano singulariis, qui directi sunt ad peragenda quæ diuinitus sunt decreta quæque nostris præceptionibus continentur, coadiuantibus eos ex Syria tam regionum iudicibus quam prouinciarum quarumque ordinibus, insuper et defensoribus et reliquo solacio uel auxilio et decurionibus uel curialibus.

25

Quanti, inquit, a sanctis ecclesiis exierunt, nolentes suam conscientiam uulnerare neque ^{Lp 377} acquiescere factis Cyrilli seu eius sustinere communionem

Alexander episcopus Hierapolis Euphratesiæ, qui et exiliatus est in Famothin ¹ **279** [190] Ægypti metallum.

29

Abbibus Dolichii, quo ciecto ab ecclesia, alter ordinatus est a Iohanne.

11

Dorotheus Marcianopolitanus metropolitanus Mœsiæ. iste eiectus, exiliatus ¹¹¹ est in Cæsarea Cappadociæ.

Valerianus et Eudocius Mysiæ, qui sub eodem Dorotheo existentes, ultro ab ecclesiis ¹¹¹ (v) recesserunt.

34

Meletius Mompsuestenus secundæ Ciliciæ. hic exiliatus in Melitene Armeniæ ^{vi} ciuitate defunctus est, multa milia passus ab Acacio eius ecclesiæ præsule.

Zenobius episcopus Zephyrii primæ Ciliciæ, qui ultro quidem reliquit ecclesiam, ^{vii}

5 CCLXXIII M 6 in Petram *Lupus* imprinam M 7 cultore M cultore M 15 obediret M

17 Interpretatio — subuectus *scripsi*, in M extant duæ inscriptiones, altera CCLXXV Interpretatio inquit præfecti præcepti suo loco posita, altera CCLXXVI Interpretatio inquit subuectus post 21 præparet inserta

22 ad - sunt dupliciter scripsit M

30 electo M 31 marcianum politanus M 31 exilianus M 32 capadocie M 33 V add.

Lupus Valerianus *scripsi* ualeanus ex ualeanus corr. M 35 momsuestenus M exilianus M

- M 966 post hæc uero in Tiberiade relegatus est, sed et inde fugatus, dum se hunc ipsum denun-
tiasset existere.
- Lp 378 VIII Eutherius episcopus Tyanensium, metropolitanus Cappadociæ secundæ, qui ab
ecclesia eiectus, relegatus est quidem in Scythopoli, similiter et inde fugatus in Tyro
defunctus est. 5
- IX Anastasius Tenedi, qui ultro cessit ecclesia et eos qui erant per exilia, circumiens,
ita defunctus est.
- X Pausianus Ypataë, qui et ipse ultro cessit ecclesia.
- XI Basilius metropolitanus [non acquieuit], qui multa milia passus non acquieuit ut
cum reliquis eum qui non deliquerat, condemnaret. 10
- XII Iulianus metropolitanus Sardicensis, qui et ipse insontem se a fraterna punitione
seruans, ad multa milia periculorum peruenire præelegit.
- XIII Theosebius episcopus Cii, qui erubescitibus eum eicere habentibus potestatem,
in sua est defunctus ecclesia. nec tamen Nestorii depositioni consensit nec com-
municare ullatenus pertulit his qui Cyrillo adiuncti sunt. 15
- XIIII Acylinus Barbalissi Euphratesiæ. hic a castro quidem fugatus est, dum com-
municare Antiocheno non acquiesceret; post hæc autem communicauit quidem, non
tamen et homicidio assensit.
- XV Maximinus Dimitriadis Thessaliæ, qui mox se ipsum post factam in Nestorio
iniquitatem ab ecclesia separauit. 20

Lp 379 Lex quæ contra Nestorium proposita est

280 [191] Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper
Augusti

- ep. 68 Debita a nobis piissimæ religioni cultura et cetera quæ posita sunt prius. quibus
iubetur ut Nestorii uindices Simoniani uocentur, ut libri eius urantur, ut nusquam 25
M 967 talibus liceat conuenire, ut proscribatur qui eis locum conueniendi ubicumque præ-
buerit. qui hic ponitur ab Irinæo.

Lp 380 Synodica, inquit, Helladii et aliorum Ciliciæ episcoporum, quam scribentes postea
principi direxerunt, ueniente ad hoc cum decreto imperiali ammirandissimo tribuno
et notario Aristolao 30

281 [192] Religiosissimis et piissimis imperatoribus nostris digne honoratis a deo Theodosio
et Valentiniano Augustis Helladius Cyrillus Valentinus Minodorus Tarianus episcopi
primæ uestre Ciliciæ. Scientes, o amici dei et amici Christi imperatores, uestrum
circa pietatem zelum et quod ab initio habuistis erga ecclesias dominatoris Christi studium
et prouidentiam, et dominatorem Christum glorificantes persistimus qui uos tam pio 35
dignos fecit imperio, et pro uestra diurnitate atque uictoria non desinimus exorare.
hac nobis actionis gratiarum præditis uoluntate, hæc ipsa actio gratiarum præsentem in
tempore magis suscepit augmentum. adueniente siquidem ad uestræ Ciliciæ pro-
uinciam clarissimo uiro Aristolao tribuno et notario, uerum secundum piam sanctionem

1 futatus M	3 capadocie M	8 eccle M	9 non acquieuit <i>deleui</i>	11 sardicessis M
13 theosepius M	16 barbalisii M	18 homicidium M		
24 culture M	27 qui sc. νόμος			
28 CCLXXVIII M	32 ualentiano M	35 prouidentiam M	36 diurnitatem M	
37 actiones M	39 uero M			

uestram et ipso quoque nobis declarante ardorem feruoremque uestrum circa orthodoxorum piam religionem et quod ab unitione ecclesiastica nihil amplius studeatis, prone nostram quoque uoluntatem et obœdientiam, quam circa uestræ deoamabilitatis piæ sanctiones habemus, ostendimus. circa enim diuinas præceptiones uestras et communionem cum sancta synodo quæ in Epheso facta est, amplectimur et Nestorium, 5 qui quondam fuit felicissimæ Constantinopolis episcopus, habemus depositum et anathematismo subiecimus super omnibus quæ impie coram ecclesia docuit seu in scriptis Lp 381 exponit seu semotim locutus est, sequentes sanctos episcopos Xystum Romæ et Proclum magni nominis Constantinopolis et Cyrillum Alexandriae et Iohannem Antiochiæ et omnes reliquos religiosissimos episcopos, in omnibus quæ pie definiuntur ab eis, coan- 10 thematizantes ipsi Nestorio et eos qui eadem quæ ille, impie asserunt, id est Simonianos, quos iuste uestrum sic cognominauit imperium.

Has Irinæus litteras multiloque impetens sic adiecit:

Lp 382

Epistula, inquit, Helladii, quam prius scripserat quam sacra contra eos promulgata, ex necessitate communicatoribus Ægyptii communione coniuncti sunt 15

Domino deo amicissimo et sanctissimo episcopo Nestorio Helladius in domino 282 [193] salutem. etsi ab initio usque ad finem multitudo peccatorum præualuit ut omnia M 968 nobis in contrarium quam orabamus, uerterent, uerumtamen nos <in> æqua circa tuam, religiosissime, sanctitatem uoluntate persistimus et pro pietate certari tuam nouimus sanctitatem ac propter ipsam ea quæ apud tuam uere sanctitatem festinantur, uoluptate 20 ab ipsa credimus sustineri. unde beatificantes animam tuam, quæ in tantis ac talibus temptationibus probata perclaruit, deo amicissime, oramus circa amorem diuinum tui inueniri participes in iudicii die. de aliis uero audisti utique, sanctissime. his qui circa deo amicissimum Theodoretum sunt, nos quoque connumera, ideo magis quæ eligimus, eligentes, ne deteriora proficiant, maxime quia hæ quæ directæ sunt litteræ 25 ep. 72 omnem ferunt in semet ipsis traditionis apostolicæ acribiam. pro nobis uero ora, domine.

Qui tamquam de ypocrisi accusant Theodoretum propter illa quæ ex eius nomine 282a posuit Irinæus, satis terri debent ne ipsi potius ut re uera ypocritæ etiam suo in diem Lp 383 supremum iudicio condemnentur. nam de illis quidem per scripta grauiter questi, 30 de istis Helladii nomine positis hactenus interim silent nec ea damnanda prætendunt. unde benedicendus est deus, qui in hoc quoque sæculo non celat ueritatem clarius in die iudicii propalendam. ecce enim suæ damnationi succumbunt, ecce dei aduersarii esse produntur. uidete attentius, quæsumus. nonne per imperatorem Iustinianum omni conspirata huius sæculi potestate, toto tricennali feli<cis imperii> tempore id egerunt ut Theodori et Ibæ et Theodoreti scripta acerrime condemnarent? quare de hac Helladii epistula omnino tacuerunt, nisi quia Helladius nominatim receptus in Chalcedonensi concilio omnino non legitur nec aliquid illic actum de eo, per quod, si

1 ūrā M   3 uoluntate M   5 amplectitur M   6 constantinopolim: 11 Simonianos
scripsi nestorianos M
13 CCLXXIX M   18 in add. Lupus   19 proprietate M   20 uero: festinantur scripsi
festiuatum M   25 directa M   26 acribiam M
28 CCLXXX M   30 condemnetur M   perscriptam M   32 sæculo scripsi secundo M
33 damnationis accubunt M   34 attentius M   35 uius M   felicitis imperii scripsi feli M
37 nominatis M

condemnetur, præfatæ synodi subruatur auctoritas, per quod Nestoriani complices astruantur erroris? nam si Irinæo, qui et illas ex Theodoreti nomine posuit, creditur, ecce epistula Helladii illa continens quæ magno strepitu in aliis accusantur et nunc usque a nullo sunt specialiter impetita. sed soli hoc merentur ab æmulis, per quos
 Lp 384 illorum destrui posse putatur auctoritas qui dominum nostrum Iesum Christum in 5
 duabus perpetuis substantiis agnoscendum, in una uero persona eademque subsistentia synodica definitione docuerunt. sed numquid eorum fraudes, quæ etiam peccatoribus et pusillis et tardis hominibus, immo et omni orbi patent, occultæ erunt eidem domino Iesu Christo, qui et omnia nouit et iudicaturus est omnes? in quo, quæso, iam puri sint, qui fraudulentissimi sunt in eo in quo se putant adiutores dei et uindices ueritatis? 10
 duo aduersa sunt ueritas et falsitas, sicut dolus et puritas; si dolus adiuuat ueritatem, potest adiuuare puritas falsitatem ac per hoc consonare uirtus et uitium et uirtus esse
 M 969 contraria <uirtuti>. quæ dum sint impossibilia, necessario arbitror sequi ut non sit ueritas, quæ dolo defenditur atque dilatatur.

Lp 385 Epistula, inquit, Cyrilli ad Aristolaum tribunum, quam scripsit rogante Beroniciano 15
 episcopo Tyri, formas dans anathematismi qui ab eis fieri debuisset

283 [194] Dominus meus religiosissimus episcopus Beronicianus scripsit ad me quod pium
 ep. 68 decretum deo amicorum principum tuæ admirabilitati sit traditum, per quod præcipitur ut uniuersi religiosissimi episcopi Orientis anathematizarent impium Nestorium et omnes eius contra Christum blasphemias; dicere enim Simonianam seu Nestorianam hæresim 20
 hoc est, ut arbitror, et aliud nihil. significauit autem quod parati sint uniuersi æstimationes uel opiniones suas a tali suspicione liberare, eo quod sint omnibus modis liberi ab illius blasphemiiis. ego pacem quæ per Christum præstita est ecclesiis, firmari uolens, oro quidem ut cuncti hanc habeant intentionem et a Nestorii uocum nouitatibus mundi sint; quia uero dicunt quod nihil amplius expetere debeamus super ea quæ im- 25
 periales et piæ litteræ continent, et hoc petunt a tua uirtute, dignare, omnium iuuando opinionem, præparare illos anathematizare Nestorium et polluta eius dogmata eumque habere deiectum, credentes unum esse dominum nostrum Iesum Christum filium dei utique unigenitum, eius uerbum inhumanatum et incarnatum, non in duos filios incidendum, sed eundem ex deo ineffabiliter genitum ante omne sæculum et tempus et 30
 in ultimis sæculi temporibus eundem secundum carnem ex muliere, ita ut et una eius persona sit. sic enim dei genetricem intellegimus sanctam uirginem, eo quod sit idem deus simul atque homo, quippe qui inconuertibiliter et inconfuse incarnatus et inhumanatus est unigenitus, esse uero eum passibilem quidem humanitatis natura,
 Lp 386 pati uero cum impossibilem quidem diuinitatis natura, pati uero eum propria carne 35
 1 Petr. 4, 1 secundum scripturas. his namque coniunctis anathemati aduersus Nestorium omnis de cetero, ut tamen arbitror, uacabit incusatio et munda erit conscientia hominum, ut nec hi qui per ciuitates sunt populi configant ulterius contra se uel omnino scandalizentur aliqui in magistris, confitentes quod cuncti teneamus in nobis rectam et inaccusabilem fidem. hæc enim scripsi domino meo episcopo Beroniciano; arbitror uero quod ad idem 40
 M 970 respiciat uirtus imperialium decretorum et nihil his quæ præcepta sunt, adiecerimus.

2 theodorati M	8 patent <i>Lupus</i> pater M	11 pulitas M	ueruem M	13 uirtuti
add. <i>Lupus</i> post uirtus contra clausulæ leges	14 quæ <i>Lupus</i> quo M			
17 CCLXXXI M	18 principium M	admirabilitate M	20 Christum <i>Lupus</i> ep̄m M	
22 suspinione M	25 expetere <i>Lupus</i> expedi M	26 continenen M	27 anathematizaret M	
29 duos <i>Lupus</i> iudicio M	30 seedum M	37 uacauit M	38 confrigant M	scandalizantur,
uir ex es corr., M	39 aliqui ex aliquid corr. M	41 p̄ceptum M	41 adiecerimus M	

Idem Irinæus, ubi propter ista iniuriauit Orientis episcopos, ait

Lp 387

Epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum, per quam causatur quod Orientales anathematizassent quidem Nestorium, sed eadem quæ et ille, prædicarent; format autem et quomodo de cetero anathematismus expeti debeat

Pacem quidem desiderare summum bonum est atque præcipuum et oportere dico **284** [195] ut qui sapere Christo placita uolunt, continent circa hoc studium suum non remisse, ⁶ sed fortiter; uerumtamen non ob hanc causam despici oportet pietatis in Christo uirtutem. pessimum uero et aliter est diligere quidem pacem et bona quæ ex ipsa sunt, obstupescere nimis, deducere uero ad medium non ea quibuscumque roboratur et inconcussibilis fit, sed potius illa quæcumque eam resoluunt et euertunt, et circa quæ composita est, ¹⁰ permanere non sinunt. hæc scribo contristatus ualde. dicunt enim quosdam illinc religiosissimorum episcoporum impium quidem Nestorium anathematizare et dementissima dogmata eius, temptare uero rursus quasi ex permutatione ea quæ eius sunt, sapere et loqui et dissoluere conscientiam fratrum pro quibus Christus est mortuus; miror autem quomodo, dum sint sapientes, lateat eos quia si quæ eiciunt dogmata sapiunt, ¹⁵ semet ipsos anathematizant. dicitur namque et hoc pro utilitate, etsi esse uidetur onerosum. et quidem hos qui nescio quomodo ea quæ Nestorii, loqui audent, clare dicere non præsumpsi (uolo namque in talibus ad credendum tardus existere pro magnitudine mali); tua autem sanctitas, si tamen omnino sunt aliqui tales, dignetur eos monere atque confundere et sistat et sapientes uocum nouitates Nestorii et loquentes. nam ²⁰ Lp 388 quomodo anathematizant eas uel quomodo pacem permanere desiderant, repugnantes ei eamque euertentes, ut inquam? sufficebat quidem insuspectis omnino anathematizare tantum impium Nestorium et dogmata eius seu contra Christum blasphemias; quoniam uero ueri simile est quod deludant quidam hanc rem dicantque: »ob hoc eiectus est solum quod dei genetricem minime fateretur, et aliud nihil«, ideo arbitror esse dicendum quoniam non hæc sola deiectionis fuit causa deiecto, sed etiam plurimæ contra ²⁵ dogmata ueritatis eleuantes aculeum. oportet igitur profiteri quia et anathematizant Nestorium et polluta eius atque insana dogmata et eum depositum habent, credentes ^{M 97} unum esse dominum nostrum Iesum Christum filium dei utique unigenitum.

Et cetera ita secuntur his uerbis subiuncta sicut in epistula ad Beronicianum usque **284a** ad locum ubi habet »et inaccusabilem fidem«, in quo et finitur. et post hæc Irinæus ³¹ multa contra Orientis episcopos ait et testimonia litigiorum reuocans ad medium, postremo adiecit

Ostensum quidem est integre per supra scriptas litteras quia qui doctrinam Nestorii **285** damnauerunt, semet ipsos alienos ab ecclesiasticis pronuntiauere doctrinis; per quæ ³⁵ enim contra illum sunt uisi decernere, ipsam clare abiurauerunt ueritatem. Iohannes uero, et certe nihil nesciens horum, dum præfatas Cyrilli litteras suscepisset, per omnem uiam uenit et artem, donec consacerdotes suos ad illud impelleret perditionis abruptum. sed nec hoc Ægyptium ualuit satiare aut saltem sistere contra ueritatem latrantem. Lp ³⁸⁹ uolebat enim quippe homicidio suo uniuersos de cetero per Orientem ab apostolicis ⁴⁰

2 CCLXXXII M   3 ille *dupliciter scripsit* M   7 hac causa M   8 possimum ueo M
 9 roboatur M   11 quosdam *scripsi* quodda M   16 uidentur M   24 quod *Lupus* de M
 26 deiectioni M
 30 CCLXXXIII M   38 impelleret *Lupus* impleret M   abruptam M

quidem dogmatibus abscedere et ab ipsis quoque <quæ> ipse per Paulum pridem in
 ep. 72 scripto confessus est, unam uero naturam clare et quæquæ sunt talia, prædicare, nihil
 ulterius contra expositorum rursus ab eo capitulorum uesaniam recertantes. nihil
 igitur ob hoc curans uel de eis quæ ab eo pro acquirenda gratia eius impudenter et impie
 acta sunt, mittens ad regiam ciuitatem eosque ad solacium consueute aggregans quorum 5
 patrocínio et a principio fretus inierat contra Nestorium bellum, assumit etiam nunc
 sui propositi participes. hi igitur scientes quæ ab Orientalibus paulo ante fuerant
 acta et quia omnia prius sibi proposita ignominiose opere compleuerunt, alteram con-
 tinuo contra eos, Cyrilli consilio, ædificant factionem longe deteriore prioribus.
 etenim Maximum quendam, monachi habitu circumpositum et feruenter Apollinarii 10
 errore languentem, cum litteris imperialibus et præceptis præfectoriis et uirtute maxime
 plurima ad Orientem dirigunt, ut quasi per Iohannis concordiam eis iam studiosius
 Lp 390 ministrantis hæresis quidem languorem disseminent per Orientis ecclesias, præparent
 uero anathematizari qui orthodoxiæ egregiorum prædicatorum luminaria fuere clarissima
 et Apollinarii deliramenta et præcipue nouæ huius uenena hæreseos detexerunt. sed 15
 hi quidem qui propter ista directi sunt, ualde Orientem perturbauerunt, etsi propter sani-
 tatem populorum nihil amplius proficere ualuerint, <et> salutem saltem suam fuga lucrati
 sunt; Iohannes autem colligens Orientis episcopos, subiectis synodicis litteris usus est

Lp 391 Epistula scripta Proclo Constantinopolitano episcopo ab Orientali concilio pro Theodoro
 et Diodoro quondam episcopis 20

286 [196] Si quidem sobrie agere uelint qui turbis et iuuenalibus leuitatibus contra commune
 corpus ecclesiæ nunc nescio unde potestate sumpta utuntur et suas quidem patrias
 relinquentes, uenientes uero ad imperii urbem et calumnia aduersum proprios episcopos
 eorum qui illic sunt, sordidantes auditus, non utique nunc necessarium fuerat

M 972 His dictis, duas ponit epistulas Iohannis Antiocheni pontificis et totius sub eo 25
 concilii Orientis pro sanctæ memoriæ Diodoro et Theodoro episcopis, et mediam solius
 Iohannis, dicens

Lp 392 Epistula Iohannis ad Proclum, per quam gloriatur quod totum peruerterit Orientem,
 et personam uero sæpius in ipsis litteris accusauit

287 [197] 1 Et prius et nunc suscipientes piissimi et amatoris Christi principis de pace eccle- 30
 ep. 69. 68 siastica sanctionem per conspicuum fidelissimumque tribunum et notarium Aristolaum,
 agnouimus et nunc et prius quæ sit secta Nestorii, quam contra rectam patrum fidem
 nouiter adinuenit, et ipsum quidem habemus deiectum; quæ autem male sapuit uel
 dixit seu in conscriptis siue in expositionibus, hæc omnes abiecimus et anathematiza-
 uimus et qui ea excipiunt et qui [ea] eadem quæ ille, aliene a pia confessione sapiunt. 35

19 alia ex eadem epistula excerpta habentur apud Facundum 1, 1. 8, 7. 2, 2. 8, 1. 5.

26 harum epistularum altera ad Theodosium directa erat [cf. infra 290^a], altera ad Cyrillum. quam primus
 edidi in Concilst. 2, 62—66. cf. Liberat. 10 [Concilst. 2, 42].

1 ipsit <i>M</i>	quæ add. <i>Lupus</i>	3 uersania <i>M</i>	4 de eis <i>Lupus deis M</i>	5 mittens
<i>Lupus</i> mittentes <i>M</i>	10 apollinarii <i>M</i>	12 eis <i>scripsi</i> eius <i>M</i>	studiosius <i>scripsi</i> studiosus <i>M</i>	
15 apollinari <i>M</i>	uenera <i>M</i>	16 directa <i>M</i>	17 et <i>addidi</i>	lucrati <i>M</i>
19 CCLXXXIIII <i>M</i>	23 calumniam <i>M</i>			
33 adinueniter <i>M</i>	35 qui ea <i>scripsi</i> quia eam <i>M</i>		ea <i>deleui</i>	

quod fecerunt omnes religiosissimi Orientis episcopi, sicut et hi qui ubique sunt, id est tam nos quam cuncti qui undique in Ephesum conuenerunt deo amicissimi episcopi, quibus assensimus Nestorium <anathematizantes> deponentesque deiecitum et complacemus atque consentimus ut nihil neque adiciatur <neque> dematur de expositione in Nicæa a sanctis patribus facta, sed ut permaneat in ea et sit uenerabilis hæc ipsa 5 de fide confessio sanctorum patrum qui in Nicæam congregati sunt, quam roborauimus etiam nos et confirmantes per dei gratiam permanebimus, in qua et nati et nutriti et baptizati sumus, eo quod ipsa trahat firmitatem credulitatemque in semet ipsa existentem <e> scripturis diuinitus inspiratis et ex his quæ prophetæ et euangelistæ et apostoli prædicarunt nec non et omnes gloriosi patres qui post eos usque ad Nicænum 10 concilium omni spiritali charismate micuerunt et qui post ipsos quoque usque ad nos ipsos fuerunt. adicere uero aliquid ei aut auferre ab ea uel diuertere impium periculoso- Lp 393 culosumque iudicamus. non est enim tutum auferre terminos quos posuerunt patres nostri. anathematizamus igitur eos qui aliene ab ipsa exponunt coram ecclesia uel qui male interpretantur hanc ipsam uel qui eam studiose corrumpunt et [quia eam] 15 non forte ex ignorantia tale aliquid patiuntur quale hæretici pertulerunt, id est Arrius et Sabellius et Photinus et ante eos Valentinus et Marcion et Manichæus et Paulus Samosatenus seu Simon et quicumque his similis sectæ sunt, uti uero et uolumus et commendamus uniuersis illis uerbis et illo sensu qui in præfato symbolo continetur, M 973 nec ullatenus abscedere præter cum; qui uero id corrumpit, hunc esse ab omni Christiana confessione et communione <alienum>. intellegimus uero eam traditamque recipimus circa intellectum et uerbum et sermonem, sicut hi qui ante nos fuerunt deo amicissimi episcopi, in Occidente quidem Damasus Innocentius Ambrosius et alii patres, in Hellade uero et Illyrico Methodius et alii patres qui pietate claruerunt, at in Africa Cyprianus, in Alexandria Alexander Athanasius Theophilus, in Constantinopoli Nectarius Iohannes 25 Atticus, in Ponto qui circa Basilium atque Gregorium, in Asia Amphilocheus Optimus, in Oriente Eustathius Meletius Flauianus et omnes quicumque similiter talibus pietate micuerunt. habet uero expositio fidei sic:

3 Credimus in unum deum, patrem omnipotentem, omnium uisibilium inuisibilium- cf. ep. 110 que factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, genitum ex patre unigenitum, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit, incarnatus et inhumanatus est, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris, uenturus est iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. 35

Eos autem qui dicunt »erat quondam quando non erat«, ** et quia ex non <exist>entibus factus est aut ex altera subsistentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

4 Hæc ad eorum satisfactionem qui satisfactione indigent, per tuam direximus sanctitatem. nos enim omnia quæcumque oportuit fieri, ante quattuor annos, mox 40 Lp 394 ut uenit ab Ægypto ter beatus Paulus, et fecimus et egimus et diximus; sed nescio unde nobis et ecclesiis ab olim procuratus est malus iste circuitus, qui reuoluitur mordens

2 conuenerant *Lupus* conuenerunt et *M* 3 anathematizantes *addidi* 4 neque *add. Lupus*
 7 permaneb *M* 8/9 existentem *e scripsi* existente *M* 15 quia eam *deleui* 17 antheos *M*
 21 alienum *add. Lupus* 24 efrica *M* 26 in ponto -- gregorium *dupliciter scripsit M* amphi-
 lochium *M* 27 eustrachius *M* 31 ex substantia] et substantia *M* 34 celo *M* 35 sede *M*
 36 *excidit* et »antequam nasceretur, non erat« exist *om. spatium uacuo relicto M* 37 multa-
 bilem *M* 42 malu *M*

non solum, quantum uidetur, nos, sed et eos qui ubique sunt, nisi nunc deus per deo-
amabilitatem uestram restinguat incendium.

Hi qui ex Paralia sunt deo amicissimi episcopi his consona componentes et sub-
scribentes direxerunt. illi qui ex secunda Phœnicia, uenientes propter ordinationem
religiosissimi episcopi Theodori, qui tua dignus est sanctitate quemque te arbitror nosse, 5
illum dico qui est a syncathedria, id est a consessu, ipsi quoque subscripserunt. Cilices
utrique ab anno præterito his conuenientia et consona per conspicuum tribunum Aristo-
laum compleuerunt. Arabes per metropolitanum suum, qui hic affuit, religiosissimum
episcopum Antiochum his acquieuerunt. Mesopotamia et Osdrœna et Eufratesia et
Syria secunda omnia quæ fecimus, unanimiter uindicant. ab Isauris quæ facta sunt 10
olim, uestra deoamabilitas longe ante suscepit. primæ Syriæ hæc ipsa nobiscum
M 974 præsentēs et sapiunt et subscripserunt uniuersi. qualiter autem deo amicissimus
qui apud nos est clerus et audierit hæc et tuam religiositatem laudauerit propter has
tuas beatas curas, adiacet tuæ sanctitati a clarissimo et fidelissimo tribuno et notario
domno Aristolao discere, quem sicut filium proprium et aspeximus et per eum nota 15
5 fecimus uniuersa. cessent igitur, quæso, hæc de cetero usque in finem per te et sapien-
tiam tuam et sudores et labores singulorum dierum, qui semper ecclesiis prosunt, pro
quibus constituat te nobis deus ecclesiæ propugnatorem in longa et pacifica tempora,
ut paulum quidem ex his improuisis malis respirantes, quæ propter maledictum Nestorium
mundus expertus est, aduersum gentiles Phœniciaë possimus obsistere et Palæstinaë et 20
Arabiaë et aduersum cuncta Iudaica et maxime quæ sunt in Laodicia (subito enim impii
Iudæi archidiaconum, mirabilem uirum, in theatrum deducentes puniuerunt), insuper
et contra eos qui in Cilicia effrenate resistunt. sunt namque adhuc rebellantium ex
Lp 395 conspiratione Nestorii contra ueneratorem uestrum domnum Thomam, quem iuuare
dignare. præstet uero deus misericordiam et adiutorium suum magnificentissimo 25
et gloriosissimo præposito domino Felici, qui clara corona indutus est, eo quod tali
cooperatione magnam hiemem tempestatemque sedauerit.

Lp 396 Postquam longo multiloquio præcipue Iohannem sanctæ memoriæ et eius coepi-
scopos maledixit, hic ipse Irinæus

288 [198] Epistula, inquit, Cyrilli ad imperatorem causantis contra eos qui circa Antiochenum 30
Iohannem, eo quod quasi anathematizare, inquit, uisi Nestorium, ipsa sentiunt
quæ et ille, eo quod Theodori et Diodori scripta mirentur

Æternam uitam prouidere a terra et inculpabili ad deum patremque qui in cælis
Ioh. 17, 3 est, ** inquit: hæc est autem sola et æterna uita, ut cognoscant te solum
et uerum deum et quem misisti Iesum Christum. sed nescio quomodo 35
quidam fingunt quidem rectis circa hoc pedibus ambulare, dum claudicent et ueritatis
uiam deserentes uertantur ad alteram, quæ ad exterminium perditionemque producit.
adhærent enim quorundam conscriptionibus interdictis. et, ut clare dicam rei
Ps. 118, 46 naturam, si quidem scriptum est: et loquebar in testimoniis tuis coram regibus

3 Paralia] = Phœnicia Paralia   6 assuncathedria M   7 conuenienda M   9 hosdrona M
10 circa M   12 amicissimi M   13 laudauerint M   15 que M   17 tua M   19 quidem
scripsi qui M   21 in Laodicia] illaodocia M   23 cilia M   et frenate M   24 Thomam
scripsi choneum M cf. ep. 265   25 mannificentissimo M   27 quo operatione M
28 CCLXXXV M   32 diodoro M   34 lacunam statui e. g. supplendo et filium eius Iesum
Christum fide uti dominus noster hortatus est

et non confundebat, Theodorus quidam fuit et ante hunc Diodorus episcopus, hic quidem Tarsi, ille uero Mompsuestiæ. hi patres fuerunt Nestorii blasphemiam. in libris enim quos composuerunt, agresti insania usi sunt contra omnium nostrum saluatorem Christum, ignorantes eius mysterium. uoluit igitur impius Nestorius ea quæ illorum sunt, ad medium deducere et a deo sacra priuatus est aula. dum uero nunc 5 anathematizassent quæ eius sunt, nonnulli Orientis episcopi altero modo hæc ipsa rursus inducunt, dum ea quæ sunt Theodori, ammirantur et eum recte sapere dicunt et consone M975 Lp397 patribus nostris, Athanasio dico et Gregorio atque Basilio. sed mentiuntur contra sanctos uiros; scripserunt enim quantacumque Theodori et Nestorii malis sunt aduersa sententiis. quia igitur didici quod de his et uestris piis auribus ingerant quædam, 10 rogo ut animas uestras intactas omnino impollutasque seruetis a Theodori et Diodori impietatibus. sicut enim supra iam dixi, Nestorius ea quæ ipsorum sunt, est locutus et ob hoc ut impius condemnatus est ab uniuersali synodo apud Ephesum congregata circa dei uoluntatem. quoniam uero simulant quidem se symbolum confiteri quod expositum est in magna et antiqua synodo Nicæna, declinant uero eius falsa interpreta- 15 tione uirtutem, rogauerunt archimandritæ Orientis orthodoxi interpretari a me eiusdem symboli uim. quæ et interpretata est et necessarium fuit ut in uestras piis et amicas Christi aures perueniret hoc opus; uestræ siquidem tranquillitati inest inter alia bona et hoc, ut in sermonibus de recta fide sine cessatione deliciarum uelitis.

Supra scriptam epistolam per ** suis patribus ad hoc præcipue protulit Irinæus, 20 288a ut Nestorium probaret non esse nouitatis auctorem, dum constet quod multæ hæreses patrum pro se ob hoc ipsum proferant lectiones nec tamen ob hoc eorum principes non sint nouitatis auctores. nam quo de aliis interim sileam, Eusebius in opere apologetico pro Origene et dogmatibus eius, id est præexistentia et restitutione composito, quod <Pamphili> martyris et ipsius Eusebii Cæsareensis nominibus prænotatur, multis ualde 25 præcedentium patrum testimoniis usus est pro prædictis erroribus, nec tamen idcirco Lp 398 ab ecclesia dei uel Origenes absoluitur, quasi non fuerit nouitatis inuentor, uel illi pariter addicuntur. similiter Arriani et Macedoniani testimoniis abutuntur Dionysii Alexandrini pontificis et cum eis etiam Donatistæ sancti martyris Cypriani et octoginta sex coepiscoporum eius concilio facto, et de omnibus his idem quod dixi, seruat ecclesia; 30 et Pelagius, diabolici auctor erroris, etiam beati Iohannis Constantinopoli præsulis et Mediolanensis Ambrosii et aliorum ipsiusque Augustini, laudabilis tantæ expugnatoris hæreseos, nec tamen ob hoc uel ipsi Nestoriani dicere poterunt quod nullus prædictorum fuerit nouitatis inuentor. an forte idcirco <nec> alios nouitati srepertores asserunt nominari, quia de præcedentium patrum nominibus scriptisque mentiti sint? sed contra hoc 35 nobis testis est illa uetustas et consonantia codicum, cui qui non credit, nec contra Manichæos de noui testamenti librorum inuenit quod astruat, ueritate. si ergo uere Manetis blasphemias execrantur, quomodo ei in maxima et summa suæ hæresis confirmatione poterunt consonare? cur ergo ipsi nouitatis inuentores nostros patres

7/8 cf. epistolam synodi Orientalis ad Cyrillum Conculstud. 2, 64, 16—18

10/11 loquitur de eiusdem synodi epistula ad Theodosium, cf. quæ adnotauit ad p. 247, 17

1 theodorum M	2 mompsuastic M	3 ūrm M	9 sco M	10 uestris Lupus uerbis M
11 seruentis M	16 iptari M	18 peruenireres M		
20 CCLXXXVI M	supra scriptam Baluse scam M		lacunam indicaui e. g. supplendo quam eusepius M	25 Pamphili addidi
Nestorius prædictis usus esse incusatur quasi	23 quod M			
28 apriani M	32 amprosii M	33 ob Lupus ab M	poterunt scripsi potuerunt M	præ-
dictorum Lupus pdicatorum M	34 nec addidi	37 uestamenti M	38 Manetis Lupus manentis M	

- Lp 399 accusant, dum longe antiquiores et ab Epheseno, sed et alii ab ipso quoque Nicæno concilio magistri clarissimi et uere ac proprie, id est summi et sempiterni dei genetricem
 M 976 beatam uirginem, quæ consubstantialem patri filium peperit, dicant, et quæ ille ipse in nostra natura suscepit, eius dici per unionem in unam personam subsistentiamque definiant? quæ prorsus Nestorius abiurando damnatus est et ne tunc quidem correc- 5
 ep. 209 tus, sicut eius, quantum supra posuimus ipso Irinæo inquirente, ad Theodoretum scripta
 ep. 72 testantur, quæ contra fidem pacificæ Alexandrini pontificis scripsit epistolæ. hæc breuiter diximus ad id solum quia non ob hoc negandus fuit Nestorius nouitatis inuentor, quia Theodorus et Diodorus a Cyrillo eadem sapuisse dicti leguntur.
- Lp 400 Pars, inquit, <epistolæ> Theodoti Ancyrae ad sanctum Vitalem monachum, qui erat in 10
 Cappadocia
- 289 [199] Etsi enim Cilicum quidam uobis impietate communicant, quos ante Nestorium decepit Theodorus, sed non oportet tuam religiositatem post tantam uirtutem et tot tempora uitæ monachicæ subduci nouitatibus dogmatum, quæ superinductæ sunt pietati ex quæstione iuuenali, non ex nostra pristina fide. dispensationis enim Christi mira- 15
 cula fides quidem fecit omnium lucrum, quæstio autem hoc lucro quærentem priuabit. præfuit uero huic ineffabilium et omnem superantium rationem mysteriorum unigeniti quæstioni prius quidem Theodorus, post illum uero Nestorius; quem nunc secuti sunt Tyanenses.
- Lp 401 Pars, inquit, epistolæ Rabbulæ Edesseni scriptæ ad Ægyptium, significans quod is qui 20
 ab eis obpugnabatur, id est Nestorius, eos qui circa beatum Theodorum, secutus in suis est coram ecclesia doctrinis
- 290 [200] Episcopus enim quidam prouinciæ Cilicum, uir uerisimilis dictu et sufficiens ad persuadendum, altera quidem pro tribunali proferebat ad placendum populo, alteris uero perditionis capturas serebat in scriptis. qui in quorundam suorum librorum 25
 principiis anathematismum legenti circumponebat, ne aliis proderet scripta. iste primus exposuit non esse dei genetricem secundum ueritatem sanctam Mariam, tamquam deo uerbo non recipiente eam quæ secundum nos est genituram. hoc nunc usque latens, ne tempore diuturniore roboratum firmiter putaretur, secundum dispensationem dei oblitus Nestorius, nouæ incisionis auctor, in publicum protulit. 30
- 290a Idem Irinæus et ad hoc his testibus utitur, ut quasi talem faciat syllogismum:
- M 977 Ecce his tribus testibus est credendum quod Nestorius Theodorum in sua prædicatione secutus sit; rursus quod Theodorus ea ipsa docuerit quæ omnes clarissimi patres, testis est synodus Orientis. igitur, inquit, Nestorius eadem prædicauit quæ cuncti clarissimi patres. 35

1 epheseneo M   3 consubstantialem scripsi quod sustantialem M   4 nr̄a naturā M   5 definiunt M
 6 inquirente scripsi uicente M dicente Lupus   8 nostorius M   9 lecutur M
 10 CCLXXXVIII M   epistolæ addidi   12 cilicum M   malim impie   14 superducte M
 16 querente priuauit M   17/18 unigenito questione M   19 tua menses M
 20 CCLXXXVIII M   idem excerptum Syriace uersum habetur in Ephræmi opp. sel. ed. Overbeck
 p. 225, longius in Actis concilii quinti [L V 469 = M VIII 247]
 20 par M   Aegyptium Baluze egyptum M   is scripsi bis M   22 in suis scripsi sio usus M
 ecclē M   23 cilicum M Syr. Cilicum Theodorus Act.   24 altereis M   26 scripta Act. scriptis M
 31 CCLXXXIX M   utitur Lupus ueritur M   33 ea Lupus ee M

In his ideo errauit, quia temperantiam non attendit ecclesiæ dei, qua usa synodus Lp 402 Orientis ad imperatorem Theodosium in epistula pro Theodoro et Diodoro episcopis, p. 208. 26 quam et ipse Irinæus posuit, inter alia:

Si quid uero, inquit, imperator sancte, et immanifestum de tali quis <dicat> inueniri in eius aliorumue conscriptis, nec hoc iam nunc est necessarium retractare. quorum 5 enim in sacerdotio et sacris operibus optimum finem uita suscepit, his pristinam gloriam dedicamus, et non eos iudicamus ab eis ex quibus eos audacter quidam reprehendere uolunt.

Aperte synodus Orientis dicta Theodori sub sana exceptione ut laudauit, ita et clarissimis ostendit consonare doctoribus, dicens ex quibus quidem defunctos magistros 10 ecclesiæ temperantia laudet et ex quibus iudicare [non] debeat, id est ex his quæ communia omnium sunt, non ex his si qua non inueniuntur esse communia. quoniam uero præfatus Irinæus dicit quod Iohannes et coepiscopi eius eadem quæ Nestorius sentientes, sub ypocrisi eius deiectioni consenserint, quædam testimonia ex libro Eutherii cohæretici eius contra unitiuam beati Cyrilli epistulam, ubi et eiusdem Nestorii testimoniis 15 ep. 72 utitur, hic transcribenda perspexi, per quæ ctiam nunc catholicorum et hæreticorum differentia dinoscatur et maxime circa fidem, de qua nunc specialiter sermo est.

Epistula Eutherii quondam Tyanensis episcopi ad Alexandrum Hierapolitanum contra Lp 403 pacem scripta ecclesiæ dei quæ facta est inter Cyrillum et Iohannem episcopum

1 Mouet me ad scribendum consuete a deopassianis aduersus pietatem pugna con- 291 [201] sistens; nunc uero duo me ista compellunt intacitum mouere sermonem contra eos qui 21 impiis assenserunt. unum, quia Oriens bene degens in pace prius, nunc sicut et ceteræ prouinciæ perturbatur, et quia is qui huius perturbationis est causa, ut ammirabile aliquid, delictum suum per epistulam laudat. scribit namque ad Cilicum patres:

Si quis uero, quod absit, ab hoc bono auertitur, hic manifestus est quod ab olim 25 et a principio non ea quæ domini sunt, sed quæ sua, quæsierit. Phil. 2, 21

A quo inquirere bonum est: a te interim quæ domini sint, quæremus; quæ in Ephesum prodidisti, non ueniens tempore definito? an quæ nunc in Ægypto <scripta> dirigens contra fidem perpetrasti? taceo interim quæ contra personam quæ in inuidia est, fueris machinatus, sciens quod iurisdictio quæ pro pietate mouebatur, illius defensionis 30 M 978 proficeret. sæpe enim potente persona pietas utitur circa fidem pro suo contra impietatem statu, quotiens se uiderit impugnari, sicut quondam sanctæ memoriæ Meletio Antiocheno episcopo, ante ipso immortalis memoriæ Alexandrino episcopo Athanasio. die igitur nobis quando tu ea quæ domini sunt, quæsieris, præteritis temporibus an præsentibus? sed ne scrutatores <nos> tuæ conuersationis putes, ** contra Ægyptii 35 impietates sine pudore debellatus es, ex tuo et eius nouello negotio, qualiter de præteritis diiudicatio nulla sit hoc, nobis ostende, et utrum correctio cuiuslibet putanda sit, iudicemus, illiusne qui deliquit atque correptus est, an tua, qui diiudicasti et corripuisti? Lp 404

4—S eundem locum ex alia uersione adfert Facundus 8, 3. 5. 11. 4. 12. 1 præter eum ex illa epistula locos addit 2, 2. 10, 1. 3. 11, 4

2 theodesium M   4 dicat add.   5 retractat M   6 optimus fine M   7 eos
 ens iudicamus M   11 non deleui
 18 CCXC M   20 conicio Olim quidem mouit   pietatem M   20/21 consistens scripsi
 conscescens M   21 intacitum] conicio enstaticum   28 tempore M   scripta addidi   33 ipso
 scripsi ipsum M   35 seruatur es M   nos addidi   lacunam statui supplendo e. g. qui olim
 38 correptus Lupus correctus M

Act. 2, 38 2 dic quis alterum sit lucratus, quis sit peccati absque sua confusione corrector, quis imi-
 ep. 72 tatus Petrum et <quis> ad pænitentiam parate susceptus? perscrutemur, si placet,
 et eorum quæ ad te ab Ægyptio sunt scripta, uirtutem; uideamus si pacem quam redditam
 prospere mundo annuntias, rixæ adiectionem factam non repperimus. intende et ueni,
 ut attingentes ipsarum principium litterarum, Ægyptiacæ illius interim deiectionis
 specimen uideamus, qualiter in ipsis epistolæ proœmiis saluatoris quidem Christi præ-
 teriens faciat mentionem, imperialem uero mox dilatet laudem. et hoc namque
 impiorum est proprium, despiciere quidem patientiam saluatoris, obsequi uero eorum
 qui in terra præualent, potestatibus. sed mihi dona ut de uanis illius circa hos sermo-
 nibus taceam, ipse uirtutem earundem inspiciens litterarum, quod uero est deterius,
 quia deludit inreprehensibile domini consilium, semet ipsum cælitus consiliarium diuinæ
 gubernationis efficiens. nam <as>sensum quem uolentes eius adhibent blasphemus,
 nomine pacis appellat et ipsam a saluatore attributam quadam quasi lege pronuntiat.
 adhuc autem conspectione digna est et ipsa insinceritas adulationis ad principes. mi-
 ratur enim eorum pietatem a parentibus traditam, et per hoc eos suadere uolens hanc
 eius impietatem suscipere quæ illis beatis aduersa est. unde coronas iterum plectit
 ei qui occurrit ad ipsum, et auxit eius superbiam contra fidem; ipse namque epistolæ
 3 uerborum crepitus interpretatur illius animæ crudum tumorem quæ commemorari
 est bonum

ep. 72 Nam quo quidem modo ecclesiæ sint diuisæ, superfluum dictu est 20

O proteruia! insontem semet ipsum censet et sola, qua contra alios dicat, inter-
 minatione seu comminatione contentus, probationem culpæ alterius putari uult quod
 ad accusandum prone paratus sit. ubi sunt nunc qui tuba canunt huius pænitentiam?
 ubi sunt illusionis huius impudentes præcones? quid loquimini contra illum qui
 ab eo et aperte theatrizamini? uidete quam de uobis exhibet pompam et eos latissimo
 M 979 risu traducit qui pridem quidem bellati sunt contra eum, nunc uero eius facti sunt fœderati.
 quid enim dixit?

ep. 72 4 Quoniam uero superflua omnino et inoportuna ecclesiarum discordia facta est,
 Lp. 405 nunc nobis est præcipue satisfactum.

O incongruitas! superfluam dicit suæ discordiæ increpationem, impiæ culturæ
 suæ discussionem sed et satisfactionem superfluitatis huius annuntiat dic, o
 optime, huius satisfactionis speciem, de forma ypocritarum subsannationem triumph
 <in> eos qui tibi prodidere ueritatem scribe tuorum supplicum confessionem,
 scribe occultas Iudæ nunc contra diuinitatem nundinas; dic proditiōnis <rationem>
 et modum. 35

ep. 72 5 Domino meo, inquit, religiosissimo episcopo Paulo chartam nobis offerente in-
 reprehensibilem confessionem fidei continentem et hanc a sanctitate tua et ab his qui
 illic sunt, religiosissimis episcopis compositam confirmante.

Intende quæso confessionis conuictioni; ait enim »inreprehensibilem confessionem
 fidei continentem« iudex etiam nunc fit fidei qui damnatus est, iudicat iudices qui
 addictus est, et [iudicat] exigit testimonium quasi ueracior ait enim »et hanc a

1 qui sit M 2 quis addidi p̄scrutemur M 4 intende scripsi inte M 9 hos scripsi
 16 M 10 ipsam Lupus 11 irephensibili M consiliarum M 12 assensum scripsi sensum M
 que M 13 ipsa M 14 insincerita M 18 crud tumore M commoueri M
 20 dictum M 31 discussionem scripsi discordienem, ordie del. M 32/33 triumphi in eos Lupus
 triumpheos M 33 scribe Lupus scibere M 34 rationem addidi 35 modum Lupus mundum M
 36 charta M 37 scitatem tuam M 38 confirmantem M 39 conuictioni M ait Lupus
 aut M 41 iudicat del. Lupus

sanctitate tua et ab his <qui illic> sunt, religiosissimis episcopis compositam confirmante. «
quantam simulationem demonstrat absconditam? confirmante, inquit, erroris eorum
correctionem, gestorum contra me ab eis pænitentiam, præcedentis eorum confessionis
incongruitatem, mei magisterii utilitatem, meorum capitulorum conseruationem.
etenim expetam, inquit, eos fidei huius testimonium, ut eorum contra expositionem 5
meam calumniæ publicentur; dico et irreprehensibilem eorum confessionem, ut aduer-
6 santes mihi accusato nuper credidisse conuincam. sed quid me detinet impænitens
Ægyptii elatio, dum me abstrahat iam fratricidii perpetratio? uideo namque illos
hereditate eius qui iniquitatem ipse passus est, adornari et illius nitescere floribus.
dicite enim mihi: cuius doctrinas [et] exponitis? quo prius hæc estis prædicante confessi? 10
et si quidem talia plurimos latent, fingite sola uestra uos dicere; si uero clara sunt omnibus,
cur occiditis hereditatem quam diripitis? uerumtamen legamus et horum demon-
strationem uideamus:

Confitemur, inquit, dominum nostrum Iesum Christum filium dei, deum perfectum ep. 72
et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem de patre 15
genitum secundum deitatem, ultimis uero diebus eundem ipsum propter nos et propter
nostram salutem ex Maria sancta uirgine secundum humanitatem, consubstantialem Lp 406
patri eundem secundum diuinitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem.
7 Hæc nunc scripsistis uos; audite et eius dicta qui expugnatur a uobis, quam clare
eadem dixerit. sequens enim sanctos patres qui Nicææ conuenerunt, et coram ecclesia 20
circa illorum expositionem uerbum faciens, sic ait:

Vox significans et diuinitatem et humanitatem, id est id nomen quod est Christus, Loofs, Nestori-
patres uera dicere facit utraque. consubstantialis patri Christus, uerum est; etenim ana p. 378, 6-10
secundum diuinitatem consubsistit. consubstantialis nobis secundum humanam [= p. 285, 2-10]
naturam, uerum est; et homo est enim. 25

Vides quomodo unius linguæ sint prædicationes; cur igitur abnegastis prædi- M 980
catorem ueritatis? cur qui ei assensistis, contra ipsum cui consensistis, furiose pugnatís? ³
cur refutatis eum cum quo ipsa sentitis, et alio, qui blasphematur, communionem iungimini? ³
non mihi sitis uerbis orthodoxi et operibus blasphemi. res pietatis ostende, et uera
8 eris de pietate conscribens. sed dic, inquit, et residuæ confessionis identitatem 30
et de uirgine sancta præcipue.

Confitemur enim nos, inquit, sanctam uirginem dei genetricem, eo quod deus ep. 72
uerbum incarnatus sit et inhumanatus, et ex ipsa conceptione uniuertit sibi templum
ex ipsa susceptum.

Ego tibi ostendam et huius confessionis similitudinem, etsi ab acribia recidisti. 35
participatus namque es cum hæreticis cumque orthodoxis quod de uirgine sapis. et
audi qualiter nec hoc prædicator ueritatis omiserit. sermonem namque de inhumana-
tione coram ecclesia faciens et infirmioribus auribus condescendens, sic ait:

Oportet id et clarius dicere, ut omnibus sit perspicuus eius quod dicitur, intellectus. Loofs, Nest. p.
Liber generationis Iesu Christi. non ait neque «liber generationis dei uerbi» Mt. 1, 1
neque «liber generationis hominis». nam si diceret liber generationis hominis, Christum 41
purum nobis hominem demonstrasset; si uero dixisset liber generationis dei uerbi,
puram nobis induceret diuinitatem. comprehendit igitur utrasque naturas in

1 qui illic *add. Lupus*   5 composita *M*   6 calumnia *M*   7 accusato *scripsi* accusatos *M*
detinet *Lupus*   8 detinet *M*   9 ipse *scripsi* ipsam *M*   10 et *deleui*   11 figite *M*   12 que *M*
15 et corpore] ex corpore *M*   22 id nomen quod est *dupliciter scripsit M*   25 etenim *M*
28 sentis *M*   29 ueras *M*   33 conceptionem *M*   35 estendam *M*
41 dicet *M*   43 uobis *M*

appellationem Christi, ut nullum sine altero intellegatur. hinc sanctæ uirgini conuenit quidem ut ex eo quod Christi facta sit mater, et duplici nomine appelletur. quoniam uero oportet propter eos qui clariorem appellationis huius exigunt intellectum, et maxime filios existentes ecclesiæ, [et] dicto ad eos uti manifestiore, ideo et nunc quæ
 Lp 407 pridem breuiore appellatione de beata illa et sancta uirgine prædicabantur, hæc et 5
 [nunc] manifestioribus appellationibus confitemur, quoniam sancta uirgo dei genetrix est et hominis genetrix, dei genetrix quidem eo quod templum illud quod in ea ab spiritu sancto creatum est, unitum sit deitati; hominis uero genetrix eo quod assumpserit nostræ naturæ primitias diuina natura.

Quis igitur præfatæ confessionis expositionem secutus est? tu qui dei genetricem 10
 dixisti tantummodo, an et iste qui dei genetrici coniunxit hominis genetricem? perimis confessionem fidei quam prius exposueras; dixisti namque ex ipsa genitum Christum
 9 secundum humanitatem. noli igitur perimere, priora fugiendo, quod sequitur. quod uero non secutus sis patres orthodoxos et maxime beatæ ac sanctæ memoriæ episcopum Tarsi Diodorum, audies a beato condensorie quidem dici dei genetricis uocem con- 15
 cedente, non uero abscidi ab ea et hominis genetricem dogmatizante. inquit enim:

Verumtamen dicatur propter unitionem Mariæ dei genetrix; deus enim fortis est semen Abrahæ propter unitionem ad deum uerbum. fatenda uero et hominis genetrix. si enim propter naturam hominis genetrix est Mariæ ** non tamquam naturæ sit partus, sed quia id quod est e Dauid, homo natura deo uerbo coniunctus est. 20

M 981 Vidisti subtilitatis expositionem; cur igitur non secutus es sanctos patres? maior enim est accusatio illa quia et dum promississetis pariter omnino nihil adicere fidei sanctorum patrum qui Nicææ congregati sunt, uocem quæ ab illis non dicta est, adiecistis, etsi discipulis consonaretis illorum; nunc uero et patribus illusistis et discipulorum non estis secuti uestigia, omnia autem fecistis soli placere festinantes Ægyptio. unde 25
 et fictas illius assentationes uos suscepistis soli, dum sanctas ad decipiendum uos appellauerit uoces.

ep. 72 10 Has, inquit, adeuntes sanctas uoces uestras

O multiformis error! impiissime et ueritatis inimice, nunc sanctæ sunt pietatis uoces, nunc dixisti fidei uerba, nunc tibi est rectæ glorificationis confessio prædicata? 30
 tandem tege impudentiæ faciem. nonne impugnatus a te doctor hæc te imbuit prius? relege, infelix, inscriptos ad te apices; uide, impudentia plene, clarius tibi explanatas
 Lp 408 has sanctas uoces, et aut temet ipsum ut aduersarium fidei increpa aut ironiam sanctæ huius appellationis denuda. quid enim tibi scripsit, etiam quando ei contumelias ingessisti? 35

ep. 7 11 Et <si> mihi, inquit, aures ad fraternam medicinam præstiteris, ipsas tibi illorum sanctorum uoces proponens, liberabo te a calumnia contra eos et contra diuinas scripturas per illos. credo, inquiunt, et in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. attende quomodo prius ponentes dominus et Christus et unigenitus et filius, quæ nomina diuinitati et humanitati communia sunt, quasi quædam fundamenta 40
 tunc inhumanationis et resurrectionis et passionis superædificant traditionem, ut propositis nominibus quibusdam communibus utrarumque naturarum significatiuis, neque

2 ut scripsi et M et scripsi in M 3 oportet et, et del M 4 et deleui 5 pda-
 batus M 6 nunc del. Lupus 8 uni M 11 perimes M 15 audies Lupus audiet
 18 propter scripsi pro M per Lupus unitione M 19 lacunam agnouit Lupus supplendo dei un-
 genetrix malim dei genetrix est 22 conicio esset 24 etsi discipulis scripsi secucipulis M
 26 suscepisti M 28 uestras scripsi noras M 32 clarus M 34 appellationes M 35
 gessisti M 36 si add. Lupus 40 quem M

ea quæ filiationis et dominationis sunt, incidantur nec ea quæ naturarum, in singularitate filiationis confusionis exterminio periclitentur.

Nonne hæc tibi scripta sunt prius? sed istis et ea quæ a te nuper laudata sunt, confer: Confitemur, inquit, dominum nostrum Iesum Christum filium dei, deum perfectum et hominem perfectum. hic intende quia edoctus es olim quod ut fundamenta sint diuinitatis et humanitatis nomina ** dic uero et reliqua:

12 Ante sæcula quidem ex patre genitum secundum diuinitatem, in ultimo uero dierum propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialem eundem patri secundum <diuinitatem et consubstantialem nobis secundum> humanitatem; duarum enim naturarum unio facta est. propter quod unum Christum, unum dominum, unum filium confitemur.

Secundum hanc inconfusæ unitionis intellegentiam discutit et hic rursus consonanter unitionis uirtutem:

Vt propositis, inquit, nominibus quibusdam communibus utrarumque significatiuis, neque ea quæ filiationis et dominationis sunt, incidantur, nec ea naturarum, in singularitate filiationis confusionis exterminio periclitentur.

Vides quomodo tibi eundem quidem et indiuisum et singularis filiationis intellegentiam clarius scripsit? ad hæc ubi tuam sacram laudem suscipiemus? hæc ipsa enim et odisti et miraris, et anathematizas et sacra dicis. sed, inquit, nunc ammiror, ex quo uocem dei genetricis accepi; tunc enim non solum tacebatur, sed e contrario etiam proiciebatur. Christi enim genetrix et non dei genetrix dicebatur hæc eadem. ostensum quidem tibi est et ex prædictis uocis huius, quin potius uocum inexpugnabilis ratio; quia uero solis his litteris utens, absconditis consequentiæ rationes, ego tibi expediam epistolæ uerba ostendamque illum uirum hanc uocem nullatenus reppulisse. ait enim hæc ipsa:

18 Vbique, inquit, diuina scriptura, quotienscumque dominicæ dispensationis memoriam facit, generationem passionemque non diuinitatis Christi tradit, sed humanitatis, ita ut uocetur circa scrupulosiorem [inquit] appellationem sancta uirgo genetrix Christi et non genetrix dei.

Secundum scrupulosiorem, inquit, appellationem; ubi autem quæritur quod scrupulosius est, ibi non omnino perimitur quod simplicius est. utrumque enim suscipientium commensuratur auditibus. sic enim ad eos et postea dictum est quia »propter eos qui clariorem appellationis huius expetunt intellectum«, et id quod est »uerumtamen dicatur, inquit, propter unitionem et dei genetrix, si non circa hæreticum sensum«. sufficiat igitur et ista conuictio fraudis quæ contra illas litteras facta est. incongruum namque est relinquentes nos importabilem tuam contra saluatorem blasphemiam de simpliciore uirginis appellatione contendere; ipsa enim quæ uisus es ammirando laudare, mox pace nisus euertisti. nam si quidem solum uocasses sacras illas uoces et continuo tacuisses, multorum subrepsisses auditibus; quia uero compellit te ueritatis, simulationis tenebras amisisti. age igitur, et nos tuis utamur gladiis contra te. et prius quidem sibimet ipsi repugnare monstremus tuæ temeritatis insaniam. nam qui in superioribus epistolæ partibus decentia tempori pacis et sapere te et dicere

1 ea] eam M   3 a te ex ante corr. M   6 nominat M   lacunam statui supplendo proposita
 8 nra M   9/10 diuinitatem — secundum add. Lupus   11 quod unum dñm quod M
 12 discutit scripsi discutet M   12/13 consonanter scripsi consonatione M   17 et indiuisum scripsi ex
 indiuiso M   singulari M   23 quia uia uero M   solos M   26 meriam M   28 inquit del.
 Lupus   33 appellationem M   intellectus M   35 conuinctio M   39 subrepisses M
 quia scripsi qua M   41 teneritatis M

promisisti, mox <ex> insidiis erigis praelium et uespas agrestes appellas eos qui ad tuarum conscripserunt blasphemiarum conuictionem. ubi autem sunt etiam nunc qui tuba canunt hanc pacem, qui cum <qui> contumelias ingerit, praedicant paenitentem? quid erratis, immo uero quid temptatis decipere? non sunt haec uerba paenitentis, sed
 ep. 72 nec iterum dicere »sic et nos sapere inuenientes« pro ut dicat: non nunc haec ex paenitentia
 15 sapimus, sed semper ita sapimus et sumus uane depositi. dic et aliud huic demonstrationi conueniens:

ep. 72 Oportebat namque, oportebat clare intellegere quod omne fere nobis fuerit de fide certamen.

Certamina praetendit, o homo, et tu pacem nominas praelium. ille expoliatur
 Lp 410 ad luctamen et tu profers de pace legens. si autem mihi haec dicenti non credis, uide et ipsos sudores eius certaminis, uide impietatis fomenta, defige mentem blasphemis eius captionibus. ecce enim sequens impia capitula sua, rursus ipsa defendit et confirmat apud nos. interim namque Emmanuhelis appellatione in generatione secundum carnem denuo utens, carnalem ac non deo decibilem generationem uirginis
 M 983 16 commemorat. deinde ad reliqua uelut quadam consequentia ad ipsam editionem capitulorum pergens, introducit scribens temperationis confusionisque unitionem. audi enim quae post haec uerba posuerit:

ep. 72 Quia uero, inquit, de super ac de caelo descendens deus uerbum exinaniuit semet
 Phil. 2, 7 ipsum, formam serui accipiens, et uocatus est filius hominis, perstans esse quod fuit, 20 id est deus (inconuertibilis namque est et immutabilis secundum naturam), ut unus
 I Cor. 15, 47 iam intellegendus cum propria carne, de caelo dicitur descendisse, nominatus uero est et homo de caelo, perfectus existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Attende subtilitati uerborum, uide sermonum longitudinis intellectum. quia, inquit, de super ac de caelo descendens deus uerbum. et quid post pauca? ut unus, 25 inquit, iam intellegendus. o optime, et quomodo cum carne est? iam non solum uerbum intellegitur, sed caro et uerbum, inseparabiliter quidem ut una persona contemplandus, non uero unum uerbum uel unus sermo intellegendus. quid adoperis conuersionis credulitatem? quid corrumpis scripturam, quae furto non subiacet? quid nomen fugiens Christi, ad hoc diuinæ naturæ circumuolueris, ut eam ui dispensationis
 17 passionibus subdas? sequere apostolum Paulum et ne illudas Christum, qui in eo locutus est. non ait: ipse de caelo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum
 Phil. 2, 5—7 formam serui accipiens; sed quid dicit? hoc sentiatur in uobis quod et in Christo Iesu, qui in forma dei existens, non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo, sed semet ipsum exinaniuit, formam serui accipiens. 35 quae uerba et sanctorum patrum qui apud Nicæam conuenerunt, secuta est fides; solus uero intellectus uestri Apollinarius institutor nominum remutationem contra eorundem sanctorum patrum Nicænam confessionem et contra ipsam diuinam scripturam fraudulenter induxit, pro domino et Iesu Christo et filio, quae sunt duarum naturarum signifi-
 Lp 411 catiua nomina, deum uerbum tantummodo exponens, ut dum solam diuinam naturam 40 personæ significat, tamquam quae superet alteram, ipsam praedicet pro persona et contemperet ambas in unam bene sonantem naturam. hanc namque intentionem et tui secuntur multiloquii uerba. deus, inquit, uerbum ut unus iam intellegendus cum
 18 propria carne. dic et reliqua.

1 ex add. <i>Lupus</i>	uespa agrestas <i>M</i>	3 qui add. <i>Lupus</i>	8 omnem <i>M</i>	14 appel-
lationem <i>M</i>	19 qui <i>M</i>	20 perstans <i>Lupus</i>	24 subtilitate <i>M</i>	26 ante
cum del. iam <i>M</i>	30 ea <i>M</i>	33 qui <i>M</i>	35 accipies <i>M</i>	37 apollinarius <i>M</i>
				41 alle-

De cælo, inquit, dicitur descendisse, nominatus uero est et homo de cælo, perfectu-
existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.

Et quid est quod <in> diuinitate et in humanitate cognoscitur esse perfectus?
quid est alterum quod præter illas quæ unitæ sunt, naturas inducitur? quid est
præter ipsas quod in ipsis specularum sit? nam quod in aliquo est perfectum, 5
alterum præter ipsum est in quo ostenditur esse perfectum. quomodo nobis in tres
duas incidisti naturas? dic quid sit præter deitatem et humanitatem alterum quod
in eas perfectum debeat speculari? ne transeas quod est tuum, noli fugere con-
uictionem. habes demonstrationem præ manibus, profer expositionem capitulorum.
ostende inde manifeste quod quæritur, clamans naturalem et secundum subsistentiam 10
unitationem. hæc enim tibi obiectum soluunt; hæc tibi ædificant circa materiæ M 984
modum præter naturas ex naturis figuram, figuram quæ ex eis et fit et in eis est contem-
planda. perfectus, inquit, existens in deitate et perfectus idem ipse in humanitate.
putasne perfectus deus sermo secundum te in diuinitate an potius confiteberis secundum
nos diuinitatem perfectam? et rursus putasne perfectus idem ipse, ut inquis, in 15
humanitate an potius iterum credes nobiscum perfectum deum in homine perfecto?
deum namque tantum et hominem glorificamus, nihil alterum præter unitas agnoscentes
19 naturas. dic uero et quod sequitur:

Et tamquam in una, inquit, persona intellegendus.

ep. 72

Quæ est latrantium tanta uesania? non enim sufficit quod in naturis inducitur 20
aliquid alterum, id est ex naturali et secundum subsistentiam unitatione figura quædam,
sed et in ipsa figura alterum quiddam peregrinum et inconstans dogmatizat. et ut
in una, inquit, persona intellegendus. non iam dixit unam contemplari debere per-
sonam, sed alterum in persona intellegendum. o intolerabilis ista confusio! o hæc
20 contemplantia naturarum! sed nos hanc similiter insipientem despiciamus eius 25 Lp 412
blasphemiam, intendamus uero quomodo naturas dominicas completiuas filiationis
inducat. nam dum perfectum subponit in eis alterum, introducit ex eis composi-
tionem factam, qua filius perficeretur. et ubi est inhumanationis filii perfectio, ubi
permansio indefecta filiationis ante sæcula? ubi est quod consubstantialium patrum
fides absque mendacio dixit? non sine causa, ut arbitror, qui uocati a te sunt uespæ, 30 ep. 72
de cælo te ominari carnem dixerunt. nam si et caro implet filiationem, perfecta
uero et ante aduentum filiatio fuit, necesse est consempternam dicere huic perfectioni
et carnem; consempternam uero dicens, consubstantialium quoque dicturus es; con-
substantialium uero dicens, cælestem sapere conuinceris. ne despicias; non est tibi
aculei parui plaga uesperarum. strangulat enim tuæ impietatis fauces, ut aut neges 35
ante inhumanationem filietatem fuisse perfectam aut hoc uolens dicere, illud fatearis
nolens quod carnem sentias esse cælestem. expedit porro tibi accipienti plagam
magis benigne suscipere uesperarum doctrinas quam uanitatem tantæ impietatis amplecti.
21 reliqua enim uerba se pius forsan dixeris pietatis; sed uere impudenter agis et <ex> hoc
disce te ipsum rursus in blasphemiiis permanentem latrantemque deterius. 40

Vnus enim, inquit, dominus Iesus Christus, etsi non ignoratur differentia naturarum, ep. 72
ex quibus unitationem dicimus ineffabilem factam.

2 humanitatem M   3 in add. Lupus   4 quod Lupus que M   6 ipsum Lupus ipsas M
15 diuinitate perfectum M   17 glorificamus deum M   24 intellegendus M   26 dominicas Lupus
dum eas M   31 si et Lupus etsi M   perfectam M   33 est M   35 uesperarum M   37 uolens M
38 uesperarum M   pietatis M   39 relique M   se pius] conicio specie   uero M
ex addidi

O insania, o insipientia, o amarum uenenosi latratum! quomodo dulce et amarum contemperauit in idem? quomodo mel ueneno coniunxit? scimus, seductor, quod unus sit dominus Iesus Christus et quod non ignoretur differentia naturarum. dic autem nobis quid tibi uult illud quod ais: ex quibus unitionem dicimus ineffabilem factam? an utique iterum illud quod ex naturis expleta est filiationis? etsi enim 5 simulas non dicere nunc unitionem naturalem, uolens eam ineffabilem nominare, sed

M 985 tamen altero uerbo idem composuisti. hoc ipso namque quod dixisti ex quibus, alterum rursus præter naturas significas quod ex ipsis est. uides quomodo in isdem uolueris nec lates irridens? nos namque, o mirabilis, non ex ipsis unitionem dicimus factam, sed ipsarum tantum naturarum confitemur unitionem. sic enim et per-10

Lp 413 fectionem filiationis, quæ est ante sæcula, absque repugnatione prædicamus et gratiam quæ nobis ex inhumanatione donata est, in glorificatione seruamus. non enim ipse indiguit ad plenitudinem filiationis primitiis nostris, sed nos indigentes adoptionem

22 digni facti sumus ab eius carne suscipere. ad prædicta et illud pariter uideamus quod non solum capitulorum impietati hæc epistula conuenit, sed etiam, sicut diximus 15 pridem, et illas uoces quas sacras uocauit, euertit. audiens enim deum perfectum hominemque perfectum, perfectum e contrario prædicauit, uerisimilem seductionem commutans ac dicens in diuinitate perfectum et in humanitate perfectum; et rursus hæc discens: duarum enim <naturarum unio facta est>, e contrario docuit obtegens confusionem [dicimus ineffabilem]. ex quibus, inquit, unitionem dicimus ineffabilem 20 factam, sursum atque deorsum adiectione syllabarum temperans blasphemiam. huc enim ex Arrii et Eunomii magisterio adductus est contentiosus hic dæmon, impudentissima bestia, inuerecundus draco, et quasi parua fuerit præcedens impietas eius, additamentis aliis quod dirum est, supernutrit et uerbis rursus transformatis impietatem

23 colorans, ad intentionem suam passibilis apud eum diuinitatis recurrit. quid enim 25 dixit ad hæc?

ep. 72 Impassibilem dei sermonem subsistere confitemur uniuersi, etsi omni sapientia dispensans ipse mysterium, sibimet ipsi impertire uideatur eas quæ contigerunt carni propriæ passionem.

Impassibilem dei sermonem subsistere confiteris. et cur præcedens eum passi- 30 bilem dogmatizas? dic quid tibi uelit quod inquis sibimet ipsi impertire passionem, nisi utique illud quia uoluntarie passus sit? nouimus enim tuorum uerborum consuetudinem. sed possibile est ut quidam simul cum blasphemio hoc irradientium contendat aduersum nos quod impertire iste impius dixerit quasi proprias facere. ad quos dicimus nos quia primum uocem qua dicitur impertit, non id solum significare 35 putetis quod pertinet ad propria facere, sed etiam comparticipationis est res. impertire namque quasi inter se et alterum partiri aliquas res, corrupto per compositionem sermonis uerbo, nominatur. si igitur sibimet ipsi impertit, constat quia id ita dicitur

Lp 414 24 sicut uoluntarie uel spontanee passionem participat. confirmat uero quod et nunc passum deum uerbum dogmatizet iste aduersarius legum, positi ab eo super hoc scripturæ 40

M 986 testimonii lectio. quid enim dixit?

Ies. 50, 6 Quale est, inquit, illud quod per prophetæ uocem præconatur ut ex ipso: dorsum meum dedi ad uerbera et maxillas meas ad colaphos, faciem uero meam non auerti a confusione sputorum.

1 amara M	2 seductor <i>Lupus</i> seducte M	5 expleta <i>scripsi</i> explena M	6 eam <i>scripsi</i>
enim M	7 ipsum M	8 natura M	12 quæ <i>Lupus</i> tue M
<i>scripsi</i> quarum M	naturarum — est <i>addidi</i>	20 dicimus ineffabilem <i>deleui</i>	16 audies M
huc <i>Lupus</i> hoc M	23 quasi <i>Lupus</i> quas M	29 propria M	39 passione M
			19 duarum
			21 factum M

Obstupefacit me illius sensus incongruitas. si enim uerbum carnis passiones proprias facit (concedatur enim quia id quod est impertit, ita ponit ac si dicat proprias facit passiones), quomodo ad id testimonio utitur isto, ut carnales has passiones sustinere dicatur? aliud quippe est propria facere uerba carnis et aliud ipsum uerba pertulisse et ipsum fuisse colaphizatum ipsumque consputum. scripturæ siquidem 5 testimonio deum uerbum per semet ipsum prædicat pertulisse. quomodo enim eum qui semel impassibilis extat et incompositus et liber a formis creatorque formarum, [aut] ut ex partibus compositum et membris constantem quodcumque eorum <passum esse> qui bene sapiunt, suspicentur nisi <per> eius inseparabile templum, quod constat in dorso et maxillis et facie, quæ consputa est, ut prædixi? iste uero figurans infi- 10 gurabilem, ipsi passiones impertit uniuersas. si enim, sicut dixit, ex ipso qui sibimet ipsi passiones carnis impertit, ante præconatum est dorsum meum dedi ad uerba et cetera, alteras præter carnem conuincetur habere deus uerbum figurales figuras, quæ passiones carnis in participationem recipiant. o insuperabilis insania, o innu- merabilis contaminatio, o ineffabilis temeritas! diuinitatem figurat impius et flagel- 15 latam. obstupesco de contaminati huius temeritate formidans, et tremo dum loquar.

- 25 Sed parco iam mihi, reliquorum iactans alienationem et desolationis abomina- **Dan. 9, 27** tionem, quod et iterum circa Apollinarii frenesim nihil se de sanctorum patrum fide corrumpere irrisoric iactitat, et similiter contra spiritum sanctum illius blasphemias 20 solite sequitur. lugeo autem solos qui ei communicauerunt, quod cum eo contra diuinitatem manus extenderunt, quod inuocant Christum et eius præferunt hostem. quam uos habetis [in] iurisdictionem, quam excusationem quia dictis impiis patris impietatis huius estis refugæ facti? proicientes fructus, fouistis radicem; quin immo et fructus recepistis et radicem complectimini. quas fraudes uestras ad memoriam 25 **Lp 415** reducemus? illasne quibus tardius peruenistis ad Ephesum, an deceptiones quas in ipsa Epheso perpetrastis? an de prodicione Constantinopolim facta, an de irrisione Tarsi composita? an de subdola assentatione Antiochiæ gesta? nonne illum quem punire meditabamini, festiuis muneribus alliciebatis? nonne patres orthodoxos per scripta subegistis, iurationibus inducente te? nonne Constantinopolitanos et Antio- 30 chenos populos fouebatis? digna sunt impietatis Ægyptiacæ quæ a uobis sunt perpetrata; consonant sibi ad inuicem nundinæ uestræ. quæcumque enim desiit iste **M 987**
- 26 blasphemare per linguam, hæc studetis simulatione firmare. sed uos, <qui> horum non estis participati pestilentia, inuiolatum seruate bonum depositum <per spiri- 2 **Tim. 1. 14** tum sanctum>, quem et accepistis, in quo et baptizati estis, per quem et saluamini, 36 declinantes omne impietatis collegium, maxime ne communicetis infeste illis qui polluti iam fuerint. hi enim dum rectæ fidei se simulent assertores, impietati ministrant. ad eos bene testificatur clamans scriptura diuina: non potestis duobus dominis seruire. **Mt. 6, 24** unus enim dominus, una fides, unum baptisma. unus quippe per omnia **Eph. 4, 5, 6** et super omnia et in omnibus deus, qui reddet unicuique secundum opera eius; 40 **Rom. 3. 6** ipsi gloria in sæcula amen.

3 ad id id <i>M</i>	8 aut <i>deleui</i>	8/9 passum esse <i>addidi</i>	9 suspicetur <i>M</i>	per <i>addidi</i>
12 carnes <i>M</i>	15/6 flagellatam <i>scripsi</i> flagellatur <i>M</i>	18 conicio reli<nquendo> quorum iactat		
22 inuocat <i>M</i>	23 in <i>del. Lupus</i>	addictis <i>M</i>	25 frades <i>M</i>	30 inducentes, <i>superscr.</i>
te <i>M</i>	31 impietati <i>M</i>	32 desiit iste <i>scripsi</i> distuistis <i>M</i>	33 simulationem <i>M</i>	qui <i>add.</i>
<i>Lupus</i>	34/35 per spiritum sanctum <i>addidi</i>	36 infeste <i>corruptum, conicio</i> in peste		37 fidei
<i>Lupus fieri M</i>				

Lp 416

Presbyter Claudianus

292 [202] Præsumentes enim de sanctitate tua quippe tamquam de nostro fratre, quia omnia etiam quæ difficilia sunt, ut nosti, potes implere, religiosissimum presbyterum cum uirtute culogiarum illic sumus parati dirigere, præsumentes, ut diximus, de eo et de tua, domine, religiositate.

5

Lp 417 Epistula, inquit, Epiphanii archidiaconi et syncelli Cyrilli ad Maximianum episcopum Constantinopolim, in qua magis conuincitur intentio Cyrilli et eorum qui circa eum

293 [203] 1 Domino meo sanctissimo et deo amicissimo episcopo patri patrum et archiepiscopo Maximiano Epiphanius tuus. Quæ nobis sæpius a tua scripta sunt sanctitate, non erant ita perturbatione plena sicut quæ nunc transmissa sunt domino meo per omnia 10 sanctissimo sanctitatis uestre fratri Cyrillo, quæ plus eum fecerunt incidere ægritudinis recidiuam, et ammirandissimo tribuno Aristolao et quæ meæ humilitati directa sunt. et ad utraque [quod] petita uenia refero tam quæ olim facta sunt, quam quæ nunc denuo definita, et in quibus est contristatus sanctissimus et deo amicissimus frater uester 2 Cyrillus et similiter clarissimus tribunus Aristolao. nam dum prius id Orientales 15 expeterent ut capitula quæ sanctissimus frater uester Cyrillus exposuit, hæc ipse anathematizans * id est <se> extra ecclesiam catholicam faceret, in hoc idem dominus meus M 988 sanctissimus pater Cyrillus recertabatur atque dicebat quod sancta et magna synodus, agnoscens quorum uirtute sancit, ea rectæ et sanæ fidei esse, et Iohannem cum reliquis segregationi subiecit. et quomodo, inquit, ego cum eis faciam pacem et eueram 20 synodale iudicium? ammirandissimus autem tribunus Aristolao insistebat ei ut diuinitus sancita perageret. et hoc ex necessitate disposuit per omnia sanctissimus Lp 418 dominus meus Cyrillus ut eius quidem sanctitas anathemate interposito dicat quod non circa hæreticum intellectum hæc ipsa exposuerit, sed quicquid et uidetur reprehensibile esse, zelo et calore circa dominum nostrum Iesum Christum, qui abnegatus est a 25 Nestorio, dictum est, Orientales autem cuncti anathematizent Nestorium eiusque sententiam et ita suscipiantur ad pacem. hoc autem mandante magnificentissimo Aristolao eis qui circa Iohannem sunt et domnum Acacium, quod deberet dominus Acacius Iohannem compellere, direxerunt Paulum, uitantes hoc ut de illo nihil in memoria haberetur, sed ille quiesceret. igitur domino meo sanctissimo patre Cyrillo magna ægritudine 30 detento, placuit ista differri. post aliquot autem dies ostendit magnificentissimo tribuno Paulus episcopus litteras impiissimi Iohannis quod episcopi Orientis et qui ulterius sunt, hoc fieri non sinant, quæ et habebant quasdam illius impii, id est Nestorii paginas. et dum rursus magnificentissimus Aristolao hæc per litteras intimaret increpitans ei, scripsit iterum magnificentiæ eius quod quædam decreta fuerint nuper 35 ab episcopis <qui> Antiochiæ conuenerunt, et Alexander episcopus cum certa formula, quæ esset prolata, ad eius esset magnificentiam destinandus. hæc igitur addiscendum dominus meus sanctissimus Cyrillus circa tuam quidem sanctitatem ualde contristatus

292 hæc uidentur ex epistula Cyrilli ad Maximianum excerpta esse; excidit Irenæi narratio, quod nescio etiam ex numerorum saltu [cf. p. 213, 18] possit concludi

3 quæ difficilia scripsi quædam M eum ex pertum corr. M, presbyter est Claudianus 4 scripsi deo M
 6 CCXCV M 8 amicissimo [o in i corr.] ep̄i M 12 ammirandissimi tribuni aristolai M
 cf. p. 223, 37 me humiliati M 13 quod del. Lupus 15 et scripsi i M 16 ipsa M
 17 lacunam statui supplendo abiceret se addidi 19 uirtutem M 22 sancite M 24 inte-
 lectus M 26 anathematizant M 35 ei scripsi eis M 36 qui add. Lupus

quod pro eo non posueris animam tuam qui semper laborat <pro tua> sanctitate, et quia insuper et cum domino Philippo et domno Claudiano non curam dederis quomodo hinc exire faciatis Aristolaum clarissimum uirum, sed præter ipsorum consilium agens nihil
 4 feceris. et iterum recidiuam incurrit. nunc igitur, domine meus sanctissime, impone tibi omne in hac causa studium. scriptum enim est a domino meo fratre 5 uestro et dominæ ancillæ dei reuerentissimæ Pulcheriæ et præposito Paulo et Romano cubiculario et dominæ Marcellæ cubiculariæ et domnæ Droseriæ, et directæ sunt benedictiones dignæ eis. et ei qui contra ecclesiam est, Chryseroti præposito magnificentissimus Aristolaus paratus est scribere de nonnullis quæ angelus tuus debeat impetrare; et ipsi uero dignæ transmissæ sunt eulogiæ. scripsit autem dominus 10 M 989 meus sanctissimus frater uester et domno Scholasticio et magnificentissimo Artabæ, Lp 419 ut ipsi conueniant et persuadant Chryseroti tandem desistere ab oppugnatione ecclesiæ; 5 et ipsis uero benedictiones dignæ directæ sunt. festina igitur et tu ipse, sanctissime, supplicare dominæ ancillæ dei Pulcheriæ Augustæ ut iterum ponat animam suam pro domino Christo (puto enim quod nunc non satis curet pro sanctissimo uestro fratre 15 Cyrillo), et ut omnes qui sunt in palatio, roges et quicquid auaritiæ eorum deest, <præstes>, quamquam non desint et ipsis diuersæ benedictiones, ut scribant increpatiue Iohanni quo nec memoria illius impii fiat, scribatur uero et magnificentissimo Aristolao, ut instet ei celeriter. et roga domnam Olympiadem ut et ipsa coadiuet nos et ut insuper roget Marcellam et Droseriam, quia satis eam patienter auscultent. [et] studium 20 namque est Orientalium nonnullorum ut impium Nestorium recipiant. et si non uoluerit <te> nocte ac die pro temet ipso cura, multos habes perturbare sanctorum. et dominum meum sanctissimum Dalmatium abbam roga ut et imperatorem emendet, terribili eum coniuratione constringens, et ut cubicularios omnes ita constringat ne illius memoria ulterius fiat, et sanctum Eutychem ut concertetur pro nobis <et> pro 25 domino meo fratre uestro sanctissimo. reuerenti<ssimos qui illic> sunt, clericos nostros inseparabiles habeat sanctitas tua et ** super hoc enim hic aliqui contristantur quod contra promissiones quas fecit angelus tuus Eulogio Alexandrino presbytero, 6 geras. subiectus autem breuis ostendit quibus hinc directæ sint eulogiæ, ut et ipse noueris quantum pro tua sanctitate Alexandrina laboret ecclesia, quæ tanta præstat 30 his qui illic sunt. clerici enim qui hic sunt, contristantur quod ecclesia Alexandrina nudata sit huius causa turbelæ; et debet præter illa quæ hinc transmissa sunt, Ammonio comiti auri libras mille quingentas et nunc ci denuo scriptum est ut præstet. sed de tua ecclesia præsta auaritiæ quorum nosti, ne Alexandrina ecclesia contristetur quod præter promissa gerat sanctitas tua. ut nosti, loquere Ammonio comiti et suadat 35 ei ea quæ scit religiositas tua, et fac illum scribere hic, ne sit etiam de hoc tristitia. magnificentissimus Aristolaus, qui pro tua sanctitate laborat, contristatur omnino quod Lp 420 ei talia scripseris. roget itaque sanctitas tua domnam iugalem eius ut scribat ei rogans illum ut perfecte laboret et ut reuerentissimus Eutyches scribat ei. festinet autem sanctitas tua rogare dominam Pulcheriam ut faciat domnum Lausum intrare 40

1 posueris <i>scripsi</i> posuerint <i>M</i>	pro tua <i>addidi</i>	2 curam dederis <i>scripsi</i> cude debere <i>M</i>
3 agens <i>scripsi</i> aiens <i>M</i>	5 enim est a <i>scripsi</i> ē ē et <i>M</i>	7 cubiculario <i>Lupus</i> cubiculario et
dnō cubiculari <i>M</i>	8 chryseroti <i>M</i>	11 arthabe <i>M</i>
16 desit <i>M</i>	ipsis <i>scripsi</i> ipse <i>M</i>	diuersæ <i>Lupus</i> diers <i>M</i>
22 uoluerit te <i>scripsi</i> uoluerit <i>M</i>	curam <i>M</i>	23 imperatorem emendet <i>scripsi</i> impr̄ mandet <i>M</i>
imperatori mandet <i>Lupus</i>	25 et <i>add. Lupus</i>	pro <i>superscr. M</i>
<i>scripsi</i> reuerenti <i>M</i>	27 lacunam statui e. g. supplendo consiliis eorum intendat	33 ei <i>Lupus</i> eius <i>M</i>
34 alexandrinam ecclesiam contristentur <i>M</i>	36 scit <i>Lupus</i> sicut <i>M</i>	40 domina <i>M</i>

et præpositum fieri, ut Chryserotis potentia dissoluatur et sic dogma nostrum roboretur. alioquin semper tribulaturi sumus.

Breue directorum hinc his qui illic sunt, a domino meo sanctissimo fratre uestro Cyrillo

294 Paulo præposito nacotapites maiores quattuor, nacotapites mediocres duo, accubitalia quattuor, mensalia quattuor, bila tapeta maiora sex, bila mediocria sex, scamnalia 5 sex, in ostiis duodecim, cortinæ maiores duæ, cathedræ eburneæ quattuor, scamna eburnea duo, persoina quattuor, tabulæ maiores duæ, struthiones duo; et ut in causa nos adiuuet circa illa quæ ei scripta sunt, auri libras quinquaginta. et domestico eius nacotapitum unum, tapetes duo, bila quattuor, scamnalia duo, auri solidos centum.

Marcellæ cubiculariæ <secundum quod> directum est ei, et ut Augustam rogando 10 persuadat, auri libras quinquaginta.

Droseriæ cubiculariæ secundum ea quæ Marcellæ directa sunt, et ut eam adiuuet sicut ei scriptum est, auri libras quinquaginta.

Præposito Chryseroti, ut nos impugnare desinat, coacti sumus duplicita destinare: nacotapita maiora sex, nacotapita mediocria quattuor, tapeta maiora quattuor, accu- 15 bitalia octo, mensalia sex, bila grandia tapetes sex, bila mediocria sex, scamnalia sex, in cathedris XII, cortinas maiores quattuor, cathedras eburneas quattuor, scamna eburnea quattuor, persoina sex, tabulas maiores quattuor, struthiones sex; et si secundum ea quæ illi scripta sunt a magnificentissimo Aristolao, fecerit et adiuuerit nos, domno Claudiano mediatore interueniente auri libras cc. et Solomoni domestico eius naco- 20 tapita maiora duo, accubitalia quattuor, mensalia quattuor, bila tapeta quattuor, scamnalia quattuor, in cathedris sex, cortinas sex, cathedræ eburneæ II, struthiones II, et ut sicut scriptum est domno Claudiano, sic persuadat præpositum agere, auri libras L.

Dominæ Helenianæ quæ est præfecti prætoriorum, secundum similitudinem omnium quæ Chryseroti directa sunt, sic et ipsi, et ut persuasus ab ea præfectus adiuuet 25 nos, auri libras c. et eius assessori Florentio, sicut Solomoni transmissa, eadem aequè in omnibus et isti et auri libras quinquaginta.

Et aliis uero cubiculariis eulogiæ consuetudinariæ supplices destinatæ sunt.

Romano cubiculario tapetes maiores IIII, accubitalia IIII, bila IIII, scamnalia IIII, in cathedris VI, cortinæ II, cathedræ eburneæ duo, et ut nos adiuuet in causa, auri 30 libras xxx.

Domnino cubiculario nacotapites maiores IIII, tapetes maiores IIII, bila tapites mediocres IIII, mensalia IIII, bila mediocria IIII, scamnalia sex, in cathedris VI, cortinæ maiores II, cathedræ eburneæ II, scamna eburnea II, struthiones IIII, et ut nos adiuuet secundum ea quæ scripta sunt domno Claudiano, auri libras quinquaginta. 35

Scholastico cubiculario secundum similitudinem cunctorum quæ Chryseroti directa sunt, et auri libras c. et Theodoro domestico eius secundum promissa domni Claudiani, si persuaserit Scholastico ut ab amicitiiis aduersariorum desistat, auri libras L. direximus uero ei et eulogias quæ illum persuadere debeant ut cogitet pro nobis, naco-

294 om. Lupus, primi publicauerunt monachi Benedictini in Bibl Cas 1 folo b 46 47

5 bilupeta M	6 osteis M	8 eius M	9 tapenes M	10 cubicularii M	secundum
quod addidi	12 ea M	24 helleniane M	26 bras M	florensio, o ex a corr. M	soluti-
moni M	26/27 eadatque M	27 isti scripsi	esti M	30 ari M	32 tepedes M
tapides M	34 struchores M	36 secundo M			bilo

tapita II, accubitalia II, mensalia IIII, tapetes III, scamna IIII, in cathedris sex, cortinas II, struthiones II.

Magnificentissimo Artabæ secundum similitudinem omnium quæ directa sunt Scholastico, et in speciebus et ut nos adiuuet sicut ei scriptum est, auri libras c.

Magistro secundum similitudinem directorum Artabæ in eisdem speciebus et auri 5 libras c. et domestico eius adæque in omnibus quæ Ruphino transmissa sunt.

Et quæstori secundum ea quæ magistro sunt destinata, et auri libras c. et domestico eius Ablabio adæque circa Eustathium in uniuersis.

Scriptum uero est a fratre uestro reuerentissimis clericis ut si quid fuerit actum studio sanctitatis domini mei et uoluntate uel consilio domni Philippi et domni Claudiani 10 et id quod opus est, impetrari contigerit, destinentur hæc omnia.

<a>̄ Incipiunt epistolæ quas inueni in codicibus Dioscorianorum, quarum signum a capite Lp 421
M 990

- 1 Domino meo dilectissimo fratri et comministro Dynato Cyrillus in domino salutem. 295 [204]
Conuenire opinor peculiariter tuæ me religiositati ea quæ ecclesiarum subsecuta sunt
pacem, facere nota. uenit igitur dominus meus ammirandissimus tribunus et notarius 15
Aristolaus ad Antiochiam, et imperiales syllabas ferens, quæ iubebant reuerentissimum ep. 69
Antiochenæ ecclesiæ episcopum Iohannem anathematizare quidem polluta Nestorii
dogmata, acquiescere uero et deiectioni eius ad similitudinem sanctæ synodi ac tunc
quærere ut esset sibi nobiscum una communio. et uirtus quidem eorum quæ scripta
sunt, hæc fuit; quidam uero Orientalium episcoporum, nondum puto eum diiudicantium 20
uel etiam patrociniū illi præbentium, quod rectam fidem nostram contristat [non
mediocriter] et gloriam saluatoris omnium nostrum Christi non mediocriter offendit,
præparauerunt ad me scribere religiosissimum Bærœensium episcopum Acacium fatua ep. 142
quædam, quasi ipsi deposcerent oportere quidem cuncta quæ a nobis aduersum Nestorium
scripta sunt, solui et ut infirma proici, consentire uero soli fidei symbolo quæ a sanctis 25
patribus nostris in Nicæna definita est ciuitate. scit uero sanctitas tua quod tales
2 rursus eorum propositiones et in Ephesena fuerint ciuitate. ego uero scripsi ad hæc
quod rem quærerent quæ fieri non posset; scripsimus enim recte quæ scripsimus, rectam ep. 145
immaculatamque asserentes fidem, et nihil omnino negamus ex nostris. nec enim,
sicut ipsi dicunt, aliquid excedenter est dictum, sed ubique iuxta rectitudinem et uirtuti 30
concurrentia ueritatis sunt; illos autem potius oportere ** a necessariis, sed circa id Lp 422
quod bene habens placuit et ipsi piissimo et deo amicissimo imperatori et sanctæ synodo,
[ut] Nestorii uerbositates et contra Christum factas blasphemias anathematizent,
fateantur uero et eum se habere deiectum et ordinationi consentiant sanctissimi et
3 religiosissimi episcopi Maximiani. his igitur litteris a me directis ad eos, conspicientes 35
quod eis communio minime redderetur, nisi perducerentur ad finem quæ ab eis fieri
oportebat, mittunt ad Alexandriam Emesenorum episcopum reuerentissimum Paulum

295 Græce extat in V 129 S 126 A 129 [L III 1151. 1154 = M V 348--352]

1 cathedras M 5 eis de M 9 quid Benedictini quis M 11 destinentur scripsi deteneur M
12 ac̄ [= ac(ephali)] scripsi cf. ep. 297—306 c M 14 Conuenire opinor scripsi secundum Γ
conuenit et omnino M peculiariter M 15 uenit scripsi secundum Γ id M 21/22 non
mediocriter deleui secundum Γ 23 bærœensium M 24 ipsi scripsi secundum Γ ipsa M
26 inieena M 27 rursus] πδλιν legit pro πδλαι 28 posset Lupus post M 31 lacunam statui,
cf. Γ χρῆναι δὲ μάλλον αὐτοὺς μὴ περιδρομαῖς τισι καὶ ἀναβολαῖς κεχρησθαι τοιαύταις μήτε μὴν ἔξω
φέρεσθαι τῶν ἀναγκαίων 33 ut deleui 34 fateatur M 36 eis Lupus eius M eis Lupus
eius M

ferentem litteras ad me communicatorias quidem, non tamen ualde competenter dictatas. simulabant enim et reprehensiones inferre, tamquam non recte quædam dicta et gesta in sancta synodo fuerint. et epistulas quidem tales minime adtendi, sed dixi quia «illi qui et ueniam postulare in his quæ acta sunt, debuerunt, quomodo et secundas iniurias inferunt?» excusante autem prædicto religiosissimo episcopo et cum sacramento affirmante quod talem non habuerint intentionem, sed potius ex simplicitate ad has uenerint litteras, pro caritate et istud omisimus, non autem prius ei missas nobiscum celebrare concessi, nisi libellum dans in scripto anathematizasset Nestorii dogmata et confessus fuisset eum se habere depositum et consentire ordinationi reuerentissimi et religiosissimi episcopi Maximiani. et rogabat quidem tamquam pro omnibus qui in Oriente sunt, religiosissimis episcopis tales libellos dans, ut nihil ultra hæc aliud posceremus; consensi uero nullatenus, sed enim simul direxi cum domino meo ammirandissimo tribuno et notario Aristolao duo e clericis nostris in Antiochiam, tradens eis chartam et dicens quia »si subscriperit religiosissimus episcopus Antiochenorum Iohannes et receperit eam, tunc ei date communicatorias litteras«. anxiamur enim pro tarditate præfatus ammirandissimus tribunus Aristolaus. subscribente igitur religiosissimo episcopo Iohanne et his qui cum eo sunt, clarioribus et anathematizantibus Nestorii dogmata et confitentibus eum se habere depositum, consentientibus quoque ordinationi religiosissimi episcopi Maximiani, communionem reddidimus. hæc namque illis et in Ephesena metropoli proposita sunt a sancto concilio. nouerit uero et illud sanctitas tua quod institerit quidem a principio plurimum rogans reuerentissimus episcopus Paulus pro his qui depositi sunt, Helladio dico et Eutherio et Himerio et Dorotheo, et rogabat uacare ea quæ decreta sunt super eis, prætendens non aliter ecclesiarum pacem posse finiri, nisi adiceretur et hoc. ego uero dixi quod impossibilem rem temptaret et impossibile hoc esset optineri umquam a nobis. permanserunt igitur in eo quo nunc sunt habitu et nulla eorum mentio facta est in compositionibus de pace ecclesiarum. scripserunt uero eandem epistulam quam direxerunt ad me, et ad religiosissimos et sanctissimos episcopos tam Xystum magnæ Romæ quam etiam Maximianum sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanorum. et necessarium fuit ut de his subtiliter edoceretur perfectio tua, ne forte aliqui multiloquiis assueti, alia pro aliis seminantes, perturbent aliquos fratrum, quasi nos ea quæ aduersum Nestorii blasphemias scripsimus, negaremus. direxi autem paria epistularum tam scriptæ a me ad reuerentissimum episcopum Antiochiæ Iohannem quam et eius quæ ab eo ad me scripta est anathematizando Nestorii blasphemias et assentiendo eius deiectioni, ad instructionem integram tuæ perfectionis. et alias nemo proferat præter istas epistulas.

Saluta fraternitatem quæ apud te est. te quæ nobiscum est, in Christo salutat.

Lp 424 Epistula eiusdem ad Acacium Melitinensem episcopum
M 992

296 [205] Reuerentissimus et religiosissimus diaconus et archimandrita Maximus uenit ad me et dum talis sit uir, uidi eum sicut oportuit eum qui per multum tempus uideri

296 Græce extat in *Collectione Dioscorianorum* [Val. 1431] 36 [Cyrill. opp. ed. Aubert t. V p. 197. 198] alia uersio Latina usque ad p. 270, 21 habetur in *Actis Concilii Quinti* [J. V 484 = M VIIII 266]

3 et *Lupus* etiani *M* 7 omisimus] παρήκαμεν legit pro παρήκα μέν 9 reuerentissimis *M*
13 ei *M* 19 maximiano *M* hæc *Lupus* nec *M* 22 hellaydo *M* 23 uacare *Lupus*
uocare *M* 24 finiri Γ definiri *M* 25 quod *M* 30 aliquid *M* 32 ad me *M*
37 CCXCVII *M* ad Acacium] adacium *M* melitanensem *M*

desideratur. ammiratus uero sum et zelum eius et rectitudinem et aculeum pietatis quæ in Christo est; ita enim cogitat et plenam curis habet mentem, ut et omnem laborem uelit suauiter sustinere, quatenus mala doctrina Nestorii radicitus ab Orientis partibus extirpetur. legit autem mihi et tuæ sanctitatis epistulam scriptam ad reuerentissimum et religiosissimum episcopum Antiochenorum Iohannem multa fiducia et dei amore 5 plenam; scripsi uero ei et ego tales epistulas. sed, ut uidetur, deteriora uicerunt. fingentes enim se ea quæ Nestorii sunt, odisse, altero rursus ea continent modo, quæ sunt Theodori, ammirantes, qui certe æqua, immo multo deteriore potius impietate languebat. non enim Theodorus Nestorii discipulus fuit, sed iste illius, et quodam modo quasi ex uno ore locuntur atque unum conspuunt mali sensus ex corde suo uenenum. 10 scripserunt igitur ad me Orientales quod non oporteat ea quæ sunt Theodori, accusare, Concilietud. 2, 64 ut non, inquit, et ea quæ sunt beati Athanasii et Theophili et Basilio et Gregorii, accusentur. quæ enim locutus est Theodorus, hæc ipsa et illi. ego uero ista scribentes non pertuli, sed fiducialiter dixi quia Theodorus quidem blasphemam habuit et [in] linguam et ei calamum ministrantem, illi uero totius orthodoxiæ fuerunt magistri et 15 enituerunt in istis. sic uero eos qui ab Oriente sunt, affecerunt, ut et exclamationes in ecclesiis a populis fierent: Crescat Theodori fides; sic credimus sicut et Theodorus, et ista qui eum quondam lapidibus insectati sunt in ecclesia quæ apud eos est, breui aliquid subloqui præsumentem. sed sicut uult magister, ita sapit et grex. ego quidem nec quicui increpare ea quæ ab ipsis scripta sunt, nec quiescam. quoniam 20 uero oportuit ut et contradictiones in scriptum apud eos essent, intendens in Theodori et Diodori codicibus, qui scripserunt non magis de incarnatione <unigeniti sed contra Lp 425 incarnationem>, elegi quædam capitula, et quo fuit possibile modo, egi contra ea, ubique pronuntians abominatione plenam eorum esse sententiam. hortante autem me præfato reuerentissimo diacono et archimandrita Maximo interpretari symbolum fidei quod expositum est a sanctis patribus qui Nicææ conuenerunt, et ad hoc deposui memet 25 ipsum. asseuerat enim quod quidam uersute fingunt se et dicere illud et sequi, sed M 993 non etiam sensibus rectis utantur, sed diuertant potius ea quæ recte et indeclinabiliter dicta sunt, ad id quod ipsis uidetur. ut uero nec ea tuam lateant sanctitatem, direxi codicem simul et tomum; quos legens, consuetas pro me preces offerre dignetur. 30

Qui talia pro se scripta proferre consueti sunt, ex ipsis quoque alieni Christi ecclesia 296a demonstrantur. posito enim prius quod re uera Cyrilli sint et quod talia eius scripta et gesta probanda sint, uident quod post damnationem Nestorii et hæresis eius ipse princeps totius exclusionis eorum, deteriora dicens a Nestorio scripsisse Theodorum, a communionem tamen eius uindicum se minime separauit, dum certe hos ipsos, id est 85 Orientales episcopos ipsumque concilium totum causam dixisse legatur non solum <non> iudicandi Theodorum, sed et ita eius quæ accusabantur, scripta laudandi, ut in ecclesiis a populis clamaretur Orientis: Crescat Theodori fides; sic credimus sicut ipse. isti autem qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt, usque adeo se ab eius uindicum communionem diuiserunt, ut non solum scriptis et nomini Theodori anathema in scriptum 40 dicerent, sed et uindicantibus et <non> anathematizantibus ea. et hoc tunc fieri Lp 426 cœpit quando non, ut pridem, solæ Orientis, sed totius eum uindicabant orbis ecclesiæ.

14 in del. *Lupus*   21 ut ei scripsi secundum Γ uetet *M*   22/23 unigeniti — incarnationem
 suppleui ex Γ   23 quod *M*   29 dicta scripsi secundum Γ directa *M*   nec ea scripsi circa *M*
 30 quos scripsi quod *M*
 31 CCXCVIII *M*   36 tota *M*   dixisse scripsi dississe *M*   non addidi   37 accusa-
 hatur *M*   41 post sed del. non *M*   non addidi   42 soluc *M*

nonne si hoc sane factum dicatur, pro antiqua communionis talium tolerantia, quæ nunc intolerandissima iudicatur, consequentissime iuste damnandus Cyrillus ipse proponetur? longe igitur rectius facimus, qui utrumque defendimus ab eis qui unum acerbe dam- nando nec alteri rationabiliter parcunt. hoc auctores eorum, id est clariores sequaces Dioscori obruit. si enim tunc Cyrillus beatissimus etiam per talia reclamans, tolerauit 5 tamen solius Orientis concilium, quomodo uestri auctores Chalcedonense totius orbis concilium et anathematizare præsumpserunt et ab ecclesiæ ubique diffusæ semet ipsos communionem seiungere? iam si hæc idonea non sunt ad utrisque partibus ostendendum quod timore diuini iudicii schisma relinquere atque ad Christi debeant eccle- siam remeare, quid umquam dici poterit quod gehennæ metus et æternæ uitæ desiderium 10 humanis possit animis commendare? per Christum quæsumus, uniuersi qui legitis, studete meminisse quæ diximus, et quia ob hoc ipsum et cetera scripta similia in hoc synodico uertimus in Latinum.

Lp 427 acephali Eiusdem Lamponi presbytero et clericis

297 [206] Degente me in Ælia, uir quidam præcipuus eorum qui in palatio militant, epistulam 15 mihi optulit multorum uersuum et grandem atque signatam, quasi qui acceperit eam
M 994 ab orthodoxis Antiochiæ; subscriptiones uero erant in ea multorum ualde et clericorum et monachorum et laicorum. impetebant uero Orientis episcopos, quasi tacuerint quidem [pridem] Nestorii nomen et fingant se auersari eum, transilierint uero ad Theodori de inhumanatione codices, in quibus multæ deteriores iacent a Nestorii blasphemiis. 20 pater enim fuit malæ sectæ Nestorii, qui impius loquendo ea quæ illius erant, ad ista in quibus nunc est, peruenisse uerisimiliter mihi uidetur. et scripsimus religiosissimo episcopo Antiochenorum, ut Theodori impia dogmata in ecclesia nemo loquatur; ueniens uero Alexandriam reuerentissimus diaconus et archimandrita Maximus multum clamauit contra eos qui sunt in Orientem, dicens quod orthodoxi nullum illic habeant locum neque 25 fiduciam ad loquendum quæ rectæ sunt fidei. dixit autem quod simulent quidem se symbolum confiteri quod in Nicæa est a patribus editum, interpretentur uero id male, et hortatus me est ut omnem expositionem eorum qui Nicææ conuenerunt, clare inter- pretarer, quo non subriperent quidam altera pro alteris exponentes. quod etiam feci. deportat igitur tomos, ut offerantur et piissimis dominabus et amatori Christi 30 ac piissimo domino; feci enim in membranis fieri tomos. cum tractatu igitur eum, quando bene se habere conspiciatis, oportune proferte. oportet enim nos ubique pro recta fide certari et eam quæ contra Christum excitata est impietatem, quantum possi- bile est, temptare ut e medio auferatur.

Lp 428 acephali Eiusdem Iohanni episcopo Antiochiæ

35

298 [207] Litteras a tua perfectione transmissas, plenas festiuitate multa, etiam suauissime

297 Græce extat in Collectione Dioscorianorum [Vat. 143r] 37 [Cyrill. opp. ed. Aubert l. I' 2 p. 198. 199].
alia uersio Latina habetur in Actis Concilii quinti [LV 422 = M VIII 243. 246].

4 pascunt M auctores eorum id est *Lupus* id est auctores eorum M 7 ecclesia M
diffusæ *Lupus* deluisse M 10 metum M
14 CCXCVIII M acephali eiusdem *scripsi* cf. *epistularum quæ secuntur, inscriptiones* ep̄las quidem M
19 pridem *deleui* fingunt M auersari *scripsi* secundum Γ aduersi M 20 plaphemiis M
22 scripsimus] ἐγράφσαμεν pro ἔγραψα μὲν religiosissimo Γ gloriosissimo M 28/29 interpretarer *Lupus*
interpretant M 29 quod M exponens M 30 deportat *Baluæ* deportate M tomos tomos M
31 piissimus M tractatu *scripsi* cf. σκέψωμαι Γ tracta M
35 CCC M acephali *scripsi* hac eph̄i M antiochio M 36 multa multa M

nunc suscepi. quid enim bonum aut quid iucundum nisi habitare fratres Ps. 132, 1
 in unum, per unanimitatem et eandem circa Christum uoluntatem in caritate con-
 iunctos ad inuicem, diruptis e medio scandalis, quæ nescio qualiter subinducta sunt;
 quæ gratia saluatoris per tuam sanctitatem perempta quidem sunt olim, perimentur
 uero et in reliquis. et hoc est, arbitror, quod a deo dictum uoce prophetica est: 5
 ambulate per portas meas et lapides ex hac uia proicite. contingat Ies. 62, 10
 igitur ut cuncti quæ meliora sunt, honorantes, uel nunc tandem contra ueritatem conten-
 dere desinant et, addicta uerbositate Nestorii, rectum et immaculatum resumant fidei
 uerbum. et hi quidem qui ad hoc olim uocati sunt, plurima ualde nos, ut dixi, festi-
 uitate repluerunt; det uero omnium deus tuæ perfectioni orationibus et educatione 10
 adductos ad mansuetudinem capere nosse quod utile est. si uero quidam sæue M 995
 contendunt, ecclesiæ mansuetudinem non culpabunt, sed sibimet ipsis quod passuri
 sunt, haurientes, a uobis audient: abite in lumine ignis uestri et flamma quam Ies. 50. 11
 accensistis. oportet enim distortis iam non mansuete concurrere.

acephali Eiusdem Maximo Iohanni Thalassio presbyteris et archimandritis 15 Lp 429

Egregius quidem zelus religiositatis est uestræ et omni laude studium plenum. 299 [208]
 zelantes enim deo zelatis, ut scriptum est, ut non et nunc ab his qui ea quæ sunt Nestorii, 3 Reg. 19, 10, 14
 sapiunt, exhonoratus inquam: et sustinui qui simul contristaretur, et non Ps. 68, 21
 fuit; et consolantem, et non inueni. et hi quidem qui dogmatibus religionis
 siue dei culturæ obsistunt, contra stimulos calcitrant et suis ipsorum nocent animabus, 20
 offendentes in Christum et contra eum se calumniis oblectantes; alienum uero est ab
 anima sacerdotis et quæ populis præsidere sortita est. lingua quidem anathematizare
 contaminantia Nestorii et polluta dogmata, refertam uero eis habere mentem et euertere
 animas fratrum, pro quibus Christus est mortuus. scripsi ergo et domino meo ammi-
 randissimo tribuno et notario Aristolao quæ utique scriptura est religiositas uestra; 25 ep. 300
 scripsi uero et aliis quibusdam. cognoscetis uero et hoc a reuerentissimo presbytero
 et archimandrita Adamantio, cuius et mores et conuersationem et disciplinam cum
 intellectu et rectitudine circa fidem miratus sum et quasi omnes in uno præsentem aspexi.
 quoniam uero mihi multi orthodoxorum et religiosissimorum episcoporum scripserunt
 opposita sibi seu populis qui sub eorum manum sunt, ab insensatis Nestorianis, colligens 30
 ea, librum breuem scripsi de incarnatione unigeniti. ut in tribus capitulis redigens omnem
 de fide sermonem. et est quidem primum, quod sancta uirgo genetrix dei sit, et
 secundum quia unus est Christus et non duo, tertium uero quia manens impassibilis
 dei sermo pertulit propria carne pro nobis. igitur religiositas uestra præparet eum
 ab orthodoxis legi. placebit enim, sicut arbitror, omnem fere illorum solutam habens 35 Lp 430
 excusationem. pro me uero facere orationes ne pigeat uos. multa enim undique se
 effundens negotiorum coartatio instar fluctuum conflictum habet intolerabilem. credo
 autem et per orationes religiositatis uestræ erit iterum tranquillitas et pax <in> Christo.

31 cf. *Liberat. 10 p. 47* quibus . . . permotus Cyrillus quattuor libros scripsit, tres aduersus Diodorum et
 Theodorum . . . et alium de incarnatione librum; cf. *Concilstud. 2, 27* 1

2 unanimitate M 8 resumat M 10 educationem M 12 contentunt M non culpa-
 bunt *Lupus* conculpabunt M 13 flammani M 14 accessistis M
 15 CCCl M acephali scripsi hanc ep̄s M 18 exhonoratus *Lupus* et honoratus M
 inquam scripsi inquam M et¹ ex etiam corr. M conscristaretur M 23 Nestorii et scripsi et
 nestorii M 25 scriptura] conicio cognitura 26/27 p̄br et archimandrito M 35 lei M
 37 fructum confictum M 38 in addidi

Lp 431 M996 acephali Eiusdem Cyrilli Aristolao tribuno et notario

300 [209]

ep. 68 ≈ 280

Piarum sanctionum quæ nuper ad ammirabilitatem tuam sunt transmissæ, uirtutem addiderunt omnes tam qui sunt in magna Alexandria zelotæ quam per uniuersam quoque Ægyptum episcoporum religiosissimi, et rursus orationes pro donis optulimus et intentissimas deo de uictoria et permansione amicorum Christi et religiosissimorum principum nostrorum, quos et contingat magnificari contra hostes et corroborari aduersus omnem resistentium manum, ut simus omnes in pace atque lætitia. est uero id et tuæ ammirabilitatis studio dignum. oportuit enim ut tibi, qui talis es, et qui multum intendis quod pium est, et habes feruidum zelum, dico autem pro pietate et immaculata fide, committeretur et hoc. et orabam quidem ut omnes per Orientem religiosissimi episcopi nec suspecti a principio ullatenus fierent de malo sensu Nestorii, sed sinceram et omni inquinamento liberam et opinionem et ipsum cor habuissent. sic enim uerbum ueritatis recte tractantes, decorem decentem probatissimis induissent. sed, ut addisco, lingua quidem nonnulli et quod attinet usque ad sermonem, anathematizant uesaniem Nestorii, audent uero rursus ea et sapere et loqui quæ eius sunt. et incredibile quidem est, si sint quidam tales ullatenus eorum qui sortiti sunt sacerdotium; quia uero multa est exusurratio et non despiciendæ, immo et omni reuerentia hæ dignæ sunt personæ testantium, dignetur tua uirtus semet ipsam deo commendandam cura attentiore intendere, ut hi præcipue qui in suspicione sunt huiusmodi mali, anathematizent contaminatum Nestorium propter multas blasphemias eius. non enim id tantum dixit quia

Lp 432 non esset sancta uirgo genetrix dei, sed et alia super hoc adiciebat mendacii patrocina contra rectam et apostolicam traditionem. duo enim nominabat Christos et filios, unum quidem semotim ex deo patre uerbum, alterum uero præter eum semotim illum ex semine Daud et quem diuinitatis organum nominabat, et diuidens ubique et quasi

Eph. 4, 5 oblitus beati Pauli dicentis: unus dominus, una fides, unum baptisma. non enim in deum et hominem baptizati sumus ut in duo per dissidentiam filios, sed in unum Christum, id est unigenitum dei uerbum inhumanatum et incarnatum, ita ut sit idem ipse deus simul et homo, ut ex deo quidem patre genito deo unigenito, ex sancta uero uirgine eodem secundum carnem. non igitur patiatu ammirabilitas tua eos qui alia sapiunt et nequiquam garriunt illic. unus est enim, sicut dixi, Iesus Christus dominus et eius una persona inhumanati eius qui natura et uere est filius. eundem uero dicimus

1 Petr. 4, 1 impassibilem quidem esse secundum diuinitatem, pati uero propria carne secundum scripturas. cuius enim proprium est corpus, illius esse dicuntur et quæ carni eius

M 997 contigerunt passiones. impassibilis ergo secundum diuinitatem subsistens, propria carne pertulit propter nos et pro nobis. sic et reuixisse dicitur, ut uiuificante deo uere unitam sibi carnem et propriam eius, ut et nos in ipso et morte et corruptione potiores efficiamur. si uero anathematizant quidam uoce ac lingua et sapiunt altera, uideant impendens sibi a deo periculum et prolatum terminum ab uniuersali concilio

nr. 46 quod in Epheso congregatum est. definiuit enim ut qui ea quæ sunt Nestorii, locuntur aut sapiunt, siue episcopi fuerint siue clerici, a sacerdotio repellantur, ne dicant quod eam quæ in Epheso congregata est, synodum nesciant, ut non eos abnegemus et nos, tamquam nescientes episcopos esse.

1 CCCII M   acephali scripsi hanc epla M   2 ammirabilem tua fut transmissa M
7 est *Lupus* et M   9 pietatem M   13 decorem scripsi coram M curam *Lupus*   14 uasaneam M
17 despicienda M   hac M   19 hi] i M   21 adiciebant M   28 unico M   34 ego M
35 reuixisse dicitur scripsi reuixisse dicuntur M   36 uero M

Hanc sequitur illa quam et Irinæus posuit, ab eodem Cyrillo ad Aristolaum scripta. **300a**
 Lp 433 ep. 283

acephali Eiusdem Iohanni Antiocheno contra Theodoretum

Ego quidem abstersisse a se maculam Nestorii uocum nouitatis una cum aliis **301** [210] religiosissimis episcopis suspicabar reuerentissimum episcopum Theodoretum; credebam namque quod qui semel scripsit et amplexus est pacem ac recepit a me salutationes [pacem], quod pacationi uidebatur officere, abstulerit et ipse de medio. sed <ut> mihi tradidit reuerentissimus presbyter Danihel, nunc usque persistit a prioribus non recedens, permanet uero forsitan in eius blasphemis, et clarus est, si nec anathematizauit eas neque pertulit eius deiectioni subscribere. et mihi det fiduciam sanctitas tua ex caritate dicenti: quam ob causam sic pertinaces sunt aliqui, ut non sequantur probabilem tuæ religiositatis intentionem neque in his quæ cum orbe fecisti, sed quasi quidam de-honorantes congregationem sint, id quod sibimet ipsis uidetur, confirmant? et si ea quæ didici, uera sunt, debet intrare in experimentum tuæ religiositatis aculeorum prædictus religiosissimus uir.

acephali Eiusdem Mosæo episcopo <Aradi et> Antaradi 15 Lp 434

Ego quidem semper tuæ religiositati scribere non omisi et litteras ab ea directas **302** [211] accipere; quæ uero mota sunt inter hæc, taciturnitatis causa sunt facta mihi et tibi, quæ et det deus radicitus cadere atque e medio fieri uelut quasdam spinas, quæ inter nos erigunt sæpem et diruptionem, qua nostri affectus ad inuicem conuenire non ualeant. M 998 perturbauerunt enim me omnino qui circa reuerentissimum archimandritam Maximum, scribentes quædam quæ ad summam blasphemiarum pertinent, et dicentes quod illa ad eos a tua religiositate sint dicta. oportet uero nos ut sicut ad corda scientem super omnia deum, sic pure accedamus et non ut lingua quidem confiteamur contradictionem Nestorii dogmatum pollutorum, in anima uero aliud habeamus. et hæc scribo his quidem quæ dicta sunt, non ualde credens, sed opinionem tuæ religiositatis præmunire uolens; ualde uero sum delectatus, inspiciens ea quæ a tua religiositate sunt scripta et per dominum meum desiderantissimum filium uestrum Thomam.

acephali Eiusdem Acacio Melitinensi Theodoto <Ancyrae Firmo Cæsariæ> - Lp 435

Latere tuam non oportuit sanctitatem, quæ forsitan et didicit, quod conuenerint **303** [212] omnes religiosissimi Orientis episcopi in Antiochiam, dirigente eis tomum domino meo sanctissimo episcopo Proclo bonis sensibus et rectis dogmatibus plenum. erat namque sermo multus et longus de dispensatione domini nostri Iesu Christi; subdidit uero et nonnulla capitula ex codicibus excerpta Theodori et Nestorii malis sensibus conuenientem

301 Græce extat in *Collectione Dioscorianorum* [Vat. 1431] 30 [Theodoret. opp. ed. Schulz t. IIII 1361]

1 scriptam M
 2 CCCIII M acephali scripsi hac eph̄s M 5/6 salutationes scripsi secundum Γ salutationis
 pacem M 6 ut addidi secundum Γ 8 blasphemis M 10 ob Lupus hoc M 12 congregatione M
 id scripsi ita M 13 quod M 14 p̄dicatus M
 15 CCCIII M acephali scripsi hac eph̄s M Aradi et add. Baluzæ 18 uelut scripsi
 uolunt M 19 ualeat M 24 animam M
 28 CCCV M altera uersio Latina habetur in actis Concilii quinti [LV 467 = M VIII 245];
 28 acephali scripsi hacēpst M Ancyrae — Cæsariæ addidi cf. acta Conc. qu. Cyrilli epistola ad
 Acacium episcopum Melitinæ, scripsit uero eandem ad Theodotum Ancyrae et ad Firmum Cæsareæ Cappa-
 dociæ 33 codicibus Lupus cordibus M

habentia intellectum, et hortatus est ut anathematizarentur ab eis. ipsi uero non
 Concilstud. 2, 64 passi sunt. deinde scripserunt ad me quia si anathematizari contigerit scripta Theo-
 dori, omnino percurrit hæc macula et ad sanctos patres nostros, Athanasium dico et
 Basilium et Gregorium et Theophilum et ceteros. scripserunt enim, inquit, et
 ipsi quædam Theodoro consona. erat necessarium scribere, et non qualiacumque, 5
 ad eos, quæ et nota tuæ faciet sanctitati reuerentissimus presbyter Danihel, quem
 Alexandriam contigit aduenire et per singula integre nouit ea quæ mota sunt.

Lp 436 Epistula Acacii Melitinensis ad Cyrillum post synodum Ephesi habitam

304 [213] Quoniam didici quia per dei gratiam præualuisti per orationes et absque corporis
 præsentia quæ studebantur pro ecclesiis optineri, et litteræ piissimi et amatoris Christi 10
 imperatoris directæ sunt ad clarissimum per omnia uirtutem <mentis habentem> uirum
 M 999 tribunum Aristolaum præcipientes ei ut cogat unumquemque episcoporum in sua ecclesia
 anathematizare polluta Nestorii et Theodori impietatis dogmata, gratias agens adorando
 domino deo et multum pro tuo studio orans, scribo prius quidem salutans reuerentiam
 tuam et rogo zelum tuum qui circa deum est ut æque quidem pro cunctis ecclesiis cures 15
 et neque quamlibet ecclesiam despicias, sed aut per uestram ipsorum præsentiam aut
 quosdam dirigendos cum ammirandissimo et clarissimo tribuno fideles et zelantes uiros
 ex tuis sodalibus, cogi unumquemque publice anathematizare Nestorii et Theodori
 dogmata et præcipue dicentes duas naturas post unionem, semotim quamque operantem.
 expertus namque eos qui sunt in Germanicia, inueni quidem illos duos filios dicere deui- 20
 tantes, olim duas naturas dicere minime deuitantes. unde si concedatur dici ab eis
 et doceri quod unaquæque natura secundum semet ipsam operetur et hæc quidem sus-
 ceperit passionem, illa uero impassibilis manserit, nihil est aliud nisi rursus duos filios
 confiteri duasque introduci personas. rogo igitur incomparabilem et deo deditam
 animam tuam ut pro causa inuigiles, a domino Christo tempus accipiens, et optineas 25
 sanctis ecclesiis absque scandalo et macula unionem.

304a Post hanc iacet rescripta, ut aiunt, ad hanc longa epistula, cuius initium: Res
 ep. 76 quidem est inter fratres collocutio dulcis et cetera, quam posuimus olim ab alio trans-
 latam, ut erat.

Lp 437 Epistula eiusdem ad Succensum episcopum Diocæsareæ Isauriæ prouinciæ 30

305 [214] 1 Perlegi quidem commonitorium quod a tua est sanctitate transmissum, nimium
 uero sum gratulatus quod et dum ualeas nobis aliisque prodesse, ex multo amore doctrinæ
 hortari dignaris ut ea quæ retinemus in animo et bene se habere perspicimus, hæc ipsa
 et scribamus. sapimus igitur de saluatoris nostri dispensatione ea quæ et sancti patres

305 *Græce extat in V 171 A 135 R 32 [Cyrilli opp. ed. Aubert t. I' 2 p. 135—141]. altera uersio Latina
 Dionysii exigui habetur in Collectione Sichardiana 5 [Antidotum contra diuersas hæreses Basileæ 1528 l. 171. 172]*

1 anathematizaretur M 5 theodori M 6 presbyteri M episcopus acta Conc. qu. quem
 scripsi q̄ M 7 alexandria M
 8 CCCVI M altera Rustici uersio extat supra ep. 172 [R₁]
 10 studebatur M optinere M 11 uirtutem mentis habentem scripsi secundum R₁ uirtutum M
 13 pollutam M 15 qui Lupus quia M æque Lupus ex quo M 16 uestram R₁ uerbam M
 19 operantes M 21 olim] at uero R₁ πάλαι pro πάλιν? 22/23 suscepit M 24 incompara-
 bilem R₁ impassibilem M
 30 CCCVII M 33 quæ] q̄ M

qui ante nos fuerunt; legentes enim labores illorum, sic nostram coaptamus mentem,
 2 ut illos sequamur et nihil noui eorum dogmatum rectitudini inferamus. quia igitur
 tua perfectio percontatur utrum dici oporteat super Christo duas naturas an non, oportere
 arbitratus sum respondere ad ista. Diodorus quidam pneumatomachos, id est spiritui
 sancto repugnans erat, qui, ut dicunt, circa tempus orthodoxorum communicauit 5
 ecclesiae; <hic> deponens, ut putauit, Macedonianæ hæresis maculam, languorem incurrit
 in alterum. sapuit enim et scripsit quod alter quidem semotim sit filius qui est ex
 semine Daud, ex sancta uirgine genitus, alter uero rursus proprie filius sermo qui ex
 deo est pater. uelut ovis autem pelle obumbrans lupum, simulat quidem unum Mt. 7, 15
 se dicere Christum, referens nomen ad solum dei patris uerbum genitum ex deo uni- 10
 genitum, ut uero in ordine gratiæ, deputat hoc, ut ipse dicit, et ei qui ex semine est M 1000
 Daud, et filium uocat, ** unitum uero non sicut nos glorificamus, sed circa dignitatem
 3 solam et circa auctoritatem et secundum honoris æqualitatem. huius discipulus
 fuit Nestorius et ex illius obtenebratus codicibus, simulat quidem se unum et Christum
 et filium et dominum confiteri, partitur uero et ipse in duo unum et impartibilem, 15
 hominem dicens deo <uerbo> esse coniunctum æquiuoca nuncupatione, æquo honore, Lp 438
 dignitate. quin etiam uoces quæ in euangelicis <et apostolicis> prædicationibus
 de Christo sunt positæ, definit ac dicit has quidem coaptari debere homini, manifestum
 est utique quod humanas, illas uero deo uerbo singulariter conuenire, manifestum est
 utique quod deo decentes. et quoniam sequestrat multipliciter et quasi a parte ponit 20
 ut hominem semotim eum qui est ex sancta uirgine genitus, et semotim similiter et a
 parte filium eum qui est ex deo patre sermonem, ob hoc sanctam uirginem non dei dicit
 4 esse genetricem, sed hominis potius genetricem. nos uero non sumus ita hæc se
 habere dispositi, sed a diuina scriptura et a sanctis patribus sumus edocti unum filium,
 unum Christum et dominum confiteri, id est ex deo patre sermonem, genitum quidem 25
 ex ipso ante sæcula deo decenter et ineffabiliter, in nouissimis uero temporibus sæculi
 eundem propter nos genitum secundum carnem ex sancta uirgine, et quia deum in-
 humanatum et incarnatum genuit, iccirco eam et dei genetricem nominamus. unus
 est igitur filius, unus dominus Iesus Christus et ante incarnationem et post incarnationem.
 non enim alter est filius ille ex deo patre sermo, alter uero rursus hic ex sancta uirgine; 30
 sed ipse ille qui ante sæcula, etiam secundum carnem ex muliere genitus creditur, non
 tamquam diuinitas eius initium quo esset, acceperit uel certe ad subsistendi principium
 per sanctam uirginem sit uocata, sed quia potius, sicut dixi, ante sæcula existens uerbum
 ex ipsa secundum carnem natus esse dicatur. propria namque eius erat caro, sicut
 5 certe et uniuscuiusque nostrum eius proprium corpus. quoniam uero quidam obiciunt 35
 nobis Apollinarii sectas et dicunt: si unum dicitis per unionem integram et constrictam
 filium ex deo patre uerbum inhumanatum et incarnatum, forsitan et illud utique somniatis
 et cognoscitis sapiendum quod confusio aut contemperatio aut confermentatio facta
 sit uerbi ad corpus seu eerte corporis translatio in diuinitatis naturam, ob hoc igitur et
 ualde sapienter repellentes calumniam, dicimus quia sermo qui ex deo patre est, inæstima- 40
 biliter atque ineffabiliter uniuert sibi corpus animatum anima intellectus capaci et pro- Lp 439
 cessit homo ex uirgine, non permutatione naturæ secundum nos factus, sed magis

3 oporteri M   5 communicauit Lupus communicare M   6 hic addidi secundum Γ   12 lacunam
 statui cf. Γ   14 nestorium M   16 uerbo addidi secundum Γ   equiuocat M   17 et aposto-
 licis addidi secundum Γ   19 manifestam M   20 quo M   a parte Lupus aperte M   21 ser-
 motim M   21/22 a parte Lupus aperte M   23 potius genetrice M   32 esse M   34 ipso M
 35 certa M   39 natura M   41 intellectu M

dispensatiua beniuolentia. uoluit enim fieri homo, et secundum naturam deus esse non perdidit, sed etsi in his quæ secundum nos sunt, depositus est mensuris et portauit
M 1001 formam serui, etiam sic permansit in excellentiis deitatis et in dominatione naturali.
6 adunantes igitur nos sanctæ carni habenti animam intellectualem ineffabiliter ac super intellectum ex deo patre uerbum inconfuse inconuertibiliter incommutabiliter, unum 5 filium et Christum et dominum confitemur, eundem deum et hominem, non alterum et alterum, sed unum et eundem hoc et illud existentem et intellegendum. igitur aliquando quidem ut homo dispensatiue humane loquitur, aliquando uero ut deus facit cum potestate deo decente sermones. dicimus uero et illud: disquirentes bona arte in carne dispensationis modum et subtiliter mysterium calculantes, uidemus quod is 10 qui ex deo patre est sermo, inhumanatus est et incarnatus et non sibi ex diuina natura sanctum illud corpus plasmavit, sed magis ex uirgine id accepit. alioquin quomodo factus est homo, nisi quia corpus portauit humanum? aduertentes igitur, ut dixi, inhumanationis modum, uidemus quia duæ naturæ ad inuicem conuenerunt unitione indirrupibili inconfuse atque inconuertibiliter; caro enim caro est et non deitas, etsi 15 dei facta est caro, similiter uero et uerbum deus est et non caro, etsi carnem dispensatiue propriam fecit. quando igitur intellegimus hoc, nihil nocemus eum qui est in unitate concursum ex duabus naturis factum fuisse dicentes; uerumtamen post unitionem non diuidimus naturas ab inuicem, nec in duos incidimus ** Christum et ut patres dixe-
7 runt, unam naturam uerbi incarnatam. igitur quod quidem pertinet ad intellectum 20 et ad solum animæ oculorum uisum quomodo inhumanatus **, duas naturas dicimus esse unitas, unum uero Christum et filium et dominum, dei uerbum inhumanatum et incarnatum. et si uidetur, suscipiamus ad exemplum compositionem secundum
Lp 440 nos ipsos, qui homines sumus. compositi enim sumus ex anima et corpore et uidemus duas naturas, alteram quidem corporis, alteram uero animæ; sed unus homo ex ambabus 25 circa unitionem et non ex eo quod ex duabus naturis sit homo compositus, duo homines unus efficitur, sed unus homo, ut dixi, secundum compositionem ex anima constat et corpore. nam si auferimus quod ex duabus diuersisque naturis unus et solus sit Christus indisruptus existens <post> unitionem, dicent orthodoxæ fidei repugnantes: si una natura est totum, quomodo inhumanatus est aut qualem carnem propriam fecit? 30
8 Quoniam uero in ipso ypomnistico talem sermonis inueni sententiam quod post resurrectionem sanctum corpus saluatoris omnium nostrum Christi in * totum sola diuinitas, oportere arbitratus sum et ad hoc respondere. scribit beatus Paulus, causas
Rom. 8, 3. 4 inhumanationis unigeniti filii dei nobis enarrans, aliquando quidem: quod enim im- possibile erat legis, in quo infirmatur, mittens deus filium suum in 35
M 1002 similitudinem carnis <peccati et de peccato, damnauit> peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem
Hebr. 2, 14-17 ambulamus, sed secundum spiritum, aliquando uero: quia igitur pueri communicauerunt carni et sanguini, et ipse similiter communicauit isdem, ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium. 40 id est diabolus et liberaret eos quicumque timore mortis per totam

8 quidem *Lupus* fidem *M* 16 dei *Lupus* detur *M* carne *M* 19 ad *M* *lacunam*
agnouit *Baluse* cf. Γ οὐδὲ εἰς δύο τέμνομεν υἱὸς τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον. ἀλλ' ἕνα φαμέν υἱὸν καὶ ὡς οἱ
πατέρες κτλ. 21 *lacunam* agnouit *Baluse* cf. Γ ἐνιθρύπησεν ὁ μονογενὴς 22 dominum *Lupus*
diii *M* 24 homine *M* 29 post *addidi secundum* Γ dicent *secundum* Γ dicunt *M* 32 *lacu-*
nam statui, cf. Γ εἰς θεότητος φύσιν μετακεχώρηκεν. ὡς εἶναι τὸ ὅλον θεότητα μόνην 33 oporteret *3.*
34 aliquando *M* 34/35 impassibile *M* 36 peccati - damnauit *addidi* 37 qui non] quin *M*
40 eum] et *M*

uitam obnoxii erant seruitutis. non enim angelos apprehendit, <sed se-
 9 men Abraxæ apprehendit>, unde debuit per omnia fratribus similari. di-
 cimus igitur quoniam ex transgressione in Adam corruptionem pertulit humana natura
 et quasi tyrannidem sustinet animus noster ex uoluptatibus seu motibus carnis insitis
 in naturam * ut humanam carnem corruptioni subiectam et uoluptatis amore languentem 5
 propriam faceret et quoniam uita est et uiuificans, destrueret quidem corruptionem quæ
 in ea est, increparet uero in natura insitis motibus, his uidelicet qui ad amorem prouocant
 incongruæ uoluptatis. sic enim congruebat in ea mortificari peccatum; recordemur Rom. 7, 23. 25
 uero et beati Pauli legem peccati uocantis motum qui insitus nobis est. igitur quoniam
 caro humana propria uerbi est facta, quieuit quidem corruptionem sufferre et quia 10
 peccatum nescit ut deus, ipse eam faciens propriam et suam, sicuti dixi, monstrans,
 desiit et uoluptatis amore languere. et non sibimet ipsi id impetrauit sermo uni- Lp 44¹
 genitus dei (est enim quod est, semper), sed utique nobis. si enim subiecti sumus
 his malis quæ sunt ex transgressione Adæ, uenient modis omnibus in nobis et ea quæ
 sunt in Christo, id est incorruptibilitas mortificatioque peccati. ergo factus est homo, 15
 non hominem recepit, ut uidetur Nestorio, et ut factus homo crederetur, dum certe
 permaneret quod erat, utique deus secundum naturam, ob hoc et esurire dicitur et Mt. 4, 2
 laborare ex itinere, sustinere uero et somnum et perturbationem atque tristitiam et Ioh. 4, 6. Mt. 8, 24
 Mt. 26, 38
 alias irreprehensibiles passiones. ut autem rursus satisfaceret uidentibus se quia
 homo simul erat et uerus deus, diuina operabatur signa, increpans mari, suscitans mortuos 20 Mt. 8, 26
 et alia inopinata perficiens. sustinuit uero et crucem, ut carne patiens mortem et
 non diuinitatis natura, fieret primogenitus ex mortuis et iter perueniendi ad incorrup- Col. 1, 18
 tionem panderet humanæ naturæ et infernum spolians misereretur animabus quæ illic
 10 tenebantur obstrusæ. post resurrectionem uero idem quidem <erat> corpus id quod
 paulo ante pertulerat, uerumtamen non habebat in sese infirmitates humanas. non 25
 enim de cetero esurie aut famis uel laboris aut cuiuslibet talium esse susceptibile dicimus,
 sed de cetero incorruptibile et non hoc tantum, sed et uiuificum; uitæ siquidem corpus
 est, id est unigeniti, effulsit uero et deo decentissima gloria et intellegitur dei corpus.
 igitur et si quis dixerit id diuinum, sicut et hominis humanum, a rationis decore non M 1003
 deuiat; unde arbitror et sapientissimum Paulum dixisse: si uero et cognouimus 30 2 Cor. 5, 16
 secundum carnem Christum, sed nunc iam non cognoscimus. dei enim,
 sicut dixi, corpus existens proprium, omnia humana transcendit, translationem uero
 uel transitum in diuinam naturam corpus ex terra pati possibile non est, sed est im-
 possibile; alioquin diuinitati derogabimus quasi factæ et quasi recipienti id in se ipsam
 quod eius secundum naturam proprium non sit. æquum namque est dicere quia 35
 mutata <sit> caro in diuinitatis naturam, et dicere quod mutatum sit uerbum in humanam
 naturam. nam sicut impossibile est hoc (inconuertibilis namque et immutabilis est),
 ita et alterum; nec enim dici potest in diuinitatis substantiam uel naturam quodlibet Lp 44²
 ex creaturis posse transire; creatura uero et illa caro. ergo esse quidem corpus Christi
 <dicimus> diuinum quia dei est corpus, et ineffabili gloria inlustratum, incorruptibile 40
 sanctum uiuificum; quod uero diuinitatis mutatum sit in naturam, neque sanctorum
 patrum sapuit ullus neque <dixit neque> nos ita sentimus.

1/2 sed — apprehendit *add. Baluze* 2 simulare *M* 5 lacunam agnouit *Baluze cf. Γ ἀναγκαῖον*
 γέροντες εἰς σωτηρίαν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἐνανθρωπήσαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον 11 facians *M*
 monstrans *scripsi secundum Γ monstrauit M* 12/13 unigenitus *scripsi unicus M* 18 existinere *M*
 20 increbans *M* 24 erat *add. Baluze* id *scripsi in M* 26 esurieret *M* 33 diuina natura *M*
 36 sit *addidi* natura *M* 36/37 humana natura *M* 37 inconuersitibilis *M* 40 dicimus *addidi*
 asserimus *Baluzæ cf. Γ* 42 dixit neque *addidi secundum Γ*

- 11 Non ignoret uero et illud sanctitas tua quod beatæ memoriæ pater noster Athanasius, qui fuit tunc Alexandrinus episcopus, motis tunc temporis aliquibus, scripsit epistulam ad Epictetum Corinthi episcopum per omnia recta fide refertam; quoniam uero et ex ipsa conuincebatur Nestorius et rectæ fidei assertores legentes hanc ipsam mulcebant eos qui similia sapere uoluissent, ad conuictiones suas ex ea quod dicerent, 5 non habentes, amarum quiddam machinati sunt et impietate hæretica dignum. corruptentes enim eandem epistulam et alia quidem subtrahentes, alia uero adicientes, ediderunt, ita ut uideretur ille prædicandæ memoriæ uir consona sensisse Nestorio et similibus eius. erat igitur necessarium, ne forte et illic proferatur <a> quibuscumque corrupta, de exemplaribus quæ apud nos sunt, paribus sumptis tuæ religiositati dirigere. 10 etenim reuerentissimus et religiosissimus Emesenorum episcopus Paulus ad Alexandriam ueniens mouit de his sermones et inuentus est habens quidem exemplar illius epistolæ, sed corruptum ab hæreticis et infectum, ita ut supplicaret quatenus ex nostris exemplaribus rescriptum dirigeretur his qui sunt Antiochiæ; quod etiam destinauimus.
- 12 Sequentes igitur per omnia sanctorum patrum sententias, contra Nestorii dogmata 15 scripsimus codicem et contra aliorum quorundam capitulorum quæ sunt uituperanda, uirtutem et ista tuæ religiositati transmisi, ut si qui sunt alii confideles et unanimes fratres nostri, quibus quorundam multiloquio sit subreptum et putent quod pæniterimus de his quæ contra Nestorium scripsimus, ex lectione addiscant quia bene et recte corripuimus et increpauimus ut errantem et nunc nihilo minus insistimus ubique eius blasphemis repugnantes. tua uero perfectio, quæ et ultra **

305 a »Aliorum quorundam capitulorum, quæ sunt uituperanda, uirtutem« dupliciter
 M 1004 Lp 443 interpretari quis potest, ut etiam dicatur et contra alios quosdam qui accusati erant illorum capitulorum uirtute, <et> ut de suis id intellegatur dixisse capitulis. ubique tamen de omnibus huiusmodi scriptis, ubi una sonat ex duabus dicta natura, hoc 25 generaliter dico quia multa satis potui non perfectissimæ acribiæ dicta monstrare contra eos qui uelut ex huius uiri auctoritate opiniones impetunt et memorias patrum, nisi quia nunc hoc propositum non est. synodicum quippe, non apologeticum, solum scripsimus et hic, prout inueniuntur apud diuersos diuersa, absque integrioris inquisitionis præiudicio collocamus. 30

Lp 444 acephali Eiusdem sanctissimi Cyrilli episcopi Alexandriae epistula secunda ad eundem sanctissimum episcopum Diocæsareæ Isauriæ

306 [215] 1 Claram quidem semet ipsam constituit ueritas diligentibus eam, absconditur uero, ut æstimo, et temptat latere intellegentias uersutorum; non enim dignos semet ipsos pronuntiant ut eam claris oculis cernant. et immaculatæ quidem fidei dilectores 35

305 a lacuna quæ ad 21 notata est, factum est ut hæc sine interuallo eis quæ præcedunt, adnecterentur; nihil tamen ex ipsius Rustici uerbis intercidisse uidetur

306 Græce extat in V 172 A 136 [Cyrilli opp. ed. Aubert t. V 2 p. 141—146]. altera uersio latina Dionysii exigui habetur in Collectione Sichardiana 8 [Antidotum contra diuersas hæreses Basileæ 1528 f. 172. 173]

2 alessanandrinus M 4 hac ipsa M 5 separe M ad] a M dicerent scripsi dicere M
 6 heretica M 8 uiderentur M 9 a addidi 10 patribus M 16 aliorum] ἐτέρων legit pro
 ἕτερον 18 multiloquio M 21 lacunam agnouit Lupus cf. Γ τὰ ἔτι μείζω νοεῖν δυναμένη καὶ ἡμᾶς
 ὠφελήσει καὶ γράφουσα καὶ προσευχομένη
 23 etiam] conicio sententia 24 uirtutem M et addidi 28 synodicum scripsi exnodicum M
 31 CCCVIII M acephali scripsi hæc ep̄s M 33 abscontur M

quærunt dominum in simplicitate cordis, ut scriptum est; qui autem per distorta et *Sap. Sal. 1, 1*
 aspera itinera meant et cor habent sinistrum seu uanum, sicut in psalmis est dictum, *Ps. 100, 3*
 peruersis intellectibus multiplices coaceruant sibimet ipsis occasiones, ut peruertant uias
 domini rectas et auertant animas simpliciorum ad ea quæ non licent, quasi liceant,
 sentienda. et hæc inquam tuæ sanctitatis ypomnisticis agnitis et inueniens in eis *5*
 quædam incaute proposita ab his qui nescio qualiter falsæ scientiæ diuersalia diligunt.
 crant uero hæc:

2 Si ex duabus naturis, inquiunt, collectus est Emmanuhel, post unitionem uero
 una natura uerbi incarnata, sequetur omnino dici oportere pati eum in sua natura.

Beati patres qui sanctum rectæ fidei symbolum nobis definiuerunt, ipsum inquiunt *10*
 ex deo patre uerbum, quod ex eius est substantia, unigenitum, per quod facta sunt
 omnia, incarnatum atque inhumanatum et, quod nondum dicemus nescisse illos sanctos,
 quia unitum uerbo corpus erat animatum anima intellectuali. consequitur ex hoc
 ut qui incarnatum dicit uerbum, non absque intellectuali anima illam fateatur carnem
 quæ unita est ei. sic enim, sicut quidem arbitror, quin potius ut cum fiducia dico, *15*
 et sapientissimus euangelista Iohannes uerbum carnem factum dixit, non tamquam, *Ioh 1, 14*
 quod absit, inanimatæ carni unitum sit, seu quod tamquam conuersionem mutationemue *Lp 445*
 sustulerit. mansit enim quod erat, id est natura deus, assumens uero ut esset et homo
 siue secundum nos <nascetur> ex muliere secundum carnem, rursus unus perstitit
 filius, uerumtamen non iam sine carne, sicut olim uel ante tempora inhumanationis, *20*
 sed potius uelut uestitus etiam nostra natura. sed etsi non est consubstantiale uerbo
 corpus quod ei unitum est et in quo intellectualis est anima, tamen phantasia quidem *M 1005*
 mentis aspicit ea quæ unita sunt, alterius esse naturæ, unum uero filium et Christum
 et dominum confitemur, ut carne facto uerbo; quando autem dicimus carnem, hominem
 dicimus. quæ igitur necessitas est pati eum in sua natura, si dicatur post unitionem *25*
 una natura filii incarnata? si enim non esset in sermonibus de dispensatione id quod
 solet succumbere passioni, recte dicerent quod dum non sit id quod pati solet, omni
 necessitate sequeretur uerbi naturæ contingere passionem; si uero in eo quod dictum
 est incarnatum, uniuersus a nobis sermo dispensationis cum carne introductus est (in-
 carnatus est enim non aliter nisi apprehendens semen Abrahæ et assimilatus per omnia *Hebr. 2, 16. 17*
 fratribus et formam serui accipiens), uano multiloquio sunt usi qui dicunt consequi *31 Phil. 2, 7*
 oportere omnino in sua eum pertulisse natura, dum subiaceat caro, circa quam conse-
 quentissime passio intellegitur contigisse, uerbo impassibili existente. sed non ob
 hoc a passionibus excludimus eum, quia sicut eius proprium corpus est factum, sic et
 uniuersa quæ corporis sunt, excepto solo peccato, nihilo minus dicentur ipsius per *35 Hebr. 4, 15*
 ascitionem dispensatiuam.

3 Si una, inquiunt, natura uerbi incarnata, omni quodam modo necessitate con-
 sequitur dicere fermentationem factam et contemperationem, quasi imminuta et sub-
 tracta in eo nostra natura.

Ignorauerunt iterum qui recta peruertunt, quod secundum ueritatem una natura *40*
 uerbi sit incarnata. nam si unus est filius, qui natura et ueritate est, sermo qui ex
 deo patre est ineffabiliter genitus, deinde circa assumptionem carnis non inanimatæ,
 quin potius animatæ intellectualiter homo processit ex muliere, non in duas partietur

5 inueniens *Lupus* inuenientis *M*   8 *deest* *voε̄ται* sicut in codice quodam *Γ*   12 nondum]
οὐπω uaria lectio in *Γ*   15 fiduciam *M*   16 *ioh̄is* *M*   17 seu *Lupus* sed *M*   18 ut esset
Lupus udesset *M*   19 nascetur *addidi* secundum *Γ*   21 uerbo *Lupus* uero *M*   24 carnem *M*
35 peccati *M*   38 factum *M*

personas <et> filios, sed unus permansit, uerumtamen non absque carne neque foris a corpore, sed habens id proprium circa unionem indiscissibilem. qui uero hoc dicit, non fermentationem, non confusionem, non aliud aliquid tale modis omnibus significat nec uero id umquam quasi ex necessaria ratione consequitur. si enim et unus dicatur a nobis unigenitus filius dei incarnatus et inhumanatus, non ob hoc, ut illis uideatur, fermenti modo commixtus est neque uero in carnis naturam uerbi natura translata est, sed nec carnis in huius; sed in proprietate quæ est secundum naturam, utroque manente atque intellegendo secundum hanc quæ a nobis nuper est reddita, rationem, ineffabilis et inenarrabilis unio unam nobis ostendit filii naturam, uerumtamen, ut dixi, incarnatam. non enim in solis simplicibus secundum naturam unum uere dicitur, sed in illis quoque quæ 10 compositione collecta sunt, qualis quædam res est homo ex anima et corpore. quæ quidem diuersæ sunt speciei et non consubstantialia ad inuicem, sed tamen unita <unam> hominis naturam perfecerunt, etsi compositionis rationibus quod differt, inest circa eorum quæ ad unionem sunt conducta, naturam. superflua igitur locuntur hi qui dicunt quia si una natura est uerbi incarnata, modis omnibus consequetur fermentationem fieri et 15 contemperationem, quasi imminuta et subtracta ei hominis natura. nec enim diminuta est neque, ut dixerunt, subtrahitur; sufficit enim ** id tacitum fuisset a nobis, habuisset eorum calumnia locum; quoniam <uero> necessarie adiectum est id, ubinam imminutionis uel subtractionis est locus?

4 Si perfectus, inquit, deus Christus idemque intellegendus est homo perfectus et 20 consubstantialis quidem patri secundum deitatem, secundum humanitatem uero consubstantialis nobis, ubi est id ipsum quod perfectum est, si hominis natura non subsistit? ubi uero et consubstantiale nobis, si non mansit substantia quod est nostra natura?

Sufficit et huic ad manifestationem solutio præmissi capituli seu certe excusatio eius. si enim dicentes unam naturam uerbi, tacuissemus non adicientes incarnatum, 25 sed quasi extra ponentes dispensationem, esset eis et forsan non inuerisimilis ratio interrogare fingentibus: ubi est in humanitate perfectio uel quomodo substitit nostra substantia? quoniam uero et in humanitate perfectio et nostræ substantiæ manifestatio Lp 447 Ies. 36, 6 introducta est per hoc quod dicitur incarnatum, quiescant incumbere canneæ uirgæ. hoc namque erat refutare dispensationem et incarnationem negare et ob id iuste in- 30 clamari, si filio perfecta humanitas auferretur; si uero, ut dixi, in eo quod dictus est incarnatus, clara est atque indubitabilis satisfactio quod homo sit factus, nihil iam prohibet intellegere quia unus existens et solus filius Christus idem deus et homo est, ut in diuinitate perfectus, ita et in humanitate perfectus. rectissime igitur et nimium sapienter tua perfectio rationem salutaris passionis exponit, non ipsum unigenitum 35 dei filium secundum quod intellegitur et est deus, pati in sua natura quæ sunt corporis, asseuerans, sed terrena potius pertulisse natura. oportet enim necessarie ambo seruari uni et secundum ueritatem filio, et non pati diuine et dici pati humane; eius enim passa est caro. sed arbitrantur rursus illi nos eam quæ apud ipsos dei passio uocatur, inducere per ista quæ diximus, et non intellegunt dispensationem, fraudulentissime 40 uero temptant transferre in hominem seposite passionem, damnum sibi pietatis per

4 14 adfert *Rusticus* 172^b p. 119. 8—13. 18--22

1 et *addidi* 12 unita unam *scripsi* unitam *M* 13 differt *scripsi* *iffer* *M* 17 lacunam
agnouit Lupus, cf. Γ ἀρκεί γάρ πρὸς δῆλωσιν τὴν τελειοτάτην τοῦ ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, τὸ λέγειν ὅτι
σεσάρκωται. εἰ μὲν γάρ κτλ. 18 uero *addidi* imminutionis *scripsi* imutationis 1'
22 uobis *M* 24 præmissi *Lupus* permissi *M* 26 inuerisimilis *scripsi* nisi ueri similis *M* 30
carnatam *M* canneæ *Lupus* carnee *M* 37 potius *dupliciter scripsit M* 38 seruari *M*

suam sapientiam prouidentes, ut non a deo uerbo dicamur esse saluati tamquam qui proprium pro nobis sanguinem dederit, sed ab homine potius, qui seposite ac sequestratim filius intellegendus sit. hoc quicumque sic sapit, omnem dispensationis cum carne rationem * et diuinum mysterium nostrum non immanifeste ad hominis culturam redigit et non cogitat quod eum qui ex Iudæis est secundum carnem, id est ex semine Iesse et 5 Daud, Christum dominum gloriæ et deum benedictum in sæcula et super omnia beatus 1 Cor. 2, 8 Paulus dixerit, proprium corpus illud uerbi pronuntians quod ligno adfixum est, et ipsi Rom. 9, 5 per hoc deputauerit crucem.

5 Addisco autem quod super hæc et aliud sit quod in quæstionem uenit, quod qui carne nuda pati dominum dixerit, inrationalem et non ** dixerit cum anima intellectuali 10 eum fuisse perpassum, ut sit spontanea passio, nihil prohibet ut dicat humanitatis eum pertulisse natura. si uero id uere ita, quomodo non dabimus duas naturas post unitionem subsistere indiuise? quare quicumque dixerit Christo igitur passo 1 Petr. 4, 1 pro nobis carne, nihil alterum dicet nisi »Christo igitur passo pro nobis nostra natura«.

Confligit rursus hæc nihilo minus propositio his qui unam dicunt naturam filii 15 incarnatam, et quasi superfluum seu uanum id pronuntiare uolentes, contendunt ubique duas naturas subsistentes ostendere, sed ignorauerunt quia quæcumque non circa solam contemplationem diuidi amant, hæc ipsa utique modis omnibus et in alteritatem partium et omnimode semotimque desciscant ab inuicem. sit uero nobis ad exemplum rursus secundum nos homo. duas namque in eo intellegimus naturas, unam quidem animæ, 20 alteram uero corporis; sed in puris intellectibus diuidentes et quasi in subtilibus contemplationibus uel certe animi fantasiis differentiam capientes, non per partes ponimus has naturas neque abrupte per omnia incisionis uirtutem linquimus inter eas, sed unius esse deputamus, ita ut duæ iam non sint duæ, per ambas autem perficiatur animal unum. igitur uel si dicatur humanitatis natura et diuinitatis super Emmanuhele uel in Emma- 25 nuhele, sed ipsa humanitas facta est propria uerbi et unus intellegitur filius cum ea. cum uero dicat scriptura diuinitus inspirata carne eum passum, melius ut et nos ita 1 Petr. 4, 1 dicamus quam natura humanitatis, quamuis si non et hoc ab aliquibus malo <modo> dicatur, nihil obsit tanti mysterii rationibus. nam quid est aliud humanitatis natura præterquam caro intellectualiter animata? et dicimus dominum carne perpassum. 30 curiosissime igitur dicunt humanitatis eum passum fuisse natura, a uerbo eam quodam modo discidentes et extrinsecus semouentes atque sequestrantes, ut duo intellegantur et non iam unus incarnatus et inhumanatus is qui ex deo patre est sermo. adiectum uero ab eis indiuise apparet quidem quodam modo apud nos esse rectæ culturæ significatiuum, hi autem non ita intellegunt. indiuise namque apud eos secundum uocum 35 nouitates Nestorii circa alterum suscipitur modum. dicunt enim: æqualitate honoris, eadem uoluntate et una auctoritate indiuisus a deo uerbo existit homo ille in quo habitauit. igitur non simpliciter proferunt uerba, sed cum quodam dolo atque insidiis malignis.

9—24 *adfert Rusticus 172^a p. 119, 27—33. 120, 4—14*

2 ab *Lupus* ut *M* 3 intellegendum *M* 4 *lacunam statui cf. κατασείει Γ euacuai Dion.*
 redigi *M* 5 cogitant *M* canem *M* 6 dominum] deum *M* 9 qui *Lupus* quis *M*
 10 *lacunam agnouit Lupus, cf. Γ ἄλογον καὶ ἀκούσιον ποιεῖ τὸ πάθος· εἰάν δέ τις εἴπη* 12 tuas *M*
 19 omnimode semotimque *scripsi* omnimodum semotinemque *M* 21 et *scripsi* hec *M* subtilibus
Lupus cubtilibus *M* 27 diuinus *M* 28 si non *scripsi* si on *M* modo *addidi cf. Γ δυστρόπως*
 30 *dñ M* 31 eum cum *M* 32 discidentes *scripsi* dissicentes *M* 38 *quæ in uersione Dionysii*
et in editione Romana secuntur ex Cyrilli ad Acacium epistula Χρημα μὲν ἀδελφοῖς desumpta [L III 1122—1130
— M V 317—325], ea neque in M neque in codicibus græcis extant

Lp 449 Exemplar scripti ab Ypatia, quæ philosophiam docebat in Alexandria, ad beatum Cyrillum archiepiscopum in diptychis

307 [216] Legens historias temporum, repperi factam Christi præsentiam ante annos centum
 .quadraginta. fuerunt uero discipuli eius, qui postea apostoli nominati sunt, qui et
 M 1008 post adsumptionem eius in cælo Christianam prædicauere doctrinam, qui simplicius 5
 quidem et absque omni curiositate superflua docuerunt, ita ut inuenirent locum plerique
 gentilium male intellegentes atque sapientes hanc accusandi doctrinam et instabilem
 Ioh. 1, 18 nominandi. quod enim dixit euangelista deum nemo uidit umquam, quo-
 modo ergo, inquiunt, <dicitis> deum fuisse crucifixum? et aiunt: qui uisus non est,
 quomodo affixus est cruci? quomodo mortuus atque sepultus est? Nestorius igitur 10
 qui modo in exilio constitutus est, apostolorum prædicationes exposuit. nam discens
 ego ante longa pridem tempora quod ille ipse duas naturas Christum sit confessus existere,
 ad eum qui hæc dixerat, inquam: »solutæ sunt gentilium quæstiones.« dico igitur
 sanctitatem tuam male fecisse illi contraria sapiendo, synodum congregare et absque
 conflictu deiectionem fieri præparasse; ego uero adhuc paucis diebus eiusdem uiri exposi- 15
 tiones inspiciens et apostolorum prædicationibus conferens atque intra memet ipsam
 cogitans quod bonum mihi sit fieri Christianam, digna effici spero dominici generatione
 baptismatis.

307 a Accepi exemplar ab Epiphanio monacho Alexandrino ante fere annum mortis
 d. 14. m. Nou. 565 Iustiniani imperatoris. 20

Lp 450 Cyrilli archiepiscopi Alexandriae ex sermone de fide, cuius initium hoc proœmium

308 [217] Ego contemperatum non recipio; alienum namque est ab apostolica fide et recta
 dei traditione. contemperatio enim exterminium operatur naturarum, ineffabilis
 uero unio, quam recte sapientes confitentur, ambas naturas inconfusas seruat.

Ex eodem: Si enim naturæ in unam contemperatæ sunt mixtionem, quæ sunt ad 25
 inuicem diuersæ substantiæ.

Ioh. 2, 18 Et in fine sic ait: Soluite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo
 illud. et solutum quidem est templum triduanæ tempore sepulturæ, ipso uolente,
 et rursus suscitauit illum et unitus est ei ineffabili ratione post triduuni, non temperatus
 in eo uel extra carnem factus, sed seruans in se ipso duarum naturarum, quæ sunt diuersæ 30
 ab inuicem substantiæ, inconfusam proprietatem. nec enim quoquam <modo> mixtæ
 sunt aut contemperatæ duæ illæ naturæ, id est ineffabilis diuina natura et inconfusa et
 humana; sed unitæ sunt inexplicabili et ineffabili modo et qui omnem rationem transcendit.

308 Græce extant: 23—32 ap. Leont. Hierosol. [Mai, scriptt. uell. 7, 132. 133]; 22—24 in Doctr. patr. 2, 22
 [= p. 170, 10]; 22—23 ibid. 40, 4; 25—26 ibid. 2, 24; 28—31 ibid. 2, 34 et apud Ephraim Antioch. [Phot. 229
 p. 261^a 19]; p. 241, 3—6 ap. Leont. Hierosol. l. c. 133

1 CCCIX M   3/4 ante annos centum quadraginta] quid sub his nugis lateat, nescio   9 dicitur
 add. Lupus   11 discens Lupus dicens M   14 sanctitate tua M   15 confictum M   15/16 exposi-
 tione 11   16 ipsum M   17 xpianum M
 19 epiphano M   20 Iustiniani scripsi istiani M
 21 CCCX M   24 inconfusa M   25 unum M   27 finem M   tribunus M
 31 modo addidi

Eiusdem: Numquam siquidem destitit propria deitate, etsi euacuauit semet ipsum Phil. 2, 7 formam serui accipiens propter nos, amittens formam diuinitatis, ut secundum te ad M 1009 deificandum præpararetur ut homo, absit; sed templum sibi componens animatum et perfectum in sanctæ uirginis uulua et indutus eo et unitus ei ineffabili ratione, seruatis ambabus eisdem duabus naturis et non contemperatis, processit homo apparens, 5 intellegendus autem deus Iesus Christus.

Eiusdem ex interpretatione epistolæ ad Hebræos

Lp 451

Sed non in nobis mortificata lex peccati fuisset, sed nec ipsa cunctis inimicissima 309 [218] mors destructa fuisset, nisi factum fuisset uere proprium uerbi id in quo illud per eius uirtutem propriam damnabatur. non enim communis hominis et eius qui secundum 10 nos intellegitur, erat posse destruere mortis imperium; destructum uero est id per Christum. est igitur confesse, dum certe secundum nos fuerit [multum deus ergo facit], quoniam homo, multum ualde ultra nos ut deus. et templum erat sanctum quod plenitudinem diuinitatis accepit; uerumtamen per unitionem dispensatiuam unus esse creditur ad eum qui inhabitauit et dicitur. sicut enim est in nobis spiritus sanctus 15 ostendens nos uel efficiens templum dei, circa eundem modum et in ipso dicimus Christo habitasse quidem in carne ut in templo illum dei sermonem, sanctificasse uero eam tantummodo ut inhabitantem. dicimus uero quia licet dicatur templum, sed tamen proprium eius erat id quod assumptum est, ut unum reputetur ad eum, non quia transit ad deitatis naturam, sed potius compositione circa unitionem dispensatiuam. deus 20 namque erat in carne propter nos.

Epistula imperatoris Theodosii ad supra scripta

Lp 452

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi 310 [219] semper colendi Augusti deo amicissimo et beatissimo archiepiscopo Iohanni et sanctæ synodo quæ cum <eo Antiochiæ> conuenit. Perturbationem et tumultum qui contigit 25 M 1010 in Oriente, nostrum cognouit imperium a religiosissimo patre nostro et episcopo Proclo et quia uniuersorum quietis et pacis prouidentiam gerimus, maxime autem pro recta fide, quæ nos nostrumque custodit imperium, scribimus uestræ per hanc epistolam sanctitati ut patrocinemini paci et nullius eos momenti deputetis qui uolunt contra salutem propriam religionem saluberrimam perturbare. illa est enim nostræ diuini- 30 tatis intentio ut cum quiete omnes homines degant, præcipue autem sanctæ ecclesiæ dei, per quas et nos saluamur et nostrum crescit imperium. hac itaque uoce quieti ecclesiæ prouidete. nos enim aliquid de uobis utilius exspectamus † ** † deus uos multis conseruet <annis>, uenerandissimi patres.

310 altera uersio habetur apud Facundum 8, 3; cf. prælereæ Liberatum 10 p. 49 Garn.

32 post imperium in textum irrepsit nota marginalis quæ pertinet ad crucem in M post exspectamus positam: a cruce usque ad idem <signum addidi> non habet Irinæus. cf. quæ ad 33 adnotauit

4 perfectus M   5 seruatis scripsi siuis uel fuis M
 11 destuere M   distuctum M   12/13 multum deus ergo facit hoc loco deleui, post 13 nos
 ut deus addiderim deus ergo facit <quæ ultra hominem sunt>   16 dimus M   17 carnem M
 18 dicitur M   20 compositionem M
 23 CCCXII M   ualentianus M   25 eo Antiochiæ addidi ex Facundo   28 nraque M
 hac M   30 regionem M   33 lacunam statui alterumque crucis signum apposui, cf. notam marginalem
 supra scriptam et Facundum: est autem hac <nihil> utilius nisi ut <uos> quoque cum omni statuatis ecclesia ne
 quis aduersus eos qui in eius pace defuncti sunt, quidquam de cetero tale præsumat   34 annis add. Lupus

Lp 453 Translatum ex codice monasterii Acœmetensis

Epistula, inquit, tractoria siue generalis a sanctissimo et uniuersali concilio

311 [220] 1 Sancta et uniuersalis synodus quæ in Epheso congregata est ex decreto piissimorum principum, unicuique sanctæ synodo quæ per singulas mundi partes est, in domino salutem. Nobis secundum pias litteras congregatis in Ephesia ciuitate, recesserunt 5 nonnulli ex nobis numero paulo amplius quam triginta, principem suæ apostasiæ habentes Antiochenorum episcopum Iohannem, quorum et nomina hæc sunt:

Idem Iohannes Antiochiæ Syriæ
 Macarius
 Iulianus
 Alexander
 Diogenes (5)
 Apringius
 Placcus
 Alexander
 Theodoretus
 Heliades (10)
 Meletius
 Iohannes
 Paulus Emesenus
 Marcellinus
 Helladius (15)
 Maximianus
 Helladius
 Dexianus
 Gerontius
 Asterius (20)
 Antiochus
 Dorotheus
 Iacobus
 Zebinus
 Petrus (25)
 Fritilas
 Himerius
 Theodosius
 Eutherius
 Anastasius (30)
 Tranquillinus
 Basilius
 Pausianus

311 *Græce extat in V 91 S 61 A 40 [L III 802—806 = M IIII 1469—1473], præterea in Canonum Collectionibus. aliæ Latinæ uersiones habentur in Latinis Canonum Collectionibus*

3 CCCXII M uniuersis M 7 ep̄orum M (1)—(36) in Græcis codicibus nomina
 XXXIIII extant, inter quæ haud pauca diuersa (6) aprincipus M (7) plac̄ M (9) theodorus M
 (13) Emesenus scripsi maseus M (14) marcelinus M (20) asteius M (26) fristilas M
 (27) hemerius M (28) theodoxius M, latet aut Theosebius aut Philippus Theodosianorum

Maximus

Danihel

(35)

Eustathius

Qui habentes secum quosdam depositos, ante omnia quidem Nestorii et Cælestii M 1011
sententias uindicantes manifestissime demonstrati sunt, eo quod nobiscum contra
Nestorium minime acquiescant; quos et communi sententia sancta synodus et omni
ecclesiastica communione alienos effecit et cuncta sacerdotii operatione priuauit per
quam possent uel nocere uel iuuare. 5

2 Quia uero oportuit et eos qui defuerunt a synodo et perstiterunt in unaquaque
prouincia, non ignorare quæ de his decreta sint, notum uestræ facimus sanctitati quia Lp 454
siue metropolitanus quis cuiuslibet regionis abscedens ab hoc sancto et uniuersali con-
uentu, adiectus est ad illud apostasiæ concilium uel post hæc si se illi commiserit uel
si ea quæ sunt Cælestii, [post hæc] sapuit siue sapuerit, contra suæ regionis episcopos 10
nihil poterit præualere, omni ecclesiastica communione a præsentī iam hac synodo
factus extorris atque priuatus effectus; sed et ipsis suæ regionis episcopis et affinis
undique metropolitanis, qui orthodoxe sentiunt, subiacebit, ut in totum et episcopatus
gradu priuetur.

3 Si uero aliqui parœciales episcopi, relicto hoc sancto concilio, eidem discessioni 15
adiuncti sint aut adiungi temptauerint, aut si quis ex his qui subscripserunt deiecti
<Nestorii>, ad conuentum reuersi sint discessionis eiusdem, hos omnino secundum quod
huic sanctæ synodo placuit, esse sacerdotio alienos et ab eodem cadere gradu.

4 Si uero et quidam clericorum qui in unaquaque sunt ciuitate, a Nestorio uel ab
his qui una sunt, eo quod recte saperent, ab officio suspensi sunt, et hos proprio gradu 20
restitui sanximus, communiter uero eos clericos qui eadem sapiunt quæ hæc orthodoxa
et uniuersalis synodus, iubemus his qui abscesserunt siue abscessuri sunt, omnino non
esse subiectos neque ullo modo subiacere.

5 Si qui uero abscesserint clericorum et præsumpserint uel clam uel palam ea quæ
Nestorii aut ea quæ Cælestii sunt, sentire, et hos a sancta synodo esse depositos. 25

6 Quicumque uero ob incongruis factis ab hoc sancto conuentu deiecti sunt seu ab
episcopis propriis et his irregulariter circa indiscretionem per omnia suam Nestorius
aut hi qui ea quæ eius sunt, sentiunt, reddere communionem uel gradum temptauerint,
absque ullo eos esse solacio et nihilo minus illos depositos permanere sanciuimus.

7 Similiter uero et si quicumque uoluerint ea quæ de singulis acta sunt in hac sancta 30
synodo Ephesena, quolibet modo commouere, eadem sancta synodus definiuit, si episcopi
aut clerici fuerint, ut omni modo a gradu proprio excidant; si uero laici, sint communione
priuati.

Similiter ex antiquo Acœmetensi codice transtuli, quod ita prænotatur: Confessio fidei Lp 455 M 1011
Acacii episcopi Berœæ 35

1 Credo in unum deum, qui in tribus personis agnoscitur, causam factoremque 312 [221]
omnium, unam substantiam sempiternam absque principio, ingenitam incomprehen-
sibilem incontemplabilem incircumscribibilem immutabilem mortalem impassibilem,

2 uindicantes *Lupus* indicantes *M*   6 unaquaque *Lupus* unaque *M*   10 post hæc *deleui*
11 hanc synodum *M*   15 aliquid *M*   parœchiales *M*   16 sunt *M*   tētauerit *M*   deiecti-
tionis *M*   17 Nestorii *add. Lupus*   sunt *M*   hoc *M*   18 gradu *M*   22 absenserunt *M*
27 circa indiscretionem *scripsi secundum* Γ circum discretionem *M*   suam *scripsi secundum* Γ sua *M*
32 fuerit *M*

id est quam nec <in> ipsa nec in alio aliquo dico susceptibilem passionis; undique enim impassibilis extat natura diuina. unum siquidem deum dico, qui re uera deus existit; gentilitatem uero, qua deorum pluralitas introducitur, fugio. in tribus autem personis agnoscitur euersio Iudaismi est; patrem namque in filio et in patre filium et spiritum sanctum in deo filio et patre confiteor.

5

2 Confiteor uero Christum coæternum patri secundum diuinitatem nec substantiæ nec subsistentiæ modo circa deitatem patre minorem; similiterque spiritum sanctum. filium namque dico absque tempore et sine initio genitum, consempternum subsistere patri ut sapientiam, quæ ex deo et patre semper existit. credo et in processionem spiritus sancti, quam non dico generationem, et generationem filii non dico processionem. 10

3 dum uero exigit eorum consequentia quæ dicuntur, unum fateor deum, non subsistentias negans, sed nomine dei quod consubstantialitatis est commune, significans. cum uero consubstantialitatem loquor, non unius personæ consubstantialitatem dico, sed trium, id est patris et filii et spiritus sancti. una siquidem persona consubstantialis Lp 456 sibi met ipsi non dicitur, sed filii et spiritus sancti et patris est istud differentia. igitur 15 pater et filius et spiritus sanctus modus subsistentiæ seu nomen est habitus, non autem substantiæ simpliciter significatio. esse igitur patris est deus, cuius autem 4 sit, pater; et esse filii deus est, cuius autem sit, filius; sic et spiritus sanctus. quorum uero esse est idem.

<Hæc quidem> secundum meam uirtutem de consubstantiali trinitate sint dicta; 20 dicam uero et de inhumanatione dei uerbi propter nos, de qua nobis maxima quæstio est, non solum contra omnes hæreticos, sed et contra ipsos quoque qui putantur domestici fidei. ita igitur credo quia propter [Cyrillum sanctæ memoriæ] clementiam propriam multamque benignitatem circa genus humanum complacuit dei uerbum in fine dierum ædificare sibi ex sancta Maria uirgine templum quod erat in præsentia imma- 25 culatum et absque ullo peccato. hoc templum sumpsit deus uerbum pro nostra salute M 1013 ad manifestationem suæ diuinitatis et per illum et ipse emit nostram salutem, propter suam, sicut dixi, benignitatem et circa nos regimen inenarrabiliter et ineffabiliter sibi met ipsi hoc uniens ex ipso in uulua plasmationis initio, dignatusque est illud eundem esse filium secum unitione ad se et totius dominationis atque honoris et gloriæ ac uirtutis 30 quam naturaliter habet ipse qui deus est uerbum, ita ut dei forma et serui forma ad 5 unam personam, unum filium, unum dominum Christumque pertineant. sic deum hominemque confiteor Christum filium dei, unum filium ex duabus naturis, ex passibili atque impassibili, ex mortali et immortalis, ex uisibili et inuisibili, ex <inchoante et> non inchoante, ex incircumscribibili et circumscribibili, qui sine principio quidem ac 35 sempiternus est natus ex patre secundum deitatem, idem uero ipse ex spiritu sancto et Maria uirgine diebus nouissimis natus est secundum carnem, sed neque carnem dico ex deo et patre genitam neque diuinam quoque naturam ex sancta uirgine Maria, sed secundum diuinitatem quidem absque initio ex deo patre est genitus, secundum Lp 457 6 carnem uero in ultimis diebus partu Mariæ uirginis editus. sic unum dei filium con- 40 fiteor, diuinitate quidem impassibilem, humanitate uero passibilem, sed nec in passionibus nec in uulua illud templum ab inhabitante diuinitate seiunctum, sed ex ipsa conceptione

1 in add. *Lupus* 7 minore *M* 9 ut *scripsi* et *M* 15 sancti et *Lupus* sed *M*
 20 hæc quidem *addidi* sint *Lupus* sunt *M* 21 inhumanatione *M* 23 Cyrillum — memoriæ *pro*
glossa marginali ad 22 eieci 24 finem *M* 27 ipse *scripsi* ipso *M* in ipso *Lupus* emit *scripsi*
 emisit *M* 29 plamationis *M* 31 naturaliter *Lupus* natus aliter *M* 32 pertineat *M*
 34 inchoante et *addidi* 35 inchoantem *M* 36 et *spm M* 37 marie *M* 41 humani-
 tatem *M*

unitum. non tamen cum ea circumscriptum dixerim deum uerbum; incircumscriptibilis est enim diuina natura. partus est igitur ex sancta, ut dixi, Maria Christus filius dei, non illa incircumscripta, sed illa circumscripta natura. dixi namque superius Christum filium dei et incircumscriptibilem et circumscriptum, secundum diuinam quidem naturam incircumscriptibilem, circa humanam uero circumscriptum, secundum 5 quam et in præsepe et in cunis et in cruce et in sepulcro circumscriptus est Christus filius dei; circa illam uero alteram infinitus et incircumscriptibilis et omnia continuit 7 continetque. unum igitur ex duabus dico naturis. patitur igitur Christus filius dei non diuinitate, sed humanitate, id est Christus est passus carne. patitur sumpta 1 Petr. 4, 1 natura, illa uero quæ assumpsit, impassibilis manet. deus autem uerbum proprias 10 reputat templi sui hominis passiones circa ** dico et mortem et reliqua quæcumque dispensatiua uidentur. propria ea facit, dum nihil ipse sustineat; sed quia ad unam personam pertinent ipsæ naturæ, illa impassibilis ea quæ sunt passibilis, propria facit. nec tamen patitur illud impassibile dei uerbum suas faciendo passiones, sed, ut dixi, suæ carnis passiones assciscit. aliud uero est pati eo ipso quod suas efficit passiones, 15 M 1014 et aliud suas efficere passiones. non alterius inquam filii, sed naturæ alterius passiones. secundum nullam siquidem patitur rationem qui naturaliter est insusceptibilis passionis. 8 Nec uerbum caro factum conuersionem sustinuit. factum namque dicitur pro ut dicatur accepit, ut qui erat in forma dei, serui accepit; hoc enim significat quod sequitur: et inhabitauit in nobis. nec enim filii unitate disperditur distantia 20 Ioh. 1, 14 naturarum, sed sicut aliud corruptibile corpus et alterum anima immortalis, ex utrisque uero unus homo consistit, sic ex mortali atque immortalis et sine principio dei uerbi natura unam confiteor filii personam. et quia impassibile uerbum passibili unitum Lp 458 experimentum non sustinuit passionis, est quidem filius dei et passibilis et impassibilis, sed passibilis quidem carne, impassibilis uero diuinitate, habens secundum carnem 25 temporale principium, absque initio uero secundum deitatem.

Hæc sicut <apud> memet ipsum habens, ita conscripsi.

---

3 idcircumscripta M	7 altera M	9 ante carne del. in M	11 lacunam statui e. g.
supplendo carnem, famem	13 passibilis Lupus impassibilis M	18/19 pro ut dicatur Lupus prouid-	
catur M	19 ut scripsi et M	21 corruptibile M	22 mortalis M
			27 apud addidi

INDICES

I

IN HOC VOLUMINE CONTINENTVR

Quorum exemplaria Græca extant, asterisco notata sunt

Impp. Theodosius et Valentinianus synodo quæ in Ephesena ciuitate conuenit 118 p. 68. sacra ad Ephesum directa his qui cum Alexandrino episcopo conuenerunt 122* p. 73. ypomnisticum Theodosii ad Acacium ep. Berceæ 140* p. 91. ypomnisticum ad Symeonem Styliten per eundem Aristolaum 141* p. 92. sacra contra ep. Hieraspoleos Alexandrum et Helladium et Maximinum et Theodoretum 228 p. 166. interpretatio sacræ quæ promulgata est . . præfectis (præt.) de exilio Irinæi 277 p. 203. epist. Theodosii Iohanni et synodo quæ cum eo Antiochiæ conuenit 310 p. 241.

[sacra Theodosii ad synodum iam collectam per Candidianum 79^a cf. ep. 23* partis 1. lex contra Nestorium 280 p. 204 cf. ep. 68* partis 1].

epistula (Antiochi) præfecti prætorio ad Nestorium 112 p. 64. interpretatio præfecti (præt.) præcepti subuectus 278 p. 203. contestatio Candidiani . . quam . . mane audiens synodum celebrari . . proposuit 84 p. 31. contestatio alia . . Candidiani . . post synodum 85 p. 33. edictum ad synodum . . comitis (Candidiani) 86 p. 33. interpretatio præcepti magistri militum Dionysii . . ad iudicem secundæ Ciliciæ 268 p. 198. Dionysius episcopo Alexandro (Hierapolis) 270 p. 199. epistula Dionysii magistri militum ad Helladium (Tarsi) Maximinum (Anazarbi) Alexandrum (Hierapolis) Theodoretum 231 p. 169. rescriptum publicarum litterarum quæ scriptæ sunt ad comitem et uicarium Titum a magistro militiæ Dionysio 230 p. 168. epistula uel hypomnisticum (Dometiani) quæstoris ad ep. Tarsi Helladium 213 p. 155. relatio comitis largitionum Iohannis 104* p. 53. relatio Libiani Euphratesiæ iudicis ad uicarium Titum 273 p. 200. relatio secunda (Libiani) Euphratesiæ iudicis quam . . direxit comiti Orientis 274 p. 201. Titus (uicarius mag. mil.) Alexandro episcopo (Hierapolis) 269 p. 198. præceptum loci seruatoris Titi ad Libianum Euphratesiæ iudicem 272 p. 200. Titus episcopo Meletio (Mopsuestiæ) 262 p. 192.

epistula tractoria uniuersalis concilii (Cyrillianorum) 311* p. 242.

contestatio directa Cyrillo et his qui cum eo conuenerant, ab aliis diuersarum prouinciarum episcopis 82 p. 27.

gesta synodi Orientalium d. 26. m. Iun. 431 87*. 88* p. 33. secunda commenta synodi quæ cum Iohanne Antiocheno . . conuenit in Ephesum 95 p. 43.

synodus Orientalium regionum etc. interlocuta est quæ subter annexa sunt 110* p. 61. mandatorium synodi Orientalis . . ad legatarios suos 111* p. 63.

synodicum decretum Iohannis Antiocheni et reliquorum ad episcopos Osrœnæ prouinciæ contra . . Rabbulam Edessensæ ciuitatis episcopum 133 p. 87. synodus secundæ Ciliciæ quæ in Anazarbo conuenit, interlocuta est quæ subiecta sunt 201 p. 142.

epistula scripta Proclo Constantinopolitano episcopo ab Orientali concilio pro Theodoro et Diodoro 286 p. 208. synodus Orientis ad imp. Theodosium in epistula pro Theodoro et Diodoro episcopis p. 213, 4—8.

epistula Helladii et aliorum Ciliciæ (primæ) episcoporum quam . . principi direxerunt 281 p. 204. synodica Maximini et eorum qui erant ex secunda Cilicia, ad (Iohannem) Antiochenum 247 p. 179.

epistula synodi Orientalium ad legatarios 116* p. 65. synodus (Orientalium) episcopis qui a nobis excommunicati sunt 89* p. 38. Iohannes episc. (Antiochiæ) et synodus quæ cum eo in Ephesena ciuitate

conuenit, imp̄ Theodosio et Valentiniano 90* p 39. alia epistula ad eosdem 91* p 40 97* p 46. 117* p 67 ypomnisticum synodi Orientalis quod Irinæo comiti tradidit imp̄ Theodosio deferendum 98* p 48. synodi alia epistula ad imp̄ Theodosium quam scripserunt post Irinæi discessum 102* p 50 epistula Iohannis Antiocheni et synodi quæ cum eo conuenit, ad imp̄ Theodosium quam direxerunt per Iohannem comitem largitionum 105* p 55 epistula synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit in Ephesum, ad Augustas 99* p 48 synodus Orientalium clero et monachis et plebi quæ est in Antiochia Orientis 106 p 57 eadem clericis ecclesiæ quæ in Constantinopolim est 92^t p 41 eadem plebi ecclesiæ quæ est in Constantinopolim 94^r p 42 synodus Orientalium clero et populo in Ierapoli Euphratesiæ 96 p 44 epistula synodi quæ cum Iohanne Antiocheno conuenit, ad præfectum (prætorio) et magistrum (officiorum) uno tenore 100* p 49 corundem ad præpositum (s cubiculi) et Scholasticum eunuchum 101 p. 50 synodus (Orientalium) senatu 93^c p 41

(legatarii) synodo Ephesensæ (Orientalium) 114* p 64 115* p 65 120* p 70 contestatio prima Iohannis Antiocheni et reliquorum VI quam Theodosio imp̄ direxerunt 121* p 71 secunda 123* p 74 tertia 124* p 76.

libellus Alexandro Theodoro Maræ Daudi Acylino ab Abbate ep̄ Dolichis 222 p. 162

confessio fidei Acacii ep̄ Berœæ 312 p 243 epistula Acacii Berœensis ep̄ Alexandro (Hierapolis) 130 p 85 144* p. 93 propositiones quæ directæ sunt ab Acacio Berœensi ep̄ per Aristolaum tribunum et notarium Cyrillo 142* p 92

epistula Acacii Melitinsensis ad Cyrillum de pace 172 p 118 eiusdem epistulæ altera uersio 304 p 232

epistula Alexandri ep̄. Apamiæ ad Alexandrum (Hierapolis) 220 p 159.

epistula Alexandri (Hierapolis) Theodoretii Abbatis Heliadis Maræ Daudi Acylini Euphratesiæ prouinciæ episcoporum ad Augustas 223 p 162 Alexander Theodoretus Heliadis Abbas Maras Daudi Acylinus episcopus Syriæ et Ciliciæ primæ ac secundæ et secundæ Cappadociæ 217 p 157. epistula Alexandri Andreae et Theodoretii ad Helladium Tarsi ep̄ 143 p 93 epistula Alexandri Hierapolitani ad Acacium Berœensem ep̄ 146 p 98 epistula Alexandri ad Acylinum ep̄ Barbalissi 242 p 176 epistula Alexandri ad Andreanum ep̄ Samosatensium 147 p 99 153 p 103 181 p 129 190 p 137 192 p. 138 epistula Alexandri ad Dionysium maḡ mil 271 p 199. epistula Alexandri ep̄ Hierapolis ad Helladium archiepiscopum Tarsi 158 p 105 253 p 184 epistula Alexandri ad Iohannem archiepiscopum (Antiochiæ) 224 p 163 ep̄ Alexandri in personam magistriani qui præfatas [214] attulerat litteras (Iohannis Antiocheni) 215 p 156 epistula Alexandri ad Iohannem Germaniciæ 193 p 138. epistula Alexandri ad Meletium (Mopsuestiæ) 244 p 177 267 p 197 epistula Alexandri ad Theodoretum 154 p 103 182 p 130 184 p 133 188 p 135 235 p 171 237 p 173 240 p 174 255 p 186 257 p 188

epistula Andreae ep̄ Samosatæ ad Alexandrum ep̄ Hierapolitanum 132 p 86 148 p 100 152 p 102 171 p 117 178 p 127 186 p 134 189 p 136. 191 p 137. epistula Andreae ad œconomos episcopi Alexandri (Hierapolis) 194 p. 139 epistula Andreae ad Theodoretum 151 p 102

epistula Cyrilli ad imperatorem 288 p 210 Cyrillus Acacio (Berœensi) 145* p 94 eiusdem Acacio Melitinsensi Theodoto Ancyræ Firmo Cæsariæ 303 p 231 eiusdem ad Acacium Melitinsensem 296 p 226 [304^a p 232 cf ep̄ 76* partis 1] eiusdem Aristolao tribuno et notario 300 p 230. 283 p 206 cf 300^c p 231 Cyrillus Dynato (Nicopolis Epiri) 295* p 225 epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum 284 p 207 298 p 228 contra Theodoretum 301* p 231 eiusdem Lamponi presbytero et clericis 297* p 228 ex epistula Cyrilli ad Maximianum ep̄ Constantinopolis, ut uidetur, excerptum de presbytero Claudio 292 p 222 eiusdem Maximo Iohanni Thalassio presbyteris et archimandritis 299 p 229 eiusdem Mosæo ep̄. Aradi et Antaradi 302 p 231 epistula Cyrilli ad Rabbulam Edessenum 196 p 140 eiusdem ad Succensum ep̄ Diocæsariæ Isauriæ prouinciæ 305* p 232, cf excerpta in 172^b p 119 eiusdem epistula secunda ad eundem 306* p 236 Cyrillus Theognosto et Charosyno presbyteris et Leontio diacono 173* p 123

ex interpretatione epistulæ ad Hebræos 309 p 241 Cyrilli ex sermone de fide 308 p 240

breue directorum his qui illic (Constantinopoli) sunt, a Cyrillo 294 p 224

epistula Dorothei metropolitæ (Marcianopolis) ad populum Constantinopolitanum 135 p 88

epistula Dorothei metropolitani Mysiæ ad Alexandrum (Hierapolis) et Theodoretum 225 p 164 epistula Dorothei metropolitani Mysiæ et eiusdem prouinciæ episcoporum ad Iohannem Antiochenum 167 p 114 epistula Dorothei metropolitani Mysiæ ad Antiochenum Iohannem 203 p 144

epistula Epiphani archidiaconi et syncelli Cyrilli ad Maximianum ep̄ Constantinopolim 293 p 222

epistula Eutherii Tyanensis ep̄ et Helladi Tarsensis ad Romæ ep̄ Xystum 205 p 145 Eutherius Alexandro (Hierapolis) et Theodoro 204 p 144 epistula Eutherii Tyanensis ep̄ ad Alexandrum Hierapolitanum 291 p 213 epistula eiusdem Helladio Tarsensi 163 p. 111. epistula Eutherii ep̄ metropolitani secundæ Cappadociæ Tyanensis ciuitatis ad Iohannem Antiochiæ 162 p 109

Helladius (Tarsi) Matronianus Cyrillus (Adanorum) Zenobius Alexandro (Hierapolis) Theodoro
 Heladi Abbibo Maræ Daudi Acylino 218 p. 158. epistula Helladi Tarsensis ep. ad Alexandrum ep. (Hiera-
 polis) 157 p. 105. 199 p. 142. 202 p. 143. 252 p. 183. epistula Helladi ad Meletium (Mopsuestiæ) 232 p. 169.
 epistula Helladi ad Nestorium 282 p. 205. cf. supra (281 p. 204).

Hermogenes Meletius (Mopsuestiæ) Hesychius (Castabolorum) Heliodorus Alexandro (Hierapolis)
 Theodoro Heladi Abbibo Maræ Daudi Acylino 219 p. 159.

epistula Hesychii Castabalensis ep. ad ep. Meletium (Mopsuestiæ) 245 p. 177.

exemplar scripti ab Hypatia ad Cyrillum in diptychis 307 p. 240.

epistula Iohannis Antiocheni patriarchæ et omnium qui in eadem ciuitate pariter conuenerunt epi-
 scoporum ad imperatorem Theodosium 128 p. 80.

Iohannes (Antiochiæ) Iohannes (Damasci) Alexander (Hierapolis) Alexander (Apamiæ) Dexianus Paulus
 Macarius Apringius Theodoretus Musæus Meletius Diogenis Acacio (Berçæ) 107 p. 58.

epistula Iohannis Antiocheni ad Alexandrum Hierapolitanum 139 p. 91. 165 p. 112. 166 p. 113. 214 p. 156.
 epistula prima post ecclesiæ scissionem quam Iohannes Antiochenus per Paulum Emesenum Cyrillo . . direxit
 169* p. 115. epistula Iohannis Antiocheni ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ ep. 79 p. 7. epistula Iohannis

Antiocheni ad Helladium Tarsi ep. 137 p. 90. hypomnesticum . . clero Hierapolitano et . . plebibus ab Iohanne
 276 p. 202. epistula Iohannis Antiocheni ad imp. Theodosium 179 p. 127. deprecatio Iohannis ep. Antiochiæ
 contra . . Meletium ep. (Mopsuestiæ) 265 p. 196. epistula Iohannis archiepiscopi Antiochiæ ad Orientales

episcopos de facta pace 77* p. 3. epistula Iohannis Antiocheni quam præfecto (præt) scripsit ab Ancyra
 127 p. 79. epistula Iohannis ad Proclum 287 p. 208. epistula Iohannis Antiocheni ad clerum et populum

Tarsensis ecclesiæ 138 p. 90. epistula Iohannis Antiocheni quam scripsit Tauro præf. præf. atque patricio 211
 p. 154. epistula Iohannis ep. Antiochiæ ad Theodoretum Cyrrii 174 p. 124. 210 p. 153.

sermo Iohannis Antiocheni quam dixit in Chalcedona 126* p. 79.

epistula comitis Irinæi quam cunctis a quibus fuerat directus episcopis . . rescripsit 109* p. 60. de ceteris
 cf. infra.

epistula Isidori Pelusiotæ Adamantio [4, 211] 80, 33* p. 20. ad Alphium episcopum [5, 201] 80, 27*
 p. 19. ad Alphium [4, 47] 80, 49* p. 25. ad Archibium presbyterum [4, 166] 80, 19* p. 14. ad Arpocratem
 sophistam [5, 223] 80, 28* p. 19. ad Cyrillum [1, 25] 80, 1* p. 9. [1, 310] 80, 3* p. 9. [1, 323. 324] 80, 5*. 6* p. 10.
 [1, 370] 80, 7* p. 10. [5, 268] 8, 35* p. 20. ad Dionysium correctorem [3, 315] 80, 12* p. 12. ad Dorotheum lectorem
 [4, 46] 80, 41* p. 22. ad Eutonium diaconum [5, 481] 80, 45* p. 23. ad Herminum comitem [3, 370] 80, 14* p. 12.
 [5, 276] 80, 37* p. 21. [5, 299. 300] 80, 38* p. 21. 80, 39* p. 22. [5, 400] 80, 42* p. 23. ad Hermogenem episcopum
 [1, 419] 80, 10* p. 11. ad Ieracem presbyterum [3, 223] 80, 11* p. 11. ad imperatorem Theodosium ante synodum
 Ephesenam [1, 311] 80, 4* p. 9. ad Isidorum diaconum [3, 318] 80, 16* p. 13. ad Isidorum episcopum [4, 100]
 80, 22* p. 16. [4, 126] 80, 44* p. 23. ad Leontium episcopum [5, 21] 80, 20* p. 15. [5, 37] 80, 21* p. 16. [4, 133]
 80, 48* p. 24. Lampetio diacono [5, 2 5] 80, 34* p. 20. ad Macarium presbyterum [3, 329] 80, 13* p. 12. (Marino
 siue Maroni episcopo) [4, 174] 80, 18* p. 13. ad Nilum scholasticum [5, 240] 80, 30* p. 19. [4, 108] 80, 31* p. 19.
 ad Nilum [4, 179] 80, 40* p. 22. ad quendam Nilum nomine [5, 272] 80, 36* p. 21. ad Paulum presbyterum et
 anachoritam [5, 131] 80, 24* p. 17. ad Paulum [4, 211] 80, 32* p. 20. ad Petrum scholasticum [5, 239] 80, 29*
 p. 19. Petro [4, 217] 80, 47* p. 24. ad Philetium [5, 126] 80, 23* p. 16. Theodosio diacono [1, 404 405] 80, 8* p. 10.
 80, 9* p. 11. ad Theonem episcopum [5, 160. 161] 80, 25*. 26* p. 18. ad Theonem [3, 317] 80, 15* p. 13. ad Timo-
 theum lectorem [1, 102] 80, 2* p. 9. ad Zenonem nauarchum [3, 408] 80, 17* p. 13. ad Zenonem [5, 448] 80, 43*
 p. 23. Zosimo presbytero [5, 491] 80, 46* p. 24.

epistula Maximini ep. Anazarbi ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 156 p. 104. 197 p. 140. 200 p. 142.

Meletius ep. (Mopsuestiæ) Alexandro (Hierapolis) Theodoro Abbibo Heladi Maræ Daudi Acylino
 207 p. 149. epistula Meleti . . ad Alexandrum ep. Hierapolis 180 p. 129. 243 p. 176. 251 p. 182. 259 p. 190.
 266 p. 196. epistula . . Meleti ad Helladium (Tarsi) 233 p. 169. epistula Meleti ad Maximum Anazarbi
 212 p. 155. uelut anagnosticum . . Meleti ad Maximum ep. Anazarbi 246 p. 178. epistula Meleti ad Neo-
 terium conutem 229 p. 167. Tito Meletius 263 p. 192.

epistula Nestorii et eorum qui cum ipso, ad imperatorem Theodosium 83* p. 30. epistula Nestorii
 ad pr. Antiochum [Loofs Nestoriana 195] 113* p. 64. epistula Nestorii quam direxit Iohanni Antiocheno
 [Loofs 183] 78 p. 4. epistula Nestorii ad Scholasticum eunuchum [Loofs 191] 103 p. 51. ad Theodoretum
 [omissa a Loofs] 209 p. 150.

sermo Nestorii [Loofs 314] 78, 7—10 p. 6.

ex Nestorii dictis in libro de historia et ætiologia eorum que ad Ephesum pertinent Si p. 25.

epistula Parthenii presbyteri et archimandritæ ad ep. Alexandrum (Hierapolis) 241 p. 175.

epistula Pauli Emeseni ep. magistro militiæ Anatolio 195 p. 139.

nummi synodicæ epistolæ de Proclo factæ 238 p. 173.

pars epistolæ Rabbule Edesseni scriptæ ad Ægyptium (Cyrillum) 290 p. 212.

epistula Theodoretī ad Acacium ep. Berœæ 149 p. 101.   epistula Theodoretī ep. Cyrri ad Alexandrum Hierapolitanum ep. 119* p. 69. ypomnisticum Theodoretī ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 134 p. 87. epistula Theodoretī ep. Cyrri quam scripsit Alexandro ep. (Hierapolis) 155 p. 104. 161 p. 108. 170 p. 117. 185 p. 134. 187 p. 135. 234 p. 170. 236 p. 172. 239 p. 174. 254 p. 186. 256 p. 187.   epistula Theodoretī ad . . magistrum militum (Anatolium) 221 p. 160.   epistula Theodoretī ep. Cyrri ad Andream ep. Samosatenum 108 p. 59. 150 p. 102. epistula . . a Theodoro ep. Cyrri ad Candidianum comitem domesticorum missa 131 p. 86.   epistula Theodoretī ep. Cyrri quam scripsit ad populum Constantinopolitanum 129 p. 81. 136 p. 89. 227 p. 165.   epistula eiusdem ad Cyrillum Adanensem 249 p. 181.   epistula Theodoretī ad Dorotheum Mysiæ metropolitam 226 p. 165.   epistula Theodoretī ad Helladium ep. (Tarsi) 159 p. 106. 198 p. 141. 248 p. 180.   epistula Theodoretī ad Himerium Nicomediensem 160 p. 107.   epistula Theodoretī ep. Cyrri ad Iohannem Antiochiæ ep. 175 p. 125. 183 p. 131. 261 p. 191.   epistula Theodoretī ad Meletium Neocæsariæ 216 p. 157.   epistula eiusdem ad Mocimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 250 p. 182.   Nestorio Theodoretus 208 p. 149. 258 p. 189. epistula eiusdem ad Theosebium ep. Cii 176 p. 126.

pars sermonis unius quo in Chalcedonam usus est Theodoretus ep. Cyrrensis 125* p. 77.

pars epistolæ Theodoti Ancyræ ad Vitalem monachum qui erat in Cappadocia 289 p. 212.

epistula Zenobii ep. Zephyrii ad Alexandrum ep. (Hierapolis) 264 p. 195.

Quanti a sanctis ecclesiis exierunt 279 p. 203.

(Rusticus): synodicum scripsimus p. 236, 28. in hoc synodico p. 228, 13.

79^a p. 8 hæc [ep. 23 partis 1] supra iam posita est ante principium gestorum synodaliū. 86^a p. 33 illis quæ olim posuimus [ep. 22. 23]. 90^a p. 39 quæ olim posuimus [ep. 34]. p. 53, 29 quæ in priore codicis parte posuimus [ep. 40], cf. p. 85, 16. 172^a p. 119 epistolam . . quam supra inuenies loco et numero suo [ep. 76]; cf. 304^a p. 232 epistula . . quam posuimus olim ab alio translata, ut erat. 280 p. 204 et cetera quæ posita sunt prius [ep. 68].

80^a p. 25 has omnes . . Isidori presbyteri et abbatis Pelusiotæ excerpsi et transtuli ex epistulis eius duabus milibus, quæ sunt per quingentenas distributæ in Accemitenis monasterii codicibus uenustissimis quattuor. p. 242, 1 translata ex codice monasterii Accemetensis [311*]. 312 p. 243 similiter ex antiquo Accemetensi codice transtuli.

307^a p. 240 accepi exemplar [307] ab Epiphano monacho Alexandrino ante fere annum mortis Iustiniani imperatoris [d. 14. m. Nou. 565]. 282^a p. 205, 35 per imperatorem Iustinianum . . toto tricennali felicitatis imperii tempore.

295 p. 225 $\bar{\alpha}\epsilon$ [= acephali] incipiunt epistolæ quas inueni in codicibus Dioscorianorum quarum signum a capite [ep. 295—306].

79^a p. 8. 80^a p. 25. 81^a p. 27. 86^a p. 33. 90^a p. 39. 125^a p. 79. 160^a p. 108. 161^a p. 109. 164^a p. 112. 171^a p. 118. p. 118, 16—19. 172^a p. 119. 172^b p. 119. 180^a p. 129. 182^a p. 131. 183^a p. 132. 185^a p. 134. 186^a p. 135. 235^a p. 172. 247^a p. 180. 249¹ p. 181. p. 258¹ p. 189. 261^a p. 192. 276¹ p. 202. 282^a p. 205. 288^a p. 211. 290^a p. 212. 296^a p. 227. 300^a p. 231. 304^a p. 232. 305^a p. 236. 307^a p. 240.

Irinæus . . in opere suo, quod Tragœdiam nominauit . . . in libro suo primo p. 25, 23. ab Irinæo in ea quæ eius dicitur Tragœdia p. 131, 15. tertia pars p. 114, 39.

post hanc epistolam [163] sua uerba posuit Irinæus dicens ita 164 p. 112. proœmium Irinæi . . quod ita se habet: tertia, inquit, pars huius codicis continet illæ quæ acta sunt in Alexandria, quando inter se de pace consensu sunt 168 p. 114. uerba Irinæi quæ post . . epistolam supra scriptam [176] . . dixit 177 p. 127. Irinæus . . sic ait p. 133, 12—21. multa . . abstuli quæ ex sua persona intulit Irinæus; sed hæc quæ secuntur ab eo dicta . . . transtuli 206 p. 148, cf. p. 181, 16. 25. Irinæus continuo interposuit 260 p. 191. inserta ex eius (Irinæi) persona transiens p. 192, 10. his Irinæus illa subiecit 275 p. 201. has Irinæus litteras [281] multiloque impetens sic adiecit [282] p. 205, 13. Irinæus, ubi propter ista iniuriauit Orientis episcopos, ait [284] p. 207, 1. et post hæc [284] Irinæus multa contra Orientis episcopos ait et testimonia litigiorum reuocans ad medium, postremo adiecit 285 p. 207, 31. his dictis [286] duas ponit epistulas (quas omisit Rusticus) . . et mediam, dicens [287] p. 208, 25. postquam longo multiloquio præcipue Iohannem . . et eius coepiscopos maledixit, hic [288] ipse Irinæus . . inquit p. 210, 28. Irinæus et ad hoc his testibus utitur, ut quasi talem faciat syllogismum p. 212, 32—35.

testimonium [81] quod Irinæus posuit p. 25, 25. epistula [119] . . quam ponit Irinæus 69, 15. supra scripta ex nomine Theodoretī [125] posuit Irinæus . . idem et ista [126] posuit, post prædicta dicens 79, 11. epistula quam Irinæus dixit a Theodoro . . ad Candidianum missam [131] p. 86, 7; cf. p. 77, 11. 131, 29. [143] sicut posuit Irinæus p. 93, 6. [155] sicut posuit Irinæus 104, 7. [159] et hanc, sicut posuit Irinæus, duximus transferendam p. 106, 25. [160] sicut idem Irinæus posuit p. 107, 11. epistula Theodoretī [161] . . Irinæus dieit 108, 32. [170] 117, 8. epistula Theodoretī [175] . . epistula eiusdem [176] . . ambas Irinæus ponit p. 126, 7. et hæc epistolæ [178—182] et quæ secuntur Theodoretī [183] . . ab Irinæo sunt . . per ordinem positæ 131, 15. hanc quoque scripturam [183] ex nomine Theodoretī . . interserit Irinæus p. 132, 25. Irinæus paucis mediis subiunxit et hæc

[184] 133, 21. Irinæus ait [186] 134, 27. [192] 138, 9. [216] 157, 1. uerba Irinæi: epistula, inquit, Theodoretii [187] etc. 135, 7. eiusdem Irinæi: epistula, inquit, Alexandri [188] etc. p. 135, 28. idem hanc posuit epistulam [204] 144, 34. quantum supra [209] posuimus ipso Irinæo inquirente p. 212, 6. Irinæus inquit [217] 157, 17. inquit Irinæus [236] 172, 13. [258] 189, 6. et reliqua per ordinem scripta, sicut ab Irinæo sunt posita, exequar 192, 10. hic ponitur [280* = ep. 68* partis 1] ab Irinæo 204, 27. in epistula, quam et ipse Irinæus posuit p. 213, 3. illa [283] quam et Irinæus posuit 231, 1.

sicubi epistularum inscriptionibus *inquit* addit Rusticus, et inscriptionem et ipsam epistulam ex Irinæi Tragœdia desumptas esse testatur; sunt hæ: 189—191, cf. p. 138, 9; 193. 194. 196—200. 202. 203, cf. p. 144, 34; 205 cf. p. 145, 36; 207—209. 211—215. 218—221. 223. 225—234. 237. 239—247. 248. 249, cf. p. 181, 21. 250—257. 259 cf. p. 191, 3. 264—274, cf. p. 201, 37. 277—279. 281, cf. p. 205, 13. 283, cf. p. 207, 1. 289. 290, cf. p. 212, 31. 293. quas dubitationes proferre solet num epistolæ a Theodoro scriptæ sint [108, 30. 123, 13. 132, 26. 134, 8. 22. 135, 11. 172, 1. 181, 17. 189, 23. 30. 190, 6. 15. 202, 34. 206, 2], iis nihil tribuendum; intentioni enim apologetica debentur similiterque de Cyrilli litteris dubitat [227, 32].

II

ADFERVNTVR

Gen.	18, 21	9, 21	Ps.	59, 9	79, 14	Ies.	53, 7	198, 13
	18, 27	18, 16		61, 13	160, 15		58, 9	83, 17
	31, 39. 40	42, 29		68, 13. 14	185, 24		59, 3—5	77, 35
Exod.	1, 11	11, 9		68, 21	229, 18		59, 5	41, 30. 44, 41.
	4, 22	26, 33		72, 3	111, 32			49, 3
	7, 1	26, 30		82, 3. 4	116, 36		59, 6—8	78, 13
	32, 32	154, 13		93, 19	60, 2		59, 6	49, 6
Num.	14, 4	198, 19		95, 1	12, 13		59, 7—9	177, 20
Deut.	5, 32	40, 31		100, 3	237, 2		65, 8	83, 9. 197, 23
Iud.	14, 14	112, 32		105, 2	124, 24	Ier.	2, 10—12	78, 21
1 Reg.	2, 25	184, 33		118, 36	81, 20		9, 1. 2	157, 20
	3, 15	10, 21		118, 46	210, 39		12, 10	77, 28
	12, 3—5	22, 11		132, 1	229, 1		17, 16	185, 26
	24, 7	26, 35		140, 4	162, 13		38, 30 [31, 29]	180, 35
	30, 23—25	125, 16	Prou.	4, 23	9, 14		45 [38], 6	166, 23
2 Reg.	14, 13. 14	166, 27		21, 1	60, 34	Thren.	4, 2	158, 5
	22, 51	26, 36		22, 28	62, 36. 93, 3.	Ezech.	18, 20	76, 33
3 Reg.	19, 20. 24	229, 17			209, 13	Dan.	2, 34. 35	77, 19
	21	157, 6		25, 2	20, 16		3, 6. 7. 12	177, 18
4 Reg.	18, 36	198, 16	Eccles.	3, 8	181, 3		3, 18	142, 8
1 Paral.	10, 2. 13	10, 23	Sap. Sal.	1, 1	237, 1		3, 24	107, 38
2 Esra	14, 5	52, 27		6, 6	160, 11		3, 49. 50	108, 2
Ps.	1, 2	149, 7	Iob.	12, 11. 12	160, 21		3, 50	166, 22
	4, 7	42, 33		28, 28	13, 38		6, 18	166, 21
	4, 10	153, 27	Ies.	5, 20	150, 25		9, 27	221, 18
	11, 5	175, 31		8, 10	57, 17	Sus.	22	164, 26
	11, 9	90, 3		13, 3	26, 36	Os.	4, 7	77, 30
	17, 51	26, 36		30, 1	77, 32		4, 14	184, 8
	19, 8	185, 23		31, 6	77, 34		9, 20	197, 22
	22, 1	85, 12		32, 4	132, 3	Ioel	2, 17	148, 30
	24, 16	22, 24		33, 15	165, 16	Amos	6, 6	116, 29
	26, 14	127, 2		35, 6	4, 12	Iona	1, 3. 2, 1. 11	166, 23
	31, 9	166, 6		36, 6	11, 6. 238, 29	Hab.	3, 3	20, 21
	39, 10	106, 27		40, 4	127, 30	Mal.	1, 3. 4	150, 23
	49, 16	23, 26		40, 12	78, 35		3, 6	7, 21. 52, 37.
	54, 7	197, 21		40, 22	78, 37			84, 4
	54, 13	161, 31		45, 1	26, 36			
	54, 23	183, 28		50, 6	153, 8. 220, 42	Mt.	1, 1	6, 28. 215, 40
	58, 1	197, 31		50, 11	229, 13		1, 23	151, 23

Mt.	3, 17	26, 34
	4, 2	235, 17
	5, 9	128, 39
	5, 11. 12	161, 18
	6, 24	221, 38
	7, 15	233, 9
	8, 3	14, 21
	8, 24	235, 18
	8, 26	59, 39.
		235, 20
	10, 2	158, 4
	10, 16. 18. 22	82, 6
	10, 16	98, 4
	10, 21. 22	82, 10
	10, 34	115, 18
	12, 28	110, 16
	12, 50	22, 27
	15, 28	14, 22
	16, 18	10, 2
	16, 26	90, 9. 185, 19
	18, 12	186, 25
	21, 38	14, 39
	22, 43—45	164, 21
	24, 4	11, 10
	25, 10	13, 34
	25, 30	149, 5
	26, 38	235, 18
	26, 41	138, 39
	27, 63	193, 18
	28, 30	83, 17
Mc.	4, 39	14, 23
	14, 57. 58	24, 20
Lc.	1, 28	5, 32
	2, 34	77, 14
	12, 46	13, 29
	12, 48	160, 12
	19, 23	19, 12
Ioh.	1, 14	8, 23. 15, 10.
		237, 16.
		245, 20
	1, 18	240, 8
	2, 18	240, 27
	2, 19. 21	84, 30
	2, 19	24, 21. 98, 28.
		100, 17.
		164, 21
	2, 22	24, 25
	4, 6	235, 18
	10, 11	189, 12
	10, 13	138, 2
	10, 16. 14	85, 11
	10, 28	153, 30
	13, 35	25, 2
	14, 21	141, 35
	14, 27	115, 18
	15, 18. 19	161, 21
	16, 33	83, 18. 106, 31
	17, 3	210, 34

Act. Ap.	2, 38	214, 2
	5, 29	200, 12
	5, 41	82, 22
	9, 15	22, 9. 110, 10
	11, 26	114, 13
	17, 31	69, 20
	20, 26	77, 7. 104, 3
	20, 33. 34	22, 1
	21, 13	83, 3. 142, 2
Rom.	2, 6	221, 40
	3, 25	16, 16
	5, 3. 4	82, 17
	5, 3	82, 31
	6, 3. 4	88, 34
	6, 5	88, 36
	7, 23. 25	235, 9
	8, 3. 4	234, 34
	8, 3	15, 5
	8, 18	176, 14.
		185, 27.
		198, 22
	8, 35	90, 35.
		175, 22.
		198, 5
	8, 38. 39	171, 30. 173, 31
	9, 3	154, 12. 189, 13
	9, 5	239, 7
	9, 29	182, 37
1 Cor.	2, 8	15, 9. 239, 6
	2, 12	84, 16
	4, 12. 13	161, 35
	5, 11	158, 17
	6, 17	178, 13
	8, 6	84, 33
	10, 13	165, 32
	10, 35	189, 17
	12, 26	42, 1
	12, 27	81, 26
	15, 20	79, 33
	15, 47	15, 3. 152, 30.
		218, 22
2 Cor.	5, 10	98, 30.
		160, 13
	5, 16	22, 38.
		235, 30
	6, 15	110, 38
	11, 4	171, 23
	11, 27—29	21, 36
	11, 30	82, 30
	12, 9	82, 1. 36.
		83, 19
	12, 10	82, 24. 142, 4
Gal.	1, 8	170, 6. 171, 23
		200, 8
	2, 9	148, 25
	2, 18	109, 38
	3, 27	42, 32
	5, 2	27, 9

Gal.	6, 14	113, 20
	6, 17	198, 23
Eph.	1, 19. 20	110, 12
	2, 14	97, 9
	4, 5. 6	221, 39
	4, 5	84, 35.
		230, 25
	6, 16	126, 20
Phil.	1, 21	142, 1
	1, 29	18, 7. 176,
	2, 5—7	218, 33
	2, 6. 7	8, 25
	2, 7	152, 18.
		218, 20.
		237, 31.
		241, 1
	2, 8. 6	15, 4
	2, 21	69, 31.
		176, 26.
		213, 26
	3, 8	191, 6
Col.	1, 18	98, 24.
		110, 27.
		163, 17.
		235, 22
	2, 9	14, 9
	2, 15	20, 3
1 Tim.	1, 7	116, 19
	3, 15	127, 24
	3, 16	110, 17
	4, 15	89, 13
	6, 13	76, 30
2 Tim.	1, 14	98, 31.
		221, 24
	1, 15—18	89, 22
	2, 4	9, 8
	3, 8	145, 22
	3, 12. 13	161, 23.
		184, 14
	3, 13	175, 28.
		187, 28
	4, 7	197, 37
	4, 8	197, 35
	4, 9	190, 31
	4, 10	9, 4
	4, 17	61, 29
Hebr.	1, 1	15, 11
	1, 3	84, 12
	2, 14. 17	234, 38
	2, 14	15, 12
	2, 16. 17	237, 30
	2, 16	164, 12
	3, 1. 2	110, 22
	4, 13	100, 13
	4, 15	237, 35
	8, 3	15, 8
	10, 5	15, 7
	10, 9	110, 30

Hebr.	12, 22	77, 23	1 Petr.	4, 1	206, 36.	Iac.	1, 17	14, 30. 96, 33
	13, 5	83, 16			230, 32.	Apoc.	3, 16	177, 11
	13, 8	84, 34			239, 19. 27.		12, 11	130, 29
I Petr.	4, 1	14, 26. 96, 36.			245, 9			
		119, 32.		2, 6—8	77, 16			

symbolum Nicænum 62, 17 cum appendice recentiore.
209, 29. 14. — 83, 35. 84, 36. — Ephesi confirmatum 96, 5.

symbolum Chalcedonense 206, 5.

canon Nic. 4 160, 43.

canon Ant. 4 57, 36. 146, 28.

13 161, 5.

19 160, 43.

Cypriani et octoginta sex coepiscoporum eius concilio 211, 29.

gestis uniuersalis (= Chalcedonensis) concilii 181, 20.
synodales codices 118, 11.

Ambros. d. inc. 47—54 121, 1.

57—61 122, 12.

Athanasii ep. ad Epictetum 93, 22. 101, 35.

Basil. d. spir. s. 12 110, 8.

Cyrrill. capitula 110, 1.

prini anathematismi interpretationem [PG 76, 297]
164, 11.

quæ aduersum (Theodoretum) scripsit 188, 23.

interpretatio symboli Nicæni 211, 17.

in interpretatione epistolæ ad Ebræos [cf. ind. 1]
98, 21. 36.

librum breuem de incarnatione unigeniti 229, 31.

diuersas epistulas uel festiuas uel alias 98, 21.

Diodorus ep. Tarsi 216, 25.

Eusebius in opere apologetico pro Origene 211, 23.

Eutherii Tyanensis antilogiæ 110, 29.

Gregorius Nazianzenus [ep. 101] 120, 23.

Ibæ epistula ad Marim Persam 148, 39. 181, 19.

Iohannes Ant. cum Orientalium concilio [Concilstud.
2, 64] 227, 11. 232, 2.

Nestorius [cf. ind. 1].

p. 289, 6—15 Loofs 147, 16.

p. 317, 18—319, 20 215, 39.

p. 378, 6—10 215, 22.

Theodoretus [cf. ind. 1] diuinorum dogmatum latius
opus 85, 2.

de sancta trinitate et de diuina dispensatione 85, 7.

quæ ad monachos scripta sunt 85, 2.

aduersum XII capitula 181, 31.

comœdia inquit 20, 9.

quod ab his qui foris sunt sapientibus dicitur 113, 13.

numeri sunt collectionis Casinensis

ep. 7 adfertur 216, 36. 217, 14. 26

ep. 8 adfertur 110, 1 sq. cf. 4, 35. 147, 21. 164, 1.
167, 25. 194, 5. 8, 5. 99, 2.
130, 38. 180, 23. 58, 39. 80, 8.
59, 2. 146, 1

10 4, 35

19 4, 34

21 27, 25

22 27, 34. 31, 38. 32, 6. 33, 32.

34, 35 sq. 50, 5. 142, 37

23 8, 35. 30, 29. 32, 11. 37. 33, 32.

34, 39. 35, 34. 49, 1. 50, 5.
61, 4. 62, 4. 74, 27

24, 53 adfertur 99, 21. 147, 13. cf. 65, 17

24, 87. 88. 89 120, 19. 24

24, 99 147, 16

34 39, 39. 48, 4. 11. 50, 5. 62, 4.
74, 31. 146, 29

40 53, 28. 54, 10 sq. 55, 27. 57, 26.
58, 34. 62, 4. 74, 35. 85, 15.
143, 14

46 96, 5. 230, 39

68 [= 280] 206, 18. 208, 31. 230, 2

69 199, 39. 208, 31

70 118, 7

71 adfertur 147, 37. præterea cf. 4, 28. 128, 10.
133, 7. 29. 36. 177, 36. 194, 29.
226, 33

72 adfertur 4, 1. 150, 31. 151, 6. 13. 23.
151, 18. 30. 153, 1. 6. 12. 16.

214, 3. 20. 28. 36. 215, 14. 32.
216, 28. 217, 4. 7. 42. 218, 5. 8.

19. 219, 19. 30. 41. 220, 27. 42
præterea cf. 3, 9. 27. 55. 15.

118, 7. 120, 2. 128, 11. 131, 22.
132, 2. 133, 7. 30. 36. 136, 10.

139, 18. 30. 141, 27. 150, 7.
166, 12. 168, 17. 172, 5. 187, 20.

188, 23. 194, 29. 205, 25. 208, 2
212, 7. 213, 15. 226, 32

75 123, 10

76 adfertur 3, 2. 168, 5. 194, 25. præterea
cf. 119, 4. 123. 9. 188, 25.
194, 18. 232, 27

78 adfertur 217, 32. cf. 133, 4

79 adfertur 115, 32

85 35, 15

86 35, 13

87 adfertur 96, 24. cf. 143, 10. 146, 20

88 143, 10. 146, 20

91 48, 10. 50, 9

ep. 105	129, 32. 130, 13
110	65, 25. 128, 5. 133, 34 sq. 185, 40
114 adfertur	147, 26
117	66, 25
120 adfertur	147, 28. 167, 28. 194, 9
142	94, 22. 100, 6. 101, 33. 123, 30. 167, 33. 225, 23
144	99, 33. 100, 38
145 adfertur	98, 39. 99, 14. 113, 1. 116, 6. 163, 15. 25. 28. præterea cf. 99, 34. 100, 8. 101, 19. 102, 5. 22. 103, 37. 105, 28. 106, 30. 108, 34. 109, 22. 111, 34. 112, 21. 25. 115, 35 sq. 117, 25. 123, 33. 139, 38. 164, 3. 167, 35. 188, 23. 194, 20. 225, 28
146	100, 26. 112, 29
147 adfertur	103, 25
148	112, 25. 127, 22
150	102, 35. 103, 35. 109, 7
151	103, 16
152	103, 32
155	108, 34. 109, 4
164	129, 37
165	111, 34
169	124, 5. 194, 16
173	129, 20. 188, 24. 194, 17
179	172, 34
181	137, 18
182	133, 11
183	133, 10. 150, 14
188	137, 22
189	139, 17
200. 201	187, 14
201	159, 22. 168, 10
209	172, 5. 182, 11. 212, 6
222	160, 34
228	168, 35. 184, 17. 196, 11. 199, 4. 26. 200, 20
231	168, 37
240 adfertur	182, 17
240. 241	187, 6
247	181, 10
254	187, 8
261 adfertur	191, 13
283	231, 1
300	229, 25
306 adfertur	119, 8. 18. 27. 120, 4

epistolæ quæ non seruatae sunt
litteræ imperatoris ad tribunum Aristolauni 118, 21.
ad comitem Candidianum 32, 38.
sacra contra episcopos primæ Ciliciæ 205, 14. 204, 30.
epistula quæstoris ad Helladium Tarsensem 180, 18.
relatio Candidiani comitis domesticorum 33, 29.
39, 39.

epistolæ episcoporum Orientalium quos Iohannes
Antiochenus conuocauit Antiochiam 99, 38.
in Tarso . . factis synodalibus litteris 194, 12.
167, 31.
duas epistulas Iohannis Antiocheni et totius sub eo
concilii Orientis pro Diodoro et Theodoro 208, 25.
synodus Orientis ad Theodosium in epistula pro
Theodoro et Diodoro 213, 2.
litteræ Orientalium episcoporum ad Constantino-
politano 88, 14.
relationes Cyrillianorum contra Nestorium et Orientales
episcopos 53, 23.
epistula episcopi qui Romæ est, ad Acacium Berœensem
93, 31. 85, 17.
epistula Constantinopolitanorum ad Dorotheum Mar-
cianopolitanum 88, 2.
epistula eorundem ad Theodoretum 81, 39. 165, 27.
ep. Acacii Berœensis ad imperatorem contra Cyrillum
94, 8. 85, 15. ad synodum Ephesenam 56, 8.
58, 37. ad Alexandrum Hierapolitanum 99, 7.
ad Cyrillum 93, 37. ad Theodoretum 94, 1.
ep. Alexandri Hierapolitani ad Acacium Berœensem
93, 33. 99, 20. 100, 26. ad Andream Samo-
satenum 134, 30. ad Helladium Tarsensem
105, 4. 183, 6. 16. ad Iohannem Antiochenum
111, 35. 112, 27. 113, 34. ad Theodoretum
108, 35. 172, 16.
ep. Andreæ (Samosateni) ad Alexandrum Hiera-
politano 135, 3. 187, 10.
ep. Aristolai tribuni et notarii ad Acacium Berœensem
93, 30. ad Maximianum episc. Constantinopolis
144, 26. ad Iohannem Antiochenum et Acacium
Berœensem 222, 28. 34.
ep. Beroniciani episc. Tyri ad Cyrillum 206, 17.
epp. Cyrilli tres uel quattuor ad Acacium Berœensem
93, 31. 94, 9. 85, 17. ad Artabam 223, 11. ad
Beronicianum ep. Tyri 206, 15. 40. ad Charmo-
synum Theognostum Leontium 123, 28. ad
Droseriam cubiculariam 223, 7. ad Marcellam
cubiculariam 223, 7. ad Paulum præpositum
223, 6. ad Pulcheriam 223, 6. ad Romanum
cubicularium 223, 6. ad Scholasticum 223, 11.
ep. Eutherii Tyanensis ad Helladium Tarsensem
172, 28.
Firmus atque Theodotus direxerunt contra Orientales
episcopos litteras ad Ancyram 80, 6. ep. Firmi
ad Maximinum Anazarbensem 141, 6
ep. Helladi Tarsensis ad Alexandrum Hierapolitano
172, 26. 187, 16. ad Melctium Mopsuestenum
155, 31. 178, 17. 183, 17. ad Theodoretum 141, 18.
172, 26. 180, 17.
ep. Hesychii Castabalensis ad Iohannem Antiochenum
178, 1.
epp. duæ Himerii Nicomedensis ad Theodoretum
126, 2.
Iohannes Antiochenus in synodo Ephesena ubique
epistulas dirigens 157, 39. antequam profici-
ceremur ad Ephesum 163, 34. 147, 21. ad epi-

- scopos Ciliciæ I 213, 25. ad episcopos Ciliciæ II 179, 34. ad Appinianum ducem Mesopotamiæ 163, 36. ad Cyrillum 112, 14. ad Dorotheum Marcianopolitanum 114, 21. ad Helladium Tarsensem 5, 7. ad Irinæum 5, 6. ad Maximinum Anazarbi 104, 26. ad Musæum ep. Aradi 5, 7. duæ epistolæ presbyterorum Photii et Martyrii ad Alexandrum Hierapopolitanum 187, 20.
- ep. synodica Maximiani episc. Constantinopolis 90, 2. 16.
- ep. Maximi archimandritæ ad Cyrillum 231, 21.
- ep. Meletii episc. Mopsuestiæ ad Helladium episc. Tarsi 178, 20.
- ep. Mosæi episc. Aradi ad Cyrillum 231, 26.
- ep. Neoterii comitis ad Meletium episc. Mopsuestiæ 167, 3.
- ep. Nestorii ad Antiochum præf. præf. 64, 4. duæ epistolæ presbyterorum Photii et Martyrii ad Alexandrum Hierapopolitanum, tres a solo Photio 187, 20.
- Procli Constantinopolitani synodica Cyrillo et Iohanni transmissa 179, 25. 169, 27. 170, 17. 172, 20. ad clerum et populum Constantinopolitanum 165, 1. tomus 231, 30.
- ep. Theodoreti ad Alexandrum Hierapopolitanum 103, 32. ad Helladium Tarsensem 141, 15.
- Firmus atque Theodotus direxerunt contra Orientales episcopos litteras ad Ancyram 80, 6.

III

CATALOGI EPISCOPORVM

Episcoporum qui subscripsere nomina addita sunt epistulis 82 [d. 21. m. Iun. 431]. 83 [d. 22. m. Iun. 431]. 88 [d. 26. m. Iun. 431]. 96. 106. 116. præterea enumerantur aliquot episcopi qui Cyrillo resistebant, in ep. 311, cuius catalogi quæ altera in exemplari Græco [V 91 = LIII 802 = M IIII 1469] extat recensio, eam hic neglexi. denique cf. enumerationem 279.

ceterum ei. quæ narrat comes Candidianus in ep. 85 p. 33, 4; præterea p. 146, 21 ita ut et ille qui Antiochenam tenebat ecclesiam dei... Cyrillum... et Memnonem damnationi subiceret communi decreto... episcoporum usque ad uiginti duorum metropolitanorum ceterorumque qui pariter aderant et p. 157, 30 dum paulo minus ducenti in Ægyptii damnatione consenserint 173, 13. e diuersis regionibus sumus, id est ex Eufratisia et utraque Cilicia et secunda Cappadocia et Bithynia et Thessalia et Mysia 148, 12. de aduersariis Orientalium: talem synodum ludo fecerunt Ægyptiaci, Palestini et cum Ponticis Asiæ cumque istis et Occidens 59, 32. asterisco signauit nomina episcoporum qui etsi synodum d. 22 m. Iun. 431 non legitime conuenire declarauerant, tamen eis quæ tum decreta erant, subscripserunt.

*Abraamius Amorii (Galatiæ salutaris) 82, 53.

*Ædesius Isidorum (Pamphylæ) 82, 50.

*Actius Pionitum Hellesponti 82, 41.

Alexander Apamiæ Syriæ (secundæ) metropolitanus 82, 2. 83. 88, 2. 96, 4. 116, 3. 311, 8.

Alexander Hieraspoleos Euphratesiæ metropolitanus [cf. 279 I] 82, 13. 83. 88, 8. 96, 11. 106. 116, 9. 311, 4.

Anastasius Tenedi Cycladum [cf. 279 IX] 82, 37. 96, 38. 116, 38. 311, 30.

Antiochus Bostrorum (Arabæ) metropolitanus 88, 16. 96, 10. 106. 116, 24. 311, 21.

Apringius Chalcidis (Syriæ primæ) legatarius concilii Orientalium [p. 64, 26. 66, 1. 70, 38] 88, 20. 106. 311, 6.

*Asclepiades Trapezupolis (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 57.

Asterius Amidæ Mesopotamiæ metropolitanus 82, 17. 88, 15. 96, 18. 106. 116, 12. 311, 20.

*Athanasius Diuelti Mœsiæ secundæ 82, 24.

*Athanasius Scepsiorum (Hellesponti) 82, 43.

Aurelianus Irinupolis Isauriæ 82, 52. 88, 28. 96, 34.

Ausonius Himeriæ (Osrœnæ) 88, 27. 96, 44.

Basilus Larissæ Thessaliæ metropolitanus [279 XI] 82, 19. 83. 96, 16. 116, 15. 311, 32.

*Benantius Hieraspoleos Frygiæ (Pacatianæ metropolitanus) 82, 22.

*Bernianus Pergæ Pamphylæ metropolitanus 82, 4. 83.

*Bosforius Gangrensis Paphlagoniæ metropolitanus 82, 20 (locum eius obtinente Diogene Ionopoleos). 96, 19. 116, 5.

*Commodus Tripoleos (Lydiæ) 82, 30.

Cyniacus Dioclitianopolis 116, 23.

Cyrillus Adanorum Ciliciæ primæ 82, 38. 88, 25. 96, 46. 116, 21.

*Cyrus Afrosiadis (Cariæ) metropolitanus 83.

Cyrus Marcupolis (Osrœnæ) 96, 47. 116, 35.

Cyrus Iyni (Phœniciæ paraliæ) metropolitanus 88, 14 (per Marcellinum). 96, 7. 116, 7.

*Dalmatius Cyzici (Hellesponti) metropolitanus 82, 7. 83.

Daniel Faustunopolitanus (Cappadociæ secundæ) 82, 44. 88, 40. 96, 12. 116, 25. 311, 35.

Dexianus Seleuciæ Isauriæ metropolitanus 82, 11. 83. 88, 10. 96, 6. 106. 116, 14. 311, 18.

- Diogenes Ionopoleos (Paphlagoniæ) 82, 20. 96, 45. 116, 31.
 Diogenes Seleucobeli Syriæ secundæ 82, 66. 88, 44. 106. 116, 41.
 Diogenes 311, 5.
 Dorotheus Marcianupoleos Mœsiæ secundæ metropolitanus [279 III] 82, 12. 83. 88, 6. 96, 21. 116, 11. 311, 22.
 Euagrius Valentiaë (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 58. 96, 49.
 *Eugenius Apolloniadis Bithyniæ 82, 36.
 *Euprepus Bizæ Europæ 82, 27.
 Eustathius Myrinæ [?] 96, 41.
 Eustathius Parnassi (Cappadociæ secundæ) 82, 46. 88, 42.
 Eustathius 311, 36.
 *Eutherius Stratoniciaë Lydiæ 82, 31.
 Eutherius Tyanorum Cappadociæ secundæ metropolitanus [279 VIII] 82, 16. 83. 88, 11. 96, 15. 116, 16. 311, 29.
 Filtatius Theodosianopolitanorum [Theodosianorum 88, 41] 82, 45. 88, 41.
 Fritilas Heracliaë Europæ metropolitanus 82, 5 [per Euprepium Bizæ]. 83. 88, 3. 96, 5. 116, 22. 311, 26.
 *Fuscus (Thyatiraë) Lydiæ 82, 29.
 Gerontius Claudiupolis Isauriæ 82, 51. 88, 24. 96, 23. 116, 17. 311, 19.
 Heliades Zeugmatis (Euphratesiæ) 88, 45. 96, 35. 116, 37. 311, 10.
 Helladius Ptolemaidis (Phœniciaë paraliæ) 88, 32. 96, 43. 106. 311, 17.
 Helladius Tarsi Ciliciæ (primæ) metropolitanus 82, 3. 83. 88, 7. 96, 9. 116, 2. 311, 15.
 *Hermolaus Attudeorum (Phrygiæ Pacatianæ) 82, 56.
 Hesychnus Castabalensis Ciliciæ secundæ 82, 39. 88, 33. 96, 26. 116, 33.
 Himerius Nicomediæ Bithyniæ metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 65, 6. 66, 1. 70, 38] 82, 6. 83. 88, 5. 96, 8. 311, 27.
 Iacobus Dorostoli Mœsiæ (secundæ) 82, 23. 88, 37. 96, 31. 116, 28. 311, 23.
 Iohannes Antiochiaë (Syriæ primæ metropolitanus) legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 14. 96, 1. 106. 311, 1.
 *Iohannes Aureliopolitarum Lydiæ 82, 33.
 Iohannes Damasci (Phœniciaë secundæ) metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 4. 96, 2. 106. 311, 12.
 *Iohannes totius Lesbi (Cyeladum) 82, 28.
 Iulianus Larissæ Syriæ secundæ 82, 65. 88, 43. 96, 48. 116, 40.
 Iulianus Sardicæ Daciensis (mediterraneæ) metropolitanus [279 XII] 82, 21. 83. 88, 12. 96, 12. 116, 4. 311, 3.
 *Libanius Palææ (Pamphyliaë) 82, 59.
 *Limenius Settenon poleos Lydiæ 82, 33.
 Macarius Laodicæ (Phœniciaë secundæ cf. p. 63, 7) 88, 19. 96, 22. 106. 311, 1.
 *Mæonius Sardeorum Lydiæ metropolitanus 82, 9. 83.
 Marcellinus Arcaë (Phœniciaë paraliæ) 88, 47. 96, 37. 116, 26. 311, 14.
 Marcianus Abryti (Mœsiæ secundæ) 88, 38. 96, 39. 116, 20.
 Maximinus [siue Maximianus siue Maximus] Anazarbi Ciliciæ secundæ metropolitanus 82, 10. 83. 88, 9. 96, 13. 116, 10. 311, 16.
 Maximus Dimitriadis Thessaliaë [279 XV] 82, 63. 88, 50. 96, 53. 311, 34.
 Meletius Cæsareæ [Neocæsariæ 88, 30. 96, 36. 116, 30; Cæsariæ Augustæ 106] Augustoeuphratesiæ 82, 68. 88, 30. 96, 36. 106. 116, 30. 311, 11.
 Musæus [siue Mosæus] Aradi et Antaradi (Phœniciaë paraliæ) 88, 30. 96, 24. 106. 116, 18.
 Nestorius Constantinopolitanus 83.
 Olympius Carpasæ Cypri 88, 19. 96, 33.
 *Paulus Daldi Lydiæ 82, 26.
 Paulus Emisenus (Phœniciaë secundæ) metropolitanus legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 88, 18. 96, 20. 311, 13.
 *Paulus Orymnorum (Pamphyliaë) 82, 48.
 Pausianus Ypatæ Thessaliaë [279 X] 82, 62. 88, 22. 116, 13. 311, 33.
 Petronius Neuaë (Arabiaë) 88, 53 [per Zosim Esbuntos]. 96, 51.
 *Petrus Prusæ Bithyniæ 82, 35.
 Petrus Traianupoleos Rodopæ metropolitanus 82, 18. 83. 88, 17. 96, 14. 116, 6. 311, 25.
 *Pius Pisinuntis Galatiæ (salutaris metropolitanus) 82, 14.
 Placcus Laodicæ (Syriæ primæ, ut uidetur) 88, 46. 96, 27. 116, 19. 311, 7.
 Polychronius Epiphaniæ 88, 29. 96, 25. 116, 32.
 Polychronius Heracliaë Cariæ 82, 54. 88, 23. 116, 36.

- Rabbulas Edessæ metropolitanus 88, 52. 96, 17. 116, 8.
 Salustius Coryci Ciliciæ (primæ) 82, 60. 88, 35. 96, 52. 116, 27.
 *Seuerus Sozopolis Pisidiæ 82, 40.
 *Seuerus Synnadensis Frygiæ salutaris 82, 8.
 Tarianus [siue Traianus] Augustæ (Ciliciæ primæ) 88, 34. 96, 32. 116, 34.
 Theoctistus Cæsariæ Thessaliæ 82, 63, 88, 26. 116, 42.
 Theodoretus Cyrii Augustoeuphratesiæ legatarius concilii Orientalium [p. 64, 25. 66, 1. 70, 38] 82, 67. 88, 48.
 96, 29. 106. 311, 9.
 *Theodorus Attaliæ 82, 47.
 Theophanius Philadelphiæ Lydiæ 82, 25. 88, 51. 96, 28. 116, 29.
 Theosebius Cii Bithyniæ [279 XIII] 82, 34. 88, 21. 96, 40. 311, 28 [?].
 *Timotheus Germinorum Hellesponti 82, 42.
 *Timotheus Scythiæ 82, 15.
 *Timotheus Terminu et Eudociadis (Pamphylia) 82, 49.
 Tranquillinus Antiochiæ Pisidiæ metropolitanus 82, 1. 96, 3. 116, 1. 311, 31.
 Valentinus [siue Valentinianus] Malli (Ciliciæ primæ) 82, 61. 88, 36. 96, 30. 116, 39.
 Zebinus 311, 24 cf. 187, 22.
 Zosis Esbunti Arabiæ 82, 55. 88, 39. 53. 96, 50.

III

INDEX NOMINVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

- Abbibo cf. ind. I. episcopo Dolichis (Euphratesiæ) 162, 2. 161, 11. impietate commissa in A. episcopum 160, 30. 203, 30. — inter Euphratesiæ episcopos epistulas dat 157, 19. 162, 17 et accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13.
 Ablatio domestico quæstoris 225, 8.
 Abraamius cf. ind. III.
 Acacius episc. Berœæ cf. ind. I. II. 85, 13. Romæ fuit 99, 8. Iohannes Antiochenus cum aliis ad eum peruenit 85, 20. idem iter assumpsit ad A. 114, 17. 113, 8. 222, 28. 140, 7. — litteras accipit 58, 28. 98, 3. 101, 19. — 109, 15. 182, 3.
 Acacius episc. Melitinensis cf. ind. I. allegationem A. 99, 21. 147, 13. — 203, 36. — 139, 20. — 231, 28.
 Acacii diaconi 174, 14. 180, 19.
 Acacio diacono et xenodocho in Ægypto 186, 37.
 Acephali 181, 28. cf. ind. I sub (Rusticus).
 Acylinum episcopum e Barbalisso expulsus 177, 25. 176, 5. 204, 16. — ad Alexandrum Hierapolitanum confugit 177, 26. 197, 17. 198, 26. — inter Euphratesiæ episcopos epistulas dat 157, 20. 162, 18 et accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13. 162, 2. — 176, 5.
 Adamantio presbytero et archimandrita 229, 27.
 Ædesius episc. cf. ind. III.
 Aetius episc. cf. ind. III.
 post sermonem Afthonii presbyteri 79, 12.
 Agapio presbytero et gazophylaci in Ægypto 186, 38.
 Alexander episc. Alexandriæ 209, 25.
 Alexander episc. Apaniæ metropolitanus Syriæ secundæ cf. ind. I. III. contestationem Cyrillo dirigit 27, 29. cum Iohanne Antiocheno peruenit ad Acacium Berœensem 85, 21. propositiones [ep. 142] directæ Cyrillo ex consilio Iohannis Antiochiæ, Alexandri Hierapolis, Macarii Laodiciæ, A. et Theodreti Cyrii 92, 30. ab instante corporali infirmitate 159, 34.
 Alexander episc. Hierapolis metropolitanus Euphratesiæ cf. ind. I. II. III. quadragesimum iam annum ago quod mea plango peccata 98, 12. ante triginta annos pugnavit contra quendam monachum Apollinaristam 187, 31. ab Iohanne Antiocheno laudatur 192, 4. ecclesiam sub debito fecimus 185, 33. 15. fuit in consilio Antiocheno 91, 13. 92, 30. 100, 1. 136, 5. cum Theodoreto collocutus est et in Antiochia et in Berœa et in Hierapoli 109, 6. 136, 5. in Arbathimila 133, 25. 135, 12. 186, 27. ultra annum post aduentum Pauli [433] memet ipsum ab Antiocheni communionem seiunxi 158, 26. sacra contra eum 166, 36. 168, 34. 169, 6. conuentus in Zeugmate 134, 17. 30. 135, 15. 138, 28. 186, 27. quantum a populo diligatur 201, 21 sq. exiliatus est in Famothin Ægypti metallum 203, 28. litteras accipit 85, 19. 86, 25. 87, 21. 91, 1. 95, 27. 100, 24. 102, 34. 104, 7. 25. 105, 3. 108, 32. 112, 24. 113, 33. 117, 8. 18. 127, 12. 129, 1. 134, 8. 28. 135, 7. 136, 30. 137, 29. 140, 36. 142, 14. 26. 143, 31. 144, 36. 149, 19. 156, 19. 158, 31. 159, 13. 29. 162, 1. 164, 36. 170, 23. 172, 13. 174, 10. 175, 16. 176, 23. 182, 33. 183, 11. 186, 4. 187, 35. 190, 19. 195, 28. 196, 24. 198, 37. 199, 17. 213, 18. — collectionem possidebat gestorum et epistularum 99, 24. 130, 18. 186, 1. 36. 188, 22. ab Irinæo per omnia ualde laudatur 182, 16. 133, 11. 191, 4. — 109, 14. 189, 24.

- Alfius episc. expulsus 89, 34.
 Ambrosius cf. ind. II. in Occidente A. 209, 23. —
 Mediolanensis A. 211, 32.
 Ammonio comiti 223, 32, 35.
 Amphiloehius (episc. Iconii) 209, 26.
 Anastasius episc. Tenedi cf. ind. III. 204, 6.
 compresbytero Anastasio 169, 29.
 Anatolio magistro militiæ 139, 35 (160, 1).
 Andreas episc. Samosatenus cf. ind. I. II. uinctus
 in lecto 137, 34. 59, 22. somnium de Apollinario
 et Iohanne Antiocheno 101, 2. 127, 22. cum
 Theodoro deliberat 132, 18. Iohannes An-
 tiochenus ab A. præculpatas 112, 25. — 109, 16.
 203, 3. — litteras accipit 59, 21. 99, 32. 102, 4.
 103, 19. 129, 30. 137, 15. 138, 9.
 Antiochum præf. præf. cf. ind. I. 64, 12. 1. 79, 36.
 Antiochus episc. Bostrorum metropolitanus Arabiæ
 cf. ind. III. 210, 9.
 Antonius Chalcidis chorepiscopus 171, 18.
 Apollinarius in unaquaque antiquarum synodorum
 esse hæreticus iudicatus 8, 10. Vitalis ab Apolli-
 nario consecratus 53, 5. contra eum scripsit
 Athanasius epistolam ad Epictetum 93, 24. in
 Romam coram Damaso motum est de hæresi
 Apollinarii 99, 8. — 5, 14. 30. 8, 2. 32. 43, 3. 53, 14.
 58, 31. 89, 9. 98, 15. 102, 6. 104, 27. 111, 1.
 112, 36. 120, 35. 131, 13. 147, 23. 164, 10.
 179, 40. 194, 8. 208, 15. 218, 37. 221, 19. som-
 nium Andreæ Samosateni de A. 101, 2. 127, 22.
 Apollinariani 8, 16. dum Iulianus quidam uita
 euangelica uiuens Apollinarii morbo langueret
 187, 31. Maximum monachi habitu circumpositum
 et feruenter Apollinarii morbo languentem 208, 10.
 Appiniano duci Mesopotamiæ 163, 37.
 Apringius episc. Chalcidis cf. ind. III. 58, 29.
 Archelaus episc. uenit cum Iohanne Antiocheno
 Berceam ad Acacium 85, 21. multatus est ab
 augustali Seleuciæ 113, 28.
 Aristolaus tribunus et notarius cf. ind. II. pro pace
 facienda misit Theodosius imperator ad Iohannem
 et Cyrillum 91, 1. 140, 19. 167, 33. 200, 1. per
 Aristolaum 92, 1. 91, 24. in ianuis est 91, 5.
 99, 39. propositiones [ep. 142] directæ sunt ab
 Acacio Berceensi per A. Cyrillo 92, 28. 222, 12.
 15. 21. direxit ab Ægypto magistranium cum
 litteris Cyrilli [145] 102, 5. 222, 27. antequam
 Paulus et A. ad Antiochiam remearent 115, 2.
 222, 34. 223, 3. 9. 18. 37. 224, 19. tradentes
 epistolam [71] Aristolao 128, 13. (ad episcopos
 Ciliciæ primæ) ueniente cum decreto imperiali
 A. 204, 30. 37. 210, 7. et prius et nunc suscipientes
 principis de pace sanctionem per A. 208, 31.
 210, 15. — litteras accipit 206, 15. 229, 25.
 230, 1. — iugalem eius 223, 38.
 Arrius 5, 14. 30. 53, 14. 98, 17. 102, 6. 104, 27.
 147, 23. 209, 16. 220, 22. Arriani et Macedoniani
 211, 28. Arrianorum temporibus 85, 14.
 Artaba: 223, 11. 225, 3. 5.
 Asclepiades episc. Trapezupolis cf. ind. III.
 Asterius episc. Amidæ metropolitanus Mesopotamiæ
 cf. ind. III.
 Athanasius episc. Alexandriae cf. ind. II. 209, 25.
 211, 8. 213, 33. 232, 3.
 Athanasius episc. Diuelti cf. ind. III.
 Athanasius episc. Scepsiorum cf. ind. III.
 Athanasius episc. a Iohanne Antiocheno in ciuitate
 quadam Euphratesiæ ordinatus 157, 11. 160, 37.
 Atticus episc. Constantinopolis 209, 26.
 ad Augustas 162, 18. ad A. siue reginas 48, 25.
 Augustinus 211, 32.
 Aurelianus episc. Irinupolis cf. ind. III.
 Aurelius Flauius 187, 24.
 Ausonius episc. Imeriæ cf. ind. III.
 beato Babyla 195, 15.
 Baradotum monachum 170, 31.
 Barsis (episc. Edessæ) 175, 7.
 Basilius de Ancyra 53, 2. 8.
 Basilius episc. Cæsareæ Cappadociæ 53, 2. 209, 26.
 211, 8. 232, 4.
 Basilius episc. Larisæ metropolitanus Thessaliæ cf.
 ind. III. 204, 9.
 presbyterum Basilium 180, 29.
 Benantius episc. Hierapolis Phrygiæ cf. ind. III.
 Berinianus episc. Pergæ metropolitanus Pamphylis
 cf. ind. III.
 Beronicianus episc. Tyri 206, 15. 40. 207, 30.
 Bosforius episc. Gangrensis metropolitanus Pam-
 phylis cf. ind. III.
 Cælestino papa Romano 132, 38. Nestorii iudicium
 de eo 25, 34.
 Flauius Candidianus cf. ind. I. II. magnificus et
 gloriosissimus comes deuotissimorum domesti-
 corum 33, 12. 31. 34. 8, 35. 30, 17. 43, 29. 38.
 86, 7.
 per Chometum 186, 37.
 Chryseroti præposito 223, 8. 12. 224, 1. 14. 25. 36.
 Claudianus presbyter (Alexandrinus) 222, 1. 223, 2.
 224, 20. 35. 38. 225, 10.
 Commodus episc. Tripolis Lydiæ cf. ind. III.
 Cosmæ et Damiani basilicam 160, 28.
 Cyprianus (episc. Carthaginis) cf. ind. II. 209, 24.
 Cyrillus episc. Adanorum cf. ind. III. litteras dat
 inter episcopos primæ Ciliciæ 158, 33. 204, 32.
 accipit 181, 1.
 Cyrillus episc. Alexandriae cf. ind. I. II. commem-
 rarum passim. ægritudine laborat 222, 11. 223, 4.
 Paulo quodam filio fratris [immo sororis] C. 85, 31.
 Nestorii sermones in excerpando falsauit 26, 4.
 147, 14. Iohannes comes largitionum in custodia
 Cyrillum tenet ac Memnonem 57, 31. 59, 12.
 ab imperatore non restituitur 69, 8. 85, 33. multa
 pecunia quam dedit C., obruit ueritatem 85, 28
 cf. ep. 293. 294. dum custodiretur in Epheso,
 fuga est usus 85, 34. C. circa pacem malas artes
 115, 1. 222, 15 sq. litteras accipit 27, 23. 118, 15
 [= 232, 8]. 212, 20. 240, 1 [falsata]. appellatur

- Ægyptius 99, 34. 100, 3. 8. 103, 36. 104, 27. 30.
 105, 10. 34. 106, 14. 114, 19. 130, 2. 3. 10. 27.
 133, 31. 134, 2. 143, 37. 144, 7. 15. 150, 20.
 157, 31. 164, 3. 18. 173, 24. 213, 35. 215, 8.
 Ægyptiacum 25, 31. abominationis Ægyptiacæ
 138, 32. Ægyptiacæ deiectionis 214, 5. etiam
 Ægyptus dicitur 6, 2. 59, 28. 113, 25.
 Cyrilli capitula commemorantur passim;
 locos grauiore inuenies in ind. II sub ep. 8.
 qui se quasi Cyrilli sequaces extollunt 227, 39.
 Cyrus episc. Afrosiadiis metropolitanus Cariæ cf.
 ind. III.
 Cyrus episc. Marcupolis cf. ind. III.
 Cyrus episc. Tyri metropolitanus Phœnicie paralie
 cf. ind. III.
 Dalmatius episc. Cyzici metropolitanus Hellesponti
 cf. ind. III.
 Dalmatium abbam 223, 23.
 episcopo Romæ Damaso 99, 7. 145, 38. 209, 23.
 Cosmæ et Damiani basilicam 160, 28.
 Danihel episc. Faustinopolis cf. ind. III.
 Danihel presbyter 231, 7. 232, 6.
 Daud inter episcopos Euphratesiæ litteras dat
 157, 19. 162, 17. recipit 149, 20. 158, 32. 159, 13.
 162, 1.
 Dexianus episc. Seleuciæ metropolitanus Isauriæ
 cf. ind. III. 58, 29.
 pro Theodoro (Mopsuesteno) et Diodoro (Tarsensi),
 208, 20. 26. Theodori et D. scripta 210, 32. 211.
 1. 11. 212, 9. cf. ind. II.
 Diogenes episc. Ionopoleos cf. ind. III.
 Diogenes episc. Seleucobeli cf. ind. III. 58, 30.
 Dionysio præsi utriusque militiæ et ex consule
 [cons. 429] 196, 13. magistrum militiæ Orientis
 196, 21. 168, 33. 169, 5. 199, 31. cf. ind. I.
 Dionysii Alexandrini pontificis 211, 28.
 Dioscorum 181, 29. sequaces Dioscori 228, 5. secta-
 tores D. et Eutyche 118, 17. in codicibus Dios-
 corianorum 225, 12 cf. ind. I.
 de Domitiano quæstore 155, 2 sq. 155, 35.
 Domnino cubiculario 224, 32.
 Domno Antiocheno præsule 181, 24.
 Donatistæ 211, 29.
 Donati presbyteri 174, 14. 180, 18.
 Dorotheus episc. Marcianupolis metropolitanus
 Mœsiæ secundæ cf. ind. I. III. 87, 36. 203, 31.
 litteras accipit 165, 11.
 Droseriæ cubulariæ 224, 12. 223, 7. 20.
 Eliseus episc. expulsus 89, 34.
 Epiphani archidiaconi et syncelli Cyrilli 222, 6
 cf. ind. I.
 Epiphanio monacho Alexandrino 240, 19.
 Euagrius episc. Valentie cf. ind. III.
 Eudocius episc. ciuitatis cuiusdam Mœsiæ inferioris
 203, 33.
 Eugenius episc. Apolloniadis Bithyniæ cf. ind. III.
 Eulogio Alexandrino presbytero 223, 28.
 Eunomius 53, 14. 102, 6. 104, 27. 147, 23. 220, 22.
 Euprepus episc. Bizæ cf. ind. III.
 Euricianus tribunus 170, 29.
 Eusebius (episc. Samosatenu) 175, 6.
 Eustathius (episc. Antiochiæ) 209, 27.
 Eustathius episc. Myrinæ [?] cf. ind. III.
 Eustathius episc. Parnassi cf. ind. III.
 Eustathius episc. cum Iohanne Antiocheno uenit
 ad Acacium Berœam 85, 22.
 Eustathium 225, 8.
 Eustochium presbyterum 144, 30.
 Eustolianus episc. ut uidetur 187, 22.
 Eutherius episc. Stratoniciæ Lydiæ cf. ind. III.
 Eutherius episc. Tyanorum metropolitanus Cappa-
 docie secundæ cf. ind. I. II. III. 87, 25. cum
 Helladio episc. Tarsi Xystum papam Romanum
 litteris adit 145, 16. 204, 3. — 109, 14.
 Eutyche 223, 25. 39. sectatores Dioscori et E.
 118, 17. Eutycheiani dogmatis 118, 14.
 Felici præposito 210, 26.
 Filtatius episc. Theodosianupolis cf. ind. III.
 Firmus episc. Cæsareæ metropolitanus Cappadociæ
 primæ cf. ind. II. turbator 80, 2. 87, 23. 141, 6.
 litteras accipit 7, 26. 231, 28.
 Flauianus (episc. Antiochiæ) 209, 27.
 Florentio assessori præf. præf. 224, 26.
 Fritilas episc. Heracleæ metropolitanus Europæ
 cf. ind. III.
 Fuscus episc. Thyatiræ cf. ind. III.
 Gemellini (episc. Perræ) 136, 33.
 Gerontius episc. Claudiupolis cf. ind. III.
 Gregorius episc. Nazianzenus cf. ind. II. 209, 26.
 211, 8. 232, 4.
 Helenianæ quæ est præfecti præf. 224, 24.
 Heliades episc. Zeugmatis cf. ind. III. inter epi-
 scopos Euphratesiæ litteras dat 157, 19. 162, 17.
 accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13.
 Heliam presbyterum 91, 22.
 Heliodorus episc. inter episcopos Ciliciæ secundæ
 litteras dat 159, 13.
 Helladius episc. Ptolemaidis cf. ind. III.
 Helladius episc. Tarsi metropolitanus Ciliciæ primæ
 cf. ind. I. II. III. 27, 29. Maximiani episc. Con-
 stantinopolis synodicam non recepit 90, 1. 15.
 cum Euthero episc. Tyanorum Xystum papam
 Romanum litteris adit 145, 16. 181, 11. sacra
 contra eum directa 166, 36. 168, 34. 169, 6.
 litteras accipit 155, 9. 90, 1. 95, 5. 105, 18.
 106, 24. 111, 33. 141, 10. 155, 36. 160, 34.
 180, 13. 184, 1.
 Hermogenes inter episcopos Ciliciæ secundæ litteras
 dat 159, 13.
 Hermolaus episc. Attudeorum cf. ind. III.
 Hesycheus episc. Castabalarum cf. ind. I. III. inter
 episcopos Ciliciæ secundæ litteras dat 159, 13.
 Himerius episc. Nicomediæ metropolitanus Bithyniæ
 cf. ind. III. litteras accipit 107, 11.
 Iacobus episc. Dorostoli cf. ind. III.
 Iacobum monachum 170, 30.

- Ibas (episc. Edessæ) cf. ind. II. Theodoret et I. dicta 180, 11. Theodori et I. et Theodoret scripta 205, 36.
- Iephthahe episc. expulsus 89, 34.
- Innocentius papa Romanus 209, 23.
- Iohannes magnificentissimus et gloriosissimus comes uniuersarum largitionum 57, 29. 53, 28. 85, 16. cf. ind. I.
- Iohannes episc. Antiochiæ cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. debili corpore 114, 17. 91, 8. paruo tempore in Constantinopolim 7, 29. pugnat contra Cyrilli capitula 8, 5. 147, 20 cf. 157, 38. 163, 34. 167, 26. 199, 37. 213, 36. sero ad concilium Ephesenum uenit 27, 24. 36. 32, 2. 33, 25. 30. 35. 213, 28. 221, 26. Meletius episc. Mopsuestiæ cum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepit 195, 2. interlocutus est 58, 27. uerba quæ nos instruxerunt in Epheso 111, 20. laudat Alexandrum Hierapolitanum 192, 4. collegit in Tarso concilium 104, 11. 164, 33. 167, 30. 194, 12. 221, 28. de subdola assentatione Antiochiæ gesta 221, 28. 91, 11. 93, 8. 99, 39. 102, 32. 104, 11. 134, 14. 136, 5. 222, 36. uenit ad Acacium Berœam 85, 20. traducit omnes 104, 2 cf. 103, 29. 112, 12. 25. 147, 30. 157, 27. 167, 37. 184, 28. 194, 22 sq. 199, 39. 207, 36. 213, 29. fuit in Berœam 113, 7. 114, 17. festinat ad Berœam 140, 7. ex consilio Iohannis Antiochiæ 92, 29. pactio secreta cum Theodoro 153, 40. Verius qui pro I. Constantinopolim latitat 155, 6. sacra impetrauit contra episcopos Ciliciæ secundæ 155, 2. quæ ab Antiocheno inique commissa sunt 162, 2. 31. 170, 37. 172, 32. 185, 30. gloriatur quod totum peruertit Orientem 208, 28. litteras accipit 4, 33. 109, 18. 114, 9. 131, 19. 144, 10. 163, 9. 179, 32. 191, 20. 207, 2. 228, 35. iudicium Alexandri Hierapolitani de eo 188, 27. somnium Andreæ Samosatani de Iohanne 101, 2. 127, 22. — 109, 15.
- Iohannes episc. Auriliopolis cf. ind. III.
- Iohannes præclarus ecclesiæ doctor, Constantinopolitanus episcopus 190, 12. 209, 25. 211, 31.
- Iohannes episc. Damasci cf. ind. III. 58, 28. cf. 210, 5.
- Iohannes episc. Germaniciæ 138, 26. 140, 37.
- Iohannes episc. Lesbi cf. ind. III.
- Iohannes episc. expulsus 89, 33.
- Iohanni presbytero et archimandritæ 229, 15.
- Irinæus cf. ind. I. ad magnificentissimum Christi amatorem I. 5, 6. I. uita 181, 21. epp. 97—101 ad imperatorem portat 48, 1. post Irinæi discessum 50, 22. in Petram relegatus 203, 6. Nestorianus 79, 8. 181, 22. Theodoretum uituperat 181, 27. Alexander episc. Hierapolitanus ab I. per omnia ualde laudatur 182, 16. 133, 11. 191, 4.
- Isidorus præf. præf. patricius 203, 13.
- Iulianus episc. Larissæ Syriæ secundæ cf. ind. III.
- Iulianus episc. Sardicæ metropolitanus Daciæ mediterraneæ cf. ind. III. 204, 11.
- Iulianus uita euangelica uiuens Apollinari morbo languebat 187, 31.
- imperatorem Iustinianum toto tricennali tempore 205, 34. ante fere annum mortis I. 240, 20.
- Iuuenalis (episc. Hierosolymorum) 27, 28.
- Lausum 223, 40.
- Libanius (episc. Palææ Pamphylæ cf. ind. III. clarissimum Libianum Euphratesiæ iudicem 200, 14. 198, 28. cf. ind. I.
- Limenius episc. Settenon polcos cf. ind. III.
- Longinus comes 87, 25.
- Macarius episc. Laodiciæ (Phœnicæ secundæ) cf. ind. III. 58, 29. ex consilio M. 92, 30. — 179, 13.
- Macedonius 171, 17.
- Macedoniani 211, 28.
- Mæonius ep. Sardium metropolitanus Lydiæ cf. ind. III.
- Manetis 211, 38. Manichæus 209, 17.
- Manichæi 52, 9. 22. 211, 37.
- Maranas presbyter Hierapolitanus 171, 17.
- Maras episc. inter episcopos Euphratesiæ litteras dat 157, 19. 162, 18; accipit 149, 20. 158, 32. 159, 13. 162, 1.
- Marcellæ cubiculariæ 223, 7. 20. 224, 10. 12.
- Marcellinus episc. Arcæ cf. ind. III.
- Marcianus ep. Abryti cf. ind. III.
- Marcion 209, 17.
- Marinianum 157, 10. 160, 42.
- Maris episc. 85, 22.
- Martino compresbytero 88, 2. 41.
- Martyrius presbyter 187, 20 cf. ind. II.
- Maru episc. 85, 22.
- Matronianus episc. inter episcopos Ciliciæ primæ litteras dat 158, 32.
- Maximianus episc. Constantinopolis cf. ind. II. ordinatus a Cyrillianis 80, 5. 144, 28. legatariis Orientalium in Constantinopolim non permisit intrare 85, 35. M. synodica 90, 2. 16. — 139, 20. — litteras accipit 222, 6. qui nuper obiit 170, 2. 174, 2.
- Maximinus episc. Anazarbi metropolitanus Ciliciæ secundæ cf. ind. I. III. 143, 29. sacra contra eum 166, 31. 168, 34. 169, 6. litteras accipit 155, 1. 178, 6.
- Maximus episc. Dimitriadis cf. ind. III. 204, 10.
- Maximo magistriano 139, 38. 102, 5.
- Maximum monachi habitu circumpositum et feruenter Apollinari errore languentem 208, 10. archimandritam M. 231, 20. 229, 15.
- Meletius episc. Antiochenus 175, 6. 209, 27. 213, 32.
- Meletius episc. Mopsuestiæ cf. ind. I. 106, 14. 198, 30. Iohannem Antiochenum euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem suscepit 195, 2. litteras dat inter episcopos Ciliciæ secundæ 159, 13. 203, 35. litteras accipit 160, 23. 177, 8. 31. 192, 10. 197, 18.
- Meletius episc. Neocæsareæ Euphratesiæ cf. ind. III. 58, 29. 157, 1.

- Meliton orthodoxus 53, 4.
 Meliton hæreticus 53, 4.
 Memnon episc. Ephesi dictum 44, 14. in custodia tenetur 57, 30. 59, 12. ab imperatore non restituitur 69, 9. 85, 33.
 Minodorus episc. inter episcopos Ciliciæ primæ litteras dat 204, 32.
 Mocimum œconomum Hierapolitanæ ecclesiæ 182, 21. cf. 139, 6.
 Musæus episc. Aradi et Antaradi cf. ind. III. 231, 15.
 Nectarius episc. Constantinopolis 209, 25.
 Neoterium comitem 167, 3. 179, 35.
 Nestorius episc. Constantinopolis cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. eius initia approbata 132, 37. dum presbyter Antiochiæ fuerit 133, 1. desideratur a populo Constantinopolitano 89, 2. 174, 7. appellatur persona 134, 29. 135, 8. 136, 1. 8. 12. 17. 20. 21. 168, 15. 170, 13. 177, 33. 184, 35. 208, 29. 213, 29. litteras accipit 64, 1. 149, 38. 189, 6. 205, 16.
     Rustici ratiocinationes 81, 12. 108, 22. 112, 17. 181, 36.
     Nestoriani erroris 172, 4. Nestoriani 211, 33.
 olippum [nomen corruptum] presbyterum Mopsuestiæ 143, 37.
 Olympiadem 223, 19.
 Olympius episc. Carpasæ cf. ind. III.
 Optimus (episc. Melitenæ) 209, 26.
 Oresti et Stephano singulariis 203, 21.
 Origenes 211, 27.
 per Palladium magistrarium 39, 29.
 Parthenio presbytero et archimandrita cf. ind. I. 175, 14. 187, 6.
 Patricius diaconus 86, 5.
 Pauli (apostoli) sepulturæ 193, 29.
 Paulo præposito 223, 6. 224, 4.
 Paulus episc. Daldi cf. ind. III.
 Paulus episc. Emesæ cf. ind. I. III. commemoratur passim. infirmitatem corporis et senectam 113, 17. 58, 29. fuit Berœæ 139, 37. iter ad Ægyptum 113, 10. 114, 2. 19. 164, 4. 167, 37. P. ad Cyrillum impias pactiones 115, 1. 222, 31. 129, 1. 24. 130, 11. 133, 27. 38. 134, 9. 23. antequam P. et Aristolaus ad Antiochiam remearent 115, 2. exiuit ab Ægypto 125, 6. post aduentum Pauli 158, 27. ante quattuor annos mox ut uenit ab Ægypto ter beatus [i. e. iam mortuus] Paulus 209, 41.
 Paulus episc. Orymnorum cf. ind. III.
 Paulus Samosatenus 52, 23. 209, 17.
 Paulo filio fratris [immo sororis] Cyrilli, qui illic comes erat consistorianorum.
 Pausianus ep. Ypatæ cf. ind. III. 204, 8.
 Pelagius 211, 31.
 Petronius episc. Neuræ cf. ind. III.
 Petrus episc. Prusæ cf. ind. III.
 Petrus episc. Traianopolitanus cf. ind. III.
 Petrus episc. expulsus 89, 33.
 Philippo 223, 2. 225, 10.
 Photinus 209, 17.
 Photius presbyter cf. ind. II. 187, 20. — cum Irinæo in exilium missus 203, 11.
 piscator nomen irrisorium aulici cuiusdam 113, 23.
 Pius episc. Pessinuntis cf. ind. III.
 Placcus ep. Laodicæ (Syriæ primæ, ut uidetur) cf. ind. III.
 Plintha magistro militiæ 88, 20.
 Polychronius episc. Epiphaniæ cf. ind. III.
 Polychronius ep. Heræleæ Cariæ cf. ind. III.
 Preponianus 187, 22.
 Proclus episc. Constantinopolis cf. ind. I. II. ante schisma consecratus 170, 10. 173, 17. de ordinatione P. 154, 21. 179, 22. 24. — 164, 39. 169, 26. 37. 170, 2. 172, 25. 205, 8. Orientis episcopis in Antiochiam dirigente tomum P. 231, 31. — 241, 26. — litteras accipit 208, 19. 28.
 Pulcheriæ Augustæ ancillæ dei 223, 6. 14. 40. 224, 10. cf. 162, 18.
 Rabbulas episc. Edessæ metropolitanus Osroenæ cf. ind. I. III. se ab Orientali synodo separauit 86, 26. 87, 10. — 136, 33. 139, 9. 187, 13. litteras accipit 140, 16.
 Romano cubiculario 223, 6. 224, 29.
 Ruphino domestico magistri (offic.) 225, 6.
 Sabellius 209, 17.
 Salustius episc. Coryci cf. ind. III.
 Saturninus contra Dorotheum episcopus Marcianopolis ordinatus 88, 20 sq.
 Scholasticium eunuchum imp. Theodosii 51, 33. 50, 1. cubiculario 224, 36. 38. 225, 4. 223, 11. — 85, 29.
 Scylacio presbytero et archimandritæ 186, 38.
 basilicam Sergii martyris 163, 4. 162, 37. 185, 32.
 Seuerus episc. Sozopolis cf. ind. III.
 Seuerus episc. Synnadorum cf. ind. III.
 Simonem magum 145, 22. 209, 18.
 Simonianos i. e. Nestorianos 205, 11. 206, 20.
 Solomoni domestico Chryserotis 224, 20. 26.
 Oresti et Stephano singulariis 203, 21.
 Stratigium diaconum 107, 29.
 Symeonem monachum 170, 30.
 Tarianus episc. Augustæ cf. ind. III. litteras dat inter episcopos Ciliciæ primæ 204, 33.
 Tarsicio diacono 169, 30.
 Tauro præf. præf. atque patricio 154, 20. 155, 19.
 Thalassius episc. cum Iohanne Antiocheno ad Acacium uenit Berœam 85, 22.
 Thalassio presbytero et archimandritæ 229, 15.
 Theoctistus episc. Cæsareæ Thessaliæ cf. ind. III.
 Theodoretus episc. Cyrrî cf. ind. I. II. III. commemoratur passim. corpus infelix 109, 10. 101, 23. 127, 4. 142, 12. 189, 9. cum prius assueti fuisset sæpius ire ad Antiochiam 107, 23. — 58, 29. — quæ ad episcopos a nobis dicta sunt 85, 5. — uenit cum Iohanne Antiocheno ad Acacium Berœam 85, 22. fuit in consilio Antiocheno

- 91, 13. 92, 30. 136, 5. et in Antiochia et in Bercea et in Hierapoli sæpius cum Alexandro Hierapolitano collocutus est 109, 6. cf. 157, 3. in Arbathimila 133, 25. 135, 12. 15. 186, 27. cum Andrea episc. Samosatorum deliberat 132, 18. pactio secreta cum Iohanne Antiocheno 153, 40. sacra contra eum 166, 36. 168, 34. 169, 6. post introitum Th. in Antiochiam 176, 24. cf. 171, 4 37. 173, 32. colloquens Iohanni 181, 8. 182, 22. 186, 5. 27. redit a Germanicia 189, 10. his qui circa Theodoretum sunt 205, 24. litteras accipit 102, 21 103, 31 125, 12 130, 9. 133, 22. 135, 28. 144, 36. 149, 19. 150, 20 153, 39. 158, 31. 159, 13. 162, 1. 164, 36 171, 6. 173, 7. 174, 32. 186, 21. 188, 14. ab Irinæo accusatur 79, 10. 127, 6. 191, 11 205, 28 Theodori et Ibæ et Theodoretæ scripta 205, 36. 180, 11 a Rustico defenditur 81, 10. 108, 26 109, 13. 112, 18. 123, 12. 132, 27. 134, 22 135, 10. 172, 1 181, 16. 189, 27. 202, 34. 205, 28 ex his uero et illud iterum roboratur quod a nobis intentio Th. intergerrime comprehensa sit 203, 4. cf. ind I sub Rustico.
- Theodorus episc. Attalæ cf. ind. III.
- Theodorus episcopus in secunda Phœnicia (Damasci) ordinatus 210, 5
- Theodorus episcopus Mompsuestiæ 211, 1 212, 23. ecclesiæ cuius Th. extitit doctor 195, 16. 4 168, 23. a Rabbula anathematizatus 86, 30. 212, 23 Nestorii atque Th. dogmata 118, 23. 29 [= 232, 13 18] 211, 9 212, 13. 18 21. 32. 227, 34. capitula ex codicibus excerpta Th. et Nestorii malis sensibus convenientem habentia intellectum 231, 33 Th. et Diodoro 208, 19 26 210, 32. 211, 11. Theodori 211, 7. 232, 2. — 118, 18. 205, 36. 212, 9. 213, 9.
- Theodoro domestico Scholasticæ cubiculari 224, 37.
- Theodosius imperator cf. ind I II. intrante imperatore in Constantinopolim cum parte aduersa 73, 31. dum cum Orientalibus sentiret 85, 27. approbavit Nestorii initia 132, 37. præceit ut nullus Orientalium episcoporum Constantinopolim proficisceretur 156, 20 relationes et litteræ ad cum directæ 33, 29. 39, 10. 46, 1. 48, 2. 50, 21. 53, 30. 55, 14. 71, 31. 74, 11 76, 4. 80, 27 127, 26. 204, 29. 210, 30 213, 2.
- Theodotus episc. Ancyrae cf. ind. I. II turbator 80, 2. — 231, 28.
- Theofanius episc. Philadelphæ cf. ind. III 86, 19.
- Theophilus episc. Alexandriæ 209, 25. 232, 4.
- Theosebius ep. Cii cf. ind III. litteras accipit 126, 8 — 204, 13
- Thomatem episc. Mompsuestiæ 196, 15. 210, 24.
- Thomam monachum 144, 31.
- Thomam 231, 27
- Timotheus episc. Germinorum cf. ind. III
- Timotheus episc. Scythiæ cf. ind. III
- Timotheus episc. Terminusu cf. ind III
- Flavius Titus gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum, implens locum magistræ militiæ potestatis 200, 16 168, 33 170, 24. 29 39. 176, 7. 193, 33 200, 37. 201, 10. 202, 11
- Tranquillinus episc. Antiochiæ metropolitanus Pisiæ cf. ind III 27, 29
- Valentinus episc. Malli cf. ind III inter episcopos primæ Ciliæ litteras dat 204, 32
- Valentinus 209, 17
- Valerianus episc. Mæsiæ (secundæ) 203, 33.
- Venerius qui pro Iohanne Constantinopolim latitat 155, 6. 10
- Vitalis orthodoxorum episcopus 53, 4.
- Vitalis ab Apollinario consecratus 53, 5.
- Vitalem monachum in Cappadocia 212, 10
- Xystus episc. Romæ 139, 20 145, 17. 149, 8. 205, 8.
- Υπατία quæ philosophiam docebat in Alexandria 240, 1 cf. ind I
- Υπατίου qui est ex ordine [i e officio] magistræ militiæ 200, 38
- in ecclesia sancti Zachari 171, 19
- Zebinas 187, 22 242, 24
- Zenobius ep. Zephyri cf. ind I 195, 28 203, 37 litteras dat inter episcopos Ciliæ primæ 158, 33
- Zosis episc. Esbuntis cf. ind. III.

V

INDEX LOCORVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

- episc. Abryti 38, 38 46, 39 67, 18
- Accomitensis monasterii cf. ind I 25, 22 242, 1. 243, 34
- episc. Adanorum Ciliæ primæ 29, 10 38, 25. 46, 46 Adanæ 67, 19
- qui in Ægypto fuerunt 186, 37. ex Æ 187, 12. Famothin Ægypti metallum 203, 29. Ægyptiaci 59, 32. cf. Cyrillus.
- episc. Afrodisiadis metropolitanus 31, 25.
- Alexandria commemoratur passim metropolis Alexandriæ 31, 33 monachi qui sunt Alexandriæ 186, 36 monacho Alexandrino 240, 10 qui sunt in magna A. zelotæ 230, 3 quæ philosophiam docebat in A 240, 1 Alexandrina ecclesia ære alieno laborat 223, 30 sæpius iam ex Alexandria huiusmodi hæreticis zizanus insurgentibus 145, 34. cf. 6, 3 pax in Alexandria facta est 118, 6. 114, 39. litteras quæ ab A. directæ sunt 127, 17

- ab (episc.) Alexandrino (Ciliciæ secundæ) 141, 2.
 episc. Amidis Mesopotamiæ 28, 28. episc. Amida
 metropolitanus 37, 15. 45, 18. 58, 17. 67, 10.
 episc. Amorii 29, 25.
 episc. Anazarbi Ciliciæ secundæ 28, 21. 142, 26.
 178, 7. episc. A. metropolitanus 31, 26. 37, 9.
 45, 13. 67, 8. synodus secundæ Ciliciæ quæ in
 A. metropoli conuenit 142, 34. in A. 187, 22.
 in nostro confinio qui montana habitant 141, 4.
 de Ancyra 53, 2. ab A. 79, 36.
 Antaradus cf. Aradus.
 ep. Antiochiæ quæ est Pissidiæ metropolis 66, 38.
 45, 3. 28, 11.
 Antiochia commemoratur passim. Antiochenorum
 metropolis Orientalis diocesis 33, 36. A. uestræ
 deuexæ Syriæ [= Ἀντιοχείας τῆς ὑμετέρας Κοίλης
 Συρίας] 127, 28. Antiochiæ Syriæ 154, 18. in
 Antiochia Orientis 57, 15. Oriens = A. 172, 23.
 209, 27. ad nostram maximam ciuitatem et quæ
 mater est pietatis 58, 7. in A. in ecclesia 171, 15.
 in cimiterio 171, 18. in ecclesia s. Zachæi 171, 19.
 qui apud nos est clerus 210, 13. Antiochenos
 populos 221, 30. plebi quæ est in A. 57, 15. om-
 nibus Antiochiæ habitatoribus 160, 42. prouinciæ
 diocesis ecclesiæ Antiochenæ enumerantur
 210, 3 sq. consilium Antiochiæ a Iohanne habitum
 91, 13. 92, 39. 93, 8. 99, 39. 100, 1. 39. 102, 32.
 104, 12. 109, 6. 134, 14. 136, 5. 221, 28. 222, 36.
 — post introitum in Antiochiam 176, 24 cf. 107, 23.
 foris ab A. 172, 32. — 231, 30. — uenientes propter
 ordinationem episc. (Damasci) 210, 5. 8. 11.
 episc. Apamiæ Syriæ (secundæ) 28, 12. episc. A.
 metropolitanus 31, 19. 45, 4. 63, 9. 67, 1.
 episc. Apolloniadis Bithyniæ 29, 8.
 episc. Esbunti Arabiæ 29, 27. cf. Bostra. Neua.
 210, 21. Arabes per metropolitanum suum 210, 8.
 episc. Aradi et Antaradi 38, 31. 58, 19. 231, 15.
 episc. A. 45, 24. 67, 17.
 Arbathimilam montem 186, 27. 133, 25. 135, 12.
 episc. Arcæ 38, 47. 46, 37. episc. Arcis 67, 24.
 in Melitina Armeniæ prouinciæ ciuitate 198, 31.
 203, 35. quibus et in Cappadocia et A. negotiandi
 necessitas 141, 5.
 in Asia (diocesi) 209, 26. Asiani 59, 33.
 episc. Attaliæ 29, 19.
 episc. Attudeorum 29, 28.
 episc. Augustæ 38, 34. 45, 32. 67, 32.
 Augustoeuphratesia cf. Euphratesia.
 episc. ciuitatis Auriliopolitarum Lydiæ 29, 4.
 episc. Barbalissi Euphratesiæ 204, 16. 176, 5. 177, 25.
 episc. Bercææ cf. Acacius. 85, 20. 113, 7. 114, 17.
 139, 37. 140, 7.
 episc. Nicomediæ Bithyniæ 28, 17. episc. Apolloniadis
 B. 29, 8. episc. Cii B. 29, 6. 38, 21. Prusæ B.
 29, 7. Bithynia 148, 13.
 episc. Bizæ Europæ 28, 39. 15.
 episc. Bostorum metropolitanus 67, 22. Bostræ
 58, 15. 210, 8.
 episc. Cæsareæ Cappadociæ 7, 26. 53, 2. 203, 32.
 Cæsarea Euphratesiæ cf. Neocæsarea.
 episc. Cæsariæ Thessaliæ 29, 35. 38, 26. 67, 40.
 per primam Cappadociam secundamque 147, 22.
 Galatas et Cappadoces 157, 38. 163, 35. mo-
 nachum in Cappadocia 212, 11. quibus et in
 C. et Armenia negotiandi necessitas 141, 5. —
 cf. Cæsarea. — episc. Tyanorum Cappadociæ
 secundæ 28, 27. episcopi metropolitani secundæ
 C. Tyanensis ciuitatis 109, 17. 204, 3. cf. Fausti-
 nupolis. Parnassus. episcopis secundæ C. 157, 19.
 148, 12.
 episc. Heracleæ Cariæ 29, 26. cf. Afrodiasias.
 episc. Carpasiæ Cypri 38, 49. 45, 33.
 episc. Castabolorum Ciliciæ secundæ 29, 10. 45, 26.
 67, 31. Castabali 38, 33.
 quæ in Chalcedone facta sunt 80, 3. 13. 28. 81, 10.
 85, 24. 104, 11. 125, 24. 160, 41. 162, 29. —
 in Chalcedonensi concilio 205, 38. 228, 6.
 episc. Chalcedidis 58, 20. Chalcedos 38, 20. Chalcedis
 chorepiscopus 171, 18.
 in ecclesia Chalenti et uicino monasterio 187, 32.
 episcopis primæ ac secundæ prouinciæ Cilicum
 156, 10. 157, 18. duarum Ciliciarum 105, 22.
 utraque C. 148, 12. 210, 6. ab uniuersa prouincia
 Cilicum 196, 20. totius C. 197, 24. omnes Cilices
 190, 31. Cilices 142, 15. 176, 25. 177, 11. 15.
 186, 16. 29. 187, 36. 188, 5. 16. 195, 36. Cilicum
 quidam 212, 12. Cilicia quæ pæne sola remansit
 ad tributa soluenda 155, 22. — episc. Tarsi
 Ciliciæ 28, 13. episc. Adanorum Ciliciæ primæ
 29, 10. episc. Zephyrii primæ C. 203, 37. cf.
 Augusta. Corycus. Mallus. primæ Ciliciæ episcopi
 143, 33. 182, 34. 190, 20. 204, 28. 33. — episc.
 Anazarbi C. secundæ 28, 21. synodus secundæ C.
 quæ in Anazarbo conuenit 142, 34. 26. episc.
 Castabolorum C. secundæ 29, 11. episc. Momp-
 suستنus secundæ C. 203, 35. 212, 23. cf. 210, 23.
 cf. Alexandria. Rosus. episcopi secundæ C. 143, 32.
 34. 177, 33. 179, 32. 180, 28. 181, 10. 182, 34.
 183, 12. 30. 187, 14. 17. 190, 20.
 episc. Cii Bithyniæ 29, 6. 38, 21. 46, 40. 204, 13.
 126, 10.
 episc. Claudiupolis Isauriæ 29, 23. 38, 24. 67, 15.
 Claudiupolitanus 45, 23.
 Constantinopolis commemoratur passim. in Epheso
 et Chalcedone et Constantinopolim 106, 40. qui
 ascenderant C. 167, 32. in regia ciuitate 8, 6.
 87, 38. 88, 41. 144, 19. 147, 25. 160, 39. 169, 29.
 208, 5. magni nominis C. = μεγάλωνόμου
 128, 21. 146, 6. 205, 9. maximam ciuitatem =
 τῆς μεγαλοπόλεως 63, 22. 165, 4. imperii
 urbem 208, 23. felicissimæ C. 205, 6. forum
 quod dicitur Constantini 144, 21. cf. Acemiteses.
 in ecclesia Constantinopolitana 173, 22. 187, 7.
 perturbatio quæ erat in Constantinopolim 7, 35.
 80, 3. factum Constantinopolim præsulatum
 154, 24. Constantinopolitanos populos 221, 30.

- 88, 1. 89, 17. ad regiæ urbis populum 87, 38. desiderat Nestorium 89, 2. 174, 7. a Constantinopolim suscipiens litteras 87, 4. a Constantinopoli mandata 169, 24. 171, 15. 174, 34. 180, 14. populus litteras accipit 81, 9. 88, 1. 89, 17. 165, 20.
- episc. Coryci Ciliciæ 29, 32. 38, 35. 46, 52. 67, 25.
- episc. Tenedi Cycladum 29, 9. cf. Lesbos.
- episc. Carpasia Cypri 38, 49.
- episc. Cyri Augustoeuphratesiæ 30, 2. Cyri 38, 48. 45, 29. 58, 23. de montuosis partibus 101, 24. ciuitatem longe alicubi sitam ab illa uia qua equi transcurrunt 107, 20. 126, 10. solitudo ciuitatis 150, 3. collectam quæ hoc tempore Cyri fieri solet 91, 12.
- episc. Cyzici metropolitanus 31, 20. 28, 18.
- episc. Sardicæ Daciensis 28, 33.
- episc. Daldi Lydiæ 28, 38.
- episc. Damasci metropolitanus 37, 4. 45, 2. 58, 13. 210, 5. illum dico qui est a syncathedria 210, 6.
- episc. Dimitriadis Thessaliæ 29, 36. 204, 19. 38, 50. 46, 53.
- episc. Dioclitianopolis 67, 21.
- episc. Diuelti Mysiæ secundæ 28, 36.
- episc. Dolichis 162, 2. Dolichii 203, 30. 161, 16. in Dolichen 162, 6. Dolichiensium ciuitatem 161, 10.
- episc. Dorostoli Mysiæ 28, 35. 38, 37. 45, 31. 67, 26.
- episc. Edessæ metropolitanus 38, 52. 45, 17. 67, 6. 86, 26. 87, 8. ab E. 86, 28.
- episc. Emisenus metropolitanus 37, 18. Emesæ 45, 20.
- Ephesus commemoratur passim. in Ephesum proposuit 31, 32. 44, 8. confusionem perturbationemque totius ciuitatis 33, 13. euntem ad Ephesum et ab Epheso reuertentem 195, 2. ipsam memoriam Ephesi 86, 9. chartas quæ factæ sunt Ephesi 130, 18. in illorum gestis siue commentis 111, 14. narratio de rebus in concilio gestis 143, 1 sq. 146, 1 sq. — in Epheseno secundo concilio 181, 29.
- episc. Epiphaniæ 38, 29. 45, 25. 67, 30.
- episc. Esbunti Arabiæ 29, 27. Esbuntos 38, 39. 53. Hesbuntis 46, 50.
- episc. Terminus et Eudociadis 29, 21.
- episc. Hieraspoleos Eufreatidiæ 28, 24. in Hierapoli Eufreatidiæ 44, 30. Eufreatidiæ metropolitanus 117, 8. 164, 37. episc. Barbalissi Eufreatidiæ 204, 16. episc. Cæsareæ Augustoeuphratesiæ 30, 3. episc. Cyri Augustoeuphratesiæ 30, 2. cf. Doliche. Germanicia. Perre. Rasapha. Samosata. Zeugma. episcopi Eufreatidiæ prouinciæ 162, 18. 149, 19. 157, 19. 158, 32. 159, 12. 162, 1. ex Eufreatidia 148, 12. Eufreatidia 210, 9. Eufreatidiæ iudicem 200, 14. 201, 7.
- episc. Heracliæ Europæ 28, 15. episc. Bizæ Europæ 28, 39.
- Famothin Ægypti metallum 203, 28.
- episc. Faustinopolis 38, 40. 67, 23. Faustinopoleos 46, 42. Faustinopolitanus 29, 16.
- episc. Hieraspoleos Frygiæ 28, 34. cf. Attudeorum. Trapezupolis. Valentia.
- episc. Synnadensis Frygiæ salutariæ 28, 19.
- episc. Pisinuntis Galatiæ 28, 25. cf. Amorium. Galatas et Cappadoces 157, 38. 163, 35.
- episc. Gangrensis Paflagoniæ 28, 32. episc. Gangrorum metropolitanus 45, 19. 67, 3.
- episc. Germaniciæ 140, 37. 38. 138, 26. qui in Germanicia sunt 118, 31 [= 232, 20]. a G. 189, 10.
- episc. Germinorum ciuitatis Hellisponti 29, 14. ad Gindarum 170, 35. 171, 1. in Hellade et Illyrico 209, 23.
- episc. Germinorum Hellisponti 29, 14. episc. Pionitum H. 29, 13. cf. Cyzicus. Scepsis.
- episc. Heraclæ Cariæ 29, 26. 38, 23. 67, 34.
- episc. Heracliæ Europæ 28, 15. Heraclæ Thraciæ metropolitanus 31, 13. Heraclæ metropolitanus 45, 5. 67, 20.
- episc. Hieraspoleos Eufreatidiæ 28, 24. Hierapolis metropolitanus 58, 16. Hierapolitanus 31, 27. 45, 11. 67, 7. Hierapolim 134, 17. in H. 109, -6. 135, 13. in Hierapoli 157, 3. martyrium Sergii martyris quod sub Hierapolitana erat ecclesia 162, 37. 163, 4. 185, 32. presbyteris et diaconis et reliquis clericis et populo in Hierapoli Eufreatidiæ 44, 30. 202, 8. œconomum Hierapolitanae ecclesiæ 182, 21. 139, 6. de Hierapolitanis 171, 16. luctus de exitu Alexandri 201, 11 sq. clerus et populus litteras accepit 44, 30.
- episc. Hieraspoleos Frygiæ 28, 34. Illyrico 209, 24.
- episc. Imeriæ 38, 27. 46, 44.
- episc. Ionopoleos 28, 31. 46, 45. 67, 29.
- episc. Irinopolis Isauriæ 29, 24. 38, 28. 45, 34.
- episc. Seleuciæ Isauriæ 28, 22. Seleuciæ I. metropolitanus 31, 17. 37, 10. episc. Claudiupolis Isauriæ 29, 23. episc. Irinopolis Isauriæ 29, 24. Isauri 186, 16. 29. 187, 36. 188, 5. 14. 190, 21. 210, 10. — Isauros 87, 26.
- episc. Isindorum 29, 22.
- aduersum cuncta Iudaica et maxime quæ sunt in Laodicia 210, 21.
- episc. Laodiciæ (Phœniciæ secundæ) 38, 19. 45, 22. 58, 22.
- episc. Laodiciæ (Syriæ primæ, ut uidetur) 38, 46. 45, 27. 67, 17.
- in Laodicia Iudæi 210, 21.
- episc. Larissæ Syriæ secundæ 29, 37. 38, 43. 46, 48. 67, 38.
- episc. Larissæ Thessaliæ metropolitanus 45, 10. 28, 30. 31, 24. 67, 13.
- episc. totius Lesbi 28, 40.
- episc. Sardeorum Lydiæ 28, 20. episc. ciuitatis Auriliopolitarum L. 29, 4. episc. Daldi L. 28, 38.
- episc. Philadelfiæ L. 28, 37. episc. Stratoniciæ L. 29, 3. episc. Settenon poleos L. 20, 5. cf. Thyvira. Tripolis.
- episc. Malli

- episc. Marcianupoleos Mysiæ secundæ 28, 23.
 Marcianupolis 67, 9. 45, 21. Marcianopolitanus
 Mysiæ [Mœsiæ 203, 31] metropolitanus 31, 28.
 37, 6. 203, 31.
- episc. Marcupolis 46, 47. 67, 33.
 in Melitina Armeniæ prouinciæ ciuitate 198, 31.
 203, 35. cf. Acacius.
- episc. Amidis Mesopotamiæ 28, 28. Mesopotamia
 210, 9. duci Mesopotamiæ 164, 1.
- episc. Mompuestenus secundæ Ciliciæ 203, 35
 episc. Mopsuestiæ 211, 2. 118, 18 presbyterum
 M. 143, 37. ecclesiæ cuius Theodorus extitit doctor
 195, 15. — 210, 23.
- episc. Myrina [?] 46, 41.
- episc. Marcianupoleos Mysiæ secundæ 28, 23. Mysiæ
 metropolitanus 31, 28 114, 9. 144, 10. 165, 11.
 Mœsiæ 203, 31. episc. Diuelti Mysiæ secundæ
 28, 36. episc. Dorostoli M. 28, 35. cf. Abrytus.
 Mysia 148, 13.
- ad Nazianzum 87, 32.
- episc. Neocæsariæ 38, 30. 46, 36. 67, 28. 157, 1
 cf. Theodoret. HE 1, 71. Cæsariæ Augusto-
 euphratesiæ 30, 3. Cæsariæ Augustæ 58, 21
- episc. Neuxæ 38, 53. 46, 51
- episc. Nicomedîæ Bithyniæ 28, 17. N. metropoli-
 tanus 31, 18. 37, 5 45, 8.
- Oasim et quemlibet extremum terminum 104, 5.
 nonnulli ex Occidentalibus episcopis synodo affuturi
 27, 39. 33, 26. Occidens 59, 33 ad Occidentis
 partes 145, 6. 149, 10. 27
- Oriens commemoratur passim Orientalis diocesis
 80, 33 totius Orientis 105, 25. 163, 35 208, 28
 tumultum qui contigit in Oriente 241, 26 Ori-
 entales episcopos 53, 23. 85, 27. 87, 2
 Orientali synodo 86, 26. archimandrita
 Orientis orthodoxi 211, 16. cf. Antiochia
- episc. Orymnorum 29, 20.
- episcopos Osroenæ prouinciæ 87, 7. Osdroena 210, 9
 cf. Edessa Imeria Marcupolis.
- metropolitæ episcopi Gangrensis Paflagoniæ 28, 32.
 cf. Ionopolis.
- episc. Palææ 29, 31
- Palæstini 59, 33. Palæstina 210, 20
- episc. Pergæ Pamphylîæ 28, 14. cf. Eudocias
 Isinda. Orymna. Palæa. Termisinos
- Paralia cf. Phœnicia
- episc. Parnassi 29, 18. 38, 42
- episc. Pergæ Pamphylîæ 28, 14 P. metropolitanus
 31, 15.
- in Petris exiliari 203, 12 in Petram 203, 6
- episc. Philadelfiæ Lydiæ 28, 37. 38, 51 45, 28.
 67, 27.
- Phœnicia 210, 20. qui ex Paralia sunt 210, 3. cf.
 Tyrus. Antaradus Aradus Arca Tolomais —
 qui ex secunda Phœnicia 210, 4 cf. Damascus.
 Emesa. Laodicea.
- Phrygia cf. Frygia.
- episc. Pionitum Hellisponi 29, 13
- episc. Antiochiæ Pisiidiæ metropolitanus 45, 3. 66, 38.
 28, 11. episc. Sozopolis P. 29, 12.
- episc. Pisinuntis Galatiæ 28, 25.
- in Pontica diocesi 8, 20 in tota P. regione 187, 11.
 omnibus Ponticis 139, 20. cum Ponticis 59, 33.
 in Ponto 209, 26 113, 2
- episc. Prusæ Bithyniæ 29, 7.
- Ptolemais cf. Tolomais
- Rasaphas et alias huius solitudinis ciuitates 171, 28.
- episc. Traianupoleos Rodopæ 28, 29.
- in Romam 99, 7. magni nominis Romæ 145, 17
 his qui Romæ sunt 106, 9 Romano principatui
 81, 6. tranquillitate Romana 196, 17.
- Roseo 1 e. episc. Rossi 141, 3
- Samosata cf. Andreas
- episc. Sardeorum Lydiæ 28, 20 S. metropolitanus
 31, 16.
- episc. Sardicæ Daciensis 28, 33 37, 12 45, 12 67, 2.
 Sardicensis metropolitanus 31, 23 204, 11.
- episc. Scepsiorum ciuitatis 29, 15.
- episc. Scythiæ 28, 26.
- in Scythopoli 204, 4.
- episc. Seleuciæ Isauriæ metropolitanus 31, 17.
 28, 22 37, 10. 45, 6 58, 14. 67, 12
 augustalis Seleuciæ 113, 30.
- episc. Seleucobeli Syriæ secundæ 30, 1. 38, 44.
 58, 24. 67, 39.
- episc. Sozopolis Pisiidiæ 29, 12.
- episc. Stratoniciæ Lydiæ 29, 3.
- episc. Synnadensis Frygiæ salutariæ 28, 19.
- episcopis Syriæ 157, 18 ex Syria 203, 23. primæ
 Syriæ 210, 11. cf. Antiochia Bercea. Chalcis.
 Laodicia. Seleucia. — Syria secunda 210, 10.
- episc. Apamiæ Syriæ 28, 12 episc. Larissæ
 S secundæ 29, 37 episc. Seleucobeli S secundæ
 30, 1.
- episc. Tarsi Ciliciæ 28, 13 Tarsi metropolitanus
 31, 14 37, 7. 45, 9. 66, 41. metropolis Tarsi
 148, 34. episc. Tarsi 211, 2 in Tarso concilium
 167, 30. 104, 11. 164, 33 221, 28 factis syno-
 dalibus litteris 194, 12 ad clerum et populum
 Tarsensis ecclesiæ 90, 14 — ciuitate quæ Paulum
 protulit 90, 34. 148, 23
- qui ultra Taurum sunt 113, 4.
- episc. Tenedi Cycladum 29, 9 46, 38 67, 36 204, 6.
 Terminorum cf. Germinorum.
- episc. Terminsu et Eudociadis 29, 21
- episc. Theodosianopolitanorum 29, 17. Theo-
 dosianorum 38, 41.
- episc. Larissæ Thessaliæ metropolitanus 45, 16
 28, 30. Thessaliæ metropolitanus 31, 24 episc.
 Cæsariæ Th. 29, 36. 38, 26. episc. Dimutriadis
 Th. 29, 36 204, 19. episc. Ypatæ Th. 20, 34
 Thessalia 148, 13.
- qualis est Thracia, talis et Cilicia erit 155, 21
- episc. [Thyatriæ] Lydiæ 29, 1
- in Tiberiade 204, 1.
- episc. Tolomaidis 38, 32. 58, 15. Tolemaidis 46, 43

episc. Traianupoleos Rodopæ 28, 29. Traianupolis metropolitanus 45, 14. 67, 4. Traianupolitanus metropolitanus 31, 22. 37, 17.
 episc. Trapezupolis 29, 29.
 episc. Tripoleos 29, 2.
 episc. Tyanensium metropolitanus Cappadociæ secundæ 204, 3. 109, 17. 148, 32. Tyanorum Cappadociæ secundæ 28, 27. 31, 21. 37, 11. 45, 15. 67, 14. in Tyanensi ciuitate 87, 22. Tyanenses 212, 19.

episc. Tyri metropolitanus 45, 7. Tyrionum metropolis episcopus 181, 24. 67, 5. 206, 16. in Tyro 204, 4.
 episc. Valentiaë 29, 30. Balentiaë 46, 49.
 episc. Ypatæ Thessaliæ 29, 34. 38, 22. 67, 11.
 episc. Zephyrii primæ Ciliciæ 203, 37. 195, 28.
 episc. Zeugmatis 38, 45. 45, 35. 67, 35. uestro congregato conuentu in Zeugmate 138, 28. 134, 17. 30. 135, 15. 186, 27.

VI

DIGNITATES IMPERII

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi semper colendi [Augusti 204, 23. colendi Augusti 241, 24] 68, 30. 204, 23. 241, 24. piissimis et amatoribus Christi imperatoribus nostris Flauius Th. et V. tr. uict. Augustis 196, 3. religiosissimis et piissimis imp. nostris digne honoratis a deo Th. et V. Augg. 204, 31. piissimis et amicis Christi imp. Th. et V. Augg. = τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεύσι Θ. καὶ Οὐ. Αὐγούστοις 67, 41. 39, 10. 58, 33. 50, 11. o amici dei et amici Christi imp. 204, 33. piissimis et deoamicissimis imperatoribus 57, 25. deoamicissimi et optimi dei cultores et piissimi imp. 81, 6. pia d. oamicissimorum Christoamabilium [= φιλοχρίστων 48, 30] imp. nn. decreta = τὰ εὐσεβῆ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα 50, 3. 48, 30 cf. 49, 17. deoamicissimi et optimi dei cultores et piissimi imp. 81, 6. piissimi et boni uictores imp. 196, 8. diuinitus sapientes imp. = τῶν τὰ θεῖα φρονούντων βασιλέων 49, 1. dominis nn. piissimis imp. 33, 7. 9.

piissimo amicoque Christi imp. = τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ 96, 15. 27, 33. piissimus imp. = τὸν εὐσεβεστάτον βασιλέα 60, 28. piissimo et omni laude digno imp. = τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πανυμνήτου βασιλέως 64, 15. piissimo et deoamicissimo imp. = τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ βασιλεῖ 225, 32. pius imp. 154, 33. dominus noster et piissimus imperator 31, 38. 32, 5. 41.

a pietate uestra = ἀπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας 30, 17. 58, 34. — uestram [Augustarum] pietatem 162, 40. uestris piis auribus 211, 20. pius et amicus Christi aures 211, 17. pium decretum deo amicorum principum 206, 18. imperiales et piæ litteræ 206, 26. uestræ deoamabilitatis pius sanctiones 205, 4.

ab amico Christi imp. = τῷ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ 65, 13. 66, 3. Christo amicum uestræ pietatis imperium = ὑμῶν τῇ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ 39, 33. — o amicæ Christi [Augustæ] 162, 22. ex magna prædicatorum piissimi et φιλοχρίστου multitudine pauca selegi exempla, adnotandum uero duco pium et piissimum prædicationem esse imperatoribus et Augustis mulieribus reseruatam, φιλόχριστον imprimis dici de laicis c. ind. VII.

a religiosissimo et deo amicissimo imperatore nostro 85, 23. deo amicissimi principis 154, 29. deo amicissimus et bonus uictor princeps 146, 29. uestræ deoamabilitatis pius sanctiones 205, 3 a domino nostro et optimo principe 32, 15. 39. dominis mundi = τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης 54, 19. 55, 9. 33, 23. 37. a piissimis mundi dominis 34, 38. per . . . incolumitatem dominorum mundi 33, 7. dominus imperator appellari non solet nisi a laicis.

uester Christo amicus apex = ὑμῶν ἡ φιλόχριστος κορυφὴ 40, 37. 39, 19. pio uestro regimini = τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν κορυφῇ 30, 23. amatrix Christi [deo amica 51, 15] summitas uestra = ἡ φιλόχριστος ὑμῶν κορυφὴ 76, 3. 51, 15. 48, 10. uestri amatoris Christi uerticis = τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς 31, 3. uestri deoamabilis uerticis = τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν κορυφῆς 41, 9. amicam deo uestram summitatem 80, 39. — aliter locuntur laici: incontaminabilis apicis = τῆς ἀχράντου κορυφῆς 53, 32. a diuino et inuiolabili uertice 33, 17. 192, 30. diuinus et immortalis uertex 199, 18. 203, 18. ab immortalis et optimo uertice 32, 33. 198, 33.

etiam hæc laicorum fere propria, c. tamen 205, 4: cæleste decretum 169, 14. diuina et imperialia constituta 199, 27. diuinis decretis = θεῖοις τύποις 53, 31. 54, 16. 156, 10. diuinorum terribiliumque decretorum = τῶν θεῖων καὶ φοβερῶν τύπων 54, 11. quæ sunt decreta diuinitus 32, 17. 169, 3. 203, 22. formam diuinitus datam 169, 20. 199, 29. diuinis imperialibusque præceptis = τοῖς θεῖοις καὶ βασιλικαῖς προστάγμασιν 55, 3. 200, 31. 205, 4. diuina et adorabilia præcepta 169, 22. diuinæ atque adorabiles litteræ 32, 16. 201, 1. diuinæ litteræ 156, 14. 169, 1. 17. 192, 21. 199, 15. 203, 19. diuinis responsis 198, 32. adorabilem litterarum 200, 21. uenerabilium syllabarum = τῶν σεβασμῶν συλλαβῶν 54, 25. diuino motui 201, 11. diuinitatis eius 32, 6. 36. 201, 14.

imperatorem serenissimum = τὸν ἡμερώτατον βασιλέα 94, 11. serenissimus et mansuetissimus imperator noster 184, 17. uestræ serenitatis = τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος 48, 11. 80, 30. uestra tranquillitas = τὴν ὑμετέραν ἡμερότητα 48, 22. uestram tranquillitatem = τῇ ὑμετέραι γαληνότητι 73, 13. 26. 51, 13. 211, 18. piissimarum tranquillitas litterarum 34, 42. imperialis clementia 168, 35.

magnitudini [magnificentiae 53, 35] uestrae = τῷ ὑμετέρῳ μεγέθει 55, 12. 53, 35.

pium comitatum = το εὐσεβές στρατόπεδον 63, 33. 68, 2. 156, 38. 23.

uir praecipuus eorum qui in palatio militant = ἀνὴρ τῶν ἐπισήμων στρατευομένων ἐν τῷ παλατίῳ 228, 15. omnes qui sunt in palatio 223, 16. 6, 10.

Orientis uestri 196, 21. primae uestrae Ciliciae 204, 33. 38. uestrae Syriae deuexa [= τῆς ὑμετέρας Κοίλης Συρίας] 127, 28. regiones atque prouinciae [= ἐπαρχίας καὶ διοικήσεις] 76, 19. 44. 31. 57, 16. regione [= διοικήσεως] 75, 40. cf. 187, 11. regionibus [= ἐπαρχίαις] 62, 34. 243, 8. 10. cf. 148, 12. 185, 36. 160, 44. prouincis ac partibus [= διοικήσεων καὶ ἐπαρχιῶν] 61, 32. eparchus 51, 22. prouinciae = χῶραι 128, 34.

imperatorum legibus 195, 12. 196, 12. 200, 20. — sacra cf. ind. I. *plerumque gen. f. min.*: 32, 11. 34, 10. 74, 8. 155, 7. 10. 18. 23. 25, sed etiam neutr. 32, 37. 34, 14. 23. 39, 38.

apud pussimum principem et consistorium clarum = ἐπὶ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τοῦ λαυπρου κονιστορίου 69, 36. 18. coram pietate uestra et coram consistorio eccellente [= λαυπροῦ] 75, 11. 162, 29. coram pussimo principe aut in consistorio uel coram sacro senatu [= ἐπὶ τῆς ἱεράς συγκλήτου] 63, 23. 65, 20. omni amico Christi consistorio siue senatu 80, 23. amatori dei et amico Chrisu senatu magnificentiae uestrae = τῇ θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστῳ συγκλήτῳ τῇ ὑμετέρῃ μεγαλοπρέπειᾳ 41, 40. — comes consistoria-
norum 85, 32.

praefecto praetorio atque patricio 154, 21. pater honorandissime [ad patricium *referendum*] 203, 13.

magnificentissimis et gloriosissimis praefectis 203, 5. 14. per omnia magnificentissimus pr. 155, 19. magnificentissimi domini 154, 26. magnificentia uestra 80, 13. 154, 25. tuae magnitudinis = τῆς σῆς μεγαλοπρέπειας 64, 14. mentis uestrae magnitudinem = τὴν ὑμετέραν μεγαλόνοιαν 64, 17. uestrae magnitudini 80, 14. potestas uestra 80, 21. praecipis praefectoris 208, 11. — assessori 224, 26. — praefectianos 27, 38. 60, 40. — decreto pragmatico 203, 14.

magnificentissimo et gloriosissimo praesidi utriusque militiae et ex consule 196, 12. magnificentissimum et gloriosissimum magistrum militiae Orientis 196, 21. cf. 198, 28. magnificentissimus atque gloriosissimus magister militum 101, 25. 140, 3. 91, 20. 88, 20 [per *Thraciam*]. magnificentissimus magister militiae = τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου στρατοπεδάρχου 94, 3. 139, 35. 160, 1. 169, 5. gloriosissimo magistro militiae 168, 33. uestrae magnitudini 160, 34. 161, 8. 140, 12. 199, 36. magnificentiam uestram 161, 38. 160, 30. uestra magnanimitas 140, 15. militum magistros 185, 31. ex ordine [= τάξει = officio] magistrum militiae 201, 1.

gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum implens locum magistrum militiae potestatis 200, 17. gloriosissimi loci seruatoris 200, 14. magnificentissimi loci seruatoris 176, 6. 177, 28. ad magnificentissimum uicarium 200, 37. 198, 35. magnificentissimum comitem et uicarium 168, 33. magnificentissimum et gloriosissimum comitem 170, 29. 202, 11. 201, 10. 170, 24. magnificentiae uestrae 200, 38. tuam magnitudinem 168, 36. magnificentissimi et per cuncta sanctissimi 201, 5. per omnia reuerendissimo et ammirandissimo et magnificentissimo 192, 32.

magnificentissimum et gloriosissimum diuonorum officiorum magistrum 69, 1. 70, 21. 74, 34. 75, 8. ad praefectum et magistrum = πρὸς τὸν ἐπαρχὸν καὶ τὸν ἀγιστρον 49, 20. magistro 225, 5. 7. magnificentiam uestram 49, 32. 38. domestico eius 225, 6. — deuotissimus magistrianus = ὁ καθωσιωμένος ὁ ἀγιστριανός 74, 30. 139, 38. nobilissimus [= ὁ εὐγενέστατος] 93, 29. ad tuam nobilitatem 156, 36. ammirabilem [τὸν θαυμασιώτατον] magistrianium 50, 11. ammirabilitas tua 156, 34. cf. 27, 38. 39, 40. 102, 5. 113, 25. 160, 40. 177, 2.

per magnificentissimum et gloriosissimum comitem cunctarum largitionum = δια τοῦ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν ἀπανταχοῦ λαργιτιῶν 55, 28. 57, 29. 74, 35. 70, 21. 53, 28.

Cilicia quae pene sola remansit ad tributa soluenda 155, 22. — facultate quae et in publicam proficiet rationem 203, 12. — reditus praestare praepositis 160, 25. — operarius curatoribusue 160, 24. — angarias annonasque 64, 8. — ueredos. . cum parippis 203, 21. — subuectus 203, 17.

magnificentissimi atque gloriosissimi quaestoris 180, 18. 135, 35. cf. 155, 2. 9. 225, 7. domestico eius 225, 8.

magnificentissimo comiti Orientis 201, 9. 12. domine ammirandissime et magnificentissime 201, 34. tuam magnitudinis 201, 30.

magnificus [magnificentissimus 34, 1] et gloriosissimus comes deuotissimorum domesticorum = ὁ μεγάλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος. . ὁ κόμης τῶν καθωσιωμένων δομestikῶν 33, 13. 34, 1. 86, 8. magnificentia uestra = ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια 35, 1. 86, 20. uestrae magnitudinis 86, 15. deuotio mea 33, 16.

clarissimo comiti et praeposito scholae quartae = τῷ περιβλέπτῳ κόμητι καὶ πραιποσίτῳ τῆς τετάρτης σχολῆς 54, 33. 55, 4. per honorandissimum et reuerentissimum decurionem fortissimorum tertio stabilianorum 109, 8. deuotissimorum palatinorum primicerium = τὸν πρῶμικῆριον τῶν καθωσιωμένων παλατιῶν 54, 40. tam a deuotissimis scutaris quam ab honestissimis palatinis = παρὰ τε σκουταρίων καθωσιωμένων παρὰ τε ἀιδεσιμωτάτων παλατιῶν 55, 4. singularis 203, 21. decanum 155, 14. 24. militari solacio 198, 33. solacio uel auxilio 203, 24. 200, 28. 31. 203, 15. 21. militari cohorte 195, 38.

magnificentissimi comitis 203, 6. — 87, 25. — admirandissimum comitem 179, 34. ammirabilitas tua 167, 5. — comiti 223, 33. 35.

iudicibus maximis = τῶν μεγάλων ἀρχόντων 60, 29. magnis iudicibus 60, 15. 125, 33. magnificentissimis iudicibus = τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀρχουσιν 60, 22. 71, 22. magnificentissimis gloriosissimisque iudicibus = τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἀρχουσιν 41, 38. iudicum = τῶν ἀρχόντων 61, 13. 73, 35. 77, 9. 171, 33. — iudices = κριταὶ 70, 5. — regionum iudicibus 203, 23. clarissimum iudicem secundæ Ciliciæ 198, 29. clarissimum Euphratesiæ iudicem 200, 15. 201, 7. clarissimo præsidi prouinciæ 200, 17. cf. 185, 31. ammirandissimus iudex 155, 17. sicut in iudicum fieri solet aduentu 178, 39. nostræ paruitati 201, 1. pusillitatem meam 201, 18.

ammirandissimo et magnificentissimo duci Mesopotamiæ 164, 1.

prouinciarum ordinibus 203, 24. quendam ex assessoribus 87, 25.

tribunum et notarium 92, 28. clarissimo [= περιβλέπτω] tribuno et notario 128, 13. 100, 5. 118, 21. 204, 39. 222, 15. 223, 3. per omnia ammirandissimus et fidissimus = ὁ τὰ πάντα θαυμασιώτατος καὶ πιστότατος 93, 28. clarissimo et fidelissimo 210, 14. ammirandissimo et clarissimo 118, 28. 170, 28. 232, 17. conspicuum fidelissimumque 208, 31. conspicuum 210, 7. ammirandissimo 204, 29. 222, 12. 21. mirandissimus 91, 5. 99, 39. 102, 5. 140, 18. eius ammirabilitati = τῇ θαυμασιότητι αὐτοῦ 97, 39. 230, 2. magnificentissimum = μεγαλοπρεπέστατον 123, 30. 124, 8. 222, 27. 223, 8. 18 et passim. 224, 19.

magnificentissimo gloriosissimoque præposito 80, 22. 210, 16. præposito 223, 6. 8. 224, 1. 4. 14. magnificentiam uestram = τὴν μεγαλοπρέπειαν ὑμῶν 50, 10. magnitudinem uestram = ὑμῶν τὸ μέγεθος 50, 16. domestico eius 224, 8. 20. — magnificentissimum et amatorem Christi cubicularium = τὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλάριον 60, 18. tua ammirabilitas 51, 39. 52, 14. cubiculario 223, 7. 24. 224, 28. 29. 32. 36. domestico eius 224, 37. cubiculariæ 223, 7. 224, 10. 12.

augustali Seleuciæ 113, 30. defensoribus 203, 24. decurionibus uel curialibus 203, 24. clari curialium 197, 1. ut illi non trahantur ad curiam 178, 32. ciuiles ordines 198, 36. publicos ciuitatis 160, 40. ad forum purgandum me deputent, ut manibus meis puluerem mundem, sicut in iudicum fieri solet aduentu 178, 38.

VII

RES ECCLESIASTICAE

sanctissimo et deo amicissimo episcopo patri patrum et archiepiscopo 222, 8. sanctissimo et deo honorabili archiepiscopo 175, 27. deo amicissimo et beatissimo archiepiscopo 241, 24.

deo amicissimos episcopos = τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους 30, 10. 3, 8. 14. 60, 16. 62, 34. 93, 18 et passim. omni honore digne et deo amicissime 6, 6. apud amicam deo animam tuam 5, 17. amatricem dei animam tuam 51, 34. deoamabili animæ tuæ 52, 38. tua deoamabilitas = σοῦ τὴν φιλοθεϊαν 115, 30. 116, 37. 117, 4. 7, 34. 8, 29. 87, 16 et passim.

religiosissimum episcopum = τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον 4, 28. 54, 6 et passim. honorandissimi atque religiosissimi 58, 11. deocolentissimum siue religiosissimum episcopum = τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου 128, 16. 19. deocolentissimum episcopum 128, 4. 115, 35. 123, 29. 37. tua religiositate = τῆς σῆς θεοσεβείας 34, 2. 3, 23. 35, 35. 61, 8. 63, 14. 65, 7 et passim. tuæ religiositati uel deicolentiæ 124, 27. deicolentiæ tuæ 125, 9.

sanctissimi et religiosissimi episcopi = τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου 225, 34. sanctissimis episcopis = τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις 54, 13. 3, 29. 4, 13. 63, 4. 116, 38 et passim. deo amicissimo atque sanctissimo episcopo = τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου 71, 14. 86, 19. 68, 1. per omnia anctissimo patri episcopo 58, 28. 112, 29. per omnia sanctissimus episcopus 85, 20. per omnia deo amicissimis et sacratissimis atque sanctissimis comministratoribus episcopis = τοῖς τὰ πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις καὶ ὁσιωτάτοις συλλειτουργοῖς ἐπισκόποις 65, 33. 63, 6. sanctissime ac sacratissime pater 59, 19. tua sanctitatis = τῆς σῆς ὁσιότητος 64, 4. 225, 26 et passim. uestram sanctitatem = τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην 63, 30. sanctitas uestra = ἡ ὑμετέρα ἁγιότης 65, 2 et passim. amatrix Christi sanctitas uestra 114, 25.

reuerentissimo episcopo = τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου 123, 35. 29 et passim. reuerentissimo et deocolentissimo et comministratori episcopo 153, 39. reuerentia uestra 41, 26 = ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια 41, 26. 116, 41 et passim. uenerabilitas uestra = ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια 73, 39. deo amicissimis et sanctissimis et cum omni reuerentia nominandis sanctis comministratoribus 144, 35.

tuæ perfectionis = τῆς σῆς τελειότητος 94, 19. 103, 15. 140, 35. 226, 30. 34. 229, 10. 233, 3. 236, 21.

dominis honorandissimis et deo amicissimis episcopis = κυρίοις τιμωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις 70, 37. honorandissimus Rabbulas 87, 9. 130, 11.

dilectissimi fratres = γνησιώτατοι ἀδελφοί 4, 19. dilectissimo fratri = ἀγαπητῷ ἀδελφῷ 225, 13. deo amicissimi fratres = θεοφιλέστατοι ἀδελφοί 4, 8. sanctissimo et deo amicissimo fratri 85, 19. fratribus et comministratoribus 27, 28. sanctissimo sanctitatis uestræ fratri 222, 11 et passim in hac epistula.

angelus tuus 192, 21. 27. 223, 28.

Antiocheno præsuli 55, 16. 112, 11. 147, 36 et sæpius. præsulatum 154, 24. 150, 6.

illum dico qui est a syncathedria 210, 6. episcopi uenientes propter ordinationem 210, 4. ordinati = χειροτονηθέντες 128, 30. ordinationem = κατάστασιν 128, 18. — 80, 15. 87, 25. 88, 21. 100, 19. 125, 30. 144, 23. 28. 147, 6. 154, 21. 157, 6. 158, 8. 161, 1. 162, 15. 35. 38. 163, 2. 170, 3. 9. 172, 32. 173, 11. 17. 179, 22. 185, 36. 200, 26. 203, 30. episcopum consecrare = χειροτονῆσαι 75, 24. 157, 8. 13. 160, 41. 44. 173, 18.

sacra priuatus est aula 211, 5. nec libellos refutatorios dedit 160, 32. 162, 6. 15.

deo amicissimos circitores 161, 30.

Chalcidis chorepiscopus 171, 18.

notarius qui mecum est 156, 39. ex chartis ecclesiasticis quæ apud nos sunt 186, 1.

in parœciis nostris 130, 25. in aliena parœcia 157, 8. 185, 34. parœciales = ἐπαρχιώται 243, 15.

basilicam Sergii martyris 163, 4. 162, 36. in quam fere trecentas auri libras expendimus et ecclesiam sub debito fecimus 185, 33. in ecclesia s. Zachæi 171, 18. in cymiterio 171, 18. claudens ecclesias 201, 15. sacra loca reserata sunt 201, 19. in secretario 6, 12. in ambone legi 144, 27. in xeneona 160, 38. nec codicem quemlibet eicere pertuli 188, 35. ex his quæ mihi direxerint amici, habeo ad animalium conductionem 188, 37. causarum turbas plurimas 150, 4.

ἐκκλησιάζειν = ecclesiastica ministeria peragant 70, 18; quæ ad ecclesiastica . . officia . . pertinent, . . implere 75, 15; utuntur ecclesiis 76, 15. 36. collectam celebrare = συναχθῆναι 70, 24. 28. collectas = συνάξεις 48, 9. 50, 7. 70, 7. 29. 32. 43, 33. 42. 44, 3. 25. 58, 4. 91, 12. collectas extraordinarias facitis = παρασυνάγετε 70, 16. absque collecta = ἀσύνακτοι 75, 16. missas tenere = συναχθῆναι 70, 25. 22. 226, 7. 43, 41. 44, 14. missarum celebrare collectam 43, 31. officium compleuerunt 44, 1. dum tardius intrasset ad missam 6, 12. consuetas actiones gratiarum 201, 15.

oblationem = προσφορὰν 70, 30. dum nominaretur super oblationem 187, 32. et nomen sanctis inscriberet diptychis 194, 38. 90, 2. feci sermones = διελέχθην 70, 8. alloqui = διαλέγεσθαι 70, 7. sermonem habuimus = τὰς διαλέξεις ἐποιήσαμεθα 70, 11. in collecta facere sermonem 58, 4. in suis coram ecclesia doctrinis 212, 22. 6, 9. 209, 14. 211, 24. in colloctionibus 179, 17. nec oblationem, solas uero letanias [= λιτὰς] 70, 30. sub prætentu litanie 144, 21.

dominicum diem 196, 35. in maiore ebdomade 171, 18.

dominis honorandis presbyteris et diaconis et reliquis clericis et amico Christi populo 44, 29. honorandissimis et deo amicissimis presbyteris et diaconis et reliquis clericis ac monachis et amicæ Christi plebi 57, 14.

deo amicissimum presbyterum 143, 36. 171, 17. religiosissimo compresbytero 169, 29. reuerentissimi et deo amicissimi presbyteri 174, 14. reuerentissimum presbyterum 91, 22. 88, 2. 144, 30. uenerabilis presbyter 88, 41. honorandissimum et reuerentissimum presbyterum 180, 29. dilectissimus [ἀγαπητός] presbyter 123, 34. presbyterum dispensatoremque 161, 11. deo amicissimum œconomum Hierapolitanæ ecclesie 182, 21. 139, 6. œconomum atque defensorem = τὸν οἰκονόμον καὶ τὸν ἔκδικον 54, 34. reuerentissimo presbytero et gazophylaci 186, 38.

archidiaconum 210, 22. archidiaconi et syncelli 222, 6. diaconum primum = τὸν πρωτοδιάκονον 54, 34. honorandissimum et deo amicissimum . . diaconum 107, 30. reuerentissimus diaconus 86, 5. 169, 30. reuerentissimo diacono et xenodocho 186, 37.

deo amicissimos clericos 210, 13. deo amicissimos clericos 149, 28. religiosissimos clericos et monachos 148, 16. deo amicissimos clericos ac monachos 162, 39.

lector 178, 19.

deo amicissimos presbyteros et archimandritas 170, 38. 187, 5. religioso presbytero et archimandrita 186, 38. reuerentissimo presbytero et archimandrita 229, 27. presbyteris et archimandritis 229, 15. 175, 16. deo amicissimo presbytero et archimandrita seruo dei 175, 14. reuerentissimum archimandritam 231, 20. archimandritæ 104, 23. 211, 16. sanctissimum abbam 223, 23. monachorum = μοναζόντων 31, 5. 64, 28. 70, 12. 35. — 144, 31. turbam monachorum 86, 1. deo amicissimi monachi 174, 34. sanctissimi monachi 170, 24. 171, 25. 20. sanctum monachum in Cappadocia 212, 10. sancti m. qui sunt Alexandria 186, 36. monachorum falsorum = ψευδομοναζόντων 70, 15. 18. ancillæ dei reuerentissimæ 223, 6. 14. uitam monachinam 170, 35. uitæ monachicæ 212, 14. uita euangelica uiuens 187, 31. amictu monachilli = σχῆμα μοναχικόν 75, 18. monasterium = μονήν 71, 30. 104, 23. 105, 13. 53, 21. 150, 36. in ecclesia Chalenti et uicino monasterio 187, 32.

amatorem Christi regie urbis populum 87, 38. Christo amicis plebibus 88, 13. 202, 8. amatrix Christi ecclesia uestra 202, 22. amicam Christi dilectionem uestram 89, 1. o amice dei grex Christi 89, 14. uestre deo-amabilitatis 89, 19. populis = δήμων 227, 17.

catichumeni 88, 5.

gentiles Phœnicie et Palæstinæ et Arabia 210, 20.

VIII

GRAMMATICA QVAEDAM

retiiis 129, 19. — alio (dat.) 18, 34. 19, 17. 129, 18. 215, 28.

adiuuauit 170, 4. suadant etc. persuadat etc. *semper* cf. 97, 32. 106, 29. 137, 8. 150, 6. 163, 2. 223, 35. 69, 26. 79, 28. 94, 16. 107, 5. 126, 41. 168, 21. 188, 9. 189, 16. 223, 12. 224, 11. 23. — ridunt 81, 35. deguimus 76, 13. — odiam 19, 24. odiuntur 21, 31. odiri 11, 26. 24, 2. — fugiit 52, 12. — sculpiebant 130, 10. — serpiendo 16, 4. — prosiliuit 147, 24. — sanciuuit 83, 13. 243, 29. — iniuimus 167, 21. exiuit 125, 6. — præteriemus 193, 14. — subrepsisses 217, 39.

consensi sunt 115, 1. — omni conspirata potestate 205, 35. — querebatur a nobis 130, 16.

itacismi Græci exempla: Amidis = Ἀμίδης 28, 28. Arcis = Ἄρκης 67, 24. Asclipiadis 29, 29. Aurilopolitarum 29, 4. catichumeni 88, 5. Dinitriadis 29, 36. 38, 50. 46, 53. Dioclitianopolis 67, 21. Diogenis = Διογένης 28, 31. 30, 1. 38, 44. 46, 45. 58, 24. 67, 29. 39. Dolichis = Δολίχης 162, 2. Heliadis 45, 35. 157, 19. Hiliadis 38, 45. Hellisponi 29, 13. Irinupolis 29, 24. 38, 28. 45, 34. Manitis = Μάνητος 9, 16. michanismata 88, 25. — cymiterio 171, 18. — Terminusu = Τερμησσοῦ 29, 31.

orthographia Græca retinetur: Dometianus 155, 9. 23. 29. Balentiæ 46, 49. Benantius 28, 34. Berinianus 28, 14. bila = βήλα = uela 224, 5 et sæpius. Mysia = Mæsia cf. ind. V.